

Tilinpäättös

2022

ESPOO
ESBO

1 TOIMINTAKERTOMUS	1
1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	2
1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus	2
1.1.2 Hallinto	4
1.1.3 Yleinen talouden kehitys	6
1.1.4 Espoon talousalueen kehitys	7
1.1.5 Talousarvion toteutuminen	13
1.1.6 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa	15
1.1.7 Henkilöstö	17
1.1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	20
1.1.9 Yhteistyötä kestävä kehityksen haasteiden ratkaisemiseksi	23
1.1.10 Ympäristö	23
1.1.11 Hyvinvointisuunnittelun toteuttaminen	25
1.2 SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN	26
1.3 KOKONAISTALouden TARKASTELU	36
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	36
1.3.2 Toiminnan rahoitus	38
1.3.3 Rahoitusasema ja sen muutokset	41
1.3.4 Kokonaistulot ja -menot	43
1.3.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	45
1.4 KAUPUNKIKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	46
1.4.1 Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt	46
1.4.2 Konsernin toiminnan ohjaus	47
1.4.3 Omistajastrategiset tavoitteet, niiden toteutuminen ja arviointi	47
1.4.4 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	48
1.4.5 Keskeiset muutokset konsernirakenteessa	49
1.4.6 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	50
1.4.7 Konsernin talous tiivistetysti	52
1.4.8 Konsernilainat	52
1.4.9 Investoinnit	54
1.4.10 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	54
1.4.11 Konsernitilinpäätös ja analyysit	57
1.4.12 Konserniyhteisöille asetetut tulostavoitteet	63
1.5 KAUPUNGINHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ	75

2 TOTEUTUMISVERTAILUT	76
2.1 ESPOO-TARINAN VUODEN 2021 TAVOITTEIDEN, OHJELMIEN JA LINJAUSTEN TOTEUTUMINEN	77
2.1.1 Yhteenveto Espoon kaupungin tulostavoitteiden toteutumisesta	77
2.1.2 Poikkihallinnollisten kehitysohjelmien eteneminen	79
2.1.3 Taloudellisesti kestävä Espoo - tuottavuus- ja sopeutusohjelma	80
2.1.4 Projektoitu toiminnan ja palvelujen kehittäminen	81
2.1.5 Espoo-tarinan 2021-2025 tulostavoitteiden toteutuminen vuonna 2022	82
2.2 KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN	120
2.3 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN	174
2.4 INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN	177
2.5 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN	183
3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	185
3.1 TULOSLASKELMA	186
3.2 RAHOITUSLASKELMA	187
3.3 TASE	188
3.4 KONSERNITILINPÄÄTÖS	190
4 LIITETIEDOT	194
4.1 KUNNAN JA KONSERNIN LIITETIEDOT	195
4.2 LIIKELAITOSTEN, TASEYKSIKÖIDEN JA RAHASTOJEN TILINPÄÄTÖKSET	215
4.2.1 Liikelaitokset	215
LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -LIIKELAITOS	215
TILAPALVELUT-LIIKELAITOS	230
4.2.2 Taseyksiköt	253
SUURPELTO	253
TAPIOLA	264
URHEILUPIISTO	279
4.2.3 Rahastot	286
PERUSPALVELUJEN JA MAANHANKINNAN INVESTOINTIRAHASTO	286
ELINKEINOJEN JA TYÖLLISYYDEN KEHITTÄMISRAHASTO	289

VAHINKORAHASTO	293
SOSIAALISEN LUOTOTUKSEN RAHASTO	296
5 LUETTELOT JA SELVITYKSET	301
LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA, TOSITTEIDEN LAJEISTA JA SÄILYTYKSESTÄ	302
6 ALLEKIRJOITUS JA TILINTARKASTUSMERKINTÄ	305

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 OLELLAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Espoo täytti 50 vuotta kaupunkina - uniikki kasvutarina

Vuonna 2022 vietettiin Espoon kaupungiksi tulon 50-vuotisjuhlaa. Vuotta vietettiin hienoin tapahtumin ja kohtaamisin eri puolilla kaupunkia. Yli 300 tapahtuman moninainen ohjelmisto tehtiin asukkaiden, yhteisöjen, yritysten ja kaupungin yhteistyönä. Kuluneen vuoden aikana saavutimme myös 300 000 asukkaan rajapyykin ja länsimetron jatke avautui loppuvuodesta. Kulunut vuosi tullaan muistamaan monesta asiasta.

Espoon kasvutarina on uniikki. Espoo on muutama vuosi sitten arvioitu Euroopan kestävimmäksi kaupungiksi, ja rakennamme jatkossakin kestäväää Espoota, jotta kaikki espoolaiset saisivat kasvaa ja elää turvallisessa ja hyvinvoivassa maailmassa. Onnistuminen on edellyttänyt – ja edellyttää – meiltä innovatiivisuutta. Valmiita ratkaisuja tai malleja ei useinkaan ole ollut, vaan meidän on täytynt kehittää niitä yhdessä asukkaiden, yritysten, oppilaitosten ja yliopistojen kanssa. Myös tulevaisuuden kestäväää Espoota rakennetaan yhdessä.

Toimintaympäristön epävarmuus vaikeuttaa ennustettavuutta

Suuret muutokset ja epävarmuudet toimintaympäristössä ovat vaikeuttaneet yleisen talouskehityksen arviointia ja sen vaikutuksia verotulojen kehittymiseen. Espoo valmisteli vuoden 2022 talousarvion valtiovarainministeriön laskelmien ja Kuntaliiton veroennustekehikoiden mukaisesti.

Talouden kasvun taittumista ennustettiin viime keväästä alkaen, jolloin Ukrainan kohdistunut hyökkäyssota käynnistyi. Kasvun taittuminen kuitenkin siirtyi, mikä johti ennakoitua parempaan talouskehitykseen. Valtiovarainministeriö nosti vuoden aikana yhteisöveroennustettaan miljardilla eurolla, mikä näkyi verorahoituksen kasvuna myös Espoolle.

Kertaluonteiset erät ja yleinen talouskasvu kasvattivat kaupungin tulosta

Espoon vuosikate ja tulos nousivat ennätyskorkealle. Tulokseen vaikutti olennaisesti ennakoitua suotuisampi verotulojen kehitys ja kertaluonteiset erät, kuten Koy Espoon Sairaalan myynti. Ilman näitä eräiä kaupungin tulos olisi toteutunut alijäämäisenä.

Kaupunki sai verorahoitusta eli vero- ja valtionosuustuottoja yhteensä 2 015,7 milj. euroa. Se oli 165 milj. euroa ja 8,9 prosenttia enemmän kuin vuonna 2021. Espoolta tilitettiin verotuloihin perustuvaa valtionosuutta 176,2 milj. euroa muualle Suomeen. Tilitys oli siten suurempi kuin koko verotulojen kasvu Espoossa.

Tulosta heikensivät osaltaan rahastojen alikirjaukset 34,1 milj. euroa. Espoon vuosikate nousi loppulta 347,0 milj. euroon ja tulos 244,8 milj. euroon.

Espoon kaupunki investoi palveluverkkoon nettona 245 milj. euroa. Kaupunki pystyi rahoittamaan investoinnit tulo-rahoituksella 141 prosenttisesti. Talousarviolainoja ei nostettu ja pitkäaikainen lainakanta pieneni 134 milj. eurolla.

Espoo konserni investoi kaupungin kasvuun

Konsernin tulos vuonna 2022 oli 244 milj. euroa ylijäämäinen. Espoo konserni on vahvasti verorahoitteinen, eli konsernin ylijäämäinen tulos muodostuu pääasiassa kaupungin vuosikatteen voimakkaasta vahvistumisesta.

Espoo-konserni jatkoi mittavia investointeja kaupungin kasvuun. Investoinnit länsimetroon ja sen kehityskäytävään, kaupunkirataan ja Raide-Jokeriin olivat investointeja koko Suomen kasvuedellytyksiin. Suuri osuus investoinneista kohdistui koulujen ja päiväkotien rakentamiseen ja kunnostamiseen Koulut kuntoon - ohjelman mukaisesti.

Espoo-konserni investoi vuonna 2022 yhteensä 537 milj. eurolla. Konsernin investoinneista pystyttiin rahoittamaan tulorahoituksella 83,9 prosenttia. Konsernin lainakanta pieneni hieman, ollen vuoden lopussa 4 396 milj. euroa ja lainakanta asukasta kohden 14 406 euroa. Oikaistu eli verorahoitteinen lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy:n, HSY ja Länsimetro Oy:n Helsingin osuus) oli 2 923 milj. euroa. Konsernin kokonaisvastuut sisältäen konsernilainat, vuokra- ja leasingsopimukset sekä takaukset ulkopuolisille yhteisöille olivat vuonna 2022 yhteensä 5,5 miljardia euroa. Taseen loppusumma oli 8,3 miljardia euroa.

Espoo-tarina ohjaa Espoon kaupungin kehittämistä suurten muutosten ja epävarmuuden aikana

Kaupungin tärkeimpiä tavoitteita tällä valtuustokaudella ovat talouden tasapainottaminen, koronasta toipuminen, sote- uudistuksen toimeenpano, hiilineutraaliuden eteen tehtävä työ sekä maahanmuuttajien onnistunut kotouttaminen sekä työllistyminen. Espoon rooli innovaatiokaupunkina korostuu koko Suomen kilpailukyvyssä.

Espoon talous on tällä hetkellä terveellä pohjalla ja Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus ja sopeutusohjelmaa toteuttamalla varmistamme talouden tasapainoa. Sote – ja pelastustoimen uudistuksen rahoitusmalli muutti kuluvan vuoden alusta kaupungin tulopohjaa ja kasvavan kaupungin investointien rahoitusta sekä mahdollisuutta investointien toteutukseen.

Suurten, kasvavien kaupunkien investointikyvyn heikkeneminen on riski talouskasvulle ja siten koko maan julkisten palvelujen rahoitukselle. Valtiorahoituksessa tulee huomioida kasvavien kaupunkien tarpeet oikeudenmukaisemmin ja nykyistä paremmin. Rahoituksen tulee varmistaa edellytykset investointien toteutukseen myös jatkossa sekä huomioida paremmin kasvun ja vieraskielisyyden todelliset kustannukset.

Merkittävien haasteiden ratkominen on yhteinen tehtävämme. Meidän on ponnistettava, jotta Espoon ja kaupungin talouden näkymät ovat myös jatkossa positiiviset. Espoo-tarinan toimeenpano vaatii tavoitteellisuutta ja hyvää johtamista.

Jukka Mäkelä
kaupunginjohtaja

1.1.2 Hallinto

Valtuuston voimasuhteet 31.12.2022 olivat seuraavat:

Kansallinen Kokoomus (Kok.)	28
Vihreä liitto (Vihr.)	14
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue (SDP)	10
Svenska folkpartiet i Finland (SFP)	6
Perussuomalaiset (PerusS)	8
Suomen Keskusta (Kesk.)	2
Vasemmistoliitto (Vas.)	2
Suomen Kristillisdemokraatit (KD)	3
Liike Nyt	2
jäseniä yhteensä	75

Valtuuston puheenjohtajat 31.12.2022

Valtuuston puheenjohtajana Jarno Limnéll (Kok.)
I varapuheenjohtajana Inka Hopsu (Vihr.)
II varapuheenjohtajana Markku Sistonen (SDP)
III varapuheenjohtajana Karin Cederlöf (SFP)

Kaupunginhallitus 31.12.2022

Kaupunginhallituksen puheenjohtajana Henrik Vuornos (Kok.)
I varapuheenjohtajana Henna Partanen (Vihr.)
II varapuheenjohtajana Maria Guzenina (SDP)

Kaupunginhallituksen, johon kuului 15 jäsentä, kokoonpano 31.12.2022 oli seuraava:

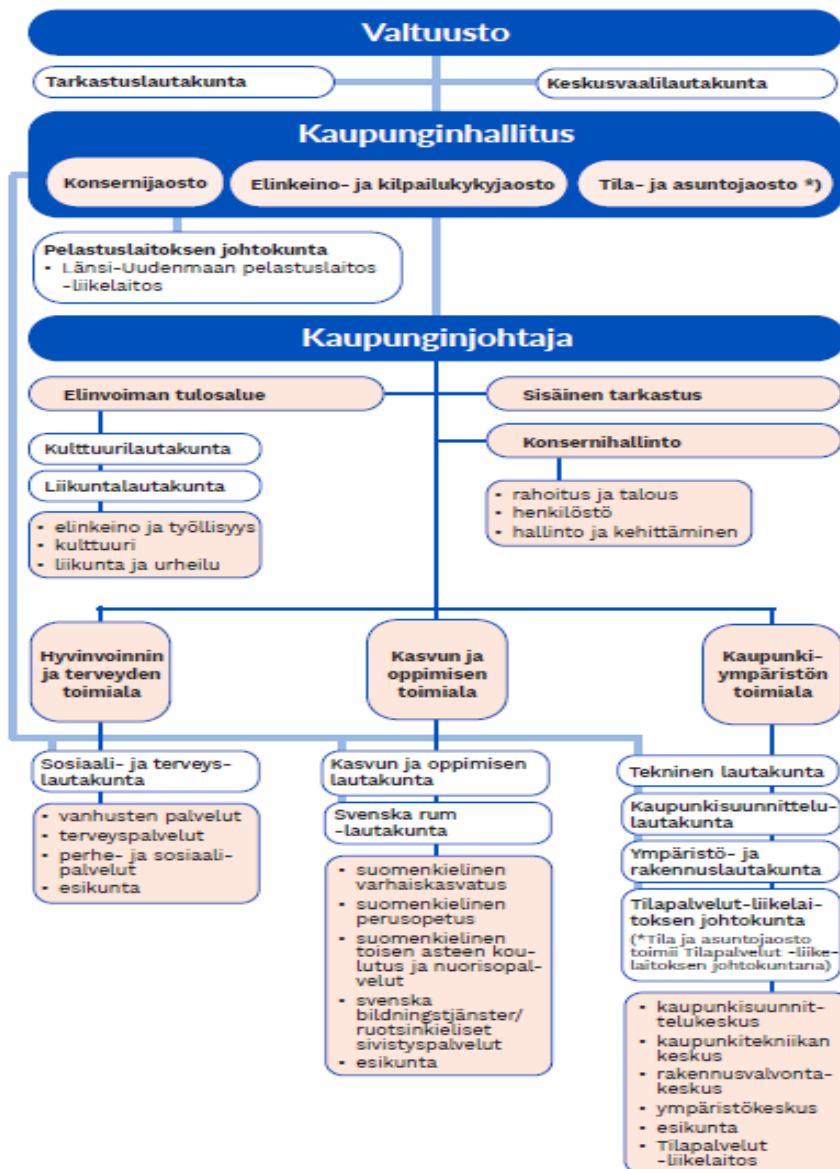
Varsinaiset jäsenet		Henkilökohtainen varajäsen	
Aaltonen Juri	SDP	Wessman Jaana	Vas.
Ampuja Ari	PerusS	Lahtinen Teemu	PerusS
Elo Simon	Kok.	Sammallahti Tere	Kok.
Elo Tiina	Vihr.	Peppi Seppälä	Vihr.
Gestrin Christina	SFP	Cederlöf Karin	SFP
Guzenina Maria	SDP	Jama Mohamed	SDP
Juvonen Arja	PerusS	Kajava Henna	PerusS
Katainen Mervi	Kok.	Fagerström Noora	Kok.
Kauma Pia	Kok.	Palomäki Ulla	Kok.
Kauste Mika-Antti	Vihr.	Paasivirta Olli-Pekka	Vihr.
Laakso Mikko	Kok.	Markkula Markku	Kok.
Laiho Mia	Kok.	Stenholm Elena	Kok.
Laukkanen Antero	KD	Saramäki Sara	Kesk.
Partanen Henna	Vihr.	Stenvall Nora	Liik.
Vuornos Henrik	Kok.	Mykkänen Kai	Kok.

Kaupunginhallituksen esittelijöinä toimivat kaupunginjohtaja Jukka Mäkelä sekä toimialojen johtajat Sanna Svahn, Harri Rinta-aho ja Olli Isotalo.

Kuntalain 125 §:n tarkoittamia tilivelvollisia ovat kaupungin toimielimet sekä asianomaisen toimieli-
men tehtävälueen johtavat viranhaltijat. Laki ei vaadi tilivelvollisten viranhaltijoiden määritte-
mistä ennakolta. Tarkemman luettelon tilivelvollisista voi määrittellä valtuusto. Määrittely tapahtuu
tarkastuslautakunnan valmistelun pohjalta. Viime kädessä harkintavallan siitä, ketkä ovat tilivelvelli-
sia, voidaan kuitenkin katsoa olevan tilintarkastuskertomuksen antavalla tilintarkastajalla.

Espoossa kuntalain tarkoittamiksi tilivelvollisiksi toimielinten jäseniksi voidaan katsoa 1.8.2021 voi-
maan astuneen organisaation mukaisesti kaupunginhallitus jaostoineen, lauta- ja johtokunnat jaos-
toineen sekä toimikunnat ja tilivelvollisiksi viranhaltijoiksi kaupunginjohtaja, kasvun ja oppimisen,
hyvinvoinnin ja terveyden sekä kaupunkiympäristön toimialojen toimialajohtajat ja konsernihallin-
nosta rahoitusjohtaja, elinvoimajohtaja, henkilöstöjohtaja sekä hallinto- ja kehittämisjohtaja. Lisäksi
tilivelvollisiksi on perusteltua katsoa toimialoittain tulosyksiköiden johtajat, liikelaitosten toimitusjoh-
tajat sekä itsenäisestä tehtäväkokonaisuudesta vastaavat viranhaltijat toimielinten johtosääntöjen
mukaisesti.

Tarkastuslautakunta on päivittänyt kaupungin tilivelvollisten määrittelyn yhteistyössä JHT-tilintar-
kastajan kanssa kokouksessaan 30.11.2021.

Kuva: Organisaatio 31.12.2022.

1.1.3 Yleinen talouden kehitys

Vuoden 2022 aikana koronapandemia helpottui Suomessa ja rajoituksista voitiin luopua. Lupaava toipuminen koronapandemian aiheuttamasta talouskriisistä vaihtui uusiin talouden epävarmuustekijöihin Venäjän hyökättyä Ukraina. Inflaatio kasvoi voimakkaasti mm. energian hinnan nousun takia ja korkotaso nousi nopeasti.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan työllisten määrä kasvoi ja työttömien määrä väheni vuoteen 2021 verrattuna. 15–64-vuotiaiden työllisyysaste oli 73,8 prosenttia vuonna 2022. Työllisyysaste kasvoi 1,6 prosenttiyksikköä vuodesta 2021.

Tilastokeskuksen tarkentuneiden ennakkotietojen mukaan bruttokansantuotteen volyyymi nousi 2,1 prosenttia vuonna 2022. Hintojen nousun myötä yksityinen kulutus kasvoi selvästi edellisvuodesta. Yksityiseen kulutukseen käytettiin selvästi aikaisempaa enemmän rahaa vuonna 2022. Tätä osaltaan selitti se, että edellisvuotta vastannut kulutuskori kallistui poikkeuksellisen paljon. Kuluttajahintaindeksin mukaan vuoden 2022 inflaatio oli korkeinta 40 vuoteen. Käypähintainen yksityinen kulutus kasvoi 8 prosenttia ja yksityisen kulutuksen volyyymi oli 2 prosentin kasvussa. Palkat ja palkkiot nousivat 6 prosenttia vuonna 2022.

Suomen vaihtotase oli ennätysellisen alijäämäinen vuonna 2022. Energian hinnannousu kasvatti rahamääräistä tavaratuontia ja kauppatase heikkeni. Myös palveluiden nettovienti heikkeni. Tätä selitti kuljetus ja matkailu. Tavaroiden ja palveluiden tase olikin energiakriisistä johtuen ennätysellisen alijäämäinen. Vaihtotaseen alijäämä kasvoi uuteen ennätykseen, 10 miljardiin euroon. Jos vaihtotaseen suhteuttaa bruttokansantuotteeseen saadaan suhdeluku, joka huomio hintojen muutoksen. Vaihtotase suhteessa bruttokansantuotteeseen on viimeksi ollut alijäämäisempi vuonna 1992.

Lähteet:

Tilastokeskus, julkaisut, tiedote 15.3.2023: <https://www.tilastokeskus.fi/julkaisu/cl8ikcze65pgm0bvxyr2453xm>

Tilastokeskus, julkaisut, tiedote 27.1.2023:

<https://www.stat.fi/julkaisu/cl8cwwnhk9mur0avur7dtt33y>

Suomen kuntien talous juuri ja juuri tasapainossa

Vuosi 2022 oli kunnille hyvin poikkeuksellinen. Vuotta leimasivat koronapandemian hiipuminen ja sen jälkilyöt, sota Ukrainassa sekä sote-uudistukseen valmistautuminen. Silti kuntatalouden vuosi 2022 toteutui talouden tunnuslukujen perusteella verrattain hyvänä. Helmikuun 2023 alussa julkistettujen tilinpäätösarvioiden mukaan manner-Suomen kunnat ja kuntayhtymät olivat vuonna 2022 lähellä taloudellista tasapainoa. Toiminnan ja investointien rahavirralla mitattuna kuntatalous oli lievästi alijäämäinen. Velan kasvu hidastui.

Verokehitys oli viime vuonna niin kunnissa kuin valtiolla vahvaa. Yhteisöveron tuotto kasvoi peräti 7 prosenttia, kunnallisvero 5 prosenttia ja kiinteistövero yli 6 prosenttia. Myös peruspalvelujen valtiotuet kasvoivat sote-uudistuksen alla reilulla kuudella prosentilla. Samalla kulut kasvoivat merkittävästi. Vuosikate heikkenikin kaikissa kuntakokoryhmissä, mutta pudotus oli isoissa kaupungeissa muita kuntakokoryhmiä vähäisempää.

Tilinpäätösarvioissa näkyivät kuitenkin sekä miljarditasolle nousseet omaisuuden kirjanpidolliset myyntivoitot että myös HKL:n yhtiöittäminen. Ilman näitä kertaluonteisia eritä rahoitusjäämä olisi ollut tuntuvasti alijäämäinen. Tilikauden tulos ylsi kaikkiaan 1,3 miljardiin eroon, mutta oli negatiivinen noin 90 kunnassa.

Lähde:

Kuntaliitto, Minna Punakallio 22.2.2023: <https://www.kuntaliitto.fi/blogi/2023/poikkeuksellinen-vuosi-odotetut-tilinpaatosarviot-2022>

Talouden kehitysarvio tuleville vuosille on edelleen epävarma

Helmikuussa sota Ukrainassa aloitti ennätysellisen pakolaisaallon, käynnisti varautumistoimet ja mullisti markkinahintoja sekä yritysten toimintaedellytyksiä vuoden 2022 edetessä. Kustannukset nousivat budjetoitua enemmän, energiantuotanto ja sähkönsaanti näyttivät epävarmoilta, korot nousivat nopeasti. Samalla vuosi 2023 on Suomen julkisessa hallinnossa ja myös kuntataloudessa historiallinen vuosi, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirtyivät hyvinvointialueille ja niitä vastaava rahoitus valtiolle. Kuntien tulot sekä menot lähes puolittuvat uudistuksen seurauksena.

Kuntatalouden tilanteen tulisi osittain helpottua sote-uudistuksen myötä, kun nopeimmin kasvavat menot siirtyvät pois kuntien vastuulta. Kuitenkin kuntien toimintamenot kasvavat merkittävästi. Kuntien kustannuskehitystä kuvaavan peruspalvelujen hintaindeksin ennustettu muutos on 3,8 prosenttia vuonna 2023. Kustannusten ripeään nousuun vaikuttaa etenkin kunta-alan ansiokehitys, jota nostavat niin sanottu yleiseen linjaan sidottu palkankorotus sekä kehittämisohjelma, jolla uudistetaan kunta-alan palkkarakenteita ja palkkausjärjestelmiä. Tarkempia arvioita tulevasta kulukehityksestä on toistaiseksi haastavaa tehdä sekä kunnille että myös vuoden 2023 alussa aloitettaville hyvinvointialueille. Kesän jälkeen lopullisesti selviävä sote-kulujen taso suhteessa ministeriön sote-siirtolaskelmiin vaikuttaa sekä kuntien että hyvinvointialueiden rahavirtoihin tulevina vuosina.

Kuntataloudesta siirtyy hyvinvointialueiden mukana investointeja arviolta 950 milj. euron edestä. Vaikka investointien nopeimman kasvuvaiheen arvioidaan olevan jo takanapäin, oletetaan investointien pysyvän korkealla tasolla. Kuntatalouden investointipaineet pysyvät mittavina muun muassa rakennuskannan iän ja väestön muuttoliikkeen vuoksi.

Vuoteen 2023 ajoittuu hallituskauden päättyminen. Monet hallituksen määräaikaiset toimet lakkaavat ja kuntataloudesta poistuu merkittävä määrä esimerkiksi koronapandemia-avustuksia. Oppivelvollisuuden laajentaminen etenee. Lisämenoja aiheutuu myös Ukrainan sotaa paenneiden maahanmuutosta, josta syntyviä kuluja muun muassa varhaiskasvatuksessa, perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ja kotouttamisessa hallitus on sitoutunut korvaamaan kunnille.

Kaikkiin kuntatalouden ennusteisiin sisältyy edelleen poikkeuksellisen paljon epävarmuutta, joka kumpuaa yleistalouden ja toimintaympäristön haasteista. Lisäksi aiemminkin on valtiontalouden kehysten tiukkuus johtanut tilanteisiin, joissa kuntien tehtäviä lisätään tai laajennetaan alimitoitettulla rahoituksella. Selvää on, että sote-uudistuksen jälkeinen kuntasektori on velkaantuneempi ja liikkumavaraltaan pienempi.

1.1.4 Espoon talousalueen kehitys

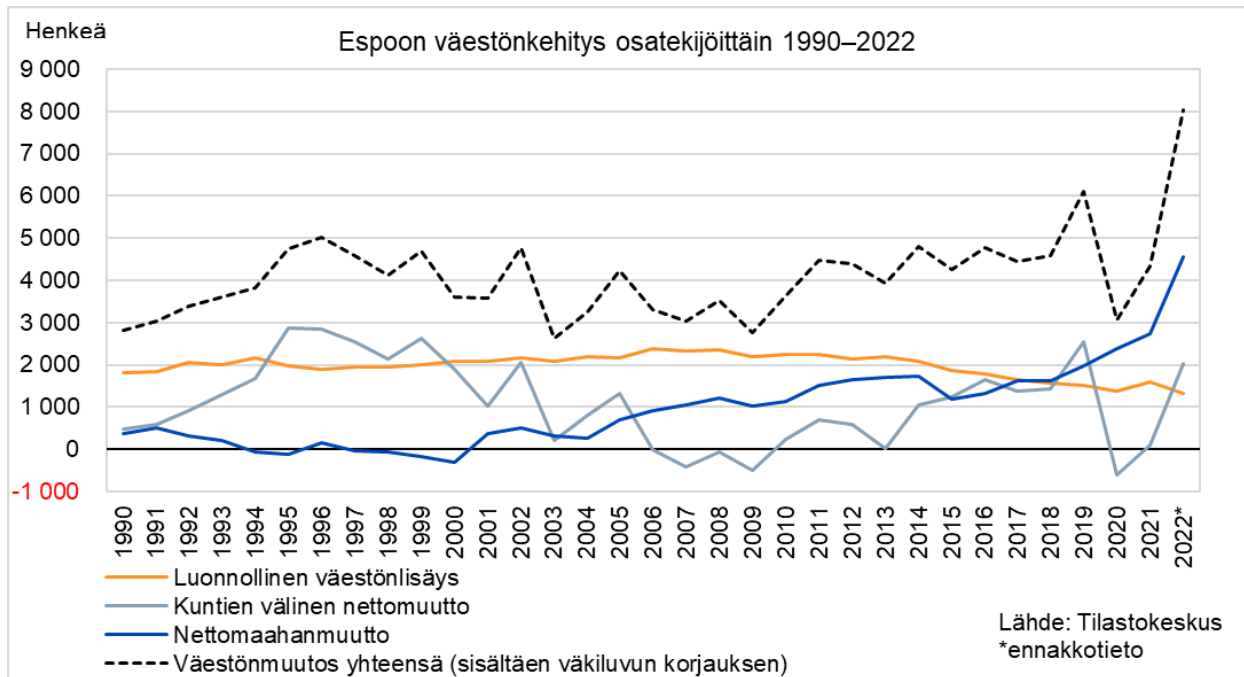
Espoon väestönkasvu oli ennätysellistä vuonna 2022

Espoossa oli vuoden 2021 lopussa 297 132 asukasta. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Espoon väkiluku vuoden 2022 lopussa oli 305 180 henkeä. Ennakkotietojen mukaan väkiluku kasvoi vuoden 2022 aikana 8 050 asukkaalla, eli 2,7 prosenttia. Väestönkasvu oli 3 710 henkeä vuotta aiempaa suurempi. Viiden viime vuoden aikana Espoon väkiluku on kasvanut keskimäärin 5 200 asukkaalla vuodessa.

Espoon väestö on viime vuosina kasvanut selvästi enemmän muuttovoiton kuin luonnollisen väestönlisäyksen ansiosta. Tähän on vaikuttanut syntyneiden määrän pienentyminen, kuolleiden määrän kasvu sekä kotimaasta ja ulkomailta tulevan muuttovoiton kasvaminen. Espoon muuttovoitosta suuri osa on 2000-luvulla tullut ulkomailta.

Ennakkotietojen mukaan Espoolle tuli vuonna 2022 muuttovoittoa 6 590 henkeä, mikä on 82 prosenttia väestönlisäyksestä. Vuoteen 2021 verrattuna muuttovoitto kasvoi 3 750 hengellä. Kuntien välinen muuttovoitto (2 020 henkeä) kasvoi vuotta aiemmasta selvästi. Muuttovoitto ulkomailta oli 4 570 henkeä, joka on enemmän kuin kertaakaan aiemmin.

Espoon luonnollinen väestönlisäys (1 330 henkeä) pieneni vuotta aiemmasta. Espooseen syntyi ennakkotietojen mukaan 3 180 lasta vuonna 2022, mikä on pienempi määrä kuin vuotta aiemmin. Kuolleiden määrä (1 850 henkeä) oli ennakkotietojen mukaan puolestaan vuotta aiempaa suurempi.

Kuva: Espoon väestönmuutos vuosina 1990-2022 osatekijöittäin.

Espoon väestönkasvusta suurin osa on vieraskielistä. Osuus on kasvanut voimakkaasti 2000-luvulla: kun vieraskielisten osuus väestönkasvusta oli vielä vuonna 2000 alle 14 prosenttia, oli se vuonna 2022 ennakkotietojen perusteella 92 prosenttia, ja ennusteen (Helsingin seudun vieraskielisten ennusteen 2018–2035) mukaan vuoden 2034 lopussa vieraskielisten osuus väestönkasvusta on 97 prosenttia. Espoon vieraskielisen väestön määrän on ennustettu kasvavan nykyisestä noin 67 000 asukkaasta 105 400 asukkaaseen vuoden 2034 loppuun mennessä eli noin 40 000 asukkaalla. Vuoden 2034 lopussa Espoon vieraskielisten asukkaiden osuus koko väestöstä tulisi olemaan 30 prosenttia.

Espoon väestöstä oli 65 vuotta täyttäneitä vuoden 2022 lopussa 46 230, mikä on 15 prosenttia. Vuonna 2018 tehdyn väestöprojektion (Seppo Laakso, Kaupunkitutkimus TA Oy) mukaan vuoden 2034 loppuun mennessä heitä on 64 800, mikä on 18 prosenttia väestöstä. Vastaavasti 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvaisi 21 400 asukkaasta 33 700 asukkaaseen ja 85 vuotta täyttäneiden määrä 4 900 asukkaasta 11 900 asukkaaseen.

Espossa arviolta noin 132 000 työpaikkaa

Tuorein virallinen työpaikkaluku on vuodelta 2021, jolloin Espossa oli 129 657 työpaikkaa. Sen jälkeistä kehitystä voidaan arvioida hyödyntämällä muun muassa Tilastokeskuksen työvoimatutkimusta. Se tuottaa valtakunnallisella ja seututasolla käyttökelpoisia työllisyys- ja työssäkäyntilukuja,

mutta kuntatasolla niiden virhemarginaalit ovat suurimmissakin kaupungeissa huomattavan suuret. Työvoimatutkimuksen mukaan työpaikkojen määrä Espoossa on viimeisen viiden vuoden ajan kasvanut keskimäärin 2,5 prosentin vuosivauhdilla. Tämän sekä viimeisimmän virallisen työpaikkaluvun perusteella arvioitu työpaikkojen määrä Espoossa vuonna 2022 on 132 000.

Yritysten yhteenlasketun liikevaihto ja henkilöstömäärä kasvoivat vuonna 2022

Tilastovuodesta 2021 alkaen henkilöstömäärä- ja palkkasummatiedot on laskettu uudella menetelmällä uutta tulorekisterin aineistoa käyttäen. **Muutos koskee koko yrityskantaa, eikä sen vaikutusta pystytä vaimentamaan Tilastokeskuksen Suhdannepalvelun tuottamissa tilastoissa. Uudistuksesta johtuen yritysten henkilöstömäärät ja palkkasummat vuodesta 2021 alkaen eivät ole vertailukelpoisia aiempiin vuosiin verrattuna. Siksi yritystyöpaikkojen osalta ei voida tehdä aikasarjaa esim. viimeiseltä viideltä vuodelta.** Uudistus pienentää henkilöstömääriä noin 136 000 henkilöllä (9,0 prosenttia), kun taas palkkasumma kasvaa noin 66 miljoonalla eurolla (0,1 prosenttia) vuoden 2020 tiedoilla laskettuna.

Liikevaihdon ja henkilöstömäärän kehitys vuonna 2022

Tilastokeskuksen Suhdannepalvelun arvioima yritysten yhteenlaskettu liikevaihto Espoossa kasvoi vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä 13,0 prosenttia, toisella neljänneksellä 15,9 prosenttia ja kolmannella neljänneksellä 18,4 prosenttia vuotta aiemmasta. Vuoden 2022 lokakuussa liikevaihto kasvoi 14,1 prosenttia vuodentakaisesta.

Yritysten arvioitu henkilöstömäärä kasvoi vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä 6,1 prosenttia, toisella neljänneksellä 5,5 prosenttia ja kolmannella neljänneksellä 6,5 prosenttia vuodentakaisesta. Vuoden 2022 lokakuussa kasvua kertyi 5,7 prosenttia ja marraskuussa 7,0 prosenttia vuodentakaisesta.

Henkilötyövuosien mukaan arvioidut yritystyöpaikkojen määrät

Espoossa oli vuoden 2022 tammi-marraskuussa henkilötyövuosien mukaan arvioituna noin 113 000 yritystyöpaikkaa. Määrä kasvoi edeltävästä vuodesta noin 6 500:lla.

Yritystyöpaikoista lähes 60 prosenttia on palvelualoilla. Palvelualojen kokonaisuuteen tässä tarkastelussa kuuluvat muun muassa informaatio ja viestintä, rahoitus- ja vakuutustoiminta, kiinteistöalan toiminta, ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, koulutus sekä terveys- ja sosiaalipalvelut. Kaupan, majoitus- ja ravitsemustoiminnan sekä kuljetusalan osuus yritystyöpaikoista on noin viidennes, samoin teollisuuden sekä rakentamisen osuus on noin viidennes.

Korkean osaamisen toimialoilla oli vuoden 2022 tammi-marraskuussa noin 39 000 yritystyöpaikkaa, mikä on kolmannes kaikista yritystyöpaikoista.

Länsimetron kehityskäytävällä oli vuoden 2022 tammi-marraskuussa noin 56 000 yritystyöpaikkaa. Määrä kasvoi edeltävästä vuodesta noin 3 600:lla. Länsimetron kehityskäytävän yritystyöpaikoista noin 40 prosenttia oli korkean osaamisen toimialoilla.

Kaupunkiradan kehityskäytävällä oli vuoden 2022 tammi-marraskuussa arvion mukaan noin 35 600 yritystyöpaikkaa. Kasvua edeltävästä vuodesta oli noin 1 800 työpaikkaa. Kaupunkiradan kehityskäytävän yritystyöpaikoista noin 34 prosenttia oli korkean osaamisen toimialoilla.

Kehä III:n seurantavyöhykkeellä oli vuoden 2022 tammi-marraskuussa 16 300 yritystyöpaikkaa. Määrä kasvoi edeltävästä vuodesta noin 600:lla. Vyöhykkeen yritystyöpaikoista noin 9 prosenttia oli korkean osaamisen toimialoilla.

Työttömyys väheni vuonna 2022, mutta oli vuoden lopulla edelleen korkeampi kuin ennen koronapandemiaa.

Vuoden 2022 lopulla työttömien osuus työvoimasta oli Espoossa 8,7 prosenttia. Koko maassa vastaava lukema oli 9,9 prosenttia. Espoossa työttömien osuus työvoimasta oli 0,7 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuotta aiemmin, mutta prosenttiyksikön suurempi kuin kolme vuotta aiemmin, jolloin koronapandemia ei vielä vaikuttanut Suomen työllisyyteen. Työttömiä työnhakijoita oli Espoossa vuoden 2022 lopulla 13 049 eli 9 prosenttia (1 045 henkeä) vähemmän kuin vuotta aiemmin. Kuitenkin kolmen vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna työttömiä oli 1 975 enemmän.

Lomautettuja oli vuoden 2022 lopulla 794 eli 6 prosenttia työttömistä. Vuotta aiemmin lomautettuja oli 1 037 (7 prosenttia työttömistä) ja kolme vuotta aiemmin 400 (2 prosenttia työttömistä). Koronapandemian alussa etenkin lomautettujen määrä kasvoi voimakkaasti.

Viime vuosien aikana tapahtuneen kehityksen perusteella arvioitu työttömien työnhakijoiden määrä Espoossa on vuoden 2023 lopulla noin 11 000. Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA ennustaa Suomen työttömyysasteen nousevan hienoisesti tulevina kuukausina. Myös Pellervon taloustutkimus PTT ennusti viime syksynä laaditussa ennusteessaan Suomen työttömyysasteen kääntyvän hienoiseen nousuun vuonna 2023. EK:n julkaiseman tammikuun Suhdannebarometrin perusteella suomalaisyritysten suhdannearviot ovat heikentyneet, mutta odotukset ovat hieman viime syksyä paremmat.

Alle 25-vuotiaiden osuus samanikäisestä työvoimasta oli vuoden 2022 lopulla 8,1 prosenttia kun vuotta aiemmin se oli 9,9 prosenttia ja kolme vuotta aiemmin 6,9 prosenttia. Työttömiä alle 25-vuotiaita oli 1 009, mikä oli 19 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin, mutta 9 prosenttia enemmän kuin kolme vuotta aiemmin. Kuluneen vuoden kehityksen perusteella alle 25-vuotiaita työttömiä on vuoden 2023 lopulla arviolta noin 900.

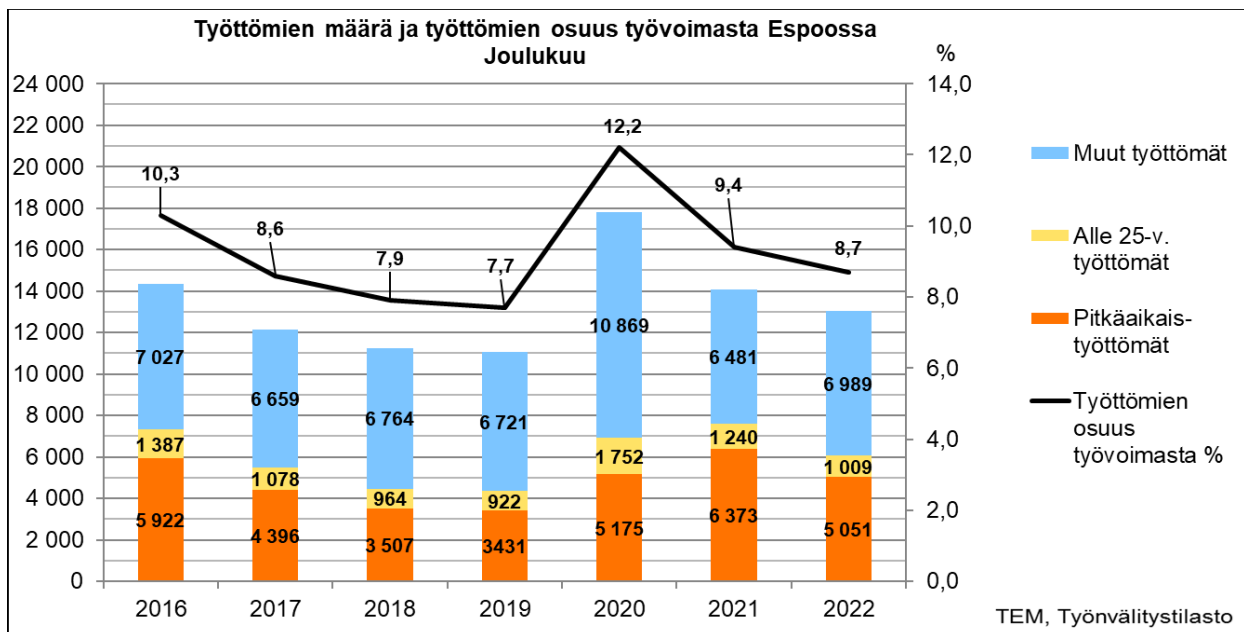
Pitkäaikaistyöttömiä (yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita) oli vuoden 2022 lopulla 5 051, mikä oli 21 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin ja 47 prosenttia enemmän kuin kolme vuotta aiemmin. Kaksi vuotta kasvussa ollut pitkäaikaistyöttömyys kääntyi viime vuoden maaliskuussa laskuun. Viime vuosien trendin perusteella pitkäaikaistyöttömien määrä saattaa vuoden 2023 lopulla olla vuoden 2022 lopun lukemissa, tai hieman alle.

Ulkomaan kansalaisia oli vuoden 2022 lopulla työttömänä 3 960 ja työttömien osuus ulkomaisesta työvoimasta oli 21 prosenttia. Vuodentakaiseen tilanteeseen verrattuna ulkomaalaisia työttömiä oli 292 vähemmän ja osuus ulkomaisesta työvoimasta oli suunnilleen samalla tasolla. Kuitenkin kolmen vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna ulkomaalaisia työttömiä oli 1 361 enemmän ja heidän osuutensa ulkomaisesta työvoimasta oli noin 3,7 prosenttiyksikköä suurempi. Karkea arvio ulkomaalaisten työttömien määrästä vuoden 2023 lopulla on 3 500 henkeä. Todennäköisesti ulkomaan kansalaisten työttömyystilanne on tilastoitua huonompi, sillä huomattava osa ulkomaalaisista ei ilmoittaudu työttömäksi työnhakijaksi. Osalla syynä tähän on puutteelliset tiedot työttömyysturvan hakemisesta, osalla pelko oleskeluluvan katkeamisesta työpaikan menetyksen seurauksena.

Espoossa merkittävänä ryhmänä ovat **korkeasti koulutetut työttömät**. Vähintään alimman korkeasteen tutkinnon suorittaneita on kolmannes kaikista Espoon työttömistä. Ammattiryhmistä työttömänä oli noin 3 863 johtajaa, erityisasiantuntijaa ja asiantuntijaa (30 prosenttia työttömistä). Espoon työ- ja elinkeinotoimistossa oli vuoden 2022 lopulla 2 362 avointa työpaikkaa, mikä oli 324 työpaikkaa (12 prosenttia) vähemmän kuin vuotta aiemmin. Avointen työpaikkojen määrä on kasvanut voimakkaasti viimeisen puolentoista vuoden aikana. Kuitenkin viime vuoden marraskuussa määrä oli pienempi kuin vuotta aiemmin ensimmäistä kertaa yli puoleentoista vuoteen.

Arviot työttömien määrästä vuoden kuluttua ovat hyvin karkeita ja niihin liittyy merkittäviä epävarmuustekijöitä. Työttömyyslukuissa on myös huomattavaa vuodensisäistä kausivaihtelua. Kesä- ja heinäkuussa työttömien määrä on joka vuosi korkeimmillaan. Tämä johtuu muun muassa siitä, että

oppilaitoksista vapautuu lukukausien päätyttyä työvoimaa työmarkkinoille. Myös vuoden lopussa työttömyysluvut ovat koholla.

Kuva: Työttömien määrä ja työttömien osuus työvoimasta Espoossa joulukuussa 2016-2022.

Vuoden 2022 viimeisellä neljänneksellä työllisyysaste oli 73 prosenttia työvoimatutkimuksen mukaan

Työvoimatutkimuksen mukaan työvoimaosuus (työvoimaan kuuluvien osuus 15-74 -vuotiaista) oli vuoden 2022 viimeisellä vuosineljänneksellä Espoossa noin 71 prosenttia, mikä on 1,5 prosenttiyksikköä pienempi osuus kuin vuotta aiemmin. Viime vuosina työvoimaosuuteen on vaikuttanut merkittävästi eläkeikäisten määrän voimakas kasvu. Työllisyysaste (työllisten osuus 15-64 -vuotiaista) oli viimeisellä vuosineljänneksellä noin 73 prosenttia eli vajaan prosenttiyksikön alhaisempi kuin vuotta aiemmin.

Työvoimatutkimuksen luvuissa on suurimmissakin kaupungeissa huomattavan suurta satunnaisvaihtelua, joten myös Espoon osalta työvoimatutkimuksen lukuja on pidettävä karkeasti kehityksen suuntaa antavina.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimus: Työvoimaosuus ja työllisyysaste, alueellinen vertailu

	2021		2022				
	4. nelj.	vuosi	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	vuosi
Työvoimaosuus %							
Koko maa	66,7	67,1	66,8	69,6	68,6	67,8	68,2
Helsingin seutu	73,6	72,9	72,9	75,0	73,2	72,8	73,5
Pääkaupunkiseutu	73,8	73,1	72,8	75,7	73,3	73,1	73,7
Espoo	72,6	73,1	72,4	74,4	73,7	71,1	72,9
Työllisyysaste (15-64 v.)							
Koko maa	72,7	72,3	72,3	74,9	74,3	73,8	73,8
Helsingin seutu	76,1	75,0	75,2	77,5	75,2	75,7	75,9
Pääkaupunkiseutu	75,9	74,3	74,1	77,4	74,8	75,3	75,4
Espoo	73,8	74,3	72,6	74,7	75,7	72,7	73,9

Työvoimaosuus = työvoimaan kuuluvien prosenttiosuus samanikäisestä (15-74 v.) väestöstä.

Työllisyysaste = työllisten prosenttiosuus työikäisestä väestöstä (15-64 v.).

Vuonna 2022 valmistui uusia asuntoja hieman enemmän, mutta aloituksia ja myönnettyjä rakennuslupia oli vähemmän kuin vuotta aiemmin. Asuntotuotanto jatkuu silti voimakkaana lähivuosina.

Ennakkotiedon mukaan vuoden 2022 aikana rekisteröitiin valmistuneeksi talonrakentamisen uudistuotantoa noin 814 000 k-m², mikä on noin 196 000 k-m² enemmän kuin vuotta aiemmin. Uusia asuntoja valmistui vuonna 2022 Espoon kaupungin asuntoyksikön mukaan 5 625 eli 143 asuntoa enemmän kuin vuotta aiemmin. Vuonna 2022 valmistui 954 valtion tukemaa pitkäaikaisella korkotukilainalla toteutettua vuokra-asuntoa, 188 asumisoikeusasuntoa, 61 lyhyen korkotuen vuokra-asuntoa sekä 91 takauslainalla rakennettua osaomistusasuntoa.

Talonrakentamisen uudistuotantoa on rekisteröity alkaneeksi noin 407 000 k-m², mikä on noin 221 000 k-m² vähemmän kuin vuotta aiemmin. Espoon kaupungin asuntoyksikön mukaan uusia asuntoja oli aloituksissa 3 983 eli 2 194 asuntoa vähemmän kuin vuodentakaisissa aloituksissa. Vuonna 2022 alkoi 512 valtion tukemaa pitkän korkotuen vuokra-asuntoa, 88 asumisoikeusasuntoa sekä 46 lyhyen korkotuen vuokra-asuntoa.

Uusia rakennuslupia on rekisteröity myönnettyksi noin 548 000 k-m², mikä on noin 89 000 k-m² vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Asuntoja myönnettyissä uusien kohteiden rakennusluvuissa oli Espoon kaupungin asuntoyksikön mukaan 5 060, mikä on 677 asuntoa vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Tämänhetkisen arvion mukaan Espoossa valmistuu vuonna 2023 noin 5 500 uutta asuntoa ja 4 600 asuntoa vuonna 2024. Seuraaville vuosille valmistuvien asuntojen määräksi on arvioitu keskimäärin 4 700 asuntoa vuosittain. (Asuntotuotantoennuste 2023 ja 2024).

RAKENNUSTUOTANTO ESPOOSSA

Rakennustuotanto Espoossa, tammikuu-joulukuu

Ennakkotieto

Yksikkö	2022 Vuoden alusta	2021 Vuoden alusta	MUUTOS 2021-2022 vuoden alusta	MUUTOS 2021-2022 vuoden alusta %
VALMISTUNEET RAKENNUKSET				
-Kerrosala (k-m ²)	813 640	617 911	195 729	32
-Asuntojen lkm*	5 625	5 482	143	3
ALOITETUT RAKENNUKSET				
-Kerrosala (k-m ²)	407 326	628 506	-221 180	-35
-Asuntojen lkm*	3 983	6 177	-2 194	-36
MYÖNNETYT RAKENNUSLUVAT				
-Kerrosala (k-m ²)	547 485	636 238	-88 753	-14
-Asuntojen lkm*	5 060	5 737	-677	-12

Ei sisällä vanhojen rakennusten laajennuksia.

Luvut perustuvat 22.2.2023 mennessä rakennusvalvonnan rekisteriin vietyyn aineistoon sekä asuntoyksikön tietoihin.

Lähde: Trimble Locus-kuntatietojärjestelmä, Espoon kaupungin asuntoyksikkö*

Luvut ovat ennakkotietoja.

1.1.5 Talousarvion toteutuminen

Vuoden 2022 talous toteutui huomattavasti talousarviossa arvioitua parempana, johtuen talouden oletettua nopeammasta kasvusta ja kertaluonteisista myyntituotoista, kuten Koy Espoon Sairaalan myynti. Myös taloudellisesti kestävä Espoo – ohjelman toteuttaminen ja koronakustannusten ja -menetysten kompensointi näkyvät talouden tunnusluvuissa. Vuosien 2021 ja 2022 toimintatuotot eivät ole vertailukelpoisia koronavirusepidemian aiheuttamien toiminnan muutosten sekä valtion koronakompensaatioiden muutoksen takia.

Ulkoisia toimintatuottoja kertyi 461,4 milj. euroa, mikä on 20,5 milj. euroa ja 4,2 prosenttia vähemmän kuin 2021. Muutosta selittää korona-avustukset, joita myönnettiin n. 30 milj. euroa, kun vastaavia avustuksia vuonna 2021 myönnettiin yli 70 milj. euroa. Koronapandemia vaikutti edelleen myös liikunta- ja kulttuuritoimen toimintatuottojen määrään.

Ulkoisia toimintakuluja kertyi 2 122,8 milj. euroa, mikä on 78,5 milj. euroa ja 3,8 prosenttia enemmän kuin 2021. Toimintamenojen kasvua pienensi määrätietoinen Taloudellisesti kestävä Espoo -toimenpiteiden toteuttaminen ja hyvä toiminnan ja talouden johtaminen. Rekrytointeja ja tietojärjestelmähankkeiden toteutuksia siirtyi vuodelle 2023. Lisäksi HSL-kuntaosuuden toteutui 22,8 milj. euroa talousarviossa oletettua pienempinä, koska kuntayhtymä sai valtiolta koronatukea.

Kuluja kasvatti erityisesti erikoisairaanhoidon, jonka kuntaosuus kasvoi 31,7 milj. euroa edellisvuodesta ja ylitti alkuperäisen talousarvion lähes 12 milj. eurolla. Merkittävin osa talousarviolisäyksistä kohdistui hyvinvoinnin ja terveyden toimialalle. Työmarkkinatuen kuntaosuuden kustannukset pienivät edellisvuodesta, mutta ylittivät kuitenkin 3 milj. eurolla talousarvion.

Nettomenot eli toimintakatteen alijäämä kasvoi edellisestä vuodesta 6,6 prosenttia -1 652,6 milj. euroon. Alkuperäiseen talousarvioon nähden toimintakatteen alijäämä toteutui 27 milj. euroa talousarviossa oletettua parempana.

Ylityksiä valtuustoon nähden sitovissa menomäärärahoissa oli vuoden aikana erityisesti hyvinvoinnin ja terveyden toimialalla. Osa niistä liittyi koronaan, johon toimiala sai myös korona-avustuksia. Valtuustoon nähden sitovien tasojen poikkeamat muutettuun talousarvioon nähden raportoidaan tarkemmin toimialojen osuuksissa.

Kaupunki sai verorahoitusta eli vero- ja valtionosuustuottoja yhteensä 2 015,7 milj. euroa, 165,6 milj. euroa ja 8,9 prosenttia enemmän kuin 2021. Verotuloja tilitettiin yhteensä 1 850,1 milj. euroa, kasvua edellisestä vuodesta 139 milj. euroa ja 8,1 prosenttia. Valtionosuuksia tilitettiin yhteensä 165,6 milj. euroa, 26,6 milj. euroa ja 19,1 prosenttia enemmän kuin 2021. Verorahoitus yhteensä ylitti alkuperäisen talousarvion 156,8 milj. eurolla.

Kunnallisveroja tilitettiin 1 484,7 milj. euroa, 109,7 milj. euroa ja 8,0 prosenttia enemmän kuin vuonna 2021. Kunnallisveron tuotto ylitti talousarviossa oletetun 46,7 milj. eurolla talouskasvun, työllisyyden ja ansiotason arvioitua nopeammasta kehityksestä sekä positiivisista oikaisuksista vuodelta 2021 johtuen.

Yleinen hyvä taloustilanne nosti yritysten verotettavaa tulosta huomattavasti talousarviovaiheessa oletettua korkeammaksi. Yhteisöveroa tilitettiin Espoolle 223 milj. euroa, kasvua 10,1 prosenttia.

Kiinteistöveroa tilitettiin 141,8 milj. euroa, 8,7 milj. euroa enemmän kuin 2021. Osa vuodelle 2021 kuuluneista kiinteistöverosta siirtyi maksettavaksi vuoden 2022 puolelle, mikä nostatti osaltaan kiinteistöveron tuottoa.

Peruspalvelujen valtionosuutta tilitettiin Espoolle 68,2 milj. euroa, veroperustemuutosten kompensointi 96 milj. euroa sekä opetus ja kulttuuritoimen muuta valtiosuutta 1,4 milj. euroa yhteensä 165,6 milj. euroa. Valtionosuudet ylittivät talousarvion 9,2 milj. eurolla.

Maailmantalouden näkymät synkistyivät vuoden 2022 edetessä, mikä heijastui myös epävarmuuteen rahoitusmarkkinoilla. Rahastojen kirjanpidollinen tulos oli -24,9 milj. euroa ja talousarvioon oli budjetoitu 16,9 milj. euroa. Loppuvuonna tehtiin alaskirjauksia n. 34,1 milj. euroa vastaamaan rahastojen kirjanpidollista arvoa.

Korkokuluja kertyi 8,1 milj. euroa, miljoona euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Talousarviolainoja ei nostettu 2022 ja korkotaso pysyi edelleen matalana. Rahastojen tuottojen ja korkokulujen kehityksestä on raportoitu kaupunginhallitukselle ja valtuustolle kuukausi- ja osavuosikatsausten yhteydessä, eikä näihin ole tehty määrärahamuutoksia.

Vuoden 2022 vuosikate nousi 347,0 milj. euroon, 146,1 milj. euroa korkeammaksi kuin alkuperäisessä talousarviossa. Vuosikatetta paransi oletettua parempi kunnallis- ja yhteisöveron kehitys.

Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset olivat yhteensä 199,3 milj. euroa.

Tilikauden tulokseksi muodostui 244,8 milj. euroa, joka on 236,3 milj. euroa parempi kuin alkuperäisessä talousarviossa. Ilman verotulojen ennakoitua vahvempaa kehitystä ja kertaeriä, kuten Koy Espoon Sairaalan myynti, tulos olisi ollut 9 milj. euroa alijäämäinen.

Kaupungin bruttoinvestoinnit olivat yhteensä 259,4 milj. euroa ja nettoinvestoinnit 245 milj. euroa, 40 milj. euroa vähemmän kuin 2021. Investoinnit toteutuivat 56,9 milj. euroa muutettua talousarviota pienempänä. Toimitilainvestoinnit alittuivat pääosin vaikeasta markkinatilanteesta ja

hankkeiden siirtymisestä johtuen 49,3 milj. eurolla Investoinnit pystyttiin rahoittamaan tulorahoituksella, investointien tulorahoitusaste oli 141 prosenttia.

Alkuperäiseen talousarvioon oli budjetoitu lainannostovaltuutta. Verotulojen hyvästä kehityksestä ja Espoon Sairaalan myynnistä johtuen vuoden 2022 aikana ei nostettu talousarviolainoja, ja lainoja lyhennettiin 149,2 milj. eurolla. Lainakanta vuoden lopussa oli 1 286 milj. euroa. Lainakanta ilman konsernitilin saldoa ja muita lyhytaikaisia velkaeriä oli 889 milj. euroa.

Kaupungin lainakantaa on suojattu korkoriskiltä johdannaisilla, joiden erittely on esitetty liitetiedoissa. Tehtyjen johdannaisten tavoite on suojata kaupungin olemassa olevien lainojen korkomenoja korkotason nousulta. Johdannaisilla ei ole tavoiteltu eikä niillä nähdä olevan spekulatiivista arvoa tai riskiä. Espoon kaupungin lainasalkun suojausaste oli 85,4 prosenttia.

Espoon taloutta ja kokonaislainamäärää ei voida tarkastella ilman konsernilainoja, sillä kaupunki on investoinut kaupungin toimitiloihin ja infrarakentamiseen merkittävästi yhtiömuodossa. Kaupunki on taannut tytäryhtiöiden lainat ja vastaa pääosin yhtiöiden liikevaihdosta sekä lainojen takaisinmaksuista (pl. Espoon asunnot Oy ja HSY) maksamalla vuokraa, hoito- ja rahoitusvastikkeita tai palvelumaksuja. Konsernilainat ovat huomattavasti korkeammat kuin kaupungin lainakanta.

Konsernin tulos vuonna 2022 nousi kaupungin hyvän verotulokertymän ja satunnaisten erien tukeamana 226 milj. euroa ylijäämäiseksi.

Konsernin investointiohjelma jatkui edellisvuosien tapaan mittavana. Koko Espoo-konserni investoi vuonna 2022 yhteensä 537 milj. eurolla. Kaupungin osuus bruttoinvestoinneista oli 198 milj. euroa ja konserniyhteisöjen 339 milj. euroa. Konsernin nettoinvestoinnit olivat 522 milj. euroa eli 4 milj. euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Investoinneista rahoitettiin tulorahoituksella 83,9 prosenttia.

Konsernin lainakanta oli vuoden 2022 lopussa 4 396 milj. euroa ja se pieneni vuodessa 123 milj. euroa. Lainakanta asukasta kohden oli 14 406 euroa, kun se edellisvuonna oli 15 212 euroa. Vuonna 2022 eniten konsernin lainakantaa kasvattivat Espoon Asunnot Oy 66 milj. euroa, HUS 23 milj. euroa, HSY 18 milj. euroa ja Länsimetro 17 milj. euroa.

Oikaistu lainakanta (Espoon Asunnot Oy:n, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän lainat sekä Länsimetro Oy:n lainoista Helsingin osuus vähennettynä) oli 2 923 milj. euroa eli 199 milj. euroa vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Oikaistu lainakanta asukasta kohden oli 9 578, kun se vuotta aikaisemmin oli 10 500 euroa.

Konsernitaseen loppusumma vuoden lopussa oli 8 285 milj. euroa, kasvua edellisestä vuodesta 210 milj. euroa. Konsernin omavaraisuusaste oli 38,5 prosenttia, eli se kasvoi 1,9 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta. Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus oli 145,5 prosenttia ja se pieneni edellisvuodesta 8,1 prosenttiyksikköä.

1.1.6 Olellaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Taloudellisesti kestävä Espoo - tuottavuus- ja sopeutusohjelma

TakE-ohjelman tavoitetasot ja toimenpiteet päivitettiin sote- ja pelastustoimen uudistuksen vaikutusten osalta kevään 2022 aikana. Alkuperäisestä ohjelmasta poistettiin hyvinvoinnin ja terveyden toimialaa ja pelastustoimea koskeneet tuottavuustavoitteet vuosilta 2023–2025, päivitettiin vuodelle 2022 kohdistettujen tavoitteiden toteumaennusteet sekä valmisteltiin uusia tuottavuutta tai tulokertymää parantavia tavoitteita. Ohjelmasta käytiin poliittiset neuvottelut touko-kesäkuun 2022 vaihteissa.

Valtuusto hyväksyi päivitetyn TakE-ohjelman 13.6.2022. Päivitetyn ohjelman toimenpiteillä ja linjauksilla tavoitellaan 116 milj. euron sopeutusta käyttötalouteen valtuustokauden 2021–2025 loppuun mennessä sekä investointitason laskemista kymmenellä prosentilla vuosina 2021–2030.

Kaupungin tuottavuustavoite vuodelle 2022 oli 25,6 milj. euroa, ja toteuma oli 34,5 milj. euroa. Tuottavuustavoite toteutui 8,9 milj. euroa vuositavoitetta parempana, ja 6,7 milj. euroa vuositavoitetta parempana, kun toteumasta on poistettu Tilapalvelujen yksittäiset myydyt tilakohdet. Perhe- ja sosiaalipalveluissa sosiaalipalvelujen palvelutarjonnan kohtuullistaminen / monitoimijainen palvelu- ja hoitotarpeen arviointi -tavoiteylittyi, ollen 5,6 milj. euroa. Tämä perustuu osin kirjanpidolliseen muutokseen, todellinen tuottavuushyöty huomattavasti alhaisempi.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman tuottavuustavoitteet sisältyivät vuoden 2022 talousarvioon.

Sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen uudistus valmisteltiin toteutettavaksi

Suomen historian yhden merkittävimmän hallinnollisen uudistuksen valmistelu kiihtyi vuoden aikana ja keskeinen virstanpylväs saavutettiin, kun sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kaupungilta Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Uuden organisaation hallinnon rakentaminen ja palvelujen turvallisen siirtymän valmistelu oli hyvinvoinnin ja terveyden toimialan sekä pelastustoimen johdon ja asiantuntijoiden keskeisin työtehtävä vuonna 2022.

Uudistusta edistettiin Länsi-Uudenmaan laajuisen hankekokonaisuuden turvin, jossa mukana olivat kaikki Länsi-Uudenmaan kunnat. Kokonaisuuden johtaminen oli Espoon hyvinvoinnin ja terveyden toimialan vastuulla, mutta muutoksen valmistelu työllisti merkittävästi lähes koko kaupungin henkilöstöä erilaisten tuki- ja selvitystehtävien myötä. Toiminnallisesti muutos on kaupungille erittäin suuri: Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen organisaatioon siirtyi kaupungilta lähes kolmannes koko henkilöstöstä sekä iso osa kaupungin omaisuutta ja sopimuksia.

Hyvinvointialueuudistus vaikuttaa merkittävästi kaupungin taloudenpitoon. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kustannukset poistuvat kaupungin taloudesta, mutta vastaavasti vero- ja valtionosuustulot laskevat. Kuntien kunnallisveroprosentteja leikataan 12,64 prosenttiyksiköllä ja yhteisöveron osuuksia kolmanneksella. Myös hyvinvointialueelle siirrettävien tehtävien valtionosuudet vähennetään kunnilta. Tarkoitus on kompensoida valtionosuuksien määrällä muutostilannetta siten, että vuonna 2023 kuntien talouden tasapaino ei muutu uudistuksen takia. Uudistuksen lopulliset vaikutukset selviävät vasta vuoden 2023 syksyllä.

Hyökkäyssota Ukrainaan

Venäjä laajensi vuodesta 2014 käynnissä ollutta sotaa Ukrainaa vastaan hyökkäämällä 24.2.2022 laajamittaisesti maahan. Ukrainasta paenneiden auttamiseksi EU:ssa on otettu käyttöön 4.3.2022 tilapäisen suojelun direktiivi, jonka piiriin kuuluville myönnetään oleskeluluvat enintään kolmeksi vuodeksi. Suomessa ukrainalaiset jättivät 2022 yhteensä noin 48 500 hakemusta turvapaikan tai tilapäistä suojelun saamiseksi. Tilapäisen suojelun piiriin kuuluvat henkilöt eivät ole kuntalaisia, vaan saavat majoituksen, sosiaali- ja terveystaloudet sekä välttämättömän toimeentulon maahanmuuttoviraston ohjauksessa toimivalta vastaanottojärjestelmältä. Suomessa edelleen oleskelevat ukrainalaiset saavat kotikuntaoikeuden halutessaan oleskeltuaan 12 kuukautta Suomessa. Kotikuntaoikeus muuttaa tilannetta merkittävästi kaupungin näkökulmasta. Odotettavissa on, että se tuo pääkaupunkiseudun suuriin kaupunkeihin suuren määrän uusia kuntalaisia yhdenvertaisesti tarjottavien kuntalaispalveluiden piiriin. Vuoden 2022 aikana varhaiskasvatuksen, esiopetuksen sekä perusopetuksen piiriin tuli Espoossa noin 200 Ukrainasta sotaa paennutta lasta.

1.1.7 Henkilöstö

Pandemia hellitti ja hyvinvointialueuudosta valmisteltiin koko vuosi

Koronapandemia hallitsi edelleen alkuvuoden toimintaa, mutta hellitti vähitellen kesästä alkaen ja kaupungin siihen liittyvät erityisjärjestelyt purettiin. Monet pandemian aikana käyttöön otetut uudet työtavat, kuten sähköisten työkalujen lisääntynyt käyttö sekä monissa tehtävissä mahdollinen läsnä- ja etätöön yhteensovittaminen ovat kuitenkin tulleet jäädäkseen.

Heti vuoden alusta kaupungissa ruvettiin valmistautumaan 1.1.2023 voimaan astuvaan hyvinvointialueuudokseen, jolla oli merkittävät vaikutukset kaupungin henkilöstöön. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen käynnistymiseen liittyvää valmistelua tehtiin niin kaupungin sisäisesti kuin kaupungin ja hyvinvointialueen kesken tehtävänä yhteistyönä. Muutos edellytti henkilöstön kannalta kattavaa yhteistoimintaa ja muutoksenhallintaa sekä käytännön asioiden suunnittelua ja toteuttamista, kuten esimerkiksi siirtyvän henkilöstön tietojen siirtoa teknisesti tietojärjestelmien välillä.

Henkilöstön siirtyminen uuden työnantajan palvelukseen 1.1.2023 tapahtui liikkeen luovutuksen periaattein. Kaupunginhallitus hyväksyi henkilöstön liikkeenluovutuksen lokakuussa 2022. Hyvinvointialueiden palvelukseen siirtyi Espoon kaupungilta yhteensä noin 5 065 henkilöä

Kaupungin henkilöstömäärä oli vuoden 2022 lopussa 15 632 ja se kasvoi vuoden aikana 272 työntekijällä. Vakinaisen henkilöstön määrä pieneni jonkin verran ja määräaikaisen henkilöstön määrä kasvoi. Henkilöstöstä vakinaisia oli vuoden lopussa 11 154 ja määräaikaisia 4 478 henkilöä. Palkkatuella työllistettyjä oli vuoden lopulla kaupungin palveluksessa 128 ja keskimäärin kuukausittain vuoden aikana 134 henkilöä. Henkilöstömäärä kasvoi kaupungin peruspalveluissa erityisesti kasvun ja oppimisen toimialalla, ja jonkin verran elinvoiman tulosalueella sekä hyvinvoinnin ja terveyden toimialalla.

Kaupungin vuoden aikana tehtyjen henkilötyövuosien määrä oli joulukuun 2022 lopussa 13 413. Vuokratyönä hankittujen laskennallisten henkilötyövuosien määrä oli vuoden aikana 1 195.

Vakinaisessa palvelussuhteessa oli henkilöstöstä 71,4 prosenttia. Henkilöstöstä oli naisia 79,5 prosenttia ja miehiä 20,5 prosenttia. Kaupungin henkilöstön keski-ikä laski hieman 44,5 vuodesta 44,3 vuoteen. Vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli 45,7 vuotta ja määräaikaisen henkilöstön 39,9 vuotta. Maahanmuuttajataustaisten työntekijöiden osuus henkilöstöstä jatkoi kasvuaan (7,5 prosentista 8,9 prosenttiin). Äidinkielenään suomea puhui 83,9 prosenttia ja ruotsia 7,2 prosenttia henkilöstöstä.

Työvoiman riittävä saatavuus heikentynyt

Työvoiman saatavuushaasteet peruspalveluissa jatkuivat ja henkilöstön lähtövaihtuvuus kasvoi. Lokakuussa kaupungissa käynnistettiin Työvoiman saatavuus -ohjelmatyö ajalle 2022–2025. Ohjelman mukaisilla toimenpiteillä pyritään parantamaan työvoiman saatavuutta kaupungin tarjoamiin tehtäviin niin lyhyellä kuin pitkällä, vuoteen 2030 ulottuvalla aikajänteellä. Lisäksi kaupungin toimialoilla ja tulosyksiköissä sekä kaupunkitasoisesti on jatkuvasti käynnissä työvoiman saatavuuden parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä.

Vuoden 2022 aikana työpaikkahakemusten keskimääräinen määrä kaupungin tarjoamiin avoimiin työpaikkoihin laski edelleen. Myös kelpoisuusehdot täyttävien hakijoiden määrä pieneni edellisvuoteen verrattuna. Erityisiä vaikeuksia kaupungilla oli rekrytoida työntekijöitä kasvun ja oppimisen toimialalla ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen ja opetukseen, suomenkieliseen erityisopetukseen sekä suomenkieliseen varhaiskasvatukseen. Hyvinvoinnin ja terveyden toimialalla haasteita oli rekrytoida riittävästi lääkäreitä, psykologeja, sosiaalityöntekijöitä sekä kotihoidon lähihoitajia ja sairaanhoitajia.

Työvoiman riittävyyden kannalta haasteita tuotti myös se, että vakinaisen henkilöstön lähtövaihtuvuus (siirtyminen pois kaupungin palveluksesta sekä kaupungin sisällä toisiin tehtäviin) kasvoi 11,5 prosentista 13,4 prosenttiin. Tästä eläkkeelle jääneiden osuus oli 1,8 prosenttia. Eläkkeelle jääneiden osuus vaihtuvuudesta oli sama kuin vuonna 2021, mutta muu vaihtuvuus kasvoi.

Kaupungin tarjoamien kesätyöpaikkojen määrää pystyttiin kasvattamaan noin sadalla edellisvuodesta. Kesällä 2022 kaupunki työllisti noin 830 nuorta, kun edellisvuotena kesätyöpaikkojen määrä oli noin 730. Kesäseteleitä nuorten kesätyön saannin tukemiseen jaettiin 1 500, joista nuoret käyttivät noin 1 000. Harjoittelijoita kaupunki otti vuoden aikana noin 1 500 henkilöä, mikä on vastaava määrä kuin vuonna 2021.

Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta työhakuvaiheessa lisäävää anonymia rekrytointia käytettiin 96 työpaikan täyttämiseen, mikä on jonkin verran pienempi määrä kuin edellisvuonna.

Keskimääräinen eläkkeelle jäämisikä nousi

Kaupungin palveluksesta jäi vuoden aikana eläkkeelle 335 henkilöä, mikä on 77 henkilöä enemmän kuin edellisvuonna. Iän perusteella eläkkeelle jäi kaikista eläkkeelle jääneistä 91,3 prosenttia eli hieman pienempi osuus kuin vuonna 2021. Työkyvyn heikkenemisen vuoksi eläkkeelle joutui jäämään 8,7 prosenttia eläköityneistä.

Henkilöstön keskimääräinen eläkkeelle jäämisikä nousi edellisvuodesta. Keskimäärin kaupungin palveluksesta jäätettiin vuonna 2022 eläkkeelle 64,2-vuotiaana (vuonna 2021 keskimäärin 63,8-vuotiaana).

Terveysperusteisten poissaolojen määrässä pidemmän ajan laskeva trendi

Henkilöstön terveysperusteiset poissaolot (sisältäen kaikki sairauspoissaolot, kuntoutustuet ja työtapahtumista johtuvat poissaolot) lisääntyvät jonkin verran vuodesta 2021, mutta pidemmän ajan trendi on ollut kuitenkin laskeva. Vuoden 2022 sairauspoissaolokuorma (montako päivää henkilöä kohden terveysperusteisia poissaoloja on keskimäärin) oli 14,1 ja edellisenä vuonna 13,5 päivää. Vuonna 2020 poissaolopäiviä oli keskimäärin 15,4 päivää ja vuonna 2019 keskimäärin 15,7 päivää. Tuki- ja liikuntaelinsairauksien vuoksi aiheutuneiden sairauspoissaolopäivien määrä jatkoi pienentymistään merkittävästi, ja samoin mielenterveyden häiriöiden vuoksi jäätettiin sairauslomalle edellisvuotta harvemmin.

Henkilöstölle sattuneiden työ- ja työmatkatapaturmien määrä jatkoi kasvuaan. Vuonna 2022 vakuutusyhtiöön tehtyjen työ- ja työmatkatapaturmailmoitusten määrä oli 2 043, kun se edellisvuonna oli 1 663. Kasvua tapahtui sekä työ- että työmatkatapaturmissa.

Kunta 10 -tutkimuksen tulokset rohkaisevia

Työterveyslaitoksen Kunta 10 -tutkimus toteutettiin syksyllä 2022 ja tuloksia käsitellään työyhteisöissä kevään 2023 aikana. Tutkimuksella kartoitetaan kunta-alan henkilöstön työtä ja työssä tapahtuvia muutoksia sekä työelämän vaikutuksia henkilöstön terveyteen ja hyvinvointiin. Tutkimukseen vastasi 62 prosenttia Espoon kaupungin henkilöstöstä ja työnantajaa suositteli 73,5 prosenttia vastaajista.

Tulosten mukaan lähiesihenkilön toiminta ja valmentava johtaminen ovat hyvällä tasolla ja vahvistuneet vuoden 2020 tutkimuksesta, henkilöstö panostaa työhönsä ja kokee työnsä mielekkäänä, minkä lisäksi työpaikkojen ilmapiirissä ja sosiaalisessa pääomassa on positiivinen nouseva trendi edellisiin tutkimuksiin verrattaessa. Työpaikkakiusaamisen kokemukset ovat vähentyneet 2020 tutkimuksesta, mutta työstressiä koetaan edellistä tutkimusta enemmän ja palautuminen työpäivän

rasituksista on heikentynyt. Koronapandemialla on ollut vaikutusta 60,7 prosentilla vastaajan työhön ja 57,8 prosenttia on kokenut nämä vaikutukset enimmäkseen kielteisenä.

Tutkimustuloksia käsiteltäessä henkilöstöä rohkaistaan yhteiseen keskusteluun työyhteisöjen tilanekuvaa muodostaen. Vuoden kuluessa säännöllisesti toteutettavalla Työiilismittarilla tuotetaan tietoa johdolle ja esihenkilöille henkilöstön ”työiiliksestä”. Kyselyllä seurataan myös työnantajan suosittelevuutta (tavoitearvossa 70 prosenttia vastaajista suosittelisi työnantajaansa). Vuoden 2022 kyselyissä tavoitearvo toteutui.

Johtaminen ja osaamisen kehittäminen koronapandemian jälkeisessä työelämässä

Vuonna 2022 kaupungin hallinnossa ja muissa korona-aikana etätöitä tehneissä yksiköissä haettiin pelisääntöjä etä- ja läsnätyön yhdistelyyn. Kaupunkitasoiset ohjeet etä- ja lähityön tekemiseen annettiin loppusyksystä. Kaupungin yhteisissä hybridityötä koskevissa ohjeissa ja pelisääntöissä korostettiin hyvää lähijohtamista ja Suuntaamo-toimintamallin mukaista tavoitteiden ja tehtävien seuranta. Lisäksi suositeltiin läsnätyöstä sopimista työyhteisöjen yhteisöllisyyden ja yhteisten taitojen ja osaamisten ylläpitämiseksi

Esimiesareena-tapahtuma järjestettiin Metro Areenalla toukokuussa. Kaupunginjohtajan isännöimään tilaisuuteen osallistui 660 esihenkilöä ja asiantuntijaa. Tilaisuuden agendalla olivat vaikuttavuudella johtamisen merkitykset ja mahdollisuudet sekä Länsi-Uudenmaan Hyvinvointialueen muutos ja siihen liittyvä tuleva yhteistyö kaupungin ja hyvinvointialueen välillä.

Espoo Aalto EE Executive MBA –ohjelmassa jatkuivat edellisenä vuonna aloittaneiden johtajien opinnot. Uusille esihenkilöille järjestettävän Espoolainen johtaminen omaksi –valmennuksen kohderyhmänä olivat kaupungin uudet esihenkilöt ja niihin osallistui 98 henkilöä.

Esihenkilöiden Suuntaamo-palvelun käyttöönotto eteni suunnitelman mukaisesti. Suuntaamo on osaamisen ja suorituksen johtamisen toimintamalli ja ohjepankki. Käyttöönottoon liittyen järjestettiin koulutuksia, joilla tavoitettiin yli 700 osallistujaa. Suuntaamo palkittiin joulukuussa innostavana kehittämistekona työelämän kehittämisen Kuntatyö 2030-ohjelmassa.

Kaupunkitasoinen koulutus suunnittelu perustui Espoo-tarinasta johdettuihin tulostavoitteisiin sekä toimialojen ja tulosityksikköjen henkilöstösuunnittelussa esille nousseisiin tarpeisiin. Esimerkiksi ammatillisesti orientoitunutta suomen kielen koulutusta hyödynsi 226 työntekijää ja kaupunkitasoisesti järjestettyä englannin kielen koulutusta 20 työntekijää. Kaupungin johtamisvalmennuksissa ja henkilöstökoulutuksissa palattiin suurimmaksi osaksi lähitoteutuksiin vuoden aikana.

Henkilöstön omaehtoista koulutusta tuettiin kaupunginjohtajan stipendikukkarosta myönnettävällä rahalla. Vuonna 2022 stipendikukkarorahaa myönnettiin 278 työntekijän koulutukseen.

Henkilöstökustannusten kasvu maltillista, vuokratyökustannukset nousivat

Henkilöstökustannukset olivat 746,1 miljoonaa euroa ja ne nousivat vuonna 2022 yhteensä 2,9 prosenttia. Henkilöstökustannuksia nostivat vuoden aikana solmittujen uusien virka- ja työehtosopimusten tuomat palkantarkistukset sekä henkilöstömäärän kasvu. Vuokratyökustannukset olivat 48,4 miljoonaa euroa ja ne nousivat edellisvuodesta 28,1 prosenttia. Vaikka euromääräisesti Seure Henkilöstöpalvelut Oy:n kautta tilatun vuokratyövoiman käyttö kasvoi, pieneni Seuren osuus kaikesta vuokratyövoiman käytöstä 60,2 prosenttiin (29,2 miljoonaa euroa). Vuokratyövoiman käyttö kasvoi erityisesti hyvinvoinnin ja terveyden toimialalla (kasvua edellisvuoteen 47,1 prosenttia), jossa jouduttiin käyttämään paljon muiden vuokratyöyritysten kuin Seuren palveluja. Hyvinvoinnin ja terveyden toimialalla Seuren osuus vuokratyövoiman käytöstä oli vain noin 33 prosenttia, kun esimerkiksi kasvun ja oppimisen toimialalla kaikki vuokratyövoima otettiin Seuresta. Yhteensä

henkilöstö- ja vuokratyövoimakustannukset kasvoivat 4,1 prosenttia vuoden 2022 aikana edellisvuoteen verrattuna.

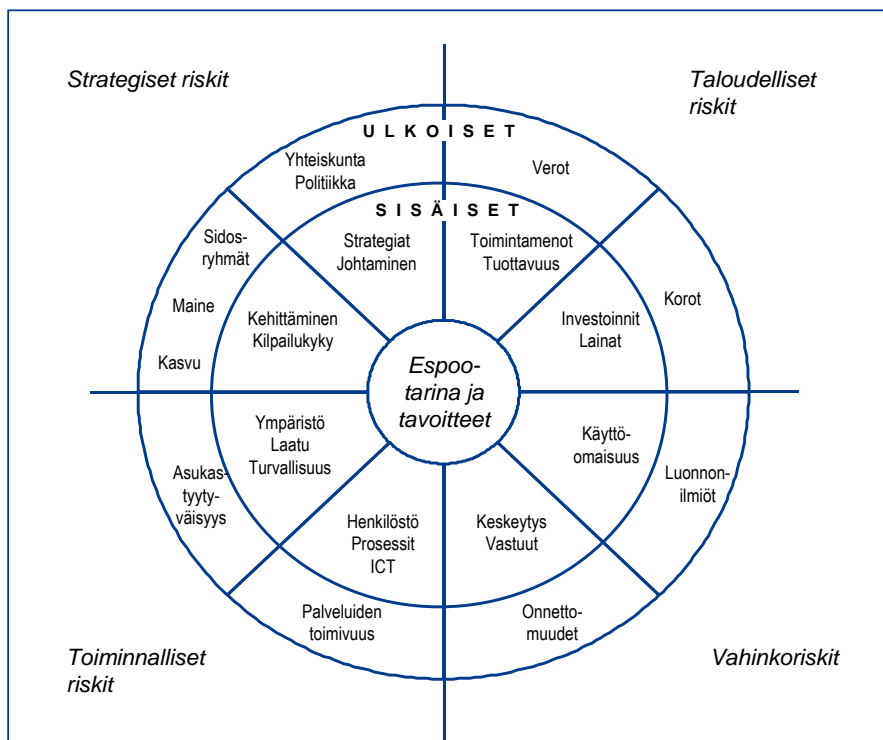
1.1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Kaupunkikonsernin riskienhallintapolitiikka kuvaa riskienhallinnan periaatteet, vastuut ja käytännön toteuttamisen. Riskienhallinnan tavoitteena on tukea kaupunkikonsernia sen perustehtävän toteuttamisessa, asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa sekä kuntalaisten, henkilöstön ja omaisuuden turvaamisessa erilaisilta riskeiltä. Riskienhallinta sisältää järjestelmällisiä menettelyjä, joilla tunnistetaan ja arvioidaan kaupunkikonsernin toimintaan liittyviä riskejä sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja säännönmukaiseksi raportoimiseksi. Riskienhallinnalla varmistetaan, että kaupunkikonsernin toiminta jatkuu keskeytyksittä ja häiriöttä laadukkaasti ja kustannustehokkaasti. Riskienhallinta on keskeinen osa kaupunkikonsernin vastuullista toimintaa.

Taloussuunnitelmakauden riskienhallintaprosessi käynnistyy talousarviovalmistelun yhteydessä. Eteenpäin katsovat riskikartoitukset ja -keskustelut tehdään konsernihallinnossa, toimialoilla, yksiköissä, liikelaitoksissa ja tytäryhteisöissä. Merkittävimmät tulostavoitteita ja tavoitteita uhkaavat riskit kirjataan tuloskorttityön yhteydessä. Riskejä hallitaan sekä osana toimintaa että erityisin toimenpitein. Riskitilannetta päivitetään seurantaprosessin yhteydessä. Tilinpäätöksessä raportoidaan riskeistä ja riskienhallinnasta.

Espoon kaupungissa riskillä tarkoitetaan epävarmuuden vaikutusta tavoitteisiin. Vaikutus on poikkeama odotetusta ja se voi olla sekä myönteinen että kielteinen, mutta kaupungin riskienhallinnassa riskit nähdään ensisijaisesti kielteisinä, uhkina. Myös myönteisistä vaikutuksista, mahdollisuuksista, keskustellaan riskienhallintaprosessissa; myös menetetyt mahdollisuudet ovat riskejä.

Espoon kaupungin koko riskiympäristöä havainnollistaa seuraava kuva. Siinä tyypilliset riskialueet jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit. Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä tai ulkoisia riskejä.

Kuva: Espoon merkittävimmät strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit

Vuoden 2022 arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä perustuu ryhmätyönä strategia- ja talousryhmässä tehtyyn tavoitteita uhkaavien riskien kaupunkitasoiseen kartoitukseen sekä edellä mainittuihin taloussuunnitelmakauden riskikartoituksiin ja muihin erillisiin riskikartoituksiin kaupungin toimialoilla. Riskeistä on myös keskusteltu useissa kokouksissa ja muutamassa työpaikassa, mutta olosuhteiden vuoksi pandemiaa edeltäviä aikoja huomattavasti enemmän etätöinä ja muiden asioiden yhteydessä, pääasiassa sähköisesti työstäen.

Sote- ja maakuntauudistus näkyi riskikartoitusten keskeisenä teemana edelleen. Valmistelu on työllistänyt koko kaupungin organisaatiota kiihtyvällä tahdilla vuoden 2022 aikana. Etenkin uudistuksen taloudelliset vaikutukset näyttäytyvät Espoon kaupungille huolestuttavan merkittävänä. Espoon osalta on olemassa suuri riski sille, että kaupungin mahdollisuudet investoida kestäväan kasvuun vähenevät sote-uudistuksen rahoitusmallin vuoksi. Kaupungin tulopohja heikkenee ja epävarmuus kasvaa. Vaikutukset ulottuvat tätä kautta Espoossa erityisesti kasvun ja oppimisen toimialan palveluihin, sekä investointeihin.

Alkuvuodesta kaupungin riskiympäristöön nousi uutena vakavana tekijänä Venäjän hyökkäys Ukrainaan 24.2.2022 ja siitä aiheutunut sota, joka jatkuu edelleen. Espoo perusti kriisin takia kaupunkitasoisen valmiusryhmän, jonka tehtävänä on varautuminen kaikkiin sodan aiheuttamiin vaikutuksiin Espoossa. Kaupunki on varautunut muun muassa mahdolliseen sähköpulaan ja sähkökatkosiin sekä vastaanottamaan sotaa pakenevia ukrainalaisia.

Vuonna 2022 kaupunkitasoisen merkittävimmiksi todetut muut kuin hyökkäyssotaa sekä sote-uudistusta koskevat riskit liittyivät erityisesti seuraaviin aihealueisiin.

Strategiset riskit uhkaavat strategian, Espoo-tarinan, toteuttamista ja lyhyen sekä etenkin pitkän tähtäimen tavoitteita. Ne voivat vaarantaa onnistuneen toiminnan edellytykset ja tulevaisuuden vision.

Kaupungin nykyhetken ja lähitulevaisuuden keskeisimmät strategiset riskit liittyvät toimintaympäristön muutoksiin, jotka tuovat mukanaan muuttuneita hallinnon rakenteita ja uutta lainsäädäntöä. Kaupungille erittäin suurena riskinä nähdään valtionosuusjärjestelmän epäedulliset muutokset tavalla, joka ei huomioi pääkaupunkiseudun erityispiirteitä ja Espoon erityistarpeita. Pääkaupunkiseudulla ns. kaupungistuminen ja etenkin Espoossa suuri väestön kasvu, sekä vieraskielisten osuus tästä kasvusta, haastaa kaupungin palvelujen järjestämisen ja rahoittamisen kestäväällä tavalla.

Taloudelliset riskit liittyvät ulkoisiin tai sisäisiin taloudellisiin tekijöihin (kuten suhdanteet, korot, verot, rahoitus, lainat, investoinnit, maksuvalmius, vakavaraisuus, tuottavuus) ja kykyyn hallita kaupungin yhteisten toimintojen kustannuksia.

Kaupungin taloudellisen toimintaympäristön haastavimmat riskit liittyivät edelleen kasvavien palvelu- ja investointitarpeiden hallintaan. Väestön palvelutarpeen nopea kasvu aiheuttaa ennakoimattomasti nousevia kustannuksia kaupungin monissa toiminnoissa. Erittäin suurena riskinä nähdään tilanne, jossa sote-uudistuksesta jäljelle jäävä kaupunki on kyvytön sopeuttamaan palveluvalikoimaansa ja -tasoaan talouden raameissa ja taloudellisen toimintaympäristön reunaehdoilla. Keskeinen riski on, että toimintamenot kasvavat paljon tulojen kasvua enemmän, eikä kehitysuunta käänny.

Kaupunkitasoisesti erityistä huomiota kiinnitetään investointihankkeisiin ja näiden kustannuskehitykseen. Riskejä ennakoidaan tarkalla kokonaistalouden, kehyksen ja määrärahojen suunnittelulla ja seurannalla. Edelleen etsitään yhä enemmän keinoja investointikattoon sitoutumiseen. Tähän liittyy etenkin toimitilojen tilakustannusten hallinta kaupungin sisäisesti, mikä merkitsee realistisempaa ja täsmällisempää hankesuunnittelua ja tilatehokkuuden määrittelyä ja mittarointia. Myös

monikunnallisissa tai valtion kanssa tehtävissä infrahankkeissa haetaan yhä parempia keinoja kustannusarviossa pysymiseksi.

Keskeisenä ja äärimmäisen tärkeänä taloudellisten riskien hallinnan kokonaiskeinona toimii edelleen valtuusto päättämä Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelma, jolla pyritään suunnitelmallisesti parantamaan Espoon tuottavuutta ja talouden tasapainoa. Useita TakE-ohjelman toimenpiteitä on toteutettu tuloksellisesti vuonna 2022 ja työ jatkuu suurella painoarvolla kaupungin kaikissa tulosyksiköissä tulevia vuosia varten.

Toiminnalliset riskit liittyvät palvelujen jatkuvuuteen ja riippuvuuksiin, henkilöstön toimintaan ja osaamiseen, organisaation riittämättömiin tai epäonnistuneisiin sisäisiin prosesseihin ja resursseihin, palvelun epäonnistumiseen, järjestelmiin, sopimuksiin sekä myös väärinkäytöksiin ja muuhun lain vastaiseen toimintaan.

Kaupungin suurimpana toiminnallisena riskikokonaisuutena näyttäytyvät henkilöstön saatavuuden haasteet, joita kuvataan tarkemmin edellä osioissa 1.1.7. Henkilöstöä puuttuu useista kaupungin toiminnoista. Tilanne on yhtä vaikea koko pääkaupunkiseudulla, mutta silti Espoossa on jatkettu asian työstämistä ja ryhdytty uusiin toimenpiteisiin sekä sisäisesti, että monien yhteistyökumppaneiden kanssa.

Tietojärjestelmien toimivuus ja erilaiset ICT-riskit kuuluvat edelleen olellaisesti kaupungin riskiympäristöön. Riskinä nähdään mm. vakava, laaja ja pitkäkestoinen toimimattomuus ICT-järjestelmissä. Samalla tietoturvariskit ovat jatkuvasti kasvaneet sekä kaupungilla että maailmalla yleensäkin. Espoon kaupungin tietoturvaan kohdistuvat uhat ja riskit ovat moninaisia, joista tavanomaisimpia ovat tietojenkalastelu, haittaohjelmien jakelu ja tietomurrot. Kaupunkiin kohdistuneet tieto- ja kyberturvallisuuteen liittyneet poikkeamat ovat noudattaneet yleisiä trendejä. Modernisoituvaa yhteiskuntaa, erilaisten digitaalisten järjestelmien yhä laaja-alaisempi käyttö sekä data-analytiikan lisääntyminen ja kehittyminen laajentavat tieto- ja kyberturvallisuuteen liittyvää uhkaympäristöä, jonka hallintaan on jatkossa resursoitava yhä enemmän.

Kaupunki investoi ja rakennuttaa kasvavien palvelutarpeiden myötä. Rakentamiseen, urakoihin ja hankintoihin liittyy aina aikataulu-, kustannus- ja laaturiskejä, joita hallitaan tarkalla johtamisella ja seurannalla sekä ohjeilla, valvonnalla ja tarkastuksilla. Suuret liikenne-, rakennus- ja kaavoitus-hankkeet ovat isompia kokonaisuuksia, joiden riskienhallinta on projektiorganisaation omaa ja jatkuvaa toimintaa, mutta kaupunkitasollakin seurataan tarkasti näiden riskejä ja kustannusten kehittymistä. Vuonna 2022 ei näiden osalta ole havaittu uusia kaupungille kokonaisvaikutuksiltaan merkittäviä riskejä.

Vahinkoriskit ovat tyypillisesti seurausta odottamattomista ja äkillisistä, usein vakuuttamiskelpoisista tapahtumista, joista voi seurata onnettomuus, rikkoutuminen tai vahingonkorvausvelvollisuus.

Espoossa vahinkoriskit kohdistuvat usein rikkoutumisen sekä ilkeiden ja murtojen kautta kiinteistöihin tai kaupunkirakenteeseen, mutta nämä muodostuvat harvoin merkittäviksi kaupungin budjetin näkökulmasta.

Kaupunki hallitsee vahinkoriskejään ensisijaisesti omin keinoin toisin sanoen suojeleuohjeita ja määräyksiä noudattamalla ja valmiussuunnittelun avulla, mutta myös vakuuttamalla ja käyttämällä omaa vahinkorahastoaan toteutuneiden riskien kuluihin. Kaupunki käyttää keskittämistä vakuutus-hallinnon tehostamisessa. Näin noudatetaan yhtenäisiä käytäntöjä samankaltaisissa tilanteissa, estetään päällekkäistä vakuuttamista, estetään tahattomien vakuutusurva-aukkojen syntymistä sekä varmistetaan paras kustannustehokkuus vakuutusmaksuissa ja -hallinnossa.

1.1.9 Yhteistyötä kestävä kehityksen haasteiden ratkaisemiseksi

Espoo haluaa olla Euroopan kestävin kaupunki nyt ja tulevaisuudessa. Osana tavoitteen saavuttamista kaupunki tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä ja toimii YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden (SDG) edelläkävijänä. Kolmatta kautta jatkuva Kestävä Espoo -ohjelmatyö kestävien ja vähähiilisten ratkaisuiden kehittämiseksi sekä kaupungin omassa toiminnassa, että yhteistyössä kansainvälisten verkostojen ja paikallisten kumppaneiden kanssa jatkui aktiivisena.

Espoon ilmastopäästöt putosivat vuonna 2021 yhdeksän prosenttia, vaikka pääkaupunkiseudulla kaukolämmön tuotanto ja sähkönkulutus kasvoivat kylmän talven takia. Asukaskohtaiset päästöt putosivat 10 prosenttia ja olivat pääkaupunkiseudun alhaisimmat jo viidettä vuotta peräkkäin. Suurimmat päästövähennykset tehtiin rakennusten lämmityksessä Fortumin kanssa sovitun Espoo Clean Heat -suunnitelman mukaisesti. Maaliskuussa Fortum ja Microsoft julkaisivat suunnitelman datakeskuksen rakentamisesta Hepokorpeen. Datakeskus tulee käyttämään päästötöntä sähköä, mikä mahdollistaa hukkalämmön hyödyntämisen päästöttömänä kaukolämpönä kattaen tulevaisuudessa noin 40 prosenttia Espoon kaukolämmön tarpeesta.

Keväällä 2022 Espoo valittiin yhtenä edelläkävijäkaupungeista toteuttamaan Euroopan komission 100 ilmastoneutraalia ja älykästä kaupunkia -missiota. Missioon valitut kaupungit sitoutuvat saavuttamaan hiilineutraaliuden vuonna 2030 toimien esimerkkeinä muille eurooppalaisilla kaupungeille. Syyskuussa Espoo kutsuttiin myös EU:n ilmastomuutokseen sopeutumisen missioon. Euroopan komission valinnat vahvistavat espoolaisten toimijoiden ja yhteisön asemaa kansainvälisesti kiinnostavana kokeilu- ja innovaatiokeskuksena vähähiilisille ratkaisuille, tarjoavat ilmastotyön tueksi uusia työkaluja ja avaavat rahoitusmahdollisuuksia. Espoon innovaatioyhteistyön menestyksestä kertoo Espoon sijoittuminen toiseksi Euroopan innovaatiopääkaupunkikilpailussa.

Kestävä kehityksen työn tueksi haettiin ja saatiin myös ulkoista rahoitusta. Vuoden aikana käynnistyi viisi uutta hanketta, joissa etsitään ratkaisuja mm. Keran alueen kehittämiseen, muovin kiertoon, kestävien liikkumisvalintojen edistämiseen sekä asukkaiden osallisuuteen kestävä kaupungin rakentamisessa. Yhdessä kumppaneiden kanssa rakennettiin ekosysteemejä ja ratkaisupolkuja eri kestävyiden teemoihin: älykkäät kaupunkiratkaisut, kestävä energiamurros, päästötön liikenne ja materiaalien kiertotalous. Lisäksi luotiin yhteistä tutkimusinfraa Aalto-yliopiston ja VTT:n kanssa esimerkiksi Otaniemeen laadittavan älypölyssäsuunnitelman sekä puhtaan liikenteen testialustan muodossa. Keran alueen kehittämissuunnitelma, jossa alueen maanomistajat, kaupunki ja aluetta kehittävät tahot sitoutuvat yhteisiin ilmasto- ja kestävyystavoitteisiin, voitti kaupunginjohtajan innovaatiokilpailun.

1.1.10 Ympäristö

Kaupungin ympäristötilinpäätöksessä on esitetty tuottoja, kuluja ja investointeja, joita on tehty ympäristönsuojelullisista syistä. Kuluja raportoidaan 17,0 milj. euroa vuonna 2022, mikä jää yhdellä prosentilla edellisestä vuodesta. Rahoitustuottoja raportoidaan 8,2 milj. euroa eli miljoonan edellistä vuotta vähemmän. Investointeja sisältyy ympäristötilinpäätökseen 6,0 milj. euroa.

Ulkoilman suojele ryhmään on raportoitu osuus HSY:n ilmansuojeluyksikön kuluista ja kaupungin omia käyttökuluja 466 000 euroa. Vesiensuojeluun ja jätevesien käsittelyyn vuonna 2022 raportoitu investointeja 619 000 euroa, tuottoja 186 000 euroa sekä käyttökuluja 692 000 euroa.

Jätehuoltoon ja alueiden puhtaanapitoon eli katujen, kiinteistöjen ja satamien jätehuollon kustannuksiin on raportoitu 5,3 milj. euroa käyttökuluja ja 6,1 milj. euroa tuottoja. Edellisenä vuotena maamassojen käsittelystä saatiin 1,3 milj. euroa enemmän tuottoja. Myös edellisen vuoden

investoinnit olivat poikkeuksellisesti 4,3 milj. euroa suuremmat mittavien maansiirtotöiden vuoksi, jotka näkyvät maaperän ja pohjaveden suojelussa ja melun ja tärinän torjunnassa.

Luonnon ja maiseman suojelun tuotot olivat 0,4 milj. euroa, kustannukset olivat 1,8 milj. euroa ja investoinnit olivat 0,4 milj. euroa. Ympäristön suojelun viranomaistehtävät rivillä raportoidaan ympäristötarkastusten ja ympäristön suojelun palvelualueen muut kustannukset 1.9 milj. euroa.

Muut ympäristönsuojelutoimenpiteissä näkyvät merkittävät kevyen liikenteen investoinnit 2 milj. euroa. Myös työmatkasetelien kustannukset ovat kasvaneet 1,4 milj. euroon. Ilmasto- ja ympäristöystävällinen liikkuminen luokassa kulut ja investoinnit ovat kasvaneet yhteensä 1,7 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet luokassa on raportoitu myös kestävän kehityksen seuraavat osaamiskeskuksen hankkeet, joiden kulut olivat yhteensä 1,8 milj. euroa ja joihin ulkopuolista rahoitusta on saatu 1,3 milj. euroa:

- SPARCS – energiapositiivisten alueiden kehittäminen (2019–2024)
- Puhdas ja älykäs – yhteistyön Kera (2022–2023)
- Ratkaisupolku kestävän kasvun ekosysteemeihin RAKKE (2021–2023)
- Kestävän kasvun kehitysympäristöjen toteutuspolku – KETO (2021–2023)
- AutoMod – Autonomiset modulaariratkaisut (2021–2023)
- Kaikki muovi kiertää -koordinaatiohanke (2021–)
- CityLoops (2021–2023)
- Kestävän kehityksen tulevaisuuspaja TUPA (2022–2023)
- Alliance for Local green deals and Innovative Action for resilient Cities and Enterprises (2022–2024)
- Kestävän liikenteen viestintähanke (2022)

Mainittujen hankkeiden kanssa muut ympäristötoimenpiteet kululuokkaan on raportoitu myös Villa Elfvik 526 000 euroa ja Metsähallituksen veloittamat Haltia- Suomen luonto- ja retkeilykeskuksen kulut 276 000 euroa.

Ympäristöperusteisia veroja raportoidaan sähkö- ja polttoaineveron muodossa vuoden 2022 ympäristötilinpäätöksessä 2,2 milj. euroa, kun vuonna 2021 raportoitiin virheellisesti 2,8 milj. euroa.

Yhteenveto vuoden 2022 tuotoista, kuluista ja investoinneista

1000 euroa	Tuotot	Kulut	Investoinnit
Ulkoilmansuojelu		466	
Ilmastonsuojelu		538	491
Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely	186	692	619
Jätehuolto ja alueiden puhtaanapito	6 125	5 342	0
Maaperän ja pohjaveden suojelu	80	115	1 646
Melun ja tärinän torjunta		14	600
Luonnon ja maiseman suojelu	409	1 772	360
Ympäristönsuojelun viranomaistehtävät	110	1 910	
Ympäristöjohtaminen		45	
Ympäristökoulutus, -kasvatus ja -neuvonta	1 303	2 579	
Ilmasto- ja ympäristöystävällinen liikkuminen		1 411	2 247
Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet yhteensä	1 303	4 035	2 247
Ympäristöperusteiset verot ja veroluonteiset maksut		2 186	
Yhteensä	8 212	17 069	5 963
Suhteessa kaupungin toimintatuottoihin, toimintakuluihin ja käyttöomaisuusinvestointeihin (%)	1,8	0,8	2,3
Suhteessa asukasluukuun (€/ as)	26,91	55,93	19,54

1.1.11 Hyvinvointisuunnittelun toteuttaminen

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2022–2025 ja ikäkausittaiset hyvinvointisuunnitelmat hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 21.3.2022. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ohjaa hyvinvointisuunnitelman painopisteet, jotka tukevat Espoon strategian hyvinvointitavoitteiden toteuttamista:

- Edistämme osallisuutta ja yhdenvertaisuutta
- Tuemme mielen hyvinvointia
- Kehitämme viihtyisiä, turvallisia ja aktiivisuuteen kannustavia asuinympäristöjä
- Vahvistamme eri toimijoiden yhteistyötä asukkaiden hyvinvoinnin tukemiseksi
- Edistämme
 - lasten ja nuorten hyvää arkea
 - työikäisten työ- ja toimintakykyä
 - ikääntyvien hyvinvointia ja toimintakykyä
 - vieraskielisten kotoutumista ja hyvinvointia

Hyvinvointityön toteuttamisesta raportoidaan ikäryhmittäin ja niissä huomioidaan valtuustokauden painopisteet. Hyvinvointityön kehittämistä tukee valtuustokaudella myös Hyvinvoiva Espoo -kehitysohjelma.

1.2 SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN

Valvontaympäristö

Kuntalain mukaan valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Valtuuston hyväksymä ”Espoon kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet” linjaa kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksen ja tavoitteet, tehtävät ja vastuut sekä miten sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät Espoon kaupunkikonsernin johtamis- ja ohjausjärjestelmään.

Kaupunginhallituksen vastuulla on kuntalain mukaan huolehtia kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Espoon kaupungin hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus vastaa konserniohjauksen ja konsernivalvonnan järjestämisestä sekä päättää sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevista ohjeista.

Hallintosäännön mukaan kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus ja sen konsernijaosto, kaupunginjohtaja, toimialajohtajat ja rahoitusjohtaja. Konsernijohto vastaa kaupunkikonsernin ohjauksesta sekä riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kaupunginjohtaja vastaa kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan mukaan lukien tietosuojan järjestämisestä asianmukaisella tavalla.

Toimialajohtajat puolestaan vastaavat hallintosäännön mukaan johtamansa toimialan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan mukaan lukien tietosuojan järjestämisestä asianmukaisella tavalla. Sisäinen valvonta perustuu kuntalain ja hallintosäännön lisäksi niitä täydentäviin ohjeisiin ja määräyksiin sekä niissä määriteltyihin tehtäviin, toimivaltuuksiin ja vastuisiin sekä talousarvioon.

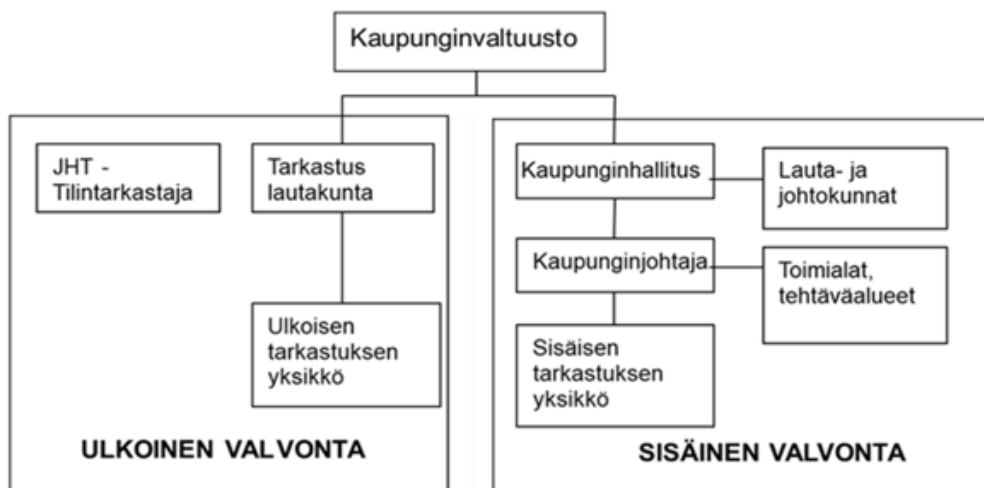
Espoon kaupungin hallintosäännön mukaan toiminnot on järjestettävä ja toimintaa on johdettava siten, että kaikilla organisaation tasoilla ja kaikissa toiminnoissa on riittävä sisäinen valvonta. Kaupunginhallituksen alaiset toimielimet ja johtavat viranhaltijat vastaavat toiminnan sisäisestä valvonnasta kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Kaupunginhallituksen hyväksymässä sisäisen valvonnan yleisohjeessa kuvataan tarkentavasti muun muassa kaupungin valvontajärjestelmä sekä sisäisen valvonnan kohteet ja menettelytavat.

EU, Valtio ja aluehallinto.

EU direktiivit, lait, asetukset, määräykset

Kuntalaiset

Laaja tiedoksisaantioikeus

Kuva. Kaupungin ulkoinen ja sisäinen valvonta.

Linjaorganisaatio vastaa sisäisen valvonnan toimenpiteistä ja riskienhallinnan toteuttamisesta. Kaupungilla on myös yksiköjä (kuten esimerkiksi lakiasiainyksikkö) jotka tukevat linjajohtoa ja esihenkilöitä sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa. Sisäisen tarkastuksen yksikkö tarkastaa ja arvioi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävyttä. Se on riippumaton tarkastettavista toiminnoista ja on puhtaasti varmistusta tuottava toiminto.

Tytäryhtiöiden osalta Espoon kaupungin sisäisen valvonnan tavoitteet ja johdon vastuut on kirjattu hyvä hallinto- ja johtamistapa Espoon kaupungin tytäryhtiöissä ohjeeseen sekä konserniohjeeseen.

Sisäisen valvonnan selonteon valmistelu

Kaupunginhallituksen vastuulla oleva tilinpäätöksen sisäisen valvonnan selonteko pohjautuu kaikille tilivelvollisiksi määritellyille viranhaltijoille (n=35) ja kaupungin tietohallinnon johdolle ja asiantuntijoille (n=3) lähetettyyn sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan itsearvioinnin kyselyyn. Tilivelvollisten kyselyn vastausprosentti oli 85,7 prosenttia (30/35) ja tietohallinnon (tietohallinnon johto, tietoturva ja tietosuoja) vastausprosentti oli 100 prosenttia (3/3). Tilivelvollisten vastausprosentti parani edellisvuodesta (2021; 74,3 prosenttia). Tilivelvollisten vastausten perusteella sisäinen valvonta ja riskienhallinta oli kaupungissa hoidettu melko hyvin tai hyvin. (Luokittelu: heikosti, kohtuullisesti, melko hyvin tai hyvin -hoidettu asiakokonaisuus). Tietohallinnon vastaukset painottuivat arvioihin, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta on kaupungissa hoidettu kohtuullisesti tai melko hyvin.

Kyselyssä pyydettiin myös vastausta, onko sisäinen valvonta kehittynyt, pysynyt samana vai heikentynyt toimialalla tai tulosyksikössä tilivuoden aikana verrattuna edelliseen vuoteen. Valtaosa vastaajista arvioi sisäisen valvonnan pysyneen samalla tasolla verrattuna edelliseen vuoteen. Kahdeksan (8) vastaajaa arvioi sisäisen valvonnan kehittyneen myönteisesti johtamassaan yksikössä kuluneen vuoden aikana. Kukaan vastaajista ei ilmoittanut arviossaan sisäisen valvonnan heikentyneen johtamassaan yksikössä tilivuoden aikana. Vastausten perusteella hyvinvointialueen valmistelun aiheuttaman työkuorma ja kiire vaikutti kuitenkin useassa yksikössä toimintaan, joka näkyi muun muassa työn kehittämisen siirtämisenä.

Useat vastaajista kertoivat myös tilivuoden aikana toteutetuista sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehitystoimenpiteistä ja parannuksista. Näitä ovat olleet muun muassa sisäisen valvonnan, riskienhallinnan sekä valmius ja varautumissuunnitelmien päivitykset. Yksikkötasolla järjestettiin henkilöstön perehdytyksiä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistuksiin. Myös omavalvontaa kehitettiin joissakin yksiköissä. Vastausten perusteella toimintaa seurattiin entistä tarkemmin sekä pistokoevalvontaa lisättiin. Talouden ja toiminnan seurannan raportointia kehitettiin. Poikkeamiin reagoitiin aiempaa nopeammin.

Tiedonhallinnan osalta kehitystoimenpiteiksi nostettiin vastauksissa esiin muun muassa tiedonhallintavälineiden ja prosessien kehittäminen, tietoliikenteen valvonta- ja hallintaratkaisut sekä kaupungin käyttöönottama käyttövaltuushallinnan ratkaisu. Edelleen kehitystoimenpiteinä ovat olleet muun muassa järjestelmien tietoturvan ja tietosuojan kehittämistoimenpiteet sekä kaupungin henkilöstön kattavat tietoturvakoulutukset.

Haasteina vastauksissa mainittiin muun muassa riittävän tiedon saanti seurantajärjestelmistä koskien toiminnan laatua. Kaikkea tarvittavaa tietoa ei saada sähköisistä järjestelmistä ja tiedon keruu sisältää myös manuaalisia työvaiheita. Riskienhallinnan systematisoinnissa, koordinoinnissa ja dokumentoinnissa nähtiin parannettavaa. Joidenkin yksiköiden osalta koettiin tilivuonna ongelmaksi työvoiman vaihtuvuus ja perehdytyksen haasteet. Osa yksiköistä ilmoitti riskinä olevan pula osaavasta työvoimasta ja rekrytointihaasteet sekä varahenkilöjärjestelmän puutteet. Vastausten perusteella vaarallisista työyhdistelmistä ei olla kaupungissa kokonaan päästy, vaikka asiaan on kiinnitetty erityistä huomiota. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen tieto- ja

viestintätekniiikan (ICT) järjestelmien siirtojen toteutus syksyllä 2022 edellytti Espoolta tietoturvan ja tietosuojan poikkeusmenettelyjä.

Sisäisen valvonnan selonteon laadinnassa hyödynnettiin sisäisen tarkastuksen toimintavuoden aikana tekemiä tarkastuksia ja arvioiteja. Lisäksi erilliset selvityspyynnöt pyydettiin muun muassa rahoituksen, henkilöstön, hankinnan, riskienhallinnan ja lakiasiain johdolta.

Sisäisen tarkastuksen yksikkö arvioi sisäisen valvonnan toimivuutta käymällä läpi vuoden 2022 kokouspöytäkirjat kaupunginhallituksen, kaupunginhallituksen alaisten jaostojen sekä lautakuntien ja johtokuntien osalta.

Riskienarviointi

Valtuusto on päättänyt Espoon kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kaupunginhallituksen hyväksymä riskienhallintapolitiikka kuvaa riskienhallinnan periaatteet, vastuut ja käytännön toteuttamisen. Riskienhallinnan tavoitteena on tukea kaupunkikonsernia sen perustehtävän toteuttamisessa, asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa sekä kuntalaisten, henkilöstön ja omaisuuden turvaamisessa erilaisilta riskeiltä.

Espoon kaupungissa riskillä tarkoitetaan epävarmuuden vaikutusta tavoitteisiin. Riskienhallinta sisältää järjestelmällisiä menettelyjä, joiden avulla tunnistetaan ja arvioidaan kaupunkikonsernin toimintaan liittyviä riskejä sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja säännönmukaiseksi raportoimiseksi. Riskienhallinnalla varmistetaan, että kaupunkikonsernin toiminta jatkuu keskeytyksittä ja häiriöttä laadukkaasti ja kustannustehokkaasti. Riskienhallinta on keskeinen osa kaupunkikonsernin vastuullista toimintaa. Riskienhallinnan tehtävät ja vastuut on määriteltävä hallintosäännössä ja toimintaohjeissa. Espoon kaupungin riskialueet jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkorisikit. Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä tai ulkoisia riskejä.

Tilivelvollsille ja tietohallinnon johdolle lähetetyn kyselyn mukaan riskienhallinta on kaupungissa hoidettu pääsääntöisesti melko hyvin (Luokittelu: heikosti, kohtuullisesti, melko hyvin tai hyvin -hoidettu asiakokonaisuus). Vastausten mukaan tavoitteita uhkaavien riskien hallintaa on rakennettu osaksi uutta tavoitejärjestelmää, Taavia, talouden suunnittelu- ja seurantaprosessia varten. Kaupunkitasoisen / valtuustokauden tavoitteisiin kohdistuvan riskityön ohjaaminen jatkuu strategia ja talous -ryhmässä. Vastausten perusteella riskienhallinnassa on kuitenkin edelleen kehitettävää muun muassa riskienhallinnan kytkemisessä entistä paremmin osaksi normaalia toiminnan ohjausta. Myös riskienhallinnan systematisoinnissa, koordinoinnissa ja dokumentoinnissa nähtiin parannettavaa.

Espoo, Hanko, Inkoo, Kauniainen, Kirkkonummi, Lohja, Raasepori, Siuntio, perusturvakuntayhtymä Karviainen (Karkkila ja Vihti) ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos muodostavat yhdessä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen. Hyvinvointialue palvelee 1.1.2023 alkaen. Kaupungin hallinnolla on tilivuonna ollut paljon työtä hyvinvointialueen valmistelun osalta. Noin 5 000 henkilöä siirtyi kaupungista perustettavaan organisaatioon. Lisäksi muutoksessa siirtyi iso osa kaupungin kiinteistöistä, omaisuudesta ja sopimuksista. Sopimuksista osa siirtyi kokonaan ja osa osittain. Hyvinvointialueen väliaikainen valmistelutoimielin laati toiminnan käynnistämisen riskiarviointin. Keskeisimmät riskit liittyivät hyvinvointialueen käynnistämisen rahoitukseen ja hallinnollisiin kysymyksiin, erityisesti tarpeeseen ottaa käyttöön hallinnon tietojärjestelmiä erittäin kireällä aikataululla.

Espoo on perustanut oman varautumisen työryhmän Ukrainan tilanteen osalta. Yhteistyötä kunnan suurimman kaupungin johdon välillä käydään ja mukana tässä ryhmässä on edustus muun muassa sisäministeriöstä, maahanmuuttovirastosta ja poliisista. Olennaista on saada yhteinen tilannekuva asioista sekä koordinoita toimia kuntien ja valtion välillä.

Valtaosa ukrainalaisista on hakenut tilapäistä suojelua Suomeen paettuaan. Kotikuntaoikeus myönnetään pakolaisille vuoden asumisajan täytyessä. Maaliskuussa 2023 tuhansille sotaa Suomeen paenneille ukrainalaisille tulee mahdollisuus hakea kotikuntaa Suomesta. Kuntaliiton mukaan kuntien varautuminen on vaikeaa, koska ei ole tiedossa kuinka paljon hakemuksia on tulossa ja mihin kuntiin. Kotikuntaa ei ole myöskään pakko hakea. Kotikunta on perusteena monille eri oikeuksille ja velvollisuuksille. Oikeus kunnallisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin ja muun muassa oppivelvollisuus koskee vain kunnan asukkaita. Valtionhallinnossa on tehty viranomaisselvitys kotikuntaoikeuden myöntämisestä tilapäistä suojelua saaville ennen vuoden asumisajan täyttymistä. Sodan eskaloituessa on riskinä pakolaisvirtojen kääntyminen kasvuun. Espoon osalta riskinä on arvioitu olevan kasvava resurssitarve asumispalveluille sekä muun muassa varhaiskasvatus- ja koulupalveluille.

Tunnistettuja Espoon kaupungin talouteen liittyviä riskejä on arvioitu olevan sosiaali- ja terveysuudistuksen vaikutus. Riskinä on, että kaupungille jatkossa tuloutuva verorahoitus ei riitä kasvavan kaupungin palvelutarpeisiin. Myös hyvinvointialueen muutosvaiheeseen sitoutuu merkittäviä kustannuksia. Kuntaliitto on arvioinut sosiaali- ja terveysuudistuksesta aiheutuvan kunnille mittavan kustannusten kasvun riskin johtuen muun muassa tiedonhallintajärjestelmien muutosten, sopimusten siirron sekä hallinnollisen valmistelun aiheuttamista kustannuksista.

Taloudellisia riskejä on arvioitu olevan kaupungin käyttötalouden menojen kasvu pysyvästi tulojen kasvua enemmän, investointiohjelman hallitsematon kasvu, yksittäisten suurten investointien hinnan karkaaminen sekä tilakustannukset. Valtuusto hyväksyi lokakuussa 2020 Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus- ja sopeutusohjelman, jolla pyritään suunnitelmallisesti parantamaan Espoon tuottavuutta ja talouden tasapainoa vuosina 2020–2025. Vuoropuhelua valtion kanssa jatketaan, jotta kunta ja valtio -suhteessa huomioitaisiin kestäväällä tavalla kasvukaupungin talous.

Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupungit, THL, HUS ja Etelä-Suomen aluehallintovirasto perustivat alueellisen koronakoordinaatioryhmän syyskuussa 2020. Ryhmän tavoitteena on vahvistaa yhteistä tilannekuvaa sekä koordinoita ja valmistella alueellisia ja paikallisia toimia. Ylimmästä johdosta koostuva ryhmä vastaa yhteisen tilannekuvan pohjalta päätöksenteon valmistelusta ja koordinaatiosta. Espoon kaupungilla on oma sisäinen koronajohtoryhmä, joka ylläpitää Espoon tilannekuvaa. Tilivelvollisten näkemyksen mukaan Espoon toimintakyky koronatilanteessa on pääsääntöisesti ollut hyvä. Koronatilanteesta johtuen hoitovaje on kuitenkin kasvanut.

Työturvallisuuslaki edellyttää, että työnantajan on järjestelmällisesti selvitettävä ja tunnistettava työstä, työtilasta, muusta työympäristöstä ja työolosuhteista aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät. Kaupungin ohjeistuksen mukaan työpaikan riskit tulee arvioida vuosittain sekä aina olosuhteiden muuttuessa. Espoossa on käytössä riskien kirjaamiseen työturvallisuustyökalu HSEQ Online. Espoon kaupungin työsuojelu on ohjeistanut esihenkilöitä varmistamaan työntekijän turvallisen ja terveellisen työn edellytykset arvioimalla koronan aiheuttamiin muutoksiin liittyvät riskit ja päivittämällä työpaikan riskien arvioinnin sekä tekemällä korjaavat toimenpiteet.

Kaupungin tietojärjestelmät ovat keskeisessä asemassa tuotettaessa palveluja kuntalaisille. Järjestelmien tulee olla toimivia ja niiden tulee tukea päätöksentekoa ja toimintaa. Haasteena ja riskinä on nähty kaupungin ICT-ratkaisuille vuosien varrella kertynyt raskas korjausvelka. Haasteena kaupunkitasolla on nähty myös tietohallinnon hyvien toimintatapojen ja ohjeistuksen käytännön toimeenpano laajassa kaupunkiorganisaatiossa. Erityiskysymyksenä on ollut tiedonhallintalain ja tietosuojan liittyvän regulaation huomiointi kaupungin ICT-ohjeistuksessa ja teknisen tietoturvan parantamisessa.

Korjausvelan supistamiseksi tilivuoden aikana oli käynnissä laajoja järjestelmä uudistuksia. Espoo otti käyttöön 1.1.2023 alkaen uuden johtamisen ja talousohjauksen tietojärjestelmäkokonaisuuden (JoTo) ensimmäisen vaiheen. Muutoksen myötä kaupungin oston ja myynnin prosessit

ja ohjeet uudistuivat. Talouspalvelut laativat kattavat valvonnan ohjeet uudistuneisiin prosesseihin liittyen. Ohjeissa erikseen korostettiin esihenkilöiden vastuita laskujen tarkastamisessa muun muassa pistokokeiden avulla. Vaaralliset työyhdistelmät kuvattiin talouspalveluiden ohjeissa ja vaarallisia työyhdistelmiä ei sallita kaupungin toiminnassa. Järjestelmän käyttöön (muun muassa laskutus ja valvonta) järjestettiin laaja koulutuskokonaisuus. Talousohjauksen puhtaasti valvontaan keskittyviä koulutuksia esihenkilöille on suunniteltu järjestettävän kevään 2023 mittaan. Kaupungilla on keskitetty tukimalli (vastuullisena talouspalvelut) esihenkilöille ja muille järjestelmän käyttäjille muun muassa sisäisen valvonnan tueksi. Sisäisen valvonnan mennettelyitä on kehitetty myös analytiikan hyödyntämiseksi laskujen tarkastamisessa. Tehdystä työstä huolimatta alkuvuodesta 2023 ostojen käsittelyjärjestelmä Ensio oli kuitenkin ruuhkautunut.

Henkilöstöhallinnon tietojärjestelmän (Sarastia) käyttöönoton osalta on ollut haasteita. Järjestelmän tuottamissa tiedoissa on ollut virheitä, muun muassa palkkatietojen osalta. Riskinä on, että virheet vaikuttavat myös kirjanpilotietojen oikeellisuuteen. Edellä mainittujen virheitä on korjattu ja järjestelmän toimittajan kanssa on etsitty yhdessä korjaavia toimenpiteitä. Palkkatietojen järjestelmävirheiden takia esihenkilöiden suorittama sisäinen valvonta oman vastuuyksikkönsä työntekijöiden palkkojen oikeellisuudesta on entisestään korostunut.

Kaupungin ICT-järjestelmien käyttövaltuushallinnassa on edelleen puutteita. Tietojärjestelmien käyttäjärekisteristä (AD-rekisteri) löytyi tilivuoden aikana runsaasti tunnuksia henkilöillä, joiden työsuhde henkilöstöhallinnon luettelon mukaan oli päättynyt. Korjaavana toimenpiteenä kaupungissa on vuonna 2022 otettu käyttöön uusi käyttövaltuushallinnan järjestelmä, joka automatisoi tunnushallintaa AD-tunnusten osalta, työsuhteen päättymisen yhteydessä. Lisäksi yleisen kyberturvallisuustilanteen riskitasojen kohoamisen myötä on lisärahoitusta myönnetty järjestelmäauditointeihin ja tietoturvallisuuden valvontaratkaisuihin liittyen.

Kaupungin tietohallinnossa on toteutettu ja käynnissä on useita tietohallinnon sisäisen valvonnan, jatkuvuuden ja riskienhallinnan kehityshankkeita. Näitä ovat muun muassa tietohallinnon toimintaperiaatteiden ja ohjeiden uudistukset, tietoliikenteen hallinta- ja valvontaratkaisut, ICT projektitoiminnan ja ICT hankintojen kehittäminen, tiedonhallinnan toimintaperiaatteiden kehittäminen, tiedon konfiguraation parantaminen sekä tietoliikenteen hallinta- ja valvontaratkaisut. Koulutusten osalta koko kaupungin henkilökunnan edellytettiin vuonna 2022 suorittavan kurssi ”Tutustuminen tietoturvaan (osat 1–3)” sekä perehtyvän riittävästi ohjeeseen ”Henkilöstön tietoturvaohje 2021”. Helmikuusta 2023 lukien henkilöstö voi ilmoittaa tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvistä poikkeamista tai havainnoista Espoon tukipyyntöjärjestelmän, Hektorin, kautta.

Länsi-Uudenmaan (LUVN) hyvinvointialueen ICT-siirtojen toteutus syksyllä 2022 on vaatinut Espoolta merkittävän ICT-asiantuntijoiden työpanoksen lisäksi myös tietoturvan ja tietosuojan poikkeusmenettelyjä, jotta LUVN ICT -siirtojen vaiheittainen toteuttaminen on mahdollistettu hyvinvointialueelle. Käytännössä tämä on tarkoittanut Espoon ICT-palveluiden normaalista poikkeavaa ristiin käyttöä Espoon ja hyvinvointialueen välillä. Tilanteen aiheuttamia uusia riskejä on hallittu erilaisilla teknisillä ratkaisuilla ja Espoon ja hyvinvointialueen välisillä sopimus- ja toimintamallijärjestelyillä.

Valvontatoimenpiteet

Valvontatoimenpiteillä pyritään varmistamaan, että lainsäädäntöä sekä Espoon kaupungin arvoja ja toimintaperiaatteita noudatetaan kaikilla organisaation tasoilla.

Kaupungin toiminta on tilivuotena 2022 perustunut pääosin voimassa oleviin säännöksiin sekä määräyksiin ja tehtyjä päätöksiä on noudatettu.

Tilivuoden aikana kaupungin ohjeistusta sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta on uudistettu määrätietoisesti. Valtuusto päättää helmikuussa 2023 hallintosäännön tarkistamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun siirtymisen Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle johdosta. Espoon kaupungin omistajapolitiikka ja Espoon kaupungin konserniohje hyväksyttiin valtuuston kokouksessa tammikuussa 2023.

Kaupunginhallitus hyväksyi marraskuussa 2021 (voimaan 1.1.2022) uudistetun sisäisen valvonnan yleisohjeen. Kaupunginhallitus valtuutti kaupunginjohtajan hyväksymään sellaiset vähäiset korjaukset ohjeeseen, jotka ovat tarpeellisia sen ajalla tasalla pitämiseksi. Vuoden 2023 alusta lukien käyttöön otetun johtamisen- ja talousohjauksen tietojärjestelmän ja siihen liittyvien laskujen hyväksymis- ja valvontakäytäntöjen muututtua, hyväksyi kaupunginjohtaja uuden sisäisen valvonnan yleisohjeen siten, että se astui voimaan 1.1.2023.

Harmaan talouden torjunnan toimintaohjetta ja eettisiä ohjeita on päivitetty viimeksi vuonna 2021. Jokaisen kaupungin työntekijän edellytetään noudattavan edellä mainittuja ohjeita.

Tiedonhallintaan ja tietoturvaan liittyviä ohjeita on kaupungissa uudistettu viime vuosina laajasti muun muassa tiedonhallintapolitiikka, tietoturvasuunnitelma, tietoriskienhallinnan periaatteet, lokipolitiikka, kännykkäsovellusten käyttöönotto ja käyttövaltuushallinnan periaatteet.

Espoon kaupunki otti joulukuussa 2021 käyttöönsä eettisen ilmoituskanavan. (Euroopan parlamentin ja neuvoston niin sanottu whistleblowing -direktiivin toimeenpano). Eettisten periaatteiden mukaisesti jokaisella työntekijällä on oikeus ja velvollisuus ilmoittaa työyhteisönsä epäilyistä ja havaituista väärinkäytöksistä. Eettisen kanavan kautta voi ilmoittaa epäilyistä ja havaituista väärinkäytöksistä luottamuksellisesti ja turvallisesti. Ilmoituksen voi tehdä nimettömänä. Mitään tietoja ei luovuteta selvitysprosessin ulkopuolisille. Eettisen kanavan teknisestä toteutuksesta vastaa ulkopuolinen kumppani, joka on erikoistunut henkilötietoja suojaavan järjestelyn luomiseen. Ilmoitusmenettely on salattu ja suojattu salasanoin. Espoolla on käsittelytiimi ilmoitusten käsittelyprosessia varten. Vain nimetyillä henkilöillä on pääsy ilmoituksiin eettisen kanavan kautta. Kaikki toiminta on luottamuksellista ja henkilöiden toiminta kanavassa tallennetaan lokiin, jolloin varmistutaan muun muassa siitä, ketkä ovat nähneet ilmoituksen sisällön ja mitä kommunikaatiota asiasta on käyty ilmoittajan kanssa.

Tarkastuslautakunta ja ulkoisen tarkastuksen yksikkö järjestivät alkuvuonna 2022 kaupungin luottamushenkilöille koulutusta korruption vastaisesta toiminnasta, kaupungin eettisistä ohjeista ja eettisestä kanavasta. Kaupungin työntekijöille on järjestetty koulutusta ja perehdytystä sisäisestä valvonnasta, riskienhallinnasta ja tietoturvasta. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeiden uudistuksista ja sisällöstä sekä eettisestä kanavasta on laadittu ohjeistukset ja linkit Espoon intranettiin (Essi) sekä muistutettu muun muassa Espoon esihenkilöiden uutiskirjeessä.

Tilapalvelut-liikelaitoksessa havaittiin väärinkäytös vuonna 2020, josta johto teki tutkintapyyntöni poliisille, joka aloitti esitutkinnan. Tapausta tutkittiin poliisin tiedotteen mukaan törkeänä petoksena, törkeinä lahjusrikoksina ja törkeänä rahanpesuna. Esitutkinta saatiin päätökseen syksyn 2022 aikana ja käräjäoikeuden istunnot alkoivat 7.12.2022. Saadun tiedon mukaan käräjäoikeuden tuomio annetaan huhtikuussa 2023.

Väärinkäytösriskin muodosti valvonnan vaikeus liikelaitoksen palvelutuotannon kunnossapidon tilaus- ja laskutusprosessissa. Kunnossapitoyksikön toimintakenttä on laaja ja toiminta ulottuu pienistä vika- ja huoltokorjauksista suuriin sisäilmakorjauksiin. Kunnossapidon tilauksien ja laskujen volyymit ovat suuret. Kunnossapidossa laskujen tarkastus- ja hyväksyntäprosessi perustui laskun ennakkotarkastukseen, jonka teki työn tilannut ja valvonut henkilö. Hyväksyjä joutui tukeutumaan laskun tarkastaneen henkilön tietoihin muun muassa tilauksen sisällöstä ja työn suorituksesta. Uuteen johtamisen ja talousohjauksen tietojärjestelmään siirtyminen muuttaa

kaupungin tilaus- ja laskutusprosesseja. Muutos on huomioitu talouspalveluiden ohjeistuksessa ja uudistetussa sisäisen valvonnan yleisohjeessa.

Tilapalveluissa valvontaa on lisätty, tilaukset tehdään sähköisiin järjestelmiin ja laskujen hyväksyntään on ohjattu lisää esihenkilöresursseja kunnossapidon organisaatiomuutoksen yhteydessä. Liikelaitoksen toiminnan raportointia on parannettu sekä erityisesti tilausten ja laskutuksen pistokoevalvontaa on kehitetty. Tilapalvelut on valmistellut omavalvontasuunnitelman käyttöönotettavaksi kaikilla palvelualueilla. Lisäksi valvonnan ja seurannan tärkeyttä on tuotu esiin johtoryhmän työskentelyssä, esihenkilökoulutuksissa ja kokouksissa. Talouden ja toiminnan raportointia on kehitetty ja toimintaa seurataan raporttien kautta säännöllisesti.

Siivousalan työntekijöiden hyväksikäytön ehkäisyä varten on lisätty kohteiden valvontaa ja työn laatureuranta. Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti (HEUNI) on käynyt pitämässä koulusta sekä rakennusalan että siivousalan työntekijöiden hyväksikäytön tunnistamisessa.

Palvelutuotannossa harmaan talouden ennalta ilmoittamattomien tarkastuksien määrää nostettiin edellisen vuoden tasosta noin sadalla käynnillä, tarkastuksia tehtiin 328. Tarkastuksilla tavattiin yhteensä 315 työntekijää. Tarkastuksiin kokeiltiin uudenlaista toimintamallia, useamman palveluntuottajan yhtäaikaisiin pistokokein suoritettujen tarkastusten sijasta käsittelyyn otettiin yhden palveluntuottajan kaikki kohteet kerrallaan. Tarkastukset suoritettiin saman palveluntuottajan kohteisiin yhden illan aikana. Kesän aikana tarkastuksia tehtiin myös vuosihuoltokohteisiin ja loppuvuodesta tarkastuksen kohteeksi otettiin päiväaikaisessa siivouksessa olevia kohteita. Tarkastustoimintaa tehtiin päättyneen vuoden aikana myös yhteistyössä aluehallintoviraston kanssa.

Siivouksen laadunvalvontaa on tehostettu. Laadunvalvontakäyntejä tehtiin vuoden 2022 aikana 2413 kertaa. Tarkastuksiin osallistui yhteensä 26 esihenkilöä ja asiantuntijaa. Mikäli laadunvalvontakäyntien yhteydessä tavataan siivoustyötä tekevä henkilö, käydään hänen kanssaan keskustelu työolojen kartoittamiseksi. Espoon kaupunki edellyttää palveluntuottajalta myös omavalvontaa, josta raportit toimitetaan tilapalvelujen asiantuntijoille. Omavalvontatarkastuksia toteutettiin vuoden 2022 aikana yhteensä 1 830 kertaa.

Tilapalvelut on mukana myös niin sanotussa tilaajien valvojapalvelussa, jossa on tällä hetkellä 263 yritystä. Valvojapalvelu tarkkailee yritysten tilannetta ja ilmoittaa mahdollisista havaituista puutteista, joiden perusteella tilapalvelut tekee lisäselvityksiä. Valvojapalveluun kuulumattomista yrityksistä pyydetään tilaajavastuusiakirjat kolmen kuukauden välein.

Kuntalaisilta tuli alkuvuonna 2022 palautetta Espoon ylläpitämästä Länsi-Uudenmaan kulkukeskuksesta, jonka kautta välitettiin vuonna 2022 Espoossa kaikki vammaispalvelu- ja sosiaalihuoltolain mukaiset taksikyydit, joita kaupunki maksaa. Etelä-Suomen aluehallintovirastolle kanneltiin saavutettavuuspuutteista vammaisille henkilöille suunnatussa Länsi-Uudenmaan kulkukeskuksen sivustossa, josta vastaa Espoon kaupunki. Aluehallintovirasto kiinnitti Espoon kaupungin huomiota saavutettavuusvaatimukseen. Espoon tarkastuslautakunta suositti, että kulkukeskuksen ongelmat on ratkaistava viipymättä ja uudessa kilpailutuksessa tulee huomioida esiin tulleet epäkohdat. Palvelua tuottavan Kulkukeskuksen reklamaatioiden käsittely otettiin kaupungin omiin käsiin ja valvontaa tehostettiin. Kulkukeskuksen rinnalle hankittiin täydentävä palvelu. Vuoden 2023 alusta lukien vastuu kuljetuspalveluista siirtyi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle.

Sosiaali- ja terveystoimen kriittisiä prosesseja ohjaavan sosiaalihuoltolain mukaisia muutostenhakuja on tehty. Aluehallintovirasto ja THL on puuttanut muun muassa sosiaalihuoltolain mukaisten käsittelyaikojen ja määräaikojen noudattamatta jättämiseen yksittäistapauksina.

Hankintakeskuksen vastuulla olevista hankinnoista on vuonna 2022 jätetty markkinaoikeudelle kolme valitusta, joista yksi (tulkkaukspalvelut) on jo peruutettu valittajan toimesta ja tämänhetkisen tiedon mukaan myös toinen (kaupunkiympäristön toimialan kuntatietojärjestelmä) valitus tullaan perumaan. Kolmas tapaus on Espoon perustietotekniikkapalveluja koskeva hankinta.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto (Avi) on saanut vuonna 2022 yhteensä yli 150 ilmoitusta potilasturvallisuuden vaarantumisesta päivystystoiminnassa. Määrä on moninkertainen aiempiin vuosiin verrattuna. Avin mukaan päivystysten lisäksi koko terveydenhuollon hoitoketjussa ja osastopaikkojen saatavuudessa sekä kotihoidon, palveluasumisen ja tehostetun palveluasumisen paikkojen saatavuudessa on ollut ongelmia. Henkilöstöpulaa on ollut koko palveluketjussa.

Kaupunginhallitus käsitteli helmikuun 2022 kokouksessaan valtuustoaloitetta Espoon lastensuojelun toiminnan parantamiseksi. Selostusosan mukaisessa vastauksessa valtuustoaloitteen tekijöille todetaan muun muassa, että Espoon lastensuojelusta tulee yhteensä noin 30–50 muistutusta tai kantelua vuodessa. Valvovien viranomaisten ratkaisut käydään aina läpi heidän kanssaan, jotka asiaa ovat käsitelleet. Mikäli valvova viranomainen huomauttaa tai kehottaa kiinnittämään huomiota lastensuojelun toimintaan, käydään tämä yleisellä tasolla läpi esihenkilöiden kanssa oppimismielessä. Espoon kaupungin lastensuojelun johtavat sosiaalityöntekijät tekivät kantelun Etelä-Suomen aluehallintovirastolle koskien lastensuojelun resurssivajetta. Lausunto ja selvitys aluehallintovirastolle koskien Espoon kaupungin lastensuojelun erityispalvelujen henkilökunnan riittämättömyyttä ja asiakasturvallisuuden vaarantumista käsiteltiin hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnassa 23.08.2022.

Tilivuoden keskeisiä oikeustapauksia

Espeen kaupunginhallitus hyväksyi 10.1.2022 KOY Espoon sairaalan myynnin kotimaiselle sijoittajaryhmälle. Kiinteistö Oy Espoon sairaalan osakekanta myytiin LähiTapiola Yhteiskuntakiinteistöt Suomi Ky:lle 295 miljoonalla eurolla. Lisäksi hyväksyttiin sairaalan tilojen vuokraaminen uudelta omistajalta. Sen mukaan Espoo vuokraa noin 80 prosenttia sairaalakiinteistön tiloista. Vuokra on aluksi 7,7 miljoonaa euroa vuodessa. Vuokrasopimus siirtyi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Sairaalan rakentamiskulut eivät ole vielä täysin varmat. Espoon kaupunginvaltuusto varautui maksamaan sairaalasta 175 miljoonaa euroa vuonna 2016. Loppusummasta päädyttiin oikeuteen, kun sairaalan rakentanut Lujatalo vaati vuonna 2019 kaupungin yhtiöltä vajaan 34 miljoonaa euroa lisäkorvauksia viivästyskorkeineen. Korvaukset koskivat rakennuksen lisä- ja muutostöitä. KOY Espoon sairaala esitti samana vuonna vastakanteen, jolla vaaditaan Lujatalolta noin 16 miljoonan euron korvauksia urakan viivästymisestä ja virheistä. Espoon kaupungin ja LähiTapiola Yhteiskuntakiinteistöt Suomi Ky:n välisen sopimuksen mukaan Espoon kaupunki vastaa riidan oikeuskäsittelystä. Asian käsittely on kesken Länsi-Uudenmaan käräjäoikeudessa.

Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus antoi tuomionsa toukokuussa 2022 Espoon kaupungin ja ICT-palveluntuottajan väliseen riita-asiaan koskien kadonneiden tietokoneiden leasing-sopimusta. Tuomion mukaisesti Espoon kaupungin laiterekisterissä olleet epäselvyydet ja niistä väitetysti Espoolle aiheutetut vahingot eivät ole seurausta palveluntuottajan menettelyistä. Espoon kaupunki ei ollut yksilöinyt väittämäänsä palveluntuottajan sopimusrikkomusta. Korvauksille ei ollut siten perustetta. Espoo on kuitenkin valittanut tuomiosta hovioikeuteen lokakuussa 2022.

Markkinaoikeus kumosi Espoon satamatarvikkeita koskevan hankintapäätöksen huhtikuussa 2021 ja kielsi kaupunkia tekemästä hankintasopimusta tai panemasta sitä muutoin täytäntöön päätöksessä asetetun (200 000 euron) sakon uhalla. Kilpailutuksen hävinnyt osapuoli vaati syyskuussa 2021 markkinaoikeutta tuomitsemaan kaupungille asetetun uhkasakon

maksettavaksi perustellen vaatimusta sillä, että Espoo olisi pannut kilpailutusta koskevan hankintapäätöksen täytäntöön. Markkinaoikeus tuomitsi tammikuussa 2022 uhkasakon maksettavaksi 30 000 euron määräisenä. Espoo valitti tuomiosta korkeimmalle hallinto-oikeudelle. KHO antoi päätöksensä marraskuussa 2022. Espoon kaupungin valitus hylättiin ja markkinaoikeuden päätöstä ei muutettu. KHO:n mukaan Espoo ei esittänyt riittävää selvitystä siitä, että hankinta olisi ollut lain edellyttämällä tavalla välttämätön, ja näin ollen Espoo on jättänyt noudattamatta markkinaoikeuden ratkaisussa määrättyä kieltoa. Maksettavaksi määrätty 30 000 euron uhkasakko jäi voimaan.

Tilivuoden eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen ja tietosuojavaltuutetun toimiston ratkaisuja

Lausunnossaan vuonna 2022 eduskunnan apulaisoikeusasiamies katsoi, että Uudenmaan koronakoordinaatiotyöryhmä ylitti toimivaltansa, kun se muutti koronatestauksen kriteerejä syyskuussa 2021. Tuolloin koordinaatioryhmä linjasi, että koko Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoidopiiriin alueella esimerkiksi lievästi oireilevia henkilöitä tai täysin rokotettuja henkilöitä ei enää testata koronataartunnan varalta. Apulaisoikeusasiamiehen mukaan Uudenmaan koronakoordinaatioryhmällä ei ole tartuntatautilakiin tai muuhunkaan lakiin perustuvaa toimivaltaa antaa ohjeita tai tehdä päätöksiä tartuntatautiin torjunnan tarkoituksessa.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen antoi päätöksensä kesäkuussa 2022, koskien kantelua asiakirjapyyntöön (liikenteenohjaussuunnitelma) vastaamisesta. Apulaisoikeusasiamies kiinnittää Espoon kaupungin huomiota siihen, että tietojen luovuttamista koskevan ohjeistuksen on oltava kaikilta osin lainmukainen ja selkeä siten, että julkisuuslain mukaiset oikeudet toteutuvat käytännössä.

Pääkaupunkiseudun kirjastot ovat jakaneet tietoja lainvastaisesti Yhdysvaltoihin Helmet-verkkosivuston kautta. Apulaistietosuojavaltuutettu antoi aiheesta huomautuksen Helsingin, Espoo, Vantaan ja Kauniaisten kaupungeille tietosuojalainsäädännön vastaisesta henkilötietojen käsittelystä. Pääkaupunkiseudun Helmet-kirjastojen verkkosivustolla on ollut käytössä seurantateknologioita, joiden kautta tietoja esimerkiksi käyttäjän hakemista kirjoista ja muusta aineistosta on voinut välittyä sivullisille. Henkilötietoja on myös siirretty lainvastaisesti Yhdysvaltoihin. Helmet-kirjastot ovat ilmoittaneet ryhtyneensä viipymättä toimenpiteisiin seurantateknologioiden poistamiseksi.

Tieto ja tiedonvälitys

Espon kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden mukaan kaupunginhallituksen alaiset toimielimet vastaavat omalla tehtäväalueellaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä merkittävimpien riskien raportoinnista kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Tilivelvollisille osoitetun kyselyn mukaan toiminnallisen tiedon saantia tulee lisätä päätöksen tueksi. Useassa toiminnossa seurantatiedon saannissa on edelleen manuaalisia työvaiheita.

Tilivuonna 2022 kaupunginhallituksen ja sen jaostojen, lautakuntien ja johtokuntien asialistoilla riskienhallinta ei pääsääntöisesti näy omana asianaan. Sen sijaan taloudellisen ja toiminnallisen tiedon raportointi luottamushenkilöille sisältää riskienhallinnan raportoinnin elementtejä. Tällaisia tietoja ovat muun muassa päätösehdotusten perustelut, päätösvaihtoehdot, toimintaympäristöanalyysit sekä erilaiset vertailut ja laskelmat.

Seuranta

Tavoitteiden, varojen käytön ja toiminnan tuloksellisuuden toteutumisen seuranta on esitetty toimintakertomuksen muissa kohdissa. Keskeiset poikkeamat talousarvion toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin sekä niiden johdosta mahdollisesti suoritettujen toimenpiteiden on esitetty kunkin toimintayksikön kohdalla.

Tilikauden aikana omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa toteutuneet mahdolliset menetykset on ilmoitettu toimintakertomuksessa kunkin toimintayksikön kohdalla.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on avustaa kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtajaa heidän valvontatehtävässään. Yksikön päämääränä on edistää sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa sekä tukea kaupunkikonsernia sen tavoitteiden saavuttamisessa. Yksikkö toimii suoraan kaupunginjohtajan alaisuudessa. Sisäinen tarkastus on riippumatonta tarkastettavista toiminnoista eikä sillä ole toimivaltaa eikä vastuuta tarkastettavien toimintojen suhteen. Tarkastuksen kohteena ovat kaikki kaupungin yksiköt ja toiminnot lukuun ottamatta valtuustoa, kaupunginhallitusta ja sen jaostoja, lautakuntia sekä kaupunginjohtajaa.

Kaupunginjohtajan hyväksymä sisäisen tarkastuksen yksikön toimintasuunnitelma yksilöi vuosittaiset tarkastuskohteet. Tarkastuskohteet valitaan riskiperusteisesti. Tarkastuskohteet pyritään sovittamaan yhteen tilintarkastajan suunnitelmissa olevien tarkastuskohteiden kanssa mahdollisten päällekkäisyyksien välttämiseksi.

Toimintasuunnitelman mukaisesti tarkastuksia toteutettiin vuonna 2022 konsernihallinnon, elinvoiman tulosalueen, toimialojen sekä konserniyhteisöjen osalta. Tarkastusten perusteella sisäinen valvonta on ollut kaupungissa pääsääntöisesti toimivaa. Merkittäviä sisäisen valvonnan puutteita ei tarkastuksissa löydetty. Vuoden 2022 tarkastuksissa on ollut keskeistä hyvän hallintotavan periaatteiden toteutuminen sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuden arviointi.

Tarkastukset ovat tilivuonna kohdentuneet muun muassa sopimussiirtojen ohjeistuksiin, antolainoihin, tietoliikenteeseen, vuokratyövoiman käyttöön, elinvoiman tulosalueen sisäiseen valvontaan, sisäisiin vuokriin, nuorisotyötä tukevien palveluiden vaikuttavuuteen, palvelusetelipäiväkotien laadunvarmistukseen ja kotihoidon ulkoistuskokeiluun.

Tehdyistä tarkastuksista annettiin suositukset. Toimenpideselvitysten ja jälkiseurannan avulla tuetaan sitä, että annetut suositukset johtavat korjaaviin toimenpiteisiin. Tarkastuksista on raportoitu kaupunginjohtajalle, rahoitusjohtajalle, lakiasiainjohtajalle, toimialajohdolle, tarkastettavalle kohteelle sekä kaupunginreviisorille ja JHT-tilintarkastajalle.

Toimintasuunnitelmassa määriteltyjen tarkastusten ja erillisselvitysten lisäksi sisäisen tarkastuksen yksikkö voi antaa sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevia neuvontaluonteisia konsultointipalveluita. Sisäisen tarkastuksen yksikkö valmisteli tilivuonna uudistetun Espoon kaupungin sisäisen valvonnan yleisohjeen.

1.3 KOKONAISTALOUDEN TARKASTELU

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma kuvaa tilikauden tuloksen muodostumista ja sitä, riittääkö kertynyt tulo-rahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Laskelmissa ovat mukana kaupungin, liikelaitosten ja taseyksiköiden ulkoiset tuotot ja kulut. Liikelaitosten ja erillisten taseyksiköiden ulkoiset tuotot ja kulut on yhdistetty laskelmiin riveittäin.

TULOSLASKELMA (1 000 €)	2022	2021
Toimintatuotot	461 420	481 892
Valmistus omaan käyttöön	8 833	12 325
Toimintakulut	-2 122 850	-2 044 391
Toimintakate	-1 652 596	-1 550 173
Verotulot	1 850 146	1 711 154
Valtionosuudet	165 598	139 004
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	14 948	15 270
Muut rahoitustuotot	22 494	79 534
Korkokulut	-8 137	-9 149
Muut rahoituskulut	-45 414	-3 205
Vuosikate	347 039	382 435
Suunnitelman mukaiset poistot	-195 731	-188 200
Arvonalentumiset	-3 598	-1 965
Tilikauden tulos	244 815	192 270
Poistoeron lisäys (-)/vähennys (+)	15 768	-232
Rahastojen lisäys (-)/vähennys (+)	2 170	14 995
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	262 753	207 033

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	21,8	23,7
Vuosikate/Poistot, %	174,1	201,1
Vuosikate, euroa/asukas	1 137	1 287
Asukasmäärä (ennakkotieto)	305 179	297 132

Vertailukelpoisuus vuoteen 2021 nähden

Vuosien 2021 ja 2022 toimintatuotot ja -menot sekä toimintakate eivät ole täysin vertailukelpoisia koronavirusepidemian aiheuttamien toiminnan muutosten sekä valtion koronakompensatioiden kohdistumisen takia. Toimintojen sulkemiset ovat vähentäneet maksutuloja ja toimintamenojen tarvetta vähemmän kuin vuonna 2021, koronatestaus ja rokotukset ovat aiheuttaneet toimintamenojen kasvua hyvinvoinnin ja terveyden toimialalla ja oppimisen ja opiskelijoiden hyvinvoinnin tukeminen kustannuksia kasvun ja oppimisen toimialalla.

Toimintakate

Ulkoiset toimintatuotot pienenivät 20,5 milj. eurolla ja 4,2 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna. Toimintatuottoja kertyi yhteensä 461,4 milj. euroa.

Myyntituotot kasvoivat 9,1 prosentilla 108 milj. euroon. Tukien ja avustusten määrään vaikuttivat olennaisesti koronakorvaukset, joita saatiin 40 milj. euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Tukien ja avustusten kokonaismäärä oli 69,9 milj. euroa, josta koronakorvausten osuus oli vajaat 30 milj. euroa. Muut ulkoiset toimintatuotot kasvoivat vajaat 6 milj. euroa, ollen yhteensä 159,7 milj. euroa.

Ulkoiset toimintamenot kasvoivat 78,5 milj. euroa ja 3,8 prosenttia. Henkilöstö- ja vuokratyövoimakustannukset kasvoivat 32,8 milj. eurolla ja 4,3 prosentilla 796 milj. euroon. Palvelujen ostot kasvoivat 45 milj. eurolla ja 4,5 prosenttia 1 042 milj. euroon. Ulkoiset avustukset pienenivät vuodesta 2021 yhteensä 8,8 milj. euroa. Ulkoisia toimintakuluja kertyi yhteensä 2 122,8 milj. euroa.

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla. Toimintakatteen alijäämäksi muodostui -1 652,6 milj. euroa. Toimintakatteen alijäämä heikkeni 102,4 milj. euroa ja 1,6 prosenttia vuodesta 2021.

Verorahoituksen kertymä ja rakenne

Verorahoitus koostuu verotuloista (kunnallisvero, yhteisövero ja kiinteistövero) sekä valtionosuuksista.

Kaupunki sai verorahoitusta eli vero- ja valtionosuustuottoja yhteensä 2 015,7 milj. euroa, 165,6 milj. euroa ja 8,9 prosenttia enemmän kuin 2021. Verotuloja tilitettiin yhteensä 1 850,1 milj. euroa, kasvua edellisestä vuodesta 139 milj. euroa ja 8,1 prosenttia. Valtionosuuksia tilitettiin yhteensä 165,6 milj. euroa, 26,6 milj. euroa ja 19,1 prosenttia enemmän kuin 2021.

Kunnallisveroja tilitettiin 1 484,7 milj. euroa, 109,7 milj. euroa ja 8,0 prosenttia enemmän kuin vuonna 2021. Kunnallisveron tuotto ylitti talousarviossa oletetun 46,7 milj. eurolla talouskasvun, työllisyyden ja ansiotason arvioitua nopeammasta kehityksestä sekä positiivisista oikaisuksista vuodelta 2021 johtuen.

Yhteisöveroa tilitettiin Espoolle 223,6 milj. euroa, kasvua 10,1 prosenttia.

Kiinteistöveroa tilitettiin 141,8 milj. euroa, 8,7 milj. euroa enemmän kuin 2021. Osa vuodelle 2021 kuuluneista kiinteistöverosta siirtyi maksettavaksi vuoden 2022 puolelle.

Peruspalvelujen valtionosuutta tilitettiin Espoolle 68,2 milj. euroa, veroperustemuutosten kompensaatiota 96 milj. euroa sekä opetus ja kulttuuritoimen muuta valtionosuutta 1,4 milj. euroa yhteensä 165,6 milj. euroa. Valtionosuudet ylittivät talousarvion 9,2 milj. eurolla.

Espoon verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus eli määrä, jonka Espoo maksaa verotulojen tasausta muualle Suomeen, oli 176,2 milj. euroa.

Vuosikate

Talouden epävarmuus heijastui myös sijoitusmarkkinoihin. Rahastojen kirjanpidollinen tulos oli -24,9 kun talousarvioon oli ennakoitu tuottoja 16,6 milj. euroa. Loppuvuonna tehtiin alaskirjauksia 34,1 milj. euroa vastaamaan rahastojen kirjanpidollisia arvoja.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen tunnusluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä investointien kattamiseen. Espoossa voimakkaana jatkuvan väestönkasvun, kaupunkirakenteen muutoksen sekä yhtiömuotoisten investointihankkeiden vuoksi kaupungin investointitaso on huomattavasti poistotasoa korkeampi. Espoon vuosikatteen on oltava selvästi poistoja suurempi, jotta kaupunki selviää korvaus- ja kasvuinvestoinneista sekä lainanlyhennyksistä.

Kaupungin vuosikate nousi verorahoituksen kehityksen myötä 347 milj. euron tasolle. Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset olivat yhteensä 199,3 milj. euroa.

Tulos ja ylijäämä

Tilikauden tulokseksi muodostui 244,8 milj. euroa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat poisto-ero- ja tuloksenkäsittelyeriä. Tilikauden yli-/alijäämä on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kaupungin omaa pääomaa.

Tilikauden ylijäämä tilinpäätössiirtojen jälkeen oli 262,7 milj. euroa. Poistoeron muutos oli 15,8 milj. euroa ja rahastoja purettiin 2,2 milj. euroa. Rahastojen tulosten muodostuminen on esitetty liitetiedoissa.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelmalla osoitetaan, kuinka paljon kunnan varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta on yli- tai alijäämäinen. Rahoituksen rahavirta osoittaa, miten alijäämäinen nettorahavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen. Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta ja rahoituksen nettorahavirta yhdessä osoittavat kunnan rahavarojen muutoksen.

RAHOITUSLASKELMA (1 000 €)	2022	2021
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	347 039	382 435
Satunnaiset erät	97 105	0
Tulorahoituksen korjauserät	-159 850	-58 506
	<u>284 294</u>	<u>323 929</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-259 405	-318 201
Rahoitusosuudet investointimenoihin	14 699	33 798
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	199 707	63 771
	<u>-44 999</u>	<u>-220 632</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	239 295	103 297
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-35 500	-37 000
Antolainasaamisten vähennykset	6 614	5 104
	<u>-28 886</u>	<u>-31 896</u>
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-149 202	-71 791
Lyhytaikaisten lainojen muutos	43 191	223 727
	<u>-106 012</u>	<u>151 937</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	2 296	1 190
Vaihto-omaisuuden muutos	2 886	1 141
Saamisten muutos	24 216	41 266
Korottomien velkojen muutos	72 635	-58 014
	<u>102 033</u>	<u>-14 417</u>
Rahoituksen rahavirta	-32 865	105 624
Rahavarojen muutos	206 430	208 921
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 550 148	1 343 717
Rahavarat 1.1.	1 343 717	1 134 796
	<u>206 430</u>	<u>208 921</u>
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, 1 000 €	118 727	-150 536
Investointien tulorahoitus, %	141,8	134,5
Laskennallinen lainanhoitokate	2,1	2,1
Lainanhoitokate	2,3	4,8
Kassan riittävyys, pv	217	198
Asukasmäärä (ennakkotieto)	305 179	297 132

Toiminnan ja investointien rahavirta

Rahoitusosuudet huomioiden kaupungin nettoinvestoinnit olivat yhteensä 245 miljoonaa euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta oli 239 miljoonaa euroa positiivinen. Viiden vuoden toiminnan ja investointien rahavirta oli 119 miljoonaa euroa positiivinen. Kaupungin tulorahoitusta vuonna 2022 paransi kertaluonteinen Espoon Sairaalan myyntivoitto.

Investointien tulorahoitusprosentti oli 141. Tulorahoitus vahvistui edellisvuodesta ja investointitaso laski. Vuosikatetta kasvatti kertaluonteisen myyntivoiton lisäksi positiivisesti kehittyneet verotulot. Erityisesti yhteisöveron tuotto ylitti talousarviossa arvioidun. Investoinneissa toimitilahankeiden aloituksia siirtyi haastavan markkinatilanteen vuoksi ja investointitaso alitti talousarvion ja laski vuodesta 2021.

Rahoituksen rahavirta ja rahavarojen muutos

Rahoituksen rahavirta oli 33 miljoonaa euroa negatiivinen ja rahavarojen muutos 206 miljoonaa euroa positiivinen. Vuoden 2022 aikana ei nostettu talousarviolainaa. Alkuperäiseen talousarvioon oli budjetoitu lainannostovaltuutta 220 miljoonaa euroa. Vuoden aikana lainoja lyhennettiin 149,2 miljoonalla eurolla ja pitkäaikainen lainakanta vuoden lopussa oli 889 miljoonaa euroa. Tilinpäätöshetkellä kaupungin lyhytaikainen lainamäärän muutos oli 43 miljoonaa euroa. Saldo on riippuvainen kaupungin kassanhallinnan positioista vuoden lopun tilanteessa.

Talousarvioon merkittyä 15,0 miljoonan euron rahastojen purkua ei toteutettu hyvän kassatilanteen vuoksi. Vuoden aikana käytettiin lyhytaikaista rahoitusta tilapäisesti osana kassanhallintaa.

Antolainoja nostettiin yhteensä 35,5 miljoonaa euroa Kiinteistö Oy Espoon koulu- ja päiväkotiloille elinkaarimallilla toteutettavien koulujen rakentamiseen, Kiinteistö Oy Matinkylän lukiolle uuden lukion rakentamiseen, Kiinteistö Oy Matinkylän uimahallille uuden uimahallin rakentamiseen sekä Weegee Oy:lle perusparannushankkeeseen ja pysäköintilaitoksen rakentamiseen.

1.3.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE 31.12. (1 000 €)	2022	2021
V A S T A A V A A	5 101 123	4 892 303
A PYSYVÄT VASTAAVAT	3 398 023	3 367 430
I Aineettomat hyödykkeet	69 565	68 020
1. Aineettomat oikeudet	28 022	21 118
2. Muut pitkävaikutteiset menot	41 542	46 902
II Aineelliset hyödykkeet	2 115 190	2 154 659
1. Maa- ja vesialueet	401 354	398 507
2. Rakennukset	617 494	615 945
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 029 919	1 061 459
4. Koneet ja kalusto	27 518	24 794
5. Muut aineelliset hyödykkeet	1 099	1 024
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	37 805	52 930
III Sijoitukset	1 213 269	1 144 751
1. Osakkeet ja osuudet	791 548	751 917
3. Muut lainasaamiset	420 678	391 792
4. Muut saamiset	1 043	1 043
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	5 323	6 424
1. Valtion toimeksiannot	5 290	5 965
2. Lahjoitusrahastojen varat	33	458
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 697 778	1 518 449
I Vaihto-omaisuus	4 270	7 156
1. Aineet ja tarvikkeet	4 270	7 156
II Saamiset	143 360	167 576
Pitkäaikaiset saamiset	43 452	28 358
2. Lainasaamiset	146	135
4. Siirtosaamiset	43 306	28 223
Lyhytaikaiset saamiset	99 908	139 219
1. Myyntisaamiset	49 793	32 060
2. Lainasaamiset	216	149
3. Muut saamiset	23 799	23 780
4. Siirtosaamiset	26 098	83 230
III Rahoitusarvopaperit	1 031 182	996 609
1. Osakkeet ja osuudet	120	151
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	12 000
4. Muut arvopaperit	1 031 062	984 457
IV Rahat ja pankkisaamiset	518 966	347 109

TASE 31.12. (1 000 €)	2022	2021
VASTATTAVA	5 101 123	4 892 303
A OMA PÄÄOMA	3 126 316	2 865 733
I Peruspääoma	1 444 133	1 444 133
III Muut omat rahastot	644 111	602 584
IV Edellisten tilikausien ylijäämä	775 319	611 983
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	262 753	207 033
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	173 842	189 609
1. Poistoero	173 842	189 609
C PAKOLLISET VARAUKSET	1 600	5 414
2. Muut pakolliset varaukset	1 600	5 414
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	11 384	10 188
1. Valtion toimeksiannot	5 290	5 965
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	53	33
3. Muut toimeksiantojen pääomat	6 041	4 190
E VIERAS PÄÄOMA	1 787 982	1 821 358
I Pitkäaikainen	888 099	977 823
1. Joukkovelkakirjalainat	30 000	30 000
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	806 433	940 513
3. Lainat julkisyhteisöiltä	1 100	1 237
5. Saadut ennakot	5 995	6 072
7. Muut velat	44 571	1
II Lyhytaikainen	899 883	843 535
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	357 997	316 845
3. Lainat julkisyhteisöiltä	112	82
4. Lainat muilta luotonantajilta	90 785	103 761
5. Saadut ennakot	184 404	174 604
6. Ostovelat	95 255	87 796
7. Muut velat	17 055	14 370
8. Siirtovelat	154 275	146 077
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	67,2	64,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	64,5	70,4
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	1 038 072	819 016
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	3 402	2 756
Lainakanta 31.12., 1 000 €	1 286 427	1 392 439
Lainakanta 31.12., €/asukas	4 215	4 686
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 €	1 951 202	2 076 517
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	6 394	6 989
Lainasaamiset, 1 000 €	420 678	391 792
Asukasmäärä (ennakkotieto)	305 179	297 132

Espoon taseen loppusumma kasvoi 209 miljoonaa euroa vuonna 2022. Taseen vastaavaa puolella omaisuus väheni aineellisissa hyödykkeissä 40 miljoonaa euroa ja lisääntyi pitkäaikaisissa sijoituksissa 69 miljoonaa euroa sekä rahoitusarvopapereissa 34 miljoonaa euroa. Rahat ja pankkisaamiset kasvoivat 172 miljoonaa euroa kaupungin tulorahoituksen hyvän kehityksen myötä. Vastattavaa puolella oma pääoma kasvoi 260 miljoonaa euroa ja vieras pääoma väheni 33 miljoonaa euroa. Omavaraisuusaste oli 67,2 prosentin tasolla ja parani 2,4 prosenttiyksikköä edellisvuodesta. Suhteellinen velkaantuneisuus pieneni edellisvuodesta 6 prosenttiyksikköä. Espoon kaupungin taseen tunnusluvut ovat kohtuullisia verrattuna Suomen kuntakenttään.

Tilinpäätöksen tunnusluvuissa kaupungin lainakanta vuoden 2022 lopussa oli 1 286 miljoonaa euroa ja asukasta kohden 4 215 euroa. Asukaskohtainen velkaosuus pieneni 471 euroa. Uutta lainaa ei nostettu vuonna 2022 ja ylimääräisiä lyhennyksiä tehtiin Espoon Sairaalan myyntituloilla. Tilinpäätöksen lainakanta sisältää kaupungin pitkäaikaisen lainamäärän lisäksi mm. konsernitilin saldon sekä muut lyhytaikaiset velkapositiot tilinpäätöshetkellä. Konsernitilin saldo vaihtelee vuoden mittaan tytäryhtiöiden nostamien lainojen ja investointien toteutumisen tahdissa. Lainakanta rahoituslaitoksilta ilman konsernitilin saldoa ja muita lyhytaikaisia velkaeriä oli 889 miljoonaa euroa ja se pieneni 149,2 miljoonaa euroa vuodesta 2021.

Kaupungin lainakantaa on suojattu korkoriskiltä johdannaisilla, joiden erittely on esitetty liitetiedoissa. Tehtyjen johdannaisten tavoite on suojata kaupungin olemassa olevien lainojen korkomenoja korkotason nousulta. Johdannaisilla ei ole tavoiteltu eikä niillä nähdä olevan spekulatiivista arvoa tai riskiä. Espoon kaupungin lainasalkun suojausaste oli 85,4 prosenttia.

Espoon kokonaislainamäärää ei voida tarkastella ilman konsernilainoja, sillä kaupunki on investoinut kaupungin toimitiloihin ja infrarakentamiseen merkittävästi yhtiömuodossa. Kaupunki on antolainannut tytäryhtiöille tai taannut tytäryhtiöiden lainat ja vastaa pääosin yhtiöiden liikevaihdosta sekä lainojen takaisinmaksuista (pl. Espoon asunnot Oy ja HSY) maksamalla vuokraa, hoito- ja rahoitusvastikkeita. Konsernilainat ovat huomattavasti korkeammat kuin kaupungin lainakanta.

Konserniyhteisöille myönnettyjen takausten jäljellä oleva pääoma vuoden 2022 lopussa oli 1 679 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi oli 294 miljoonaa euroa myönnettyjä takauksia, joista lainasitoumus on tekemättä. Konserniyhteisöjen takaukset sisältyvät pääosin myös konsernin lainakantaan. Näin ollen takausvastuut ja lainat menevät osin päällekkäin. Muiden kuin konserniyhteisöjen puolesta annettujen takauksien jäljellä oleva pääoma oli 116 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi oli 21 miljoonaa euroa myönnettyjä takauksia, joista lainasitoumus tekemättä.

Kaupungilla (sisältää liikelaitokset) on vuokra- ja leasingvastuita yhteensä 665 miljoonaa euroa. Vastuut kohdistuvat pääosin pitkäaikaisilla vuokrasopimuksilla hankittuihin palvelutiloihin. Kaupunki on sitoutunut PPP-mallilla (public-private partnership) toteutettujen koulu- ja päiväkotihankkeiden sopimukseen vuoden 2022 vastuuarvoltaan 314 miljoonaa euroa.

Maankäyttösopimuksista (sopimuksilla sidottuja) aiheutuvia velvoitteita oli 311 milj. euroa ja arvonlisäveron palautusvastuita 72 miljoonaa euroa. Maankäyttösopimuksien velvoitteet kasvoivat 28 miljoonaa euroa. Euromääräisesti suurin yksittäinen vastuusitoumus Espoolla on kaupungin osuus kuntien takauskeskuksen takausvastuusta, jonka määrä nousi 2 249 miljoonaan euroon vuoden 2022 lopussa. Kasvua edellisvuodesta 179 miljoonaa euroa.

1.3.4 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulot ja -menot -laskelmassa on koottu tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta yhteen kaikki kunnan vuoden 2022 menot ja tulot. Laskelma kuvaa kokonaisuudessa rahanlähteitä ja -käyttöä. Kokonaistulojen ja -menojen erotus on täsmäytettävissä rahoituslaskelmaan siten, että se on muiden maksuvalmiuden muutosten ja rahavarojen muutosten itseisarvojen erotus.

Kunnan kokonaistulot ja -menot (1 000 €) 2022

TULOT

Toiminta

Toimintatuotot	461 420
Verotulot	1 850 146
Valtionosuudet	165 598
Korkotuotot	14 948
Muut rahoitustuotot	22 494
Satunnaiset tuotot	97 105
Tulorahoituksen korjauserät	
- Pysyvien vastaavien luovutusvoitot	-156 047

Investoinnit

Rahoitusosuudet investointimenoihin	14 699
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	199 707

Rahoitustoiminta

Antolainasaamisten vähennykset	6 614
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	43 191
Oman pääoman lisäykset	0

Kokonaistulot yhteensä 2 719 875

MENOT

Toiminta

Toimintakulut	2 122 850
- Valmistus omaan käyttöön	-8 833
Korkokulut	8 137
Muut rahoituskulut	45 414
Satunnaiset kulut	0
Tulorahoituksen korjauserät	
Pakollisten varausten muutos	
- Pakollisten varausten lis. (-), väh. (+)	3 814
- Pysyvien vastaavien luovutustappiot	-11

Investoinnit

Investointimenot	259 405

Rahoitustoiminta

Antolainasaamisten lisäykset	35 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	149 202
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0
Oman pääoman vähennykset	0

Kokonaismenot yhteensä 2 615 478

Kokonaistulot - kokonaismenot 104 397

1.3.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Arviota todennäköisestä tulevasta kehityksestä on erittäin vaikea tehdä. Koronavirusepidemiasta on selvitty melko hyvin, mutta sen aikana kertynyt hyvinvointi ja oppimisvelka edellyttää edelleen jälkihoitoa. Sosiaali- ja terveystoimen ja pelastustoimen uudistuksen uuden rahoitusmallin lopulliset luvut julkaistaan syksyllä 2023. Venäjän pitkittynyt hyökkäyssota Ukrainaan aiheuttaa talousvaikutuksia, jotka heijastuvat maailmanlaajuisesti ja myös Espooseen.

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen uudistuksen rahoitusmalli heikentää Espoon investointikykyä

Sosiaali- ja terveystoimen ja pelastustoimen uudistus astui voimaan 1.1. 2023.

Espoosta siirtyy hyvinvointialueen rahoitukseen merkittävästi enemmän tuloja enemmän kuin siirtyviä menoja. Tästä valtio korvaa pysyvällä muutosrajoittimella 60 prosenttia. Muutosrajoitin tulee staattiseksi osaksi uutta valtionosuusjärjestelmää, muutosrajoittimeen ei tehdä indeksi- tai muitakaan korotuksia, joka heikentää tulo-rahoituksen kasvua. Espoolta leikattavaa kunnallis- ja yhteisöveron tuottoa korvataan valtionosuusrahoituksella ja Espoon tulo-rahoituksesta tulee uudistuksen jälkeen yli 30 prosenttia valtionosuuksista. Valtionosuudet kasvavat vain lisääntyvien tehtävien ja indeksikorotusten myötä, joten kaiken kaikkiaan tulo-rahoituksen vuosittainen euro-määräinen kasvu hidastuu verrattuna aiempaan, asukkaiden työllisyyden ja tulotason kasvun mukaan kasvavaan verorahoitukseen.

Espoo konsernin 5,4 miljardin kokonaisvastuut (sisältäen konsernilainat, vuokra- ja leasingsopimukset sekä takaukset ulkopuolisille) jää kaupungin vastuulle pois lukien HUS:in ja muiden sote- kuntayhtymien lainat, mutta verorahoitusta leikataan voimakkaasti. Espoo konsernin talouden tunnusluvut heikkenevät. Uusien lainojen korkotaso on eri mittakaavassa kuin nykyisen, hyvinkin suojatun lainasalkun. Tämä kasvattaa huomattavasti vieraan pääoman korkokustannuksia.

Espoon vuosikate ei pidemmällä aikavälillä riitä korkeaksi kasvaneiden investointien poistojen rahoittamiseen. Erityisesti Espoo konsernissa tulos kääntyy negatiiviseksi jo muutoksen alkuvuosina. Investointien tulo-rahoituskyky niin kaupungissa kuin konsernissa heikkenee. Muutokseen sopeutuminen edellyttää, että Espoo hillitsee toimintakatteen alijäämän ja investointien kasvua, lisää kuntalaisten verorasitusta tai jatkaa voimakasta velkaantumista.

Venäjän pitkittynyt hyökkäys Ukrainaan heikentää edelleen lähivuosien talouskehitystä

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan muutti olennaisesti ennustetta lähivuosien talouskehityksestä. Energian ja raaka-aineiden hinnat ovat sodan alkamisen jälkeen nousseet huomattavasti ja kiihdyttäneet inflaatiota. Nopea inflaatio on leikannut kotitalouksien ostovoimaa ja kasvattanut yritysten kustannuksia, korkojen nousu on nostanut lainanhoitokuluja. Energiakriisi ja epävarmuus heijastuvat kotitalouksien ja yritysten toimintaan, sillä ennusteet taantuman kestosta vaihtelevat.

Valtion lisäksi myös kunnille tulee kustannuksia varautumistoiminnasta sekä ukrainalaisten turvapaikanhakijoiden tai tilapäisen suojelun direktiivien perusteella maahan tulleiden henkilöiden palveluiden järjestämisestä. Ukrainalaisten mahdollisuus kotikuntaoikeuteen muuttaa tilannetta merkittävästi kaupunkien näkökulmasta. Odotettavaa on, että pääkaupunkiseudun suuriin kaupunkeihin tulee tämän myötä uusia kuntalaisia, joiden yhdenvertaisesta palveluiden järjestämisestä kaupungin vastaavat.

1.4 KAUPUNKIKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

1.4.1 Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt

Espoo-konserni		
Espoon kaupunki		
KUNTAYHTYMÄT (9)	TYTÄRYHTEISÖT (25 + 3)	OSAKKUUSYHTEISÖT (21)
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia Eteva kuntayhtymä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä Helsingin seudun liikenne – kuntayhtymä Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä Kärkulla Samkommun Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola Uudenmaan liitto Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä	Enter Espoo Oy Espoon Asunnot Oy Espoo Catering Oy Espoon Elä ja Asu Oy KOy Espoon Keskuksen Pysäköintitalo KOy Espoon keskuskeittiö KOy Espoon Koulu- ja päiväkotitilat KOy Espoon Kaupinkallio KOy Espoon Sotekiinteistöt KOy Espoon Suviniityn Pysäköinti II KOy Finnoon Pysäköinti I KOy Jousenpuiston Pysäköinti KOy Matinkylän lukio KOy Matinkylän uimahalli KOy Opinmäen Kampus KOy Otaniemen tiedeasunnot KOy Sokinsuonkuja 4 KOy Soukan Puotitalo KOy Tapiolan Kulttuurialue KOy Tapiolan Stadion KOy Tapiolan Urheilupuiston pysäköinti Leppävaaran Pysäköinti Oy Länsimetro Oy Suurpellon Markkinointi Oy Weegee Oy Säätiöt EMMA-taidemuseosäätiö Espoon kaupunginteatterisäätiö Helinä Rautavaaran etnograafisen museon säätiö	Asunto Oy Rajalax KOy Espoon Asematori KOy Espoon Kulttuuriparkki KOy Espoon Niittykummun Metropysäköinti KOy Espoon Terminaali KOy Merenpauhu KOy Merenselkä KOy Soukan Liiketalo KOy Soukan Pienteollisuustalo KOy Suviniityn Pysäköinti I Laurea-ammattikorkeakoulu Oy Metropolia Ammatti-korkeakoulu Oy Nuuksiokeskus Oy Otahalli Oy Papinniityn Paikoitus Oy Suurpellon jätehuolto Oy Tapiolan Harjoitusareena Oy Tapiolan Keskuspysäköinti Oy Tapiolan Keskustalvalvomo Oy Tapiolan Teollisuustalo Oy Valurinkujan Paikoitus Oy

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty emoyhteisö Espoon kaupunki sekä tytäryhteisöt, osakkuusyhteisöt ja kuntayhtymät, joissa Espoon kaupunki on jäsenenä. Kuntayhtymät on yhdistelty omistussuuden mukaan. Konsernitilinpäätökseen yhdisteltyjen yhteisöjen yksityiskohtaisemat tiedot on esitetty konsernin liitetiedoissa.

1.4.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Espoon kaupungin omistajapolitiikka ja konserniohje päivitettiin vuonna 2022 ja päivitettyt asiakirjat hyväksyttiin valtuustossa 31.1.2023.

Omistajapolitiikka on kaupungin johtamisen väline. Se määrittelee, missä tehtävissä tai toiminoissa kaupunki on mukana omistajana tai sijoittajana. Linjausten lähtökohtana on kaupungin strategia. Kaupungin strategian ja omistajapolitiikan laadukas toteuttaminen varmistetaan konserniohjeella.

Omistajapolitiikan toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä vastaa konsernijohto, johon kuuluivat vuonna 2022 kaupunginhallitus ja sen konsernijaosto, kaupunginjohtaja, toimialajohtajat ja rahoitusjohtaja. Omistajapolitiikan määrittelee valtuusto, joka myös hyväksyy talousarviossa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet merkittävimmille konserniyhteisöille, tai erillisellä päätöksellä koko konsernille. Tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan osana seuranta-järjestelmää. Kaupunginhallituksen, kaupunginhallituksen konsernijaoston, elinkeino- ja kilpailukykyjaoston sekä kaupunginjohtajan ja muiden toimivalta määritellään hallintosäännössä.

Kaupunginjohtaja johtaa konsernihallintoa, jonka tehtävänä on johtaa, ohjata, valvoa ja kehittää koko kaupunkikonsernia sekä vastata kaupungin tukipalveluista ja niiden kehittämisestä. Kaupunginhallituksen konsernijaosto hoitaa valtuuston ja kaupunginhallituksen linjausten mukaisesti konserniohjaukseen liittyvät tehtävät sikäli, kun niitä ei ole delegoitu kaupunginjohtajalle tai toimialajohtajille. Konsernijaosto tai muu konsernijohto määrää kaupungin edustajan yhtymä- tai yhtiökokoukseen, joka valitsee toimielinten jäsenet ja tilintarkastajat. Yhteisöjen toimivan johdon, toimitusjohtajan ja hallituksen jäsenten asiantuntemus korostuu nimettäessä johtoa sekä valittaessa hallituksen jäseniä erityisesti konsernin ja sen yhteisöjen voimakkaissa kehitystilanteissa.

Kaupunginjohtajaa avustaa konsernihallinnossa toimiva konserniohjaus. Konserniohjauksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla kaupunki omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Konserniohjauksen tavoitteena on huolehtia siitä, että kunnan tytäryhteisöjen toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Konserniohjauksen tavoitteena on ennakoiva konserniohjaus sekä laadukas ja yhtenäinen päätöksenteko ja valmistelu.

Sisäinen tarkastus avustaa kaupunginjohtajaa ja muuta konsernijohtoa kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan, riskienhallinnan sekä hyvän johtamis- ja hallintotavan asianmukaisuuden varmentamisessa ja arvioinnissa. Kunnan ja sen tytäryhteisöjen tilintarkastuksen yhteensovittamisesta huolehtii tarkastuslautakunta.

Konserniohjeen periaatteet velvoittavat yhteisöjä hankkimaan merkittävässä asioissa omistajan ennakkokäsityksen jo päätöksen valmisteluvaiheessa. Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että ennakkokäsitys on haettu, ja että se kirjataan pöytäkirjaan hallituksen kokouksessa merkittävästä asiasta päätettäessä.

1.4.3 Omistajastrategiset tavoitteet, niiden toteutuminen ja arviointi

Emokaupungin ohella konsernia, ja sitä kautta omistuksia, ohjataan aktiivisesti ja vastuullisesti. Konserniyhteisöillä on omat tavoitteensa tai tarkoituksensa, joiden toteutumista ja tarkoituksenmukaisuutta arvioidaan säännöllisesti. Merkittävimmille yhteisöille asetetaan vuosittaiset tai valtuustokauden mittaiset tavoitteet, joiden toteutumisesta raportoidaan säännöllisesti kaupunginhallituksen konsernijaostolle ja tarvittaessa myös valtuustolle. Tavoitteet ovat selkeitä, mitattavia ja strategialähtöisiä.

Merkittävimmistä konserniyhteisöistä laaditaan konserniraportti vuosineljänneksittäin maaliskuun, kesäkuun, syyskuun ja joulukuun tilanteista. Lisäksi kaikkia konserniyhteisöjä pyydetään raportoimaan kesäkuun lopun tilanteestaan (puolivuotisraportointi). Yhteisöt raportoivat tiedot konsernisalkkuun, jonne tallennetaan keskitetysti perustiedot kaikista konserniyhteisöistä. Konsernisalkku mahdollistaa kustannustehokkaan tavan ohjata yhteisöjä ja tukee sujuvaa talouden ja toiminnan raportointia. Konsernisalkun tavoitteena on myös yhdenmukaistaa konsernin riskienhallinnan menettelyjä ja raportointia.

Espoon merkittävimpien konserniyhteisöjen tavoitteet vuodelle 2022 asetettiin vuoden 2022 talousarvion käsittelyn yhteydessä. Valtuusto asetti yhteisöille yhteensä 40 tulostavoitetta, joista 24 toteutui täysin ja 6 jäi toteutumatta. 10 tavoitetta saavutettiin osittain. Yhteisökohtaiset tulostavoitteiden toteumat on esitetty kohdassa 1.4.12.

1.4.4 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Vuonna 2022 konserniyhteisöjen toimintaan ja talouteen vaikutti negatiivisesti yleinen kustannusten nousu sekä alkuvuodesta myös koronavirusepidemia.

Espoon Asunnot Oy

Espoon Asunnot Oy:n tavoitteet toteutuivat suunnitellusti, lukuun ottamatta asuntojen keskimääräistä vuosittaista käyttöastetta, joka toteutui osittain. Käyttöaste oli vuoden lopussa hyvällä tasolla (98,4 prosenttia), mutta jäi hieman tavoitteesta (98,5 prosenttia), mikä johtui Suvelan uudiskohteen asukasvalintaan käytetystä ylimääräisestä ajasta. Syntynyt vuokratappio pudotti käyttöasteen hieman tavoitteesta.

Espoo Catering Oy

Espoo Catering Oy:n tavoitteet toteutuivat suunnitellusti, lukuun ottamatta käyttökate- ja asiakastytyväisyystavoitteita. Syksyn 2022 aikana positiivisesti kehittyneestä tuloksesta huolimatta käyttökateprosentti jäi vuoden 2022 lopulla 0,5 prosenttiyksikköä edellisvuotta heikommaksi. Asiakastytyväisyystavoite toteutui vain osittain tilaaja-asiakkaiden antaman yleisarvosanan laskettua edellisvuoden tasosta.

Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia

Tavoitteet toteutuivat suunnitellusti lukuun ottamatta tutkinto-opiskelijoiden keskeyttämisprosenttia, joka ylittyi tavoitteesta opiskelijatilastojen päivittämisestä johtuen. Aikuisopiskelijoiden osuus eronneista on suurempi kuin nuorten opiskelijoiden, joka on vain noin 4 prosenttia.

Kiinteistöjä omistavat yhtiöt

Kiinteistöjä omistaville yhtiöille asetettu tavoite toteutui suunnitellusti. Fortumin kaukolämmön optimointipalveluun on liitetty noin 110 suoraomisteista kiinteistöä. Optimointipalvelun käyttöön otot on tarpeelliseksi katsoituilta osin suoritettu.

Länsimetro Oy

Länsimetro Oy:n tavoitteet toteutuivat suunnitellusti. Matinkylä-Kivenlahti-osuuden rakentaminen valmistui budjetissa ja liikenne alkoi 3.12.2022. Jäännösriskit on integroitu osaksi Länsimetron riskejä, ja riskien seuranta yhteistyössä sidosryhmien kanssa jatkuu.

1.4.5 Keskeiset muutokset konsernirakenteessa

Päätettiin myydä Kiinteistö Oy Espoon Sairaala -nimisen yhtiön koko osakekanta. Kiinteistö Oy Espoon sairaalan osakekannan myyminen ja tilojen vuokraaminen yhtiön uudelta omistajalta liittyvät SOTE-uudistuksen toimeenpanoon ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen perustamiseen ja ovat valtuuston hyväksymän Taloudellisesti kestävä Espoo (TakE) -ohjelman mukaisia toimia.

Päätettiin myydä Asunto Oy Perkkäänhovi, Asunto Oy Espoon Siuntionportti 6 sekä Asunto Oy Merivesi -nimisten yhtiöiden osakkeet. Näiden yhtiöiden huoneistot ovat toimineet ryhmäperhepäiväkoteina, mutta niiden toiminta on lakkautettu eikä kaupungilla ole huoneistoille enää tarvetta. Kaupungin tavoitteena on luopua sellaisista tiloista ja kiinteistöistä, joita ei tarvita kaupungin toiminnassa.

Tapiolan Urheilutalo sulautui Kaupinkallion Paikoitustalo Oy:hyn. Samalla Kaupinkallion Paikoitustalo Oy muutti nimensä Kiinteistö Oy Espoon Kaupunginkallio.

Päätettiin myydä Kiinteistö Oy Keravan Isonkiventie 8 osakkeet. Osakkeiden myyminen on osa Taloudellisesti kestävä Espoo (TakE) -ohjelman mukaisia toimia.

Päätettiin myydä Tapiolan Keskustorni Oy -nimisen yhtiön osakkeet. Tilat ovat olleet tyhjinä eikä kaupungilla ole niille käyttöä. Kaupungin tavoitteena on luopua sellaisista tiloista ja kiinteistöistä, joita ei tarvita kaupungin toiminnassa.

Kaupunki merkitsi lisää osakkeita Leppävaaran Pysäköinti Oy:n -nimisestä yhtiöstä. Kun yhtiön kaikki pysäköintipaikat ovat valmistuneet, on alkuperäisen sopimuksen mukaisesti yhtiön omistus ja hallinto tarkoitus siirtää alueen tontinhaltijoille, jotka ovat rahoittaneet yhtiön pysäköintipaikkojen rakentamisen. Näiden osakkeiden merkinnällä pantiin kaupungin osalta täytäntöön em. hallinnon luovuttaminen yhtiön rakentamisaikaisilta osakkeenomistajilta alueen tontinhaltijoille. Kaupunkikonsernin omistus yhtiöstä osakkeiden hallinnon luovutuksen jälkeen on noin 26 prosenttia, jonka johdosta yhtiö muuttui tytäryhteisöstä osakkuusyhteiseksi.

Päätettiin perustaa Kiinteistö Oy Finnoonsillan Parkki -niminen pysäköintiyhtiö yhdessä Sato-Pysäköinti Oy:n, Skanska Talonrakennus Oy:n ja Espoon Asunnot Oy:n kanssa. Pysäköintiyhtiön on tarkoitus toteuttaa Hannuksessa sijaitsevaan kortteliin pysäköintilaitos ja hallinnoida pysäköintilaitosta sen toteuttamisen jälkeen.

Päätettiin myydä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle Seure Henkilöstöpalvelut Oy:n osakkeita. Seure toimii julkisista hankinnoista annetun lain mukaisena osakkeenomistajiensa sidosyksikkönä. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu siirtyy 1.1.2023 alkaen Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle, joka on ilmaissut tarpeensa käyttää Seuren palveluita järjestämisvastuun siirtymisestä lukien. Tämä edellyttää sitä, että Seuren on järjestämisvastuun alkaessa toimittava hankintalain tarkoittamassa mielessä hyvinvointialueen sidosyksikkönä, ja siksi hyvinvointialueen on omistettava Seuren osakkeita ja käytettävä määräysvaltaa yhtiössä.

Päätettiin myydä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle vähemmistöosuus Espoo Catering Oy:n osakekannasta. Osakekaupan taustalla on ensisijainen tavoite varmistaa Espoo Catering Oy:n ateriapalvelut Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen sovituille toimipisteille Espoossa. Jotta Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue voi ostaa palveluita Espoo Catering Oy:tä, Espoo Catering Oy:n on toimittava hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain tarkoittamana hyvinvointialueen sidosyksikkönä. Yhtiön omistajan tahtotilana on se, että Espoo Cateringin laajentaminen hyvinvointialueelle on väliaikaista hyvinvointialueen käynnistymisen ja toimintavarmuuden turvaamiseksi.

1.4.6 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Toimivallan ja vastuun jako konserniohjauksessa

Konsernivalvonnalla tarkoitetaan kuntalain mukaan tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seurantaan, analysointia ja raportointia. Espoon kaupungin konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että koko konsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lakia, ohjeita ja toimielinpäätöksiä noudatetaan ja että omaisuuden arvo turvataan.

Kuntalain mukaan valtuusto päättää kaupungin strategiasta, omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Konsernijohto puolestaan vastaa kaupunkikonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Espoon kaupungin konsernijohtoon muodostavat kaupunginhallitus ja sen konsernijaosto, kaupunginjohtaja, toimialajohtajat ja rahoitusjohtaja.

Valtuusto määrittelee ja raamittaa konserniyhteisöjen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet Espoo-tarinan yhteydessä. Kaupunginhallitus vastaa konserniohjauksen ja konsernivalvonnan järjestämisestä sekä konserniohjauksen periaatteiden ja konsernille asetettavien tavoitteiden valmistelusta. Kaupunginhallituksen konsernijaosto hoitaa valtuuston ja kaupunginhallituksen linjausten mukaisesti konserni- ja yhteisöohjaukseen liittyvät tehtävät sikäli, kun ne eivät kuulu kaupunginjohtajalle tai toimialajohtajalle. Konsernijaosto myös valmistelee kaupunginhallitukselle konserni- ja yhteisöohjausta koskevat asiat.

Syksyllä 2021 kaupunkiin perustettiin uusia strategisia ohjausryhmiä, jotka konserniesikunnan toimintaohjeeseen kirjatusti tukevat kaupunginjohtajan työtä horisontaalisten teemojen johtamisessa. Yksi näistä on konserniohjausryhmä, jonka perustehtävänä on kaupunginjohtajan johdolla varmistaa Espoon tahtotilan toteutuminen etenkin keskeisissä konserniyhteisöissä kuten PKS-yhteisöissä sekä merkittävimmissä tytäryhteisöissä. Vuoden 2022 aikana ryhmä on koontunut säännöllisesti.

Konserniesikunnan toimintaohjeen 3 §:n mukaan konserniohjaus-vastuualue vastaa mm. omistajapolitiikan sekä konserniohjauksen valmistelusta ja kehittämisestä sekä niiden toimeenpanon ohjauksesta ja seurannasta, edellä mainitun konserniohjauksen ohjausryhmän valmistelusta, seudullisesta konserniohjauksen yhteistyöstä ja valmistelusta sekä kaupunkikonsernin riskienhallinnan kehittämisestä ja ohjauksesta. Konserniohjausta ja -valvontaa toteutetaan myös toimialoilla ja vastuu on jakautunut sen mukaisesti, miten toimivalta on määritelty yhteisöjen osalta konsernijaoston päätöksin.

Espoon kaupungin konserniohje ja omistajapolitiikka muodostavat Espoo-konsernin omistajaohjauksen perustan. Asiakirjat hyväksyttiin valtuustossa 31.1.2023. Kaikki kaupunkikonserniin kuuluvat tytäryhtiöt ja säätiöt noudattavat toiminnassaan edellä mainittuja ohjeita. Ohjeiden avulla kaupunki ohjaa omistuksiaan ja niiden tarkoituksena on osaltaan varmistaa, että kaupungin omaisuutta hoidetaan tuottavasti ja luotettavasti kaupungin omistajapolitiikan mukaisesti.

Yhteisöjen edustajien ohjeistaminen

Kaupunginhallituksen konsernijaosto määrää kaupungin edustajan yhteisöiden ja säätiöiden yhtiö- ja vuosikokouksiin sekä antaa toimiohjeet edustajille. Konsernijaosto voi siirtää toimivaltansa kaupunginjohtajalle tai toimialajohtajalle.

Voimassa on konsernijaoston päätös 6.3.2007, joka määrittelee kaupungin edustajien nimeämistä ja toimiohjeiden antoa koskevaa toimivaltuuden jakoa kaupunginjohtajan ja toimialajohtajien kesken. Sujuvuuden vuoksi suurin osa yhteisöistä on konsernijaoston päätöksin delegoitu kaupunginjohtajalle tai toimialajohtajalle. Edellä mainittu päätös on täydentynyt yhtiöitä perustettaessa tehdyillä erillispäätöksillä. Lisäksi konsernijaosto on 11.10.2021 päättänyt toimivallan

siirrosta eräiden yhteisöjen osalta kaupungin elokuussa 2021 voimaanastunutta uutta toimialarakennetta vastaavasti.

Toimivaltuuden jakamisen tavoitteena on ollut säilyttää toimivaltuus konsernijaostolla ns. strategisten yhteisöjen osalta. Osa konsernijaoston suorassa toimivallassa olevien yhteisöjen hallituspaikeista jaetaan puolueiden kesken paikkajakotoimikunnassa.

Keskitettyjen konsernitoimintojen käyttö

Konserniyhteisöillä on soveltuvin osin mahdollisuus käyttää konsernihallinnon asiantuntemusta esimerkiksi hankintoja, pääoman käyttöä, rahoitusta, riskienhallintaa ja vakuuttamista koskevissa erityiskysymyksissä.

Konsernihallinnon rahoitus-vastuualue vastaa konsernitalijärjestelmästä, johon ovat liittyneet lähes kaikki tytäryhtiöt. Lisäksi rahoitus-vastuualue valmistelee lainojen takauspäätökset ja kilpailuttaa tytäryhteisöjen pitkäaikaisen varainhankinnan sekä avustaa tytäryhteisöjä sijoitustoiminnassa.

Tytäryhtiöiden ulkoistetuista taloushallinto- ja tilintarkastuspalveluista on merkittävin osa keskitetty kaupungin kilpailuttamille kumppaneille. Toimintojen keskittämisellä varmistetaan kokonaistaloudellisuus, yhteiset toimintatavat sekä raportoinnin sujuvuus kaupungille. Kaupungilla on käytössään Thinking Portfolio -konsernisalkkujärjestelmä, jonka tavoitteena on koota samaan järjestelmään kaikki oleellinen hallinnollinen sekä suunnittelu- ja seurantatieto Espoo-konsernin tytäryhtiö- ja osakkuusyhteisöistä. Järjestelmä on ollut koko konsernin laajuisesti käytössä vuoden 2019 alusta lähtien.

Lisäksi kaupungilla on, kuten useilla sekä yksityisen että julkisen puolen konserneilla, keskitetysti voimassa oleva hallinnon vastuuvakuutus, joka kattaa kaupunkikonsernin tytäryhteisöjen hallitusten ja johdon lainmukaisen korvausvelvollisuuden aiheutetusta taloudellisesta vahingosta.

Selvyyden vuoksi todettakoon, että kaupungin in-house -yhtiöt harjoittavat toimintaansa liiketaloudellisin perustein ja noudattavat kustannusvastaavuuden periaatteita. Kaupungin sidosyksiköinä toimivien yhtiöiden toiminnan on oltava liiketaloudellista ja kilpailukykyistä niin, että yhtiöt tuottavat pääsääntöisesti maltillista voittoa.

Riskienhallintajärjestelmien toimivuus tytäryhteisöissä ja kuntayhtymissä

Espoo-konsernin hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskevan ohjeen mukaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä tulee noudattaa kulloinkin voimassa olevaa kaupungin riskienhallintapolitiikkaa sekä sisäisen valvonnan yleisohjetta. Riskienhallinnan toteutuminen ja valvonta toteutuu myös yhteisöjen ja kuntayhtymien hallinnossa toimivien kaupungin edustajien kautta.

Valtuusto on päättänyt kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Niiden mukaan tytäryhteisöjen hallitukset vastaavat yhdessä toimitusjohtajan kanssa riskienhallinnan järjestämisestä. Tytäryhteisöjen tulee kartoittaa toimintansa riskit säännöllisesti sekä raportoida merkittävistä riskeistään sekä riskienhallintansa toimivuudesta kaupungille kaupungin raportointiohjeiden mukaisesti. Kuntalaki velvoittaa kuntayhtymiä toimimaan riskienhallintansa osalta vastaavalla tavalla.

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan raportointi konserniyhteisöiltä kaupungille tapahtuu edellä jo mainitun Thinking Portfolio -konsernisalkkujärjestelmän kautta. Konsernisalkkujärjestelmään kuvataan yhtiön riskit, arvioidaan niiden tärkeysjärjestys sekä kirjataan keskeisimmille riskeille hallintatoimenpiteitä. Lisäksi selostetaan miten riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa seurataan, sekä miten asiaa käsitellään yhtiön sisäisesti esim. johtoryhmissä ja hallituksessa. Järjestelmään annetaan myös arvio yhtiö sisäisen valvonnan toimivuudesta.

Kaupungin tytäryhteisöt ovat raportoineet riskeistään ja niiden hallinnasta vakiintuneesti vuonna 2022. Kaikkiaan raportointihetkellä kaupungin tytäryhtiöt ovat tunnistaneet toiminnoissaan lähes 300 riskiä, jotka jakautuvat yhteisöjen toiminnan eri osa-alueisiin, kuten kuvassa alla on esitetty. Riskeistä 74 on arvioitu keskeisiksi.

Kaupungin keskeisimmät tytäryhteisöt ovat kertoneet riskiensä kartoittamisesta ja omasta riskienhallinnastaan tarkemmin omissa toimintakertomuksissaan. Osa tytäryhteisöistä hyödyntää myös omia riskienhallintasovelluksia apuvälineenä sekä riskien tunnistamisessa ja hallinnassa että niistä raportoinnissa.

Keskeiset riskit lkm

Sarakkeet...

	Riskejä yhteensä	joista keskeisiä
Asiakkaisiin ja palveluihin liittyvät riskit	59	11
Henkilöstöön ja johtamiseen liittyvät riskit	39	11
Kumppanuuksiin ja sopimuksiin liittyvät riskit	50	5
Resursseihin ja tukipalveluihin liittyvät riskit	43	12
Talouteen liittyvät riskit	59	20
Toimintaympäristöön, julkiseen valtaan ja normeihin liittyvät riskit	32	10
Muut riskit	15	5
Yhteensä	297	74

1.4.7 Konsernin talous 2022 tiivistetysti

Kaupungin tytäryhtiöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen täysimääräisesti riippumatta omistussuuden suuruudesta. Kuntayhtymät yhdistellään omistussuuden mukaan. Osakkuusyhtiöistä yhdistellään vain tulos ja oman pääoman muutos, molemmat omistussuuden mukaan.

Konsernin tulos vuonna 2022 oli 226 milj. euroa ylijäämäinen, josta satunnaisten erien osuus oli 137 milj. euroa. Tulokseen vaikuttivat edellisvuotta pienemmät tuet ja avustukset sekä kasvaneet toimintakulut ja rahoituskulut.

Kaupunkikonsernin toiminnan ja investointien rahavirta oli 57 milj. euroa johtuen mm. pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitoista, joista merkittävin oli KOy Espoon Sairaalan myynti.

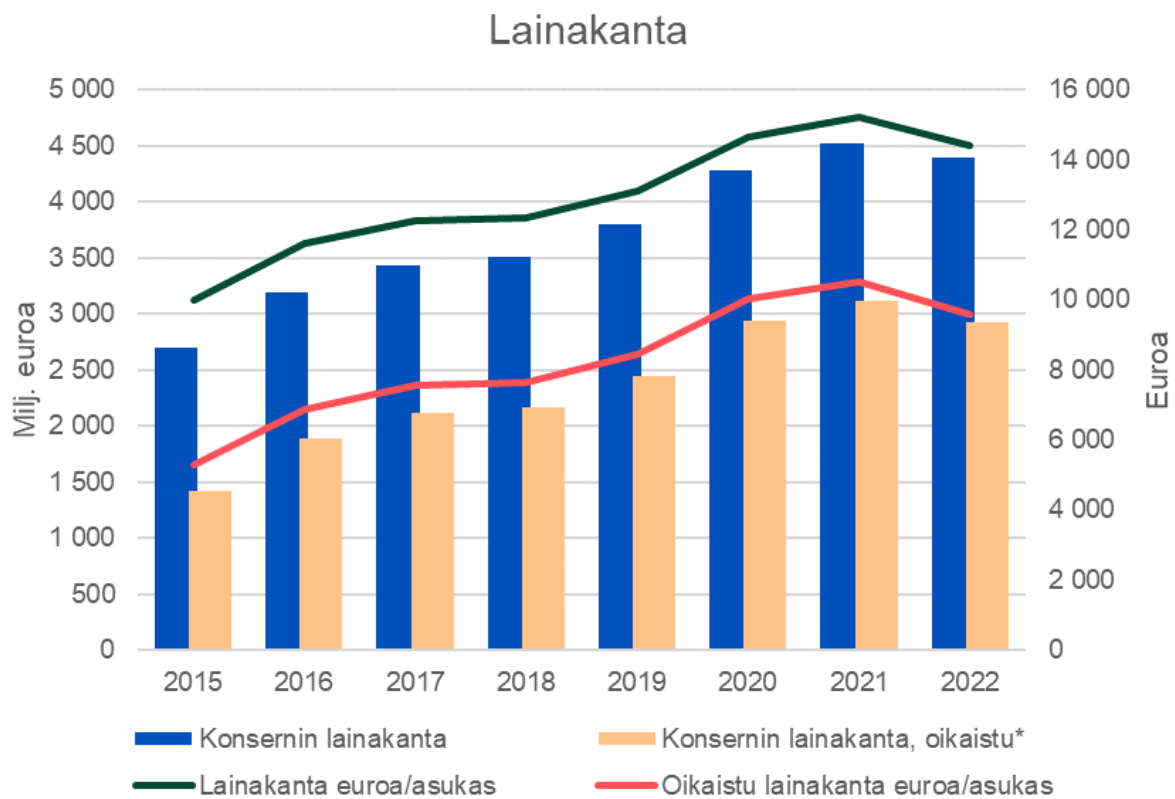
Konsernin kokonaisvastuut sisältäen konsernilainat, vuokra- ja leasingsopimukset sekä takaukset ulkopuolisille yhteisöille olivat vuonna 2022 5,4 miljardia euroa. Taseen loppusumma oli 8,3 miljardia euroa.

1.4.8 Konsernilainat

Kaupunki on järjestänyt investointeja tytäryhtiöiden kautta, minkä vuoksi Espoo-konsernin lainakanta on kaupungin lainakantaa huomattavasti korkeampi. Erityisesti Länsimetron rakentaminen on kasvattanut konsernin lainakantaa.

Konsernin lainakanta oli vuoden 2022 lopussa 4 396 milj. euroa ja se pieneni vuodessa 123 milj. euroa. Lainakanta asukasta kohden oli 14 406 euroa, kun se edellisvuonna oli 15 212 euroa. Suurin osa konsernin lainakannasta koostui kaupungin lainojen lisäksi Länsimetro Oy:n, Espoon Asunnot Oy:n, Helsingin Seudun Ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY), Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän (HUS) sekä KOy Espoon Koulu- ja päiväkotitilojen vieraasta pääomasta.

Vuonna 2022 eniten konsernin lainakantaa kasvattivat Espoon Asunnot Oy 66 milj. euroa, HUS 23 milj. euroa, HSY 18 milj. euroa ja Länsimetro 17 milj. euroa.

Oikaistu lainakanta (Espoon Asunnot Oy:n, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän lainat sekä Länsimetro Oy:n lainoista Helsingin osuus vähennettynä) oli 2 923 milj. euroa eli 199 milj. euroa vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Oikaistu lainakanta asukasta kohden oli 9 578, kun se vuotta aikaisemmin oli 10 500 euroa.

Espoon Asunnot Oy rahoittaa uusinvestointinsa pääasiassa lainoilla sekä pitkällä aikavälillä omalla tulorahoituksellaan. HSY rahoittaa investointinsa omalla tulorahoituksella sekä vieraalla pääomalla rahoitusstrategiansa mukaisesti. Näiden yhteisöjen lainat eivät ainakaan suoraan vaikuta Espoon kaupungin kassavirtaan.

Laskennallisella oikaistulla lainakannalla kuvataan pääosin verorahoituksella maksettavien lainojen määrää ja eriytetään yhteisöjen lainat, jotka hoidetaan pääosin yhteisöjen omalla tulorahoituksella.

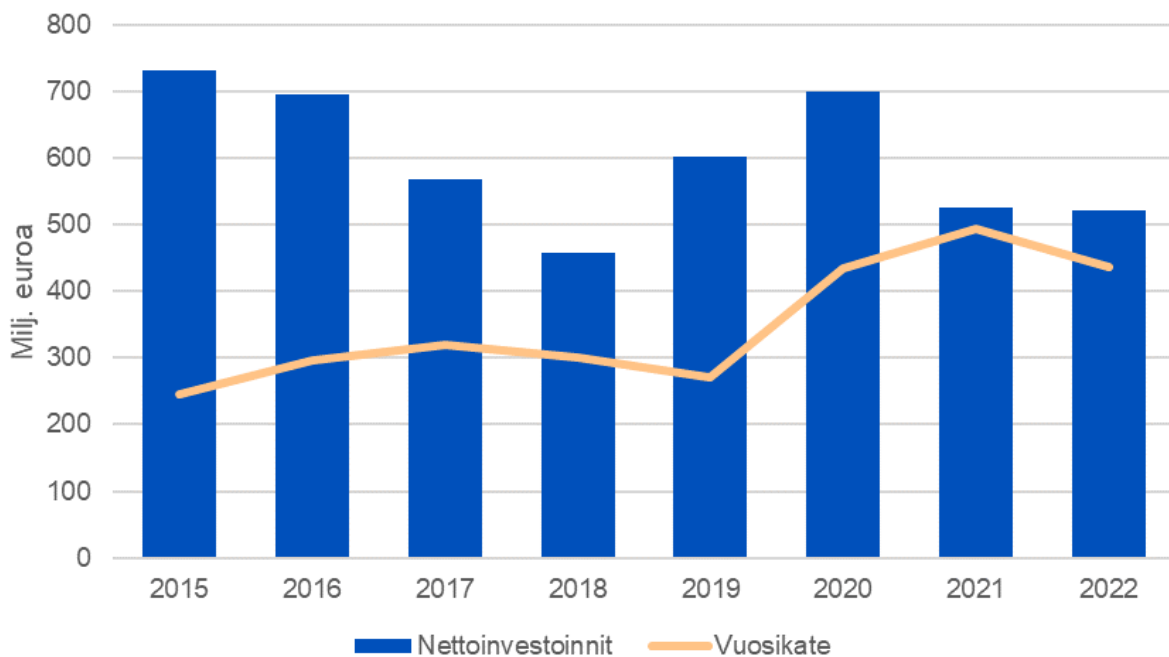
1.4.9 Investoinnit

Konsernin investointiohjelma jatkui edellisvuosien tapaan mittavana. Koko Espoo-konserni investoi vuonna 2022 537 milj. eurolla. Kaupungin osuus bruttoinvestoinneista oli 198 milj. euroa ja konserniyhteisöjen 339 milj. euroa. Rahoitusosuudet investointimenoihin olivat 15 milj. euroa. Investointiohjelma perustuu Espoo-tarinan linjauksiin ja tavoitteisiin, jotka suuntaavat investointien painopisteitä alueiden kehittämiseen, liikenneyhteyksien parantamiseen, uusien toimitilojen rakentamiseen sekä olemassa olevan rakennuskannan peruskorjaukseen.

Konsernin nettoinvestoinnit olivat 522 milj. euroa eli 4 milj. euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Investoinneista rahoitettiin tulorahoituksella 83,9 prosenttia. Konserniyhtiöistä eniten investointeja toteuttivat Espoon Asunnot Oy (105 milj. euroa), Länsimetro Oy (99 milj. euroa valtionavustusosuus vähennettynä) ja KOy Matinkylän lukio (17 milj. euroa). Kuntayhtymistä bruttoinvestointeja eniten toteuttivat HUS (Espoon osuus 49 milj. euroa) ja HSY (Espoon osuus 48 milj. euroa).

Merkittävimpiä investointihankkeita vuonna 2022 olivat Länsimetron ensimmäisen vaiheen käytönaikaiset investoinnit ja toisen vaiheen rakennusaikaiset investoinnit ja rahoituskulut. Espoon Asunnot aloitti 300:n asunnon rakentamisen (neljän edellisen vuoden alkaneiden asuntojen liukuva keskiarvo on 406 asuntoa). KOy Matinkylän lukio vastaa uuden lukiorakennuksen rakentamisesta osoitteessa Tynnyritie 2.

Nettoinvestoinnit ja vuosikate

1.4.10 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

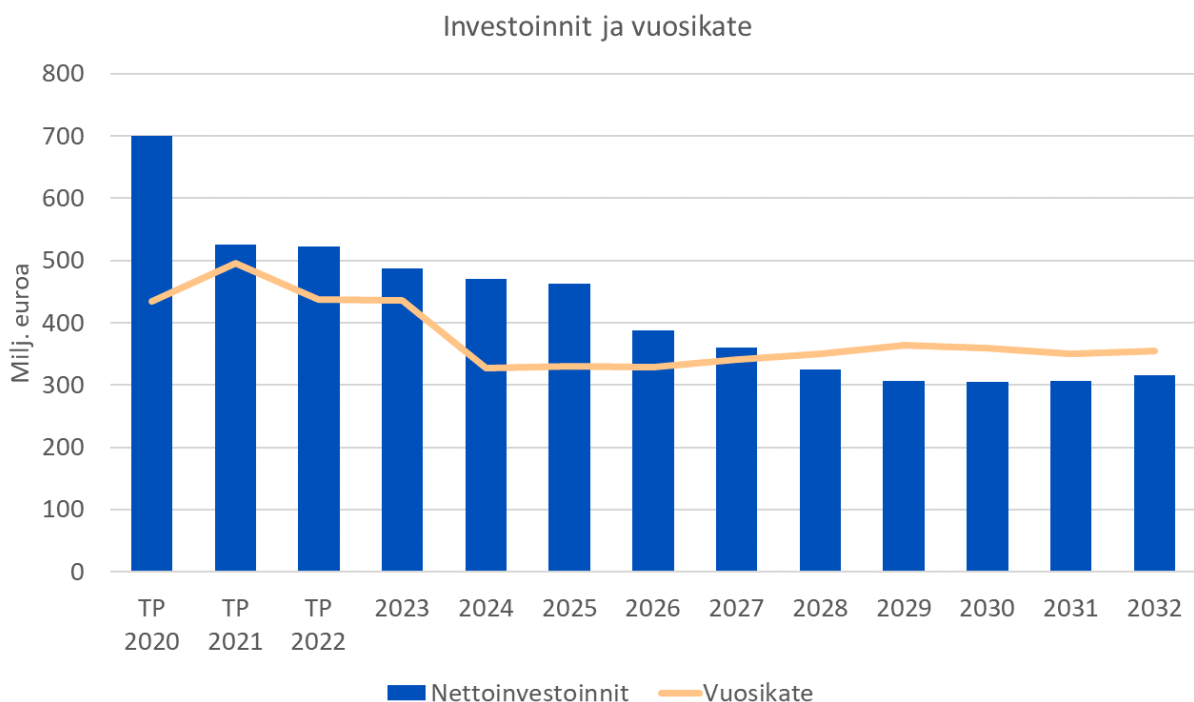
Ennustekauden merkittävimmät muutokset ajoittuvat vuoteen 2023, kun sote- ja pelastustoimen uudistus astuu voimaan. Tällöin uudelle hyvinvointialueelle siirtyy kuntayhtymistä HUS, Eteva, Kärkulla Samkommun sekä Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä. Lisäksi kaupungin sote-palvelut ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos siirtyvät hyvinvointialueelle. Konsernin rahoitusrakenteessa tapahtuu myös merkittävä muutos, kun verotuloja leikataan ja valtionosuusrahoitusta lisätään. Vuoden 2023 tammikuulle ja oikaisuihin tilittyä vielä veroja korkeammalla prosentilla, joka nostaa vuoden 2023 verotulokertymää. Vastaava oikaisu tehdään seuraavana vuonna, joka pienentää verotuloja vuonna 2024.

Konsernin investointiohjelma jatkuu mittavana, joskin Länsimetron toisen vaiheen valmistumisen myötä edellisvuosia pienempänä. Koko Espoo-konserni investoi vuonna 2023 noin 492 milj. eurolla ja kauden 2023–2032 aikana yhteensä noin 3,8 mrd. eurolla, keskimäärin 377 milj. euroa vuodessa. Konsernin nettoinvestoinnit vuonna 2023 ovat 487 milj. euroa. Investointiohjelma perustuu Espoo-tarinan linjauksiin ja tavoitteisiin, jotka suuntaavat investointien painopisteitä alueiden kehittämiseen, liikenneyhteyksien parantamiseen, uusien toimitilojen rakentamiseen ja ole-massa olevan rakennuskannan peruskorjaukseen.

Keskeisenä tavoitteena on Koulut kuntoon -ohjelma, jolla varmistetaan kouluille ja päiväkodeille terveelliset ja toimivat tilat. Muita merkittäviä hankekokonaisuuksia ovat Länsimetron asemaseutujen kehittäminen, Raide-Jokerin ja kaupunkiradan toteuttaminen sekä uusien päivähoitotilojen rakentaminen ja nykyisten tilojen peruskorjaaminen. Espoon Asunnot Oy rakennuttaa vuosittain uusia vuokra-asuntoja valtuuston asettaman tavoitteen mukaisesti. Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä investoi vesijohto- ja viemäriverkostoon Espoon alueella yhteistyössä kaupungin kanssa valmistellun investointiohjelman mukaisesti. Kunnallistekniikan rakentamisessa korostuu Länsimetron rakentamiseen liittyvä kaupunkirakenteen kehittäminen metrokäytävän varrella. Rakentamisen painopiste on siirtynyt metron II-vaiheen vaikutusalueelle. Panostus joukkoliikenteen ratakankkeisiin jatkuu kaupunkiradan rakentamisen alkaessa.

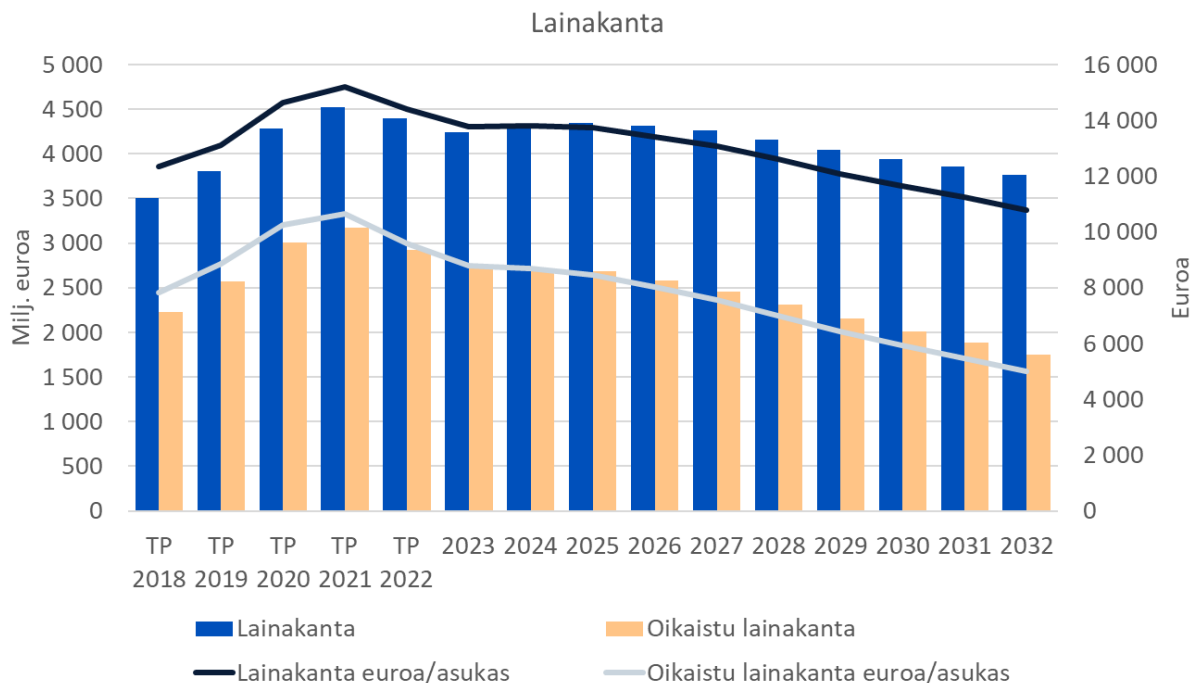
Konsernin vuoden 2023 nettoinvestoinneista noin 90 prosenttia rahoitetaan tulo-rahoituksella. Loput investoinneista rahoitetaan lainarahoituksella. Meneillään olevista mittavista rakennushankkeista huolimatta tulo-rahoituksen osuus on melko korkea, jota selittää sote-uudistuksen seurauksena syntyvä korkeamman veroprosentin verotulotilitys, joka kohdistuu vuodelle 2023. Vuosina 2024–2025 investointien tulo-rahoitusprosentti on noin 70 prosenttia. Jatkovuosina investointitason laskiessa tulo-rahoitusosuus nousee ja ylittää 100 prosenttia vuonna 2028. Tulo-rahoituksen ylittäessä 100 prosenttia ei lisälainan otolle investointien rahoitukseen ole enää tarvetta.

Konsernin kokonaistuloksen arvioidaan olevan vielä vuonna 2023 noin 73 milj. euroa positiivinen, mutta sen jälkeisinä vuosina 2024–2032 selvästi negatiivinen. Tulos painuu negatiiviseksi etenkin massiivisen ja etupainotteisen investointiohjelman tuomien poistojen takia, sillä poistot kasvavat vuosikatetta suuremmiksi.

Sote- ja pelastustoimen uudistus vaikuttaa konsernilainojen määrään vuonna 2023, kun HUS:n ja muiden siirtyvien kuntayhtymien lainat poistuvat Espoo-konsernista. Näiden poistumisen vaikutus konsernin lainakantaan on 166 milj. euroa. Konsernin lainakannan arvioidaan olevan vuonna 2023 noin 4 247 milj. euroa, joka on 13 778 euroa asukasta kohden. Lainakanta on sote-uudistuksen jälkeen korkeimmillaan vuonna 2025, jolloin se on 4 348 milj. euroa, joka on 13 726 euroa asukasta kohden. Vuonna 2026 lainakanta kääntyy hitaaseen laskuun ja ennustekauden lopussa vuonna 2032 se on 3 768 milj. euroa, joka on 10 801 euroa asukasta kohden.

Oikaistu lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy:n ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän lainat, jotka katetaan vuokrilla ja maksutuotoilla sekä Länsimetron Oy:n Helsingin osuus) vuonna 2023 on 2 711 milj. euroa. Ennustekauden aikana oikaistu lainakanta on korkeimmillaan vuonna 2024, jolloin se on 2 717 milj. euroa. Ennustekauden lopulla vuonna 2032 sen arvioidaan olevan 1 749 milj. euroa, joka on 5 012 euroa asukasta kohden. Konsernin oikaistu lainakanta kääntyy laskuun vuonna 2025.

1.4.11 Konsernitilinpäätös ja analyysi

Konsernin tuloslaskelma ja analyysi

KONSERNITULOSLASKELMA

	2022	2021
Toimintatuotot	1 302 140 217,34	1 313 221 586,50
Toimintakulut	-2 890 664 264,02	-2 779 417 655,74
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	<u>-5 194 734,93</u>	<u>4 616 399,40</u>
Toimintakate	-1 593 718 781,61	-1 461 579 669,84
Verotulot	1 850 145 547,40	1 711 153 951,75
Valtionosuudet	233 835 421,30	200 725 094,66
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	11 102 239,83	11 351 288,09
Muut rahoitustuotot	31 007 756,82	89 110 772,03
Korkokulut	-43 976 163,81	-50 403 886,20
Muut rahoituskulut	<u>-50 700 078,01</u>	<u>-5 243 206,93</u>
Vuosikate	437 695 941,92	495 114 343,56
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-344 880 733,69	-336 930 251,70
Omistuksen eliminointierot	643,47	4 874 691,54
Arvonalentumiset	<u>-3 621 287,88</u>	<u>-1 966 339,20</u>
Satunnaiset erät	<u>136 732 259,96</u>	<u>0,00</u>
Tilikauden tulos	225 926 823,78	161 092 444,20
Tilinpäätössiirrot	2 169 864,50	15 059 824,56
Tilikauden verot	-1 498 043,65	-1 285 475,46
Laskennalliset verot	-3 253 989,59	-1 504 831,72
Vähemmistöosuudet	<u>4 741 829,62</u>	<u>3 861 908,00</u>
Tilikauden ylijäämä	228 086 484,66	177 223 869,59
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	45,0	47,2
Vuosikate/Poistot, %	125,6	148,2
Vuosikate, euroa/asukas	1 434	1 666
Kaupungin asukasmäärä 31.12. (ennakkotieto)	305 179	297 132

Kaupungin tytäryhtiöt tavoittelevat mm. verotuksellisista syistä pääosin enintään nollatulosta. Tytäryhtiöiden yli-/alijäämään vaikuttaa myös tilinpäätösjärjestelyt ja lainanlyhennysten rahastoinnit, joista päätetään vuosikohtaisesti tilinpäätöksen yhteydessä. Konsernin tulos muodostuu kaupungin tulosta heikommaksi johtuen konsernieliminoinneista ja mm. poisto-oikaisuksista, jossa tyttärien poistoajat oikaistaan kaupungin poistoaikojen mukaiseksi.

Konsernituloslaskelma osoittaa konsernin tuloksen, kun siitä on vähennetty konserniyhteisöjen väliset sisäiset tuotot ja kulut, sisäinen voitonjako, sisäiset katteet ja vähemmistöosuudet. Tuloslaskelman tunnuslukujen selitteet ja laskentakaavat on esitetty liitetiedoissa.

Toimintakate oli -1 594 milj. euroa alijäämäinen eli noin 132 milj. euroa ja 9 prosenttia heikompi kuin vuotta aikaisemmin. Toimintatuotot pienenevät 11 milj. euroa eli 0,8 prosenttia. Toimintakulut kasvoivat 111 milj. euroa eli 4 prosenttia edellisestä vuodesta. Toimintatuotot kattoivat 47,2 prosenttia toimintakuluista. Vuosien 2021 ja 2022 toimintatuotot ja -menot sekä toimintakate eivät ole täysin vertailukelpoisia koronavirusepidemian aiheuttamien toiminnan muutosten sekä valtion koronkompensaatioiden kohdistumisen takia.

Vuosikate oli 438 milj. euroa eli 57 milj. euroa pienempi kuin vuotta aikaisemmin. Vuosikatetta pienensi kasvaneista verotuloista ja valtionosuuksista huolimatta mm. kasvaneet toiminta- ja rahoituskulut sekä pienentyneet rahoitustuotot. Asukaskohtainen vuosikate oli 1 434 euroa, kun se edellisvuonna oli 1 666 euroa.

Rahoitustuottojen- ja kulujen erotus oli -97,4 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna johtuen pienentyneistä rahoitustuotoista sekä rahoituskulujen kasvusta. Suunnitelman mukaiset poistot kasvoivat 8,0 milj. euroa edellisestä vuodesta. Vuosikatteen ja poistojen suhde pieneni 125,6 prosenttiin sen ollessa edellisenä vuonna 148,2 prosenttia.

Tilikauden tulos oli 226 milj. euroa eli 65 milj. euroa parempi kuin edellisenä vuonna.

Tilikauden ylijäämä oli 228 milj. euroa eli 51 milj. euroa parempi kuin vuotta aikaisemmin. Tu-
lost ja ylijäämää paransi satunnaiset erät.

Konsernin rahoituslaskelma ja analyysi

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2022		2021	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	437 695 941,93		495 114 343,56	
Satunnaiset erät	136 732 259,96		0,00	
Tilikauden verot	-1 498 043,65		-1 285 475,46	
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-194 939 747,97</u>	377 990 410,27	<u>-73 597 461,25</u>	420 231 406,85
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-536 892 786,71		-560 356 181,88	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	14 994 356,78		34 723 989,30	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>201 209 008,51</u>	-320 689 421,42	<u>54 080 421,32</u>	-471 551 771,25
Toiminnan ja investointien rahavirta		57 300 988,85		-51 320 364,40
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten vähennykset	<u>2 849 868,90</u>	2 849 868,90	<u>2 575 579,44</u>	2 575 579,44
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	232 970 348,96		183 260 447,89	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-282 191 090,28		-199 150 487,79	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>55 308 028,33</u>	6 087 287,02	<u>249 856 295,71</u>	233 966 255,81
Oman pääoman muutokset		7 113 516,29		12 568 926,14
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	2 313 957,77		1 196 210,60	
Vaihto-omaisuuden muutos	4 059 044,16		3 088 819,15	
Saamisten muutos	-1 315 547,99		22 864 931,24	
Korottomien velkojen muutos	<u>124 657 122,52</u>	<u>129 714 576,47</u>	<u>-16 826 361,16</u>	<u>10 323 599,83</u>
Rahoituksen rahavirta		145 765 248,68		259 434 361,22
Rahavarojen muutos		203 066 237,53		208 113 996,83
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	1 660 271 556,18		1 457 205 318,66	
Rahavarat 1.1.	<u>1 457 205 318,66</u>	203 066 237,53	<u>1 249 091 321,84</u>	208 113 996,83
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €		-723 143 229,82		-1 012 223 618,06
Investointien tulorahoitus, %		83,9		94,2
Laskennallinen lainanhoitokate		0,8		0,9
Lainanhoitokate		1,5		2,2
Kassan riittävyys, pv		159		148

Kaupunkikonsernin toiminnan ja investointien rahavirta oli 57 milj. euroa eli se parani vuositasolla 109 milj. euroa. Espoo-konsernin vuosikate oli 57 milj. euroa edellisvuotta pienempi sen ollessa 495 milj. euroa vuonna 2021. Investointimenot olivat 537 milj. euroa eli 23 milj. euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Investointien rahoitusosuudet pienenevät 20 milj. eurolla yhteensä 15 milj. euroon. Konsernin nettoinvestoinnit olivat 521,9 milj. euroa. Investointien tulorahoitusosuus laski 83,9 prosenttiin, kun se edellisenä vuonna oli 94,2 prosenttia. Investointien tulorahoitusosuutta heikensi pienentynyt vuosikate.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta on vuoden 2022 lopussa -723 milj. euroa. Kertymä pieneni edellisestä vuodesta 289 milj. euroa. Negatiivinen tunnusluku (alijäämäinen) tarkoittaa, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Konsernin lainakanta pieneni vuodessa 123 milj. eurolla ollen vuoden 2022 lopussa 4 396 milj. euroa. Antolainasaamisten vähennykset olivat 2,8 milj. euroa ja muut maksuvalmiuden muutokset 130 milj. euroa. Rahoituksen rahavirta oli 146 milj. euroa, kun se edellisvuonna oli 259 milj. euroa.

Konsernin lainanhoitokate heikkeni edellisvuodesta ollen 1,5, kun se edellisenä vuonna oli 2,2. Laskennallinen lainanhoitokate oli 0,8 yksikköä, mikä on myös kriisikuntakriteeristön raja-arvo. Kassan riittävyys oli 159 päivää.

Toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirroista muodostuva kokonaisrahavarojen muutos oli 203 milj. euroa. Kaupunkikonsernilla oli vuoden lopussa rahavaroja 1 660 milj. euroa, joista rahoitusarvopapereita oli 1 088 milj. euroa.

Konsernitase ja analyysi**KONSERNITASE**

VASTAAVAA	31.12.2022	31.12.2021
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	45 766 557,03	30 500 693,71
Muut pitkävaikutteiset menot	77 888 476,96	83 573 374,84
Ennakkomaksut	<u>1 481 592,39</u>	<u>1 347 805,83</u>
	125 136 626,38	115 421 874,39
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	573 863 827,88	571 148 883,36
Rakennukset	3 208 711 189,12	2 621 636 152,84
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 520 315 067,23	1 436 513 453,22
Koneet ja kalusto	176 345 024,27	111 204 892,87
Muut aineelliset hyödykkeet	45 100 029,81	33 334 062,39
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>388 563 602,81</u>	<u>1 122 454 650,64</u>
	5 912 898 741,11	5 896 292 095,33
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	100 075 293,14	96 630 779,90
Muut osakkeet ja osuudet	33 742 307,95	31 748 114,00
Muut lainasaamiset	197 142 365,32	199 992 234,22
Muut saamiset	<u>1 148 784,18</u>	<u>1 148 784,18</u>
	332 108 750,57	329 519 912,29
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	6 601 531,82	6 944 313,17
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	1 269 762,54	1 804 224,96
Muut toimeksiantojen varat	<u>180 745,49</u>	<u>708 157,25</u>
	8 052 039,85	9 456 695,38
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	15 879 780,52	19 589 220,77
Muu vaihto-omaisuus	677 997,75	1 073 865,97
Ennakkomaksut	<u>46 264,30</u>	<u>0,00</u>
	16 604 042,57	20 663 086,74
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	7 407 635,37	8 063 129,29
Muut saamiset	9 968 481,43	9 478 531,71
Siirtosaamiset	<u>28 063 299,30</u>	<u>28 222 515,30</u>
	45 439 416,10	45 764 176,30
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	89 491 658,84	56 579 239,38
Lainasaamiset	316 252,13	244 482,99
Laskennalliset verosaamiset	0,00	1 967 876,41
Muut saamiset	40 066 269,10	41 549 072,83
Siirtosaamiset	<u>54 401 965,29</u>	<u>100 549 692,08</u>
	184 276 145,35	200 890 363,69
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	131 374,33	162 983,86
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	44 597 030,46	40 267 690,17
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	12 000 000,00
Muut arvopaperit	<u>1 043 550 864,18</u>	<u>991 704 560,32</u>
	1 088 279 268,97	1 044 135 234,35
Rahat ja pankkisaamiset	571 992 287,20	413 070 084,31
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>8 284 787 318,10</u>	<u>8 075 213 522,78</u>

VASTATTAVAA	31.12.2022	31.12.2021
	euroa	euroa
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	1 444 132 783,67	1 444 132 783,76
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma	420 469,83	420 469,83
Arvonkorotusrahasto	187 450,32	187 450,32
Muut omat rahastot	647 247 358,25	605 523 173,16
Edellisten tilikausien ylijäämä	773 627 202,13	640 100 086,25
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	<u>228 086 484,66</u>	<u>177 223 869,58</u>
	3 093 701 748,86	2 867 587 832,90
VÄHEMMISTÖOSUUDET	10 705 499,66	8 849 060,12
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	101 877,75	101 877,75
Muut pakolliset varaukset	<u>19 817 814,97</u>	<u>20 873 769,45</u>
	19 919 692,72	20 975 647,20
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	6 604 749,77	6 949 843,66
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 291 691,01	1 382 284,27
Muut toimeksiantojen pääomat	<u>6 274 158,96</u>	<u>4 929 169,58</u>
	14 170 599,74	13 261 297,51
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	30 000 000,00	30 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 570 406 184,95	3 711 627 590,23
Lainat julkisyhteisöiltä	287 527 966,52	309 482 538,68
Saadut ennakot	5 995 133,59	15 912 343,17
Liittymismaksut ja muut velat	64 790 128,46	19 720 196,18
Laskennalliset verovelat	<u>350 038,65</u>	<u>333 201,01</u>
	3 959 069 452,18	4 087 075 869,25
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	18 032 000,00	20 286 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	486 695 778,43	445 902 529,57
Lainat julkisyhteisöiltä	2 563 885,70	2 548 120,27
Lainat muilta luotonantajilta	1 175 119,55	21 706,34
Saadut ennakot	213 827 237,12	195 879 900,19
Ostovelat	186 718 842,61	179 819 717,60
Muut velat	36 961 989,33	35 190 357,56
Siirtovelat	240 002 833,00	197 815 484,32
Laskennalliset verovelat	1 242 639,19	0,00
	1 187 220 324,94	1 077 463 815,80
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>8 284 787 318,10</u>	<u>8 075 213 522,78</u>

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	38,5	36,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	145,5	153,6
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	1 001 714	817 324
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	3 282	2 751
Konsernin lainat, euroa/asukas	14 406	15 212
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	4 396 401	4 519 868
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	5 362 621 212	5 460 678 054
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	17 572	18 378
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	197 142	199 992
Kaupungin asukasmäärä 31.12. (ennakkotieto)	305 179	297 132
Henkilöstön lukumäärä keskimäärin	17 475	17 169

Taseen loppusumma vuoden lopussa oli 8 285 milj. euroa, kasvua edellisestä vuodesta 210 milj. euroa. Taseen vastaavaa-puolen merkittävin erä on aineelliset hyödykkeet, joka muodostuu pääasiassa rakennuksista sekä kiinteistä rakenteista ja laitteista. Aineelliset hyödykkeet olivat 5 913 milj. euroa eli ne kasvoivat 17 milj. euroa vuodessa. Eniten kasvua oli rakennuksissa, joiden tasearvo kasvoi 587 milj. euroa.

Konsernin omavaraisuusaste oli 38,5 prosenttia, eli se kasvoi 1,9 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona on pidetty kuntataloudessa keskimäärin 70,0 prosentin omavaraisuutta.

Oma pääoma oli vuoden lopussa 3 094 milj. euroa eli 226 milj. euroa suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Tilikauden 2022 ylijäämä oli 228 milj. euroa eli 51 milj. euroa parempi kuin edellisenä vuonna.

Vieraan pääoman määrä, joka sisältää sekä korollisen että korottoman vieraan pääoman, oli 5 146 milj. euroa ja se pieneni vuodessa 18 milj. euroa, mikä selittyy rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta otettujen lainojen lyhentämisellä.

Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus oli 145,5 prosenttia ja se pieneni edellisvuodesta 8,1 prosenttiyksikköä. Tunnusluku kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista (toimintatuotot, verotulot ja valtionosuudet) tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kaupunkikonsernin lainakanta oli vuoden lopussa 4 396 milj. euroa eli se pieneni 123 milj. euroa edellisestä vuodesta. Eniten konsernin lainakantaa kasvattivat Espoon Asunnot Oy 66 milj. euroa, HUS 23 milj. euroa, HSY 18 milj. euroa ja Länsimetro Oy 17 milj. euroa. Lainakantaa kevensi Koy Espoon Sairaalan myynti ja siitä saaduilla tuotoilla tehdyt ylimääräiset lananlyhennykset. Konsernin lainakanta asukasta kohden oli 14 406, mikä on 806 euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Vuodesta 2017 eli viidessä vuodessa lainakanta asukasta kohden on 1,2-kerkaistunut.

Konsernin kertynyt ylijäämä on 1 002 milj. euroa eli 3 282 euroa asukasta kohden. Kokonaisylijäämän kertymä kasvoi 184 milj. euroa edellisestä vuodesta.

Taseen tunnuslukujen selitteet ja laskentakaavat on esitetty liitetiedoissa.

1.4.12 Konserniyhteisöille asetetut tulostavoitteet

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
Espon Asunnot Oy	Espon kasvaa kestävästi	Asuntojen keskimääräinen vuosittainen käyttöaste on vähintään 98,5 %	Käyttöaste %	98,4 % Tavoite toteutui osittain.
Espon Asunnot Oy	Espon kasvaa kestävästi	Asiakaskokemus on hyvällä tasolla	NPS-kyselyn suosittelemuus on +40	NPS-kyselyt 1–12/2022: toteuma +41. Tavoite toteutui.
Espon Asunnot Oy	Espon kasvaa kestävästi	Keskimääräinen asuntotuotannon aloitus 400 vuodessa, kunnes asunto-ohjelmasta päätetään uudestaan	Neljän edellisen vuoden alkaneiden asuntojen liukuva keskiarvo	Asuntoaloituksia 1–12/2022 300 kpl. Liukuva ka vuoden lopussa 406 kpl. Tavoite toteutui.
Espon Asunnot Oy	Espossa rakennetaan ekologisesti kestävästi	Lämmityksen energiatehokkuus paranee	Kiinteistöjen keskimääräinen lämpöindeksi	40,0 kWh/Rm3) (40,6 kWh/Rm3 1–12/2021) Tavoite toteutui.
Espon Catering Oy	Espon talous on tasapainossa ja Espon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espon Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopussa	Tuottavuus nousee säilyttäen ruuan laadukkaan tason	Käyttökateprosenttivertailu edelliseen vuoteen	Yhtiön käyttökate oli 0,2 % liikevaihdosta (2021: 0,7 %). Tavoite ei toteutunut.

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
Espoo Catering Oy	Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopussa	Aterioiden laatu säilyy vakaana ja hinnoittelu toimii kilpailukykyisesti ja liiketaloudellisin periaattein	1.1.2022 käyttöönottettu kouluruokailun lautashinnoittelu on kilpailukykyinen muihin toimijoihin vertailtaessa, eli markkinaosuus on säilynyt	Toteutuneet ruokailijamäärät olivat tavoitteen mukaisia. Tavoite toteutui.
Espoo Catering Oy	Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopussa	Yhtiön toiminta on sidosyksikkönä kilpailukykyistä ja markkinaehtoista niin, että yhtiö tuottaa pääsääntöisesti hyvin maltillista voittoa.	Liiketulos on suunnitellun mukainen.	Yhtiön liiketoiminnan tulot kattoivat liiketoiminnan menot, yhtiön tulos oli tavoitteen mukainen. Tavoite toteutui.
Espoo Catering Oy	Espoon palvelut järjestetään ja tuotetaan asukas- ja asiakaslähtöisesti sekä kustannusvaikuttavasti	Asiakastytyväisyys kyselyn kokonaisarvosana palvelusta on aiempaa paremmalla tasolla ja jatkuva asiakaskokemuksen seuranta on toiminnassa	Tilaaaja-asiakkaiden antama yleisarvosana on vähintään samalla tasolla kuin vuonna 2021 ja päivittäinen asiakaspalautemäärä on saatu nousuun	Tilaaaja-asiakkaiden antama yleisarvosana laski edellisestä vuodesta ja oli 3,65 (3,81). Arvio palvelualltiudesta nousi hieman ja oli 4,23 (4,21). Asiakaspalautteiden määrä nousi asiakaspalautelaitteiden käyttöönoton jälkeen: 115 593 palautetta (50 420) ja internetin kautta 1 187 kpl (986). Tavoite toteutui osittain.
Espoo Catering Oy	Tehdään Espoosta hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä.	Vastuullisuus toteutuu mitattuna sekä sosiaalisella että kestäväan kehitykseen liittyvillä toimenpiteillä	Sosiaalinen vastuu todennetaan henkilöstön työtyytyväisyysmittauksessa. Ruoan hävikkiprosentti vähintään -1	Hankkeiden kautta (mm. Gradus-projekti, Oske Omnia, Uudenmaan TE-palvelut, Espoon työllisyyspalvelut, Ukraina Aid Finland -rekrytapahtuma) palkattiin harjoittelijoita, työhön

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
			prosenttiyksikköä alle edellisen vuoden toteuman Lisäksi Espoo Catering osallistuu kahteen yhteiskunnallisesti merkittävään hankkeeseen, esim. energian säästöviikko, hävikkiviikko.	tutustujia, palkkatukilaisia ja työsuhteeseen palkattuja. Vuoden 2022 fiilismittarien mukaan 48 % oli tyytyväisiä työhönsä (negatiivisten osuus on laskenut). Whistlebowling-kanava otettiin käyttöön vuoden 2022 aikana. Ruokahävikki laski 6,4 % edellisvuodesta. Espoo Catering osallistui Hävikkiviikkoon ja Astetta Alemmas-kampanjaan. Tavoite toteutui.
Enter Espoo Oy	Espoo on kansainvälisesti kiinnostava yrityksille ja sijoittajille	Rakentaa Espoon kestäväää kasvua a) houkuttelemalla yrityksiä asettumaan Espooseen, b) törmäyttämällä sijoittajia startupeihin ja kasvuyrityksiin, c) esittelemällä startupeja, kasvuyrityksiä ja tiedeyhteisön toimijoita kotimaisiin	12 onnistunutta ja merkittävää yritysprojektia, jotka voivat olla a) yrityksen asettuminen, b) investointi kasvuyritykseen tai c) yhteistyöprojekti Enter Espoon ekosysteemin toimijan ja yrityksen tai vastaavan välillä	Yhteensä 12 onnistunutta yritysprojektia: 6 asettunutta/laajentunutta yritystä, 5 syntynyttä yhteistyöprojekteja, 1 investointi kasvuyritykseen. Tavoite toteutui.

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
Enter Espoo Oy	Espoo on kansainvälisesti kiinnostava yrityksille ja sijoittajille	Rakentaa Espoon kestävästä kasvua houkuttelemalla yöpyviä vierailijoita ja matkailijoita Espooseen	Visit Espoon digikanavien näyttökerrat henkilöille yhteensä 9 900 000 kertaa Luku sisältää kanavat: -Visitespoo.fi -Tapahtumat.visitespoo.fi -Visitespoo.travel -Blog.visitespoo.fi -Visit Espoo SOME: Facebook, Instagram, Twitter, LinkedIn ja VKontakte -Uutiskirjeet	Toteuma 12/2022: yht. 10 983 067 näyttökertaa Visit Espoon verkkopalveluissa ja sosiaalisen median kanavissa. Tavoite toteutui.
Enter Espoo Oy	Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopulla.	Toiminnan vaikuttavuus kasvaa	Vaikuttavuusindeksin mittarin kehitys ja arvioidut euromääräiset hyödyt	Kansainvälisten investointien arvo INNO-tiimin tekemänä oli vaikuttavuusindeksillä laskettuna 1,9 miljoonaa euroa. (INNO-tiimin osuus kaupungin avustuksesta oli 0,8 miljoonaa euroa.) Tavoite toteutui.
Länsimetro Oy	Espoon kasvu- ja kehityskäytävät perustuvat toimiviin raideyhteyksiin	Länsimetro Oy:n metron jatkeen (vaiheen 2) rakentaminen etenee sopimusten ja suunnitelmien mukaisesti	LM2-hankkeen kustannusennuste ≤ 1159 miljoonaa	Matinkylä-Kivenlahti osuuden rakentaminen valmistui budjetissa. Merkittäviä kustannusriskejä ei ole tunnistettu keskeneräisiin liityntäpysäköintihankkeisiin liittyen. Taloudelliset loppuselvitykset on kaikkien urakoitsijoiden kanssa saatu sovittua. Tavoite toteutui.
Länsimetro Oy	Espoon kasvu- ja kehityskäytävät perustuvat toimiviin raideyhteyksiin	Länsimetro Oy:n metron jatkeen (vaiheen 2) rakentaminen	LM2-hankkeen odotettu luovutus liikennöintiä varten viimeistään vuoden 2023 aikana	Liikenne alkoi 3.12.2022. Tavoite toteutui.

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
		etenee sopimusten ja suunnitelmien mukaisesti		
Länsimetro Oy	Espoon kasvu- ja kehityskäytävät perustuvat toimiviin raideyhteyksiin	Riskienhallinnasta ja realistisesta aikataulu- ja kustannustoteumasta raportoidaan tiiviisti ja avoimesti omistajille sekä mahdolliset merkittävät muutokset hankkeessa käsitellään omistajien kanssa	Raportointi ja käsittely omistajan kanssa	Projektin jäännösriskit on integroitu osaksi Länsimetron riskejä. Riskien jatkuva seuranta yhteistyössä sidosryhmien kanssa jatkuu edelleen. Tavoite toteutui.
Kiinteistöjä omistavat yhtiöt	Tehdään Espoosta hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä	Rakennusten sisäilmaolosuhteiden parempi hallinta sekä turvalliset ja terveelliset sisäilmaolosuhteet käyttäjille ja rakennuksille	Energian kulutusjoustojen ja älykkään lämmönohjauksen asteittainen käyttöönotto ja siirtyminen käyttämään uusiutuvaa energiaa. Säästetty energian määrä, uusiutuvan energian määrä sekä sisäilmaolosuhteet	Kaukolämmön optimointipalvelu (Fortum) on otettu Espoo-konsernin kiinteistöjä omistavissa yhtiöissä laajasti käyttöön ja se on tuonut merkittäviä säästöjä sekä edistänyt uusiutuvan kaukolämmön käyttöä. Tätä tukee energiamanageeraus- ja etävalvomopalvelu (Caverion), joka koskee muuta energiankäyttöä kuin kaukolämpöä. Fortumin kaukolämmön optimointipalvelun käyttöönotot on tarpeelliseksi katsotuilta osin suoritettu. Tavoite toteutui.
EMMA - Espoon modernin taiteen museo	Espoossa on omaleimaista ja laajaa kulttuuritarjontaa	Kulttuurisen ja sosiaalisen	Museon käyntimäärät ovat suuremmat kuin vuonna 2019.	Toteuma 1–12/2022: 170 822 kävijää (2019: 135 019).

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
		vaikuttavuuden lisääminen		Tavoite toteutui.
EMMA - Espoon modernin taiteen museo	Espoossa on omaleimaista ja laajaa kulttuuritarjontaa	Toiminnan omarahoitusosuuden kasvattaminen	Toiminnan omarahoitusosuus on suurempi kuin vuonna 2019	Oma tulonhankinta 1–12/2022: 1,45 milj. euroa (2019: 0,74 milj. euroa). Tavoite toteutui.
EMMA - Espoon modernin taiteen museo	Espoossa on omaleimaista ja laajaa kulttuuritarjontaa	Asiakastyytyväisyys	Asiakastyytyväisyys säilyy vähintään edellisen mittauksen tasolla.	Vuonna 2022 77 % asiakkaista piti näyttelyjä erinomaisina tai hyvinä. 85 % asiakkaista piti asiakaspalvelua erinomaisena tai hyvänä. Tavoite toteutui.
Espoon Kaupunginteatteri	Espoossa on omaleimaista ja laajaa kulttuuritarjontaa	Kulttuurisen ja sosiaalisen vaikuttavuuden lisääminen	Teatterin käyntimäärät ovat suuremmat kuin vuonna 2019.	Käyntimäärät ajalla 1–12/2022: 18 073 katsojaa (alustava tieto) (2019: 25 221). Tavoite ei toteutunut.
Espoon Kaupunginteatteri	Espoossa on omaleimaista ja laajaa kulttuuritarjontaa	Toiminnan omarahoitusosuuden kasvattaminen	Toiminnan omarahoitusosuus on suurempi kuin vuonna 2019.	Omarahoitusprosentti ajalla 1–12/2022 yht. 16 % (2019: 20,3 %). Tavoite ei toteutunut.
Espoon Kaupunginteatteri	Espoossa on omaleimaista ja laajaa kulttuuritarjontaa	Asiakastyytyväisyys	Asiakastyytyväisyys säilyy vähintään edellisen mittauksen tasolla.	Neljännellä vuosineljänneksellä saatiin 54 asiakaspalautetta, joista 69 % oli tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä kokemaansa esitykseen. (Edellinen mittaus: 19 palautetta ja 63 %). Tavoite toteutui.
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon	Talouden tasapainon varmistaminen	Liikevoitto, 0 euroa Liikevoittoprosentti, 0 % (liikevoitto/liikevaihto x 100, %)	Liikevoitto 2022: 0,2 milj. euroa. Tulokseen vaikutti joulukuussa 2022 saatu ammatillisen koulutuksen toinen lisäsuoritepäätös, johon sisältyvän

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
	Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopussa			koronapandemian vaikutuksiin kohdentuvan rahoituksen käyttö kohdistuu pääosin vuodelle 2023. Tavoite toteutui.
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Koulutustakuu toimii, koulupudokkaita sekä lasten ja nuorten syrjäytymistä vähennetään	Tutkinnon suorittaneiden sijoittuminen työelämään tai jatko-opintoihin	Vähintään 80 % (sijoittuneiden määrä / tutkinnon suorittaneiden määrä x 100, %)	Toteuma 2022: 84 %. Tavoite toteutui.
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Koulutustakuu toimii, koulupudokkaita sekä lasten ja nuorten syrjäytymistä vähennetään	Tutkintokoulutuksesta eronneiden osuus	Enintään 10 % (eronneiden määrä / virtauma periodilla x 100, %)	Toteuma 2022: 13,75 %. Korona-aikana opinnoista pudonneet saatiin mukaan tilastoihin. Nuorten opiskelijoiden ero-% on n. 4 %. Tavoite ei toteutunut.
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Koulutustakuu toimii, koulupudokkaita sekä lasten ja nuorten syrjäytymistä vähennetään	TUVA-koulutuksen käynnistäminen	TUVA-koulutuksen järjestämisuunnitelma on laadittu ja koulutus aloitettu	Koulutus aloitettu. Tavoite toteutui.
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Espoon palvelut järjestetään ja tuotetaan asukas- ja asiakaslähtöisesti sekä kustannusvaikuttavasti	Toiminnan vaikuttavuuden mittaamista ja seuraamista kehitetään	Uudet mittarit ovat valmistuneet ja ne tuottavat ajantasaista tietoa johtamisen tueksi	Mittarit ovat valmistuneet ja käytössä. Kehitystyötä jatketaan. Tavoite toteutui.
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)	Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY)	Tuottavuusohjelma on laadittu ja se toteutuu pks-tavoitteen mukaisesti	Tuottavuuden nousu, matkustajakilometrikustannus (infrakulujen kanssa ja ilman) pks-mittarin mukaisesti.	Tuottavuusohjelma on esitelty syysyhtymäkokouksessa. Matkustajakilometrikustannuksiin vaikuttaa merkittävä ja ennakoimaton polttoaineiden hinnan nousu. Tavoite toteutui osittain.

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
	kääntyy laskuun valtuustokauden lopussa			
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)	Joukkoliikenne on sujuvaa ja sen kulkutapaosuus kasvaa	Saavuttavuustarkastelu ja asiakastytyväisyys alueittain niin, että asiakastytyväisyudessa ei ole olennaisia eroja alueiden välillä	Joukkoliikenteen palvelutaso on parantunut ja alueellinen yhdenvertaisuus on parantunut	NPS-kyselyn tulokset Q4/2022 (vertailuun suluissa arvot Q4/2021): Espoon B-vyöhykkeen suosittelemuus 40 (25) ja Espoon C-vyöhykkeen 23 (8). (Lukujen tulkintaohje: 40+ erinomainen, 20–39 hyvä, 0–19 tyydyttävä, alle 0 heikko.) Tavoite toteutui osittain.
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)	Edistetään liikkumista palveluna	Jalankulun, pyöräilyn, joukkoliikenteen ja uusien liikkumispalvelujen kulkutapaosuus kasvaa ja uusia liikkumispalveluja otetaan käyttöön	Kulkutapaosuuksien määrä ja yritysten tarjoamat liikkumispalvelut Ajantasainen tieto joukkoliikenteen käytön ja lipputulosten kehityksestä vähintään puolivuositain	Vuoden 2022 joulukuun kumulatiivinen nousijatilasto on +27,8 % verrattuna vuoteen 2021, mutta jäljessä -23,5 % verraten vuoteen 2019. Tavoite toteutui osittain.
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)	Tehdään Espoosta hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä	Joukkoliikenteen energiatehokkuutta parannetaan ottamalla käyttöön sähköbussuja ja muun linja-autokaluston osalta siirrytään käyttämään yhä enemmän biopohjaisia polttoaineita	Sähköbussien määrän kasvu Espoossa ja biopohjaisten polttoaineiden osuuden kehitys	Espoossa sähköbussien määrän arvioidaan kasvavan, kun liikennettä kilpailutetaan vanhojen sopimusten päättyessä. Espoossa sopimuksia on päättymässä suuri määrä vuosina 2023–26. Tavoite toteutui.

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY)	Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopussa	Tuottavuusohjelma on laadittu ja se toteutuu pks-tavoitteen mukaisesti	Tuottavuuden nousu, rahoituksellisesti kestävä investointitaso	Toimintamenot: ennuste 151,74 €/asukas (tavoite ei toteudu, tavoite 151,01 €/as) Vesihuollon toimintamenot: ennuste 88,86 €/asukas (tavoite ei toteudu, tavoite 78 €/as). Jätehuollon toimintamenot/käsitelty jätemäärä: ennuste 207 €/ton (tavoite ei toteudu, tavoite 176 €/ton) Hallinnon ja tukitoimintojen toimintamenojen osuus: ennuste 14,5 % (tavoite toteutuu) Tavoite toteutui osittain.
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY)	Kaupungin kasvaessa huolehditaan luontoarvojen ja luonnon monimuotoisuuden säilymisestä	Kotitalouksien jätteen kierrätysasteen ja palveluiden saavutettavuuden parantaminen	- Erilliskeräyksen, ml. muovinkeräyksen tehostaminen - Sortti-asemien viikonloppuaukioloajat - Keräyspisteiden saavutettavuus	- Jätteiden erilliskeräysvelvoitteita laajennetaan jätelain ja -asetuksen edellyttämällä tavalla. Suurin yksittäinen muutos koskee biojätteen erilliskeräysvelvoitteen laajentamista vaiheittain kaikille toimialueen kiinteistöille, vapaa-ajan kiinteistöt pois lukien. Uusina asiakkaina keräyksen piiriin tulevat 1–4:n huoneiston kiinteistöt. Biojätteen erilliskeräys alkaa Espoossa 1.7.2023 - Viikonloppuna on auki Konalan Sortti-asema ja Koivukylän Sortti-pienasema. 1.1.2023 alkaen myös Ruskeasannan Sortti-asema on auki viikonloppuisin. - Alueellisista kierrätyspisteistä (ekopisteistä) vastaa Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy. Tavoite toteutui osittain.

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY)	Tehdään Espoosta hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä	Jätteiden hyödyntäminen yhteistyössä kumppaneiden kanssa	- Kg/jätteiden määrä - Arvio toimenpiteiden riittävydestä	HSY hyödyntää kaikki jätteet yhteistyökumppanien kanssa lukuun ottamatta omana toimintana tehtävää biojätteen käsittelyä, kaatopaikkarakenteissa hyödynnettäviä massoja sekä lähes täysin loppunutta kaatopaikkasijoittamista. Tavoite toteutui.
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY)	Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopussa	Blominmäen puhdistamon rakentaminen edistyy hallitusti siten, että laitos voidaan ottaa käyttöön suunnitelman mukaisesti 2022	Kustannukset ja toteutusaikataulu / seuranta	Puhdistamon urakan kokonaisvalmiusasteen arvioidaan olevan noin 96 %. Jäteveden puhdistus Blominmäessä alkoi 4.11.2022. Tavoitteena on saada viimeiset jätevedet käännettyä tammikuussa 2023, jonka jälkeen hankkeessa on vielä viivästyneitä töitä ja jälkitöitä tehtävänä. Tavoite toteutui osittain.
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS)	Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopussa	HUS kuntayhtymän tuottavuuden nousu 1 %/vuosi	Laskutuksen kasvu verrattuna toiminnan volyymin kasvuun, ero vähintään 1 prosenttiyksikköä	Tuottavuustavoite ei toteutunut. Tammi-joulukuussa 2022 toteutunut (deflatoitu) kustannus per potilas oli 3 230 euroa (2021: 3 241 euroa). Julkisten menojen hintaindeksillä (1,052) deflatoitu muutos-% edellisvuoteen verrattuna oli -0,3 %. Tavoite ei toteutunut.
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS)	Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopussa	Investointien kokonaistaso mitoitettava rahoituksellisesti kestävä tasolle	HUS:n investointitaso, velkamäärän muutos. Arvio kestävydestä.	Investoinnit toteutuivat talousarvion mukaisesti. Kuntayhtymä nosti uutta pitkäaikaista lainaa 150,0 milj. euroa (TA2022 190 milj. euroa), ja lyhensi pitkäaikaisia lainojaan 18,2 milj. euroa. Kuntayhtymällä ei ollut lyhytaikaisia lainoja tilinpäätöshetkellä. Antolainoja lyhennettiin 1,2 milj. euroa talousarvion mukaisesti.

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
				Lainakanta 31.12.2022 nousi 865,7 milj. euroon. Lainat ja vuokravastuut olivat yhteensä 1 368,2 milj. euroa. Lainasaamiset vähenivät 25,3 milj. euroon. Tilinpäätöshetkellä 64 % lainakannasta oli kiinteään korkoon sidottuja lainoja ja 36 % vaihtuvakorkoisia lainoja (TP2021: vaihtuvakorkoiset 22 %). Tavoite toteutui.
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS)	Espoon palvelut järjestetään ja tuotetaan asukas- ja asiakaslähtöisesti sekä kustannusvaikuttavasti	Jorvin sairaala-alueen yhteisten palvelupolkujen asiakaslähtöistä kehittämistä jatketaan kaupungin kanssa yhteistyössä	Arvio toimenpiteiden riittävydestä	Toimenpiteet 2022: 1. Ennakoilmoitusten nykyistä laajempi hyödyntäminen potilaiden siirtyessä HUS:sta jatkohoitoon Espoon vuodeosastoille. 2. Siirtoviivemallin uudistaminen. 3. Kotiuttamisen edellytysten parantaminen HUS:n vuodeosastoilla Espoon ja HUS:n yhteistyössä. 4. Jorvin kampuksen potilasvirtojen kokonaisuohjauksen kehittäminen: mm. Covid-19 potilaiden hoitoketjujen tarkastelu. 5. Eräiden erikoisalojen siirtokäytäntöjen tarkastelu 6. Jorvin kampuksen yhteinen kehittäminen Tavoite toteutui osittain.
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin	Espoo valvoo aktiivisesti etujaan maakuntauudistuksessa.	Kiinteistöomaisuuden arviointi ja realisointi	Tuloutukset omistajille ja Espoolle	Vuoden 2022 aikana myytiin Kiinteistö Oy Keravan Isonkiventie 8:n osakekanta, josta kirjattiin 7,7 milj. euron myyntivoitto. HUS-kuntayhtymä on saanut tammi-syyskuun aikana päätökseen laajan

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
kuntayhtymä (HUS)	Kehitetään kaupungin poliittista johtamista.			kiinteistöselvityksen, josta on saatu ajantasaiset tiedot kiinteistöjen kunnosta, tarkoituksen mukaisuudesta ja toimivuudesta. Selvityksestä on muodostettu kolme eri euromääräistä skenaariota, joita käytetään tiekarttina kiinteistöstrategiassa. Tavoite toteutui osittain.
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS)	Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopussa	HUS ei ylitä talousarviota	Toimenpiteet talousarvion pitävyyden varmistamiseksi	HUS:n tulos ennen alijäämän veloitusta jäsenkunnilta oli -119 milj. euroa. Vuosi 2022 oli HUS:lle poikkeuksellinen ja haasteellinen edeltävien vuosien tapaan. Toiminnan volyyymi jäi reilusti alle suunnitellun koronapandemian jatkumisen ja hoitohenkilökunnan lakon vuoksi sekä palveluketjujen sujuvuuteen ja henkilöstösaatavuuteen liittyneiden haasteiden vuoksi. Tavoite ei toteutunut.

1.5 KAUPUNGINHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOSEN KÄSITTELYSTÄ

Kaupunginhallitus esittää valtuustolle vuoden 2022 tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- **Peruskaupunki** vähentää poistoeroa 10 752 842,27 euroa.
- **Tilapalvelut-liikelaitos** vähentää poistoeroa 5 014 750,03 euroa.
- **Vahinkorahasto:** ylijäämä 934 528,07 euroa lisätään rahaston edellisten tilikausien ylijäämään.
- **Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahasto:** ylijäämä 299 085,86 euroa lisätään rahaston edellisten tilikausien ylijäämään. Rahaston edellisten tilikausien ylijäämä 1 759 510,07 euroa siirretään rahastopäämaan.
- **Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahasto:** alijäämä 26 086 288,48 euroa vähennetään rahaston edellisten tilikausien ylijäämästä. Rahaston pääomaan tehdään sääntöjen mukainen inflaatiokorjaus vuoden 2022 kuluttajahintaindeksin mukaisesti. Edellisten tilikausien ylijäämästä siirretään 41 937 243,62 euroa rahastopääomaan.
- **Sosiaalisen luotituksen rahasto:** ylijäämä 11 817,72 euroa lisätään rahastopääomaan. Rahasto lakkautetaan 31.12.2022 ja rahastopääomat 2 181 682,22 euroa puretaan.
- **Kaupungin** tilikauden ylijäämä 262 752 895,81 euroa lisätään oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

Esitykset sisältyvät laadittuun tilinpäätökseen.

2 TOTEUTUMISVERTAILUT

2.1 ESPOO-TARINAN VUODEN 2022 TAVOITTEIDEN, OHJELMIEN JA LINJAUSTEN TOTEUTUMINEN

Espoo-tarina on Espoon strategia, jota toteutetaan toimialojen ja yksiköiden omilla tarinoilla, tulosityksikkötasoisilla tuloskorteilla ja poikkihallinnollisilla kehitysohjelmilla. Espoo-tarina ohjaa tulostavoitteiden asettamista. Tulostavoitteet hyväksytään vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

2.1.1 Yhteenveto Espoon kaupungin tulostavoitteiden toteutumisesta

Espoo-tarinassa on kaudella 2021-2025 on määritelty kaupungille seitsemän valtuustokauden tavoitetta. Vuodelle 2022 asetettiin yhteensä 27 kaupunkitasoista tulostavoitetta toteutamaan valtuustokauden tavoitteita. Tulostavoitteista 17 arvioidaan toteutuneen ja kymmenen (10) osalta tavoitteen toteutumisessa on poikkeamia. Haasteellista on ollut palata palvelutuotannossa ja työllisyydessä koronaa edeltävälle tasolle. Myöskään tavoitteita lasten ja nuorten hyvinvointiin sekä harrastamiseen liittyen ei ole saavutettu. Vaikka kotouttamiseen liittyvien mittareiden osalta on nähty joitain parannuksia, ei tavoitetasoja ole kuitenkaan saavutettu. Samalla kustannustehokkuus ja talouden sopeuttaminen tuottavat edelleen haasteita.

Vuodelle 2022 Espoon kaupungille oli asetettu yksi ylimääräinen valtuustokauden tavoite ”Kaupungin rooli koronan ja sote-uudistuksen jälkeen vaatii erityistoimenpiteitä”. Tavoitteen pääpainona oli pyrkiä palauttamaan kaupungin palvelutuotannon tilanne koronaa edeltävälle tasolle, sekä valmistautumaan nyt jo tapahtuneeseen sote-uudistukseen. Koronan vaikutukset näkyivät kuitenkin vielä alkuvuodesta ja sote-uudistuksen tuottama lisätyömäärä aiheuttivat sen, että sote-palveluiden osalta saatavuus ei palautunut entiselle tasolle. Erityisesti haasteita tuottavat yleislääkäriaikojen saatavuus sekä kouluterveydenhuollon tarkastukset. Lisäksi vaikka työllisyysluvut paranivatkin vuoden 2022 aikana, ei niissä päästy lähelle vuoden 2019 tilannetta.

Valtuustokauden tavoitteen ”Espoo on oppimisen ja sivistyksen kärkikaupunki” tavoitteet saavutettiin osittain. Varhaiskasvatuksen osallistumisaste kasvoi hieman ja koululaisten oppimistulokset pysyivät valtakunnallisen vertailussa korkealla. Lasten harrastamiseen liittyen toteutettiin kouluissa kysely, jonka tulosten tarkempi arviointi on vielä kesken. Tuloksista on kuitenkin nähtävissä indikaatiota, että harrastusten määrä on viime vuoden aikana vähentynyt. Kuitenkin valtaosalla lapsista eli yli 70 prosentilla on ainakin yksi ohjattu harrastus. Lasten kokeman kiusaamisen tulokset ovat yleisesti parantuneet, mutta on kuitenkin hyvä huomioida, että erityisesti maahanmuuttajataustaiset pojat kokevat muita enemmän kiusaamista koulussa. Tämän kokonaisuuden osalta erittäin haastavaksi on kuitenkin osoittautunut henkilöstön saatavuuden tilanne, eikä valitettavasti tilanne ole vuoden 2022 aikana juurikaan parantunut.

Valtuustokauden tavoitteen ”Espoo toteuttaa palveluja koko espoolaisen yhteisön voimin” tavoitteet saavutettiin heikosti. Erityisesti haasteita on ollut digitaalisten ratkaisuiden toteuttamisessa. Myöskin rakentamisen lupaprosessien nopeuttamiseen liittyen on ollut haasteita. On kuitenkin hyvä huomata, että volyymit Espoon kaupungin rakennusvalvonnassa ovat erittäin suuret ja kaupungin toiminta on taloudellisesti hyvin tehokkaasti järjestetty. Lupaprosessien nopeuttamista varten on tehty suunnitelmia ja niiden pohjalta kehittämistoimenpiteisiin on ryhdytty.

Talousarvioissa kokonaisuudessaan arvioidaan tarkemmin talouden toteutuminen. Tiivistä valtuustokauden tavoitteen ” Espoo on taloudellisesti kestävä ja verotukseltaan kilpailukykyinen” osalta voidaan kuitenkin sanoa, että kokonaisuutena toimintakate toteutui hieman

alkuperäistä talousarviota parempana. Toimialojen taloudessa oli kuitenkin poikkeamia, joiden mukaisesti tulo- ja menoarvioita muutettiin valtuuston päätöksellä vuoden aikana. Verorahoituksen oletettua parempi kehitys paransi investointien tulo-rahoitusastetta. Kaupungin investointiohjelma ei toteutunut täysimääräisenä, ja osa hankkeista siirtyi vuodelle 2023. Näistä syistä johtuen investointien tulo-rahoitusaste toteutui alkuperäistä talousarviota parempana. Tähän osa-alueeseen on myös kuulunut kaupungin edunvalvontatoimenpiteiden edistäminen liittyen Espoon kestäväen kasvun edellytyksiin. Näitä toimenpiteitä on edistetty yksin ja yhdessä muiden kaupunkien kanssa runsaasti. Kaupunkien asema on saatu osaksi puolueiden vaalikeskustelua, mutta lopulta nähtäväksi jää vielä, että millä tasolla kaupungit huomioidaan vaalien jälkeisessä hallitusohjelmassa.

Valtuustokauden tavoitteen ”Espoo on kansainvälisesti vetovoimainen yrittäjyys- ja innovaatiopääkaupunki” tavoitteet saavutettiin hyvin. Yritysten kanssa tehtiin paljon yhteistyötä ja samanaikaisesti tieto- ja osaamisintensiivisten yritysten määrä kasvoi Espoossa, kuten myös yleisesti yritystyöpaikkojen määrä. Tätä positiivista trendiä tuki myös espoolaisten yritysten liikevaihdon kasvun määrä. Ilona voidaan todeta myös, että espoolaiset startupit ja scaleupit keräsivät viime vuonna 411,3 milj. euroa. Suhteessa koko Euroopan rahoituksen arvioituun 25 prosentin laskuun pudotus espoolaisten startupien osalta on maltillinen, noin 6 prosenttia. Yhtenä merkittävänä nostona voidaan todeta myös Espoon valinta yhdeksi Euroopan 100 missiokaupungiksi.

Valtuustokauden tavoitteen ”Espoo on viihtyisä, turvallinen ja luonnonläheinen kotikaupunki” tavoitteet saavutettiin pääosin. Rakentamista edistettiin suunnitelmien mukaisesti ja asukkaiden tyytyväisyys on pysynyt rakentamiseen liittyen ennallaan. Lisäksi kaupungin suojelualueiden pinta-ala kasvoi suunnitelmien mukaisesti. Ainoana haasteena kokonaisuudessa oli katuturvallisuusindeksin alentuminen. Huomion arvoista on kuitenkin se, että Poliisi on itse todennut kyseisen indikaattorin huonoksi ja aikookin korvata sen jatkossa uudella häiriöindeksillä.

Valtuustokauden tavoite ”Espoo saavuttaa hiilineutraaliuden vuoteen 2030 mennessä” eteni suunnitelmien mukaisesti. Tavoitteen osalta on kuitenkin huomioitava, että mittaritiedot päivittyvät siltä osin hieman jäljessä. Ne kuitenkin antavat meille oikean suuntaista indikaatiota. Espoon ilmastopäästöt putosivat vuonna 2021 yhdeksän prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Suurimmat vähenemät tapahtuivat kaukolämmön tuotannossa, jossa kivihiilen käyttö väheni noin neljänneksen. Hiilineutraaliutta edistettiin myös monilla kaupungin strategisilla alueilla. Pohjois-Espoon keskusten ja pientaloalueiden suunnittelua varten on perustettu erillinen suunnitteluprojekti, jonka kautta jalkautetaan ilmastoviisaan kaupunkiympäristön periaatteet asemakaavoitukseen. Metroradan alueella Länsimetron Matinkylä-Kivenlahti hanke valmistui asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Liikennöinti alkoi 3. joulukuuta. Ruukinhuhdan asemakaava mahdollistaa Kiviruukin alueelle Cleantech Garden-hankkeen, joka tukee bio- ja kiertotalouden tutkimuksen kautta laajemmin ilmastomuutoksen hillinnän tavoitteita. Infra-palvelualueille on laadittu toimenpideohjelma hiilineutraaliuden edistämiseksi. Datakeskushankkeen mahdollistavan infran suunnittelu on käynnissä.

Valtuustokauden tavoitteella ”Espoo on Suomen paras kotouttaja” ei ole kuin yksi tulostavoite, mutta valitettavasti sen tavoitteita ei ole saavutettu. Vieraskielisten lasten osallistumisasiaste varhaiskasvatukseen laski vuoden aikana. Myöskin oppimistulosten erot pysyivät samansuuruisina kuin aikaisemmin. Vaikka vieraskielisten työllisyysaste paranikin vuoden aikana hieman, näytti siinä olevan kyse enemmän suhdannevaihtelusta kuin tulosten parantumisesta, sillä tulokset suhteessa yleiseen työttömyystilanteeseen ei kuitenkaan parantunut vaan itseasiassa heikentyi.

Tulostavoitteiden toteutumista kuvataan tarkemmin kappaleessa 2.1.6.

2.1.2 Poikkihallinnollisten kehitysohjelmien eteneminen

Valtuustokauden mittaiset poikkihallinnolliset kehitysohjelmat ovat yksi keskeinen keino Espoo-tarinan toteuttamisessa. Ohjelmat ovat kehittämisen, kokeilemisen ja oppimisen alustoja, joiden avulla haetaan ratkaisuja valtuustokauden keskeisiin haasteisiin ja kehittämiskokonaisuuksiin yhdessä kaupungin toimijoiden, asukkaiden, asiakkaiden, kumppanien ja sidosryhmien kanssa.

Poikkihallinnollisia kehitysohjelmia ovat:

- Elinvoimainen Espoo -ohjelma
- Hyvinvoiva Espoo -ohjelma
- Kestävä Espoo -ohjelma
- Tapahtumien yhteisöllinen Espoo -ohjelma

Valtuusto hyväksyi kehitysohjelmien hyötytavoitteet 28.2.2022 ja kaupunginhallitus hyväksyi ohjelmasuunnitelmat 11.4.2022. Ohjelmakohtaiset ohjausryhmät ohjaavat ohjelmatyötä.

Kehitysohjelmien työ on lähtenyt hyvin käyntiin vuoden 2022 aikana. Seuraavassa kuvataan ohjelmien täsmentyneitä suunnitelmia ja saavutettuja tuloksia vuodelta 2022.

Elinvoimainen Espoo

Elinvoimainen Espoo -ohjelma tavoittelee positiivista vaikutusta Espoon elinvoimaan. Tavoitteena on etsiä rohkeasti ja monipuolisesti uusia ratkaisuja kaupungin, yritysten ja muiden kumppanien kesken.

Vuonna 2022 käynnistettiin yhdeksän projektia ja toimenpidettä, joilla edistetään tavoitteiden saavuttamista. Espoon kaupunki, Aalto ja VTT ovat sanoittaneet yhdessä innovaatiotarinaa, joka kuvaa alueen toimintaa ja mahdollisuuksia. Sitä jalkautetaan keskustelutilaisuuksissa yritysten ja muiden toimijoiden hyödynnettäväksi. Yritysassiakastietojärjestelmä (CRM) -esiselvityksessä tuotettiin ehdotus asiakastiedon hallinnan mallista ja järjestelmäratkaisusta, jolla varmistetaan tiedon sujuva tallennus ja käyttö koko asiakkuuden elinkaaren ajalle. Elinkeino- ja työllisyyspoliittiset painopisteet -strategiatyö pyrkii löytämään tulevaisuuden painopisteet elinkeino- ja työllisyyspalveluille tilanteessa, jossa muutoksia kaupungin tulopohjaan ja palvelujärjestelmään kohdistuu mm. sote-uudistuksen ja maailmantilanteen takia. Suuri osa projekteista jatkuu vuodelle 2023, lisäksi ohjelmalla on valmius käynnistää uusia projekteja toimintaympäristön muutoksia seuraten.

Hyvinvoiva Espoo

Hyvinvoiva Espoo -ohjelma toteutti vuonna 2022 yhdeksän espoolaisten hyvinvointia tukevaa toimenpidettä. Tärkein tavoite oli exit korona, koronasta kasvuun. 4 000 ensimmäisen luokan oppilaalle, heidän huoltajilleen ja opettajille tarjottiin suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi Huomaa hyvä! -Ilonpalautuspaketti vahvistamaan positiivista kasvatusta ja luonteenvahvuuksia. Nuorten mielen hyvinvointia tuettiin lukion hyvinvointitapahtumien tuella ja kannustamalla peruskoulujen oppilaskuntia vapaaehtoistoimintaan Vapaa! Fri! ja TekojenTiistai-tempausten avulla.

Senioripakun toimintamallia pilotoitiin ja sen avulla vietiin muun muassa terveys-, liikunta-, kulttuuri- ja vanhustalutaluita etäämpänä asuville senioreille. Pilotti järjesti 39 tapahtumaa ja kohtasi 800 kuntalaista. Syksyllä Senioripaku-toiminta koordinoi vielä 5 000 kukkasipulin istutuksen palvelutalojen läheisyyteen yhdessä kuntalaisten kanssa juhlistamaan Espoota 50 vuotta kaupunkina.

Hyvinvoiva Espoo -ohjelma tuki myös Helsingin Diakonissalaitoksen säätiön hanketta esteettömästä luontopolusta Espoon Lakistoon. Luontopolku valmistuu alkukesästä 2023. Voi

hyvin Espoossa! Må bra i Esbo! Feel Good in Espoo! -hyvinvointilipuilla kannustettiin perheitä osallistumaan liikunnan ja kulttuurin palveluihin ja yhteiseen tekemiseen. Espoon sosiaali- ja vammaispalvelut jakoivat liput noin 1 750 kuntalaiselle. Kaikkiaan ohjelmatyö tavoitti noin 15 000 kuntalaista.

Kestävä Espoo

Kestävä Espoo -ohjelmatyöllä on edistetty kestävä kasvun toimintaympäristön kehittymistä ja EU-rahoituksen kohdistumista Espooseen. Espoo valittiin yhtenä edelläkävijäkaupungeista toteuttamaan Euroopan komission 100 ilmastoneutraalia ja älykästä kaupunkia -missiota.

Kehittäjäkumppaniväyryyden on kehitetty rakentamalla ekosysteemejä ja ratkaisupolkuja eri kestävyys-teemoihin sekä luomalla tutkimusinfraa. Keran toiminnallinen kehittäminen on jatkunut monipuolisena ja mallin skaalaukseen on saatu ekosysteemisopimusrahoitusta. Lipulaivan ja Sellon kortteleiden energiapositiivisuuteen tähtäävät kehittämistoimet saatiin päätökseen. Sähköautojen latausinfraan kehittämissuunnitelmia on laadittu kaupungin sisäisessä yhteistyössä. Erilaisten materiaalien uudelleen- ja uusiokäyttöä on vahvistettu.

Osana hiilineutraali Espoo 2030 -tiekarttatyötä päivitettiin päästövähennysskenaariot ilmastotoimien vaikutusten ja riittävyyden arvioimiseksi. Yhteiskehittämisen malli kestävien ja älykkäiden kaupunginosien kehittämiseksi valmistui vuoden aikana ja erityisesti asukasosallisuustyö on edistynyt asukaskumppanuusryhmän myötä. Uusien toimintatapojen juurtumista arkeen on tuettu erilaisilla tapahtumilla, markkinoinnilla ja viestinnällä.

Tapahtumien yhteisöllinen Espoo

Tapahtumat ovat alusta kohtaamisille ja vuorovaikutukselle. Tapahtumien yhteisöllinen Espoo -ohjelman tavoitteena on vahvistaa Espoon elin-, pito- ja vetovoimaa sekä yhteisöllisyyttä tapahtumallisuuden avulla. Ohjelma työskentelee laajoja yhteistyöverkostoja hyödyntäen, poikkihallinnollisuutta vahvistaen ja asukkaiden yhteisöllisyyttä tukien.

Vuoden 2022 keskeisimmät tavoitteet, Espoo 50 vuotta kaupunkina -teemavuosi ja elokuinen Espoo Juhlil! -viikko, toteutuivat onnistuneesti. Koronasta kärsinyttä tapahtuma-alaa tuettiin ohjelmatyön kautta 100 500 eurolla. Ohjelman tuella toteutettiin seitsemän uutta tapahtumaa ja välillisesti Espoo juhli! -viikolle yli 300 tapahtumaa. Ohjelman tavoittama suora yleisömäärä oli 92 250 ja kaikkineen Espoo 50 vuotta kaupunkina -teemavuosi keräsi n. 600 000 kävijää erilaisissa kohtaamisissa, tilaisuuksissa ja tapahtumissa. Ohjelman avulla markkinoitiin Espoo 50 -vuoden tapahtumia sekä viestittiin teemavuoden taustasta ja Espoon kasvutarinasta.

Lisäksi käynnistettiin ohjelmakauden mittaisia laajoja, poikkihallinnollisia toimenpiteitä, muun muassa käynnistettiin olosuhteet ja luvat -ryhmän työ ja tapahtumaprosessien rakentaminen.

2.1.3 Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus- ja sopeutusohjelma

Espoo-tarinassa on asetettu tavoitteeksi kaupungin taloudellisesti, sosiaalisesti, ekologisesti ja kulttuurisesti kestävä kasvu. Talouden epätasapainon oikaisemiseksi ja velkaantumisen hillitsemiseksi valtuusto päätti 19.10.2020 Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus- ja sopeutusohjelmasta TakE. Kaupungin kehys- ja talousarviovalmistelu 2021–2025 tehdään ohjelman tavoitetasojen ja toimenpiteiden mukaisesti.

TakE-ohjelman tavoitetasot ja toimenpiteet päivitettiin sote- ja pelastustoimen uudistuksen vaikutusten osalta kevään 2022 aikana siten, että ohjelma parantaa Espoon kykyä sopeutua uudistuksen aiheuttamiin taloudellisiin muutoksiin. Samassa yhteydessä arvioitiin TakE-

ohjelman kipukohdat Espoo-tarinan mukaisesti. Ohjelman tavoitteet kaupungin talouden tasapainottamisesta ja velkaantumisen kääntämisestä laskuun pidettiin ennallaan.

Ohjelman päivityksen jälkeen toimenpiteillä tavoitellaan tulojen lisäystä yhteensä 16 milj. eurolla ja toimintamenojen kasvun hidastamista 90 milj. eurolla. Toimintakatteen kasvu hidastuu 106 milj. eurolla perusuraan verrattuna, tavoite sisältää jo vuonna 2021 toteutuneet tavoitteet. Lisäksi päivityksen yhteydessä vähennettiin kiinteistöveroselvityksen tavoitteista 5 milj. euroa ja digitalisaatiohankkeiden tuottavuustavoitteita pienennettiin mm. hankkeiden siirtymisestä ja HVA:lle henkilöstösiirtojen toteuttamisesta johtuen 3,1 milj. euroa. Ohjelmaan lisättiin kertaluontoisia omaisuuden myyntiin liittyviä tulotavoitteita 30,8 milj. euroa.

2.1.4. Projektoitu toiminnan ja palvelujen kehittäminen

Kehittämisprojektit ovat keskeinen keino Espoo-tarinan toteuttamisessa. Niiden avulla kehitetään Espoon palveluja ja toimintaa. Kehittämisprojektit ja kehitysohjelmat toteutetaan ja johdetaan Espoossa projekti- ja ohjelmajohtamisen EsPro-mallilla. Projektien tiedot on koottu yhteiseen projektisalkkujärjestelmään.

Vuoden 2022 lopussa projektisalkussa oli 96 käynnissä olevaa projektia, joista noin 40 prosenttia liittyi ensisijaisesti kaupungin palvelujen kehittämiseen ja 60 prosenttia toiminnan kehittämiseen. Kehittämisprojekteilla edistettiin vuoden aikana kaikkia valtuustokauden tavoitteita. Useita kehittämisprojekteja projekteja kytkeytyi muun muassa Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toteutukseen, kestävä kehitys ja ilmastotyön edistämiseen sekä oppimisen ja sivistyksen tukemiseen. Projektien kokonaismäärä laski edellisestä vuodesta, sillä hyvinvoinnin ja terveyden toimialan projektit siirtyivät Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ohjaukseen syksyn aikana.

Vuoden 2022 kehittämisprojekteista hieman alle puolet liittyi toiminnan tarpeista lähtevien IT-ratkaisujen kehittämiseen. Kaikista projekteista 40 prosenttia sai kaupungin ulkopuolista rahoitusta.

Projektisalkussa seurataan kehittämisprojektien lisäksi laajempia ohjelmakokonaisuuksia, kuten Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmaa ja siihen liittyviä toimenpiteitä sekä valtuustokauden poikkihallinnollisia kehitysohjelmia.

2.1.5 Espoo-tarinan 2021-2025 tulostavoitteiden toteutuminen vuonna 2022

Espoon kaupunki Tulostavoitteet

Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite	Mittari / arviointikriteeri	Lähtöarvo (viimeisin käytettävissä oleva tieto)	Seuranta 31.12.	Tila
Kaupungin rooli koronan ja sote-uudistuksen jälkeen vaatii erityistoimenpiteitä (2021-2022)	Sote-palvelujen saatavuus palautuu koronaa edeltävälle tasolle	Yleislääkärille pääsy (T3) Neuvola- ja kouluterveydenhuollon määräaikaistarkastusten toteutuminen Perhesosiaalityön ensiarvioinnin toteutuminen määräajassa Vanhuspalvelujen palvelutarpeen arvioinnin toteutuminen määräajassa	Yleislääkäri T3: 19 pv (Q3 2021 90 pv) Neuvolan määräaikaistarkastus tehty osalta lähtötaso v. 2019: 85,9% (v. 2021 68,2%). Kouluterveydenhoitajan tarkastus tehty osalta lähtöarvo v. 2019: 85,4% (2020-2021: 67,2%) Perhesosiaalityön ensiarvioinnin toteutuminen määräajassa: 56% palveluista pääsee vuoden 2019 tasolle (Q4/2021 tilanne verrattuna Q4/2019 tilanteeseen). Vanhuspalvelujen palvelutarpeen arvioinnin toteutuminen määräajassa 2019: 100%	Yleislääkäri T3: 31 pv (Saatavuus on parantunut osittain, mutta koronaa edeltävälle tasolle ei päästy kaikilta osin) Neuvolan määräaikaistarkastukset Q4/2022 toteuma: 66% (Q4/vuositavoite 87,7%) Kouluterveydenhuollon tarkastukset Q4/2022 toteuma: 23% (Q4/syyslukukauden tavoite 40%) Sekä neuvolan vuositoteuma että kouluterveydenhuollon lukuvuoden toteuma jäävät alle koronaa edeltävän ajan toteumaa ja tarkastuksille asetutun tavoitteen. Vaikka syksyn myötä tilanne on helpottanut, haasteita aiheuttaa edelleen henkilöstöressurssitilanne. Palvelua on priorisoidusti kohdistettu asiakkaisiin, joista on suurin huoli. Perhe- ja sosiaalipalveluiden ensiarvioinnin toteutuminen määräajassa Q4/2022: 38%	Poikkeamia

				palveluista pääsee vuoden 2019 tasolle (Q4/2022 vs. Q4/2019) ja 50% palveluista toteutuu parempana kuin ed. vuoden vastaavaan aikaan (Q4/2021 vs. Q4/2022) Vanhuspalveluiden palvelutarpeenarviointi toteutuminen määräajassa: Q3 2022 100%	
Kaupungin rooli koronan ja sote-uudistuksen jälkeen vaatii erityistoimenpiteitä (2021-2022)	Nuorisotyöttömyys alenee v. 2019 tasolle.	Alle 25 v. työttömien osuus saman ikäisestä työvoimasta	Joulukuussa 2019: 6,9 %	Joulukuussa 8,4% (2021: 9,3%)	Poikkeamia
Kaupungin rooli koronan ja sote-uudistuksen jälkeen vaatii erityistoimenpiteitä (2021-2022)	Hyvinvointialueuudistus toimeenpannaan hallitusti.	Arviointi kaupungin toiminnan ja talouden näkökulmista sekä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa tehtävästä yhteistyöstä.	-	Konsernihallinto Kaupungin tuki- ja hallintopalvelujen siirtyvä henkilöstö sekä muut siirtyvät kustannukset on selvitetty yksikkökohtaisesti. Sote-uudistuksen yhteydessä menetetään tuki- ja hallintopalveluissa mittakaavaetuja ja palvelujen tehokkuus heikkenee. Tuki- ja hallintopalveluihin jää alustavan arvion mukaan noin 15 milj. euroa sopeutumattomia kustannuksia. HVA-valmistelu eteni ja saatiin päätökseen HR-toimenpiteiden näkökulmasta suunnitellusti. Yhteistoiminta hoidettiin	Toteutui

				suunnitelman mukaan (neuvottelut, yhteistoiminnalliset työpaikkakokoukset), samoin siirtoon liittynyt virallinen päätöksenteko. Tiedonsiirtoprosessi suunniteltiin ja toteutettiin yhteistyössä HVA:n kanssa. Lisäksi valmisteltiin useita palvelussuhdeprosessiin liittyviä asioita liikkeen luovutukseen liittyen. Hyvinvointialueen ICT-infrastruktuurin toteuttamiseksi on käynnissä edelleen lukuisia eri projekteja tietoliikenteen ulkoistuskumppani IsteKin sekä loppukäyttäjäpalveluiden ym. ulkoistuskumppani Tieran kanssa. ICT transiio on suunnitellusta myöhässä. Kaupunkiympäristön toimiala • Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen toimitiloihin liittyvät siirtymäajan vuokrasopimukset ovat tehty. • Kahden leasing-paloaseman sopimusten siirto ei toteutunut 1.1.2023. • Henkilöstösiirrot on toteutettu onnistuneesti yhteistyössä.	

				• Kulunvalvonnan ja kamerajärjestelmän osalta on tehty erilliset sopimukset koskien hyvinvointialueen käyttöoikeuksia näihin järjestelmiin. Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala 1.1.2023 alkaen hyvinvoinnin ja terveyden toimiala siirtyi kokonaisuudessaan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelukseen. Hyvinvointialue on tehnyt tiivistä yhteistyötä alueen kuntien kanssa, erityisesti Espoon kaupungin kanssa. Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan henkilöstö osallistui valmisteluun koko 2022 vuoden ajan, jotta siirtymä uuteen organisaatioon voidaan tehdä hallitusti. Vuoden 2022 aikana hyvinvointialueen valmistelun keskiössä on ollut palveluiden turvalliseen siirtymään liittyvä valmistelu, hyvinvointialueen organisaatiovalmistelu ja luottamustoimielinten toiminnan käynnistäminen. Espoon kaupungin näkökulmasta on ollut tärkeää turvata sosiaali-, terveys-, sekä pelastuslaitoksen palveluiden sekä keskeisten tukipalveluiden siirtyminen hallitusti hyvinvointialueen järjestämisvastuulle sekä liikkeenluovutuksen hallittu	

				läpivienti niin, että henkilöstön asema on turvattu. Kasvun ja oppimisen toimiala Hyvinvointialueen toiminnan alkaessa 1.1.2023 ei ole vielä tiedossa hyvinvointialueen osalta selkeitä rakenteita ja yhteistyötahoja, joiden kanssa Espoon kaupunki jatkossa tekee yhteistyötä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä on jatkossa sekä Espoon kaupungilla että hyvinvointialueella. Espoon kaupungilla ylläpidetään toimivia hyte-rakenteita ja tehdään yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Se on myös Hyvinvoiva Espoo -kehitysohjelman hyötytavoitteena. Kasvun ja oppimisen toimialalla korostuu lasten ja nuorten hyvinvointi, jossa kaupungin toiminta on organisoitu, ja roolit ja vastuut on määritelty. Espoon kaupungissa muun kuin lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen organisointi on vielä muodostumassa. Kaupungin talouden näkökulmasta kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi kaupungin rooli on toteutettavissa kustannustehokkaasti, mutta

				riskinä on kaksinkertainen organisoituminen. Kasvun ja oppimisen toimialalla korostuu lasten ja nuorten hyvinvointi. Onnistuminen edellyttää toimialan ja hyvinvointialueen välistä yhteistyötä, selkeitä vastuita ja rooleja. Opiskeluhuollon palvelujen järjestämisvastuu siirtyi 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueelle. Muutoksessa tärkeintä on ollut, että oppilaiden ja opiskelijoiden palveluihin ei tule muutoksen vuoksi häiriötä. Opiskeluhuollon palvelujen tulee jatkossakin olla kouluissa ja oppilaitoksissa helposti oppilaiden, opiskelijoiden ja opetushenkilöstön saavutettavissa. Opiskeluhuollossa on edelleen henkilöstöpulaa, eikä suositusten mukaiseen resursointiin kaikkien koulujen/oppilaitosten osalta ole päästy. Kasvun ja oppimisen toimialan näkökulmasta keskeistä on, että myös muut oppilaan tarvitsemat sosiaali- ja terveyspalvelut ovat helposti saatavilla ja jokainen oppilas saa tarvitsemansa tuen esimerkiksi mielen hyvinvoinnin haasteissa. Hyvinvointialueen aloittaessa ratkaistavana oli kysymys vammaisten lasten koulupäivän yhteydessä tarjottavan aamu - ja iltapäivähoidon sekä loma-ajan

				hoidon järjestämisestä. Espoossa vammaispalvelujen järjestämisvastuulla oleva palvelu on vuodesta 2014 lähtien toteutettu kasvun ja oppimisen toimialan toimesta, ja vammaispalvelut vastasivat kustannuksista. Samanlainen yhteistyö hyvinvointialueen kanssa mahdollistuu myös jatkossa. Elinvoiman tulosalue Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ja työllisyyspalvelujen yhteistyöprojekti, jossa tarkoituksena on käydä yhteisen vision ja tavoitteen määrittelyä johtotasolla sekä kuvata yhteistyörakenteet ja prosessit, on ollut käynnissä vuonna 2022. Asiakastyön rajapinnassa tehtävää prosessityöskentelyä tullaan jatkamaan vuoden 2023 aikana. Siirtyvien palveluiden kehittämistä jatketaan edelleen yhteistyössä tulevana vuosina yhteisen vision pohjalta. Liikunnan ja urheilun sekä Kulttuurin tulokset ovat osallistuneet hyvinvointialueen yhdyspintatyön valmisteluun vuonna 2022. Yhdyspintatyöhön liittyvää prosessityöskentelyä tullaan jatkamaan vuonna 2023 ja	

				tarpeen vaatiessa myös tämän jälkeen.	
Kaupungin rooli koronan ja sote-uudistuksen jälkeen vaatii erityistoimenpiteitä (2021-2022)	Lapset ja nuoret voivat hyvin.	Nuorten mielenterveys- ja päihdepoliklinikka Nupolin hoidon saatavuus T3 ≤ 7 pv Oppilaskysely 2022–23, "Voin koulussa hyvin" tulokset paranevat Lastensuojeluasiakkuuksien osuus 0-17 -vuotiaasta väestöstä ei kasva edellisvuoteen verrattuna Heikon fyysisen toimintakyvyn omaavien osuus laskee 5. ja 8. luokkalaisissa (MOVE!-mittaukset)	Nupolin saatavuus: Q3 2021: 18 pv Lähes aina vastanneiden % kysymykseen "Voin koulussa hyvin": 50,3% (2021-22 kysely). Lastensuojeluasiakkuuksien osuus 0-17 -vuotiaasta väestöstä 2021: 4,39% Heikko fyysisen toimintakyky 5. luokkalaisissa 30%:lla ja 8. luokkalaisissa 34%:lla (MOVE!-mittaukset)	Nupolin osalta: Q3: T3 22 pv. Oppilaskysely 22-23: "Voin koulussa hyvin": lähes aina 49,1 % Q4/2022: 3,66% alaikäisestä väestöstä ollut lastensuojelun asiakkaana kuluneen vuoden aikana Heikko fyysisen toimintakyky 5. luokkalaisissa 31%:lla ja 8. luokkalaisissa 34%:lla (MOVE!-mittaukset)	Poikkeamia
Kaupungin rooli koronan ja sote-uudistuksen jälkeen vaatii erityistoimenpiteitä (2021-2022)	Espoo tukee vastuidensa mukaisesti Ukrainasta saapuvia pakolaisia onnistuneesti	Toimenpiteistä raportointi ja arvio Espoon kaupungin toimintojen tuloksellisuudesta		Venäjän armeija laajensi vuodesta 2014 käynnissä ollutta sotaa Ukrainan kanssa hyökkäämällä 24.2.2022 laajamittaisesti maahan. Ukrainasta paenneiden auttamiseksi EU:ssa on otettu käyttöön 4.3.2022 tilapäisen suojelun direktiivi, jonka piiriin kuuluville myönnetään oleskeluluvat enintään kolmeksi vuodeksi. Suomessa ukrainalaiset jättivät yhteensä noin 48 500 hakemusta turvapaikan tai tilapäistä suojelun saamiseksi. Tilapäisen suojelun piiriin kuuluvat henkilöt eivät ole kuntalaisia, vaan saavat majoituksen, sosiaali- ja	Toteutui

				terveyspalvelut sekä välttämättömän toimeentulon maahanmuuttoviraston ohjauksessa toimivalta vastaanottojärjestelmältä. Suomessa edelleen oleskelevat ukrainalaiset saavat kotikuntaoikeuden halutessaan oleskeltuaan 12 kuukautta Suomessa. Ensimmäisenä tulleiden kohdalla 12 kuukauden määräaika täyttyy kevättalven aikana ja kotikuntaoikeuksien rekisteröimisen suurin ruuhka huippu ajoittuu loppukevääseen. Kotikuntaoikeus muuttaa tilannetta merkittävästi Espoon kaupungin näkökulmasta. Odotettavissa on, että se tuo pääkaupunkiseudun suuriin kaupunkeihin lyhyessä ajassa tuhansia uusia kuntalaisia yhdenvertaisesti tarjottavien kuntalaispalveluiden piiriin. Kuusi suurinta kaupunkia on pyrkinyt ministeriöiden kanssa käymään keskustelua konkreettisista, kotikuntaoikeutta edeltävistä toimista ja kumppanuudesta mm. työmarkkinaintegraation suhteen, mutta asiassa ei ole päästy eteenpäin. Joulukuun 2022 alussa noin 20 % työikäisistä, sotaa paenneista ukrainalaisista oli ilmoittautunut työnhakijaksi TE-toimistossa. Vuoden 2022 aikana varhaiskasvatukseen, esiopetukseen ja perusopetukseen

				tuli Espoossa mukaan noin 200 ukrainasta sotaa paennutta lasta.	
1. Espoo on oppimisen ja sivistyksen kärkikaupunki	1.1. Espoolaiset lapset osallistuvat laadukkaaseen varhaiskasvatukseen.	Osallistumisaste % Huoltajien tyytyväisyys lapsen varhaiskasvatuspaikkaan ja hänen saamaansa varhaiskasvatukseen paranee Henkilöstön tyytyväisyys onnistumisestaan pedagogisessa työssä ja toiminnassa paranee Johtajien arvio pedagogisen toiminnan onnistumisesta paranee	Osallistumisaste koko Espoon tasolla: 80,5 % Tyytyväisyys syksy 2021 (Asteikko 1-6) Huoltajat 5.18 Henkilöstö 4.27 Johtajat 4.16	Varhaiskasvatuksen osallistumisaste: Espoo-taso: 81,1 % (80,5%) 10 kk-2v 57,3% (53,0%) 3-4-vuotiaat 93,0% (93,6%) 5-vuotiaat 95,1% (96,0%) 6-vuotiaat 93,9% (93,7%) Tyytyväisyyskysely syksy 10/2022 (asteikko 1-6): Huoltajat: 5,1 Henkilöstö: 4,3 Johtajat: 3,9	Toteutui
1. Espoo on oppimisen ja sivistyksen kärkikaupunki	1.2. Espoon oppimistulokset ja koulutustaso ovat Suomen kärkitasoa	Yo-tutkinnon suorittaneiden kirjoitusten tulokset. Yo-kirjoitusten kaikkien kokeiden arvosanojen (paras arvosana) keskiarvo on Espoossa korkeampi kuin valtakunnallinen keskiarvo (kevät/syksy). Espoossa valmistuneista ylioppilaista yli 60 %:lla on valtakunnallista keskiarvoa korkeampi kaikkien kokeiden keskiarvo. Espoon perusopetuksen oppimistulokset ovat	Keväällä 2021 yo-tutkinnon suorittaneiden kaikkien kokeiden keskiarvo Espoossa 4,6 (Valtakunnallinen keskiarvo = 4,3). Syksyllä 2021 yo-tutkinnon suorittaneiden kaikkien kokeiden keskiarvo Espoossa 4,4 (Valtakunnallinen keskiarvo = 3,9). Yhteishaussa ammatilliseen koulutukseen perusasteen jälkeen ensisijaisesti	<u>Syksyllä 2022</u> yo-tutkinnon suorittaneiden kaikkien kokeiden keskiarvo Espoossa 4,5 (Valtakunnallinen keskiarvo = 4,0). Syksyllä Espoossa valmistuneista ylioppilaista yli 64,4 %:lla on valtakunnallista keskiarvoa korkeampi kaikkien kokeiden (paras arvosana) keskiarvo. Karvin arvioinnissa ollut 9.lk B-ruotsin arviointi (luetun ymmärtäminen):	Toteutui

		kansallisia tuloksia paremmat Karvin arvioinnissa. Yhteishaussa ammatilliseen koulutukseen perusasteen jälkeen ensisijaisesti hakeneiden osuus kasvaa Espoossa Omnian arvostus kasvaa (Luottamus & maine – tutkimuksen pohjalta)	hakeneiden määrä Espoossa: 1 263 Karvin tulokset: 9.lk matematiikan arviointi: Kaikki oppilaat: Espoo 550, otos 500 (tilastoll. erittäin merkitsevä ero). S1: Espoo 563, otos 504 (tilastoll. erittäin merkitsevä ero). S2: Espoo 466, otos 435 (tilastoll. erittäin merkitsevä ero) 9.lk englannin arviointi (luetun ymmärtäminen): Kaikki oppilaat: Espoo 22,8, otos 20,5 (tilastoll. erittäin merkitsevä ero). S1: Espoo 23,5, otos 20,6 (tilastoll. erittäin merkitsevä ero). S2: Espoo 18,3, otos 18,3 (ei eroa) 3.lk oppimistulosten arviointi: Kaikki oppilaat: Espoo 512, otos 500 (Espoon tulos hieman parempi). S1: Espoo 533, otos 505 (tilastoll. erittäin merkitsevä ero). S2: Espoo 437, otos 428 (ei tilastollista eroa) Omnian Luottamus & Maine tulokset raportoidaan myöhemmin.	• Kaikki oppilaat: Espoo 15,7, otos 13,7 (tilastoll. erittäin merkitsevä ero) • S1: Espoo 16,4, otos 13,8 (tilastoll. erittäin merkitsevä ero) • S2: Espoo 12,9, otos 12,7 (ei eroa) Yhteishaussa ammatilliseen koulutukseen perusasteen jälkeen ensisijaisesti hakeneita vuonna 2022 oli 960. Laskua 24% Omnia sai Luottamus & Maine tutkimuksessa 2022 tulokseksi (asteikko 1-5) 3,73, joka on arvioijan analyysin mukaan hyvä tulos. Parannettavaa oli erityisesti suuren yleisön mielikuvissa.	

1. Espoo on oppimisen ja sivistyksen kärkikaupunki	1.3. Kaikilla lapsilla ja nuorilla on mieluisa harrastus.	Kysely kouluissa (ensimmäinen mittaus 2022, jonka pohjalta asetetaan tavoitearvo seuraavalle vuodelle)	-	Kyselyn lopulliset tulokset ovat vielä auki. Kyselyyn ovat vastanneet 3.-9-luokkalaiset, lukiolaiset, Omniaiset ja Live-koululaiset. Hyvin alustavien tuloksien mukaan vastanneista noin 70% on vähintään yksi ohjattu harrastus. Vastanneista noin 30% on viimeisen vuoden aikana lopettanut jonkin ohjatun harrastuksen, joista noin 40% aloitti uuden ohjatun harrastuksen sen jälkeen.	Poikkeamia
1. Espoo on oppimisen ja sivistyksen kärkikaupunki	1.4. Nollatoleranssi koulukiusaamiseen ja kouluväkivaltaan.	Oppilaskysely 2022–23, ”Koulussamme aikuiset puuttuvat kiusaamiseen” tulokset paranevat Oppilaskysely 2022–23, ”Minua ei kiusata” tulokset paranevat	”lähes aina” -vaihtoehdon valinneiden %-osuus: ”Koulumme aikuiset puuttuvat kiusaamiseen”: lähes aina 47,4%. ”Minua ei kiusata”: lähes aina 79,9%.	”Koulumme aikuiset puuttuvat kiusaamiseen”: lähes aina 47,1 %. ”Minua ei kiusata”: lähes aina 81,4 %.	Toteutui
1. Espoo on oppimisen ja sivistyksen kärkikaupunki	1.5. Henkilöstön saannin houkuttelevuus ja henkilöstön jaksaminen varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa.	Varhaiskasvatuksessa tehtäviinsä kelpoisten osuus kasvaa Varhaiskasvatuksessa vieraskielistaustaisten henkilökunnan määrä kasvaa jakautuen mahdollisimman tasaisesti eri päiväkoteihin.	Syyskuu 2021 ei kelpoisten osuus% varhaiskasvatuksen opettaja 38 % varhaiskasvatuksen erityisopettaja 16 % varhaiskasvatuksen lastenhoitaja 21 % Kelpoista hakijaa työpaikkaa kohden perusopetuksessa 2,2	Varhaiskasvatuksen henkilöstön kelpoisuustilanne on koottu syyskuun lopun tilanteesta. Syyskuu 2022 ei kelpoisten osuus% varhaiskasvatuksen opettaja 42,7 % (09/2021: 38%) varhaiskasvatuksen erityisopettaja 23,2 % (09/2021: 16%) varhaiskasvatuksen lastenhoitaja 33,8 % (09/2021: 21%) Huom! Tiedonkeruu on muuttunut vuonna 2022 ja sitä tarkennetaan	Poikkeamia

		Kelpoisten hakijoiden määrä työpaikkaa kohden kasvaa perusopetuksessa Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen jaksaminen töissä kasvaa	Jaksaminen töissä työfiilismittarin perusteella: • Varhaiskasvatus syksy 2021 6.1 • Perusopetus syksy 2021: koen jaksavani työssä "samaa mieltä" vastanneet 81,2 %.	edelleen. Osa kelpoisista kirjautunee ei kelpoisten joukkoon. Varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuuden parantamiseen liittyviä toimenpiteitä on valmisteltu yhteistyössä toimialan ja kaupungin HR:n kanssa. SUVA osallistuu Espoon saatavuusohjelman valmisteluun. Päiväkodin johtajien palkkoja on korotettu syksyllä 2022. Johtajien palkkaus oli jäänyt jälkeen tehtävien vaativuuden kehityksestä. Myös työn kuormittavuus on viime vuosina lisääntynyt. Kilpailukykyinen palkka vaikuttaa myös varhaiskasvatuksen veto- ja pitovoimaan työnantajana. Syksyllä yksikköjohtajan tehtäviin oli enemmän hakijoita kuin keväällä. Kelpoista hakijaa työpaikkaa kohden perusopetuksessa 2,9 (10-12/2022) Jaksaminen töissä työfiilismittarin perusteella: • Varhaiskasvatus: 5,9 • Perusopetus: koen jaksavani työssä "samaa mieltä" vastanneet 76,2 %	

2. Espoo toteuttaa palveluja koko espoolaisen yhteisön voimin	2.1. Palvelutuotannon kustannusvaikuttavuus paranee digikärkihankkeiden vaikutuksesta.	Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman digikärkihankkeiden eteneminen aikataulussa (80% toteutuu hyväksytyssä aikataulussa) Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman digikärkihankkeiden hyötytavoitteiden saavuttamisen arvio	-	JoTo-projektissa edetään nyt uuden hyväksytyin aikataulun mukaisesti. KO1-käyttöönotto on käynnissä ja tilanne on ollut toistaiseksi suhteellisen hallittu. KO2 ja KO3-käyttöönottoja edistetään keväällä 2023 vaiheittain. Vantaan johtamassa DigiOne-projektin aikataulussa on ilmennyt edelleen lisäviivästyksiä ja myös budjettitarpeet ovat kasvaneet. Ed. viivästyttää Espooseen suunniteltuja käyttöönottoja v. 2023. OmaEspoo-projektia on tarkasteltu uudelleen omistajavaihdoksen yhteydessä. Projekti on päätetty jakaa kolmeen pienempää projektiin 1) Asiointipalveluiden nykyisten ratkaisujen päivitykset 2) HR:n palveluhallintajärjestelmän käyttöönotto ja 3) Osallisuusportaalin kilpailutus. Ratkaisuun vaikuttivat myös KOTO:n (DigiOne) ja KYT (Kiito) keskeisten pääjärjestelmien projektien suunnitelmat. HR Digi-ratkaisun osalta päädyttiin edistämään ensin pienempiä kokonaisuuksia (Työvuorosuunnittelu, HRD-työkalut) ja mahdollisen laajemman Hr DiGi-ratkaisun	Poikkeamia

				päätös on päätetty lykätä seuraavalle valtuustokaudelle. Aikaisemmin ovat valmistuneet suunnitellusti eVaKa 2.0 sekä HYTET:n digichat- ja tietoaallasratkaisut	
2. Espoo toteuttaa palveluja koko espoolaisen yhteisön voimin	2.2. Palvelutuotanto kehittyä asukas- ja asiakaslähtöisesti ja kustannusvaikuttavasti monituottajamallia hyödyntäen.	Espoolaisten tyytyväisyys palveluihin pysyy vähintään viimeisen kolmen vuoden keskimääräisellä tasolla (Kaupunki- ja kuntapalvelututkimuksen laaja indeksi) Laadullinen arvio monituottajamallin mahdollisuuksien hyödyntämisestä kattavasti	Laaja asuinkuntaindeksi (3 vuoden keskiarvo): 3,76	Tyytyväisyys palveluihin: Laaja asuinkuntaindeksi (3 vuoden keskiarvo): 3,71 (laskua 0,06) Monituottajamallin hyödyntäminen: <u>KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA</u> • Tilapalvelujen palvelutuotantoa on kehitetty asukas- ja asiakaslähtöisesti monituottajamallilla. • Toimitilojen suunnittelupalveluissa palveluiden ostot ovat noin 99 %. Kiinteistöjen rakennuttamisessa erityisesti eri osa-alueiden valvonnan ostopalveluus on noussut (25-30%). • Siivouksessa, kiinteistönhoidossa ja aula- ja turvallisuuspalveluissa oman tuotannon ohella toimii alueilla kilpailutetut	Toteutui

				ostopalvelut useamman tuottajan toimesta. Siivouksen ostopalvelujen osuus on 62 %, kiinteistönhoidossa 29 % ja aula- ja turvallisuuspalveluissa noin 35 %. • Tilastokeskuksen mukaan kiinteistön ylläpidon kustannukset nousivat 11,5 % vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä vuoden 2021 vastaavasta ajanjaksosta. Sekä oman, että ostopalvelujen laadunseuranta on myös kehitetty ja yhteistyötä lisätty kohteiden käyttäjien kanssa. • Kaupunkitekniikan keskuksen kunnossapidon, rakentamisen, maaperätutkimusten ja maastomallimittausten palveluja tuotetaan omana tuotantona, omajohtoisena tuotantona ja ostopalveluna arvioiden kulloinkin tarkoituksenmukaisin tuotantotapa. <u>KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALA</u>	

				Kasvun ja oppimisen toimiala hyödyntää mallia varhaiskasvatuksessa ja opetuksen iltapäiväkerhoissa. Varhaiskasvatuksessa kaupungin oma ja yksityisten järjestämä toiminta täydentävät toisiaan ja huoltajat voivat valita lapselleen kunnallisen tai yksityisen varhaiskasvatuksen. Eri tavalla tuotettujen palvelujen osuudet pyritään mitoittamaan siten, että toiminta on kustannustehokasta ja vastaa asukastarvetta ottaen huomioon sekä investoinnit että alueellisen tasapainon. Iltapäiväkerhojen toimintaa tuotetaan sekä kaupungin omana toimintana että yksityisen ja kolmannen sektorin toimintana käyttäen kulloinkin tarkoituksenmukaisinta toimintatapaa. <u>ELINVOIMAN TULOSALUE</u> Elinvoiman tulosalueella palveluntuotantoa toteutetaan laajasti monituottajamallilla. Palveluiden tuottamisessa käytetään verkostomaista työskentelytapaa, jossa kumppaneina ovat muun muassa järjestöt, seurakunnat, oppilaitokset ja yritykset. Elinvoiman tulosalueen palveluissa monituottajamalliin kiinteästi liittyvä, vuorovedoin tapahtuva palvelutuotannon malli takaa sen, että kaupungissa

				pystytään vastaamaan kustannustehokkaasti asukkaiden ja asiakkaiden tarpeisiin. <u>HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN TOIMIALA (Raportoinnin tilanne sama kuin OVK2 yhteydessä):</u> <u>Vanhusten palvelut:</u> Monituottajamallia käytetään laajasti vanhusten palveluiden palvelualueilla. Vuosi 2022 on ollut vaikea. Maaliskuussa kaksi suurinta pitkäaikaishoidon tehostetun palveluasumisen palveluntuottajaa irtisanoi sopimuksensa ja sopimusten jatkaminen edellytti merkittäviä hinnankorotuksia 1.1.2023 alkaen. Kotihoidon ulkoistuksen pilotti päättyi palveluntuottajan sopimuksen irtisanomiseen. Irtisanomista edelsi hinnankorotusesitys, jota ei voitu hyväksyä. Tehostetun palveluasumisen ja kotihoidon yksityiset palveluntuottajat eivät ole pystyneet tuottamaan palveluja tarpeemme mukaisesti, mikä on aiheuttanut jonoja. Yleinen kustannuskehitys on vaikuttanut

				korottavasti palveluntuottajien hintoihin. Monituottajamallin kehittämissuuntia: • Pitkäaikaishoidon tehostetussa palveluasumisessa palveluntuotanto on keskittynyt liikaa ostopalveluihin, jolloin tilaajan asema on heikentynyt. Tavoitteena on lisätä oman tuotannon ja omassa hallinnassa olevien hoivakiinteistöjen osuutta.• Palveluntuottaja voisi ottaa kokonaisvastuun palvelusta, sen tuottamisesta ja kehittämisestä tavoitteena palvelun parantaminen kustannustehokkaasti.• Palvelusetelin pitäisi olla todellinen vaihtoehto palvelun järjestämiseksi asiakkaalle• Sopimusten valvontaa, palvelun laatua ja yhteistyömalleja palveluntuottajien kanssa tulisi kehittää. <u>Terveyspalvelut:</u>	

				Avosairaanhoidossa monituottajamalli pitää sisällään terveysasemien palvelusetelin (Mehiläinen ja Terveystalo), yksittäisen lääkärikäynnin palvelusetelin (Mehiläinen ja Pihlajalinna) ja ostopalveluterveysaseman (Pihlajalinna). Terveysasemien palveluseteliasiakkuuksia on tällä hetkellä noin 11 000 asiakasta. Yksittäisen lääkärikäynnin palveluseteleitä on käytetty ajalla 01-06/2022 Mehiläisellä 401 kappaletta ja Pihlajalinnalla 42 kappaletta. Ostopalveluterveysasema Pihlajalinnan väestömäärä on noin 12 500 asukasta. Terveysasemapalveluseteli: • Kattaa jatkuvan hoidon tarpeen. • Asiakas tekee palveluntuottajan valinnan vähintään vuodeksi. • Palveluntuottajat sijaitsevat ainoastaan Espoon keskuksen alueella. • Palvelusetelin valinneet eivät voi käyttää Espoon kiireettömiä terveysasemapalveluja.	

				Lääkärikäynnin palveluseteli: • Kattaa yksittäisen tarpeen. • Asiakas tekee palveluntuottajan valinnan koskien yhtä käyntiä. • Palveluntuottajan toimipisteitä ovat Leppävaara, Matinkylä ja Tapiola. • Valinta käyttää palveluseteliä koskee ainoastaan yhtä käyntiä. Ostopalveluterveysasema (Pihlajalinna) • sijaitsee Matinkylän alueella ja se palvelee Suurpellon, Henttaan ja osaa Kuitinmäen alueesta. • Asiakas tekee terveysasemavalinnan kerrallaan vähintään vuodeksi. Palveluseteliterveysasemien osalta on tulossa muutoksia vuodelle 2023. Kaksi palveluseteliterveysasemaa on tarkoitus muuttaa yhdeksi ostopalveluterveysasemaksi. Hankinnan kilpailutus käynnistettiin maaliskuussa 2022 ja uusi palveluntuottaja valitaan tulevan syksyn aikana. Tällä muutoksella pyritään	

				selkiyttämään monituottajamallin kokonaisuutta, yhtenäistämään asiakkaan hoidon laatua suhteessa Espoon kaupungin terveysasemapalveluihin ja parantamaan yhteistyötä palveluntuottajan kanssa. Lääkärikäynnin palveluseteliin on laadittu selkeät kriteerit, joiden perusteella palveluseleitä myönnetään. Tämä palveluseteli on tarkoitettu vain yksittäistä yleislääkärikäyntiä varten. Lääkärikäynnin palvelusetelin käyttöön on liittynyt erilaisia haasteita mm. laskutusepäselvyyksiä, erilliset potilastietojärjestelmät ja lisäksi palvelusetelin myöntäminen vaatii usean työntekijän työpanosta Espoon kaupungin puolelta. Ostopalveluterveysasema Pihlajalinnan toiminta on alkanut vakiintumaan kevään aikana. Yhteistyö palveluntuottajan kanssa on ollut tässä mallissa joustavampaa ja helpompaa, koska Pihlajalinnalla on käytössä samat ICT- ja potilastietojärjestelmät kuin Espoon kaupungilla <u>Perhe- ja sosiaalipalvelut:</u> Useimmissa sosiaalipalveluiden tuotteissa on käytössä	

				monituottajamalli. Palveluita tuottavat yritykset, yhteisöt, järjestötoimijat sekä kuntayhtymät. Lastensuojelun sijaishuollon, vammaispalveluiden ja aikuisten sosiaalipalveluiden palvelutuotannosta ostetaan 80-90 %. Sosiaalipalveluita käytetään pienehköille asiakasryhmille, jolloin ne ovat usein räätälöityjä asiakkaiden tarpeisiin. Palvelun tuottajia on lukuisia, esimerkiksi lastensuojelun sijaishuollossa espoolaisia lapsia on lähes 200 eri yksikössä. Tosiasiassa yksiköt ovat keskittymässä muutaman vahvan toimijan omistukseen. Valvontaa tehdään kuntien kesken yhteistyössä. Räätälöityjen palvelujen heikkoutena on se, ettei varsinaista markkinaa pääse syntymään ja kilpailun puute vaikuttaa hintoja nostavasti. Palveluseteliä käytetään joissain palveluissa kuten lapsiperheiden kotipalvelussa. Malli sopii joillekin perheille hyvin, toisille taas ostotai oma palvelu paremmin. Monituottajamallia tulisi kehittää: • Markkina on liian keskittynyt	

				Lasten sijaishuollon palveluissa ja vammaisten palveluissa palveluntuotanto on keskittynyt liikaa ostopalveluihin, jolloin tilaajan asema on heikentynyt. Tavoitteena on lisätä oman tuotannon osuutta. Vastaanotto toiminta vähintäänkin pitäisi olla omaa tuotantoa kokonaan. Tässä palvelussa arvioidaan pidemmän kuntoutuksen tarve. Sopimusten valvontaa, palvelun laatua ja yhteistyömalleja palveluntuottajien kanssa tulisi kehittää.	
2. Espoo toteuttaa palveluja koko espoolaisen yhteisön voimin	2.3. Rakentamisen lupien käsittelyaika paranee niin, että 85% lupapäätöksistä käsitellään korkeintaan 75 vuorokaudessa	Uudisrakentamisen ja laajennusten rakennusluvut Käyttötarkoituksen muutosten sekä korjaus- ja muutostöiden rakennusluvut Muut kuin rakennusluvut Toteutetaan rakentamisen ja maankäytön lupaprosesseja ja niiden lyhentämistä koskeva analyysi, jonka perusteella tehdään toiminnan	Vuosi 2021: Myönnettyjen lupien lukumäärä ja niiden lupien prosenttiosuus, joiden käsittelyaika korkeintaan 75 vuorokautta. Kaikki luvat - 1891 kpl , 81 % Uudisrakentamisen ja laajennusten rakennusluvut - 648 kpl , 73 %	Myönnettyjen lupien lukumäärä ja niiden lupien prosenttiosuus, joiden käsittelyaika korkeintaan 75 vuorokautta (suluisissa edellisen vuoden vastaava ajankohta). Kaikki luvat 1562 kpl, 79 % (1889 kpl, 81 %) Uudisrakentamisen ja laajennusten rakennusluvut 507 kpl, 74 % (647 kpl, 75 %) Käyttötarkoituksen muutosten sekä korjaus- ja muutostöiden	Poikkeamia

		nopeuttamista koskevat toimenpiteet.	Käyttötarkoituksen muutosten sekä korjaus - ja muutostöiden rakennusluvut - 461 kpl, 84 % Muut kuin rakennusluvut - 782 kpl, 85 % Myönnettyjen asuntojen lukumäärä 2021 Myönnettyt asunnot yhteensä 5413 kpl Myönnettyt kerrostaloasunnot 4369 kpl Myönnettyt pientaloasunnot 1044	rakennusluvut 331 kpl, 80 % (461 kpl, 85 %) Muut kuin rakennusluvut 820 kpl, 81 % (902 kpl, 85 %) Myönnettyjen asuntojen lukumäärä Myönnettyt asunnot yhteensä 5038 kpl (5662 kpl) Myönnettyt kerrostaloasunnot 4182 kpl (4605 kpl) Myönnettyt pientaloasunnot 856 kpl (1057 kpl) Rakentamisen lupaprosessia koskeva analyysi on käynnissä. Pientalolupaprosessin kuvaus ja käsittelyaika-analyysi on tehty. Kehittämistoimenpiteisiin analyysin pohjalta on ryhdytty.	
3. Espoo on taloudellisesti kestävä ja verotukseltaan kilpailukykyinen	3.1. Toimintamenojen kasvua hillitään Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman ja talousarvion mukaisesti.	Toimintakatteen alijäämä eli nettomenot Toimialojen talous toteutuu alkuperäisen talousarvion mukaisesti	-1,679 Mrd €.	Kokonaisuutena toimintakate - 1,652 Mrd toteutui hieman alkuperäistä talousarviota parempana. Toimialojen taloudessa oli kuitenkin poikkeamia, joiden mukaisesti tulo- ja menoarvioita muutettiin valtuuston päätöksellä vuoden aikana.	Poikkeamia
3. Espoo on taloudellisesti kestävä	3.2. Investointien tulo- ja menorahoitusaste nousee yli 100 %	Investointien tulo- ja menorahoitusaste vähintään		Verorahoituksen oletettua parempi kehitys paransi investointien tulo- ja menorahoitusastetta. Kaupungin	Toteutui

ja verotukseltaan kilpailukykyinen	valtuustokauden aikana ja konsernin lainakanta kääntyy laskuun.	vuoden 2022 talousarvion mukainen Toiminnan ja investointien rahavirta vähintään vuoden 2022 talousarvion mukainen Konsernin lainakanta enintään vuoden 2022 talousarvion mukainen		investointiohjelma ei toteutunut täysimääräisenä, ja osa hankkeista siirtyi vuodelle 2023. Näistä syistä johtuen investointien tulo-rahoitusaste toteutui alkuperäistä talousarviota parempana. Konsernin lainakanta oli talousarviota pienempi, ollen 4396 milj. euroa tilinpäätöksessä verrattuna alun perin arvioituun 4595 milj. euroon.	●
3. Espoo on taloudellisesti kestävä ja verotukseltaan kilpailukykyinen	3.3. Espoolaiset viranhaltijat sekä poliittiset päättäjät vaikuttavat hallitusohjelman valmisteluun ja valtakunnalliseen päätöksentekoon siten, että Espoon mahdollisuudet kestäväan kasvuun ja investointeihin turvataan.	Arviointi valmistelussa tai päätöksenteossa olevista muutoksista. Hallitusohjelmassa ja valtakunnanpolitiikassa toteutettavan politiikan ja lainsäädännön vaikutus Espoon kuntatalouteen.		Menestyvä Uusimaa ja pääkaupunkiseutu on koko Suomen etu. Kansallisessa edunvalvonnassa Uudenmaan ja pääkaupunkiseudun asiat jäävät heikolle huomiolle. Espoo on jäsenenä PKS kuntien, C6 (kuuden suurimman kaupungin), C21 (21 suurimman kaupungin), C10 (Länsi-Uudenmaan kunnat), metropolialueen (14 PKS ja KUUMA), Uudenmaan ja Kuntaliiton verkostoissa. Verkostoissa on jäsenenä kaupunginjohtaja ja johtavat viranhaltijat. Näissä verkostoissa Espoo on aktiivinen asioiden käsittelyssä ja aloitteiden tekemisessä. Yhteinen vaikuttaminen valtion valmisteluun ja päätöksentekoon on tärkeää.	Toteutui ●

				Johtavat luottamushenkilöt osallistuvat pääkaupunkiseudun, metropolialueen, Uudenmaan ja kuuden suurimman kaupungin verkostoihin. Espoon kaupunginjohtaja on kaupunkipolitiikan ja metropolipolitiikan yhteistyöryhmän jäsen. Niissä valtion jäsenenä ovat ministerit. Kaupunginjohtaja on aktiivisessa vuorovaikutuksessa VM:n valmistelijoiden kanssa mm. kuntataloutta koskevissa asioissa. Espoon hallinto- ja kehittämisjohtaja on tehnyt selvityksen VM:ssä kuntien rahoituksen tulevaisuutta koskevassa hankkeessa. Vuoden 2022 aikana tehdyt vaikuttamistoimet: • Kunnan ja hyvinvointialueen välisen siirtymäkauden vuokrasopimuksen vuokran määräytymisestä vuosina 2023-2026 lausunto (kaupunginhallitus 17.1.2022) • Valtion väyläverkon investointiohjelmasta 2023-2030 lausunto (kaupunginhallitus 2.5.2022)	

				• Kiinteistöverolausunto (16.5.2022 kaupunginhallitus) • Lausunto kotoutumislain -uudistus (kaupunginhallitus 6.6.2022) • Lausunto TE 2024 -uudistus (kaupunginhallitus 20.6.2022) • Lausunto ilmastonmuutokseen sopeutussuunnitelmasta 2030 ja ilmastolain muuttamisesta. (10.10.2022) • C6-kaupunkien yhteinen lausunto VM:lle julkisen talouden vauhdittamiseksi (28.2.2023) • Hallitusohjelmatavoitteiden valmistelu kaikissa verkostoissa ○ PKS tavoitteet, C6 kaupunkien tavoitteet ja C21 kaupunkien tavoitteet julkaistu. ○ Espoo esittelee myöhemmin myös omat tavoitteensa. Lisäksi kaupunki on tuonut kantaansa esiin mediassa ja tiedotteissa. C6 kaupunkien johtajat käyneet tapaamassa	

				aktiivisesti puolue- sekä virkamiesjohtoa.	
4. Espoo on kansainvälisesti vetovoimainen yrittäjyys- ja innovaatiopääkaupunki	4.1. Espoo houkuttelee tieto- ja osaamisintensiivisiä yrityksiä sijoittumaan ja pysymään Espoossa.	Yritysten halukkuus suositella Espoota kasvaa (Espoo yritysten toimintaympäristönä) Tieto- ja osaamisintensiivisten yritysten ja niiden työpaikkojen nettomäärät kasvavat (tilastokeskuksen korkean osaamisen yritysten toimialaluokittelun mukaisesti)	Yritysten halukkuus suositella Espoota NPS-luvulla 2021: 2 Tieto- ja osaamisintensiivisten työllisten määrä Espoossa vuonna 2021: 38 554	Yritysten halukkuus suositella Espoota NPS-luvulla 2022: -4 Tammi-toukokuun 2022 osalta tieto- ja osaamisintensiivisten työllisten määrä Espoossa on 42 400 Tavoitteen arvioidaan toteutuvan, vaikka NPS luvussa onkin heikennystä.	Toteutui ●
4. Espoo on kansainvälisesti vetovoimainen yrittäjyys- ja innovaatiopääkaupunki	4.2. Yritystyöpaikkojen määrä Espoossa ja kasvukäytävillä kasvaa.	Yritystyöpaikat yhteensä Yritystyöpaikat, kaupunkirata Yritystyöpaikat, länsimetro	Yritystyöpaikat yhteensä 2021: 116931 Yritystyöpaikat, kaupunkirata 2021: 36408 Yritystyöpaikat, länsimetro 2021: 56366	Tilanne tammi-toukokuu 2022: Yritystyöpaikat yhteensä 2022: 122 321 Yritystyöpaikat, kaupunkirata 2022: 38 024 Yritystyöpaikat, länsimetro 2022: 59 689	Toteutui ●
4. Espoo on kansainvälisesti vetovoimainen yrittäjyys- ja innovaatiopääkaupunki	4.3. Espoo on haluttu kumppani kestävien kaupunki- ja palveluratkaisujen kehittämisessä.	Ulkoisen kehittämisrahoituksen määrä kasvaa Espoo-tarinan toimeenpanoa tukevilla yhteiskehittämisen hankkeissa Laadullinen arvio yhteistyön kehityksestä	Espon kaupungin ulkoisen rahoituksen määrä vuosina 2014 - 2020 on ollut 12,2 miljoonaa euroa, koostuen pääasiallisesti 6Aika rahoituksesta. Muita merkittäviä ovat olleet ESR, ERASMUS ja Horizon 2020 rahoitukset. Vuosittain rahoituksen määrä on siis	Vuonna 2022 käynnissä olleiden Espon EU-rahoitteisten hankkeiden kokonaissumma oli 8,5 M€. Nämä kaikki rahat eivät kohdennu vuodelle 2022 ja tarkempaa raportointia hankkeiden osalta kehitetään edelleen eteenpäin. On kuitenkin arvioitavissa, että vuosittain rahaa	Toteutui ●

			ollut keskimäärin 1,74 miljoonaa euroa.	kohdentuu lähtöarvoa (1,74 miljoonaa euroa) enemmän. Ulkoisten rahoitettujen hankkeiden osalta on Espoossa tehty paljon kehitystyötä ja alla kuvatta siltä osalta ajankohtaisia asioita: KUURA (Uudistetaan ulkoisten kumppaneiden kanssa tehtävän kehittämistyön ja ulkoisen rahoituksen toimintamalli) - Take - hankkeen ensimmäisessä vaiheessa selvitettiin VTT:n asiantuntijoiden johdolla nykytilaa, sen vahvuuksia ja haasteita, kaupunkiorganisaatiossa ja ekosysteemissä. Tämän perusteella kehitetään toimintamalleja, jotka tukevat ulkoisen rahoituksen systemaattista hyödyntämistä strategisten tavoitteiden mukaisesti, yhdessä kumppaneiden kanssa, jolloin Espoon on entistä helpompaa toimia kumppanina kestävien kaupunki- ja palveluratkaisujen kehittämisessä. Espoon valinta mukaan EU:n missioihin 100 hiilineutraalia ja älykästä kaupunkia vuoteen 2030 mennessä sekä ilmastonmuutokseen sopeutuminen, samoin kuin hopeasija Euroopan innovaatiopääkaupunkikilpailussa,	

				toivat mukanaan sekä uusia verkostoja että kiinnostusta yhdessä kehittämiseen. Nämä ovat jo luoneet yhteydenottoja ja mahdollisuuksia, joiden uskotaan vahvistuvan tulevien vuosien aikana.	
4. Espoo on kansainvälisesti vetovoimainen yrittäjyys- ja innovaatiopääkaupunki	4.4. Espoo profiloituu Pohjoismaiden parhaana startup-yrittäjyyden ja kasvuyritysten sijaintikaupunkina, jota tukemaan kehitämme kasvuyritys-kampuksen yhdessä kumppaneiden kanssa.	Rahoituksen määrä espoolaisiin yrityksiin kasvaa (NewCo) Startup-yritysten määrä Espoossa kasvaa (NewCo) Kasvuyrityksiin ja kampuskehitykseen kohdistuva suunnitelma, joka sisältää kumppanuudet ja niitä koskevat tavoitteet, valmistuu ja se tuodaan kaupunginhallituksen elinkeino- ja kilpailukykyjaoston käsittelyyn.	Startup yritysten määrä 430. Starup yritysten keräämän rahoituksen määrä 440 miljoonaa euroa.	Espoolaiset startupit ja scaleupit keräsivät viime vuonna €411.3M, joka on hieman vähemmän kuin 2021 kerätty €438.6M. Suhteessa koko Euroopan rahoituksen arvioituun 25% laskuun pudotus espoolaisten startupien osalta on maltillinen, n. 6%. NewCo/Dealroom raportoinnin mukaan vahvistettuja startupeja Espoossa on tällä hetkellä 496 kappaletta. Kasvuyrityksiin liittyvän suunnitelman valmistelu on aloitettu.	Toteutui
4. Espoo on kansainvälisesti vetovoimainen yrittäjyys- ja innovaatiopääkaupunki	4.5. Espoo on Pohjoismaiden paras paikka kansainvälisille osaajille	Talent Espoo -tapahtumista ja palveluista saatu NPS paranee Työnantajien ja kv-osaajien välille fasilitoitujen kontaktien määrä kasvaa	NPS: osaajilta -15,5, työnantajilta 23 Talent Espoo –toimintojen puitteissa syntyneet kontaktit ja sopimukset kv-osaajien ja työnantajien välillä: 481	NPS: • Osaajilta 37• Työnantajilta 30. Talent Espoo –toimintojen puitteissa syntyi vuoden 2022 aikana 613 kontaktia ja sopimusta kansainvälisten osaajien ja työnantajien välillä. Vuosina 2021-2022 on syntynyt yhteensä 1094 kontaktia ja sopimusta. Toimenpide etenee suunnitellusti.	Toteutui

5. Espoo on viihtyisä, turvallinen ja luonnonläheinen kotikaupunki	5.1. Espoo kasvaa kestävästi.	Uutta asuntokerrosalaa asemakaavoitetaan vähintään 300 000 k-m² / vuosi. Pääosa infrainvestoinneista kohdistuu kaupunkikeskuksiin, hyvien joukkoliikenneyhteyksien varten ja niiden saavutettavuuteen (Saavutettavuusalueet, SAVU I-II 2025) Espoolaisten tyytyväisyys asuinalueisiinsa pysyy vähintään viimeisen kolmen vuoden keskimääräisellä tasolla (Kaupunki- ja kuntapalvelututkimuksen indeksi: Yhdyskuntarakenne ja kaupunkikuva, Yhdyskuntatekniset palvelut, Ympäristöpalvelut) Kehitetään määrällinen ja laadullinen arviointi kumppanuuksien ja yhteistyömallien hyödyntämisestä osana investointien ja kehittämishankkeiden toteuttamista. Kävelyn, pyöräily ja joukkoliikenteen kulkutapaosuus kasvaa.	Espoossa vuonna 2021 hyväksytyt asemakaavat ovat sisältäneet 481 370 k-m² uutta asumisen kerrosalaa. Investoinneista 67 % kohdistui määritellyille alueille. Yhdyskuntarakenne ja kaupunkikuva (3-v ka): 3,47 Yhdyskuntatekniset palvelut (3-v ka): 3,89 Ympäristöpalvelut (3-v ka): 3,67	Kunnassa hyväksytyt asemakaavat ovat sisältäneet yhteensä 267 960 k-m² uutta asuntorakentamisen kerrosalaa. Tästä 98 % sijaitsee MAL maankäytön ensisijaisella vyöhykkeellä (MAL 2019). 66 % investoinneista suuntautuu tavoitteen määritellyille alueille. Yhdyskuntarakenne ja kaupunkikuva (3-v ka): 3,41 Yhdyskuntatekniset palvelut (3-v ka): 3,9 Ympäristöpalvelut (3-v ka): 3,65 Korona-ajan aikana kulkuosuudet ovat vaihdelleet merkittävästi, eikä uuden normaalin mukaisista kulkutapaosuuksista ole luotettavaa arvioita. Tilapalvelut on kehittänyt yhteistoiminnallisia hankemuotoja usean vuoden ajan ja hyödyntänyt näitä hankkeissaan. Esimerkkejä ovat mm. Karhusuon koulun vaihe 2-3 KVR urakka, Leppävaaran koulukeskus Monikon yhteistoiminnallinen projektinjohtourakka, Jousenkaaren koulun yhteistoiminnallinen KVR urakka,	Toteutui

				PPP-hanke sekä Matinkylän lukion ja Tiistilän koulu- ja päiväkotihankkeiden yhteistoiminnalliset projektinjohtourakat. Yhteistoiminnallisista urakkamuodoista on saatu niiden läpiviennin aikana hyviä kokemuksia sekä ratkaisujen kehittämiseksi että laadun parantamiseksi - myös elinkaari, hiilijalanjälki, kustannusohjaus ja toiminnallisuus huomioiden. Kokemukset näistä kannustavat tämän tyyppisten hankemuotojen käyttöön jatkossakin, mm. Tapiolan uimahallihankkeessa. Näissä myös takuu- tai jälkivastuujat ovat yleensä 5 vuotta, PPP- hankkeessa koko sopimuskausi. Toiminta- ja toteutusmallien sekä kohteiden onnistumisen arvioinnin kehittäminen aloitetaan.	
5. Espoo on viihtyisä, turvallinen ja luonnonläheinen kotikaupunki	5.2. Turvallisuus Espoossa ja kuntalaisten kokema turvallisuus.	Katur turvallisuusindeksi on yli 100 Kaupunki- ja kuntapalvelututkimus: Asukkaiden kokema turvallisuus on yli 4	Katur turvallisuusindeksi: 110,74 Kapa turvallisuusindeksi 4,19	Katur turvallisuusindeksi 88,5 Kuntapalvelut tutkimuksen turvallisuusindeksi 4,06 Huomiona, että Poliisi on todennut katur turvallisuusindeksin huonoksi indikaattoriksi ja aikoo korvata sen jatkossa häiriöindeksillä.	Poikkeamia
5. Espoo on viihtyisä, turvallinen ja	5.3. Luonnon monimuotoisuus vahvistuu.	Suojelualueiden pinta-ala kasvaa siten, että kohteita perustetaan		Kolme uutta luonnonsuojelualueita hyväksyty ympäristö- ja	Toteutui

luonnonläheinen kotikaupunki		luonnonsuojelun toimenpiteet -ohjelman aikataulun mukaisesti vuosille 2021-2025 ajoitettu määrä ja vähintään kohteiden mukainen pinta-ala. Laadullinen arvio luontohaittojen lieventämishierarkian toteutumisesta uusissa maankäytön hankkeissa. Luonnon kokonaisheikentymättömyys-tiekartan valmistuminen.		rakennuslautakunnassa lautakunnassa 17.11.22. Laaja luonnon monimuotoisuuden kokonaisheikentymättömyys-projekti perustettu ja työ alkanut. Tähän kytkeytyy myös arvio luontohaittojen lieventämishierarkian toteutumisesta uusissa maankäytön hankkeissa.	
6. Espoo saavuttaa hiilineutraaliuden vuoteen 2030 mennessä	6.1. Hiilidioksidipäästöt vähenevät tavoitteen mukaisesti.	Hiilidioksidipäästöt, 1000t CO₂-ekv ja CO₂-ekv asukasta kohden (raportoidaan osa-alueittain vuosittain, HSY). Ilmastotyön tiekartan valmistuminen, sen toteutumisen seuranta ja toimenpiteiden riittävyyden arviointi (kaupunginhallitus). Ilmastomuutoksen sopeutumisen toimenpidesuunnitelman valmistuminen ja toteutumisen seuranta.	Kokonaispäästöt: 904,5 kt Lämmitys: 433 kt Liikenne: 292 kt Sähkö: 136 kt Jätteiden käsittely: 27 kt Teollisuus ja työkoneet: 15 kt Maatalous: 1 kt Päästöt asukasta kohden: 3,1 t (HSY 2020)	Tavoite kohti hiilineutraalia kaupunkia etenee suunnitellusti. Espoon ilmastopäästöt putosivat vuonna 2021 yhdeksän prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Suurimmat vähenemät tapahtuivat kaukolämmön tuotannossa, jossa kivihiilen käyttö väheni noin neljänneksen. Kokonaispäästöt: 823 kt Lämmitys: 368 kt Liikenne: 290 kt Sähkö: 136 kt Jätteiden käsittely: 24 kt Teollisuus ja työkoneet: 5 kt Maatalous: 1 kt Asukaskohtaiset päästöt: 2,8 t	Toteutui

				Espoon ilmastotiekartta kokoaa kaupungin ja kumppaneiden tekemän ilmastotyön Hiilineutraali Espoo 2030 -tavoitteen saavuttamiseksi. Tiekartan peruseriaatteen on tuotu valtuuston hyväksyttäväksi osana talousarviota. SECAP:iin ja Kestävä Espoo -ohjelmaan pohjautuvia ilmastotoimenpiteitä on päivitetty syyskuussa julkaistuu Ilmastovahtiin. Päivitetyt päästövähennysskenaariot valmistuivat joulukuussa ja tuodaan osaksi Ilmastovahtia alkuvuoden 2023 aikana. Ilmastonmuutoksen sopeutumisen toimenpidesuunnitelma on käsitelty ympäristö- ja rakennuslautakunnassa, kaupunkisuunnittelu- ja teknisessä lautakunnassa.	
6. Espoo saavuttaa hiilineutraaliuden vuoteen 2030 mennessä	6.2. Hiilineutraaliuden edistäminen Espoo-tarinan strategiassa priorisoiduissa kohteissa raideliikenteen varren kaupunkikeskusalueilla ja POKE-pientaloalueilla.	Selvitys POKE-pientaloalueella tehdyistä toimenpiteistä ja arvio niiden vaikuttavuudesta. Selvitys metroradan alueella tehdyistä toimenpiteistä ja arvio niiden vaikuttavuudesta. Selvitys kaupunkiradan alueelle tehdyistä		Pohjois-Espoon keskusten ja pientaloalueiden suunnittelua varten on perustettu erillinen suunnitteluprojekti. Suunnitteluprojektin kautta jalkautetaan ilmastoviisaan kaupunkiympäristön periaatteet asemakaavoitukseen. Viiskorven ja Kalajärven kaavarunkotyöt ovat käynnissä. Niissä suunnitellaan nk. "vartin kaupungin" periaatteiden mukaiset paikalliskeskukset. Tällainen kaupunkirakenne lisää paikallisten	Toteutui

		toimenpiteistä ja arvio niiden vaikuttavuudesta. Näiden alueiden toimenpiteitä seurataan arvioimalla kehityshankkeiden uutuusarvoa ja kiinnostavuutta hiilineutraaliuden kannalta kansainvälisesti sekä alueella asuvien ja alueelle muuttavien uusien espoolaisten tyytyväisyytenä alueeseensa.		palveluiden elinvoimaa ja kannustaa kestäviin kulkutapoihin. Kun keskukset kehittyvät ilmastokestävinä, myös niihin tukeutuvat pientaloalueet voidaan ankkuroida ilmastokestävään kasvuun ja edistää pientalojen kestävästä rakentamista. Metroradan alueella Länsimetron Matinkylä-Kivenlahti hanke valmistui asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Liikennöinti alkoi 3. joulukuuta. Metrokäytävän varrella on hyväksytty Kiviruukin osayleiskaava, jolla mahdollistetaan Kivenlahden metroasemaan tukeutuva asuin- ja työpaikka-alue. Osayleiskaava luo edellytykset kestäväälle liikkumiselle sekä tehokkaalle ja vähähiiliselle energiajärjestelmälle. Ruukinhuhdan asemakaava mahdollistaa Kiviruukin alueelle Cleantech Garden-hankkeen, joka tukee bio- ja kiertotalouden tutkimuksen kautta laajemmin ilmastonmuutoksen hillinnän tavoitteita. Metron asemaseutuja on kehitetty kestävästä kehityksen ja hiilineutraaliutta edistäen. Esim. Finnoon alueella on käytössä rakennuksilla energiapisteytys,	

				mikä perustuu Keke-kriteereihin. Metron asemaseutujen tontinmuodostusten ja rakentamisen kautta metron käyttö on suunniteltu asukkaille liikenteellisesti sujuvaksi. Asemaseuduilla on otettu käyttöön uusissa rakennuksissa ja alueilla mm. maalämpökaivoja ja tehty muita energiatoimenpiteitä. Kaupunkiradan vyöhykkeellä Karapellon asemakaava luo edellytykset merkittävän uuden ekologisen keskusta-alueen synnylle. Alueen liikenne tukeutuu vahvasti jalankulkuun ja pyöräilyyn sekä joukkoliikenteeseen. Hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista tukevat myös vihertehokkuutta, kiertotaloutta ja energiaa koskevat määräykset. Infra-palvelualueille on laadittu toimenpideohjelma hiilineutraaliuden edistämiseksi. Datakeskushankkeen mahdollistavan infran suunnittelu on käynnissä.	
7. Espoo on Suomen paras kotouttaja	7.1. Espoon kotouttaminen on tuloksellista.	Vieraskielisten lasten osallistumisasteen nouseminen varhaiskasvatuksessa Oppimistulosten kaupunkitasoiset erot vieraskielisten ja suomen- sekä ruotsinkielisten välillä	Varhaiskasvatuksen osallistumisaste vuoden 2021 lopun tilanne Espoo-taso 75,5 % Oppimistulostenerot:	Vuoden 2022 lopun tilanne Espoo-taso (suluissa v.2021): Varhaiskasvatusikäiset 74,0 % (75,5%) 10 kk-2v 47,4 % (47,5%) 3-4-vuotiaat 84,8% (87,9%) 5-vuotiaat 87,6% (91,7%) 6-vuotiaat 89,3% (88,9%) (ei sis.	Poikkeamia

		perusopetuksen loppuvaiheessa kaventuvat (6. ja 9. luokkalaisten lukuvuositodistusten keskiarvo) Vieraskielisten uusien ylioppilaiden osuus suhteessa vieraskieliseen väestöön kasvaa Ulkomaalaisten työttömyysaste laskee suhteessa yleiseen työttömyysasteeseen	6.lk: suomenkielisten ka 8,56, monikielisten ka 7,86 - > erotus 0,7 9.lk: suomenkielisten ka 8,43, monikielisten ka 7,64 - > erotus 0,79 Vieraskielisten ylioppilaiden suhdeluvut eivät ole vielä valmiina. Vuoden 2021 ka. ulkomaalaisten työttömyysaste: 22,9% (Yleinen 10,8%). Suhde: 2,12	sukon esiopetuksen oppilaita, joilla ei ole liittyvää varhaiskasvatusta) Oppimistulosten erot: 6.lk: suomenkielisten ka 8,52, monikielisten ka 7,86 -> erotus 0,66 9.lk: suomenkielisten ka 8,40, muunkielisten ka 7,67 -> erotus 0,73 Vieraskielisten 18-19-vuotiaiden ylioppilastutkinnon ikäryhmästä valmistui ylioppilaaksi 1,9 %. Ulkomaalaisten työttömyysaste ka Q4/2022: 19,4% (Yleinen työttömyysaste ka Q3/2022: 8,1%) Suhde: 2,4	

2.2 KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN

Talousarvion toteutumisvertailu suoritetaan valtuustoon nähden sitovalla määrärahasolla. Yksiköitä, joiden toimintakate on sitova, tarkastellaan erikseen. Taulukoiden poikkeamasarakkeissa tuloylitykset ja menoalitukset näkyvät positiivisina ja tuloalitukset ja menoylitykset negatiivisina.

TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILU

1000 EUR		Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
YLEISHALLINTO						
	Toimintatulot	122 110	-900	121 210	112 026	-9 183
	Valmistus omaan käyttöön	300		300	1 085	785
	Toimintamenot	-334 244	-2 452	-336 696	-320 285	16 411
	Toimintakate	-211 834	-3 352	-215 186	-207 173	8 013
HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN TOIMIALA						
	Toimintatulot	76 392	38 620	115 012	119 161	4 149
	Valmistus omaan käyttöön	22		22	1	-21
	Toimintamenot	-923 434	-54 349	-977 783	-977 194	588
	Toimintakate	-847 019	-15 729	-862 748	-858 032	4 716
KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALA						
	Toimintatulot	38 554	3 300	41 854	49 118	7 264
	Valmistus omaan käyttöön	0		0	11	11
	Toimintamenot	-742 343	-4 173	-746 517	-743 835	2 681
	Toimintakate	-703 789	-873	-704 663	-694 706	9 956
KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA						
	Toimintatulot	186 734	-5 600	181 134	194 132	12 998
	Valmistus omaan käyttöön	12 787		12 787	7 582	-5 205
	Toimintamenot	-279 077	-28	-279 104	-245 558	33 546
	Toimintakate	-79 556	-5 628	-85 183	-43 845	41 339
KÄYTTÖTALOUSOSA						
	Toimintatulot	423 790	35 420	459 210	474 438	15 227
	Valmistus omaan käyttöön	13 109		13 109	8 679	-4 430
	Toimintamenot	-2 279 098	-61 001	-2 340 099	-2 286 873	53 227
	Toimintakate	-1 842 199	-25 581	-1 867 780	-1 803 756	64 024

YLEISHALLINTO

1 YLEISHALLINTO (ei sitovia eriä)

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toimintatulot	122 110	-900	121 210	112 026	-9 183
Valmistus omaan käyttöön	300	0	300	1 085	785
Toimintamenot	-334 244	-2 452	-336 696	-320 285	16 411
Toimintakate	-211 834	-3 352	-215 186	-207 173	8 013

112 TARKASTUSLAUTAKUNTA JA TILINTARKASTUS (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toimintatulot	0	0	0	1	1
Toimintamenot	-893	0	-893	-713	180
Toimintakate	-893	0	-893	-712	181

Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastuksen menot alittuvat henkilöstökuluissa alkuvuoden henkilöstövajeesta johtuen. Ulkoisten palvelujen ostoissa on varauduttu ennakoimattomiin tarkastuspalveluihin, jotka eivät toteutuneet.

YLEISHALLINTO

Konsernihallinto

Toiminnan toteutuminen

Johtamisen ja talousohjauksen tietojärjestelmäkokonaisuuden (JoTo) sekä hyvinvointialueen valmistelutyöt olivat merkittävässä rooleissa.

Sarastia365 HR- ja palkkajärjestelmän vakauttamista jatkettiin. Suuntaamo, espoolaisen osaamisen ja suorituksen hallinnan työkalu otettiin käyttöön.

Poikkihallinnollisten kehitysohjelmien Elinvoimainen Espoo, Hyvinvoiva Espoo, Kestävä Espoo ja Tapahtumien yhteisöllinen Espoo hyötytavoitteet hyväksyttiin valtuustossa helmikuussa ja ohjelmasuunnitelmat kaupunginhallituksessa huhtikuussa. Ohjelmaryhmien välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa tuettiin mm. yhteisillä tilaisuuksilla.

Kestävä Espoo -ohjelman tavoitteita edistettiin yhdessä kumppaneiden ja toimialojen kanssa kymmenessä ulkoisesti rahoitetussa kehittämishankkeessa. Espoo valittiin yhtenä edelläkävijäkaupungeista toteuttamaan Euroopan komission 100 ilmastoneutraalia ja älykästä kaupunkia -missiota. Espoon ilmastopäästöt putosivat vuonna 2021 yhdeksän prosenttia.

Tutkimus ja tietotuotanto julkaisi uuden Espoon pitkänajan väestöennusteen 2022–2060 sekä uuden Espoon alueittaisen väestöennusteen 2022–2031.

Valtuusto hyväksyi kesäkuussa kotouttamisohjelman, jolla toimeenpannaan valtuustokauden tavoitetta Espoosta ”Suomen parhaana kotouttajana”. Kaupunginhallitus hyväksyi lokakuussa kaupungin kansainvälisen toiminnan painopisteitä linjaavan kansainvälisen toiminnan agendan. Keskeisin kansainvälisen toiminnan ponnistus oli kesäkuussa Espoossa järjestetty Eurocities-verkoston vuosikokous ja -konferenssi.

Vaikuttavuudella johtamista jatkokehitettiin datapohjaisiksi valtuustokauden indikaattoreiksi. Tiedonhallintalain toimeenpano jatkui tietoaineistoihin ja tietoturvaan kohdistuneilla toimenpiteillä.

Espoo-tarinan pohjalta valmisteltiin viestinnän ja markkinoinnin periaatteet. Alkuvuoden viestintää leimasi edelleen vahvasti kriisiviestintä. Koronatilanteen rauhoittuessa viestinnässä painopiste siirtyi Ukrainan tilanteeseen liittyvään viestintään.

Ukrainan tilanne heijastui ICT-palveluissa ja Logistiikassa komponenttipulana ja kasvavina polttoainekustannuksina sekä hankintakeskuksen työmäärän lisääntymisenä. Keskitetty varasto lakkautettiin hyvinvointialue-siirron vuoksi ja jatkossa siirrytään suoratoimituksiin.

Asiointipalvelujen uuden liiketoimintamallin toteuttaminen eteni kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti. Espoonlahden, Espoon keskuksen ja Tapiolan asiointipisteet suljettiin ja uudet Espoo-info avattiin kauppakeskus Lippulaivassa ja Entressessä. Erityisesti digitukeen keskittyvä liikkuva Espoo-info neuvontapalvelu käynnistettiin mm. senioriasiakkaiden keskuuteen.

1 YLEISHALLINTO (pl. tarkastuslautakunta ja tilintarkastus sekä elinvoiman tulosalue (toimintakate sitova))

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toimintatulot	109 187	0	109 187	97 250	-11 938
Valmistus omaan käyttöön	300	0	300	1 085	785
Toimintamenot	-173 885	589	-173 297	-158 752	14 545
Toimintakate	-64 398	589	-63 809	-60 417	3 393

Tulot alittuivat alkuperäiseen talousarvioon 11,2 milj. euroa. Merkittävimmät alitukset olivat sisäisissä tietohallinnon erissä: järjestelmä-, ICT-infra- ja asiantuntijapalveluissa sekä toimialakohtaiset poistot. Ulkoiset tulot ylittyivät 2,1 milj. euroa asiakasmaksujen perintätuotoista, alv-palautuksista sekä hankkeiden ulkopuolisesta rahoituksesta. Tulot laskivat edellisvuodesta 11,3 prosenttia johtuen sisäisten erien laskusta.

Menot alittuivat 15,1 milj. euroa alkuperäiseen talousarvioon. Alitukseen vaikuttivat tietohallinnossa Sote ICT-transitio, koronatilanne ja myös Ukrainan kriisi vaikutukset ICT-ratkaisujen käyttöönottoon, kehityshankkeisiin sekä ICT-laitehankintoihin muun muassa suunniteltujen kehityshankkeiden lykkääntymisen, käyttöönottojen viivästymisen johdosta sekä tavallista hitaammista laitetoimituksista. Lisäksi menojen alittumiseen vaikuttivat yleishallintoon keskitetysti varattujen kaupunkitasoisten määrärahojen alittuminen ja henkilöstömenosäästöt. HVA-siirron ja koronahankintojen myötä keskusvarastosta alaskirjattiin vanhentuneita ja epäkurantteja tavaroita noin 2 milj. euroa.

Toimintakateen alijäämä alitti alkuperäisen talousarvion 4 milj. euroa. Alijäämä kasvoi edellisvuodesta 2,9 milj. euroa (5 prosenttia).

Investointien toteutuminen

Tietohallinnon aineettomat investoinnit ylittivät alkuperäisen talousarvion noin 2,1 milj. euroa ja alittivat muutetun talousarvion 0,7 milj. euroa. Jotosta kirjattu valmistus omaan käyttöön kirjauksia 1,1 milj. euroa. Keskeisimmät muutokset johtuivat JoTo-projektin kasvaneilla kustannuksilla johtuen aikataulun myöhästymisestä.

Tietohallinnon kone- ja kalustoinvestoinnit alittuivat laitteiden saatavuushaasteiden vuoksi. Logistiikassa komponenttipula viivästytti kalustoinvestointien toteutumista ja osa hankinnoista siirtyi seuraavalle vuodelle.

Talousarviomuutokset

Kaupunginjohtaja on vuoden aikana siirtänyt kaupunginhallituksen tehtäväalueelta keskitettyjä henkilöstö- ja kesätyöllistämismäärärahoja 588 624 euroa toimialoille ja konsernihallintoon. Kasvun ja oppimisen toimialalle siirrettiin kilometrikisan määrärahaa 9 387 euroa sekä 50-vuotiaan Espoon kaupungin lahjoitus ukrainalaisten tueksi 50 000 euroa.

Valtuusto lisäsi tietohallinnon ICT:n aineettomia menomäärärahoja 2,8 milj. euroa.

Taloudellisesti kestävä Espoo - tuottavuus- ja sopeutusohjelman (Take) toteuttaminen

Konsernihallinto jatkoi Taloudellisesti kestävä Espoo - tuottavuus ja sopeutusohjelman toimeenpanoa ja ohjausta kaupungissa sekä konsernihallinnon omien Take-toimenpiteiden ja projektien toteuttamista.

TakE-ohjelman päivitys keväällä 2022, kaupungin johtamisen ja talousohjauksen järjestelmäkonaisuuden (Joto) toteuttaminen ja Sarastia365-järjestelmän käyttöönotto olivat konsernihallinnon TakE-toimenpiteiden keskiössä vuonna 2022. Työtehtäviä jouduttiin priorisoimaan erityisesti näihin suuriin järjestelmäprojekteihin ja HVA-uudistukseen liittyvään valmisteluun. Nämä vaikuttivat osaltaan siihen, ettei säästövapaita ollut mahdollista purkaa kaikissa yksiköissä TakE-tavoitteen mukaisesti.

Suurin osa konsernihallinnon TakE-toimenpiteillä (30 toimenpidettä) tehtävistä toiminnan muutoksista eteni suunnitellusti. Kahdessatoista toimenpiteessä esiintyi joitakin muutoshasteita vielä vuoden lopussa. Kahden toimenpiteen kohdalla toiminnan muutoksen onnistumisesta liputettiin punaisella. Sarastia365-järjestelmän käyttöönottoa ratkaisemaan tarvittiin lisää resurssia, jonka vuoksi henkilöstöyksikön henkilöstösäästötavoite ei toteutunut vuoden aikana. Ongelma on kuitenkin väliaikainen ja tavoitteeseen nähden päästään oikealle uralle 2025. HR-Digi-tietojärjestelmän kilpailutusprojekti kirjattiin lopullisesti keskeytetyksi lokakuussa 2022. Uusista HR-ratkaisuista tehdään esiselvitys.

Työterveydenhoidossa omien lääkärin palkkaus, säästö vuokralääkäreistä ei toteutunut vuoden 2022 aikana, sillä omia työterveyslääkäreitä ei saatu rekrytoitua. Pienkehittämisen kustannuksia ei pystytty rajoittamaan tavoitteen mukaisesti Sarastiassa ilmenneiden haasteiden vuoksi. Matkakustannusten, vieraanvaraisuuden, suhdetoiminnan yms. kustannusten vähentäminen ei toteutunut kaikissa konsernihallinnon yksiköissä. Yhtenä merkittävänä tekijänä Eurocities-tapahtuman toteuttaminen kesällä 2022.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	muutos-%
C182 TALOUSPALVELUT					
Henkilöstömäärä	85	85	85	78	-8,2 %
Htv	73,8	66,4	70,0	64,2	-3,3 %
Myyntireskontra ja myyntilaskutus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 155 459	1 124 896	1 092 409	1 093 122	-2,8 %
- suorite: myyntilasku, manuaalinen/kpl	10 383	7 828	15 256	9 085	16,1 %
- yksikkökustannus e/kpl	21,80	31,06	15,49	26,08	-16,0 %
- suorite: myyntilasku, sähköinen/kpl	456 150	486 085	550 000	484 431	-0,3 %
- yksikkökustannus e/kpl	2,04	1,81	1,56	1,77	-2,4 %
Ostotilaukset, ostolaskutus, ostoreskontra ja maksuliikenteen hoitaminen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 987 297	1 898 940	1 923 251	1 960 666	3,3 %
- suorite: ostolasku, manuaalinen/kpl	123 321	103 392	130 000	113 417	9,7 %
- yksikkökustannus e/kpl	12,29	14,53	11,53	13,82	-4,9 %
- suorite: ostolasku, sähköinen/kpl	172 770	208 567	190 000	209 157	0,3 %
- yksikkökustannus e/kpl	2,73	1,97	2,23	1,88	-4,8 %
Tilaus-toimitusketjun palvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 145 621	2 875 465	2 408 272	1 952 851	-32,1 %
- suorite: Terminaali- ja kuljetustoiminta	141 000	108 360	140 000	61 537	-43,2 %
- yksikkökustannus e/ tapahtuma	7,43	15,06	10,08	18,93	25,7 %
- suorite: asiantuntijatyö	9 853	7 654	8 858	2 662	-65,2 %
- yksikkökustannus e/kpl	212,94	162,53	112,63	295,90	82,1 %
Muut palvelutuotteet *)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 284 837	2 383 632	2 485 792	2 272 503	-4,7 %
- yksikkökustannus: e/kokonaispalvelu					

*) Muut palvelutuotteet = Kirjanpito ja tilinpäätökset sekä myyntilaskutuksen vain Hytelle tehtävät erityistehtävät

Talospalveluissa tehtyjen manuaalisten myyntilaskujen volyyymi jäi arvioidusta, sillä toimialat tekivät manuaalilaskuja suoraan Community-järjestelmään yhä suuremmassa määrin. Volyymien vähentyessä toteutunut yksikköhinta on lähes kaksinkertainen talousarvioon nähden.

Liittymän kautta tulevien (sähköisten) myyntilaskujen volyymit jäivät noin 12 prosenttia arvioidusta. Toteutunut yksikköhinta oli 1,77 euroa, joka oli noin 14 prosenttia arvioitua korkeampi. Syynä tähän olivat pääasiassa arvioitua pienempi suorit määrä sekä JoToon käytetty työaika.

Manuaalisen ostolaskun yksikköhinnaksi muodostui 13,82 euroa. Arvioitu ennuste yksikköhinnasta noudattelee haluttua suuntaa.

Sähköisen ostolaskujen yksikkökustannus vuonna 2022 oli 1,88 euroa, joka oli lähes 21 prosenttia arvioitua pienempi. Sähköisiä ostolaskuja saapui lähes 20 000 kappaletta arvioitua enemmän, joka myös pakotti palkkaamaan lisätyövoimaa Seuren kautta.

Keskusvarasto ajettiin alas loppuvuodesta 2022, jonka lisäksi myös Orionintien suojavaatteiden varasto suljettiin jo aiemmin keväällä. Terminaali- ja kuljetustoiminnan volyymit jäivät tämän myötä huomattavasti arvioidusta. Terminaali- ja kuljetustoimintaan kohdistuvat kustannukset kuitenkin pienentyivät, jonka myötä muodostunut yksikköhinta on linjassa talousarvion kanssa.

Talousohjelmien uuden laskutustavan myötä vertailukelpoista tietoa asiantuntijatyön volyyimeistä eikä yksikköhinnasta saada edellisiin vuosiin verrattuna. Asiantuntijatyön volyyymi jäi yli 50 prosenttia arvioidusta henkilöiden siirryttyä hyvinvointialueelle, ja lisäksi toimitusketjuratkaisut-vastuualueen henkilöstön osaamisen jatkuvasti kehittyessä työpanos siirtyi myös muiden vastuualueiden työtehtävien tekoon.

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	2021-2022 muutos-%
C192 HENKILÖSTÖPALVELUT					
Henkilöstömäärä	97	168	168	161	-4,2 %
Htv	80	128,8	128,8	135,7	5,4 %
HR-neuvomon erityissasiantuntemusta vaativa työ (koulutukset, viestintä, sanktiotoimenpiteet, kohdennettu konsultointi)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	576 485	543 031	539 206	571 820	5,3 %
- suorite: Asiantuntijapalvelu kpl	1	1	1	1	0,0 %
- yksikkökustannus e/kpl	576 485	543 031	539 206	571 820	5,3 %
HR-neuvomon kaupunkitasoiset palvelussuhdetehävät (Lisälaskenta, huomiointitapaukset, palvelusuhdetodistukset)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	230 594	217 212	215 682	228 728	5,3 %
- suorite: Tehtävien lukumäärä kpl	7 000	15 336	7 000	4 949	-67,7 %
- yksikkökustannus e/kpl	32,94	14,16	30,81	46,22	226,3 %
HR-neuvomon kaupunkitasoiset palvelussuhdepalvelut (sähköposti ja puhelin)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	336 330	325 819	323 524	343 092	5,3 %
- suorite: Yhteydenotot kpl	31 000	15 911	15 500	18 519	16,4 %
- yksikkökustannus e/kpl	10,85	20,48	20,87	18,53	-9,5 %
Rekrytointi-ilmoitukset					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 108 594	1 010 608	1 119 802	1 007 402	-0,3 %
- suorite: Rekrytointi-ilmoitukset kpl	3 100	3 882	3 000	4 343	11,9 %
- yksikkökustannus e/ilmoitus	357,61	260,33	373,27	231,96	-10,9 %
Kaupunkitasoiset rekrytointipalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	369 531	336 869	373 267	335 801	-0,3 %
- suorite: Asiantuntijapalvelu	1	1	1	1	0,0 %
- yksikkökustannus e/kokonaispalvelu	369 531	336 869	373 267	335 801	-0,3 %
Kaupunkitasoiset palkanlaskennan palvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 507 628	5 777 337	5 245 334	4 140 564	-28,3 %
- suorite: palkkalaskemat/kpl	267 867	272 811	260 000	290 158	6,4 %
- yksikkökustannus e/kpl	20,56	21,18	20,17	14,27	-32,6 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 361 240	3 447 139	4 622 029		-100,0 %

Palvelussuhdetehtävien suoritemäärissä henkilöstön huomiointiin liittyviä tapauksia ei tilastoitu vuonna 2022 ja kaupungin henkilöstön vaihtuvuusprosentin kasvusta johtuen arvioitiin, että työkokemuksiläskennan sekä palvelussuhdetodistusten määriin arvioitiin kasvua.

Palkanlaskentapalvelujen palkkalaskelmien määrä nousi ja kustannukset alittivat pääosin sisäisten erien veloituksissa.

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	2021-2022 muutos-%
C193 TYÖTERVEYSPALVELUT					
Henkilöstömäärä	36	38	38	34	-10,5 %
Htv	25,3	28,6	28,6	25,6	-10,5 %
KELA I	31,5				
Tietojen anto ja ohjaus, organisaatio (työpaikkatoiminta)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	63 907	63 095	53 521	72 400	14,7 %
- suorite: kpl	71	133	150	76	-42,9 %
- yksikkökustannus e/kpl	900,10	474,40	356,81	952,63	100,8 %
Työpaikkaselvitys (työpaikkatoiminta)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	100 931	97 532	91 303	114 494	17,4 %
- suorite: selvitys/kpl	180	84	400	202	140,5 %
- yksikkökustannus e/kpl	560,73	1161,10	228,26	566,80	-51,2 %
Työkykyarviot (yksilöön kohdistuva toiminta)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	60 188	89 958	85 843	104 901	16,6 %
- suorite: käynnit/kpl	500	404	500	427	5,7 %
- yksikkökustannus e/kpl	120,38	222,67	171,69	245,67	10,3 %
Työterveysneuvottelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	107 682	102 332	98 636	119 926	17,2 %
- suorite: käynnit/kpl	1 500	1 329	1 200	1 301	-2,1 %
- yksikkökustannus e/kpl	71,79	77,00	82,20	92,18	19,7 %
Lakisääteiset määräaikaistarkastukset					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	36 203	79 083	70 527	92 860	17,4 %
- suorite: neuvottelut/kpl	400	510	400	476	-6,7 %
- yksikkökustannus e/kpl	90,51	155,06	176,32	195,08	25,8 %
Terveystarkastukset muut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	328 209	301 634	70 527	92 860	-69,2 %
- suorite: kpl	4 279	3 881	5 500	6 210	60,0 %
- yksikkökustannus e/kpl	76,70	77,72	12,82	14,95	-80,8 %
Tietojen anto ja ohjaus yksilö					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	490 812	448 419	488 915	542 231	20,9 %
- suorite: selvitys/kpl	33 954	41 690	27 000	30 352	-27,2 %
- yksikkökustannus e/kpl	14,46	10,76	18,11	17,86	66,1 %
B-lausunnot					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	59 161	83 396	80 077	96 643	15,9 %
- suorite: käynnit/kpl	942	855	700	873	2,1 %
- yksikkökustannus e/kpl	62,80	97,54	114,40	110,70	13,5 %
Erikoislääkärikonsultaatiot					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	52 556	170 559	163 868	161 805	-5,1 %
- suorite: neuvottelut/kpl	350	302	450	255	-15,6 %
- yksikkökustannus e/kpl	150,16	564,76	364,15	634,53	12,4 %

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	2021-2022 muutos-%
Fysioterapiaostot					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	48 685	98 147	119 831	100 804	2,7 %
- suorite: kpl	1 100	888	1 800	734	-17,3 %
- yksikkökustannus e/kpl	44,26	110,53	66,57	137,34	24,3 %
Laboratoriotutkimukset (KELA I)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	40 393	92 817	110 490	104 036	12,1 %
- suorite: selvitys/kpl	15 000	13 070	20 000	14 307	9,5 %
- yksikkökustannus e/kpl	2,69	7,10	5,52	7,27	2,4 %
Kuvantamistutkimukset (KELA I)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	141 264	65 288	58 230	72 108	10,4 %
- suorite: käynnit/kpl	250	233	350	187	-19,7 %
- yksikkökustannus e/kpl	565,06	280,21	166,37	385,60	37,6 %
Muut Kela I					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	567 734	391 926	389 638	466 971	19,1 %
- suorite: neuvottelut/kpl	20 000	24 927	15 000	14 553	-41,6 %
- yksikkökustannus e/kpl	28,39	15,72	25,98	32,09	104,1 %
C193 TYÖTERVEYSPALVELUT					
KELA II					
Lääkärikontaktit					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	620 089	1 343 357	1 251 078	1 371 781	2,1 %
- suorite: kpl	20 000	23 057	15 000	18 353	-20,4 %
- yksikkökustannus e/kpl	31,00	58,26	83,41	74,74	28,3 %
Hoitajakontaktit					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	42 403	127 979	107 809	149 650	16,9 %
- suorite: kpl	2 000	1 634	2 000	942	-42,4 %
- yksikkökustannus e/kpl	21,20	78,32	53,90	158,86	102,8 %
Erikoislääkärikonsultaatiot					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	44 473	109 113	88 282	122 548	12,3 %
- suorite: selvitys/kpl	500	638	350	476	-25,4 %
- yksikkökustannus e/kpl	88,95	171,02	252,23	257,45	50,5 %
Laboratoriotutkimukset (KELA II)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	115 213	223 116	282 392	248 680	11,5 %
- suorite: käynnit/kpl	25 000	22 271	22 000	15 129	-32,1 %
- yksikkökustannus e/kpl	4,61	10,02	12,84	16,44	64,1 %
Kuvantamistutkimukset (KELA II)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	71 067	192 054	190 959	203 119	5,8 %
- suorite: neuvottelut/kpl	1 500	1 543	1 300	1 042	-32,5 %
- yksikkökustannus e/kpl	47,38	124,47	146,89	194,93	56,6 %
Muut Kela II					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	238 564	160 259	133 160	189 655	18,3 %
- suorite: käynnit/kpl	10 000	8 641	10 000	7 724	-10,6 %
- yksikkökustannus e/kpl	23,86	18,55	13,32	24,55	32,4 %
KELA 0					
KELA 0 palvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	79 135	128 504	132 673	125 525	-2,3 %
- suorite: neuvottelut/kpl	3 000	23 057	2 900	3 821	-83,4 %
- yksikkökustannus e/kpl	26,38	5,57	45,75	32,85	489,4 %

Kuvantamistutkimukset ja laboratoriopalvelujen suoritteiden laskun syy on ollut tavoitteellista. Tarvetta arvioidaan kriittisesti. Lakisääteisten terveystarkastusten tarkastusväli on useimmiten kolme vuotta. Terveystarkastusten määrä kasvoi koronavaikutuksen vähentyessä, mutta TA-eurot eivät olleet realistisia. Työpaikkaselvitysten suoritelmäärän osalta ei kuitenkaan päästy ihan tavoitteeseen, kuitenkin huomattavaa nousua verrattuna vuoteen 2021. Koronapandemia on vaikeuttanut suunnittelua ja ennakoimista.

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	2021-2022 muutos-%
C215 ASIOINTI					
Henkilöstömäärä (asiointipalvelut)	57	57	54	54	-5,3 %
Htv	40,1	40,1	38,1	44,90	12,0 %
Toimipisteasiointi					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 820 008	1 660 000	2 100 313	1 735 201	4,5 %
- suorite: asiointi kpl	149 602	128 315	160 000	138 509	7,9 %
- yksikkökustannus e/asiointi	12,17	12,94	13,13	12,53	-3,2 %
Palvelutorikonseptin koordinointi					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	960 012	960 000	1 068 471	714 898	-25,5 %
- suorite: asiakaskäynti kpl	963 667	904 656	1 500 000	1 082 300	19,6 %
- yksikkökustannus e/asiakaskäynti	1,00	1,06	0,71	0,66	-37,8 %
Sähköinen asiointi(Vaihdepalvelu + cc)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	800 120	630 000	938 843	671 641	6,6 %
- suorite: asiointi kpl	82 944	95 876	125 000	91 377	-4,7 %
- yksikkökustannus e/asiointi	9,65	6,57	7,51	7,35	11,9 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	814 044	1 280 577	1 027 373	1 183 571	-7,6 %

Toimipisteiden sulkeminen laski toimipisteasiointin suoritemääriä. Talousarviovaiheessa ei ollut vielä tiedossa kaupunginhallituksen päätöstä kolmen pisteen sulkemisesta. Koronan vaikutus alkuvuonna oli odotettua suurempi, joka vaikutti palvelutorien ja toimipisteiden suoritemääriin. Sähköisen asiointin yksikkökustannus kasvoi hieman, mutta toimipisteasiointin ja palvelutorikonseptin yksikkökustannukset laskivat edellisestä vuodesta.

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	2021-2022 muutos-%
C216 TIETOHALLINTO					
Henkilöstömäärä	54	57	59	47	-17,5 %
Htv	45,4	45,5	50,6	44,9	-1,3 %
Päätelaitepalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	6 924 000	8 039 000	11 856 407	8 842 395	10,0 %
- suorite: laitemäärä	55 058	56 763	70 625	58 720	3,4 %
- yksikkökustannus ka € / laitemäärä	125,76	141,62	167,88	150,59	6,3 %
IT-järjestelmien ylläpito					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	22 058 536	26 729 000	31 050 000	23 893 968	-10,6 %
- suorite: järjestelmien ylläpitopäivä	50 866	62 500	73 085	61 548	-1,5 %
- yksikkökustannus € / ylläpitopäivä	433,66	427,66	424,85	388,22	-9,2 %
Keskitetyt IT- ja infrapalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	9 823 000	9 251 000	13 791 050	8 167 627	-11,7 %
- suorite:	367 399	370 000	567 103	336 995	-8,9 %
- yksikkökustannus € / IT-palvelu	26,74	25,00	24,32	24,24	-3,1 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	13 892 000	14 630 424	13 384 000	10 474 010	-28,4 %

Tietohallinnon palvelutuotteiden kokonaiskustannukset sekä suoritteet jäivät talousarviota pienemmiksi, johtuen siirtyneistä projekteista sekä laiteusintojen myöhäistämistä. Palvelutuotteiden yksikkökustannukset jäivät talousarviota alhaisemmista välillisten kustannuksista johtuen muun muassa henkilöstä- ja toimitilakulujen supistumisesta (LUVN-laskutus, rekrytointihaasteet, kertaluonteinen vuokraerä).

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	muutos-%
C217 LOGISTIikka					
Henkilöstömäärä	18	17	16	18	-5,9 %
Htv	14	14	13,3	15,1	-5,0 %
Kalustonvuokrauspalvelu					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 150 000	5 490 000	6 033 631	6 284 236	14,5 %
- suorite: vuokrattu kalusto kpl	775	771	780	772	0,1 %
- yksikkökustannus e/kalusto	6 645	7 121	7 735	8 140	14,3 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 331 807	10 023 164	1 332 369	1 311 775	-86,7 %

Koronavirusepidemia vaikutti yksilö- ja ryhmäkuljetusten määrään kevätkaudella, mikä nosti henkilökuljetusten yksikkökustannusta. Polttoaineiden hinnannousu aiheutti kalustovuokrauspalveluihin kustannusten nousua, ja komponenttipula vaikeutti ajoneuvojen saatavuutta, joka laski suoritemääriä. Näiden seurauksena kalustopalvelun yksikkökustannukset kasvoivat.

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	2021-2022 muutos-%
C218 HANKINTAKESKUS					
Henkilöstömäärä	35	35	36	32	2,9 %
Htv	29,2	29,2	29,4	30,5	0,7 %
Kevyt kilpailutus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	270 101	280 000	248 780	226 668	-19,0 %
- suorite: Kevyt kilpailutus / kpl	37	32	40	26	-18,8 %
- yksikkökustannus €/kpl	7 300	8 750	6 220	8 718	-0,4 %
Keskiraskas kilpailutus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	540 009	570 000	533 100	470 850	-17,4 %
- suorite: Keskiraskas kilpailutus / kpl	29	48	40	26	-45,8 %
- yksikkökustannus €/kpl	18 621	11 875	13 328	18 110	52,5 %
Raskas kilpailutus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	888 130	920 000	888 500	809 529	-12,0 %
- suorite: Raskas kilpailutus / kpl	35	48	40	27	-43,8 %
- yksikkökustannus €/kpl	25 375	19 167	22 213	29 983	56,4 %
Hankintojen suunnittelu					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 118 023	1 240 000	1 243 900	1 133 340	-8,6 %
- suorite: asiantuntijapalvelu	1	1	1	1	0,0 %
- yksikkökustannus €/kpl	1 118 023	1 240 000	1 243 900	1 133 340	-8,6 %
Toimittajahallinta					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	509 921	530 000	639 720	582 861	10,0 %
- suorite: asiantuntijapalvelu	1	1	1	1	0,0 %
- yksikkökustannus €/kpl	509 921	530 000	639 720	582 861	10,0 %

HYTE-toimialan hankinnat olivat vuoden 2022 osalta lähes täysin jäissä sote-uudistukseen valmistautumisen seurauksena. Hankinnan henkilöstön siirtyminen hyvinvointialueelle ja muun henkilöstön suuri vaihtuvuus vaikutti valmistuvien hankintojen määrään. Hyvinvointialuevalmistautumisen vaatimat sopimusselvitykset vaativat tuntuvasti resursseja ja lisäsivät kustannuksia. Lisäksi osin hankintakeskuksesta riippumattomista syistä keskeytettiin ja peruttiin poikkeuksellisen paljon hankintoja mikä osaltaan vaikutti valmistuneiden hankintojen lukumäärään. Näin olle kilpailutuksiin liittyvät yksikkökustannukset ylittivät selvästi talousarvion. Muissa palvelutuotteissa yksikkökustannukset alittivat talousarvion.

124 Elinvoiman tulosalue

Toiminnan toteutuminen

Elinvoiman tulosalueen toimintavuotta 2022 sävytti edelleen voimakkaasti koronapandemia sekä siihen liittyvät palveluiden järjestelyt. Kulttuurin sekä Liikunnan ja urheilun tapahtumien, yleisötilaisuuksien, liikunta- ja harrasteryhmien kävijämäärät eivät ole kaikilta osin palanneet koronaa edeltävälle tasolle. Lisäksi asiakkaiden osallistuminen ja aktiivisuus oli aiempaa varovaisempaa ja vaikeammin ennakoitavissa.

Tulosalueella seurattiin tarkasti koronakadokkaiden määriä ja tehtiin systemaattista työtä, jotta käyttäjät löytäisivät takaisin palveluiden pariin. Lasten ja nuorten osalta paluu harrastuksiin on sujunut melko hyvin. Ikäihmisten palveluita edistettiin muun muassa vanhuspalveluiden, kulttuurin ja liikunnan ja urheilun yhteisellä Senioripaku-pilottihankkeella.

Tapahtumamaailma vilkastui vuoden 2022 aikana. Elinvoiman tulosityksiköissä järjestettiin useita yhteistyötapahtumia sekä laajasti kulttuuri- ja liikuntatoimintaa ja mm. EU-hankkeen ”Digitalizing sports to foster a new active generation” yhteydessä kolme e-urheilun ja pelaamisen tapahtumaa, jotka ovat uusia avauksia urheilun kentällä.

Esponlahteen avattiin keväällä Lippulaivan kirjasto, joka on Espoon viides aluekirjasto. Syyskuussa avattiin myös Viherlaakson kirjasto uusissa tiloissa. Espoon kulttuurikeskuksen teatterin hankesuunnitelma hyväksyttiin valtuustossa. Matinkylän uimahalli avattiin keväällä.

Vuoden 2022 aikana valmistui ensimmäinen Elinkeino ja työllisyys -tulosityksikön tarina ja aloitettiin elinkeino- ja työllisyyspoliittisten painopisteiden määrittely. Espoon TE24-ohjelman toteutus alkoi ja eteni suunnitellusti vuoden aikana. Ohjelmalla valmistaudutaan vastaanottamaan työllisyys- ja elinkeinopalvelut valtiolta vuonna 2025.

Yleinen työllisyyskehitys parantui, mutta työllisyyden kuntakokeilujen asiakasmäärä ei juurikaan laskenut pandemiatilanteen helpottumisesta huolimatta. Tämä johtui kuntakokeilujen asiakasrakteesta. Vuoden lopussa Työllisyys Espoossa oli noin 17 500 asiakasta.

Asiakasohjauksen tehostamiseksi ja vaikuttavien palvelupolkujen luomiseksi aloitettiin kehittämistyö palvelumuotoilun keinoin. Lisäksi asiakasohjausta vaikuttaviin palveluihin tehostettiin omavalmentajien työtä suuntaamalla kärkipalveluihin. Palveluohjauksen tavoitetaso määriteltiin vuoden 2023 alussa.

Asiakasohjauksen ja yritys yhteistyön tehostaminen yhdessä Omnian kanssa on lähtenyt hyvin käyntiin. Osaamiskeskuksen kautta on työllistynyt vuosittain enemmän asiakkaita palkkautettuihin ja avoimien työmarkkinoiden työsuhteisiin.

Kotouttamisen tuen toimenpiteitä tehtiin kaikissa elinvoiman tulosityksiköissä yhteistyössä yhteistyökumppaneiden ja järjestöjen kanssa.

Elinvoiman tulosalue (ei sitovia eriä)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot	10 676	-2 000	8 676	9 151	476
Toimintamenot	-145 600	-7 535	-153 135	-147 933	5 202
Toimintakate	-134 925	-9 535	-144 460	-138 782	5 677

Elinvoiman tulosalue (pl. kulttuuri ja liikunta) Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toimintatulot	3 614	0	3 614	3 683	69
Toimintamenot	-46 464	-2 934	-49 398	-48 404	993
Toimintakate	-42 850	-2 934	-45 784	-44 721	1 063

Tulot toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti. Talent Espoo toimenpideohjelma ja maahanmuuttajien osaamiskeskukset saivat uudet valtion rahoituspäätökset. Valtio korvasi myös Espoolle 0,3 milj. euroa kuntakokeilun viivästymisestä johtuen.

Menot ylittyivät 1,9 milj. euroa alkuperäiseen talousarvioon. Työmarkkinatuen kuntaosuuskustannukset ylittyivät 3,3 milj. euroa ja kustannukset olivat yhteensä 28 milj. euroa. Laskua edellisvuodesta 7,6 prosenttia 2,3 milj. euroa. Elinkeino- ja työllisyyspalvelujen avustuksista, tapahtumista, palvelusopimuksista säästy noin 0,6 milj. euroa.

Henkilöstömenot alittuivat 0,2 milj. euroa. Kasvu edellisvuoteen 33 prosenttia (2,6 milj. euroa) johtuu kaupungin vastuulle valtiolta (lähinnä TE-toimistoilta ja ELY-keskuksilta) siirtyneistä tehtävistä ja työllisyyden hoidon lainsäädännöllisistä muutoksista (pohjoismaisen mallin käyttöönotto). Työnantajille on tarjottu taloudellista tukea myöntämällä palkkatukea nettomenona 2,6 milj. euroa, 83 prosenttia (1,2 milj. euroa) enemmän kuin edellisvuonna. Työllistämisen Espoo -lisää yrityksille maksettiin 1,4 milj. euroa, 32,5 prosenttia edellisvuotta enemmän.

Talousarviomuutokset

Valtuusto lisäsi 2 884 000 euroa määrärahoja työllisyyspalveluille työmarkkinatuen kuntaosuuteen. Kaupunginjohtajan päätöksellä keskitetyistä henkilöstömäärärahoista siirrettiin 0,050 milj. euroa maahanmuuttajien rekrytointimalliin.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toteutuminen

Osaavan työvoiman tarjoaminen kaupungin tarpeisiin on tehostunut vuonna 2022, kun työllisyyspalveluissa kehitetty opinnollistamisen ja rekrytointeihin tähtäävän oppimisopimuksen prosesseja. Palkkatuella työllistettiin Espoon kaupungille vuonna 2022 yhteensä noin 370, joista vuonna 2022 alkaneita työsuhteita oli noin 250.

Asiakasohjauksen ja työllistymistä edistävien palveluiden kohdentaminen kunnan maksuvastuussa oleviin asiakkaisiin ei saavuttanut tavoitteita vuonna 2022. Asiakkaiden ohjausta työllistymistä edistäviin palveluihin on hidastanut erityisesti uuden pohjoismaisen asiakaspalvelumallin käyttöönotto keskellä toimintakautta ja henkilöstön rekrytointihaasteet erityisesti syksyllä. Lain soveltamisohjeet olivat tulkinnanvaraiset viranomaiselle että asiakkaille ja tämä hidasti osaltaan asiakkaiden palvelemista ja palveluohjausta. Asiakasohjauksen tehostamiseksi ja vaikuttavien palvelupolkujen luomiseksi aloitettiin kehittämistyö palvelumuotoilun keinoin. Lisäksi asiakasohjausta vaikuttaviin palveluihin tehostettiin omavalmentajien työtä suuntaamalla kärkipalveluihin. Palveluohjauksen tavoitetaso määritellään vuoden 2023 alussa.

Asiakasohjauksen ja yritys yhteistyön tehostaminen yhdessä Omnian kanssa on lähtenyt hyvin käyntiin. Osaamiskeskuksen kautta on työllistynyt vuositasoittain enemmän asiakkaita palkkatuettuihin ja avoimien työmarkkinoiden työsuhteisiin. Palveluista työllistyi 300 henkilöä. Korkeakoulutettujen osaamiskeskuksen päätyneistä asiakkuuksista 53 prosenttia johti työllistymiseen (138 työllistynyttä). Omnian osaamiskeskuksen päätyneistä asiakkuuksista 40 prosenttia johti

tutkintotavoitteiseen koulutukseen (152 asiakasta) ja 42 prosenttia työllistymiseen (162 asiakasta).

Työkykyhankkeen toiminta kehittyi tuloksekkaampaan suuntaan vuoden 2022 aikana. Ostopalveluna hankitut kokonaisvaltaiset työkykyarviot käynnistyivät kesäkuussa ja ne ovat todenneusti nopeuttaneet asiakkaiden prosesseja. Hankkeen tavoitteena vuonna 2022 oli 31 läpi mennyttä eläke- tai kuntoutuspäätöstä; vuonna 2022 toteutui noin 41, joten tavoite ylitettiin selkeästi. Työkykyhanke päättyi 12/2022.

Elinkeino ja työllisyyspoliittisten toimenpiteiden uudelleentarkastelu ja matkakustannusten, vieraanvaraisuuden, suhdetoiminnan kustannusten vähentäminen tuottavuustavoitteet toteutuu. Tuki- ja hallintopalveluiden sopeuttaminen asetettu tavoitteeksi vuosille 2024-2025. Asiakasohjauksen tehostamisen tavoitteella ei säästötavoitetta vuodelle 2022.

Kulttuurilautakunta

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toimintatulot	1 797	0	1 797	3 857	2 060
Toimintamenot	-61 245	-59	-61 304	-60 692	612
Toimintakate	-59 449	-59	-59 507	-56 836	2 672

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	2021-2022 muutos-%
KULTTUURILAUTAKUNTA					
Henkilöstömäärä	228	228	236	257	12,7 %
Htv	174,7	173,2	195,9	193,05	11,5 %
Kirjastopalvelu					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	20 229 669	20 148 469	23 978 443	22 132 036	9,8 %
- suorite: aukiolotunti	54 020	59 927	75 000	69 816	16,5 %
- yksikkökustannus e/tunti	374,48	336,22	319,71	317,01	-5,7 %
- suorite: käynti	2 761 013	2 309 532	4 600 000	3 020 911	30,8 %
- yksikkökustannus e/käynti	7,33	8,72	5,21	7,33	-16,0 %
Kohdennetut kulttuuripalvelut, brutto					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	16 619 278	18 574 932	19 106 469	19 633 663	5,7 %
- suorite: asiakas	575 781	520 336	546 113	1 042 099	100,3 %
- yksikkökustannus e/asiakas	28,86	35,70	34,99	18,84	-47,2 %
KULTTUURI, NETTO					
Henkilöstömäärä	134	134	145	148	10,4 %
Htv	108,6	99,9	114,5	111,2	11,3 %
Kulttuurin olo-/tilapalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	7 948 813	8 228 179	9 152 582	9 304 077	13,1 %
- suorite: aukiolotunti	8 846	5 559	12 740	12 858	131,3 %
- yksikkökustannus e/tunti	898,58	1480,15	718,41	723,60	-51,1 %
Kohdennetut kulttuuripalvelut, netto					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	8 504 363	8 359 090	9 007 506	9 622 524	15,1 %
- suorite: palveltu asiakas	84 743	116 285	288 450	336 522	189,4 %
- yksikkökustannus e/asiakas	100,35	71,88	31,23	28,59	-60,2 %

Kirjaston aukiolotuntien toteumaan vaikuttivat omatoimisen aukiolon rajaamisesta johtuvat toimenpiteet sekä Viherlaakson kirjaston avautuminen suunniteltua myöhemmin. Toimintamenojen määrärahoissa säästymisiä muun muassa henkilöstö- vartiointi- ja siviilipalveluvollisten kuluissa. Kirjastopalveluiden yksikkökustannus laskee edelliseen vuoteen verrattuna -5,7 prosenttia.

Rajoitustoimenpiteiden päätyttyä, kohdennettujen kulttuuripalveluiden, brutto, toiminta palasi normaaliksi. Asiakasmäärät palasivat miltei pandemiaa edeltävälle tasolle, ja asetetut tavoitteet saavutettiin. Kustannusten kasvuun vaikuttaa yhteyspalveluiden palvelualueen ulkoisen rahoituksen hankemäärärahat. Yksikkökustannus laskee edelliseen vuoteen verrattuna -47,2 prosenttia

Kulttuurin olo- ja tilapalveluiden aukiolotunnit toteutuivat rajoitustoimenpiteiden jälkeen suunnitellusti. Nettobudjetoituja palvelualueita sitoo toimintakate. Toimintamenot kasvoivat budjetoidun tulotavoitteen ylityksen suhteessa. Yksikkökustannus laskee edelliseen vuoteen verrattuna - 51,1 prosenttia.

Kohdennetut kulttuuripalvelut, netto, toiminta palasi rajoitustoimenpiteiden jälkeen normaaliksi. Asiakasmäärät palasivat miltei pandemiaa edeltävälle tasolle. Nettobudjetoituja palvelualueita sitoo toimintakate. Toimintamenot kasvoivat budjetoidun tulotavoitteen ylityksen suhteessa. Yksikkökustannus laskee edelliseen vuoteen verrattuna -60,2 prosenttia.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toteutuminen

Kulttuurin vuoden 2022 TakE toimienpiteet toteutuivat suunnitelmien mukaisesti. Kirjasto siirtyi vuoden 2020 alussa alueorganisaatiosta prosessi organisaatioon. Samaan aikaan pandemian myötä kirjasto ei uusinnut määräaikaisiin työsuhteisiin perustuvia työjärjestelyitä, ja niihin ei koronapandemian jälkeenkään palattu. Toiminnan kehittämisen vaikutuksesta yleistä henkilöstösäästötavoitetta on pystytty toteuttamaan ennakoitua tehokkaammin. Edellä mainitut toimenpiteet korvaavat kirjaston palveluverkkoon kohdistuneita toimenpiteitä.

Kulttuuri, brutto (pl. kulttuuri netto) (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toimintatulot	950	0	950	1 369	419
Toimintamenot	-43 542	-25	-43 567	-42 214	1 353
Toimintakate	-42 592	-25	-42 617	-40 845	1 772

Toimintatulot ylittävät talousarvion 0,4 milj. euroa. Kulttuurin yhteyspalvelut palvelualueen hankkeiden tuloylitys avustuksiin on 0,6 milj. euroa. Kaupunginkirjaston tulotavoite alittuu 0,2 milj. euroa myöhästymismaksujen ja aineistokorvauksien osalta.

Toimintamenot alittavat alkuperäisen talousarvion 1,3 milj. euroa.

Henkilöstökulut alittavat talousarvion 0,9 milj. euroa. Merkittävin tekijä on kaupunginkirjaston määrärahojen säästymisellä. Kaupunginkirjasto siirtyi vuoden 2020 alussa viiden alueen alueorganisaatiosta prosessiorganisaatioon. Toimintojen organisoiminen yhtenäisiksi prosesseiksi tehosti suuresti kirjaston toimintaa. Samaan aikaan koronaepidemian myötä kirjastossa ei uusinnettu määräaikaisiin työsuhteisiin perustuvia työjärjestelyitä, ja niihin ei koronaepidemian jälkeenkään palattu. Talousarvio alittuu kirjaston osalta 1,2 milj. euroa. Yhteyspalveluiden palvelualueen henkilöstökulut ylittävät talousarvion saatujen hankerahoitusten vaikutuksesta 0,3 milj. euroa.

Palveluiden ostot alittavat talousarvion noin 0,7 milj. euroa. Merkittävimmät alitukset kaupunginkirjaston kauppakeskusvartioiden määrärahoissa ja siviilipalvelusvelvollisten saatavuudesta johtuen matkakorvauksien sekä matka- ja ravitsemuspalveluiden osalta.

Avustukset ylittävät talousarvion 0,2 milj. euroa. Ylitys katetaan WeeGeen sisäisten toimitilavuokrien alittumisella. Muut kulut ylittävät talousarvion 0,2 milj. euroa harrastamisen mallin hankkeen ostoista johtuen.

Investointien toteutuminen

Lippulaivan kirjasto aukesi keväällä 2022. Ensikertainen kalustaminen 1,3 milj. euroa toteutui.

Talousarviomuutokset

Kaupunginjohtajan päätöksellä siirrettiin noin 0,025 milj. euroa kesätyöllistämiseen, maahanmuuttajien rekrytointimalliin.

Kulttuuri netto (toimintakate sitova)

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toimintatulot	847	0	847	2 488	1 641
Toimintamenot	-17 703	-34	-17 737	-18 478	-741
Toimintakate	-16 857	-34	-16 891	-15 990	900

Kulttuurin nettobudjetoituja palvelualueita sitoo toimintakate. Toimintatulot ylittävät talousarvion 1,6 milj. euroa ja toimintamenot ylittyivät 0,8 milj. euroa. Sitova toimintakate alittuu 0,9 milj. euroa.

Toimintatuloissa saavutettiin miltei pandemiaa edeltävä taso. Näyttelykeskus WeeGeen tiloissa avattiin loppuvuoden aikana kaksi uutta näyttelyä, pääsylipun hintaa korotettiin sekä lippujyvitykset määriteltiin uudelleen. Kulttuurikeskuksen toiminnan painopiste on muuttunut tilojen käyttökorvauksista omiin tuotantoihin.

Palveluiden ostoissa sekä aineet- ja tarvikehankinnoissa alittumista muun muassa markkinoinnissa sekä museon näyttelyrakentamiseen varatuissa määrärahoissa. Sisäisten tukipalveluiden ostoissa säästymistä ICT-kulujen ja henkilöstöpalveluiden määrärahoissa.

Investointien toteutuminen

Koneet ja kalustamisen määräraha alittui noin 0,15 milj. euroa orkesterin hankinnoissa.

Talousarviomuutokset

Kaupunginjohtajan päätöksellä siirrettiin noin 0,034 milj. euroa kesätyöllistämiseen, maahanmuuttajien rekrytointimalliin.

Liikuntalautakunta (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toimintatulot	7 512	-900	6 612	7 236	624
Toimintamenot	-51 757	-47	-51 804	-51 724	80
Toimintakate	-44 245	-947	-45 192	-44 488	705

Toimintatuloja kertyi 7,2 milj. euroa, joka oli alkuperäistä talousarvioita 0,3 milj. euroa pienempi. Muutettuun talousarvioon tulot ylittyivät 0,6 milj. euroa.

Uimahallien kävijämäärät eivät yltäneet talousarvion tasolle. Kaikki uimahallit olivat suljettuina tammikuun ja Matinkylän uimahalli avattiin 4.4.2022, mutta se viivästyti alkuperäisestä

suunnitelmasta kolmella kuukaudella. Toisaalta mm. uusien liikuntatilojen käyttökorvausmaksut, avustukset sekä myyntituotot ylittivät muutetun talousarvion yhteensä n. 0,6 milj. euroa.

Menot toteutuivat suunnitelmien mukaisesti, vaikka kaupunginhallituksen 7.3.2022 tekemällä päätöksellä seuroille myönnettiin ylimääräinen koronatuki 0,56 miljoonaa euroa, joka maksettiin pääosin koronan vuoksi syntyneillä menosäästöillä.

Menojen osalta haasteita toi runsasluminen talvi, joka aiheutti mm. auraspalvelujen ostojen lisääntymistä. Edellisen lisäksi energiakustannusten, materiaalien ja polttoaineiden hintojen nousuilla on merkittävä vaikutus menoihin.

Talousarviomuutokset

Kaupunginjohtajan päätöksellä keskitetystä määrärahasta siirrettiin kesätyöllistämiseen 0,048 milj. euroa.

Valtuusto alensi tuloarviota 0,9 milj. euroa, johtuen uimahallien maksutuottojen arvioidusta tuloalituksesta Q3:n yhteydessä.

Investointien toteutuminen

Investoinnit toteutuivat lähes suunnitelmien mukaisesti. Perusparantamiseen varattu määräraha käytettiin suunnitelmien mukaisesti.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	2021-2022 muutos-%
C24 LIIKUNTALAUTAKUNTA					
Henkilöstömäärä	256	157	156	154	-1,9 %
Htv	218,4	135,8	122,9	145,3	7,0 %
Uimahallipalvelut, omana toimintana					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	7 227 550	7 428 070	11 771 795	10 808 762	45,5 %
- suorite: kävijät	556 161	507 533	1 423 000	930 312	83,3 %
- yksikkökustannus e/kävijä	13,00	14,64	8,27	11,62	-20,6 %
Uimahallipalvelut, ostopalveluna					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 919 482	1 832 665	2 113 259	1 971 221	7,6 %
- suorite: kävijät	130 836	101 986	220 000	151 193	48,2 %
- yksikkökustannus e/kävijä	14,67	17,97	9,61	13,04	-27,4 %
Omat liikuntahallit ja urheilupuistot					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	16 216 773	17 469 714	18 004 563	18 249 619	4,5 %
- suorite: aukiolotunnit	102 485	128 535	140 000	169 000	31,5 %
- yksikkökustannus e/aukiolotunti	158,24	135,91	128,60	107,99	-20,5 %
Mannerulkoilu ja liikuntapaikkojen kunnossapito ja					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	6 899 319	6 066 993	6 081 079	6 522 736	7,5 %
Pääsääntöisesti alle 20-vuotiaille tytöille ja pojille k					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 633 338	3 219 257	1 773 601	1 885 712	-41,4 %
- suorite: harrastajat	43 407	38 300	45 000	41 400	8,1 %
- yksikkökustannus e/harrastaja	37,63	84,05	39,41	45,55	-45,8 %
Muut palvelutuotteet	10 592 796	9 519 943	12 053 590	12 285 508	29,1 %

Koronalla oli vielä alkuvuonna vaikutusta uimahallien aukioloihin ja sitä kautta suoritemäärien laskuun. Lisäksi Matinkylän uimahallin valmistuminen myöhentyi kolmella kuukaudella. Uimahalleissa talousarvion mukaisiin suoritemääriin tai yksikköhintoihin ei edellä mainittujen seikkojen takia päästy. Korona ei vaikuttanut enää liikunta- ja jäähallien kävijämääriin, joten näiden osalta päästiin tavoitteisiin ja jopa yksikköhintojen alentumiseen. Korona-aikana uinninopetusvelkaa kertyi huomattavasti, mutta ostopalvelutoimintana saimme uinninopetusvelkaa kurottua

kiinni. Tämä vaikutti yksikköhintaan alentavasti. Pääsääntöisesti alle 20-vuotiaille tytöille ja pojille kohdennetut avustukset -palvelutuotteen yksikköhinta nousi, koska lisäavustuksia myönnettiin seuroille KH:n päätöksellä. Lisäavustus katettiin tulosityksikön talousarviosta kokonaisuudessaan.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toteutuminen

TakE-ohjelma toteutui pääosin suunnitelmien mukaisesti myös vuonna 2022. Tulojen osalta toimenpiteet on toteutettu alkuvuoden aikana: Omavalvonnan subventio poistettu, venepaikkamaksut 1.1.2022 ja uimahallien maksut nostettu 1.3.2022 alkaen.

Menojen osalta toimia säästöjen saavuttamiseksi on jatkettu. Kaikkien TakE-tavoitteiden arvioidaan toteutuvan TakE-ohjelman, vuoden 2025 loppuun mennessä, lukuun ottamatta hallinnon henkilökunnan määrän vähentämistä yhdellä henkilöllä.

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN TOIMIALA

Toiminnan toteutuminen

Hyvinvoinnin ja terveyden toimialalla on tiiviisti osallistuttu Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valmistelutyöhön. Pandemia ja sen aiheuttama palvelujen tarpeen viivästyminen näkyi edelleen monessa hyvinvoinnin ja terveyden palvelussa.

Koronakuluista ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valmistelusta johtuen tilikauden tuotot ja kulut eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia edellisen vuoden tietojen kanssa.

Vanhusten palveluissa kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä kasvoi 94,2 prosenttiin (marraskuu, + 0,2 prosenttia edellisen vuoden joulukuuhun verrattuna).

Pitkäaikaishoidon talousarvion mukainen keskimääräinen paikkamäärä (1 400 paikkaa) ei toteutunut maaliskuuta lukuun ottamatta ja paikkoja ei ollut käytössä riittävästi tarpeeseen nähden. Sairaalan hoitajaksojen määrä väheni 499:lla edellisestä vuodesta ja oli 4 284 vuonna 2022. Tämä selittyy sairaalan paikkasuluilla. Lisäksi kotihoidon ja kotikuntoutuksen vastaanottokyky heikkeni sekä hoivakotipaikkoja oli heikosti saatavilla. Nämä kaikki johtuivat henkilöstön heikosta saatavuudesta. Kotihoidon tuntien ja käyntien määrä väheni edellisestä vuodesta.

Suurella osalla vanhusten palveluita oli haasteita saatavuudessa henkilöstöpuutteista johtuen. Sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen arviointi pystyttiin toteuttamaan pääsääntöisesti lakisääteisessä ajassa. Kotihoidon käyntejä jouduttiin ajoittain lyhentämään, siirtämään tai perumaan. Pitkäaikaishoidon tarpeeseen ei loppuvuodesta pystytty vastaamaan kaikilta osin ja yhteensä noin 25 henkilöä vuoden aikana joutui odottamaan hoivapaikkaa yli 90 vuorokautta. Myös sairaalan vastaanottokyky erikoissairaanhoidosta oli suuren osan vuotta heikentynyt, mikä näkyi siirtoviivemaksujen merkittävänä kasvuna.

Terveyspalveluissa koronapandemia ja sen vaikutukset näkyivät toiminnassa vahvasti myös vuonna 2022. Monissa palveluissa jouduttiin jatkamaan palveluiden supistamista ja toiminnallisia muutoksia. Alkuvuodesta terveyspalvelujen henkilöstöä myös siirtyi tilapäisesti työskentelemään vuodeosastoille ja koronarokustustoimintaan. Koronatilanteen rauhoittuttua pandemian aikana kertynyttä hoito- ja palveluvelkaa pyrittiin purkamaan mahdollisimman tehokkaasti. Samaan aikaan henkilöstön sairauspoissaolot ja henkilöstön saatavuus asettivat merkittäviä haasteita toiminnalle.

Haastavasta tilanteesta huolimatta terveyspalvelujen toimintaa kehitettiin tuloksellisesti vuonna 2022. Neljällä terveysasemalla siirryttiin tiimiterveysasemamalliin, ja hoitoonpääsy sekä hoidon jatkuvuus paranivat näillä terveysasemilla nopeasti. Mielenterveys- ja päihdepalveluissa raskeammista palveluista päästiin yhä useammin kevyempiin ja paremmin asiakkaiden palvelutarpeisiin vastaaviin palveluihin. Suun terveydenhuollossa asiakasmäärässä saavutettiin edellisvuoden taso. Myös avokuntoutuksessa fysioterapian asiakasmäärä kasvoi edellisvuoteen verrattuna. Etäpalveluita kehitettiin ja laajennettiin kaikilla palvelualueilla.

Perhe- ja sosiaalipalveluissa osa toiminnoista on alkanut palautua pandemiaa edeltävälle tasolle. Henkilöstön suuri vaihtuvuus ja heikko saatavuus sekä runsaat sairauspoissaolomäärät näkyi kaikissa palveluissa ja heikensi mm. neuvolapalveluiden kattavuutta sekä lasten pääsyä kuntoutuspalvelujen piiriin. Oma toimintaa täydennettiin merkittävästi henkilöstövuokrauksella ja ostopalveluilla, mikä näkyi talousarvion ylityksenä. Asiakkaiden tarpeet ovat aikaisempaa monimuotoisempia ja aikaa vieviä. Myös vieraskielisten asiakkaiden määrän kasvu näkyy erityisesti lasten ja perheiden palveluissa. Asiakkaiden tilanteet vaativat usein monialaista yhteistyötä.

Espeen ensimmäinen perhekeskus otettiin käyttöön Espoon keskuksessa toukokuussa. Toista perhekeskusta suunnitellaan avattavaksi Niittykumpuun syksyllä 2023.

Terveydenhoidon osalta henkilöstön siirto koronan takia kriittisiin tehtäviin vaikutti palveluntuotantoon erittäin voimakkaasti ja siitä johtuvaa hoitovelkaa on paljon. Neuvolassa leikki-ikäisten aikojen saatavuudessa on ollut haasteita. Koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon tarkastuksia on tehty normaalia vähemmän ja ennaltaehkäisevää toimintaa on jouduttu molemmissa toiminoissa vähentämään.

Lapsiperheiden hyvinvointipalvelujen asiakassuoritteiden määrä on kokonaisuudessaan pysynyt samassa tasossa vuoden 2021 kanssa. Perheneuvolan ja perhesosiaalityön palveluissa aiempien vuosien kasvu näyttää taittuneen. Lasten kuntoutuspalveluissa puolestaan on näkynyt kasvua edelliseen vuoteen verrattuna. Palvelua on pystytty tuottamaan pääsääntäisesti asetetuissa tavoiteajoissa.

Lasten psykiatrisen yksikön odotusaika ensikäynnille on onnistuttu laskemaan, mutta yksikön henkilöstöpuhlasta johtuen uusia asiakkaita ei ole voitu ottaa vastaan normaaliin tapaan, vaan priorisoidusti.

Lastensuojelussa tehtiin edelliseen vuoteen verrattuna hieman enemmän (+3,6 prosenttia) kiireellisiä sijoituksia. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä on pysynyt edellisvuoden tasolla. Hoitovuorokausien määrä kokonaisuudessaan kasvoi vain 0,3 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Strategisten tavoitteiden mukaisesti perhehoidon ja oman laitoshoidon osuus hoitovuorokausista nousi ja ostettavan laitoshoidon osuus laski hienoisesti.

Aikuisten sosiaalipalveluissa toimeentulotukea myönnettiin vähemmän kuin edellisinä vuosina. Valtion taholta tehtyjen ns. suojaavien toimenpiteiden vaikutus näkyi viimesijaisen toimeentuloturvan kysynnän vähentymisenä ensisijaisen perusturvan vastatessa paremmin tarpeisiin. Sosiaalityön palveluiden tarve näkyi sen sijaan muilta osin ihmisten vaikeutuvina elämäntilanteina ja siinä, että palvelutarpeen arviointeja ei pystytty toteuttamaan säädetyissä aikarajoissa kuin noin 50 prosenttisesti. Tähän vaikutti myös sosiaalityöntekijöiden hankala rekrytointitilanne. Tilapäisasumisen määrä väheni ja asiakkaita saatiin asumisen palveluiden piiriin strategian mukaisesti. Asunnottomien espoolaisten määrä väheni vuoden 2022 aikana noin 100 ihmisellä.

Vammaispalvelujen päivä- ja työtoiminta palautui koronaepidemiaa edeltävälle tasolle. Kuljetuspalvelujen käyttö palautui vuoden 2020 tasolle, mutta oli edelleen huomattavasti vuoden 2019 tasoa matalampaa. Vammaisten asumispalvelujen järjestämisessä oli viiveitä johtuen paikkojen huonosta saatavuudesta koko Uudellamaalla. Omassa toiminnassa kasvatettiin tuetun asumisen palvelua merkittävästi.

Esikunnan digikehitysyksikkö edisti koko toimialan digitalisaatiota tarjoamalla tukea ja asiantuntijuutta kehittämisideoiden valmisteluun, projektien läpivientiin ja kehittämiskokonaisuuden hallintaan sekä kansalliseen yhteistyöhön. Vuoden aikana valmistui lukuisten hyvinvointialueelle siirtymiseen liittyvien projektien lisäksi yksikön tukemana yhteensä 14 Espoon omaa projektia.

Espoossa hallinnoitiin Länsi-Uudenmaan kuntien yhteisiä valtionavustushankkeita; Tulevaisuuden sote-keskus ja Suomen kestävän kasvun ohjelman RRP-hanke. Hankkeiden hallinnointi siirtyi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Espoon on ollut osatoteuttajana Lohjan kaupungin hallinnoimassa Tulevaisuuden kotona asuminen ikääntyneille -hankkeessa. Hankkeissa on edistetty soten sisältöuudistusta muun muassa parantamalla palvelujen yhdenvertaisuutta sekä hoitoon/palveluun pääsyä. Hankkeiden toteutus oli vuoden 2022 aikana integroitu osaksi hyvinvointialueen valmistelun muutosorganisaatiota.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman (TakE) toteutuminen

Vanhusten palveluissa oli yhteensä 20 ohjelman mukaista toimenpidettä, joista neljä toteutui suunnitellusti, neljässä oli poikkeamia ja 12 ei toteutunut. Tulosityksikön kokonaispoikkeama on noin 2,1 milj. euroa. Tulosityksikön säästötavoitteesta toteutui 31 prosenttia eli noin 0,96 milj. euroa. Edelleen jatkuneesta koronatilanteesta, erittäin huonosta työvoiman saatavuudesta ja henkilöstön suuresta vaihtuvuudesta johtuen TakE-tavoitteita ei kokonaisuutena onnistuttu saavuttamaan. Suurimmat TakE-poikkeamat olivat kotihoidon tuotantorakenteen muutos ja asiakasajan lisääminen. Kotihoidon tuotantorakenteen muutoksessa oli tavoitteena siirtää yksi maantieteellinen alue ostopalvelujen vastuulle. Ulkoistusprojekti pitkittyi, korona ja järjestelmät aiheuttivat haasteita ja lopulta palvelutuottaja irtisanoi sopimuksen.

Asiakasajan lisäämisen tavoitteena oli lisätä kotihoidon välitöntä asiakasaikaa, mutta toimintamallien kuvaamisen ja henkilöstön saatavuuden haasteet hidastivat etenemistä. Kotihoidon käyntien reittisuunnittelua kehitettiin yhdellä kotihoidon alueella ja tavoitteena on laajentaa uudistettua reittisuunnittelua heti ensi vuoden alusta. Välittömän työajan seuranta ei Sarastian käyttöönoton jälkeen ole voitu toteuttaa.

Terveyspalveluissa oli yhteensä 19 ohjelman mukaista toimenpidettä, joista 11 toteutui suunnitellusti, neljässä oli poikkeamia ja neljässä toteuttaminen aiheutti ongelmia. Tulosityksikön 3,3 milj. euron säästötavoitteesta toteutui 1,3 milj. euroa, eli 38 prosenttia. Suurimmat haasteet olivat avosairaanhoidon ja erikoissairaanhoidon toimenpiteissä. Koronapandemian aiheuttamat toiminnalliset muutokset hidastivat toimenpiteiden edistämistä suunnitellusti. Koronatyo vei merkittävästi myös hallinnon resurssia kehittämistyöltä.

Moniammatillisen tiimimallin käyttöönotto avosairaanhoidossa eteni suunnitellusti. Palvelujen saatavuus parani mallin käyttöönoton myötä.

Perhe- ja sosiaalipalveluissa oli yhteensä 28 ohjelman mukaista toimenpidettä, joista 17 toteutui suunnitellusti. Myös muut toimenpiteet etenivät suurimmassa osassa tavoitteita ja kokonaisuutena säästötavoite täyttyi. Suurimmat haasteet olivat vammaisten oman asumistuotannon kasvattamisessa, joka ei ole edistynyt rakennuslupasyistä. Terveystoimintajien ja lääkäreiden työnjaon kehittäminen on jäänyt korona-ajan tuomien haasteiden jalkoihin. Vaikka syksyn myötä tilanne on helpottanut, haasteita aiheuttaa edelleen henkilöstöresurssitilanne. Palvelua on priorisoidusti kohdistettu asiakkaisiin, joista on suurin huoli. Rekrytointihaasteet selittävät osaltaan sijais- ja ylityötarpeita.

Lastensuojelun sijaishuollon järjestämistapamuutos on edennyt, joskin pienin askelin. Perhehoidon ja oman laitoshoidon osuus on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna.

Toimialan esikunnalla oli yhteensä 11 ohjelman mukaista toimenpidettä, joista kolme ei toteutunut. Kokonaisuutena vuoden 2022 säästötavoite toteutui.

2 HYVINVOINTI JA TERVEYS (ei sitovia eriä)

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toimintatulot	76 392	38 620	115 012	119 161	4 149
Valmistus omaan käyttöön	22	0	22	1	-21
Toimintamenot	-923 434	-54 349	-977 783	-977 194	588
Toimintakate	-847 019	-15 729	-862 748	-858 032	4 716

Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan tulot toteutuivat 4,1 milj. euroa muutettua talousarviota suurempana ja 42,7 milj. euroa alkavaa talousarviota suurempana. Edellisvuoden tilinpäätökseen nähden tulot laskivat 30,3 milj. euroa. Tulojen muutos johtuu pääosin valtion maksamista koronakorvauksista.

Toimialan toimintamenot alittivat muutetun talousarvion 1,0 milj. eurolla. Erikoissairaanhoidon ylitys oli 2,6 milj. euroa (ESH:n alkuperäinen talousarvio ylittyi 11,7 milj. euroa). Toimialan alkava talousarvio ylittyi 53,8 milj. euroa, ilman erikoissairaanhoidon ylitystä oli 42,1 milj. euroa. Edellisvuoden tilinpäätökseen nähden toimintamenot kasvoivat 29,7 milj. euroa (+3,1 prosenttia). Koronasta aiheutui toimialalle 24,4 milj. euroa lisäkustannusta.

Henkilöstömenot yhdessä palveluostoihin sisältyvien työvoimavuokrausmenojen kanssa, yhteensä 236 milj. euroa, ylittivät alkuperäisen talousarvion 16,4 milj. eurolla.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat -menolajin menot ylittivät alkuperäisen talousarvion 3,5 milj. eurolla, josta 1,3 milj. euroa johtui koronaan liittyvistä tarvikehankinnoista.

Avustukset -menolajin menoihin, sisältäen mm. toimeentulotuen ja omaishoidon tuen, käytettiin 22,4 milj. euroa, ja se alitti alkuperäisen talousarvion 1,7 milj. eurolla.

Vanhusten palveluissa menot kasvoivat 10,8 milj. eurolla (5,4 prosenttia) edelliseen vuoteen verrattuna, josta 1,6 milj. euroa oli koronaan liittyvää kulua ja loput asiakaspalvelujen ostoista ja työvoimavuokrauksesta aiheutuvaa kasvua. Terveyspalvelujen menot laskivat ilman erikoissairaanhoidon 30,5 milj. euroa (16,7 prosenttia) edelliseen vuoteen verrattuna. Lasku selittyi koronakustannusten vähenemisestä. Perhe- ja sosiaalipalvelujen toimintamenot kasvoivat 10,8 milj. euroa (4,6 prosenttia) edellisvuoteen verrattuna. Kasvu kohdistui erityisesti ostopalveluihin.

Toimialan toimintakate toteutui 11 milj. euroa alkuperäistä talousarviota heikompana. Korona ja erikoissairaanhoidon menot eliminoituna, toimialan menot kasvoivat edellisestä vuodesta 37,5 milj. euroa ja kate heikkeni 26,7 milj. euroa. Länsi-Uudenmaan sote-hankkeet ja hyvinvointialueen valmistelu vaikuttivat osaltaan toimialan tulokseen.

Investointien toteutuminen

Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan 95 pääluokan koneet- ja kalustomenot vuonna 2022 olivat 1,4 milj. euroa. Suurimpana kohteena oli Espoon keskuksen perhekeskuksen varustelu 1,3 milj. eurolla.

24 VANHUSTEN PALVELUT (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toimintatulot	34 839	1 750	36 589	39 726	3 137
Toimintamenot	-209 626	-998	-210 623	-210 740	-116
Toimintakate	-174 787	752	-174 034	-171 014	3 021

Vanhusten palvelujen tulot ylittivät alkuperäisen talousarvion noin 4,9 milj. eurolla. Muutetun talousarvion 3,1 milj. euron kokonaispoikkeamasta 1,1 milj. euroa liittyi ostopalvelujen asiakasmaksujen ja 1,7 milj. euroa muilta kunnilta saatujen myyntituottojen lisäykseen. Valtion myöntämiin koronakorvauksiin liittyi 2,0 milj. euroa, jotka ylittyivät muutettuun talousarvioon nähden 0,3 milj. euroa.

Vanhusten palvelujen toimintamenot ylittivät alkuperäisen talousarvion 1,1 milj. euroa, mutta verrattuna muutettuun talousarvioon, jossa oli huomioitu osa pandemian aiheuttamia kustannuksia, toimintamenoista säästy 0,2 milj. euroa. Kasvua edellisen vuoden tilinpäätökseen oli 10,8 milj. euroa (5,4 prosenttia). Pandemiakustannusten osuus oli yhteensä 1,6 milj. euroa. Merkittävimmät pandemiakustannukset kohdistuivat Espoon sairaalaan.

Talousarviomuutokset

Perusturvajohtaja siirsi päätöksellään 4.11.2021 vakanssin henkilöstökuluineen 54 350 euroa vanhusten palveluista esikuntaan. Kaupunginjohtaja siirsi tulosyksikköön 26.9.2022 kesätyöntekijöiden palkkauserärahaa 45 699 euroa ja 16.8.2022 rekrytoivaan oppisopimuskoulutukseen 8 387 euroa sekä maahanmuuttajien rekrytointimalliin 47 857 euroa.

Valtuusto lisäsi 12.9.2022 määrärahaa vanhustenpalveluiden henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden turvaamiseksi Vanhusten palveluiden yhteisiin kustannuksiin 50 000 euroa, Seniorineuvontaan ja palveluohjaukseen 6 000 euroa, Pitkäaikaishoitoon 98 000 euroa, Kotihoitoon 160 000 euroa ja Espoon sairaalaan 136 000 euroa. Valtuusto lisäsi 12.12.2022 määrärahaa Espoon sairaalalle tarvikkeiden oston 500 000 euroa sekä lisäsi tuloarviota Espoon sairaalaan 1 750 000 euroa.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	2021-2022 muutos-%
24 VANHUSTEN PALVELUT					
Henkilöstömäärä	1490	1 424	1 619	1 443	1,3 %
Htv	1146	1 109	1 192	1 079	-2,7 %
Palveluasuminen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset				1 780 984	
- suorite: hoitopäivä				20 020	
- yksikkökustannus e/hp				88,96	
Tehostettu palveluasuminen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	64 128 000	66 910 260	69 890 235	68 142 345	1,8 %
- suorite: hoitopäivä	482 793	502 605	510 635	482 567	-4,0 %
- yksikkökustannus e/hp	132,83	133,13	136,87	141,21	6,1 %
Lyhytaikainen tehostettu palveluasuminen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 632 000	3 501 130	5 383 000	3 783 251	8,1 %
- suorite: hoitopäivä	15 235	15 412	29 235	17 445	13,2 %
- yksikkökustannus e/hp	172,76	227,17	184,13	216,87	-4,5 %
Lyhytaikaisen tehostetun palveluasumisen ostopalvelujen hoitopäivien määriä ei saatu joulukuun osalta.					
Auroranmäen lyhytaikainen arviointi- ja kuntoutusyksikkö (aiemmin laitohoito)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 163 000	5 512 000	5 139 000	5 600 480	1,6 %
- suorite: hoitopäivä	18 857	18 967	18 980	17 920	-5,5 %
- yksikkökustannus e/hp	273,80	290,61	270,76	312,53	7,5 %
Kotihoito					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	38 605 000	41 103 368	43 394 000	44 286 908	7,7 %
- suorite: käynti	1 152 846	1 194 151	1 387 740	1 105 515	-7,4 %
- yksikkökustannus e/käynti	33,49	34,42	31,27	40,06	16,4 %
Alueellisen kotihoidon osto- ja palvelusetelikäyntien suoritelmääriä ei saatu joulukuun osalta, joten kyseinen palvelutuote ei ole vertailukelpoinen aikaisempiin vuosiin verrattuna.					

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	2021-2022 muutos-%
Kotihoidon tukipalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 035 000	2 275 353	2 281 000	1 745 658	-23,3 %
- suorite: käynti	20 685	18 007	21 895	13 179	-26,8 %
- yksikkökustannus e/käynti	98,38	126,36	104,18	132,46	4,8 %
Päivätoiminta					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 440 000	1 587 789	2 598 000	1 803 665	13,6 %
- suorite: käynti	8 168	7 067	20 795	12 405	75,5 %
- yksikkökustannus e/käynti	176,30	224,68	124,93	145,40	-35,3 %
Omaishoidon tuki					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	6 127 000	6 523 000	6 890 000	6 236 858	-4,4 %
- suorite: tukikuukausi	7 610	7 365	8 370	7 658	4,0 %
- yksikkökustannus e/tukikk	805,12	885,68	823,18	814,42	-8,0 %
Kuntoutusosastohoito					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	34 225 000	32 040 000	32 020 510	33 312 138	4,0 %
- suorite: hoitopäivä	72 009	73 221	76 650	68 527	-6,4 %
- yksikkökustannus e/hoitopäivä	475,29	437,58	417,75	486,12	11,1 %
Perustason akuuttiosastohoito					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 757 000	3 957 000	4 259 000	4 235 102	7,0 %
- suorite: hoitopäivä	6 599	7 886	8 541	7 749	-1,7 %
- yksikkökustannus e/hoitopäivä	569,33	501,78	498,65	546,54	8,9 %
Saattohoito-osastohoito					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 773 000	3 003 000	2 800 000	2 948 143	-1,8 %
- suorite: hoitopäivä	4 851	4 949	5 201	5 018	1,4 %
- yksikkökustannus e/hoitopäivä	571,63	606,79	538,33	587,51	-3,2 %
Avosairaanhoido					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 055 000	3 132 339	3 609 298	3 690 156	17,8 %
- suorite: kontakti	11 324	15 344	16 014	15 748	2,6 %
- yksikkökustannus e/kontakti	269,78	204,14	225,38	234,33	14,8 %
Kotisairaala					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 401 000	2 896 547	2 626 982	3 241 694	11,9 %
- suorite: kontakti	18 957	22 460	25 500	21 723	-3,3 %
- yksikkökustannus e/kontakti	126,66	128,96	103,02	149,23	15,7 %
Espoon sairaala					
Sairaalan kustannukset yhteensä	58 620 000	58 395 000	57 584 000	61 608 626	5,5 %
Muut palvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	14 377 000	14 132 101	16 466 765	17 531 809	24,1 %

Tuottavuustavoite, yksikkökustannus enintään talousarvion mukainen, toteutui omaishoidon tuessa. Omaishoidon tuen asiakasmäärä kasvoi viime vuodesta 5,36 prosenttia, vaikkakin tukikuukausissa ei saavutettu talousarviossa ennustettua määrää. Muutamissa palvelutuotteissa suoritteet vähenivät koronasta johtuen samalla kun kustannukset pysyivät ennallaan tai kasvoivat. Vuonna 2022 vanhusten päivätoimintaa ja palvelukeskuksia päästiin avaamaan vasta maaliskuussa, joten suoritteissa ei saavutettu talousarvion ennustettua määrää, yksikkökustannus kuitenkin laski vuoden 2021 tilinpäätöksestä. Alueellisen kotihoidon osto- ja palvelusetelikäyntien sekä lyhytaikaisen tehostetun palveluasumisen ostopalvelujen hoitopäivien määriä ei saatu joulukuun osalta, joten kyseiset palvelutuotteet eivät ole vertailukelpoisia aikaisempiin vuosiin tai käyttösuunnitelmaan verrattuna. Alueellisen kotihoidon käyntien määrä laski kolmannen kvartaalin mukaan aikaisempiin vuosiin verrattuna, koska osa ei-kriittisistä käynneistä jäi tekemättä työvoimapulan takia. Myös pitkäaikaishoidossa hoitovuorokausien kasvu jäi talousarvion alapuolelle, koska paikkoja ei ollut saatavilla tarvittua määrää.

25 TERVEYSPALVELUT (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toimintatulot	13 406	27 300	40 706	39 378	-1 328
Toimintamenot	-456 038	-38 338	-494 376	-489 648	4 728
Toimintakate	-442 632	-11 038	-453 670	-450 270	3 401

Terveyspalvelujen toimintatulot vuonna 2022 olivat 39,4 milj. euroa ja ylittivät alkuperäisen talousarvion 26,0 milj. eurolla johtuen valtion koronakorvauksista. Tulot laskivat 39,7 milj. euroa edellisestä vuodesta pääasiassa pienemmistä koronakorvauksista johtuen.

Terveyspalvelujen toimintamenot kasvoivat 1,2 milj. euroa edellisvuoden tilinpäätöksestä päätyen 489,6 milj. euroon. Alkuperäiseen talousarvioon nähden menot ylittyivät 33,6 milj. euroa (7,4 prosenttia). Koronasta aiheutui ylimääräisiä kustannuksia terveyspalveluissa yhteensä 22,5 milj. euroa ja ne kohdistuivat suurelta osin avosairaanhoidon. Terveyspalvelujen oman toiminnan osalta menot vähenivät 30,5 milj. euroa edellisestä vuodesta ja ylittivät 21,9 milj. eurolla alkuperäisen talousarvion. Erikoissairaanhoidon menot kasvoivat 31,7 milj. euroa edellisestä vuodesta ja ylittivät 11,7 milj. euroa alkuperäisen talousarvion.

Edellisvuoden tilinpäätökseen verrattuna terveyspalvelujen toimintakate heikkeni 10 prosenttia ja alkuperäiseen talousarvioon nähden 1,7 prosenttia.

Talousarviomuutokset

Valtuusto lisäsi 12.12.2022 tulosityksikön määrärahaa 38 600 000 euroa. Määrärahat kohdistettiin pääosin koronasta johtuviin kuluihin muun muassa näytteenottoon ja tartuntataudin jäljittämiseen sekä erikoissairaanhoidon. Valtuusto lisäsi 12.12.2022 tuloarviota yhteensä 27 300 000 euroa valtion koronakorvauksista johtuen.

Kaupunginjohtaja siirsi tulosityksikköön 16.8.2022 rekrytoivaan oppisopimuskoulutukseen 37 858 euroa, maahanmuuttajien rekrytointimalliin 8 597 euroa ja uudelleen sijoittumisen tukeen 11 243 euroa sekä 26.9.2022 kesätyöntekijöiden palkkaamiseen 10 286 euroa.

Vs. perusturvajohtaja siirsi 29.8.2022 terveyspalveluista perhe- ja sosiaalipalveluihin viisi vakanssia henkilöstömäärärahoineen 330 372 euroa.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					2021-2022
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	muutos-%
25 TERVEYSPALVELUT					
Henkilöstömäärä	1057	1 042	1 062	1 015	-2,6 %
Htv	741	721	743	762	5,7 %
Mielenterveys- ja päihdepalvelut, avohoito (oma ja osto)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 223 932	4 698 467	5 511 000	5 007 009	6,6 %
- suorite: käynti	44 351	42 419	53 500	42 041	-0,9 %
- yksikkökustannus e/käynti	95,24	110,76	103,01	119,10	7,5 %
Mielenterveys- ja päihdepalvelut, korvaushoito (osto)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 823 010	2 431 165	2 150 000	2 180 915	-10,3 %
- suorite: asiakas	279	304	290	324	6,6 %
- yksikkökustannus e/asiakas	6 534,09	7 997,25	7 413,79	6 731,22	-15,8 %

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	2021-2022 muutos-%
Mielenterveys- ja päihdepalvelut, palveluasuminen (osto)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 137 563	4 411 123	4 322 000	4 680 585	6,1 %
- suorite: vuorokausi	57 359	59 751	56 500	65 252	9,2 %
- yksikkökustannus e/vuorokausi	72,13	73,83	76,50	71,73	-2,8 %
Mielenterveys- ja päihdepalvelut, tehostettu palveluasuminen (osto)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 834 084	5 328 160	5 200 000	5 658 186	6,2 %
- suorite: vuorokausi	48 298	43 874	41 500	42 061	-4,1 %
- yksikkökustannus e/vuorokausi	120,79	121,44	125,30	134,52	10,8 %
Mielenterveys- ja päihdepalvelut, päihdelaitoshoito (oma)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 218 093	2 245 823	2 079 000	2 644 953	17,8 %
- suorite: vuorokausi	4 682	4 666	4 800	5 379	15,3 %
- yksikkökustannus e/vuorokausi	473,75	481,32	433,13	491,72	2,2 %
Avosairaanhoito, vastaanottopalvelut (oma, osto ja palveluseteli)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	40 378 060	37 558 708	43 189 064	41 843 259	11,4 %
- suorite: vastaanotto (käynti, puhelu, video, chat)	551 094	489 270	736 543	684 009	39,8 %
- yksikkökustannus e/käynti	73,27	76,76	58,64	61,17	-20,3 %
Suun terveydenhuolto, perustaso					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	23 041 383	26 556 587	28 236 453	27 434 064	3,3 %
- suorite: asiakas	79 367	87 265	105 000	87 635	0,4 %
- suorite: käynti	172 988	214 003	250 000	205 029	-4,2 %
- yksikkökustannus e/asiakas	290,31	304,32	268,92	313,05	2,9 %
- yksikkökustannus e/käynti	133,20	124,09	112,95	133,81	7,8 %
Avokuntoutus, fysioterapiapalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 138 334	2 478 941	2 739 435	2 717 789	9,6 %
- suorite: käynti	22 695	25 460	29 500	28 905	13,5 %
- yksikkökustannus e/käynti	94,22	97,37	92,86	94,02	-3,4 %
Avokuntoutus, apuvälinepalvelut (osto)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 525 792	2 954 068	3 271 554	3 140 811	6,3 %
- suorite: luovutetut apuvälineet	24 321	25 584	26 200	26 823	4,8 %
- yksikkökustannus e/apuväline	144,97	115,47	124,87	117,09	1,4 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	352 589 872	405 105 793	364 539 547	399 998 470	-1,3 %

Muut mittarit 2020-2022					
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	2021-2022 muutos-%
Avosairaanhoidon vastaanottokäynnit	551 094	489 270	728 000	684 009	39,8 %
Hoitajakäynnit	398 203	340 801	511 000	522 602	53,3 %
Lääkärikäynnit	152 891	148 469	217 000	161 407	8,7 %

Terveyspalvelujen henkilöstömäärä vähentyi 27 henkilöllä vuodesta 2021. Tuottavuustavoite, yksikkökustannus enintään talousarvion mukainen, saavutettiin neljän palvelutuotteen osalta. Koronasta johtuvien toiminnan muutosten vuoksi osa suoritteista oli alhaisemmalla tasolla normaalitilanteeseen nähden. Terveyspalveluille aiheutui koronasta huomattavan paljon ylimääräisiä kustannuksia, jonka vuoksi yksikkökustannukset olivat monissa palveluissa talousarviota korkeammat. Koronapandemia, yleinen kustannusnousu ja henkilöstön saatavuusongelmat vaikuttivat yksikkökustannusten kehitykseen.

27 PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toimintatulot	21 000	-650	20 350	21 089	739
Toimintamenot	-238 292	-7 439	-245 731	-247 646	-1 916
Toimintakate	-217 292	-8 089	-225 381	-226 558	-1 177

Tulosityksikön toimintatulot kasvoivat 1,4 milj. euroa, eli 7,3 prosenttia edellisestä vuodesta. Tulot ylittivät alkuperäisen talousarvion 0,1 milj. euroa. Toimintamenot kasvoivat 4,6 prosenttia edellisvuoden tilinpäätöksestä päätyen 247,6 milj. euroon. Toimintamenojen alkuperäinen talousarvio ylittyi 9,4 milj. euroa, eli 3,9 prosenttia. Tuloksessa näkyy koronatilanteen helpottuminen.

Tulosityksikön suurin menokasvu oli vammaisten palveluiden ympärivuorokautisten asumispalveluiden ostopalveluissa. Kasvua oli 3,8 milj. euroa edellisestä vuodesta (+10,1 prosenttia). Järjestämistapamuutos kohti tuetun asumispalvelun suurempaa osuutta on edennyt, mutta ei yhtä nopeasti kuin on tavoiteltu. Oman palvelutuotannon vahvistaminen ei ole edennyt suunnitellusti johtuen sopivan kiinteistön puutteesta, muun muassa yksi hankkeista on kaatunut rakennuslupasyistä. Vammaisten kuljetuspalvelutuessa matkojen määrä on lähtenyt kasvuun koronarajoitusten jälkeen. Kuljetuspalvelutuen kustannukset kasvoivat vuoden takaisesta 2,2 milj. eurolla (+25,5 prosenttia). Lasten sijaishuollon vuosia jatkunut kustannuskasvu on saatu hillitetyä onnistuneella panostuksella järjestämistapamuutokseen, jossa painopistettä on siirretty kohti perhehoitoa laitoshoidon ostopalveluiden sijaan. Myös aikuisten asumispalveluissa on onnistuttu vähentämään tilapäismajoituksen tarvetta tarjoamalla kohdennettuja tuetun asumisen palveluja.

Edellisvuoden tilinpäätökseen ja alkuperäiseen talousarvioon nähden toimintakate heikkeni 4,3 prosenttia.

Talousarviomuutokset

Valtuusto lisäsi 12.12.2022 tulosityksikön määrärahaa palvelujen ostoon lasten sijaishuollon laitoshoidossa 2 500 000 euroa ja vammaisten asumisessa 4 500 000 euroa. Valtuusto vähensi tuloarviota 650 000 euroa.

Kaupunginjohtaja siirsi tulosityksikköön maahanmuuttajien rekrytointimallin käytön edistämiseen 65 932 euroa 16.8.2022 ja 27 904 euroa 22.11.2022 sekä 26.9.2022 kesätyöntekijöiden palkkaamiseen 14 434 euroa.

Vs. perusturvajohtaja siirsi päätöksellään 3§ / 29.8.2022 terveyspalveluista perhe- ja sosiaalipalvelujen terveydenhoidon lääkäripalveluihin viisi vakanssia henkilöstömäärärahoineen 330 372 euroa.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					2021-2022
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	muutos-%
27 PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT					
Henkilöstömäärä	1 325	1 333	1 359	1 433	7,5 %
Htv	992	999	1 044	1 052	5,3 %
Terveydenhoito (ilman YTHS)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	15 285 697	16 437 985	17 201 229	17 848 564	8,6 %
- suorite: kontakti	238 580	230 244	268 500	232 233	0,9 %
- yksikkökustannus e/kontakti	64,07	71,39	64,06	76,86	7,7 %
Lapsiperheiden hyvinvointipalvelut (ilman POP)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	11 998 735	12 382 499	13 425 656	12 802 979	3,4 %
- suorite: välittömän asiakastyön tuotos	67 153	88 662	91 200	89 279	0,7 %
- yksikkökustannus e/kontakti	178,68	139,66	147,21	143,40	2,7 %

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	2021-2022 muutos-%
Lasten sijaishuolto					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	46 215 165	46 001 156	44 633 718	48 447 903	5,3 %
- suorite: hoitovuorokausi	194 096	189 030	195 105	189 555	0,3 %
- yksikkökustannus e/hoitovuorokausi	238,10	243,35	228,77	255,59	5,0 %
Lastensuojelun avohuollon tukitoimet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 710 032	4 289 788	4 245 198	4 243 555	-1,1 %
- suorite: välittömän asiakastyön tuotos	16 723	18 297	18 000	17 041	-6,9 %
- yksikkökustannus e/suorite	221,85	234,46	235,84	249,02	6,2 %
Aikuissoosiaalipalvelujen tuettu ja tilapäinen asuminen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	6 208 708	5 506 307	6 379 630	5 662 524	2,8 %
- suorite: vuorokausi 2020 alk.	217 533,00	200 910	240 500	207 787	3,4 %
- yksikkökustannus e/vuorokausi	28,54	27,41	26,53	27,25	-0,6 %
Toimeentulotuki					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 618 297	5 225 725	5 969 868	4 912 450	-6,0 %
- suorite: kotitalous	7 285	5 647	7 500	5 292	-6,3 %
- yksikkökustannus e/kotitalous	771,21	925,40	795,98	928,28	0,3 %
Vammaispalvelulain mukainen kuljetuspalvelu					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	9 296 820	8 586 855	9 000 000	10 774 514	25,5 %
- suorite: yhdensuuntainen matka	246 697	218 142	243 000	246 125	12,8 %
- yksikkökustannus e/yhdensuuntainen matka	37,69	39,36	37,04	43,78	11,2 %
Vammaisten asumispalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	40 221 569	45 833 661	44 198 318	49 494 724	8,0 %
- suorite: käyttövuorokausi	245 483	260 527	252 500	270 418	3,8 %
- yksikkökustannus e/käyttövuorokausi	163,85	175,93	175,04	183,03	4,0 %
Vammaisten työ- ja päivätoiminta					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	11 491 751	14 130 615	14 140 232	14 712 105	4,1 %
- suorite: toimintapäivä	76 635	89 066	94 000	91 895	3,2 %
- yksikkökustannus e/toimintapäivä	149,95	158,65	150,43	160,10	0,9 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	77 249 205	78 409 991	79 098 170	78 747 017	0,4 %

Muut mittarit 2020-2022					
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	2021-2022 muutos-%
- Terveydenhoidon asiakkaita *	71 950	70 473	82 000	61 184	-13,2 %
- Sosiaalihuoltolain mukaisia asiakkaita					
lapsiperheiden sosiaalipalveluissa	3 138	3 716	3 700	3 597	-3,2 %
- Avohuollon lastensuojeluasiakkaita 0-17 v.	2 152	2 049	2 206	1 993	-2,7 %
- Lapsiperheiden kotipalvelun asiakkaita	954	981	1 400	927	-5,5 %
- Lapsiperheiden perhetyön asiakkaita (osto) **		191	320	434	
- Lapsiperheiden tukisuhdetoiminnan asiakkaita (osto) **		86	140	118	
- Lapsiperheiden ShL sosiaaliohjauksen asiakkaita (osto) **		47	180	109	
- Pakolais- ja maahanmuuttaja-palvelujen asiakkaita	2 488	2 346	2 600	2 117	-9,8 %
- Sosiaali- ja kriisipäivystyksen yhteydenottoja	14 463	14 335	15 200	15 000	4,6 %
- Vammaispalvelujen asiakkaita ***	4 539	4 633	4 839	5 424	17,1 %

* sis. päällekkäisyyttä

** uusi mittari 2021

*** tilastointi korjattu

Perhe- ja sosiaalipalveluiden henkilöstömäärä lisääntyi 100 henkilöllä vuodesta 2021 (53 henkilötyövuotta). Tuottavuustavoite, yksikkökustannus enintään talousarvion mukainen, saavutettiin 37 prosentissa patu-tuotteista (kustannuksista 46 prosenttia). Kustannusten näkökulmasta merkittävimmät onnistumiset liittyvät lasten sijaishuollon ostoihin sekä vammaisten ympärivuorokautisten palvelujen ostoihin. Em. tuotteiden kokonaiskustannukset muodostavat 32 prosenttia tulosyksikön tuotteistuksen kustannuksista. Palvelutuotteet, joissa ei ole saavutettu tavoitekustannusta, yleinen kustannusnousu vaikuttaa osaltaan yksikkökustannusten kehitykseen. Lisäksi palvelut, joissa on henkilöstön saatavuusongelmia, aiheuttavat epätasapainoa kustannusten ja suoritteiden välillä. Puuttuvia henkilöstöresursseja on jouduttu paikkaamaan sijais-

/ylityöjärjestelyin tai työvoimanvuokrausta käyttäen. Perhe- ja sosiaalipalveluissa palvelurakenteen keventämistä on määrätietoisesti jatkettu ja edistetty raskaiden palvelujen kasvun hillitsemiseksi. Palvelujen painopisteen siirtäminen kevyempiin palveluihin edellyttää avun tarpeen varhaista tunnistamista, nopeaa tarpeeseen vastaamista sekä palvelujen vahvaa integraatiota eri toimijoiden välillä.

29 HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN ESIKUNTA (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toimintatulot	7 148	10 220	17 368	18 968	1 601
Valmistus omaan käyttöön	22	0	22	1	-21
Toimintamenot	-19 478	-7 574	-27 052	-29 160	-2 108
Toimintakate	-12 309	2 646	-9 663	-10 191	-528

Esikunnan tulot ylittivät alkuperäisen talousarvion 11,8 milj. eurolla ja muutetun talousarvion 1,6 milj. eurolla. Toimintamenot kasvoivat 6,9 milj. euroa, eli 31 prosenttia edellisvuoden tilinpäätöksestä päätyen 29,2 milj. euroon. Menot ylittivät alkuperäisen talousarvion 9,7 milj. eurolla ja muutetun talousarvion 2,1 milj. eurolla.

Esikunnan toimintatulojen ja -menojen poikkeama liittyi lähinnä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valmisteluun sekä valtionavustushankkeiden hallinnointiin.

Hyvinvointialueelle annetun virka-avun ja työpanoksen korvaamisesta kertyi tuloja 7,2 milj. euroa ja menoja 6,8 milj. euroa. Tulevaisuuden sote-keskus ja Tulevaisuuden kotona asuminen ikääntyneille -hankkeiden tulot alittuivat 2,8 milj. eurolla ja menot 2,3 milj. eurolla. Suomen kestävän kasvun ohjelman RRP-hankkeen menot alittuivat noin 1,1 milj. eurolla ja Ruotsinkielisten sote-palvelujen kehittäminen -hanke lähes 0,1 milj. eurolla. Hankkeiden aikataulut olivat tiukat suhteessa hankintojen valmisteluun ja toteuttamiseen, mistä syystä kaikkia hankintoja joihin avustus oli sidottu, ei ehditty toteuttamaan suunnitellusti.

Talousarviomuutokset

Kaupunginvaltuusto lisäsi 21.3.2022 Länsi-Uudenmaan tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmalle tuloarviota 6 000 000 euroa ja määrärahaa 6 000 000 euroa. Kaupunginvaltuusto lisäsi 13.6.2022 Tulevaisuuden kotona asuminen -kehityshankkeelle tuloarviota ja määrärahaa 570 000 euroa, Ruotsinkielisten palvelujen tuki -hankkeelle tuloarviota ja määrärahaa 150 000 euroa ja Suomen kestävän kasvun ohjelmalle tuloarviota ja määrärahaa 1 500 000 euroa. Kaupunginvaltuusto lisäsi 12.12.2022 Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valmisteluun tuloarviota 1 700 000 euroa ja 300 000 euroa välivuokrauksen vuokratuottoihin sekä vähensi esikunnan määrärahaa 700 000 euroa.

Perusturvajohtaja siirsi päätöksellään 4.11.2021 vakanssin henkilöstökuluineen 54 350 euroa vanhusten palveluista esikuntaan.

KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALA

Toiminnan toteutuminen

Suomenkielisen perusopetuksen oppilasmäärä oli syksyllä 2022 30 619. Oppilasmäärä kasvoi 174 oppilaalla vuodesta 2021, eli 0,6 prosenttia. Joulukuun puolella välissä ukrainalaisia oli valmistavassa 126 oppilasta, joista 92 alakoulussa ja 34 yläkoulussa.

Nuuskion koulun toiminta päättyi 31.7.2022. Sepon ja Pohjois-Tapiolan koulut yhdistyivät 1.8.2022 alkaen Pohjois-Tapiolan kouluksi. Latokasken koulun nimi muuttui Nauriskasken kouluksi ja Perkkäänpuiston koulun nimi muuttui Perkkään kouluksi.

Valtuustokauden tavoitteiden mukaiset tulostavoitteet asetettiin mittareineen ja niiden toteutusta seurattiin osavuosisikastausten yhteydessä.

Iltapäivätoiminnan järjestämistavan muutos lukuvuoden 2022–23 alusta alkaen on toteutunut. Iltapäivätoimintaa järjestetään jatkossa lähinnä ostopalveluna ja omana toimintana ja asiakkaiden laskutus siirtyy kaupungille.

Suomenkielisten lukioiden kaikki 2 079 aloituspaikkaa täytettiin kevään yhteishaussa. Aloituspaikkoja varattiin edellisvuoden tapaan 66 prosentille peruskoulun päättävästä ikäluokasta, mutta ikäluokan kasvun johdosta aloituspaikkojen absoluuttinen määrä nousi kuitenkin 102:lla. Lukioon pääsy helpottui edellisvuodesta, sillä lukiopaikan sai 7,58 keskiarvolla (2021: 7,67).

Syksyllä 2022 Espoon suomenkielisissä lukioissa oli 6 194 opiskelijaa (2021: 5 825). Oppivelvollisuuden laajentamiseen liittyviä vastuita on toteutettu koulutuspalvelujen ja nuorisopalvelujen yhteistyönä. Vuonna 2022 asuinkunnan vastuulle siirtyi 114 ilman opiskelupaikkaa olevaa oppivelvollista. Näiden lisäksi asuinkunta on ohjannut 30 maahan muuttanutta perusopetuksiä ylittänyttä nuorta muun muassa Ukrainasta. Kaikki ilman paikkaa olevat oppivelvolliset ohjattiin koulutukseen tai muiden tarkoituksenmukaisten palveluiden piiriin oppivelvollisuuslain edellyttämällä tavalla. Merkittävänä haasteena oppivelvollisuuden laajentamisessa on ollut oppivelvolliselle suunnattujen valmistavien koulutusten aloituspaikkojen riittävyys sekä koulutuksen aloittamisajankohdan kohtuuton viivästyminen.

Lukiokoulutuksen visio 2025 on laadittu ja lukiokoulutuksen palveluverkkoselvitys on valmistunut.

Tulosityksikön tavoitteita tukevat, valtionavustuksella rahoitettavat hankkeet etenivät, muun muassa maahanmuuttotaustaisten lukiolaisten ohjausta kehittävä Ohjauksella onnistumisiin -hanke (rahoitus 0,3 milj. euroa). Koronatilanteen parannuttua keväällä käynnistettiin kansainväliseen toimintaan liittyviä ulkomaille suuntautuvia matkoja. Loppuvuodesta Espoon lukiokoulutus sai valtionavustusta (rahoitus 0,58 milj. euroa) lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelman toimeenpanoon vuosille 2023-2024.

Nuorisopalveluissa toiminta on saatu käyntiin koronavuosien jälkeen täysimääräisesti. Nuorten kohtaamisten määrä oli syyskuun loppuun mennessä 103 557, joka on 37,5 prosenttia enemmän vuoden takaiseen verrattuna. Koulujen kesäloma-ajan toimintaan on osallistunut 590 nuorta. Alueellisen nuorisotyön luku 83 912 kasvoi 65 prosenttia vuoden takaiseen verrattuna. Nuorisotilojen ja liikkuvan nuorisotyön toiminnoissa tavoitamme nuoria aktiivisesti. Sen sijaan Ohjaamotalon luku 19 645 väheni 19,4 prosenttia, mihin vaikuttaa eniten Omnian työpajatoiminnan pienet nuorten kohtaamiskerrat.

Elokuussa toteutettiin 7. luokkien ryhmätykset ja nuorisotilatoiminta käynnistyi täysimääräisesti syyskuun alussa. Elokuun alussa avattiin uusi nuorisotila Perkkaan koulun yhteyteen. Heinäkuussa vakiinnutettiin sateenkaarevan nuorisotyön yhteistyö Helsinki Pride-yhteisön kanssa, kun kilpailutusprosessi saatiin päätökseen. Joulukuun alussa käynnistyi hankintaprosessin päätyttyä K-0+ Espoo –toiminta, jonka tehtävänä on tarjota tukea moniammatilliseen yhteistyöhön vakavien ja pitkittyneiden kiusaamis- ja väkivaltatapausten ratkaisemiseksi ensisijaisesti yläkouluympäristössä. Palveluntuottajaksi valikoitui Aseman Lapset ry. Palvelua toteuttaa kaksi työntekijää koko Espoon alueella. Toiminnasta vastaa nuorisopalvelut tiiviissä yhteistyössä suomenkielisen perusopetuksen ja svenska bildningstjänster -tulosyksiköiden, sekä oppilas- ja opiskelijahuollon kanssa.

Alueellisessa nuorisotyössä nuorille suunnatun kyselyn mukaan heidän osallisuutensa toiminnan suunnitteluun on parantunut edellisestä vuodesta ja ylittää kansainvälisen KEKS-organisaation osallisuutavoitteen. Nuorten kokemus oppimisesta nuorisopalvelujen toiminnassa on myös parantunut vuoden takaiseen verrattuna. Kasvu on ollut merkittävä.

Järjestöyhteistyön osalta toteutimme kaikilla alueilla nuorisopalvelujen ja järjestöjen yhteiset aluetapaamiset. Järjestöyhteistyötä sekä muita kumppanuuksia on lisätty mm. Kumppanuusrahaa hyödyntämällä.

Espoo 50 vuotta kaupunkina –juhluvuoden Nuori Espoo –tapahtumista toteutettiin Maauimalabileet yhteistyössä liikunta- ja urheilupalvelujen kanssa elokuussa. CenttiFest -tapahtuma toteutettiin Espoon keskuksen alueella yhdessä Entressen kirjaston kanssa ja Assembly Gaming Day Tapiolan Kulttuurikeskuksella yhteistyössä Assemblyn kanssa, Elisa Masters Espoo '22 -turnauksen yhteydessä. Lisäksi toteutimme Matka maailman ympäri 80 minuutissa –tapahtuman Sellon kirjastossa sekä Saunakarnevaalit Saunalahden koululla. Tapahtumiin osallistui yhteensä n. 4900 nuorta Espoosta sekä muualta Suomesta. Kaikkiin tapahtumiin palkattiin nuoria keikkatyöjärjestelmä WorkPilotsin kautta.

Nuorisopalveluissa työskentelee yksi suunnittelija perusopetuksen jälkeisen oppivelvollisuuden tehtävissä ilman koulutuspaikkaa olevien nuorten tavoittamiseksi ja ohjaamiseksi opintoihin hyvässä yhteistyössä tulosyksikön koulutuspalvelujen kanssa. Vuoden 2022 aikana asuinkunnan vastuulle siirtyi kaikkiaan 114 + 30 maahan muuttanutta nuorta, joista koulutuksessa on 72 nuorta. 42 nuorta odottaa opiskelupaikan löytymistä.

Suomenkieliseen varhaiskasvatukseen osallistui vuoden 2022 aikana keskimäärin 15 694 lasta kuukaudessa, määrä jäi ennakoitua pienemmäksi. Alle 3-vuotiaiden määrä oli kuitenkin ennakoitua suurempi etenkin kunnallisissa päiväkodeissa. Verrattaessa joulukuun 2022 tilannetta edellisen vuoden joulukuuhun, yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä kasvoi 104 (+ 3 prosenttia) lapsella ja kunnallisessa 180 lapsella (+1,5 prosenttia). Henkilöstön saatavuudessa on ollut runsaasti haasteita.

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa palvelusetelituottajien siirtymä yksityisen hoidon tuelta palvelusetelillä toimiviksi päiväkodeiksi oli arvioitua vähäisempää. Palvelusetelillä oli vuoden lopussa viisi palveluntuottajaa, joilla on yhteensä 25 palvelusetelipäiväkotia Espoossa. Yksityisen hoidon tuella toimivia toimipaikkoja oli 41. Espoossa oli vuoden lopussa 19 vuosisopimuksella toimivaa ja 7 kilpailutettua ostopalvelupäiväkotia.

Yksityisen ja kotihoidon tuen lakisääteisiä osia korotettiin 1.8.2022 alkaen 3,5 prosenttia kansaneläkeindeksiin sidottujen tukien indeksitarkastuksen takia. Korotus oli poikkeuksellinen, sillä yleensä lakisääteisiin tukiin tehdään indeksitarkistus vain vuoden vaihteessa. Varhaiskasvatustalakea muutettiin 1.8.2022 alkaen. Laissa on määritelty aiempaa tarkemmin lapsen tukeminen varhaiskasvatuksessa. Muutokset edellyttivät merkittävää hallinnointi- ja toimintaprosessien uudistamista sekä muutoksia eVaka- toimintajärjestelmään. Uusi laki velvoittaa

yksityistä varhaiskasvatusta samalla tavalla kuin kunnallista varhaiskasvatusta. Kasvun ja oppimisen lautakunta on päättänyt lasten tukemisen kertoimista palvelusetelipäiväkodeissa ja tukemisen kuntalisistä yksityisen hoidon tuella toimivassa varhaiskasvatuksessa.

Valtion avustuksia ja hankerahoituksia haettiin ja saatiin vuodelle 2022 runsaasti, mikä työllisti hallinnon henkilöstöä ja esihenkilöitä. Monet hankkeet olivat tulosityksiköiden yhteishankkeita ja niiden kautta eri tulosityksiköt edistivät asioita yhteisen teeman alla.

Vermon päiväkotitoiminnan loppukeväästä. Samalla Mäkkylän päiväkodin toiminta päättyi. Yhden ryhmän Sunan päiväkodin toiminta päättyi kesällä 2022. Nöykkiönniityn päiväkotitoiminta valmistui elokuussa ja tiloihin siirtyi Pisan päiväkotitoiminta väistöön. Uusi Metsolan päiväkotitoiminta avattiin ja Tapiolan päiväkotitoiminta siirtyi sinne väistöön peruskorjauksen ajaksi. Kahdesta ryhmäperhepäiväkodin tilasta luovuttiin. Varhaiskasvatuksen tilakapasiteetti ei ole riittävä. Kunnallisissa päiväkodeissa oli keväällä poikkeusjärjestelyin toteutetuilla lisäpaikoilla 400 lasta ja syksyllä 330 lasta.

Ruotsinkielisissä sivistyspalveluissa varhaiskasvatuksen lapsimäärä pysyi edellisvuoden tasolla. Perusopetuksen oppilasmäärä väheni vuositasolla noin 30 oppilaalla. Ruotsinkielisen lukiokoulutuksen opiskelijamäärä kasvoi noin 25 opiskelijalla. Kulttuuritoiminnan tapahtumien määrä ja kävijämäärät ovat palautumassa samalle tasolle kuin ennen koronapandemiaa. Nuorisotoiminnassa näkyy sama ilmiö. Esbo Arbiksen osallistujien määrä on kasvussa ja toteutuneiden tuntien määrä on korkeampi kuin ennen pandemiaa.

Bemböle förskola ja skolan toiminta lakkautettiin 31.7.2022. Kungsgårds förskola och skolan uudet, korvaavat tilat otettiin käyttöön elokuussa.

Ruotsinkielisen henkilöstön saatavuudessa oli edelleen suuria haasteita erityisesti varhaiskasvatuksessa, luokkamuotoisessa erityisopetuksessa sekä tietyissä aineissa. Varhaiskasvatuksessa aloitettiin hanke, jossa pilotoidaan päiväkotiapulaisten palkkaamista päiväkoteihin 13 kuukaudeksi. Hankkeen tavoite on mahdollistaa opettajien ja muun pedagogisen henkilöstön keskittyminen varhaiskasvatukseen ydintehtävään. Yhteistyötä henkilöstön saatavuuden parantamiseksi on jatkettu erityisesti yliopistojen kanssa.

Henkilöstö

Kasvun ja oppimisen toimialan henkilöstömäärä kasvoi 2,9 prosenttia vuoden 2022 aikana (236 henkilöä). Määräaikaisen henkilöstömäärä kasvoi 10 prosenttia (252 henkilöä), joista merkittävin henkilöstömäärän kasvua selittävä tekijä oli oppilasmäärän kasvu. Toimialan otti myös aikaisempaa enemmän työllistettyjä 63 henkilöä (26 henkilöä enemmän, kasvua vuodesta 70 prosenttia) ja oppisopimusopiskelijoita 44 henkilöä (21 henkilöä enemmän, kasvua vuodesta 91 prosenttia). Oman henkilöstön lisäksi henkilöstöä otettiin vuokratyövoimalla. Vuokratyövoiman eurojen määrä kasvoi 9 prosenttia verrattuna vuoteen 2021.

Henkilöstömenojen osuus budjetista oli 56,4 prosenttia, joista vuokratyövoiman osuus oli 2,8 prosenttia.

Erilaisilla projekti-, hanke- ja avustusrahoituksella tehtiin töitä 254 koko-aikaista henkilöä ja 215 henkilöä, joiden palkkakuluista osa menee projektirahoituksesta. Eniten koko-aikaisia projektihenkilöitä oli suomenkielisessä perusopetuksessa (111 henkilöä) ja varhaiskasvatuksen (100 henkilöä) tulosityksiköissä. Projektihenkilöstön osuus koko henkilöstöstä oli 3,1 prosenttia.

Vuoden 2022 aikana toimialan henkilöstön saatavuushaasteet jatkuivat, erityisesti varhaiskasvatuksen henkilöstön osalta. Tämän lisäksi perusopetuksessa oli haasteita henkilöstön saatavuudessa esimerkiksi luokanopettajien, matemaattisten aineiden, koulunkäyntiavustajien ja

erityiskoulunkäyntiavustajien osalta. Nuoriso-ohjaajien osalta haasteita oli määräaikaisen henkilöstön saatavuudessa.

Henkilöstötilanne varhaiskasvatuksessa oli koko vuoden haastava sekä omien työntekijöiden että sijaisten ja vuokratyövoiman osalta.

Varhaiskasvatuksessa on valmisteltu henkilöstön saatavuutta ja pitovoimaa edistäviä toimenpiteitä: kannustuslisää maksetaan määräaikaisena kokeiluna päiväkoteihin, joissa työ on tavantomaista haastavampaa, kun päiväkodit ovat eriytyneet asiakaskunnan osalta.

Varhaiskasvatussyksiköiden johtajien tehtäväkohtaista palkkaa korotettiin 1.9.2022. Johtajien palkkaus oli jäänyt jälkeen tehtävien vaativuuden kehityksestä. Syksyllä avoimiin varhaiskasvatussyksikön johtajan tehtäviin oli enemmän hakijoita kuin keväällä. Lisäksi varhaiskasvatuksen mentoritoimintaa kehitetään, henkilöstön omaehtoista koulutautumista tuetaan ja pyritään vaikuttamaan siihen, että varhaiskasvatuksen henkilöstön koulutustarjonta vastaisi nykyisiä ja tulevia tarpeita.

3 KASVU JA OPPIMINEN	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	2022-2021 muutos-%
Henkilöstömäärä	7 850	8 028	8 041	8 264	2,9 %

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman (Take) toteutuminen

Toimiala saavutti vuodelle 2022 asetetun 8,6 milj. euron säästötavoitteen ja lisäksi toteutui tuleville vuosille suunniteltuja säästöjä 1,9 milj. eurolla. Kokonaisuutena Take-ohjelman mukaiset säästöt olivat 10,5 milj. Euroa.

Suomenkielisen perusopetuksen vuodelle 2022 asetetut Take-tavoitteet 6,1 milj. euroa toteutuivat lähes suunnitelman mukaisesti.

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen vuodelle 2022 asetettujen Take-toimenpiteiden 0,5 milj. euron tavoitteet toteutuivat 0,8 milj. euroa yli tavoitteen.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen vuodelle 2022 asetetut Take-tavoitteet 1,3 milj. euroa toteutuivat noin 0,7 milj. euroa yli tavoitteen.

Ruotsinkielisten sivistyspalveluiden vuodelle 2022 asetetut Take-tavoitteet olivat 0,7 milj. euroa ja toteutuivat noin 1,1 milj. euron eli 0,4 milj. euroa yli tavoitteen. Asetettujen tavoitteiden suurempaan toteumaan vaikutti varsinkin se, että varhaiskasvatuksen palveluverkon järjeistämisestä aiheutuvia säästöjä tapahtui myös vuonna 2022 ennakoitua enemmän.

3 KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALA (ei sitovia eriä)

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toimintatulot	38 554	3 300	41 854	49 118	7 264
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	11	11
Toimintamenot	-742 343	-4 173	-746 517	-743 835	2 681
Toimintakate	-703 789	-873	-704 663	-694 706	9 956

Kasvun ja oppimisen toimialan toimintatulot ylittivät alkuperäisen talousarvion 10,6 milj. eurolla ja muutetun talousarvion 7,3 milj. eurolla. Ylitys johtui pääosin saaduista tasa-arvo-avustuksista ja muista hankeavustuksista.

Kasvun ja oppimisen toimialan toimintamenot ylittivät alkuperäisen talousarvion noin 0,9 milj. eurolla ja alittivat muutetun talousarvion 3,3 milj. eurolla. Säästöjä saatiin erityisesti sisäisissä palveluostoissa.

Talousarviomuutokset

Valtuusto nosti Kasvun ja oppimisen lautakunnan tulo- ja menoarviota yhteensä 3,3 milj. eurolla. Lisäksi valtuusto teki määrärahasiirrot varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden turvaamiseksi 680 000 euroa Kasvun ja oppimisen lautakunnalle ja Svenska Rum-lautakunnalle 68 000 euroa.

Kaupunginjohtajan päätöksellä tehtiin henkilöstömenojen määrärahasiirtoja Kasvun ja oppimisen lautakunnalle noin 60 000 eurolla ja Svenska Rum-lautakunnalle noin 6 000 eurolla. Lisäksi tehtiin kilometrikisan määrärahasiirto noin 9 000 euroa Kasvun ja oppimisen lautakunnalle.

Kasvun ja oppimisen toimialan esikunnalta siirrettiin 21 000 euroa sisäisesti toimialan suomenkielisiin lukioihin (Hyvinvoiva Espoo-hanke). Kaupunginjohtajan päätöksellä siirrettiin toimialan yhteisiin 50-vuotiaan Espoon kaupungin lahjoitus ukrainalaisten tueksi 50 000 euroa.

Investointien toteutuminen

Toimialan ensikertaisen kalustamisen investoinnit olivat 4,5 milj. euroa ja jäivät 1,9 milj. euroa alle talousarvion.

Suomenkielisen perusopetuksen investointimenot toteutuivat 1,2 milj. euroa alle muutetun talousarvion. Investointeihin kuuluvien ensikertaisen kalustamisen määrärahojen toteuma painotui kohteiden valmistumisen vuoksi loppuvuoteen, ja osa hankinnoista toteutui käyttötalouteen.

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen investointimenot ylittyivät 3 prosenttia. Ensikertaisen kalustamisen toteuma painottui loppuvuoteen, ja osa hankinnoista toteutui käyttötaloudessa.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen investointimenot alittivat muutetun talousarvion 0,4 milj. eurolla. Kirjauskäytännöistä johtuen osa ensikertaisen varustamisen kustannuksia on kirjattu käyttötalouden menoksi. Muutamia kohteita valmistui joulukuussa 2022 ja vuoden 2023 alussa. Näiden kohteiden haasteena oli tavaran saanti ja niiden toimitusajat. Osa kustannuksista siirtyi vuodelle 2023.

Ruotsinkielisten sivistyspalveluiden investointimenot alittivat muutetun talousarvion 0,3 milj. eurolla. Varustamisen kohteena oli Kungsgårds förskola ja –skola sekä Monikossa sijaitsevat Albergan skola ja daghem. Menot alittuivat lähinnä koska Monikon tilat saatiin hyvin varustettua jo edellisenä vuonna ja koska osa hankinnoista toteutui käyttötalouteen.

Toimialan riskien arviointi

Toimialan strategiset ja toiminnalliset riskit on rekisteröity Targetor-tulostavoitteiden yhteyteen. Riskejä käsitellään aina välitilinpäätöksen yhteydessä. Osana operatiivista toimintaa sisäisessä

valvonnassa on seurattu säännösten, määräysten ja päätösten noudattamista, varojen käyttöä, omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvontaa sekä sopimustoimintaa.

31 KASVUN JA OPPIMISEN LAUTAKUNTA (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toimintatulot	31 362	3 300	34 662	40 638	5 976
Toimintamenot	-642 534	-4 070	-646 605	-647 365	-760
Toimintakate	-611 172	-770	-611 943	-606 727	5 215

Suomenkielisen perusopetuksen toimintatulot ylittivät muutetun talousarvion 2,0 milj. euroa. Iltapäivätoiminnan laskutuksen siirtyminen avustetun iltapäivätoiminnan järjestäjiltä kokonaisuudessaan kaupungille lisäsi tuloja syyslukukaudella 1,5 milj. euroa.

Suomenkielisen perusopetuksen toimintamenot alittivat muutetun talousarvion 1,2 milj. euroa. Henkilöstömenot ja työvoimanvuokraus ylittyivät 3,3 milj. euroa: uusi tasa-arvo 10-hanke lisäsi henkilöstömenoja 1,6 milj. euroa ja Ukrainasta sotaa paenneiden lasten perusopetuksen järjestäminen noin 0,5 milj. euroa. Kiinteistömenot ylittyivät 1,4 milj. euroa, mutta koulukuljetuksista säästyti 1,7 milj. euroa, kouluruokailusta 1,1 milj. euroa, iltapäivätoiminnasta 0,6 milj. euroa ja sisäisten palvelujen ostoista 3,0 milj. euroa.

Espoo sai valtionavustusta esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistäviin toimiin vuosille 2022–23 yhteensä 5,5 milj. euroa, josta suomenkielisen perusopetuksen osuus on 4,6 milj. euroa, ja siitä käytettiin vuoden 2022 aikana 3,2 milj. euroa. Erityisopetuksen osalta kouluilta on saatu palautetta erityisopetuksen toteuttamisen haasteista. Erityisopetuksen toimintamalleja on uudistettu huomioiden opetussuunnitelman perusteet sekä valtuuston ja lautakunnan päätökset. Uudet toimintamallit tulevat käyttöön kevästä 2023 alkaen. Kasvun ja oppimisen lautakunnalle raportoidaan uudistuksen etenemisestä.

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen toimintatulot ylittivät talousarvion 1,3 milj. euroa toisen asteen koulutuksen saamien 0,8 milj. euron korona-avustusten, 0,3 milj. euron muun hankerahoituksen ja nuorisopalvelujen etsivän nuorisotyön tukemiseen saaman 0,4 milj. euron toiminta-avustuksen vuoksi.

Tulosityksikön toimintamenot alittivat talousarvion 3,1 milj. euroa. Toisen asteen koulutuksen henkilöstömenot ylittyivät 0,1 milj. euroa hankerahoituksen käytön takia, mutta oppivelvollisuuden laajentamisesta aiheutuviin oppimateriaalihankintoihin varatuista määrärahoista jäi käyttämättä 1,2 milj. euroa. Kahden lukion lisätilojen käyttöönoton viivästymisen vuoksi kiinteistömenoista säästyti 0,4 milj. euroa, minkä lisäksi kouluruokailusta säästyti 0,1 milj. euroa ja Omniaalta ostetusta työväenopisto-opetuksesta 0,2 milj. euroa.

Nuorisopalvelujen toiminta normalisoitui vähitellen koronarajoitusten poistuttua, mutta esimerkiksi tapahtumat ajoittuivat syksyyn, ja henkilöstövajeen ja rekrytointiviiveiden vuoksi nuorisotiloja jouduttiin pitämään suljettuna erityisesti Pohjois-Espoossa, lisäksi sairauspoissaolojen takia jouduttiin pitämään suljettuina sellaisia tiloja, joissa työskenteli vain kaksi nuorisohjaajaa, joten henkilöstö- ja muut ulkoiset menot alittuvat yhteensä 0,8 milj. euroa. Tulosityksikön sisäisten palvelujen ostot alittuivat 0,1 milj. euroa.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen talousarvion tulot ylittivät muutetun talousarvion noin 2,6 miljoonalla eurolla. Hankeavustusten määrä lisääntyi vuoden aikana merkittävästi ja hanke-tuloja kertyi 2,7 milj. euroa.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosityksikön menot ylittivät muutetun talousarvion noin 4,3 milj. eurolla. Menot ylittyivät lähinnä hankerahoituksiin käytettävistä menoista johtuen.

Henkilöstön rekrytointivaikkeudet vaikuttivat merkittävästi henkilöstömenojen alitukseen, palkan- korotusten vaikutuksesta huolimatta. Ilman rekrytointi- ja sijaisten saatavuusvaikeutta kustan- nukset olisivat olleet suuremmat. Työvoimanvuokrauksen suureen käyttöön ovat vaikuttaneet rekrytointivaikkeudet, hanketyöntekijöiden palkkaus sekä Seuren hinnankorotus.

Siirtymä yksityisen hoidon tuelta palvelusetelille on ollut arvioitua vähäisempää, mistä johtuen palvelusetelin kustannukset alittuivat liki miljoonalla, mutta vastaavasti yksityisen hoidon tuen kustannukset ylittivät 3 milj. euroa. Palvelusetelin enimmäisarvoa korotettiin 870 eurosta 891 euroon 1.8.2022 alkaen. Lakisääteisten lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tukien indeksiko- rotus 1.8.2022 lisäsi kustannuksia noin 0,25 milj. eurolla.

Talousarviomuutokset

Valtuusto suurensi suomenkielisen perusopetuksen tuloarviota 3,3 milj. euroa ja menoarviota 3,3 milj. euroa valtiolta saaduista korona- ja tasa-arvohankeavustuksista johtuen.

Kaupungin valtuusto korotti 12.9.2022 suomenkielisen varhaiskasvatuksen menoarviota 680 000 euroa henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden turvaamiseen. Lisäksi tulosityksiköiden talousarvioon tehtiin pienempiä määrärahasiirtoja kaupunginjohtajan päätöksellä.

Palvelutuotteet

Suomenkielisen perusopetuksen kokonaiskulut kasvoivat 7,6 prosenttia vuonna 2022 verrat- tuna edelliseen vuoteen. Toimitilavuokrat nousivat 3 prosenttia ja henkilöstökulut nousivat 6,1 prosenttia. Henkilöstökulujen kasvuun vaikutti suuret hankeavustukset.

Yleisopetuksen 1-9 lk yksikkökustannus laski 0,6 prosenttia vuonna 2022. Tämä johtui koko- naiskulujen kasvusta (3,7 prosenttia) ja tarkentuneista kulukohdistuksista verrattuna oppilas- määrän kasvuun (7,6 prosenttia). Yleisopetuksen oppilasmäärän kasvuun vaikutti integroitujen maahanmuuttaja/valmistavan opetuksen (immo) oppilaiden siirtyminen yleisopetukseen.

Erityisopetuksen 9v yksikkökustannus näyttää liian alhaiselta, koska kohdistussääntöjä ei ole korjattu. Näin ollen kustannukset ja suoritteet eivät kohdistu oikein.

Maahanmuuttaja/valmistavan opetuksen suoritehintaa laski 15,5 prosenttia oppilasmäärän kas- vaessa 23,3 prosenttia ja kulujen kasvaessa 4,1 prosenttia.

Palvelutuotteiden tuottavuustavoite toteutui yleisopetuksen 1-9 lk, erityisopetuksen 9v, maa- hanmuuttaja/valmistavan opetuksen ja vammaisopetuksen osalta.

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	2022-2021 muutos-%
31A SUOMENKIELINEN PERUSOPETUS					
Henkilöstömäärä	3 512	3 568		3 731	4,6 %
Yleisopetus 1-9 lk					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	214 435 077	243 397 323	243 899 146	252 465 721	3,7 %
- suorite: oppilas	24 116	25 760	25 894	27 727	7,6 %
- yksikkökustannus €/oppilas	8 892	9 449	9 419	9 105	-3,6 %
Erityisopetus 9v.					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	29 285 766	32 519 723	32 586 770	27 149 586	-16,5 %
- suorite: oppilas	2 275	2 411	2 480	2 514	4,3 %
- yksikkökustannus €/oppilas	12 873	13 488	13 140	10 799	-19,9 %
Mamu/valmistava opetus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	17 918 074	7 708 018	7 723 910	8 025 724	4,1 %
- suorite: oppilas	1 853	545	527	672	23,3 %
- yksikkökustannus €/oppilas	9 670	14 143	14 656	11 943	-15,6 %
Muut palvelutuotteet	41 151 491	41 709 463	46 736 097	41 036 126	-1,6 %
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	302 790 408	325 334 527	330 945 923	328 677 157	1,0 %
Muut mittarit 2020-2022					
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	2022-2021 muutos-%
- laskennallinen keskimääräinen ryhmäkoko p	13,2	13,2	13,79	13,79	4,5 %

Suomenkielisen yleislukiokoulutuksen suoritemäärät jäivät hieman alle talousarvion, mutta toimintamenot alittuivat 2,5 milj. euroa, joten yksikköhinta laski 5 prosenttia talousarvioon verrattuna.

Korona vaikutti vielä alkuvuodesta **nuorisopalvelujen** toimintaan, minkä lisäksi nuorisotiloja jouduttiin resurssivajeen vuoksi pitämään suljettuina, joten alueellisen nuorisotyön suoritemäärässä ei päästy tavoitteisiin, mikä nosti yksikköhintaa, vaikka toimintamenot alittuivat 0,4 milj. euroa.

	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	muutos-%
31B TOISEN ASTEEN KOULUTUS JA NUORISOPALVELUT					
Henkilöstömäärä		536	540	574	7,1 %
Yleislukiokoulutus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	40 209 143	43 673 316	49 466 689	47 401 814	8,5 %
- suorite: opiskelija	4 921	5 157	5 438	5 415	5,0 %
- yksikkökustannus €/opiskelija	8 171	8 468	9 096	8 753	3,4 %
Erityislukiokoulutus, matematiikka/luonnontiede					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 263 330	1 553 650	1 941 816	1 850 519	19,1 %
- suorite: opiskelija	136	170	200	197	15,8 %
- yksikkökustannus €/opiskelija	9 289	9 117	9 697	9 378	2,9 %
Erityislukiokoulutus, musiikki					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 028 772	996 889	1 016 137	1 025 568	2,9 %
- suorite: opiskelija	110	102	97	102	-0,6 %
- yksikkökustannus €/opiskelija	9 352	9 734	10 476	10 071	3,5 %
Lukiokoulutus IB					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 024 123	1 166 417	1 340 989	1 372 191	17,6 %
- suorite: opiskelija	114	126	136	134	6,4 %
- yksikkökustannus €/opiskelija	8 984	9 282	9 848	10 266	10,6 %
Lukioon valmistava koulutus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	137 768	157 858	144 226	142 082	-10,0 %
- suorite: opiskelija	14	17	11	11	-34,8 %
- yksikkökustannus €/opiskelija	9 841	9 286	13 013	12 819	38,1 %
Kuraattoripalvelut, lukio					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	574 839	747 995	749 200	809 844	8,3 %
- suorite: opiskelija	5 296	5 573	5 883	5 859	5,1 %
- yksikkökustannus €/opiskelija	109	134	127	138	3,0 %
Psykologipalvelut, lukio					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	652 200	765 678	884 678	881 832	15,2 %
- suorite: opiskelija	5 296	5 573	5 883	5 859	5,1 %
- yksikkökustannus €/opiskelija	123	137	150	151	9,5 %
Alueellinen nuorisotyö					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	6 075 321	5 638 314	6 593 852	6 293 191	11,6 %
- suorite: nuorten kohtaamiskerrat	101 765	84 467	159 000	125 695	48,8 %
- yksikkökustannus €/kohdattu nuori	60	67	41	50	-25,0 %
Ohjaamotalo					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 833 133	3 539 450	3 780 844	3 293 432	-7,0 %
- suorite: nuorten kohtaamiskerrat	34 835	32 288	34 300	26 553	-17,8 %
- yksikkökustannus €/kohdattu nuori	110	110	110	124	13,1 %
Avustukset ja järjestöyhteistyö					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	286 275	801 715	1 021 723	1 006 329	25,5 %
- suorite: osallistumiskerrat	164 660	112 467	130 000	149 213	32,7 %
- yksikkökustannus €/osallistumiskerta	1,74	7,13	7,86	6,74	-5,4 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	55 084 905	59 041 281	66 940 155	64 076 803	8,5 %

Varhaiskasvatus päiväkodissa omana toimintana: alle 3-vuotiaiden lasten määrä kasvoi, mutta 3 vuotta täyttäneiden lasten määrä jäi ennakoitua alhaisemmaksi. Alle 3-vuotiaiden lasten henkilöstön suhdeluku on suurempi (1/4), kun 3-vuotta täyttäneiden osalta (1/7). Alle 3-vuotiaiden määrän kasvu lisäsi tarvittavaa henkilöstön määrää. Rekrytointivaikeudet

aiheuttivat edelleen merkittäviä haasteita varhaiskasvatukseen, mikä lisäsi työvoimanvuokrauskustannuksia. Kokonais- ja yksikkökustannusten kasvuun vaikutti lisäksi palkankorotukset, Seuren hinnankorotus, toimitilavuokrien kasvu sekä hankerahoituksiin liittyvät menot.

Kasvun kehityksen ja oppimisen tuen sekä Kielen ja kulttuurien tuen lasten määrä kasvoi, mutta kustannukset eivät kasvaneet samassa suhteessa, johtuen rekrytointivaikeuksista, joten yksikkökustannus aleni.

Yksityisen hoidon tuen ja Palvelusetelin osalta arvioitiin tuovan merkittävää siirtymää yksityisen hoidon tuelta palvelusetelille. Talousarvioon arvioidut lapsimäärät eivät toteutuneet vuonna 2022, vaan siirtymää tapahtui arvioitua vähemmän. Palvelusetelin ja yksityisen hoidon tuen yksikkökustannuksiin vaikuttaa käynnissä oleva siirtymätilanne.

Kotihoidon tuella olevien lasten määrä väheni ja kokonaiskustannukset alenivat. Yksikkökustannusten nousuun vaikuttaa lasten määrän väheneminen suhteessa nopeammin kuin kustannusten.

Muiden palveluiden kustannukset alenivat mm. perhepäivähoidon ja ostopalvelutoiminnan vähentyessä.

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	2022-2021 muutos-%
314 SUOMENKIELINEN VARHAISKASVATUS					
Henkilöstömäärä	2 886	2 960	2 980	2 999	1,3 %
Varhaiskasvatus päiväkodissa oma, alle 3v. lapsi					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	36 500 385	42 423 530	42 506 350	48 289 507	13,8 %
- suorite: Lapsia	2 181	2 298	2 305	2 499	8,7 %
- yksikkökustannus e/lapsi	16 736	18 461	18 441	19 324	4,7 %
Varhaiskasvatus ja esiopetus päiväkodissa oma, 3v. täyttänyt lapsi					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	108 598 858	121 306 917	125 361 249	124 620 237	2,7 %
- suorite: Lapsia	9 079	9 191	9 480	9 038	-1,7 %
- yksikkökustannus e/lapsi	11 962	13 198	13 224	13 788	4,5 %
Lasten kehityksen, kasvun ja oppimisen tuen palvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	7 541 256	8 138 953	9 025 939	8 102 394	-0,4 %
- suorite: Lapsia	1 267	1 376	1 480	1 441	4,7 %
- yksikkökustannus e/lapsi	5 952	5 915	6 099	5 623	-4,9 %
Lasten kielen ja kulttuurin tuen palvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 553 200	1 694 723	2 023 620	1 816 271	7,2 %
- suorite: Lapsia	3 374	3 678	3 740	4 036	9,7 %
- yksikkökustannus e/lapsi	460	461	541	450	-2,3 %
Yksityisen hoidon tuki päiväkodissa, perhepäivähoidossa ja lapsen kotona annettavaan varhaiskasvatukseen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	21 814 780	18 672 872	10 760 856	14 176 738	-24,1 %
- suorite: Lapsia	2 423	2 039	990	1 529	-25,0 %
- yksikkökustannus e/lapsi	9 003	9 158	10 870	9 272	1,2 %
Varhaiskasvatuksen palveluseteli 1.8.2021 alkaen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset		4 999 386	14 030 399	12 957 767	159,2 %
- suorite: Lapsia		1 025	1 931	1 268	23,7 %
- yksikkökustannus e/lapsi		4 877	7 266	10 219	109,5 %
Kotihoidon tuki					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	19 999 797	17 286 720	17 545 410	17 259 389	-0,2 %
- suorite: Lapsia	3 673	3 140	3 350	2 983	-5,0 %
- yksikkökustannus e/lapsi	5 445	5 505	5 237	5 786	5,1 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	28 157 862	26 010 518	25 045 576	24 191 970	-7,0 %
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	224 166 139	240 533 620	246 299 400	251 414 275	4,5 %
Muiden palvelutuotteiden osuus				9,6 %	

Muut mittarit 2020-2022

Lapset keskimäärin vuoden aikana	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	2022-2021 muutos-%
Varhaiskasvatuksessa olevia lapsia	15 571	16 154	16 356	15 694	-2,8 %
- kunnalliset päiväkodit	11 260	11 489	11 785	11 537	0,4 %
- perhepäivähoito	543	447	425	386	-13,6 %
- kerhotoiminta	367	274	350	231	-15,7 %
- ostopalvelut	978	880	875	743	-15,6 %
- palveluseteli 1.8.2021 alkaen		1 025	1 931	1 268	23,7 %
- yksityisen hoidon tuki	2 423	2 039	990	1 529	-25,0 %
Kotihoidon tuella olevia lapsia	3 673	3 140	3 350	2 983	-5,0 %

32 SVENSKA RUM -LAUTAKUNTA (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toimintatulot	4 042	0	4 042	4 644	602
Toimintamenot	-70 670	-74	-70 744	-67 769	2 975
Toimintakate	-66 628	-74	-66 702	-63 125	3 577

Toimintatulot ylittivät alkuperäisen talousarvion 0,6 milj. euroa johtuen hankeavustuksista ja asiakasmaksuista. Hankeavustusten ylitys oli 0,3 milj. euroa ja suurimmat olivat jälleen valtiolta saadut korona- ja tasa-arvohankerahat. Iltpäivätoiminnan asiakasmaksut ylittyivät 0,1 milj. euroa kevään kilpailutuksesta johtuen. Varhaiskasvatuksessa asiakasmaksut ylittyivät 0,2 milj. euroa, kun tulorajojen muutosten vaikutus oli odotettua pienempi.

Toimintamenot alittivat alkuperäisen talousarvion noin 3 milj. eurolla. Säästöt syntyivät lähinnä palveluiden ostoista, varhaiskasvatuksen henkilöstömenoista ja avustuksista sekä tilavuokrista. Palveluiden ostoista saatiin varsinkin varhaiskasvatuksen palveluverkon järjeistämisestä aiheutuvia säästöjä. Moni yksityinen päiväkotitoiminta on lopettanut ja lapset ovat mahtuneet kunnallisiin päiväkoteihin olemassa oleviin lapsiryhmiin. Henkilöstömenojen alitukseen vaikuttivat mm. varhaiskasvatuksen rekrytointihaasteet ja hankeavustusten käytön siirrot seuraavalle vuodelle. Varhaiskasvatuksen kotihoidon tuen saajien ennakoitua pienemmästä määrästä johtuen säästyi avustuksista. Tilavuokrat toteutuivat budjetoitua pienempinä lähinnä Monikon vuokrien tarkistuksesta johtuen.

Talousarviomuutokset

Talousarvioon tehtiin kaupungin johtajan päätöksellä kesätyöpaikkoihin liittyvä määrärahasiirto 6 000 euroa. Valtuuston päätöksellä tehtiin 68 000 euron määrärahasiirto varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden turvaamiseksi.

Palvelutuotteet

Varhaiskasvatuksen tärkeimpien palvelutuotteiden yksikköhinnat nousivat noin 3-4 prosenttia verrattuna tilinpäätökseen 2021 ja laskivat vajaa 2 prosenttia verrattuna talousarvioon 2022.

Alle 3-vuotiaiden lasten määrä kasvoi, mutta 3 vuotta täyttäneiden lasten määrä jäi hieman ennakoitua alhaisemmaksi.

Kokonais- ja yksikkökustannukset kasvoivat mm. palkankorotuksista, Seuren hinnankorotuksesta, toimitilavuokrakulujen sekä sisäisten palveluiden kustannusten kasvusta.

Talousarvioon nähden hinnat laskivat koska varsinkin henkilöstömenoista, sisältäen työvoimavuokrauksen, säästy. Varsinkin rekrytointivaikeudet ja hankeavustusten käytön siirrot seuraavalle vuodelle vaikuttivat varhaiskasvatuksen henkilöstömenoihin.

Perusopetuksen merkittävimmän palvelutuotteen **yleisopetus 1-9 lk** yksikköhinta nousi 3,1 prosenttia verrattuna tilinpäätökseen 2021 ja laski 2,9 prosenttia verrattuna talousarvioon 2022. Kokonais- ja yksikkökustannukset kasvoivat verrattuna edelliseen tilinpäätökseen lähinnä johdun sisäisistä tilavuokrista. Verrattuna talousarvioon säästy henkilöstömenoista ja ateriapalveluista.

Lukion yksikköhinta pysyi samalla tasolla verrattuna tilinpäätökseen 2021 ja laski 6 prosenttia verrattuna talousarvioon 2022. Talousarvioon nähden alempi yksikköhinta johtui oppivelvollisuuden laajentamisesta aiheutuviin oppimateriaalihankintoihin varatuista määrärahoista, joita jäi käyttämättä 0,3 milj. euroa.

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	2021-2022 muutos-%
32 SVENSKA RUM -LAUTAKUNTA					
Henkilöstömäärä	838	882	816	871	-1,2 %
Varhaiskasvatus päiväkodissa oma, alle 3v. lapsi					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 012 911	5 251 854	5 672 442	6 324 187	20,4 %
- suorite: Lapsia	310	300	310	352	17,3 %
- yksikkökustannus e/lapsi	16 171	17 506	18 298	17 966	2,6 %
Varhaiskasvatus ja esiopetus päiväkodissa oma, 3v. täyttänyt lapsi					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	12 482 329	13 562 155	14 331 028	13 397 485	-1,2 %
- suorite: Lapsia	1 108	1 108	1 108	1 047	-5,5 %
- yksikkökustannus e/lapsi	11 266	12 240	12 934	12 796	4,5 %
Yleisopetus 1-9 lk					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	27 542 317	29 423 782	31 088 008	30 150 592	2,5 %
- suorite: Oppilas	2 874	2 895	2 881	2 878	-0,6 %
- yksikkökustannus e/oppilas	9 583	10 164	10 791	10 476	3,1 %
Yleislukio koulutus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 638 400	5 246 871	5 771 661	5 434 384	3,6 %
- suorite: Opiskelija	586	614	636	639	4,1 %
- yksikkökustannus e/opiskelija	7 915	8 545	9 075	8 505	-0,5 %
Muut palvelutuotteet	12 688 041	12 906 262	13 806 861	12 418 363	-3,8 %
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	62 363 998	66 390 924	70 670 000	67 725 011	2,0 %

Muut mittarit 2020-2022					
	TP 2020	TA 2021	TP 2021	TP 2022	2022-2021 muutos-%
Opetuksen muut mittarit					
- laskennallinen keskimääräinen ryhmäkoko pt	13,3	13,6	13,8	13,8	1,5 %
- laskennallinen keskimääräinen ryhmäkoko lu	17,8	18,2	18,7	18,7	2,7 %
Lapset keskimäärin vuoden aikana					
Varhaiskasvatuksessa olevia lapsia	1 508	1 537	1 524	1 488	-3,2 %
- kunnalliset päiväkodit	1 418	1 408	1 418	1 399	-0,6 %
- perhepäivähoito	30	28	28	28	0,0 %
- ostopalvelut	60	40	11	11	-72,5 %
- palveluseteli 1.8.2021 alkaen		11	22	23	
- yksityisen hoidon tuki	66	50	45	27	-46,0 %
Kotihoidon tuella olevia lapsia	290	270	280	265	-1,9 %

39 KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALAN YHTEISET (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toimintatulot	3 150	0	3 150	3 837	687
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	11	11
Toimintamenot	-29 139	-29	-29 168	-28 701	467
Toimintakate	-25 989	-29	-26 018	-24 854	1 164

Toimintatulot ylittivät muutetun talousarvion 0,7 milj. eurolla johtuen kotikuntakorvauksista, jotka ovat aiempaa ja budjetoitua suuremmat.

Toimintamenot alittivat muutetun talousarvion noin 0,5 milj. eurolla johtuen henkilöstömenoista ja sisäisistä palveluostoista.

Talousarviomuutokset

Kasvun ja oppimisen toimialan esikunnalta siirrettiin 21 000 euroa sisäisesti toimialan suomenkielisiin lukioihin (Hyvinvoiva Espoo-hanke). Kaupunginjohtajan päätöksellä siirrettiin toimialan yhteisiin 50-vuotiaan Espoon kaupungin lahjoitus ukrainalaisten tueksi 50 000 euroa.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					2022-2021
	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TP 2022	muutos-%
39 KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALAN YHTEISET					
Henkilöstömäärä	91	92	95	89	-3,3 %

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA

Toiminnan toteutuminen

Yleiseen työskentelyilmapiiriin ovat vaikuttaneet edelleen epävarmuustekijöinä koronapandemian vaikutukset etenkin alkuvuonna ja yleinen turvallisuusuhka Ukrainan sodan takia. Sotaa paenneet ihmiset, kiihtynyt inflaatio ja korkotason nousu ovat vaikuttaneet toimialan tehtävien ja hankkeiden sisältöön kustannus- ja aikataulumuutoksien kautta.

Voimakkaat säänvaihtelut vaikuttivat alku- ja loppuvuonna haasteisiin talvikunnossapidossa ja katujen päällystevaurioiden korkeaan määrään.

Toimiala on osallistunut energiapulavarautumiseen valmiusharjoituksilla ja osallistamalla energiainfojen kokoamiseen kuntalaisille. Kaupungin kohteet on listattu energiavajetilanteita varten ja energiansäästötoimenpiteet käsiteltiin kaupunginhallituksessa ja ohjeet on otettu käyttöön kaupungin toimitiloissa ja kiinteistöosakeyhtiöissä.

Toimialalla on merkittävänä digihankkeena kuntatietojärjestelmän kilpailuttaminen, josta saatiin loppuvuonna hankintapäätös, mutta asia siirtyi tehdyn oikaisuvaatimuksen vuoksi markkinaoikeuteen. Oikaisuvaatimus kuitenkin peruttiin heti vuoden 2023 alussa ja sopimus voitiin allekirjoittaa. Kaupunkitekniikan keskuksen tuotannonohjausjärjestelmän uudistus on ollut onnistunut ja saatu tuotantokäyttöön. Tilapalvelut-liikelaitos on uudistamassa tuotannonohjaustaan ja meillä on hankintavaihe. Samoin on käynnistetty eCity-palvelun uudelleenhankinta, joka sisältää asiakkaille myytäviä rakennuspiirustus-, katusuunnitelma-, pohjatutkimus- ja kantakartta-aineistoja.

Asukasvuorovaikutus on siirtynyt pitkälti digitaaliseen muotoon ja sitä kautta on saatu osallistettua aiempaa suurempi määrä asukkaita. Näitä hyviä käytänteitä pyritään hyödyntämään ja kehittämään myös jatkossa.

Toimiala osallistui vuonna 2022 Espoo 50 vuotta kaupunkina - juhlaan erilaisen toiminnan ja tapahtumien kautta.

Maanmyyntituloja saatiin yhteensä noin 47 miljoonaa euroa, jolla saavutettiin muutetun talousarvion maanmyyntitulotavoite. Maata hankittiin noin 5,6 miljoonalla eurolla. Maankäyttö sopimuksia allekirjoitettiin 30 kpl ja niillä rahoitetaan yhdyskuntarakentamisen kustannuksia noin 60 miljoonan euron arvosta. Merkittävimmät sopimuskohteet olivat Rusthollinrinteen kaava Finnoossa sekä Hannusrannan kaava Kaitaalla.

Hepokorven datakeskushanke eteni lokakuussa päätökseen alueen myymisestä Microsoft Finland Oy:lle.

Vuonna 2022 valmistui 5625 asuntoa, mikä on hieman enemmän kuin vuonna 2021. Asunto-tuotantotavoite oli 3300 asuntoa vuodessa. Uusia asuntoja aloitettiin 3983 asuntoa, mikä on yli 2000 asuntoa vähemmän kuin kahtena edellisellä vuonna.

Tilapalvelut-liikelaitos viimeisteli hyvinvointialueen toimitilaratkaisuja ja palveluita sekä tiloja koskevien sopimusten siirtoja hyvinvointialueelle. Lisäksi Tilapalvelut valmisteli ja teki vuokrasopimukset siirtymäajaksi hyvinvointialueen kanssa.

Kesällä 2022 valmistuivat uudella hankintamallilla (Public Private Partnership eli PPP) Pohjois-Tapiolan koulu, Perkkaan koulu ja nuorisotila, Nauriskasken koulu sekä Nöykkiönniityn päiväkot.

Espoon sairaala ja Keskuspaloasema sekä Leppävaaran ja Mikkelän paloasemat myytiin Lähi-Tapiolalle.

Toimialan henkilöstömäärä pysyi vuonna 2022 samansuuruisena edellisvuoteen verrattuna. Lähtövaihtuvuus kasvoi noin 1,5 prosenttiyksikköä. Kaupunkiympäristön tilapalveluista siirtyi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle 48 henkilöä 1.1.2023 alkaen. Lisäksi esikunnan asunto-palveluista siirtyivät välivuokrauksen tehtävät ja 4 henkilöä 1.5.2022 alkaen hyvinvoinnin ja terveyden toimialalla ja edelleen Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Johtamista kehitettiin toteuttamalla tulosityksiköiden johtoryhmille suorituksen johtamisen tilaisuudet, joiden tavoitteena oli espoolaisen suorituksen johtamisen toimintamallien käyttöönoton edistäminen.

Rakennusvalvonnan lupakäsittely ruuhkautui erityisesti lupapuolelta eläköityneiden henkilöiden määrän johdosta. Ruuhkautumista on pyritty purkamaan lupaprosessia analysoimalla ja kehittämällä sekä kolmen uuden vakanssin perustamisella.

Kaupunginhallitus päätti käynnistää Espoon yleiskaavojen ajantasaisuuden tarkistamisen ja tavoitteiden valmistelun eri ikäisten yleiskaavojen yhdistämiseksi kokonaisy-leiskaavaksi, johon myös osayleiskaavat kootaan. Tämä käynnistyi syksyllä 2022 muotoilemalla tavoitteita, joista päätetään alkuvuonna 2023. Valmistelua tehtiin osallistamalla kuntalaisia mm. Meidän Espoo 20X0 tapahtumasarjalla ja Yleiskaava 2060 -pikakyselyllä.

Vanha kaupungintalo purettiin Espoon keskuksessa. Arkkitehtuurikilpailu Espoon keskukseseen sijoittuvasta korttelikokonaisuudesta aloitettiin lokakuussa ja kilpailutöiden jättö on helmikuussa 2023.

Leppävaaran keskustan ideakilpailu käynnistyi lokakuussa. Kansainvälisen kaksivaiheisen kilpailun tavoitteena on löytää junaradan pohjoispuolisen alueen kokonaiskehitysvisio.

Marraskuussa järjestettiin laajalle joukolle toimialan kaupunkikehitysyhteistyökumppaneita Loca-te in Espoo -tilaisuus. Tapiolan kulttuurikeskuksessa pidetyssä tilaisuudessa esiteltiin kehityshankkeita ja eri toimijat pääsivät tapaamaan kaupunkiympäristön edustajia.

Ilmastomuutoksen torjunta tulee jatkuvasti entistä merkityksellisemmäksi ja toimiala ottaa huomioon kestäväen kehityksen ja hiilineutraalisuuden toiminnassaan. Syksyllä otettiin käyttöön Ilmastovahti-palvelu, joka kokoaa Espoon kaupungin ilmastotyön.

Luonnon monimuotoisuuden kokonaisheikentymättömyyden tiekartan valmistelu alkoi.

Ympäristöterveydenhuollossa käynnistyi vuosittainen perusmaksulaskutus elintarvike- ja terveydensuojeluvalvonnan osalta.

Investoinnit

Yritysten ja työpaikkojen sijoittumista Länsimetron ja kaupunkiradan kasvu- ja kehityskäytäviin on edistetty. Infrainvestoinneista 66 prosenttia on sijoittunut saavutettavuusvyöhykkeille I-II. Investoinneista 82 prosenttia on sijoittunut saavutettavuusvyöhykkeille I-III.

Ukrainan sodan aiheuttama kustannusten nousu, urakkatarjoustien saatavuus ja hintataso ovat vaikuttaneet investointihankkeisiin.

Kilpailutettujen kunnallistekniikan urakoiden hintataso oli noin 15 prosenttia edellisvuotta korkeampi ja yksittäiset urakkahinnat vaihtelivat suuresti erityisesti kevään aikana. Urakoitsijoiden tarjoushalukkuus Espoon urakoita kohtaan oli korkea ja kasvoi edellisvuodesta. Käyttösuunnitelman mukainen infrainvestointiohjelma onnistuttiin toteuttamaan määrärahojen ja hankkeiden osalta 99,7 prosentin tarkkuudella.

Viimeiset Raide-Jokerin katuosuusien rakentamistyöt saatiin lokakuun alussa päätökseen. Espoossa koeliikenne alkaa helmikuussa 2023.

Metron jatkeen liikennöinti Kivenlahteen asti käynnistyi 3.12.2022.

Espoon kaupunkiratahankkeessa oli vuonna 2022 meneillään rakentamissuunnitteluvaihe, joka jatkui yhdessä Espoon ja Kauniaisten kaupunkien kanssa.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman (Take) toteutuminen

Helmikuussa 2022 Venäjän aloittama hyökkäyssota Ukrainassa aiheutti voimakkaan markkinahäiriön energian ja rakennusmateriaalien saatavuuteen, joka heijastui urakkatarjousten kohoamiseen riskihinnoitteluun. Tilanne jonkin verran tasaantui kesän jälkeen. Vuoden toisella puoliskolla maanmyynti ja asuntorakentaminen hidastuivat, mikä vaikutti ja vaikuttaa keväällä lisättyihin, lähinnä maanmyyntiä koskeviin uusiin tavoitteisiin. Ohjelman toteuttaminen kuitenkin edistyy ja sen etenemistä seurataan ja siitä raportoidaan jatkossakin osavuosisikatsauksissa sekä uudessa tulosjohtoryhmässä.

Take-tuottavuustavoitteet on otettu huomioon vuoden 2022 talousarviossa. Toimialan tulo- ja menotavoitteet toteutuivat korjatun talousarvion mukaisesti eli euromääräiset tavoitteet kokonaisuutena toteutuivat. Jotain pieniä poikkeamia oli yksittäisissä tuottavuustavoitteissa. Säästövapaiden määrä on edelleen vähentynyt, mutta matkakustannukset kohosivat maltillisesti. Tavoite kiinteistövero tuoton kasvattamiseksi tietopohjan virheitä korjaamalla on toteutunut odotettua paremmin, mutta tavoite Haltian menojen leikkaamiseksi on edelleen epärealistinen. Useat kaupunkiyhteiset kehittämishankkeet ovat viivästyneet toimialasta riippumattomista syistä.

Toimiala on vähentänyt säästövapaiden määrää noin 3 000 päivää ohjelman aloittamisesta. Henkilöstösäästöissä olemme myös edenneet hyvin.

4 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA (ei sitovia eriä)

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toimintatulot	186 734	-5 600	181 134	194 132	12 998
Valmistus omaan käyttöön	12 787	0	12 787	7 582	-5 205
Toimintamenot	-279 077	-28	-279 104	-245 558	33 546
Toimintakate	-79 556	-5 628	-85 183	-43 845	41 339

4 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA (pl. nettositovat tehtäväalueet, ei sitovia eriä)

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toimintatulot	171 734	-5 600	166 134	176 961	10 827
Valmistus omaan käyttöön	2 787	0	2 787	1 910	-877
Toimintamenot	-254 077	-28	-254 104	-223 267	30 838
Toimintakate	-79 556	-5 628	-85 183	-44 396	40 788

Tulot ylittivät alkuperäisen talousarvion 5 milj. euroa. Myyntituotot ylittivät 3,2 milj. euroa, maanvuokrat 0,9 milj. euroa ja eri tuloyksiköiden maksutuotot yhteensä 2,3 milj. euroa. Maankäyttösopimuskorvauksia tuloutettiin 5 milj. euroa alkuperäistä talousarviota enemmän.

Kaupunginhallitus korotti osavuosikatsaus 1 yhteydessä kaupunkitekniikan keskuksen tulotavoitetta 5,0 milj. euroa. Korotus perustui vastaavan suuruiseen investointimenojen korotukseen maankäyttösopimuskorvausten talousarviota suuremman käytön vuoksi.

Valtuusto alensi maanmyynnin tulotavoitetta 5 milj. euroa 3. osavuosikatsauksen yhteydessä suhdannetilanteen muututtua sekä joukkoliikenteen tulotavoitetta 5,6 milj. euroa infrasopimuksen sopimusehtojen perusteella.

Toimialan menot alittivat talousarvion 31 milj. eur pääosin siksi, että joukkoliikenteen menot alittivat talousarvion 22,8 milj. eurolla. HSL sai joukkoliikenteen koronatukea valtiolta ja pääosin tästä syystä kaupungin maksama kuntaosuus toteutui talousarviota alhaisempana.

Talousarvion menomäärärahoihin tehdyt muutokset liittyivät kesätyöllistämisen sekä muihin henkilöstömenoihin ja olivat euromääräisesti vähäisiä

Tulot ja menot toteutuivat kokonaisuutena vuoden 2021 tasolla. Henkilöstökulut ovat 0,9 prosenttia viime vuotta korkeammat, myös Länsimetro Oy:n hoitovastikkeet kallistuivat. Joukkoliikenteen HSL:n kuntaosuudet toteutuivat koronan vuoksi poikkeavasti. Poikkeustilanteen vuoksi saatu valtion tuki ei täysin jaksottunut suoriteperusteisesti vaan painottui vuodelle 2021.

Investointien toteutuminen

Maahankintaan oli varattu 7 milj. euroa ja siihen käytettiin 5,6 milj. euroa.

Maata myytäessä tasearvon osuus kirjataan investointituloksi. Talousarviota tehtäessä tasearvojen osuudeksi on arvioitu 1,3 milj. euroa. Investointituloa kertyi 2,8 milj. euroa.

Käyttösuunnitelman mukainen investointiohjelma onnistuttiin toteuttamaan määrärahojen ja hankkeiden osalta 99,7 prosentin tarkkuudella. Kiinteisiin rakenteisiin ja laitteisiin oli alkuperäisessä talousarviossa varattu 75,9 milj. euroa. Kaupunginhallitus lisäsi 1. osavuosikatsauksen yhteydessä maankäyttösopimuksilla rahoitettavien investointien määrärahaa 5 milj. euroa. Toteutuneet investointimenot olivat muutetun talousarvion mukaiset 80,6 milj. euroa.

Espoon infran rakentaminen perustuu paljon yksityisten maiden kaavoittamiseen ja tästä kaupungille maksettavaan maankäyttösopimuskorvaukseen. Sopimuskorvausten käyttö kunnallistekniikan rakentamiseen oli korkealla tasolla. Sopimuskorvauksia käytettiin 30 milj. euroa.

Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden investointitulot olivat 10 milj. euroa. Talousarvio oli 2,5 milj. euroa.

Teknisen lautakunnan kone- ja kalustoinvestointeihin oli varattu 0,65 milj. euroa. Toteutuneet investoinnit olivat 0,6 milj. euroa.

Osakkeisiin ja osuuksiin varatuilla määrärahoilla maksettiin Länsimetro Oy:n vastiketta lainanlyhennyksiä varten yhteensä 37,2 milj. euroa. Tämän lisäksi tehtiin sijoituksia Turun Tunnin Juna Oy:n 2,3 milj. euroa.

41 TEKNINEN LAUTAKUNTA (ei sitovia eriä)

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toimintatulot	52 523	5 000	57 523	64 306	6 783
Valmistus omaan käyttöön	12 700	0	12 700	7 460	-5 240
Toimintamenot	-86 852	-19	-86 871	-80 624	6 247
Toimintakate	-21 629	4 981	-16 648	-8 859	7 789

41 TEKNINEN LAUTAKUNTA (pl. nettositovat tehtäväalueet, tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toimintatulot	37 523	5 000	42 523	47 135	4 612
Valmistus omaan käyttöön	2 700	0	2 700	1 788	-912
Toimintamenot	-61 852	-19	-61 871	-58 333	3 538
Toimintakate	-21 629	4 981	-16 648	-9 410	7 239

Teknisen lautakunnan taloudellinen kehitys jatkui vuonna 2022 jo seitsemättä vuotta positiivisena, ylittäen talousarvion tulotavoitteet ja tilikaudelle kuuluvien menojen jäädessä alle talousarvion.

Toimintatulot 47,1 milj. euroa ylittivät alkuperäisen talousarvion (37,5 milj. euroa) 9,6 milj. eurolla ja muutetun talousarvion (42,5 milj. euroa) 4,6 milj. eurolla. Maamassojen vastaanottotulot (2,2 milj. euroa), alueiden käyttöluvatulot (0,9 milj. euroa), louhintatulot (0,2 milj. euroa) ja maastomittaukset, kiinteistönmuodostukset sekä paikkatietotuotteiden myynti (0,3 milj. euroa) kasvoivat suotuisassa rakentamissuhdanteessa. Myös HSY:lle myytävät asiantuntijapalvelut (0,7 milj. euroa) ylittivät odotukset. Sujuvan liikenteen ja pysäköinnin sääntöjä jätettiin noudattamatta ennakoitua enemmän (0,3 milj. euroa) ja tilikaudella maksullista pysäköintiä käytettiin arvioitua enemmän (0,1 milj. euroa). Maankäyttömaksutuloja toteutui 30 milj. euroa, muutetun talousarvion (30 milj. euroa) mukaisesti ja ylittäen alkuperäisen talousarvion (25 milj. euroa) 5 milj. eurolla. Maankäyttömaksutuloja tuloutetaan näillä tuloilla rahoitettavien investointien toteutuksen perusteella, joita tilikaudella saatiin tehtyä investointisuunnitelman mukaisesti.

Toimintakulut olivat 58,3 milj. euroa (61,8 milj. euroa), alittaen talousarvion 3,5 milj. eurolla, johon pääasiassa Finnoon pilaantuneiden maa-alueiden puhdistuskuluvaramuksen purkamisesta aiheutuneesta hyvityskirjauksesta kuluille 3,1 milj. euroa. Finnoon pilaantuneiden maa-alueiden puhdistukseen varattiin 6,5 milj. euroa vuonna 2016. Puhdistustyöt saatiin vuonna 2022 valmiiksi ja tilikaudella sekä sitä edeltäneinä tilikausina toteutuneiden puhdistuskulujen yhteismäärä jäi 3,1 milj. euroa alle aiemmin arvioidun varauksen. Tarkasteltaessa tilikauden kuluja ilman satunnaista erityistä erää, alittivat kulut talousarvion 0,4 milj. eurolla.

Lautakunnan vuosikatetavoite oli -16,6 milj. euroa vuodelle 2022, mutta toteutunut vuosikate oli -9,4 milj. euroa, jopa 7,2 milj. euroa tavoitetta parempi.

Investointeihin siirrettävät käyttömenot - investointeja toteuttavan henkilökunnan henkilöstömenot - toteutuivat alle talousarvion, ollen 1,8 milj. euroa (2,7 milj. euroa), alittaen talousarvion 0,9 milj. eurolla. Tämä vaikutti toimintakatteen toteutumiseen tuloylityksen (+4,6 milj. euroa) ja kulu- lialituksen (+3,5 milj. euroa) yhteisvaikutusta pienempänä.

Tekninen lautakunta päätti 27.4.2022 esittää kaupunginhallitukselle 5 milj. euron lisämäärärahaa investointien tehtäväalueelle 948 HA Kunnallistekniikan sopimusrakentaminen- investoinnit, jotka rahoitetaan maankäyttömaksutuloilla - ja samalla maankäyttömaksutulotavoitteen korottamista 5 milj. eurolla. Kaupunginhallitus päätti 23.5.2022 esityksen mukaisesti. Lisämäärärahan ja korotuksen taustalla oli hyvin edistyneet suunnitelmaresurssit ja suotuisat rakentamisolosuhteet, jonka takia panostettiin tekemällä suunniteltua enemmän.

Tilinpäätöksen toteutuminen

Toimintatulot alenivat edellisestä vuodesta 3 milj. euroa, johtuen maamassojen vastaanottomäärien laskusta (1,4 milj. euroa), louhintamäärien alentumisesta (0,7 milj. euroa), ja maankäyttömaksutulojen tuloutuksen ollessa talousarvion mukainen (0,8 milj. euroa). Rakentamissuhdanne on ollut suotuisa, mutta volyymit ovat laskeneet edelliseen vuoteen verrattuna, joka on vaikuttanut maamassojen ja louhintamäärien laskuun.

Toimintakulut ovat alentuneet edellisestä vuodesta 2,5 milj. euroa. Kulut ovat alemmat, koska kuluja pienentää Finnoon pilaantuneiden maa-alueiden puhdistuskuluvaramuksen purkamisesta aiheutunut hyvityskirjaus kuluille (3,1 milj. euroa). Tarkasteltaessa tilikauden kuluja ilman hyvityskirjausta, kulut ovat itse asiassa kasvaneet 0,8 milj. euroa edellisestä vuodesta. Katukunnossapidon aine- ja tarvikkeiden kasvuun (0,1 milj. euroa) on vaikuttanut hintojen nousu, autojen sekä kaluston uusimiset ja määrät ovat nostaneet konsernihallinnon logistiikka palvelualueen sisäisiä auto- ja konevuokraveloituksia (0,4 milj. euroa) ja maamassojen myyntisaamisista on kirjattu luottotappiota (0,2 milj. euroa).

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	2021-2022 muutos-%
41 TEKNINEN LAUTAKUNTA					
411 HALLINTO					
Henkilöstömäärä	41	39	43	40	2,6 %
Htv	39	37	41	38	2,6 %
Asukkaiden teknisen ja ympäristötoimen palveluihin liittyvät asiointi- ja neuvontapalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	800 246	348 552	752 398	443 158	27,1 %
- suorite: saapuneet kirjalliset palautteet, puhelut, k	44 390	52 951	45 000	53 641	1,3 %
- yksikkökustannus e/kpl.	18,03	6,58	16,72	8,26	25,5 %
Pysäköinnin ja liikenteen sujuvuuden varmistaminen pysäköinnin valvonnalla					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 350 673	1 187 969	1 477 895	1 186 481	-0,1 %
- suorite: valvontasuoritteet (maksukehoitukset ja h	45 885	43 442	45 000	40 621	-6,5 %
- yksikkökustannus e/kpl.	29,44	27,35	32,84	29,21	6,8 %
Asiantuntija- ja hallintopalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 208 348	1 704 761	1 343 707	1 649 573	-3,2 %
- suorite: käytetty työaika	12 592	14 029	14 029	14 029	0,0 %
- yksikkökustannus e/h	95,96	121,52	95,78	117,59	-3,2 %
41 TEKNINEN LAUTAKUNTA					
413 INFRAPALVELUT					
Henkilöstömäärä	242	236	248	241	2,1 %
Htv	229	223	241	228	2,1 %
Yleisten alueiden hoito					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	12 955 861	14 411 448	15 150 632	16 915 162	17,4 %
- suorite: m ²	22 547 526	23 556 583	23 523 897	26 303 390	11,7 %
- yksikkökustannus €/m ²	0,57	0,61	0,64	0,64	5,1 %
Yleisten alueiden korjaus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 429 006	3 360 240	3 511 573	3 983 629	18,6 %
- suorite: m ²	22 547 526	23 556 583	23 523 897	26 303 390	11,7 %
- yksikkökustannus €/m ²	0,15	0,14	0,15	0,15	6,2 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	17 690 756	17 969 379	17 901 795	17 226 230	-4,1 %
41 TEKNINEN LAUTAKUNTA					
417 KAUPUNKIMITTAUS JA GEOTEKN.					
Henkilöstömäärä	107	103	102	103	0,0 %
Htv	101	97	96	97	0,0 %
Paikkatietoaineistojen ylläpito ja asiantuntijatehtävät					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 277 332	1 367 214	1 514 132	1 381 976	1,1 %
- suorite: tallennetut kohteet sekä julkaisussa olev	636 784	905 887	703 500	613 254	-32,3 %
- yksikkökustannus e/kpl	2,01	1,51	2,15	2,25	49,3 %
Kiinteistönmuodostus sekä asiantuntijapalvelut rakennusvalvonnalle					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 106 567	1 145 890	1 199 069	1 062 873	-7,2 %
- suorite: tonttijaot ja toimitukset sekä					
asemapiirrosten tarkistus ja sijaintikatselmukset	2 441	2 864	2 125	2 433	-15,0 %
- yksikkökustannus e/kpl	453,33	400,10	564,27	436,86	9,2 %
Maastomittaukset					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 018 307	2 095 616	2 311 634	2 105 050	0,5 %
- suorite: pyykitykset, rakennusvalvontamittaukset					
ja täydennyskartoitukset sekä johtokartoitukset ja	4 199	4 122	3 400	3 790	-8,1 %
- yksikkökustannus e/kpl	480,66	508,40	679,89	555,42	9,2 %
Geotekniset palvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 085 863	2 130 701	2 169 166	2 154 197	1,1 %
- suorite: maastomallimittaukset, kairaukset ja asi	440	438	400	382	-12,8 %
- yksikkökustannus e/kohde	4 740,60	4 864,61	5 422,91	5 639,26	15,9 %

	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	2021-2022 muutos-%
41 TEKINEN LAUTAKUNTA					
419 INVESTOINNIT					
Henkilöstömäärä	170	150	167	139	-7,3 %
Htv	161	142	158	131	-7,3 %
Ohjelmoinnin ja tiedonhallinnan asiantuntijapalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 384 890	2 146 652	2 303 818	1 707 605	-20,5 %
- suorite: HTV	14	18	17	14	-22,2 %
- yksikkökustannus e/HTV	98 921	119 258	135 519	121 972	2,3 %
Suunnittelun asiantuntijapalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 320 870	3 058 592	3 160 753	2 964 958	-3,1 %
- suorite: HTV	43	41	44	39	-4,9 %
- yksikkökustannus e/HTV	77 230	74 600	71 835	76 025	1,9 %
Rakennuttamisen asiantuntijatehtävät					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 119 989	2 009 016	2 189 577	2 028 604	1,0 %
- suorite: HTV	24	20	24	20	0,0 %
- yksikkökustannus e/HTV	88 333	100 451	91 232	101 430	1,0 %
Rakentamisen valvonta ja rakentaminen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 316 107	3 910 043	4 132 763	3 539 579	-9,5 %
- suorite: HTV	69	44	69	67	52,3 %
- yksikkökustannus e/HTV	62 552	88 865	59 895	52 830	-40,6 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 362 056	3 751 000	2 733 089	-16 184	-100,4 %

Palvelutuotteen tuottavuustavoite on huomioitu tuotteen talousarviossa ja mikäli palvelutuotteen yksikköhinta toteutuu talousarvion mukaisesti, tuottavuustavoite toteutuu.

Asukkaiden teknisen ja ympäristötoimen palveluihin liittyvät asiointi- ja neuvontapalveluiden suoritelmäärä on hieman kasvanut verrattuna edelliseen tilikauteen. Kuntalaisten asiakaspalvelukontaktien kasvuun ei ole yksittäistä selittävää tekijää. Kustannukset ovat nousseet edelliseen tilikauteen verrattuna, koska henkilöstöä on palkattu toiminnon vaatima määrä. Talousarvio on laadittu annetun kehityksen mukaisesti. Palvelutuotteen tuottavuustavoite toteutui.

Pysäköinnin ja liikenteen sujuvuuden varmistaminen pysäköinnin valvonnalla kustannukset ja suoritteet ovat edelliseen tilikauteen ja talousarvioon verrattuna alentuneet, johtuen henkilökuntavajauksesta liittyen poissaoloihin. Palvelutuotteen tuottavuustavoite toteutui.

Verrattuna edelliseen tilikauteen laskivat kustannukset hieman, henkilöstömäärän laskun myötä. Talousarvion laadinnan yhteydessä ei ollut tarkkaa tietoa henkilöstömäärän kehityksestä sekä organisaation sisäisistä siirroista. Palvelutuotteen tuottavuustavoite ei toteutunut.

Yleisten alueiden pinta-alat kasvoivat edellisestä vuodesta ja talousarvioon verrattuna, koska kunnallistekniikan investoinnit toteutuivat suunnitelmien mukaan. Pinta-alojen kasvun myötä sekä talven haastavien sääolosuhteiden takia hoitokustannukset ovat nousseet verrattuna edelliseen vuoteen. Poiketen edellisestä tilikaudesta, alkuvuoden talven haastavat sääolosuhteet aiheuttivat yleisillä alueilla vaurioita, joita korjattiin talven jälkeen. Talousarvioon laadinnan yhteydessä hoito- ja korjauskulut arvioitiin normaalien sääolosuhteiden perusteella ja näin ollen kasvavan maltillisesti pinta-alojen kasvun myötä vuodesta 2020. Palvelutuotteiden tuottavuustavoite toteutui.

Paikkatietoaineistojen ylläpito ja asiantuntijatehtävien kustannukset kasvoivat hieman edellisestä tilikaudesta, johtuen korotuksista henkilöstömenoissa. Edellisen vuoden suoritelmääriin vaikutti automatisointi sekä suuret tietomäärät ja talousarviossa arvioitiin suoritelmäärien normaalitason asettuvan edellisen vuoden ja sitä edellisen vuoden suoritelmäärien välimaastoon. Palvelutuotteen tuottavuustavoite ei toteutunut.

Kiinteistönmuodostus sekä asiantuntijapalvelut rakennusvalvonnalle kustannukset alenivat edellisestä tilikaudesta, johtuen tilojen supistamisesta. Talousarviossa henkilöstökulujen arvio tehtiin sen hetken tiedon perusteella, toteuma oli tätä alempi. Yleinen rakentamissuhdanne on

vaikuttanut suoritämäärien kasvuun verrattuna talousarvioon, mutta suhdanteen kääntyminen näkyy muutoksessa edelliseen tilikauteen. Palvelutuotteen tuottavuustavoite toteutui.

Maastomittauksen kustannukset kasvoivat edellisestä tilikaudesta henkilöstömenojen korotuksista johtuen. Suoritämäärien osalta kunnallisen toiminnan kysyntä ei yltänyt edellisen vuoden lukuihin. Verrattaessa toteutuneita kustannuksia talousarvioon, johtuu ero siitä, että henkilöstökulujen sekä palvelujen ostojen arviot tehtiin sen hetken tiedon perusteella ja näiden kulujen toteumat olivat näitä alempia. Palvelutuotteen tuottavuustavoite toteutui.

Geotekniset palvelut kustannukset kasvoivat hieman edellisestä tilikaudesta, johtuen toimitilavuokrakorotuksista sekä uusimisten ja kappalemäärien muutosten vaikutuksesta auto-, kone- ja laitevuokriin. Verrattaessa toteutuneita kustannuksia talousarvioon, ero johtuu siitä, ettei uusia työntekijöitä palkattu talousarvion laadinnan yhteydessä arvioituun. Suoritämäärien osalta kunnallisen toiminnan toimintojen kysyntä ei yltänyt edellisen vuoden ja talousarvion lukuihin. Palvelutuotteen tuottavuustavoite ei toteutunut.

Ohjelmoinnin ja tiedonhallinnan asiantuntijapalvelut kustannukset toteutuivat sekä edellistä tilikautta että talousarviota pienempinä, koska suorite, henkilöstömäärä, joka on myös palvelutuotteen kustannusajuri, on alentunut noin 20 %. Palvelutuotteen tuottavuustavoite toteutui.

Suunnittelun asiantuntijapalvelut kustannukset toteutuivat sekä edellistä tilikautta että talousarviota pienempinä, koska suorite, henkilöstömäärä, joka on myös palvelutuotteen kustannusajuri, on alentunut. Palvelutuotteen tuottavuustavoite ei toteutunut.

Rakennuttamisen asiantuntijatehtävät kustannukset nousivat hieman verrattuna edelliseen tilikauteen, johtuen korotusten vaikutuksesta henkilöstömenoihin. Vertailuvuoden 2021 suoritemäärä on oikaistu. Sarastian käyttöönoton seurauksena palvelutuotteen suorite, henkilöstömäärä, laskettiin manuaalisesti ja inhimillisen erehdyksen seurauksena henkilöstömäärä oli laskettu liian suureksi. Palvelutuotteen tuottavuustavoite ei toteutunut.

Rakentamisen valvonta ja rakentaminen kustannukset ovat edelliseen tilikauteen ja talousarvioon verrattuna alentuneet, johtuen henkilöstömäärän muutoksesta sekä rekrytointien ajoitusten vaikutuksista kertyneisiin henkilöstökuluihin. Suoritämäärä poikkesi edellisestä vuonna normaalitasosta, koska kasvanut lähtövaihtuvuus, niiden ajoitus sekä uusrekrytointien käynnistäminen vuoden 2022 puolella, vaikuttivat vuoden 2021 lopun henkilöstömäärään. Palvelutuotteen tuottavuustavoite toteutui.

415 ULKOPUOLISET TYÖT (toimintakate sitova)

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toimintatulot	15 000	0	15 000	15 343	343
Toimintamenot	-15 000	0	-15 000	-14 791	209
Toimintakate	0	0	0	552	552

Kaupungin kunnallistekniikan rakentamisen ja rakennuttamisen ohessa, toteutettiin vesihuolto Helsingin seudun ympäristö -kuntayhtymälle (HSY). Muiden johtolaitosten kanssa tehtiin yhteistyötä erilaisten johtojen ja kaapelien sijoittamisessa katualueelle.

Ulkopuoliset työt on nettobudjetoitu ja sen toimintakate on sitova, tavoitteena 0 euroa. Toimintakate muodostui positiiviseksi, koska työ, joka tehtiin vuonna 2021, pystyttiin laskuttamaan vasta 2022. Sitova toimintakate ylitettiin positiivisesti.

418 RAKENTAMISEN SISÄISET PALVELUT (toimintakate sitova)

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toimintatulot		0		1 828	1 828
Valmistus omaan käyttöön	10 000	0	10 000	5 672	-4 328
Toimintamenot	-10 000	0	-10 000	-7 500	2 500
Toimintakate	0	0	0	-1	-1

Rakentamisen sisäisten palveluiden menot koostuvat sellaisten rakentamishankkeiden menoista, jotka Kaupunkitekniikan keskus rakentaa pääasiallisesti omaa henkilökuntaa käyttäen. Palvelualueelle kirjataan näiden rakentamishankkeiden palvelu- ja tavaraostot. Menot siirretään investointeihin valmistus omaan käyttöön -kirjauksen kautta.

Rakentamisen sisäiset palvelut on nettobudjetoitu ja sen toimintakate on sitova, tavoitteena 0 euroa. Sitova toimintakate toteutui.

43 KAUPUNKISUUNNITTELUAUTAKUNTA (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toimintatulot	550	0	550	528	-22
Toimintamenot	-11 013	-2	-11 015	-10 458	557
Toimintakate	-10 463	-2	-10 465	-9 931	535

Kaupunkisuunnittelukeskuksen keskeisenä tavoitteena on toteuttaa kaupunginhallituksen hyväksymää kaavoitusohjelmaa ja kaupunkisuunnittelulautakunnan hyväksymää konkreettista, kohdetasoisista työsuunnitelmaa. Työohjelman kohteet ovat kohdentuneet pääasiassa MAL-sopimuksen mukaisesti MAL 2019 -suunnitelmassa määritellyille maankäytön ensisijaisille vyöhykkeille. Vuonna 2022 hyväksyttiin uutta asumisen kerrosalaa 267 960 k-m².

Toimintatulot jäivät käyttösuunnitelmasta 22 000 euroa ja toiminta menot kokonaisuudessaan alittivat käyttösuunnitelman merkittävästi yhteensä 557 000 eurolla.

Käyttösuunnitelmaan nähden henkilöstökulujen alitus oli 117 000 euroa, ulkoisten ostojen alitus oli 391 000 euroa. Myös sisäiset veloitukset jäivät käyttösuunnitelmasta 49 000 euroa.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	2021-2022 muutos-%
43 KAUPUNKISUUNNITTELUAUTAKUNTA					
Henkilöstömäärä	125	123	124	126	2,4 %
Htv	102	121,5	128,6	124,8	2,7 %
Asemakaava					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 533 337	5 273 852	5 419 131	5 314 946	0,8 %
- suorit määrä (kaavoitettu kerrosala)	386 847	481 369	319 000	267 962	-44,3 %
- yksikkökustannus, e/suorite (kem2)	14	11	17	20	81,0 %
Yleissuunnittelu ja asiantuntijapalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 219 233	4 111 154	4 430 216	4 180 501	1,7 %
- suorit määrä (käytetty työaika)	91 000	88 374	85 500	88 629	0,3 %
- yksikkökustannus, e/suorite (h)	46	47	52	47	1,4 %
KSK-luvat					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	999 654	964 612	1 163 429	962 835	-0,2 %
- suorit määrä (lupien määrä)	148	136	131	111	-18,4 %
- yksikkökustannus, e/suorite (kpl)	6 754	7 093	8 881	8 674	22,3 %

Asemakaavoituksen kerrosneliömetrejä raportoitiin 268 tkem², mikä alitti käyttösunnitelmassa arvioidun 16 prosentilla. Tämän vuoksi asemakaava palvelutuotteen hinta raportoitiin merkittävästi korkeampana. Myös KSK-lupien määrä 111 kpl jäi alle käyttösunnitelman ja edellisvuoden määrästä ja hinta ylitti käyttösunnitelman.

Henkilöstö

Henkilötyövuosia kertyi 125. Tämä jakautui seuraavasti:

Liikennesuunnittelu	20,9
Asemakaavoitus	61,1
Yleiskaavoitus	28,5
Palvelu ja kehittämissyksikkö	14,3

Henkilötyövuosikertymä jäi käyttösunnitelmasta noin 3 prosenttia, mutta kasvua edelliseen vuoteen oli kuitenkin noin 3 prosenttia. Tämän vuoksi myös henkilöstökustannukset alittivat käyttösunnitelman.

44 YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSLAUTAKUNTA (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toimintatulot	6 637	0	6 637	9 054	2 417
Toimintamenot	-10 259	-6	-10 265	-9 837	428
Toimintakate	-3 622	-6	-3 628	-783	2 846

Rakennusvalvonnan tulot ylittivät käyttösunnitelman noin 2 milj. eurolla, josta edellisen vuoden laskutusta oli noin 1,3 milj. euroa. Ympäristöterveydenhuollon laskutus ylitti käyttösunnitelman reilu 400 000 euroa pääosin edellisen vuoden kuntalaskutuksen tasauksen seurauksena, mutta osin myös laskutuksen kasvun jäätyä huomioimatta vuoden 2022 käyttösunnitelmaa tehtäessä.

Ympäristö ja rakennusvalvontakeskuksen henkilöstökustannukset alittivat käyttösunnitelman noin 2 prosenttia eli reilulla 100 000 eurolla. Ulkoiset ostot jäivät alle käyttösunnitelman noin 200 000 eurolla ja sisäiset veloitukset noin 100 000 euroa. Yhteensä toimintamenot alittuivat noin 400 000 euroa.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	2021-2022 muutos-%
44 YMPÄRISTÖ- JA RAKENUSLAUTAKUNTA					
440 TUKIPALVELUT-PALVELUYKSIKÖ					
Henkilöstömäärä	0	0	26	16	
Htv	0	23,3	23,1	18,5	-20,6 %
44 YMPÄRISTÖ- JA RAKENUSLAUTAKUNTA					
442 YMPÄRISTÖNSUOJELU					
Henkilöstömäärä	28	28	26	29	3,6 %
Htv	26	29,0	28,4	28,9	-0,3 %
Ympäristötarkastus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	656 975	767 797	812 826	684 214	-10,9 %
- suoritelmäärä (tehdyt tarkastukset)	831	706	756	769	8,9 %
- yksikkökustannus, e/suorite (kpl)	791	1 088	1 075	890	-18,2 %
Ympäristökonsultointi					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 484 425	1 583 412	1 825 763	1 556 872	-1,7 %
- suoritelmäärä (käytetty työaika)	1 986	2 009	2 030	1 538	-23,4 %
- yksikkökustannus, e/suorite (h)	747	788	899	1 012	28,4 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	791 165	791 165	1 027 405	843 257	6,6 %
44 YMPÄRISTÖ- JA RAKENUSLAUTAKUNTA					
443 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO					
Henkilöstömäärä	0	0	33	35	
Htv	0	27,0	31,3	30,9	14,2 %
44 YMPÄRISTÖ- JA RAKENUSLAUTAKUNTA					
444 RAKENUSVALVONTA					
Henkilöstömäärä	55	55	36	42	-23,6 %
Htv	52	35,0	36,0	40,3	15,2 %
Rakentamisen luvat ja viranomaisvalvonta					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 056 067	3 470 765	3 452 652	3 581 235	3,2 %
- suoritelmäärä (saapuneet hakemukset)	1 953	1 891	1 800	1 562	-17,4 %
- yksikkökustannus, e/suorite (kpl)	1 565	1 835	1 918	2 293	24,9 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	898 471	658 080	891 222	723 373	9,9 %

Ympäristötarkastusten määrä on kasvanut hiukan arvioitua enemmän ollen noin 9 prosenttia edellisestä vuoteen verrattuna, minkä johdosta palvelutuotteen yksikkökustannus on selvästi käyttösuunnitelmassa arvioitua pienempi. Luontotalossa käynnit ylsivät lähes aiemmalle normaalitasolle koronatilanteen helpotuttua.

Rakentamisen lupia ja viranomaisvalvontatehtäviä oli käyttösuunnitelmaan verrattuna noin 13 prosenttia vähemmän, mistä seurauksena palvelutuotteen yksikkökustannus ylitti selvästi käyttösuunnitelmassa arvioidun. Rakentamisen lupapäätöksiä tehtiin yhteensä 1 562 kappaletta, joka on määrältään edellistä vuotta vähemmän.

Vuonna 2022 ympäristöterveydenhuollon palveluista

- ympäristöterveydenhuoltoon tuli 493 ilmoitusta,
- ympäristöterveydenhuollon tarkastuksia on tehty valmiiksi 1 362 kpl,
- eläinlääkintähuollon valvontatehtäviä on ollut yhteensä 381 kpl,
- eläinlääkintähuollon potilasmäärä on ollut yhteensä 3 884 kpl, joista ostopalveluna yliopistollisella eläinsairaalalla 657 kpl ja
- Viikin löytöeläintalolle on toimitettu yhteensä 228 eläintä.

Henkilöstö

Henkilötyökuukausien (htk) määrä on vaihdellut vuoden aikana merkittävästi, vaihdellen 114 ja korkeimmillaan elokuun 130 välillä. Keskimääräinen toteuma osui kuitenkin hyvin

käyttösuunnitelmassa arvioituun, minkä ansiosta pysyttiin myös hyvin tiukassa käyttötalouden suunnitelmassa. Joulukuussa päädyttiin 116 henkilötyökuukauteen. Rakennusvalvonnan ja tukipalvelujen poikkeamat selittyvät lupa-assistenttien siirroista, mutta näillä molemmilla palvelualueilla htk oli loppuvuonna laskussa.

46 JOUKKOLIIKENNE (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toimintatulot	57 000	-5 600	51 400	51 313	-87
Toimintamenot	-158 525	0	-158 525	-135 699	22 826
Toimintakate	-101 525	-5 600	-107 125	-84 386	22 739

Joukkoliikenteen tulot ovat melkein kokonaan HSL:n maksamia korvauksia joukkoliikennettä palvelevasta infrastruktuurista sekä pienemmässä määrin asiakasmaksuja kaupunkipyörien käytöstä. Toimintatulot 51,3 milj. euroa alittivat alkuperäisen talousarvion (57 milj. euroa) 5,7 milj. eurolla ja muutetun talousarvion (51,4 milj. euroa) 0,1 milj. eurolla. Liikennöinti metron Matinkylä-Kivenlahti osuudella alkoi joulukuussa, alkuperäisessä talousarviossa HSL:n kanssa arvioitun lokakuun sijaan. Tästä johtuen infrakorvauslaskutusta ei voitu korottaa loppuvuodelle.

Joukkoliikenteen menot ovat HSL:n kuntaosuuksia, Länsimetro Oy:n vastikkeita sekä joukkoliikenneterminaalien, liityntäpysäköinnin ja kaupunkipyörien kustannuksia. Toimintakulut olivat 135,7 milj. euroa (158,5 milj. euroa), alittaen talousarvion 22,8 milj. eurolla. HSL sai valtiolta joukkoliikenteelle koronatukea ja matkustuspääkassat ovat kasvaneet, joka on vaikuttanut lipputulokertymään. Näiden ja syksyllä 2021 suoritettujen lippulajitutumusten kuntalaisten matkustuksesta yhteisvaikutuksesta Espoon kuntaosuus toteutui 21,9 milj. euroa talousarviota pienempänä. Käyttötalouteen kirjatut Länsimetro Oy:n vastikeveloitukset toteutuivat 0,7 milj. euroa alhaisempana kuin arvioitiin talousarvion valmistelun yhteydessä.

Valtuusto päätti 12.12.2022 alentaa joukkoliikenteen tulotavoitetta 5,6 milj. eurolla, infrasopimusehtojen perusteella.

Muut mittarit 2020-2022					2021-2022
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	muutos-%
Sisäisten linjojen linjakilometrit (milj.km/vuosi)	18,430	18,347	18,378	18,196	-0,8 %
Seutulinjoiden linjakilometrit Espoon suunta (milj.km)	6,816	6,585	6,619	6,300	-4,3 %
Metron linjakilometrit yhteensä (milj.km/vuosi)	5,955	5,747	5,611	5,458	-5,0 %
Metron linjakilometrit Espoossa (milj. km/vuosi)	1,505	1,420	1,386	1,377	-3,0 %

49 MUUT TEKNISET JA YMPÄRISTÖPALVELUT (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toimintatulot	70 024	-5 000	65 024	68 931	3 907
Valmistus omaan käyttöön	87	0	87	122	35
Toimintamenot	-12 428	0	-12 428	-8 939	3 488
Toimintakate	57 683	-5 000	52 683	60 114	7 430

Tulot alittavat alkuperäisen talousarvion noin 1 milj. eurolla. Valtuusto alensi maanmyynnin tulotavoitetta 5 milj. euroa 3. osavuosisikatsauksen yhteydessä suhdannetilanteen muututtua. Maanmyyntivoittoa kertyi 31 milj. euroa, ulkoisia maanvuokratuottoja 21 milj. euroa ja sisäisiä maanvuokratuottoja 16,5 milj. euroa. Omakotitonttien myynti nykyisille vuokralaisille jatkui vilkkaana, mutta suhdannemuutos tuotti myös hankkeista luopumista ja tonttien palautumista kaupungille.

Merkittävimpänä myyntipäätöksenä Hepokorven datakeskushanke eteni lokakuussa päätöksen alueen myymisestä Microsoft Finland Oy:lle.

Menot alittivat talousarvion 3,5 milj. eurolla, koska maanomistajalle kuuluvia kertaluonteisia kuluja kuten maanpuhdistuskulut, sopimusvelvoitteista aiheutuvat kulut tai pakolliset varaukset ei ollut lainkaan. Edellisenä vuonna niitä oli merkittävästi.

Toimintakate ylitti alkuperäisen talousarvion 3,5 milj. eurolla menojen alittumisen ansiosta.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	2021-2022 muutos-%
49 MUUT TEKNISET JA YMPÄRISTÖPALVELUT					
Henkilöstömäärä	58	56	60	56	0,0 %
Htv	51	46	52	54	17,4 %
Asiantuntija- ja hallintopalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 763 373	2 512 138	2 823 229	3 006 798	19,7 %
- suorit määrä (käytetty työaika, htv)	27	23	23	23	0,0 %
- yksikkökustannus, e/suorite (htv)	102 347	109 223	122 749	130 730	19,7 %
Alueiden kehittäminen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	689 744	505 571	856 000	718 859	42,2 %
- suorit määrä (käytetty työaika, htv)	6	5	6	5	0,0 %
- yksikkökustannus, e/suorite (htv)	114 957	101 114	142 667	143 772	42,2 %
Maanhankinta, maanluovutus sekä maankäyttösopimukset					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	6 870 161	5 198 346	3 922 735	1 687 222	-67,5 %
- suorit määrä (yhteenlaskettu kappalemäärä)	211	291	204	243	-16,5 %
- yksikkökustannus, e/suorite (kpl)	32 560	17 864	19 229	6 943	-61,1 %
Asumisoikeusasunnot sekä ara-vuokra-asunnot					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	326 673	243 259	276 000	242 321	-0,4 %
- suorit määrä (viranomaispäätösten ja valvottavien)	8 125	7 982	7 650	8 440	5,7 %
- yksikkökustannus e/suorite (kpl)	40	30	36	29	-5,8 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 589 705	4 267 176	4 549 541	3 284 280	-23,0 %

Vuoden 2022 erilaiset markkinointitapahtumat alkoivat toipumaan koronasta. Osallistuimme merkittävään kiinteistöalan Business Arena -tapahtumaan Helsingissä ja järjestimme oman Locate in Espoo -tapahtuman Espoon Kulttuurikeskuksessa. Taloudellisesti Kestävä Espoo -ohjelmaa täydennettiin vuoden 2022 aikana, jolloin tulosityksikköön tuli uusia tavoitteita lähinnä maanmyyntiin ja -vuokraukseen liittyen alkaen vuodesta 2023.

Alueiden kehittämisen palvelutuote on toteutunut kaikilta osin talousarvion mukaisesti.

Asumisoikeus- ja ARA vuokra-asuntojen palvelutuotteet ylittivät talousarvion suorit määriltään ja kustannuksiltaan oleellisesti, jolloin myös palvelutuotteen yksikkökustannus oli talousarviota parempi.

Asiantuntija- ja hallintopalveluissa ei ollut merkittävää poikkeamaa.

Maanhankintaan, -luovutuksiin ja maankäyttösopimusten suoritelumäärä ylitti talousarvion. Näihin kohdistui myös talousarviossa varattua määrärahaa vähemmän kustannuksia, jolloin myös yksikkökustannus alittui.

Henkilöstömäärä on palannut pitkälti normaalitasolleen. Lähtövaihtuvuus jäi noin puoleen viivmevuoden vastaavasta ja luultavasti se pysyy maltillisena myös vuonna 2023 rakentamisen suhdanteiden jäähtyessä. Terveysperusteiset poissaolot ovat palanneet koronaa edeltävälle tasolle, ja talven flunssakausi nostanee näitä ainakin alkuvuodesta. Neljä henkilöä siirtyi hyvinvoinnin- ja terveyden toimialalle ja edelleen hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta.

2.3 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

(kaupunki ilman liikelaitoksia ja rahastoja)

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutuminen (ml. sisäiset erät)

	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022	Tot.-%
Toimintatulot	423 790 138,40	35 420 000,00	459 210 138,40	474 437 577,73	15 227 439,33	103
Myyntitulot	160 375 871,71	1 050 000,00	161 425 871,71	161 219 163,04	-206 708,67	100
Maksutulot	100 929 006,19	5 600 000,00	106 529 006,19	109 572 150,22	3 043 144,03	103
Tuet ja avustukset	17 495 154,00	39 070 000,00	56 565 154,00	60 117 121,83	3 551 967,83	106
Muut toimintatulot	144 990 106,50	-10 300 000,00	134 690 106,50	143 529 142,64	8 839 036,14	107
Valmistus omaan käyttöön	13 109 000,00		13 109 000,00	8 678 615,57	-4 430 384,43	66
Toimintamenot	-2 279 097 860,98	-61 001 448,80	-2 340 099 309,78	-2 286 872 789,10	53 226 520,68	98
Henkilöstömenot	-696 368 901,30	-8 027 755,80	-704 396 657,10	-688 075 030,62	16 321 626,48	98
Palvelujen ostot	-1 109 682 218,49	-48 729 194,64	-1 158 411 413,13	-1 122 053 935,76	36 357 477,37	97
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-43 032 111,80	-1 503 158,00	-44 535 269,80	-50 558 647,36	-6 023 377,56	114
Avustukset muille	-103 492 616,00	-2 839 000,00	-106 331 616,00	-106 866 911,78	-535 295,78	101
Muut toimintamenot	-326 522 013,39	97 659,64	-326 424 353,75	-319 318 263,58	7 106 090,17	98
Toimintakate	-1 842 198 722,58	-25 581 448,80	-1 867 780 171,38	-1 803 756 595,80	64 023 575,58	97
Verotulot	1 702 500 000,00		1 702 500 000,00	1 850 145 547,40	147 645 547,40	109
Valtionosuudet	156 383 000,00		156 383 000,00	165 597 969,00	9 214 969,00	106
Rahoitustulot- ja menot						
Korkotulot muilta	15 027 000,00		15 027 000,00	14 557 508,36	-469 491,64	97
Korkotulot liikelaitoksilta	540 000,00		540 000,00	1 301 531,47	761 531,47	241
Muut rahoitustuotot, ulkoiset	2 360 000,00	0,00	2 360 000,00	5 042 215,40	2 682 215,40	214
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	28 418 000,00		28 418 000,00	28 417 814,36	-185,64	100
Korkomenot	-11 852 000,00		-11 852 000,00	-8 222 500,39	3 629 499,61	69
Muut rahoituskulut	-1 000 000,00	0,00	-1 000 000,00	-2 514 393,67	-1 514 393,67	251
Vuosikate	50 177 277,42	-25 581 448,80	24 595 828,62	250 569 096,13	225 973 267,51	1 019
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-104 786 778,00		-104 786 778,00	-104 464 730,79	322 047,21	100
Arvonalentumiset	0,00		0,00	-8 550,00	-8 550,00	
Tilikauden tulos	-54 609 500,58	-25 581 448,80	-80 190 949,38	146 095 815,34	226 286 764,72	-182
Poistoeron lisäys (-), vähennys (+)				10 752 842,27	10 752 842,27	
Rahastojen lisäys (-), vähennys (+)				2 169 864,50	2 169 864,50	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-54 609 500,58	-25 581 448,80	-80 190 949,38	159 018 522,11	239 209 471,49	-198

Verotulojen toteuma (1 000 euroa)

	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Ansioverotulo	1 438 000	0	1 438 000	1 484 706	46 706
Yhteisövero	130 000	0	130 000	223 623	93 623
Kiinteistövero	134 500	0	134 500	141 817	7 317
Yhteensä	1 702 500	0	1 702 500	1 850 146	147 646

Käyttötalouden valtionosuudet (1 000 euroa)

	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	62 997	0	62 997	244 484	181 487
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus		0		-176 242	-176 242
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet		0		1 374	1 374
Verotulomenetysten kompensaatio	93 386	0	93 386	95 982	2 596
Valtionosuudet	156 383	0	156 383	165 598	9 215

Tuloverojen perusteet verovuosina 2014–2022

Verovuosi	Tulovero- prosentti	Verotettava tulo milj. euroa	Muutos %
2014	18,00 %	6373	2,0
2015	18,00 %	6594	3,5
2016	18,00 %	6736	2,1
2017	18,00 %	6769	0,5
2018	18,00 %	6955	2,8
2019	18,00 %	7247	4,2
2020	18,00 %	7456	2,9
2021	18,00 %	7856	5,4
2022	18,00 %		

verotettava tulo = tuloveroprosentti x verovuoden maksuunpantu vero

Kiinteistöveron perusteet verovuosina 2020–2022

	TP2020	TP2021	TP2022
	%	%	%
Vakituinen asuinrakennus	0,41	0,41	0,41
Muu kuin vakituinen asuinrakennus	0,93	0,93	1,00
Voimalaitosrakennus	0,93	0,93	1,00
Yleishyödyllinen yhteisö			
- rakennus	0,00	0,00	0,00
- maapohja	0,00	0,00	0,00
Rakentamaton rakennuspaikka	3,93	3,93	4,43
Yleinen			
- rakennus	0,93	0,93	1,00
- maapohja	0,93	0,93	1,00

VERTAILUT TALOUSARVION SITOVUUSTASOLLA

81 VEROTULOT JA VALTIONOSUUDET

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Tulot	1 858 883	0	1 858 883	2 015 744	156 861
Netto	1 858 883	0	1 858 883	2 015 744	156 861

Verorahoitusta, joka on verotulojen ja käyttötalouden valtionosuuksien summa, tilitettiin yhteensä 2 015 milj. euroa, 165,6 milj. euroa ja 8,9 prosenttia enemmän kuin 2021.

Kunnallisveroja tilitettiin 1 484,7 milj. euroa, 109,7 milj. euroa ja 8,0 prosenttia enemmän kuin vuonna 2021. Kunnallisveron tuotto ylitti talousarviossa oletetun 46,7 milj. eurolla. Yhteisöveroa tilitettiin Espoole 223,6 milj. euroa, kasvua 10,1 prosenttia. Kuntien yhteisöveron jako-osuutta korotettiin kymmenellä prosenttiyksiköllä vuosiksi 2020-2021 kompensoimaan koronavirusepidemian vaikutusta yhteisöverotulokertymään. Tästä syystä vuoden 2022 talousarviossa oli varauduttu edellisvuotta pienempään yhteisöveromäärään.

Kiinteistöveroja tilitettiin 141,8 milj. euroa, 8,7 milj. euroa enemmän kuin 2021. Osa vuodelle 2021 kuuluneista kiinteistöverosta siirtyi maksettavaksi vuoden 2022 puolelle.

Peruspalvelujen valtionosuutta tilitettiin Espoole 68,2 milj. euroa, veroperustemuutosten kompensatiota 96 milj. euroa sekä opetus ja kulttuuritoimen muuta valtiosuutta 1,4 milj. euroa yhteensä 165,6 milj. euroa. Valtionosuudet ylittivät talousarvion 9,2 milj. eurolla.

Espoon verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus eli määrä, jonka Espoo maksaa verotulojen tasausta muualle Suomeen, oli 176,2 milj. euroa.

82 RAHOITUSTULOT JA -MENOT

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Tulot	46 345	0	46 345	49 319	2 974
Menot	-12 852	0	-12 852	-10 737	2 115
Netto	33 493	0	33 493	38 582	5 089

Rahoitustulot koostuvat kassavarojen sijoittamisesta saaduista korkotuloista, verontilityskoroista ja liikelaitosten maksamista sisäisistä koroista sekä kassavarojen sijoittamisesta saaduista tuotoista, osinkotuotoista sekä liikelaitosten ja kuntayhtymien maksamista sijoitetun pääoman tuotoista.

Rahoitustulot, yhteensä 49,3 milj. euroa, ylittivät talousarvion 3,0 milj. eurolla. Rahoitustulojen suurimmat erät muodostuivat liikelaitosten maksamista sisäisistä koroista 28,4 milj. euroa sekä kuntayhtymien maksamista antolainojen koroista 14,6 milj. euroa.

Rahoitusmenot koostuvat talousarviolainoista maksettavista korkomenoista sekä verontilityskoroista, kurssitappioista sekä muista lainanhoitomenoista.

Rahoitusmenot vuonna 2022 olivat 10,7 milj. euroa ja alittivat talousarvion 2,1 milj. eurolla. Poikkeama talousarvioon johtuu edelleen jatkuneesta poikkeuksellisen alhaisesta korkotasosta ja siitä, että talousarviolainaa ei nostettu vuoden 2022 aikana.

2.4 INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN

1 000 euroa	Talousarvio 2022	Muutokset	Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
91 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	-10 600		-2 800	-13 400	-13 991	591
92 MAA- JA VESIALUEET	-7 000			-7 000	-5 578	-1 422
94 KIIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET YHTEENSÄ	-77 297		-5 000	-82 297	-82 066	-231
941 Liikenneväylät	-22 400			-22 400	-20 274	-2 126
942 Alueellinen kunnallistekniikka	-14 100			-14 100	-12 826	-1 274
HA KT-sopimusrakentaminen	-25 000		-5 000	-30 000	-30 027	27
948 Muu sopimus- ja projektirakentaminen	-10 750	0	0	-10 750	-13 156	2 406
949 Liikuntapaikkojen perusparantaminen	-1 416			-1 416	-1 416	0
95 KONEET JA KALUSTO	-16 503		0	-16 503	-12 982	-3 521
96 OSAKKEET JA OSUUDET	-40 800			-40 800	-39 501	-1 299
TILAPALVELUT-LIIKELAITOS YHTEENSÄ	-137 950	7 200	0	-130 750	-80 202	-50 548
Uudisrakentaminen	-101 333	0		-101 333	-52 015	-49 318
Perusparantaminen	-9 000			-9 000	-7 452	-1 548
Osakkeet ja osuudet	-27 617	7 200		-20 417	-20 735	318
LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -LIIKELAITOS	-2 100			-2 100	-1 923	-177
SUURPELLON TASEYKSIKKÖ	-5 300		-2 000	-7 300	-7 002	-298
TAPIOLAN TASEYKSIKKÖ	-16 150			-16 150	-16 161	11
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	-313 700	7 200	-9 800	-316 300	-259 405	-56 895

Kaupungin investointimenot vuonna 2022 olivat 259,4 milj. euroa. Rahoitusosuudet huomioiden kaupungin nettoinvestoinnit olivat yhteensä 244,7 milj. euroa, laskua edellisvuodesta 40 milj. euroa. Bruttoinvestoinnit alittivat muutetun talousarvion 57 milj. eurolla ja nettoinvestoinnit 65 milj. eurolla. Kunnallistekniset investoinnit olivat yhteensä 97 milj. euroa, laskua edellisvuodesta 41 milj. euroa ja talonrakennusinvestoinnit 59 milj. euroa, laskua 5 milj. euroa. Investoinneista rahoitettiin tulorahoituksella 142 prosenttia.

Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden investointimenot olivat 82,1 milj. euroa. Menot toteutuivat talousarvion mukaisesti. Liikenneväyliä, ratahankkeita ja kulutuskerroksien uusintaa toteutettiin 20,3 milj. eurolla. Alueelliseen kunnallistekniikkaan investointiin 12,8 milj. euroa ja kunnallistekniikan sopimus- ja projektirakentamiseen 43,2 milj. euroa. Raide-Jokeriin investointiin 9,6 milj. euroa.

Peruskaupungin investoinnit koneisiin ja kalustoon olivat 13 milj. euroa. Investoinnit alittivat muutetun talousarvion 3,5 milj. eurolla. Suurimpia hankintoja olivat kuituverkon rakentaminen 0,8 milj. euroa, ICT-verkon kytkimet 0,9 milj. euroa, logistiikan kalusto 1,9 milj. euroa, koulujen ja päiväkotien ensikertainen varustaminen 4,5 milj. euroa, liikunnan koneet ja kalusto 1,0 milj. euroa, kulttuurin hankinnat 1,9 milj. euroa ja kaupunkitekniikan kalusto 0,6 milj. euroa.

Peruskaupungin osakkeisiin ja osuuksiin varatuilla määrärahoilla maksettiin Länsimetro Oy:n vastiketta lainanlyhennyksiä varten yhteensä 37,2 milj. euroa. Tämän lisäksi tehtiin sijoituksia Turun Tunnin Juna Oy:n 2,3 milj. euroa.

Tilapalvelujen investoinnit olivat yhteensä 80,2 milj. euroa, laskua edellisvuodesta 7 milj. euroa. Uudisrakentamisen investoinnit olivat 52 milj. euroa. Uudisrakentamisen määrärahat alittuivat

49,3 milj. euroa. Ukrainan sodan aiheuttama kustannusten nousu, urakkatarjousten saatavuus ja hintataso vaikuttivat toimitilojen investointihankkeisiin ja siirsivät hankkeiden aloituksia. Osakkeisiin investoitiin 20,7 milj. euroa (Kaupungin omistamien kiinteistö- ja pysäköintiyhtiöiden rahoitoidut rahoitusvastikkeet).

I INVESTOINTIOSA (kaupunki ilman liikelaitoksia, taseyksiköitä ja rahastoja)

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Tulot	4 940	0	4 940	14 176	9 236
Menot	152 200	7 800	160 000	154 118	-5 882
Netto	147 260	7 800	155 060	139 942	-15 118

Peruskaupungin investointimenojen toteuma oli 154,1 milj. euroa. Menot alittivat muutetun talousarvion 5,9 milj. eurolla. Suurimmat poikkeamat syntyivät kone- ja kalustoinvestoinneissa, joita toteutettiin 3,5 milj. euroa ja maanhankinnassa, joita toteutettiin 1,4 milj. euroa budjetoitua vähemmän.

Investointituloja kertyi 14,2 milj. euroa ja ne ylittivät talousarvion 9,2 milj. eurolla. Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden investointeihin kertyi tuloja 7,5 milj. euroa budjetoitua enemmän.

91 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

911 YLEISHALLINTO

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Tulot	1 140	0	1 140	1 337	197
Menot	10 600	2 800	13 400	13 991	591
Netto	9 460	2 800	12 260	12 654	394

(tulot ja menot sitovia)

ICT-investoinnit ylittivät talousarvion 0,6 milj. euroa mm. JoTo-projektin lisäresursoinnin ja valmistus omaan käyttöön kirjauksista johtuen.

Talousarviomuutokset:

Valtuusto lisäsi määrärahoja kesäkuussa 2,8 milj. euroa JoTo-projektille sekä kyberturvallisuustilanteeseen varautumiseen teknisen tietoturvan ratkaisuihin.

92 MAA- JA VESIALUEET

92 MAA- JA VESIALUEET

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Tulot	1 300	0	1 300	2 782	1 482
Menot	7 000	0	7 000	5 578	-1 422
Netto	5 700	0	5 700	2 796	-2 904

(tulot ja menot sitovia)

Maanhankintaan käytettiin yhteensä 5,6 milj. euroa.

Maa-alueiden tuloja (tase-arvo) investointeihin kirjautui 2,8 milj. euroa.

94 KIIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET

A94 KIIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET (pl. liikuntapaikkojen perusparantaminen)

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Tulot	2 500	0	2 500	9 910	7 410
Menot	75 881	5 000	80 881	80 651	-230
Netto	73 381	5 000	78 381	70 741	-7 640

(tulot ja menot sitovia)

Teknisen lautakunnan kiinteisiin rakenteisiin ja laitteisiin oli alkuperäisessä talousarviossa varattu 75,9 milj. euroa. Kaupunginhallitus lisäsi 1. osavuositarkastuksen yhteydessä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti rahoitettavien investointien määrärahaa 5 milj. euroa. Toteutuneet investointimäärät olivat muutetun talousarvion mukaiset 80,6 milj. euroa.

Espeen infran rakentaminen perustuu paljon yksityisten maiden kaavoittamiseen ja tästä kaupungille maksettavaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti rahoitettavien investointien määrärahaa 5 milj. euroa. Sopimuskorvauksien käyttö kunnallistekniikan rakentamiseen oli korkealla tasolla. Sopimuskorvauksia käytettiin 30 milj. euroa.

Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden investointitulot olivat 9,9 milj. euroa. Talousarvio oli 2,5 milj. euroa.

Talousarviomuutokset:

Kaupunginhallitus lisäsi ensimmäisen osavuositarkastuksen yhteydessä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti rahoitettavien investointien määrärahaa 5 milj. euroa.

949 LIIKUNTAPAikkojen perusparantaminen

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Menot	1 416	0	1 416	1 416	0
Netto	1 416	0	1 416	1 416	0

(tulot ja menot sitovia)

95 KONEET JA KALUSTO

Peruskaupungin kone- ja kalustoinvestointeihin käytettiin kaikkiaan 13 milj. euroa.

951 Yleishallinto (pl 9515)

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Menot	4 643	0	4 643	3 576	-1 067
Netto	4 643	0	4 643	3 576	-1 067

(tulot ja menot sitovia)

IT-infrainvestoinnit kuituverkkoon ja verkon kytkimiin olivat 1,7 milj. euroa ja logistiikan auto- ja konehankinnat 1,9 milj. euroa. Tietohallinnon hankintoja tehtiin 1,0 milj. budjetoitua vähemmän.

95150 Kulttuurilautakunta

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Menot	2 097	0	2 097	1 889	-208
Netto	2 097	0	2 097	1 889	-208

(tulot ja menot sitovia)

Lippulaivan kirjaston ensikertaiseen kalustamiseen käytettiin 1,3 milj. euroa ja muihin hankintoihin 0,6 milj. euroa

95151 Liikuntalautakunta

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Menot	1 103	0	1 103	1 043	-60
Netto	1 103	0	1 103	1 043	-60

(tulot ja menot sitovia)

952 Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Menot	1 610	0	1 610	1 410	-200
Netto	1 610	0	1 610	1 410	-200

(tulot ja menot sitovia)

Perhekeskus Campuksen kalustamisen ja varustamisen hankinnat olivat 1,3 milj. euroa.

953 Kasvun ja oppimisen toimiala

9531 Kasvun ja oppimisen lautakunta

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Menot	5 456	190	5 646	4 020	-1 626
Netto	5 456	190	5 646	4 020	-1 626

(tulot ja menot sitovia)

Koulujen ja päiväkotien ensikertainen varustaminen oli 4 milj. euroa. Suomenkielisen perusopetuksen investointimenot toteutuivat 1,2 milj. euroa alle muutetun talousarvion. Investointeihin kuuluvien ensikertaisen kalustamisen määrärahojen toteuma painottui kohteiden valmistumisen vuoksi loppuvuoteen, ja osa hankinnoista toteutui käyttötalouteen. Suomenkielisen varhaiskasvatuksen investointimenot alittivat muutetun talousarvion 0,4 milj. eurolla. Kirjauskäytännöistä johtuen osa ensikertaisen varustamisen kustannuksia on kirjattu käyttötalouden menoksi.

Muutamia kohteita valmistui joulukuussa 2022 ja vuoden 2023 alussa. Näiden kohteiden haasteena oli tavaran saanti ja niiden toimitusajat. Osa kustannuksista siirtyi vuodelle 2023.

Talousarviomuutokset:

Kaupunginhallitus siirsi 190 000 euroa toisen osavuositarkastuksen yhteydessä Svenska Rum-lautakunnalta.

9532 Svenska rum -lautakunta

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Menot	944	-190	754	445	-309
Netto	944	-190	754	445	-309

(tulot ja menot sitovia)

Ruotsinkielisten sivistyspalveluiden investointimenot alittivat muutetun talousarvion 0,3 milj. eurolla. Varustamisen kohteena oli Kungsgårds förskola ja –skola sekä Monikossa sijaitsevat Albergan skola ja daghem. Menot alittuivat lähinnä koska Monikon tilat saatiin hyvin varustettua jo edellisenä vuonna ja koska osa hankinnoista toteutui käyttötalouteen.

Talousarviomuutokset:

Kaupunginhallitus siirsi 190 000 euroa toisen osavuositarkastuksen yhteydessä Kasvun ja oppimisen lautakunnalle.

954 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA

9541 Tekninen Itk

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Menot	650	0	650	598	-52
Netto	650	0	650	598	-52

(tulot ja menot sitovia)

96 OSAKKEET JA OSUUDET

961 YLEISHALLINTO

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Tulot		0		103	103
Menot	200	0	200		-200
Netto	200	0	200	-103	-303

(tulot ja menot sitovia)

Tuloja kertyi osakemyynneistä 0,1 milj. euroa.

964 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Tulot		0		43	43
Menot	40 600	0	40 600	39 501	-1 099
Netto	40 600	0	40 600	39 458	-1 142

(tulot ja menot sitovia)

Osakkeisiin ja osuuksiin varatuilla määrärahoilla maksettiin Länsimetro Oy:n vastiketta lainanlyhennyksiä varten yhteensä 37,2 milj. euroa. Tämän lisäksi tehtiin sijoituksia Turun Tunnin Juna Oy:n 2,3 milj. euroa.

2.5 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

(kaupunki ilman liikelaitoksia ja rahastoja)

	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022	Tot.-%
Toiminta ja investoinnit						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	50 177 277,42	-25 581 448,80	24 595 828,62	250 569 096,13	225 973 267,51	1 019
Tulorahoituksen korjaukset	-32 500 000,00	5 000 000,00	-27 500 000,00	-35 455 567,02	-7 955 567,02	129
	17 677 277,42	-20 581 448,80	-2 904 171,38	215 113 529,11	218 017 700,49	-7 407
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-152 200 000,00	-7 800 000,00	-160 000 000,00	-154 118 035,56	5 881 964,44	96
Rahoitusosuudet investointeihin	3 640 000,00		3 640 000,00	11 247 264,26	7 607 264,26	309
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	33 800 000,00	-5 000 000,00	28 800 000,00	34 570 017,64	5 770 017,64	120
	-114 760 000,00	-12 800 000,00	-127 560 000,00	-108 300 753,66	19 259 246,34	85
Toiminta ja investointien rahavirta, netto	-97 082 722,58	-33 381 448,80	-130 464 171,38	106 812 775,45	237 276 946,83	-82
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset muille	-38 912 000,00		-38 912 000,00	-35 500 000,00	3 412 000,00	91
Antolainasaamisten vähennykset muilta	6 872 000,00		6 872 000,00	6 413 856,56	-458 143,44	93
	-32 040 000,00	0,00	-32 040 000,00	-29 086 143,44	2 953 856,56	91
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	220 000 000,00		220 000 000,00		-220 000 000,00	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-71 327 000,00		-71 327 000,00	-149 202 215,91	-77 875 215,91	209
Lyhytaikaisten lainojen muutos				43 190 686,53	43 190 686,53	
	148 673 000,00	0,00	148 673 000,00	-106 011 529,38	-254 684 529,38	-71
Oman pääoman muutokset	15 000 000,00		15 000 000,00	2 181 682,22	-12 818 317,78	15
Muut maksuvalmiuden muutokset				85 483 242,20	85 483 242,20	
Vaikutus maksuvalmiuteen	34 550 277,42	-33 381 448,80	1 168 828,62	59 380 027,05	58 211 198,43	5 080

Vuonna 2022 peruskaupungin toiminnan ja investointien rahavirta oli 106,8 miljoonaa euroa. Rahavirta toteutui alkuperäistä talousarviota parempana. Vaikutus maksuvalmiuteen oli kaikkiaan 59,4 miljoonaa euroa.

Kaupungin sisäinen rahoitus on järjestelty siten, että peruskaupunki nostaa pitkäaikaiset lainat ja rahoittaa liikelaitoksia ja taseyksiköitä sisäisesti välitystilin kautta. Tämän vuoksi peruskaupungin vaikutus maksuvalmiuteen on huomattavasti koko kaupunkia positiivisempi tarkastelussa, jossa mukana ovat myös liikelaitokset ja taseyksiköt. Lyhytaikaisten velkojen muutos johtuu pääosin tytäryhtiöiden konsernitilillä olevien kassavarojen muutoksista, jotka näkyvät kaupungin lyhytaikaisena velkana tai saatavana. Lyhytaikaisia lainoja ei budjetoida talousarviossa.

Lainanottovaltuutta, jota ei vuoden aikana käytetty, oli budjetoitu 220 miljoonaa euroa. Pitkäaikaiset lainat vähenivät selvästi talousarviota enemmän, sillä vaihtuvakorkoisia lainoja maksettiin pois etuajassa hyvästä kassatilanteesta ja Espoon Sairaalan myynnistä johtuen.

Muut maksuvalmiuden muutokset sisältävät tilikauden aikaiset muutokset muun muassa saamisissa ja korottomissa veloissa.

VERTAILUT TALOUSARVION SITOVUUSTASOLLA**87 Antolainat**

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Tulot	6 872	0	6 872	6 414	-458
Menot	-38 912	0	-38 912	-35 500	3 412
Netto	-32 040	0	-32 040	-29 086	2 954

Vuonna 2022 antolainojen tulot muodostuivat lainojen lyhennyksistä tytäryhtiöiltä.

Antolainojen menot ovat lainanantoa konsernin sisällä. Talousarviossa oli budjetoitu antolainaa 38,9 miljoonaa euroa, josta nostettiin 35,5 miljoonaa euroa. Kiinteistö Oy Espoon Koulu- ja päiväkotitiloille antolainattiin 14,0 miljoonaa euroa. Lisäksi Kiinteistö Oy Matinkylän lukiolle antolainattiin 16,0 miljoonaa euroa, Kiinteistö Oy Matinkylän uimahallille 4,0 miljoonaa euroa ja Wee-Gee Oy:lle 1,5 miljoonaa euroa.

88 Talousarviolainat

1000 EUR	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Tulot	220 000	0	220 000		-220 000
Menot	-71 327	0	-71 327	-149 202	-77 875
Netto	148 673	0	148 673	-149 202	-297 875

Vuodelle 2022 oli talousarviossa budjetoitu 220,0 miljoonaa euroa uutta lainannostovaltuutta, jota ei käytetty lainkaan. Lainoja lyhennettiin vastaavana aikana noin 149,2 miljoonalla eurolla, mikä oli 77,9 miljoonaa euroa talousarviossa budjetoitua enemmän.

Lainojen ennenaikaiset takaisinmaksut johtuivat Kiinteistö Oy Espoon Sairaalan myynnistä saadusta myyntivoitosta. Pitkäaikainen lainakanta vuoden lopussa oli 889,5 miljoonaa euroa.

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 TULOSLASKELMA

TULOSLASKELMA	01.01.-31.12.2022		01.01.-31.12.2021	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	108 069 665,92		98 996 594,23	
Maksutuotot	129 708 500,71		127 364 395,45	
Tuet ja avustukset	63 954 829,42		102 033 098,18	
Muut toimintatuotot	<u>159 687 388,75</u>	461 420 384,80	<u>153 497 840,04</u>	481 891 927,90
Valmistus omaan käyttöön		8 833 499,33		12 325 388,15
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-602 582 999,01		-583 328 053,03	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-121 271 856,04		-118 672 313,36	
Muut henkilösivukulut	-22 745 667,22		-23 233 014,95	
Palvelujen ostot	-1 042 172 888,14		-997 079 710,95	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-84 451 771,63		-72 736 093,27	
Avustukset	-107 611 825,22		-116 418 242,02	
Muut toimintakulut	<u>-142 012 590,10</u>	-2 122 849 597,36	<u>-132 923 384,38</u>	-2 044 390 811,96
Toimintakate		-1 652 595 713,23		-1 550 173 495,91
Verotulot		1 850 145 547,40		1 711 153 951,75
Valtionosuudet		165 597 969,00		139 004 408,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	14 948 307,37		15 270 454,14	
Muut rahoitustuotot	22 494 258,72		79 533 900,53	
Korkokulut	-8 136 931,52		-9 148 912,50	
Muut rahoituskulut	<u>-45 413 983,78</u>	-16 108 349,21	<u>-3 205 321,80</u>	82 450 120,37
Vuosikate		347 039 453,96		382 434 984,21
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-195 731 095,77		-188 200 181,04	
Arvonalentumiset	<u>-3 597 853,13</u>	-199 328 948,90	<u>-1 964 558,81</u>	-190 164 739,85
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot	97 104 933,95	97 104 933,95	0,00	0,00
Tilikauden tulos		244 815 439,01		192 270 244,36
Poistoeron muutos				
Poistoeron lisäys (-)/vähennys (+)	<u>15 767 592,30</u>	15 767 592,30	<u>-232 407,70</u>	-232 407,70
Rahastojen muutos				
Rahastojen lisäys (-)/vähennys (+)	<u>2 169 864,50</u>	2 169 864,50	<u>14 994 925,83</u>	14 994 925,83
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		262 752 895,81		207 032 762,49
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Toimintatuotot/Toimintakulut, %		21,8		23,7
Vuosikate/Poistot, %		174,1		201,1
Vuosikate, euroa/asukas		1 137		1 287
Asukasmäärä (ennakkotieto)		305 179		297 132

3.2 RAHOITUSLASKELMA

RAHOITUSLASKELMA	01.01.-31.12.2022	01.01.-31.12.2021
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	347 039 453,96	382 434 984,21
Satunnaiset erät	97 104 933,95	0,00
Tulorahoituksen korjaukset	-159 850 391,71	-58 505 728,54
	<u>284 293 996,20</u>	<u>323 929 255,67</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-259 405 192,70	-318 201 016,98
Rahoitusosuudet investointimenoihin	14 699 286,26	33 797 851,76
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	199 706 765,54	63 771 377,81
	<u>-44 999 140,90</u>	<u>-220 631 787,41</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	239 294 855,30	103 297 468,26
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-35 500 000,00	-37 000 000,00
Antolainasaamisten vähennykset	6 613 856,56	5 104 487,60
	<u>-28 886 143,44</u>	<u>-31 895 512,40</u>
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-149 202 215,91	-71 790 644,95
Lyhytaikaisten lainojen muutos	43 190 686,53	223 727 331,54
	<u>-106 011 529,38</u>	<u>151 936 686,59</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	2 295 986,00	1 189 992,70
Vaihto-omaisuuden muutos	2 885 705,44	1 140 947,46
Saamisten muutos	24 216 345,05	41 265 997,86
Korottomien velkojen muutos	72 635 044,53	-58 014 124,24
	<u>102 033 081,02</u>	<u>-14 417 186,22</u>
Rahoituksen rahavirta	-32 864 591,80	105 623 987,97
Rahavarojen muutos	206 430 263,50	208 921 456,23
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 550 147 630,99	1 343 717 367,49
Rahavarat 1.1.	1 343 717 367,49	1 134 795 911,26
	<u>206 430 263,50</u>	<u>208 921 456,23</u>
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	118 726 799,51	-150 535 848,43
Investointien tulorahoitus, %	141,8	134,5
Laskennallinen lainanhoitokate	2,1	2,1
Lainanhoitokate	2,3	4,8
Kassan riittävyys, pv	217	198
Asukasmäärä (ennakkotieto)	305 179	297 132

3.3 TASE

TASE 31.12.	2022	2021
V A S T A A V A A	5 101 123 428,25	4 892 303 185,39
A PYSYVÄT VASTAAVAT	3 398 022 724,78	3 367 430 131,35
I Aineettomat hyödykkeet	69 564 664,28	68 020 149,94
1. Aineettomat oikeudet	28 022 459,09	21 118 097,10
2. Muut pitkävaikuttiset menot	41 542 205,19	46 902 052,84
II Aineelliset hyödykkeet	2 115 189 511,55	2 154 658 532,99
1. Maa- ja vesialueet	401 354 321,61	398 506 787,01
2. Rakennukset	617 494 457,32	615 944 635,67
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 029 918 852,15	1 061 458 919,41
4. Koneet ja kalusto	27 517 658,66	24 794 287,73
5. Muut aineelliset hyödykkeet	1 098 986,86	1 023 968,55
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	37 805 234,95	52 929 934,62
III Sijoitukset	1 213 268 548,95	1 144 751 448,42
1. Osakkeet ja osuudet	791 547 621,83	751 916 664,74
3. Muut lainasaamiset	420 678 235,70	391 792 092,26
4. Muut saamiset	1 042 691,42	1 042 691,42
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	5 323 083,53	6 423 647,11
1. Valtion toimeksiannot	5 289 807,50	5 965 251,08
2. Lahjoitusrahastojen varat	33 276,03	458 396,03
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 697 777 619,94	1 518 449 406,93
I Vaihto-omaisuus	4 270 295,60	7 156 001,04
1. Aineet ja tarvikkeet	4 270 295,60	7 156 001,04
II Saamiset	143 359 693,35	167 576 038,40
Pitkäaikaiset saamiset	43 452 171,33	28 357 514,59
2. Lainasaamiset	146 172,03	134 999,29
4. Siirtosaamiset	43 305 999,30	28 222 515,30
Lyhytaikaiset saamiset	99 907 522,02	139 218 523,81
1. Myyntisaamiset	49 793 490,50	32 059 688,39
2. Lainasaamiset	216 084,94	149 268,18
3. Muut saamiset	23 799 457,45	23 779 957,91
4. Siirtosaamiset	26 098 489,13	83 229 609,33
III Rahoitusarvopaperit	1 031 181 697,22	996 608 774,83
1. Osakkeet ja osuudet	119 925,53	151 382,81
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	12 000 000,00
4. Muut arvopaperit	1 031 061 771,69	984 457 392,02
IV Rahat ja pankkisaamiset	518 965 933,77	347 108 592,66

TASE 31.12.	2022	2021
V A S T A T T A V A A	5 101 123 428,25	4 892 303 185,39
A OMA PÄÄOMA	3 126 316 032,91	2 865 733 001,60
I Peruspääoma	1 444 132 783,76	1 444 132 783,76
III Muut omat rahastot	644 110 858,08	602 583 968,89
IV Edellisten tilikausien ylijäämä	775 319 495,26	611 983 486,46
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	262 752 895,81	207 032 762,49
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	173 841 670,14	189 609 262,44
1. Poistoero	173 841 670,14	189 609 262,44
C PAKOLLISET VARAUKSET	1 599 999,96	5 414 133,68
2. Muut pakolliset varaukset	1 599 999,96	5 414 133,68
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	11 383 823,78	10 188 401,36
1. Valtion toimeksiannot	5 289 807,50	5 965 251,08
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	53 276,03	33 396,03
3. Muut toimeksiantojen pääomat	6 040 740,25	4 189 754,25
E VIERAS PÄÄOMA	1 787 981 901,46	1 821 358 386,31
I Pitkäaikainen	888 099 269,67	977 822 909,70
1. Joukkovelkakirjalainat	30 000 000,00	30 000 000,00
2. Lainat rahoitus- ja vakuutus- laitoksilta	806 433 327,32	940 513 355,39
3. Lainat julkisyhteisöiltä	1 100 079,83	1 236 998,10
5. Saadut ennakot	5 994 890,52	6 071 584,21
7. Muut velat	44 570 972,00	972,00
II Lyhytaikainen	899 882 631,79	843 535 476,61
2. Lainat rahoitus- ja vakuutus- laitoksilta	357 996 626,07	316 845 193,07
3. Lainat julkisyhteisöiltä	111 984,50	82 079,07
4. Lainat muilta luotonantajilta	90 784 969,17	103 760 890,64
5. Saadut ennakot	184 404 058,33	174 604 084,17
6. Ostovelat	95 254 864,40	87 796 103,64
7. Muut velat	17 054 984,30	14 369 640,41
8. Siirtovelat	154 275 145,02	146 077 485,61
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	67,2	64,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	64,5	70,4
Kertynyt yli-/alijäämä	1 038 072 391	819 016 249
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	3 402	2 756
Lainakanta 31.12., €	1 286 426 987	1 392 438 516
Lainakanta 31.12., €/asukas	4 215	4 686
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	1 951 202 219	2 076 517 310
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	6 394	6 989
Lainasaamiset, €	420 678 236	391 792 092
Asukasmäärä (ennakkotieto)	305 179	297 132

3.4 KONSERNITILINPÄÄTÖS

KONSERNITULOSLASKELMA

	2022	2021
Toimintatuotot	1 302 140 217,34	1 313 221 586,50
Toimintakulut	-2 890 664 264,02	-2 779 417 655,74
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-5 194 734,93	4 616 399,40
Toimintakate	-1 593 718 781,61	-1 461 579 669,84
Verotulot	1 850 145 547,40	1 711 153 951,75
Valtionosuudet	233 835 421,30	200 725 094,66
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	11 102 239,83	11 351 288,09
Muut rahoitustuotot	31 007 756,82	89 110 772,03
Korkokulut	-43 976 163,81	-50 403 886,20
Muut rahoituskulut	-50 700 078,01	-5 243 206,93
Vuosikate	437 695 941,92	495 114 343,56
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-344 880 733,69	-336 930 251,70
Omistuksen eliminointierot	643,47	4 874 691,54
Arvonalentumiset	-3 621 287,88	-1 966 339,20
Satunnaiset erät	136 732 259,96	0,00
Tilikauden tulos	225 926 823,78	161 092 444,20
Tilinpäätössirrot	2 169 864,50	15 059 824,56
Tilikauden verot	-1 498 043,65	-1 285 475,46
Laskennalliset verot	-3 253 989,59	-1 504 831,72
Vähemmistöosuudet	4 741 829,62	3 861 908,00
Tilikauden ylijäämä	228 086 484,66	177 223 869,59
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	45,0	47,2
Vuosikate/Poistot, %	125,6	148,2
Vuosikate, euroa/asukas	1 434	1 666
Kaupungin asukasmäärä 31.12. (ennakkotieto)	305 179	297 132

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2022		2021	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	437 695 941,93		495 114 343,56	
Satunnaiset erät	136 732 259,96		0,00	
Tilikauden verot	-1 498 043,65		-1 285 475,46	
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-194 939 747,97</u>	377 990 410,27	<u>-73 597 461,25</u>	420 231 406,85
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-536 892 786,71		-560 356 181,88	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	14 994 356,78		34 723 989,30	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>201 209 008,51</u>	-320 689 421,42	<u>54 080 421,32</u>	-471 551 771,25
Toiminnan ja investointien rahavirta		57 300 988,85		-51 320 364,40
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten vähennykset	<u>2 849 868,90</u>	2 849 868,90	<u>2 575 579,44</u>	2 575 579,44
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	232 970 348,96		183 260 447,89	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-282 191 090,28		-199 150 487,79	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>55 308 028,33</u>	6 087 287,02	<u>249 856 295,71</u>	233 966 255,81
Oman pääoman muutokset		7 113 516,29		12 568 926,14
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	2 313 957,77		1 196 210,60	
Vaihto-omaisuuden muutos	4 059 044,16		3 088 819,15	
Saamisten muutos	-1 315 547,99		22 864 931,24	
Korottomien velkojen muutos	<u>124 657 122,52</u>	129 714 576,47	<u>-16 826 361,16</u>	10 323 599,83
Rahoituksen rahavirta		145 765 248,68		259 434 361,22
Rahavarojen muutos		203 066 237,53		208 113 996,83
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	1 660 271 556,18		1 457 205 318,66	
Rahavarat 1.1.	<u>1 457 205 318,66</u>	203 066 237,53	<u>1 249 091 321,84</u>	208 113 996,83
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €		-723 143 229,82		-1 012 223 618,06
Investointien tulorahoitus, %		83,9		94,2
Laskennallinen lainanhoitokate		0,8		0,9
Lainanhoitokate		1,5		2,2
Kassan riittävyys, pv		159		148

KONSERNITASE

VASTAAVAA	31.12.2022	31.12.2021
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	45 766 557,03	30 500 693,71
Muut pitkävaikutteiset menot	77 888 476,96	83 573 374,84
Ennakkomaksut	1 481 592,39	1 347 805,83
	<u>125 136 626,38</u>	<u>115 421 874,39</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	573 863 827,88	571 148 883,36
Rakennukset	3 208 711 189,12	2 621 636 152,84
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 520 315 067,23	1 436 513 453,22
Koneet ja kalusto	176 345 024,27	111 204 892,87
Muut aineelliset hyödykkeet	45 100 029,81	33 334 062,39
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	388 563 602,81	1 122 454 650,64
	<u>5 912 898 741,11</u>	<u>5 896 292 095,33</u>
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	100 075 293,14	96 630 779,90
Muut osakkeet ja osuudet	33 742 307,95	31 748 114,00
Muut lainasaamiset	197 142 365,32	199 992 234,22
Muut saamiset	1 148 784,18	1 148 784,18
	<u>332 108 750,57</u>	<u>329 519 912,29</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	6 601 531,82	6 944 313,17
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	1 269 762,54	1 804 224,96
Muut toimeksiantojen varat	180 745,49	708 157,25
	<u>8 052 039,85</u>	<u>9 456 695,38</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	15 879 780,52	19 589 220,77
Muu vaihto-omaisuus	677 997,75	1 073 865,97
Ennakkomaksut	46 264,30	0,00
	<u>16 604 042,57</u>	<u>20 663 086,74</u>
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	7 407 635,37	8 063 129,29
Muut saamiset	9 968 481,43	9 478 531,71
Siirtosaamiset	28 063 299,30	28 222 515,30
	<u>45 439 416,10</u>	<u>45 764 176,30</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	89 491 658,84	56 579 239,38
Lainasaamiset	316 252,13	244 482,99
Laskennalliset verosaamiset	0,00	1 967 876,41
Muut saamiset	40 066 269,10	41 549 072,83
Siirtosaamiset	54 401 965,29	100 549 692,08
	<u>184 276 145,35</u>	<u>200 890 363,69</u>
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	131 374,33	162 983,86
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	44 597 030,46	40 267 690,17
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	12 000 000,00
Muut arvopaperit	1 043 550 864,18	991 704 560,32
	<u>1 088 279 268,97</u>	<u>1 044 135 234,35</u>
Rahat ja pankkisaamiset	571 992 287,20	413 070 084,31
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>8 284 787 318,10</u>	<u>8 075 213 522,78</u>

VASTATTAVAA	31.12.2022	31.12.2021
	euroa	euroa
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	1 444 132 783,67	1 444 132 783,76
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma	420 469,83	420 469,83
Arvonkorotusrahasto	187 450,32	187 450,32
Muut omat rahastot	647 247 358,25	605 523 173,16
Edellisten tilikausien ylijäämä	773 627 202,13	640 100 086,25
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	228 086 484,66	177 223 869,58
	<u>3 093 701 748,86</u>	<u>2 867 587 832,90</u>
VÄHEMMISTÖOSUUDET	10 705 499,66	8 849 060,12
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	101 877,75	101 877,75
Muut pakolliset varaukset	19 817 814,97	20 873 769,45
	<u>19 919 692,72</u>	<u>20 975 647,20</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	6 604 749,77	6 949 843,66
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 291 691,01	1 382 284,27
Muut toimeksiantojen pääomat	6 274 158,96	4 929 169,58
	<u>14 170 599,74</u>	<u>13 261 297,51</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	30 000 000,00	30 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 570 406 184,95	3 711 627 590,23
Lainat julkisyhteisöiltä	287 527 966,52	309 482 538,68
Saadut ennakot	5 995 133,59	15 912 343,17
Liittymismaksut ja muut velat	64 790 128,46	19 720 196,18
Laskennalliset verovelat	350 038,65	333 201,01
	<u>3 959 069 452,18</u>	<u>4 087 075 869,25</u>
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	18 032 000,00	20 286 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	486 695 778,43	445 902 529,57
Lainat julkisyhteisöiltä	2 563 885,70	2 548 120,27
Lainat muilta luotonantajilta	1 175 119,55	21 706,34
Saadut ennakot	213 827 237,12	195 879 900,19
Ostovelat	186 718 842,61	179 819 717,60
Muut velat	36 961 989,33	35 190 357,56
Siirtovelat	240 002 833,00	197 815 484,32
Laskennalliset verovelat	1 242 639,19	0,00
	<u>1 187 220 324,94</u>	<u>1 077 463 815,80</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>8 284 787 318,10</u>	<u>8 075 213 522,78</u>

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	38,5	36,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	145,5	153,6
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	1 001 714	817 324
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	3 282	2 751
Konsernin lainat, euroa/asukas	14 406	15 212
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	4 396 401	4 519 868
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	5 362 621 212	5 460 678 054
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	17 572	18 378
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	197 142	199 992
Kaupungin asukasmäärä 31.12. (ennakkotieto)	305 179	297 132
Henkilöstön lukumäärä keskimäärin	17 475	17 169

4 LIITETIEDOT

4.1 KUNNAN JA KONSERNIN LIITETIEDOT

1) Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Maankäyttösopimustulot kirjataan noudattaen kirjanpitolakia, kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeita ja lausuntoja. Pääsääntöisesti sopimustulot kirjataan suoriteperusteisesti tuloslaskelmaan tuloksi tilikaudelle, jonka aikana suorite on luovutettu. Maankäyttösopimukset, joista on saatu maksut, mutta sopimusten mukaisia velvoitteita ei ole tehty, on kirjattu velkoihin saatuina ennakkomaksuina.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenojen vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 11. Suunnitelman mukaiset poistot.

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenojen tai sitä alempana todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaisesti hankintamenojen tai sitä alhaisemman todennäköisen hankintamenojen määräisenä.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen keskihintamenetelmän mukaan painotettuun hankintamenojen tai sitä alempana todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koron- ja valuuttavaihtosopimuksia. Kunnan johdannaiset on tehty suojaustarkoituksessa. Johdannaiset on käsitelty kirjanpitolain 5:2 §:n mukaisesti, jolloin niistä annettavat tiedot on esitetty taseen liitetietoina.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhteisöt, kuntayhtymät, joissa Espoo on jäsenenä, sekä osakkuusyhteisöt. Yhdisteltyjen yhtiöiden ja säätiöiden tilikaudet noudattavat kaupungin tilikautta, joka on kalenterivuosi.

Kuntayhtymät on yhdistelty omistussuuden mukaisessa suhteessa. Yhdisteltyjen kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty omistussuuden mukaisessa suhteessa vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Konsernitilinpäätökseen ei ole yhdistelty Espoon kaupungin osakkuusyhtiötä As Oy Espoon Siuntionportti 6, Espoon Asunnot Oy:n tytäryhteisöjä (5 kpl) ja osakkuusyhtiötä (13 kpl) ja WeeGee Oy:n osakkuusyhtiötä Koy Espoon Kulttuuriparkkia.

Keskeisten omistusten eliminointi

Konsernin keskinäiset omistukset on eliminoitu.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut, saamiset ja velat sekä olennaiset sisäiset katteet on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Tytäryhteisöjen vähemmistöosuudet on erotettu konsernin tilikauden ylijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhteisöjen pysyvien vastaavien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on olennaisilta osin oikaistu suunnitelman mukaisiksi sekä jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmilte tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien ylijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöistä on yhdistelty konsernitilinpäätökseen konsernin omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyhteisöjen tilikauden voitosta/tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta.

Osakkuusyhteisöjen pysyvien vastaavien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on olennaisilta osin oikaistu suunnitelman mukaisiksi niissä yhtiöissä, joissa poistoja ei ole tehty lainkaan.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on jaettu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaisesti konsernituloslaskelmassa laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli- tai alijäämään sekä konsernitaseessa vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Hankintamenoön aktivoidut korkomenot

Hankintamenoön aktivoidut korkomenot on purettu konsernissa pysyvistä vastaavista tilikauden kuluksi korkomenoihin.

Kiinteistöveron käsittely

Kiinteistöveroa ei ole eliminoitu.

Poikkeavat tilikaudet

Osakkuusyhteisö Koy Soukan Pienteollisuustalon tilikausi on ollut 1.9.2021–31.8.2022.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6) Toimintatuotot tehtävälueittain				
	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Konsernihallinto	6 332 796,14	6 631 383,65	7 476 695,15	6 689 613,28
Elinvoiman tulosalue	18 587 677,31	11 918 680,16	14 545 538,71	9 004 945,49
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala	611 104 459,70	645 774 563,52	113 158 892,52	143 184 604,27
Kasvun ja oppimisen toimiala	54 122 869,62	49 646 409,51	46 050 078,03	44 053 169,78
Kaupunkiympäristön toimiala	611 992 414,57	599 250 549,66	179 974 554,65	186 946 482,76
Rahastot			200 711,36	196 215,18
Liikelaitokset ja muut taseyksiköt			100 013 914,38	91 816 897,14
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>1 302 140 217,34</i>	<i>1 313 221 586,50</i>	<i>461 420 384,80</i>	<i>481 891 927,90</i>

7) Verotulojen erittely			
		Kunta	
		2022	2021
Kunnan tulovero		1 484 705 599,69	1 374 988 109,29
Osuus yhteisöveron tuotosta		223 623 017,94	203 093 356,90
Kiinteistövero		141 816 929,77	133 072 485,56
<i>Verotulot yhteensä</i>		<i>1 850 145 547,40</i>	<i>1 711 153 951,75</i>

8) Valtionosuuksien erittely			
		Kunta	
		2022	2021
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus		68 242 370,00	64 484 660,00
<i>Siiitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)</i>		<i>-176 241 588,00</i>	<i>-172 093 306,00</i>
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet		1 373 841,00	-5 649 286,00
Verotulomenetysten korvaus		95 981 758,00	80 169 034,00
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>		<i>165 597 969,00</i>	<i>139 004 408,00</i>

9) Palvelujen ostojen erittely			
		Kunta	
		2022	2021
Asiakaspalvelujen ostot		-608 381 331,20	-563 365 527,85
Muiden palvelujen ostot		-433 791 556,94	-433 714 183,10
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>		<i>-1 042 172 888,14</i>	<i>-997 079 710,95</i>

10) Valtuustoryhmille annetut tuet			
		Kunta	
		2022	2021
Espoon Keskusta		1 972,10	2 022,40
Espoon Kokoomus		33 600,00	28 000,00
Espoon Perussuomalaiset		8 150,31	4 670,53
Espoon Vihreät		16 800,00	15 750,00
Suomen ruotsalainen kansanpuolue		7 200,00	6 000,00
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue		10 000,00	10 000,00
Espoon Vasemmisto		2 000,00	0,00
Suomen kristillisdemokraatit		3 506,05	2 369,90
<i>Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä</i>		<i>83 228,46</i>	<i>68 812,83</i>

11)

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

ESPOON KAUPUNGIN PYSYVIEN VASTAAVIEN POISTOSUUNNITELMA 1.12.2017 ALKAEN

Poistomenetelmä

Poistomenetelmänä käytetään kaikissa omaisuusryhmissä tasapoistomenetelmää.

Poistoajat

Omaisuusryhmä	poistoaika vuotta
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	
Osuus Kehä I Turunväylä-Vallikallio (kv 12.11.2007)	15
Osuudet rakennuksiin ennen 31.12.2012	30
Osuudet rakennuksiin 1.1.2013 lähtien	20
Osuudet koneisiin ja laitteisiin	15
Osuudet Kampin terminaaliin	15
Osuudet kaupunkirataan (kv 7.6.2004)	10
Atk-ohjelmistot	3
Muut aineettomat oikeudet	5
Muut pitkävaikutteiset menot	
Tutkimus- ja tuotekehitysmenot	kirjataan vuosikuluksi
Muut (*)	3
(*) erillisellä päätöksellä poistojaksiksi voidaan määritellä enintään 20 vuotta	
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	ei poisteta
Rakennukset ja rakennelmat	
Hallinto- ja laitosrakennukset ennen 31.12.2012	30
Hallinto- ja laitosrakennukset 1.1.2013 lähtien	20
Vesilaitoksen rakennukset ja rakennelmat	30
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20
Talousrakennukset	15
Vapaa-ajan rakennukset ennen 31.12.2012	20
Vapaa-ajan rakennukset 1.1.2013-30.4.2017	10
Vapaa-ajan rakennukset 1.5.2017 lähtien	20
Asuinrakennukset	30
Kallioliitat	50
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet, torit ja puistot	15
Sillat, laiturit ja uimalat ennen 31.12.2004	10
Sillat, laiturit ja uimalat 1.1.2005 lähtien	15
Muut maa- ja vesirakenteet	15
Vedenjakeluverkosto	30
Viemäriverkko	30
Sadevesiviemäriverkko	30
Kaukolämpöverkko	20
Sähköjohdot, muuntoasemat ja ulkovalaistuslaitteet	15
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	10
Maakaasuverkko	20
Muut putki- ja kaapeliverkot	15
Sähkö-, vesi- yms. laitoskoneet ja laitteet ennen 31.12.2004	10
Sähkö-, vesi- yms. laitoskoneet ja laitteet 1.1.2005-30.4.2017	15
Sähkö-, vesi- yms. laitoskoneet ja laitteet 1.5.2017 lähtien	10
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15
Liikenteen ohjauslaitteet ennen 31.12.2004	10
Liikenteen ohjauslaitteet 1.1.2005-30.4.2017	15
Liikenteen ohjauslaitteet 1.5.2017 lähtien	10
Vesilaitoksen kiinteät laitteet	15
Muut kiinteät koneet ja laitteet ennen 31.12.2004	10
Muut kiinteät koneet ja laitteet 1.1.2005-30.4.2017	15
Muut kiinteät koneet ja laitteet 1.5.2017 lähtien	10
Tunnelit	50
Viemäritunnelit	50

Koneet ja kalusto	
Rautaiset alukset	15
Raskaat ajoneuvot	10
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8
Muut kuljetusvälineet	5
Muut liikkuvat työkoneet	5
Muut raskaat koneet	10
Suurkeittiölaitteet ja -koneet 1.12.2017 alkaen	10
Muut kevyet koneet	5
Laboratoriolaitteet	5
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5
Atk-laitteet	3
Muut laitteet ja kalusteet	3
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	käytön mukaan
Arvo- ja taide-esineet	ei poisteta
Keskeneräiset hankinnat	ei poisteta
Sijoitukset	ei poisteta
Täydennys metron käyttöomaisuuden osalta METRON OMAISUUSRYHMÄ	
Aineettomat hyödykkeet	
Atk-ohjelmat	3
Käyttönohjausjärjestelmät 31.12.2017 asti	20
Käyttönohjausjärjestelmät 1.1.2018 alkaen	10
Aineelliset hyödykkeet	
Metrotunnelit 31.12.2017 asti	40
Metrotunnelit 1.1.2018 alkaen	60
Metroasemat	40
Alusrakenteet	40
Päälysrakenne	40
Metrosillat	30
Hissit ja liukuportaat	30
Sähkönsyöttöasemat	30
Metron rataväylän varusteet	20
Asetinlaitteet	20
Muut kiinteät rakenteet	8-20
METRON PERUSKORJAUKSET:	
Metroradan peruskorjaus	35
Metroaseman peruskorjaukset:	
Rauta- ja betonirakenteet (kantavien rauta- ja betonirakenteiden uusiminen tai perusteellinen korjaus)	40
Peruskorjaus (tila- ja rakenteiden muutokset sekä kaikkien pintamateriaalien uusiminen)	25
Pintamateriaalien uusinta (maalaukset, pintamateriaalien ja kiintokalusteiden uusiminen)	20
Ikkunat (ikkunoiden uusiminen)	20
Julkisivukunnostus (asemien lasien, peltien, teräsrakenteiden kunnostukset ja maalaukset)	15
Ulkoalueet (asfaltit, kiveykset, nurmikkoalueet, istutukset, aidat, katokset)	10
Lämmönjako- ja ilmanvaihtokonehuoneet (koneiden ja laitteiden uusiminen)	15
LV-las-peruskorjaus ja pumppaamot, tekniikan (lämpö, vesi, viemäri) peruskorjaus ja uusiminen	10
Valaistuksen peruskorjaus	15
Isot liukuportaat (asemien isojen liukuportaiden uusiminen koneistointeen)	25
Pienet liukuportaat (asemien pienten liukuportaiden uusiminen koneistointeen)	15
Hissit (hissien uusiminen, hissikori koneistointeen)	15
Liukuovet (liukuovien uusiminen koneistointeen)	10
Video- ja turvajärjestelmien peruskorjaus (asemien video- ja turvalaitteiden peruskorjaus)	10
Tunnelituulen hallintajärjestelmät (metrotunnelin tuulen hallintajärjestelmän uusiminen)	10
WC (peruskorjaus)	10
Opasteet (peruskorjaus)	10

12) Pakollisten varausten muutokset				
	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Eläkevastuu 1.1.	101 877,75	144 699,75	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	-42 822,00	0,00	0,00
<i>Eläkevastuu 31.12.</i>	<i>101 877,75</i>	<i>101 877,75</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Muut pakolliset varaukset 1.1.	20 873 769,45	24 010 755,79	5 414 133,68	9 063 830,79
Lisäykset tilikaudella	4 437 193,46	1 386 466,99	133 333,33	224 869,33
Vähennykset tilikaudella	-5 493 147,94	-4 523 453,33	-3 947 467,05	-3 874 566,44
<i>Muut pakolliset varaukset 31.12.</i>	<i>19 817 814,97</i>	<i>20 873 769,45</i>	<i>1 599 999,96</i>	<i>5 414 133,68</i>

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	46 120 259,70	54 327 051,04	45 853 725,01	50 559 382,55
Rakennusten myyntivoitot	11 696 950,29	2 944 570,42	10 740 261,38	662 837,87
Muut myyntivoitot	4 775 324,60	8 606 355,89	2 348 049,65	3 796 203,72
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	<i>62 592 534,59</i>	<i>65 877 977,35</i>	<i>58 942 036,04</i>	<i>55 018 424,14</i>
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	-10 712,00	-822,00	-10 712,00	-822,00
Rakennusten myyntitappiot	0,00	-18 709,47	0,00	-4 393,03
Muut myyntitappiot	-235 554,14	-57 192,37	0,00	-157 177,68
<i>Myyntitappiot yhteensä</i>	<i>-246 266,14</i>	<i>-76 723,84</i>	<i>-10 712,00</i>	<i>-162 392,71</i>
Omistuksen eliminointierot				
Tilikauden tuloksi kirjattu	3 270,12	4 874 691,54		
Tilikauden kuluksi kirjattu	-2 626,65	0,00		
<i>Eliminointierot yhteensä</i>	<i>643,47</i>	<i>4 874 691,54</i>		

14) Satunnaisien tuottojen ja kulujen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Satunnaiset tuotot				
Kiinteistö Oy Espoon Sairaalan osakekannan myyntivoitto	136 732 259,96	0,00	97 104 933,95	0,00
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	<i>136 732 259,96</i>	<i>0,00</i>	<i>97 104 933,95</i>	<i>0,00</i>

15) Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely			
		Kunta	
		2022	2021
Osinkotuotot muista yhteisöistä		1 613 912,45	891 346,53
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		2 632 438,96	2 628 991,70
<i>Yhteensä</i>		<i>4 246 351,41</i>	<i>3 520 338,23</i>

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

19)

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet		Kunta	
		2022	2021
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>			
Aineettomat oikeudet			
Poistamaton hankintameno 1.1.		21 118 097,10	16 561 373,08
Lisäykset tilikauden aikana		13 997 587,89	14 155 260,18
Rahoitusosuudet tilikaudella		-1 337 409,11	-3 269 409,33
Tilikauden poisto		-5 747 266,79	-5 492 940,78
Arvonlennukset ja niiden palautukset		-8 550,00	-836 186,05
Poistamaton hankintameno 31.12.		28 022 459,09	21 118 097,10
Muut pitkävaikutteiset menot			
Poistamaton hankintameno 1.1.		46 902 052,84	50 310 528,46
Lisäykset tilikauden aikana		1 242 504,86	23 304 077,73
Rahoitusosuudet tilikaudella		0,00	-19 824 972,14
Tilikauden poisto		-6 602 352,51	-6 887 581,21
Poistamaton hankintameno 31.12.		41 542 205,19	46 902 052,84
Aineettomat hyödykkeet yhteensä			
Poistamaton hankintameno 1.1.		68 020 149,94	66 871 901,54
Lisäykset tilikauden aikana		15 240 092,75	37 459 337,91
Rahoitusosuudet tilikaudella		-1 337 409,11	-23 094 381,47
Tilikauden poisto		-12 349 619,30	-12 380 521,99
Arvonlennukset ja niiden palautukset		-8 550,00	-836 186,05
Poistamaton hankintameno 31.12.		69 564 664,28	68 020 149,94
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>			
Maa- ja vesialueet			
Poistamaton hankintameno 1.1.		398 506 787,01	391 685 107,41
Lisäykset tilikauden aikana		5 629 792,99	7 902 651,22
Vähennykset tilikauden aikana		-2 782 258,39	-1 080 971,62
Poistamaton hankintameno 31.12.		401 354 321,61	398 506 787,01
Rakennukset			
Poistamaton hankintameno 1.1.		615 944 635,67	592 115 890,17
Lisäykset tilikauden aikana		18 821 070,36	24 223 570,06
Rahoitusosuudet tilikaudella		-221 304,00	-1 172 381,81
Vähennykset tilikauden aikana		-12 015 838,62	-235 555,16
Siirrot erien välillä		53 891 713,25	55 535 097,22
Tilikauden poisto		-55 341 896,71	-53 960 484,62
Arvonlennukset ja niiden palautukset		-3 583 922,63	-561 500,19
Poistamaton hankintameno 31.12.		617 494 457,32	615 944 635,67
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Poistamaton hankintameno 1.1.		1 061 458 919,41	1 042 271 571,06
Lisäykset tilikauden aikana		12 607 505,25	9 397 906,11
Rahoitusosuudet tilikaudella		-12 490 821,15	-8 998 331,48
Siirrot erien välillä		85 253 044,49	129 923 599,30
Tilikauden poisto		-116 909 795,85	-111 135 825,58
Poistamaton hankintameno 31.12.		1 029 918 852,15	1 061 458 919,41
Koneet ja kalusto			
Poistamaton hankintameno 1.1.		24 794 287,73	26 117 859,91
Lisäykset tilikauden aikana		11 726 798,84	8 093 632,51
Rahoitusosuudet tilikaudella		-649 752,00	-532 757,00
Vähennykset tilikauden aikana		0,00	0,00
Siirrot erien välillä		2 776 108,00	1 838 899,16
Tilikauden poisto		-11 129 783,91	-10 723 346,85
Poistamaton hankintameno 31.12.		27 517 658,66	24 794 287,73
Muut aineelliset hyödykkeet			
Poistamaton hankintameno 1.1.		1 023 968,55	877 480,69
Lisäykset tilikauden aikana		75 018,31	146 487,86
Poistamaton hankintameno 31.12.		1 098 986,86	1 023 968,55

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat			
Poistamaton hankintameno 1.1.		52 929 934,62	72 558 648,72
Lisäykset tilikauden aikana		126 801 546,57	168 205 754,15
Vähennykset tilikauden aikana		0,00	0,00
Siirrot erien välillä		-141 920 865,74	-187 297 595,68
Arvonlennukset ja niiden palautukset		-5 380,50	-536 872,57
Poistamaton hankintameno 31.12.		37 805 234,95	52 929 934,62
Aineelliset hyödykkeet yhteensä			
Poistamaton hankintameno 1.1.		2 154 658 532,99	2 125 626 557,96
Lisäykset tilikauden aikana		175 661 732,32	217 970 001,91
Rahoitusosuudet tilikaudella		-13 361 877,15	-10 703 470,29
Vähennykset tilikauden aikana		-14 798 097,01	-1 316 526,78
Tilikauden poisto		-183 381 476,47	-175 819 657,05
Arvonlennukset ja niiden palautukset		-3 589 303,13	-1 098 372,76
Poistamaton hankintameno 31.12.		2 115 189 511,55	2 154 658 532,99

Maa- ja vesialueet erittely

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	3 130 464,31	3 555 130,71	1 398 089,21	1 346 121,47
Muut maa- ja vesialueet	570 733 363,57	567 593 752,65	399 956 232,40	397 160 665,54
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	<i>573 863 827,88</i>	<i>571 148 883,36</i>	<i>401 354 321,61</i>	<i>398 506 787,01</i>

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Kunta	
	2022	2021
Osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	751 916 664,74	696 773 809,18
Lisäykset	68 503 367,63	62 771 677,16
Vähennykset	-28 872 410,54	-7 598 821,60
Siirrot erien välillä		
Arvonlennukset	0,00	-30 000,00
Hankintameno 31.12.	791 547 621,83	751 916 664,74
Pääomalainasaamiset		
Hankintameno 1.1.	513 661,54	651 759,63
Vähennykset	-1 261,52	-138 098,09
Hankintameno 31.12.	512 400,02	513 661,54
Muut lainasaamiset		
Hankintameno 1.1.	391 278 430,72	359 244 820,23
Lisäykset	35 500 000,00	37 000 000,00
Vähennykset	-6 612 595,04	-4 966 389,51
Hankintameno 31.12.	420 165 835,68	391 278 430,72
Muut saamiset		
Hankintameno 1.1.	1 042 691,42	1 042 691,42
Hankintameno 31.12.	1 042 691,42	1 042 691,42
Sijoitukset yhteensä		
Hankintameno 1.1.	1 144 751 448,42	1 057 713 080,46
Lisäykset	104 003 367,63	99 771 677,16
Vähennykset	-35 486 267,10	-12 703 309,20
Arvonlennukset	0,00	-30 000,00
Hankintameno 31.12.	1 213 268 548,95	1 144 751 448,42

	2022	2021
Pääomalainasaamiset lainoittain		
Pääkaupunkiseudun Junakalusto Oy	12 400,02	13 661,54
Lainan korko on Suomen valtion kymmenen (10) vuoden obligaation keskiporkko lisättyinä yhdellä (1) prosenttiyksiköllä.		
Kuntien Tiera Oy	500 000,00	500 000,00
Vuotuinen korko on viisi (5) prosenttia.		
Laina-aika on viisi (5) vuotta ja velkaa lyhennetään samansuuruisin tasaerin aina vuosittain 30.6. Ensimmäisen kerran velkaa lyhennetään 30.6.2015. (Ei lyhennyksiä)		
Osakeyhtiölain 12 luvun mukaiset ehdot.		

20) Tytäryhteisöt								
Nimi	Y-tunnus	Kotipaikka	Kunnan omistus-osuus %	Konsernin omistus-osuus %	Konsernin osuus omasta pääomasta (€)	Konsernin osuus vieraasta pääomasta (€)	Konsernin osuus tilikauden tuloksesta (€)	
601 Espoon Asunnot Oy	1565281-0	Espoo	100,00	100,00	126 056 549,17	891 220 802,31	28 842,88	
608 Koy Espoon Kaupinkallio	0600530-4	Espoo	100,00	100,00	4 239 351,70	57 711,99	-42 907,29	
609 Koy Espoon Keskuksen Pysäköintitalo	0550217-3	Espoo	95,07	95,07	2 435 001,78	8 883,42	0,00	
612 Koy Sokinsuonkuja 4	0573430-2	Espoo	41,22	50,30	2 054 336,16	77 309,18	-9 317,64	
613 Weegee Oy	0761927-9	Espoo	100,00	100,00	37 740 206,47	2 647 665,40	282 757,99	
615 Enter Espoo Oy	1627645-8	Espoo	100,00	100,00	200 072,81	516 996,23	-32 856,31	
623 Länsimetro Oy (al konserni tilinpäätös)	2124310-8	Espoo	84,44	84,44	34 774 520,50	1 400 876 594,03	5 421 071,25	
625 Koy Otaniemen tiedeasunnot	2223244-3	Espoo	100,00	100,00	1 988 030,85	12 591 241,45	375,84	
630 Koy Jousenpuiston Pysäköinti	2428900-5	Espoo	100,00	100,00	10 364 373,02	14 823 959,03	-2 078 948,58	
631 Koy Opinmäen Kampus	2412525-4	Espoo	100,00	100,00	27 163 279,70	25 003 641,51	-186 377,20	
634 Koy Tapiolan Kulttuurialue	0736972-4	Espoo	100,00	100,00	4 773 094,76	459 475,31	-66 814,36	
635 Suurpellon Markkinointi Oy	2161940-0	Espoo	100,00	100,00	34 391,07	526,57	-11 396,75	
638 Espoon Elä ja Asu Oy	2554325-5	Espoo	100,00	100,00	4 785 862,15	17 457 164,56	-86,77	
640 Espoo Catering Oy	2716134-9	Espoo	100,00	100,00	3 369 234,83	5 706 320,76	-2 566,88	
641 Koy Espoon Keskuskeittiö	2765442-6	Espoo	100,00	100,00	1 999 057,10	11 618 060,46	-69 783,94	
642 Koy Matinkylän Urmahalli	2839735-3	Espoo	100,00	100,00	164 062,64	39 639 264,31	0,00	
643 Koy Finnoon Pysäköinti	2862960-1	Espoo	100,00	100,00	1 740 495,53	2 095 938,27	76 996,76	
644 Koy Soukan Puotitalo	0194063-5	Espoo	100,00	100,00	34 917,50	29,08	-3 336,17	
645 Koy Espoon Sotekiinteistöt	2951820-9	Espoo	100,00	100,00	7 375 455,42	8 343 299,40	0,00	
646 Koy Espoon Koulu- ja päiväkotitilat	2951821-7	Espoo	100,00	100,00	110 626 309,10	171 930 364,16	6 919 903,83	
647 Koy Suvinytyn Pysäköinti II	3020412-7	Espoo	100,00	100,00	8 163,37	596,54	-10 601,48	
648 Koy Matinkylän Lukio	3185193-2	Espoo	100,00	100,00	558 000,27	24 735 499,98	69 242,86	
650 Koy Tapiolan Stadion	3205825-8	Espoo	100,00	100,00	240 596,41	10 465,44	-9 299,80	
651 Koy Tapiolan Urheilupuiston Pysäköinti	2329840-4	Espoo	100,00	100,00	41 276,55	7 081,60	-8 690,69	
620 Espoon Kaupunginteatterisäätiö	0712494-6	Espoo		100,00	2 276 408,69	390 931,89	-249 718,45	
621 Helinä Rautavaaran etnografisen museon säätiö	1439180-7	Espoo		100,00	509 188,10	104 714,69	7 914,77	
622 EMMA-taidemuseosäätiö sr	1784691-8	Espoo		100,00	5 635 658,70	824 701,50	249 558,91	

Espoo-konserniin yhdistelemättömät tytäryhteisöt								
Nimi	Y-tunnus	Kotipaikka	Kunnan omistus-osuus %	Konsernin omistus-osuus %	Osuus omasta pääomasta (€)	Osuus vieraasta pääomasta (€)	Osuus tilikauden tuloksesta (€)	
Espoon Asuntojen tytäryhteisöt								
Koy Espoon Anna Sahlsténinkatu 11 B	2761709-4	Espoo	0,00	100,00	2 079 707,14	73 994,44	-6 657,58	
Kuitinkadun Pysäköinti Oy, 2021	0495960-6	Espoo	0,00	79,86	2 798,33	309,46	-1 113,33	
Koy Puustellinvuori, 2022	0423667-8	Espoo	0,00	61,25	125 983,35	1 415,74	-9 316,60	
Maapallonkadun Autopaikat Oy, 2021	0550232-5	Espoo	0,00	71,75	274 375,50	762,01	3 462,63	
Koy Mäkiparkki, 2021	0701111-6	Espoo	0,00	52,83	284 999,64	1 644,44	1 075,18	

21) Kuntayhtymät								
Nimi	Y-tunnus	Kotipaikka	Kunnan omistus-osuus %	Konsernin omistus-osuus %	Konsernin osuus omasta pääomasta (€)	Konsernin osuus vieraasta pääomasta (€)	Konsernin osuus tilikauden tuloksesta (€)	
702 Uudenmaan liitto	0201296-1	Helsinki	17,46	17,46	295 337,21	508 376,76	-32 984,17	
703 Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (al konserni tilinpäätös)	1567535-0	Helsinki	17,55	17,55	68 135 131,57	268 704 889,32	-920 236,10	
704 Kärkulla Samkommun	0204197-3	Parainen	7,60	7,60	668 998,20	2 828 722,46	0,00	
705 Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä	0125920-9	Hyvinkää	11,50	11,50	513 633,99	42 820,40	229 107,10	
706 Eteva (al konserni tilinpäätös)	0203300-9	Mäntsälä	14,14	14,14	2 268 670,08	6 734 194,68	-154 947,40	
708 Samkommunen för Västra Nylands folkhögsskola (al konserni tilinpäätös)	0203394-9	Raasepori	3,12	3,12	31 568,10	7 481,89	-1 538,23	
709 Espoon seudun koulutus kuntayhtymä Omnia (al konserni tilinpäätös)	0502454-6	Espoo	86,89	86,89	64 790 085,00	20 868 825,18	-1 553 376,44	
711 HSY-kuntayhtymä (al konserni tilinpäätös)	2274241-9	Helsinki	22,54	22,54	145 606 101,76	466 772 365,44	2 372 267,02	
712 HSL-kuntayhtymä	2274586-3	Helsinki	21,00	21,00	16 795 422,89	32 807 590,05	13 032 449,70	

22)

Osakkuusyhteisöt			Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Konsernin osuus omasta pääomasta (€)	Konsernin osuus vieraasta pääomasta (€)	Konsernin osuus tilikauden tuloksesta (€)
Nimi	Y-tunnus	Kotipaikka					
802 Koy Espoon Asematori	0701079-7	Espoo	45,88	45,88	925 021,87	2 156 311,45	-83 423,04
803 Koy Merenpauhu	0358944-7	Espoo	28,18	28,18	432 913,47	9 139,90	-4 076,20
804 Koy Merenseikä	0570456-8	Espoo	20,04	20,04	507 760,94	5 318,24	-69,21
805 Papinniityn Paikoitus Oy	0361226-4	Espoo	26,85	26,85	674 671,32	9 982,51	2 374,04
806 Koy Soukan Liiketalo	0432360-8	Espoo	37,78	37,78	151 055,66	4 474,02	11 862,79
807 Koy Soukan Pienteollisuustalo	0194062-7	Espoo	23,66	23,66	206 959,00	6 990,35	195,36
808 Tapiolan Teollisuustalo Oy	0194092-6	Espoo	21,64	21,64	68 042,33	12 848,84	-21,36
809 Laurea-ammattikorkeakoulu Oy	1046216-1	Vantaa	32,40	32,40	19 319 447,51	5 944 601,54	-1 770 672,90
810 Otahalli Oy	1086404-8	Espoo	50,00	50,00	449 037,81	68 452,56	-24 009,65
814 Asunto Oy Rajjalax	0102542-9	Espoo	21,49	21,49	448 256,51	171 421,40	158,43
816 Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy	2094551-1	Helsinki	27,00	27,00	14 924 258,18	7 992 750,36	55 175,13
819 Suurpellon jätahuolto Oy	2239129-2	Espoo	29,40	29,40	782 317,27	1 171 693,28	-73 262,12
820 Valurinkujan Paikoitus Oy	2230619-0	Espoo	28,95	28,95	1 177 899,03	677,60	-521,92
821 Tapiolan Keskuspysäköinti Oy	2249333-6	Espoo	22,39	37,47	49 449 093,33	5 847 448,86	2 937,33
822 Tapiolan Harjoitusareena Oy	2397862-6	Espoo	45,00	45,00	394 823,54	1 938 226,99	119 458,11
824 Nuuksiokeskus Oy	2177847-9	Espoo	20,72	20,72	3 023 508,87	4 499,05	-28 371,53
825 Koy Espoon Terminaali	1769898-6	Helsinki	50,00	50,00	22 515,60	86 025,88	-12 628,27
826 Koy Espoon Niittykummun Metropysäköinti	2688575-9	Espoo	27,59	27,59	1 639 609,01	2 468,59	2 936,11
827 Tapiolan Keskustalvomo Oy	2715925-7	Espoo	24,29	24,29	523 399,20	4 750,83	-6 551,17
828 Koy Suviiniityn Pysäköinti I	2393533-5	Espoo	41,30	41,30	718 824,65	865 622,51	31 799,66
830 Leppävaaran Pysäköinti Oy	1024162-5	Espoo	0,93	25,81	4 109 750,00	24 733,48	-33 351,09

Espoo-konserniin yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt			Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Osuus omasta pääomasta (€)	Osuus vieraasta pääomasta (€)	Osuus tilikauden tuloksesta (€)
Nimi	Y-tunnus	Kotipaikka					
Koy Finnoonsillan Parkki As Oy Espoon Siuntionportti 6 *)	3319379-3	Espoo	14,00	27,60	0,00	5 376,93	0,00
Espoon Asuntojen osakkuusyhteisöt							
Jukolan Paikoitus Oy, 2021	0306942-5	Espoo	0,00	50,00	20 162,05	188,87	755,47
Nikkarinkujan Autopaikat Oy, 2021	0550236-8	Espoo	0,00	49,95	214 768,52	122,42	22 547,64
Espoon Puntaritien pysäköinti Oy, 2021	1603069-3	Helsinki	0,00	48,55	428 708,79	536,35	-131,70
Lintuparkki Oy, 2021	0848064-3	Espoo	0,00	46,24	397 801,05	949,60	-150,28
Ristiviitan Pysäköinti Oy, 2021	1833359-1	Espoo	0,00	41,50	696 591,26	426,12	2 712,44
Ullantorpan Autopaikoitus Oy, 2020	1558303-4	Espoo	0,00	38,60	736 588,87	474,92	792,20
Perkkaanpuiston Paikoitustalo I Oy, 2021	0632794-4	Espoo	0,00	36,24	390 049,68	-541,53	1 889,18
Ymmerstan Autopaikoitus Oy, 2021	1642728-7	Espoo	0,00	28,38	206 906,71	434,92	-2 584,67
Kala-Matin Pysäköintitalo Oy, 2021	0734373-5	Espoo	0,00	34,46	129 126,85	772,70	1 117,46
Matinkallion Autopaikoitus Oy, 2021	1593316-1	Espoo	0,00	33,30	273 602,67	795,74	-2 512,65
Koy Espoon Kalamies, 2021	0630770-8	Espoo	0,00	30,68	208 901,35	909,78	410,04
Kuunkadun Autopaikat Oy, 2019	0245569-0	Espoo	0,00	26,83	73 308,45	529,30	111,71
Kiinteistö Oy Espoon BiiliParkki, 2021	2153255-9	Espoo	0,00	21,40	4 755 125,60	4 569,11	2 241,79
WeeGee Oy:n osakkuusyhteisö Kiinteistö Oy Espoon Kulttuuriparkki 2021	3099227-4	Espoo	0,00	48,45	4 098 076,70	214 679,17	-52 352,26

*) As Oy Espoon Siuntionportti 6. Yhtiöjärjestyksen mukaan kumpikin osakas vastaa hallitsemansa huoneiston kustannuksista.

23) Saamisten erittely	Kunta			
	2022		2021	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	2 630 478,48	0,00	2 464 686,86
Siirtosaamiset	0,00	386 785,06	0,00	362 836,60
Yhteensä	0,00	3 017 263,54	0,00	2 827 523,46
Saamiset kuntyhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	11 270 105,26	0,00	4 223 203,81
Siirtosaamiset	15 242 700,00	9 224 097,00	0,00	9 175 032,28
Yhteensä	15 242 700,00	20 494 202,26	0,00	13 398 236,09
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	410 508,94	0,00	108 196,73
Siirtosaamiset	0,00	11 566,59	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	422 075,53	0,00	108 196,73
Saamiset yhteensä	15 242 700,00	23 933 541,33	0,00	16 333 956,28

24) Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
HSL kuntaosuus ylijäämä	0,00	0,00	15 242 700,00	0,00
Muut tulojäämät	28 063 299,30	28 222 515,30	28 063 299,30	28 222 515,30
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	28 063 299,30	28 222 515,30	43 305 999,30	28 222 515,30
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Valtionosuussaamiset	0,00	19 824 972,14	0,00	19 824 972,14
Jaksotetut korkotulot	116 226,52	453 220,12	421 702,19	774 644,30
HSL kuntaosuus ylijäämä			4 513 000,00	0,00
Kelan korvaus työterveydenhuollosta			2 133 161,39	2 083 283,00
Kunnallistekniikkainvestointien tulojäämät			1 848 603,60	7 330 103,60
EU-projektit	356 870,49	228 000,66	0,00	0,00
Ennakkomenot	1 367 758,13	3 716 351,15	1 367 758,13	3 716 196,20
Muut tulojäämät	52 561 110,15	76 327 148,01	15 814 263,82	49 500 410,09
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	54 401 965,29	100 549 692,08	26 098 489,13	83 229 609,33

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

25)

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
	Peruspääoma 1.1.	1 444 132 783,76	1 444 132 783,76	1 444 132 783,76
Peruspääoma 31.12.	1 444 132 783,76	1 444 132 783,76	1 444 132 783,76	1 444 132 783,76
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma 1.1.	420 469,83	420 469,83		
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma 31.12.	420 469,83	420 469,83		
Arvonkorotusrahasto 1.1.	187 450,32	187 450,32		
Arvonkorotusrahasto 31.12.	187 450,32	187 450,32	0,00	0,00
Muut omat rahastot				
Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahasto 1.1.	53 655 787,71	52 989 070,45	53 655 787,71	52 989 070,45
Lisäykset	1 759 510,07	666 717,26	1 759 510,07	666 717,26
Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahasto 31.12.	55 415 297,78	53 655 787,71	55 415 297,78	53 655 787,71
Investointirahasto 1.1.	80 778 895,57	80 778 895,57	80 778 895,57	80 778 895,57
Investointirahasto 31.12.	80 778 895,57	80 778 895,57	80 778 895,57	80 778 895,57
Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointi- rahasto 1.1.	460 848 831,01	450 928 406,08	460 848 831,01	450 928 406,08
Lisäykset	41 937 243,62	24 920 424,93	41 937 243,62	24 920 424,93
Vähennykset	0,00	-15 000 000,00	0,00	-15 000 000,00
Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointi- rahasto 31.12.	502 786 074,63	460 848 831,01	502 786 074,63	460 848 831,01
Sosiaalisen luototuksen rahasto 1.1.	2 169 864,50	2 164 790,33	2 169 864,50	2 164 790,33
Lisäykset	0,00	5 074,17	0,00	5 074,17
Vähennykset	-2 169 864,50	0,00	-2 169 864,50	0,00
Sosiaalisen luototuksen rahasto 31.12.	0,00	2 169 864,50	0,00	2 169 864,50
Vahinkorahasto 1.1.	5 130 590,10	5 130 590,10	5 130 590,10	5 130 590,10
Vahinkorahasto 31.12.	5 130 590,10	5 130 590,10	5 130 590,10	5 130 590,10
Muut omat rahastot 1.1.	2 939 204,27	2 006 804,27		
Lisäykset	204 308,63	932 400,00		
Vähennykset	-7 012,73	0,00		
Muut omat rahastot 31.12.	3 136 500,17	2 939 204,27	0,00	0,00
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	647 247 358,25	605 523 173,16	644 110 858,08	602 583 968,89
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	817 323 955,83	665 687 228,44	819 016 248,95	637 570 628,65
Siirrot rahastoihin	-43 696 753,69	-25 587 142,19	-43 696 753,69	-25 587 142,19
Edellisen tilikauden virheen oikaisu	0,00	0,00		
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	773 627 202,14	640 100 086,25	775 319 495,26	611 983 486,46
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	228 086 484,66	177 223 869,58	262 752 895,81	207 032 762,49
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>3 093 701 748,96</i>	<i>2 867 587 832,90</i>	<i>3 126 316 032,91</i>	<i>2 865 733 001,60</i>

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät		
	Kunta	
	2022	2021
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	775 319 495,26	611 983 486,46
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	262 752 895,81	207 032 762,49
Kertynyt poistoero 31.12.	173 841 670,14	189 609 262,44
<i>Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä</i>	<i>1 211 914 061,21</i>	<i>1 008 625 511,39</i>

27)	Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua			
		Kunta		
		2022	2021	
Joukkovelkakirjalainat		30 000 000,00	30 000 000,00	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		600 807 700,24	701 421 032,91	
Lainat julkisyhteisöiltä		868 863,83	993 674,98	
Saadut ennakot		4 691 097,79	5 074 566,24	
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>		<i>636 367 661,86</i>	<i>737 489 274,13</i>	
28)	Joukkovelkakirjalainat			
		Kunta		
		2022	2021	
JVK-laina 2015/2030		30 000 000,00	30 000 000,00	
- korko 1,00 %				
- kertalyhenteinen				
<i>Joukkovelkakirjalainat yhteensä</i>		<i>30 000 000,00</i>	<i>30 000 000,00</i>	
29)	Pakolliset varaukset			
	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Eläkevaraus	101 877,75	101 877,75	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	19 817 814,97	20 873 769,45	1 599 999,96	5 414 133,68
<i>Pakolliset varaukset yhteensä</i>	<i>19 919 692,72</i>	<i>20 975 647,20</i>	<i>1 599 999,96</i>	<i>5 414 133,68</i>
30)	Velat lähiyhteisöille			
	Kunta			
	2022		2021	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot	0,00	1 556 812,82	6 071 584,21	1 116 375,69
Ostovelat	0,00	4 328 948,47	0,00	3 532 411,83
Siirtovelat	0,00	340 186,88	0,00	22 068 563,60
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>6 225 948,17</i>	<i>6 071 584,21</i>	<i>26 717 351,12</i>
Velat kuntyhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot	0,00	787 258,60	0,00	54 389,00
Ostovelat	0,00	14 164 859,89	0,00	6 316 368,97
Siirtovelat	0,00	33 383 748,22	0,00	10 644 598,84
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>48 335 866,71</i>	<i>0,00</i>	<i>17 015 356,81</i>
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Saadut ennakot	5 994 890,52	76 693,69	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	34 316,38	0,00	70 179,45
Siirtovelat	0,00	196 592,61	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>5 994 890,52</i>	<i>307 602,68</i>	<i>0,00</i>	<i>70 179,45</i>
<i>Velat yhteensä</i>	<i>5 994 890,52</i>	<i>54 869 417,56</i>	<i>6 071 584,21</i>	<i>43 802 887,38</i>

32) Muiden velkojen erittely	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
	Muut velat, pitkäaikaiset			
Liittymismaksut	19 713 958,97	19 714 644,18	0,00	0,00
Muut velat	45 076 169,50	5 552,00	44 570 972,00	972,00
Muut velat, lyhytaikaiset	36 961 989,33	35 190 357,56	17 054 984,30	14 369 640,41
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>101 752 117,79</i>	<i>54 910 553,74</i>	<i>61 625 956,30</i>	<i>14 370 612,41</i>

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
	<i>Lyhytaikaiset siirtovelat</i>			
Tuloennakot	3 150 377,51	2 237 177,25	0,00	0,00
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	160 221 681,41	155 552 461,05	99 142 959,76	95 929 138,31
Korkojaksotukset	4 665 183,23	3 389 008,96	1 571 274,65	1 387 954,34
Muut menojäämät	71 965 590,85	36 636 837,07	53 560 910,61	48 760 392,96
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>240 002 833,00</i>	<i>197 815 484,32</i>	<i>154 275 145,02</i>	<i>146 077 485,61</i>
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	<i>240 002 833,00</i>	<i>197 815 484,32</i>	<i>154 275 145,02</i>	<i>146 077 485,61</i>

VAKUUKSIA, VASTUUSITOUKUSIA JA TASEEN ULKOPOULISIA JÄRJESTELYJÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

34) Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	798 655 583,80	714 094 959,56	
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	929 001 511,58	821 957 658,90		
Lainat julkisyhteisöiltä	89 986 575,41	109 352 328,10		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	476 238 308,74	603 930 239,33		
<i>Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä</i>	<i>1 405 239 820,32</i>	<i>1 425 887 898,23</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

35-37) Vakuudet	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
	Omasta puolesta annetut vakuudet			
Pantatut arvopaperit	5 685,41	5 685,41	0,00	0,00
Takaukset	3 227 480,64	3 227 482,64	40 000,00	40 000,00
Vakuudeksi annetut muut vakuudet	113 103,01	212 978,01	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>3 346 269,06</i>	<i>3 446 146,06</i>	<i>40 000,00</i>	<i>40 000,00</i>
<i>Vakuudet yhteensä</i>	<i>3 346 269,06</i>	<i>3 446 146,06</i>	<i>40 000,00</i>	<i>40 000,00</i>

38) Vuokravastuut	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
	<i>Vuokravastuut yhteensä</i>	<i>964 977 637,16</i>	<i>954 284 539,74</i>	<i>664 775 232,51</i>
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	90 870 494,73	88 327 611,37	59 513 413,59	58 529 703,72
- siitä PPP-hankkeet (public-private partnership)			314 215 842,03	293 886 674,50
- siitä sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet			0,00	0,00
- siitä kuntakonsernin sisäiset vuokravastuut	68 863 865,70	83 287 768,46	12 659 367,44	13 474 970,95

39-40) Vastuusitoumukset	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
	Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta			
Alkuperäinen pääoma			2 092 453 882,55	2 182 438 182,55
Jäljellä oleva pääoma			1 679 251 440,09	1 813 365 260,88
Lisäksi kunta on myöntänyt takauksia, joista lainasitoumukset olivat tekemättä 31.12.			293 540 599,99	374 748 057,99
Takaukset koskien Länsimetro Oy:n lainojen korko- suojaamiseen solmittuja koronvaihtosopimuksia: Nimellisarvo 31.12.2020 (Sis. Espoon osuuden) Markkina-arvo 31.12.2020			313 843 712,28	331 275 930,21
			30 923 368,80	-57 453 965,99
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	154 766 758,07	157 721 352,57	154 261 492,32	157 121 492,32
Jäljellä oleva pääoma	115 952 362,84	104 879 785,47	115 690 974,53	104 584 743,90
Lainasitoumus tekemättä 31.12.	21 254 166,68	31 260 088,71	21 254 166,68	31 260 088,71

41)

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Sopimusvastuut				
Maankäyttö- ja kunnallistekniikkasopimuksista aiheutuvat veloitteet	311 092 516,91	283 322 865,01	311 092 516,91	283 322 865,01
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset	22 328 797,15	22 321 847,15	1 791 443,00	1 784 493,00
Elinkaarimallilla toteutettu kiinteistö Kaivomestarin palvelumaksu yhteensä 30.6.2028 asti	19 255 382,63	20 537 354,15	19 255 382,63	20 537 354,15
Muut sopimusvastuut	152 418 309,26	99 915 771,05		
Sopimusvastuut yhteensä	505 095 005,95	426 097 837,36	332 139 342,54	305 644 712,16
Osuus kuntayhtymän alijäämästä				
Arvonlisäveron palautusvastuu	86 436 124,71	127 038 272,50	71 664 085,00	72 394 816,00
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	2 818 980,94	2 818 980,94		
Sijoitussitoumukset	86 796 212,08	91 291 226,29	86 796 212,08	91 291 226,29
Hyödykejohdannaiset				
Sähköjohdannaiset				
Kaupunki hankkii sähköä ja suojaa tulevana vuosina hankittavan sähköenergian hintaa sähköjohdannaisilla. Toimintaa ohjaa hyväksytty sähkönhankintapolitiikka. Kaupungin yhteistyökumppanina toimii Gasum Portfolio Services Oy (ent. Enegia Oy). Hintaero ilmoittaa Sähkösalvon johdannaisten arvon 31.12. markkinahinnoin arvostettuna. Kaupan arvo 31.12. Hintaero 31.12.	8 952 297,52 8 020 506,98	5 859 174,87 1 362 571,13	8 952 297,52 8 020 506,98	5 859 174,87 1 362 571,13
Helsingin ja uudenmaan Sairaanhoidopiiri				
Sähkösalvaku				
Käypä arvo	3 098 662,94	900 448,48		
Talousarviolainojen korko ja valuuttariskin suojaamiseen solmitut koronvaihtosopimukset				
<u>Koronvaihtosopimukset</u>				
Päättyvät 2022 - 2026				
Sidottu Euribor 3 kk / 6 kk				
Kiinteä korko				
Nimellisarvo 31.12.2022 EUR	432 869 692,70	463 755 832,52	157 708 333,34	172 291 667,00
Markkina-arvo 31.12.2022 EUR	37 626 483,30	-51 871 056,15	8 321 142,16	-5 793 743,27
<u>Porrastetut koronvaihtosopimukset</u>				
Päättyy 2024				
Sidottu Euribor 3 kk				
Kiinteä korko 0,71 - 3,38%				
Nimellisarvo 31.12.2022 EUR	47 015 686,22	53 700 653,55	8 333 333,30	13 888 888,86
Markkina-arvo 31.12.2022 EUR	1 710 211,18	-11 683 824,59	92 183,53	-307 171,00
Nimellisarvo Espoon kaupunki yhteensä 31.12.2022 EUR	479 885 378,92	517 456 486,07	166 041 666,64	186 180 555,86
Markkina-arvo Espoon kaupunki yhteensä 31.12.2022 EUR	39 336 694,49	-63 554 880,74	8 413 325,69	-6 100 914,27
<u>Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymä</u>				
Valuutta- ja koronvaihtosopimukset				
Nimellisarvo 31.12.2021 (sis. Espoon osuuden 22,54 %)	25 245 948,19	39 159 807,47		
Markkina-arvo 31.12.2021	2 258 780,51	-1 409 209,37		
<u>Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä</u>				
Nimellisarvo 31.12.2021 (sis. Espoon osuuden 17,55 %)	0,00	1 755 000,00		
Markkina-arvo 31.12.2021	0,00	-25 465,58		
<u>Eteva</u>				
Nimellisarvo 31.12.2021 (sis. Espoon osuuden 14,14 %)	0,00	388 951,81		
Markkina-arvo 31.12.2021	0,00	-13 243,10		
Koronvaihtosopimukset nimellisarvo EUR yhteensä	505 131 327,11	558 760 245,34	166 041 666,64	186 180 555,86
Koronvaihtosopimukset markkina-arvo EUR yhteensä	41 595 475,00	-65 002 798,78	8 413 325,69	-6 100 914,27

Espoon kaupunki

Espoon kaupungin lainasalkku 31.12.2022 oli 889,5 milj. euroa ja salkun suojausaste oli 85,38 % (johdannaiset + kiinteäkorkoiset lainat). Vaihuvakorkoisesta lainasalkusta johdannaisilla oli suojattu 166,0 milj. euroa. Kiinteään korkoon sidottua lainaa oli 644,4 milj. euroa. Tehdyt johdannaiset suojaavat kaupungin olemassa olevien lainojen korkomenoja korkotason nousulta. Johdannaisilla ei ole tavoiteltu eikä niillä nähdä olevan spekulatiivista arvoa tai riskiä.

Kaupunki voi nostaa sekä kiinteäkorkoisia että vaihtuvakorkoisia lainoja. Kiinteäkorkoisessa lainassa lainan korko on kiinteä koko laina-ajan kun taas vaihtuvakorkoisessa lainassa lainasta maksettava korko vaihtelee markkinatilanteen mukaan. Vaihuvakorkoisten lainojen korkosidonnaisuusajaa kaupunki pidentää tarvittaessa käyttäen johdannaisopimuksia. Suojaus on vakuuttamista tulevaisuuden varalle. On hyväksyttävä, että ajoittain suojauksen kautta joudutaan maksamaan markkinakorkoja korkeampaa hintaa ja lainasalkun keskikorko saattaa nousta tulevaisuuteen varauduttaessa.

Johdannaisia tarkastellaan usein markkina-arvon muutosten kautta. Markkina-arvo määräytyy johdannaisopimuksen kassavirtojen arvon kautta, huomioiden muutokset sekä vaihtuvan että kiinteän koron kassavirroissa. Korkotaso nousi voimakkaasti vuoden 2022 aikana, jonka johdosta johdannaisten markkina-arvo vaihtui negatiivisesta positiiviseksi.

Korkoherkkyyssanalyyssissä johdannaisopimusten markkina-arvon muutoksia on mallinnettu erisuuruisten markkinakorkojen paralleelimuutosten kautta (-0,5%-, +0,5%-, +1% sekä +2%-yksikköä). Tällöin huomataan että korkojen nousu vaikuttaa markkina-arvoon positiivisesti ja korkojen lasku vastaavasti negatiivisesti. Näin ollen opimuksista maksetut kassavirrat laskevat korkojen noustessa eli johdannaisopimukset tuottavat kaupungille tavoiteltua suojaa korkojen nousua vastaan.

Korkoherkkyyssanalyyssi

Markkina-arvo 31.12.2022	-50 korkopistettä	+50 korkopistettä	+100 korkopistettä	+200 korkopistettä
8 413 326,69	6 710 456,03	9 831 890,48	11 348 356,88	14 296 263,28

*) Espoon kaupungilla on yksi ehdollinen koronvaihtosopimus:

Pohjola, ESPOO 1, mikäli korkojaksolle määritellyt viitekorko (3 kk euribor) alittaa 4,00 % p.a., korkojakson vaihtuva korko on 1,336 % p.a., muutoin viitekorko (3 kk euribor) vähennettynä 2,664 prosenttiyksiköllä.

Länsimetro

Länsimetro Oy:n johdannaisten tavoite on suojata yhtiön olemassa olevien lainojen korkomenoja korkojen nousulta.

Johdannaisopimusten keskimääräinen jäljellä oleva maturiteetti on 21,2 vuotta (painotettu keskiarvo). Länsimetro Oy:n suojausstrategiassa määritellään, että 30-80% molempien hankkeiden rahoituksesta suojataan korkoriskin varalta.

Tämän mukaisesti yhtiö on suojannut johdannaisten tai kiinteäkorkoisten lainasopimuksin noin 72 % koko lainasalkustaan koron nousun varalta. Länsimetron toisen vaiheen rahoituksesta 82 % on korkosuojattu, suojausastetta tullaan pienentämään hankkeen loppuvaiheessa.

Yhtiöllä on 13 korkosuojausopimusta, joista yksi on ehdollinen. Yksi sopimuksista erääntyy vuonna 2023.

Johdannaisilla ei ole tavoiteltu eikä niillä nähdä olevan spekulatiivista arvoa tai riskiä.

Länsimetro Oy:n korkosuojauksen ennustetaan olevan pitkällä aikavälillä voitollinen (47 miljoonaa euroa). Kaikki Länsimetro Oy:n johdannaisopimukset liittyvät Ruoholahti-Matinkylä -osuuteen ja ne on hankittu vuosina 2011-2015.

Länsimetro Oy:n korkosuojauksen tehokkuutta on arvioitu kymmenen vuoden jaksolla ja suhteessa kahteen skenaarioon. Ensimmäinen skenaario perustuu yhden prosenttiyksikön paralleeliin koron nousuun ja toinen yhden prosenttiyksikön laskuun. Näiden tarkastelujen perusteella yhden prosenttiyksikön nousu lisäisi yhtiön rahoitusmenoja noin 34 miljoonaa euroa kymmenen vuoden tarkastelujaksolla ja yhden prosenttiyksikön lasku vähentäisi rahoitusmenoja noin 35 miljoonaa euroa. Ensimmäisessä tapauksessa koronvaihtosopimusten kassavirta on positiivinen vuosina 2023-2024 ja negatiivinen siitä eteenpäin, nettotappio on nimellinen. Länsimetro Oy:n johdannaiset ovat kattavasti suojaavia, eli yhtiöllä on niitä nimellisarvoltaan ja juoksuajaltaan vastaava lainakomponentti. Tästä syystä Länsimetro Oy:n johdannaiset esitetään kokonaisuudessaan tilinpäätöksen liitetietoina. Yhtiön ehdollisen sopimuksen oikeuttaa koronvaihtosopimuksen vastapuolena olevan pankin vaihtamaan rajatuin ehdoin kiinteän koron vaihtuvaan korkoon hyvitysmarginaalia vastaan. Ehdollisen sopimuksen arvo vastaa alle yhtä kymmenesosaa yhtiön tämän hetkisten johdannaisopimusten nimellismäärästä. Ehdollisten sopimusten osuutta ei kokonaisuuteen nähden voida pitää merkittävänä. Vallitsevassa markkinatilanteessa pidetään epätodennäköisenä, että ehdollisen sopimuksen ehdot täyttyisivät. Tässäkään tapauksessa korkosuojausopimus ei raukea, vaan se edelleen kompensoi korkonousun vaikutusta.

Johdannaisiin sisältyvää riskiä seurataan yhtiön toimesta jatkuvasti ja tarvittaessa johdannaisten käsittelyä tilinpäätöksessä muutetaan.

Länsimetron tytäryhtiötä koskeva muu vastuu

Kiinteistöjen rasitukset

Kiinteistötunnus 49-23-282-4

a) Hallinnanjakosopimus 31.5.2013, toistaiseksi voimassa

b) Maankäyttö- ja rakennuslain 96 §:n mukainen (käyttöoikeuden) lunastus. Lunastuksen vireille tulopäivä 26.3.2010.

Metroa varten lunastettava maanalainen alue.

c) Maankäyttö- ja rakennuslain 96 §:n mukainen (käyttöoikeuden) lunastus. Lunastuksen vireille tulopäivä 26.3.2010.

Metroa varten lunastettava maanalainen alue.

Espoon Asumat Oy

Ara-ryhmän asuntojen luovutusta säätelee aravavuokra-asuntojen ja aravavuokratulojen käytöstä, luovutuksesta ja omaksi lunastamisesta annettu laki.

Laki säätelee asuntojen myyntiä, vuokranmääritystä ja vuokralaisten valintaa.

Rajoituksista on tehty merkintä yhtiön osakekirjoihin. Ara-ryhmän asuntoja on 14 434 kpl ja asuntojen yhteispinta-ala on 840 959 m².

HSY

Yhtymäkokouksessa 15.11.2022 hyväksytyn toiminta- ja taloussuunnitelman 2023 – 2025 mukaisesti Keski-Uudenmaan vesienpuhdistuslaitos kuntayhtymän

jäljellä oleva alijäämä katetaan suunnitelmakauden ylijäämän tuloksilla. 31.12.2022 mennessä kattamatonta alijäämää on kertynyt

yhteensä 457 890,42 euroa, josta HSY:n omistusoikeuden 32,81 % mukainen osuus on 150 508,58 euroa.

Espoo-konserni omistaa HSY:stä 22,54 %.

HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA JA INTRESSITAHOTAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.			
		Kunta	
		2022	2021
Konsernihallinto (sis. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos)		1 228	1 250
Elinvoiman tulosalue		703	637
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala		4 135	4 086
Kasvun ja oppimisen toimiala		8 233	8 028
Kaupunkiympäristön toimiala (sis. Tilapalvelut)		1 333	1 359
Yhteensä		15 632	15 360

44) Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut			
		Kunta	
		2022	2021
Kansallinen Kokoomus, Uusimaa		222,00	308,25
Kansallinen Kokoomus, Espoo		145 294,10	112 790,23
Espoon Perussuomalaiset ry		51 692,85	34 140,61
Svenska folkpartiet i Esbo		37 816,80	30 806,17
Svenska folkpartiet i Nyland		0,00	128,00
Kristillisdemokraatit, Espoo		13 531,52	11 572,77
Suomen Keskusta, Espoo		13 126,14	10 209,77
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue, Uusimaa		0,00	720,00
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue, Espoo		66 404,68	66 551,08
SKP Espoon ja Kauniaisten Kaupunkijärjestö ry		24,00	0,00
Vasemmistoliitto		17 505,28	20 096,10
Viherä liitto, Espoo		84 616,90	75 324,75
Viherä liitto, Uusimaa		185,00	255,00
Uudenmaan Piraatit		351,25	1 123,34
Liberaalipuolue - Vapaus valita		0,00	2 882,33
Espoon Siniset ry		0,00	539,00
Länsi-Uudenmaan Siniset ry		735,50	0,00
Liike Nyt Espoo ry		1 148,00	0,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä		432 654,02	367 447,40

45) Tilintarkastajan palkkiot			
		Kunta	
		2022	2021
BDO Auditor Oy / BDO Oy			
Tilintarkastuspalkkiot		76 309,34	64 252,05
Tilintarkastajan lausunnot		51 926,41	45 092,95
Muut palkkiot		20 089,67	780,00
Palkkiot yhteensä		148 325,42	110 125,00

46) Intressitahotapahtumat		Konserni 2022 1 000 euroa
Kaupungin tavaroiden ja palvelujen myynti intressitahoille		
- Myyntituotot		7 844
- Vuokratuotot		8 725
- Muut toimintatuotot		19
Kaupungin tavaroiden ja palvelujen ostot intressitahoilta		
- Palvelujen ostot		37 184
- Muut ostot		30
- Maksetut vuokrat		51 405
- Muut toimintakulut		129
Kaupungin korot ja osingot intressitahoilta		
- Korkotuotot		1 339
Kaupungin antamat lainat intressitahoille		
- Lainat yhteensä		154 776
- Kaupunki ei vaadi 100 %:sti omistamilleen tytäryhtiöille antamilleen lainoille ja takauksille vastavakuutta		0
- Lisäksi välitettyjä valtion lainoja yhteensä		2 736
Kaupungin antamat avustukset intressitahoille		
- Avustukset konserniyhteisöille		6 188
Muut liiketoimet intressitahojen kanssa		
- Kaupunkikonsernissa on käytössä konsernitili		

47) Kirjanpidon eriyttäminen (kilpailulaki 30 d §)

Eriyttämislaskelma sisältää Tilapalvelut-liikelaitoksen tilojen vuokraustoiminnan kaupungin ulkopuolisten tahojen kanssa.

Eriyttäminen on tehty käyttäen kirjanpidon ja vuokrasovelluksen aineistoja. Tulot ovat kirjanpidon toteuman mukaiset. Menot on jaettu tulojen suhteessa. Menojen jaossa on mukana kaikki toimitilajohtamisen toiminta- ja rahoituskulut sekä poistot. Lisäksi on vyörytetty toiminnan tuen ja kehittämisen menoja. Ulosvuokrattu kokonaisala on 86 314 m² ja kaikkien toimitilojen kokonaisala on 1 172 618 m².

Eriytetyn toiminnan tuloslaskelma

TULOSLASKELMA		1.1.-31.12.2022
Liikevaihto		10 043 479
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-1 044 917
Palvelujen ostot		-358 773
Henkilöstökulut		-116 558
Poistot ja arvonalentumiset		-1 988 307
Liiketoiminnan muut kulut		
Avustukset		-25 782
Vuokrat		-3 496 676
Muut kulut		-4 180
Liikelylijäämä (-alijäämä)		3 008 285
Rahoitustuotot ja -kulut		
Kunnalle maksetut korkokulut	-13 590	
Muille maksetut korkokulut		
Korvaus peruspääomasta	-981 306	
Muut rahoituskulut	-420	-995 315
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		2 012 970

KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖKSEN TUNNUSLUKUJEN SELITTEITÄ JA LASKENTAKAAVOJA

Investointien tulorahoitus (%) = 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Investointien tulorahoitusprosentti kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo, mikä osuus investoinneista on rahoitettu lainarahalla, käyttöomaisuuden myynneillä tai kassavaroilla. Omahankintamenoista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Kassan riittävyys päivää = 365 pv * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku kertoo, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla tai muilla kassavaroihin luettavilla erillä. Tunnusluvun tulkinnassa on huomioitava sen olevan tilinpäätöshetken arvo, jolloin sen tasoon vaikuttaa mm. normaalit kassavarojen kausivaihtelut.

Kertynyt yli-/alijäämä euroa = Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa kuinka paljon kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana tai paljonko on kertynyt tulevana vuosina katettavaa alijäämää.

Kertynyt yli-/alijäämä euroa/asukas = (Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)) / Asukasmäärä

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän.

Lainanhoitokate = (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus on riittävä lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi.

Lainakanta ja lainakanta euroa per asukas = (Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)) / Asukasmäärä

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoinnilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Lainakanta euroa per asukas saadaan jakamalla lainakanta asukasmäärällä.

Lainasaamiset = sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Omavaraisuusaste (%) = 100* (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona on pidetty kuntataloudessa keskimääräistä 70 prosentin omavaraisuutta.

Pääomamenojen tulo-rahoitus (%) = Vuosikate / (Investointien omaraahoitusmenot + Antolainauksen nettolisäys + Lainanlyhennykset)

Pääomamenojen tulo-rahoitus prosentteina on tunnusluku, joka osoittaa vuosikatteen prosenttiosuuden investointien omahankintamenojen, antolainojen nettolisäyksen ja lainanlyhennysten yhteismäärästä.

Suhteellinen velkaantuneisuus (%) = 100* (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden toimintaosuuksista.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus. Positiivisesta tilikauden tuloksesta on mahdollista muodostaa varauksia tai tehdä rahastosiirtoja.

Toimintakate

Toimintakate ilmoittaa euroina paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista = 100* Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Tunnusluku kertoo, kuinka suuri osuus toimintamenoista voidaan kattaa kunnan saamalla toimintatuotoilla. Tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo, mikä osuus toimintamenoista on rahoitettava verotuloilla, valtionosuuksilla ja muilla tuotoilla.

Tilikauden ylijäämä

Tilikauden yli- / alijäämä lisää tai vähentää taseen mukaista omaa pääomaa.

Vuosikate

Vuosikate on kaupungin tulos, jolla pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuvat kulut, eli käyttöomaisuuden poistot katetaan. Vuosikate on keskeinen tilinpäätöksen kate arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä.

Vuosikate euroa / asukas = Vuosikate / Asukasluku

Tunnusluvulla vuosikate euroa / asukas arvioidaan tulo-rahoituksen riittävyyttä.

Vuosikate prosenttia poistoista = $100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Kun tunnusluvun arvo on 100 prosenttia tai suurempi, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä tilanteessa, jossa poistot vastaavat käyttöomaisuuden todellista kulumista eikä tiedossa ole poikkeavan suurien investointitarpeita.

4.2 LIIKELAITOSTEN, TASEYKSIKÖIDEN JA RAHASTOJEN TILINPÄÄTÖKSET

4.2.1 Liikelaitokset

LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS-LIIKELAITOS

Toimintakertomus

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Koronavirusepidemian heikentyminen näkyi ylityö- ja sijaistarpeen vähenemisenä. Toimintaan vaikuttivat yleisen turvallisuustilanteen muutokset. Tulokseen vaikuttivat henkilöstökulujen ja yleisen hintakehityksen nousu (muun muassa polttoaineet). Hälytystehtävien määrä kasvoi hieman edelliseen vuoteen verrattuna ja työtapaturmien määrä on nousussa.

Valvontasuunnitelman mukaiset yleiset palotarkastukset toteutuivat vuoden 2022 aikana 96,7-prosenttisesti.

Turvallisuuskoulutusten osalta vuoden 2022 tavoite, 505 tilaisuutta, ylitettiin reilusti. Pelastuslaitos ja sopimuspalokunnat järjestivät vuonna 2022 yhteensä yli 730 koulutusta ja tapahtumaa. Toiminta ja asiakkaiden tavoittaminen ei vielä ole kaikilta osin vielä palautunut koronaa edeltävälle tasolle. Muutaman vuoden tauon jälkeen elokuussa järjestettiin kuitenkin avoimet ovet Espoon paloasemilla.

Vuoden 2022 lopulla avoimia yleisötapahtumia paloasemilla jouduttiin uudelleen rajoittamaan, rajoituksen perusteena oli tällä kertaa heikentynyt yleinen turvallisuustilanne (Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset, kuten tiedustelutoiminta kriittisissä toiminnoissa) sekä pelastuslaitoksen siirtyminen turvallisuusverkkoon (vierailukäytäntöjen muutos).

Pelastustehtäviä Länsi-Uudenmaan alueella oli vuonna 2022 yhteensä 8 018 (2021 7 818). Pelastuslaitos pelasti välittömästä vaarasta 45 ihmistä vuonna 2022. Heistä 8 pelastettiin tulipaloista, 16 ajoneuvoista liikenneonnettomuustilanteissa ja 21 muista vaaratilanteista, kuten vedestä, sortumista tai työmailla sattuneista onnettomuuksista.

Tulipaloissa kuoli 4 henkilöä. Onnettomuuksissa kuoli vuonna 2022 yhteensä 22 henkilöä. Maastopaloja sammutettiin 230, rakennuspaloja 87 ja liikennevälinepaloja 100. Erilaisia vahingontorjuntatehtäviä, esimerkiksi vaarallisten kaatuneiden puiden raivauksia, oli yhteensä 1027. Tulvan, sadeveden tai kohonneen vedenpinnan aiheuttamia tehtäviä oli 44. Liikenneonnettomuuksien määrä nousi hieman: 2022 niitä oli 1 068, kun vuonna 2021 niitä oli 1 042.

Palovaroittimien hälyttämisestä johtuneita tarkastuksia tehtiin 340. Erheellisiä automaattisten paloilmoinlaitteistojen hälytyksiä oli 1 236. Niiden määrä nousi hieman. Öljyvahinkoja sattui 189. Eläinpelastustehtäviä oli 244. Pelastettuja eläimiä olivat niin lemmikki-, koti- kuin luonnonvaraisetkin eläimet.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen 23 ensihoitoyksiköllä oli vuonna 2022 hälytyksiä yhteensä 46 667. Hälytysten lukumäärä kasvoi 1,3 prosenttia vuoteen 2021 verrattuna (46 049). Lisäksi ensivasteena hätätilapoltilaan luokse ja avuksi hälytettiin pelastuslaitoksen sekä

sopimuspalokuntien ensivasteyksiköt 2 164 kertaa (vuonna 2021 2 133). Myös ensivastehälytysten määrä kasvoi vuoteen 2021 verrattuna.

Ensihoitohälytyksiä Espoon, Kauniaisten ja Kirkkonummen alueilla oli yhteensä 37 280 (2021: 36 648), Lohjan, Karkkilan, Siuntion ja Vihdin alueilla yhteensä 14 197 (2021:13 800) ja Hangon, Inkoon sekä Raaseporin alueilla yhteensä 6 978 (2021: 6 902).

Yleisin hälytystehtävä kaikista hälytyksistä oli kaatuminen (13,3 prosenttia) Toiseksi yleisin oli yleistilan heikkous (13,1 prosenttia). Kolmanneksi yleisin ensihoidon hälytystehtävä oli rintakipu (11 prosenttia). Hengitysvaikeushälytyksiä oli (10 prosenttia) ja aivohalvausoirehälytyksiä (5 prosenttia)

Työtaturmia 2022 oli 40 kpl. Määrä lisääntyi 11 prosenttia vuodesta 2021 (36) sekä väheni 5 prosenttia vuodesta 2020 (42) ja 20 prosenttia vuodesta 2019 (50).

Pelastuslaitoksen johtokunta kokoontui viisi kertaa. Pelastustoimen järjestämistäsiin siirtyessä hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta lukien johtokunnan päätöksentekoon menevät asiat vähenivät loppuvuonna merkittävästi.

Pelastuslaitos on ollut aktiivisesti mukana hyvinvointialueuudistuksen valmistelussa sekä kansallisesti että Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella. Pelastuslaitoksen henkilöresurssia osoitettiin hyvinvointialuevalmisteluun yhteensä 4,3 HTV, näistä kustannuksista vastasi hyvinvointialue.

Henkilöstön vaihtuvuus oli vuoden 2022 aikana 53 henkilöä. Heistä 12 siirtyi vanhuuseläkkeelle, yksi menehtyi ja 40 irtisanoutui Espoon kaupungin palveluksesta. Rekrytointeja tehtiin vastaavasti siten, että kaikki vakanssit pyrittiin pitämään täytettyinä.

Pelastuslaitoksen henkilöstön osaamisen ylläpitäminen väheni verrattuna kahteen edelliseen vuoteen. Työvuoroissa järjestettiin henkilöstölle yhteensä 3523 harjoitusta tai koulutustapahtumaa (2021: 5108).

Pelastustoimen tulot (muut kuin maksusuudet) laskivat hieman vuoden 2021 tasosta ja myös ensihoidon tulot jäivät alle talousarvion. Henkilöstökulut kasvoivat ed. vuodesta 2,8 prosenttia ja ylittivät talousarvion 1,7 milj. euroa. Yleisen kustannustason nousun johdosta melkein kaikki kustannukset ylittivät: esimerkiksi polttoainekustannukset ylittivät arvioidun noin 0,3 milj. euroa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuodesta 2023 alkaen pelastuslaitoksen palvelut tuotetaan osana Länsi-Uudenmaan hyvinvointialuetta. Toiminnan rahoitus sisältyy hyvinvointialueen valtiolta saatavaan rahoitukseen. Toimintaa toteutetaan ja kehitetään pelastustoimen palvelutasopäätöksen 2021-24 sekä ensihoidon palvelutasopäätöksen mukaisesti. Pelastustoimen järjestämislain mukaisesti aluevaltuuston tulee päättää uudelleen pelastustoimen palvelutasopäätöksestä 1.12.2023 mennessä. Yhteistyötä alueen kuntien kanssa jatketaan, samoin kuntien varautumisen tukemista.

Matinkylän ja Espoonlahden paloasemat otettaneen käyttöön kesällä 2023. Samalla luovutaan Niittykummun paloasemasta sekä vanhasta Espoonlahden paloasemasta. Otaniemen paloasema valmistunee vuoden 2024 tai 2025 aikana.

Toimintavalmiusajoissa erityisesti Espoon 1-riskialueen ensimmäisen yksiköiden saavutettavuusajoissa on edelleen puutteita. Suurimmat parannukset tapahtuvat vasta uusien paloasemien avautuessa.

Sitovien tulostavoitteiden toteutuminen

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen vuoden 2022 sitovat tulostavoitteet olivat seuraavat:

- 1) Tilikauden tulos ei jää alijäämäiseksi. Tavoite ei toteutunut.
- 2) Investointien kokonaismäärä on enintään valtuuston hyväksymän talousarvion mukainen. Tavoite toteutui.

Sisäinen valvonta, riskit ja riskienhallinta

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos noudatti sisäisen valvonnan järjestelyissään Espoon kaupungin yleistä ohjausta. Pelastuslaitoksen viranomaistoiminta on vahvasti säädöksiin ohjattua. Toiminnan luonteen mukaisesti säädösten, määräysten ja päätösten noudattaminen on viranhaltijatasoista, ja henkilöstö on varsin hyvin selvillä toimintaa ohjaavasta säädösperustasta. Valvontatoiminnassa ja pelastustoiminnassa käytetään merkittävää julkista valtaa, mikä edellyttää viranhaltijuutta ja pelastusviranomaisen toimivaltuuksia. Pelastusjohtaja päättää pelastusviranomaisiksi nimetyt, päätös tarkistetaan vähintään vuosittain.

Valvontatoiminnassa tehtävät viranomaispäätökset tehdään valvontajärjestelmällä, joka mahdollistaa määrämuotoiset ja muodollisesti oikeat viittaukset säädöksiin ja määräyksiin. Ensisijaisena valituselimenä valvontatoiminnan osalta on hallinto-oikeus. Hallintovalituksia palotarkastuksista tehdään vuosittain erittäin vähän tai ei lainkaan.

Pelastuslaitoksen tuottamaa ensihoitopalvelua ohjaavat terveydenhuoltoalan säädökset ja järjestämisvastuussa oleva sairaanhoitopiiri (palvelutasopäätös sekä -suunnitelma). Poikkeamien käsittelyssä, laadunvalvonnassa ja potilastietojen käsittelyssä noudatetaan HUS-yhtymän ohjeita ja määräyksiä. Valvonnasta vastaavat HUS-yhtymän ensihoidon vastuulääkärit.

Tavoitteiden toteutuminen

Espoon kaupunginvaltuusto on asettanut pelastuslaitokselle sitovan tavoitteen, jonka mukaan laitoksen tulos ei jäisi alijäämäiseksi. Tavoite ei toteutunut. Toiminnalliset tavoitteet asiakkaan saaman avun osalta toteutuivat täysimääräisesti. Kehittämistoimenpiteet toteutuivat pääosin.

Varojen käytön valvonta

Pelastuslaitoksen toimintaa ja taloutta ohjaa ja valvoo myös pelastuslaitoksen johtokunta. Pelastuslaitoksen johtoryhmä arvioi taloustilannetta alkuvuodesta kuukausittain, loppuvuonna kahden viikon välein. Pelastustoimen neuvottelukunnalle (pelastustoimen alueen kunnanjohtajat) toimintaa ja taloutta raportoitiin tilikauden molemmissa kokouksissa. Pääprosessien ja palveluyksiköiden ohjausryhmissä seurattiin toiminnan toteutumista. Lisäksi vastuuhenkilöt seurasivat taloutta säännöllisesti vastuullaan olevien tilien ja kustannuspaikkojen osalta. Päätös menojen hyväksyjistä on pidetty ajan tasalla ja varmistettu tilaaja- ja hyväksyjärooleissa ole päällekkäisyyksiä.

TULOKSELLISUUDEN ARVIOINNIN PÄTEVYYS JA LUOTETTAVUUS

Pelastustoiminnan tuloksellisuuden arviointi perustuu valtakunnalliseen Pelastustoimen onnettomuus- ja resurssitietokanta PRONTO:on tilastoituihin tietoihin. Toiminnan määrälliset tulokset ovat luotettavia, mutta esimerkiksi turvallisuuskoulutuksen vaikuttavuuden arviointiin ei ole luotettavia mittareita. Välillisinä mittareina voi pitää esimerkiksi palokuolemia, joiden määrä on valtakunnallisesti vähenemässä.

OMAISUUDEN, HANKINNAN, LUOVUTUKSEN JA HOIDON VALVONTA

Pelastuslaitoksen omistuksessa ja hallinnassa olevan kalustoa hallinnoidaan kahdella sähköisellä järjestelmällä, kaluston tyypistä riippuen. Kalustokortteihin tallentuu huollettavan kaluston tiedot ja huoltohistoria koko elinkaaren ajan. Suojavarusteet, paineilmalaitteet ja muu työturvallisuuteen liittyvä kalusto hallinnoidaan vastaavasti. Kaikissa ajoneuvoissa käytetään ajopäiväkirjoja. Niiden tiedot tarkistetaan huoltojen ja sopimuspalokunnilla myös auditointien yhteydessä. Polttoainekortit ovat ajoneuvokohtaisia. Käyttö on rajattu vain polttoaineisiin, ja käyttölimiitti on rajattu minimiin. Kaikilla paloasemilla on sähköinen kulunvalvonta (kuorisuojaus) ja lähes kaikissa tallentava kameravalvonta. Paloasemien ensihoitolääkevarastoissa on tehostettu kulunvalvonta. Viranomaiskäytössä olevan turvallisuusverkko TUVE:n vuoksi laitetilat, tilannekeskus ja johtokeskus on suojattu turvallisuusluokan III vaatiman suojaustason mukaisesti. Osana TUVE:n käyttöön siirtymistä on pyydetty turvallisuus selvitykset koko henkilöstöstä.

SOPIMUSTOIMINTA

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kanssa on tehty sopimukset ensihoitopalvelujen tuottamisesta. Sopimuksen arvo LUP:ille on noin 12 milj. euroa. Toiminnan ja talouden seuranta sekä vuoden 2022 suunnittelu tehtiin sopimusten mukaisesti, ei raportoitavia poikkeamia.

Sopimuspalokuntien (40 VPK:ta) toiminnan toteutumista palokuntasopimusten mukaisesti arvioitiin tilikauden päätteeksi tehtävässä toiminnan ja talouden vuosiselvityksessä. Lisäksi pelastuslaitos auditoi tilivuonna 11 sopimuspalokunnan toiminnan, hallinnon ja talouden. Pelastuslaitos myös kerää ja seuraa sopimuspalokuntien (rekisteröityjä yhdistyksiä) tilinpäätöksiä.

RISKIENHALLINTA

Vuoden 2021 tavoin myös 2022 työvoiman saatavuusriski toteutui, kun ei onnistuttu rekrytoimaan riittävää määrää pelastajia vuosilomansijaisiksi. Ongelmana valtakunnallisesti on pelastajakoulutuspaikkojen riittämättömyys suhteessa työvoimatarpeeseen. Pelastajakoulutuksen järjestämisvastuu on valtiolla.

Kaikki työtaturmat, vaara- ja läheltä piti -ilmoitukset ja turvallisuushavainnot käsiteltiin työturvallisuusjaostossa, ohjattiin jatkokäsittelyyn asianomaisille henkilöille ja yhteenvetoja käsiteltiin johtoryhmässä kolmesti vuodessa. Niiden määrästä raportoitiin koko henkilöstölle viikoittain, ja työtaturmien määrästä päivittäin infotauluilla.

Vuonna 2022 Työterveyshuolto teki työpaikkaselvitykset Keskuspaloasemalla sekä Mikkelän, Kirkkonummen ja Leppävaaran paloasemilla. Suunnattuja työpaikkaselvityksiä ei tehty. Aluehallintovirasto teki työsuojelutarkastukset Keskuspaloasemalle sekä Mikkelän, Lohjan ja Karkkilan paloasemille. Tarkastuksen kohteena oli erityisesti työntekijöiden psykososiaalinen kuormittuminen. Tarkastuspöytäkirjat käsiteltiin työturvallisuusjaoksessa sekä tuotiin työturvallisuusraportoinnin yhteydessä johtoryhmään.

TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

Tilikauden tulos, 31.12.2022 on 10 016,64 euroa. Pelastustoimen osalta kunnilta tullaan laskuttamaan noin 768 000 euroa. Ensihoidon osalta HUS HYKS/Jorvin alueelle lähetetään noin 836 000 euron lisälasku, Länsi-Uudenmaan sairaanhoitoalueelle noin 1 300 euron ja Lohjan sairaanhoitoalueelle noin 309 000 euron lisälasku.

Liikevaihtoon on kirjattu maksuosuuksien lisälaskutus kunnille ja HUS-yhtymälle.

TOIMINNAN RAHOITUS

Länsi-Uudenmaan pelastustoimen kustannuksista vuonna 2022 vastasi alueen kymmenen kuntaa kuntien asukaslukujen suhteessa. Ensihoidon ja ensivastepalvelujen kustannuksista vastaa Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri, jakautuen Jorvin, Länsi-Uudenmaan ja Lohjan ensihoitoalueisiin.

Investointien poistoista aiheutuvat kustannukset jaettiin kunnille asukaslukujen suhteessa. Pelastuslaitoksen investoinnit ovat lähinnä korvausinvestointeja; pelastuslaitos on uusintu välittömässä valmiudessa käytettävää ajoneuvokalustoa siten, että ne ovat hyvässä toimintakunnossa ja välittömässä valmiudessa olevat enintään kymmenen vuotta vanhoja sekä tukiyksiköt ja sopimuspalokuntien käytössä oleva ajoneuvokalusto enintään 20 vuotta vanhoja.

Pelastustoimelle myönnetään valtionavustuksia kaluston hankkimiseen Palosuojelurahastosta ja Öljysuojarahastosta. Alueen pelastustoimelle valtionavustuksien myöntämisen perusteena on tavoite edistää pelastustoimen valmiutta ja palvelujen laatua sekä tehostaa voimavarojen käyttöä.

Toiminnan ja investointien rahavirta on n. 61 000 euroa positiivinen. Johtuen Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen sovitusta rahoitusmallista, tulorahoitus ei ole yleensä riittänyt kattamaan sekä toiminnan menoja että investointimenoja. Vuosina 2012–2015 suunniteltujen investointien toteutuminen siirtyi edelleen tuleville vuosille ja vuosittaiset investointimenot pienentyivät, mikä johti positiiviseen investointien rahavirtaan. Vuosien 2016–2017 investointimenojen kasvu edellisiin vuosiin nähden johti negatiivisen rahavirran muodostumiseen. Valtion rahastoista saadut avustukset myös vaihtelevat suuresti vuosittain ja vuodesta 2020 alkaen Öljysuojarahasto ei toistaiseksi myönnä ennakkopäätöksiä kalustohankintoihin. Vuodesta 2018 alkaen investointimenot ovat pienentyneet pelastuslaitoksen siirtyessä yhä enemmän leasingrahoitukseen.

Henkilöstö

Lukumäärä 31.12.						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Päivätyöntekijät	102	111	117	106	127	129
Vuorotyöntekijät	484	483	491	507	505	509
Yhteensä	586	594	608	613	632	638
joista osa-aikaisia	26	54	24	29	26	29

Tilikauden tuloksen käsittely

Johtokunta lähettää tilinpäätöksen yhdistettäväksi Espoon kaupungin tilinpäätökseen ja esittää, että tilikauden ylijäämä kirjataan liikelaitoksen omaan pääomaan.

**LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -
LIKELAITOS**

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2022		1.1.-31.12.2021	
Liikevaihto	48 391 735,71		46 265 833,16	
Liiketoiminnan muut tuotot	4 224 165,13		4 312 990,40	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 374 857,94		-2 286 472,64	
Ostot tilikauden aikana	-2 374 857,94		-2 286 472,64	
Palvelujen ostot	-5 455 413,27		-4 990 159,78	
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-28 742 261,31		-27 602 589,21	
Henkilösivukulut	-6 494 119,57		-6 282 582,50	
Eläkekulut	-5 204 788,59		-5 000 321,72	
Muut henkilösivukulut	-1 289 330,98		-1 282 260,78	
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 300 031,42		-1 437 780,95	
Arvonalentumiset	-1 300 031,42		-1 437 780,95	
Liiketoiminnan muut kulut	-8 218 598,20		-8 073 080,45	
Liikelylijäämä (-alijäämä)	30 619,13		-93 841,97	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Kunnalle maksetut korkokulut	-19 219,23		-1 317,27	
Muut rahoituskulut	-1 383,26		-654,85	
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	10 016,64		-95 814,09	
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	10 016,64		-95 814,09	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	10 016,64		-95 814,09	
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Sijoitetun pääoman tuotto -%	Ei sovellu		-3,3	
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto -%	Ei sovellu		-3,3	
Voitto -%	0,02		-0,2	

LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -LIIKELAITOS

RAHOITUSLASKELMA	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Toiminnan rahavirta		
Liikeliijäämä (-alijäämä)	30 619,13	-93 841,97
Poistot ja arvonalentumiset	1 300 031,42	1 437 780,95
Rahoitustuotot ja -kulut	-20 602,49	-1 972,12
Tulorahoituksen korjauserät	-134 153,23	-279 736,69
	<u>1 175 894,83</u>	<u>1 062 230,17</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 922 941,36	-2 001 469,76
Rahoitusosuudet investointimenoihin	649 752,00	532 757,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	134 153,23	279 734,69
	<u>-1 139 036,13</u>	<u>-1 188 978,07</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	36 858,70	-126 747,90
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	-586 345,08	1 174 766,63
	<u>-586 345,08</u>	<u>1 174 766,63</u>
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos muilta	88 448,12	-964 867,50
Korottomien velkojen muutos muilta	461 038,26	-83 151,23
	<u>549 486,38</u>	<u>-1 048 018,73</u>
Rahoituksen rahavirta	-36 858,70	126 747,90
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-608 700,4	-1 305 598,3
Investointien tulorahoitus, %	102,9	91,4
Lainanhoitokate	69,2	1 019,7
Kassan riittävyys, pv	Ei sovellu	Ei sovellu
Quick ratio	0,3	0,3
Current ratio	0,3	0,3

**LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -
LIIKELAITOS**

TASE	31.12.2022	31.12.2021
V A S T A A V A A	10 238 323,92	10 353 614,10
A PYSYVÄT VASTAAVAT	7 366 290,62	7 393 132,68
I Aineettomat hyödykkeet	34 486,32	82 653,50
1. Aineettomat oikeudet	34 486,32	82 653,50
II Aineelliset hyödykkeet	7 331 804,30	7 310 479,18
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	190 773,12	90 348,31
4. Koneet ja kalusto	7 141 031,18	7 212 665,87
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	7 465,00
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 872 033,30	2 960 481,42
II Saamiset	2 872 033,30	2 960 481,42
Lyhytaikaiset saamiset	2 872 033,30	2 960 481,42
1. Myyntisaamiset	475 795,30	291 790,25
5. Siirtosaamiset	2 396 238,00	2 668 691,17
V A S T A T T A V A A	10 238 323,92	10 353 614,10
A OMA PÄÄOMA	-21 240,51	-31 257,15
A OMA PÄÄOMA	-31 257,15	64 556,94
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-31 257,15	64 556,94
V Tilikauden yli-/alijäämä	10 016,64	-95 814,09
D VIERAS PÄÄOMA	10 259 564,43	10 384 871,25
II Lyhytaikainen	10 259 564,43	10 384 871,25
3. Lainat kunnalta	2 825 117,18	3 411 462,26
7. Ostovelat	1 432 432,12	1 196 997,35
9. Muut velat	0,00	-1 080,35
10. Siirtovelat	6 002 015,13	5 777 491,99
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste %	-0,2	-0,3
Suhteellinen velkaantuneisuus %	19,5	20,5
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	40	-14
Lainakanta 31.12., 1 000 €	2 825	3 411
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 €	9 241,77	9 445,78

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -LIIKELAITOS

1000 euroa	Talousarvio 2022	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Liikevaihto	46 178	46 178	48 392	2 213
Liiketoiminnan muut tuotot	3 963	3 963	4 224	261
Materiaalit ja palvelut	-6 868	-6 868	-7 830	-962
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 874	-1 874	-2 375	-501
Palvelujen ostot	-4 994	-4 994	-5 455	-461
Henkilöstökulut	-33 099	-33 099	-35 236	-2 137
Palkat ja palkkiot	-27 142	-27 142	-28 742	-1 601
Henkilösivukulut	-5 957	-5 957	-6 494	-537
Eläkekulut	-4 921	-4 921	-5 205	-284
Muut henkilösivukulut	-1 036	-1 036	-1 289	-253
Poistot ja arvonalentumiset	-1 555	-1 555	-1 300	255
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 555	-1 555	-1 300	255
Liiketoiminnan muut kulut	-8 606	-8 606	-8 219	387
Vuokrat	-8 334	-8 334	-7 884	450
Muut kulut	-271	-271	-335	-63
Liikelylijäämä (-alijäämä)	14	14	31	17
Rahoitustuotot ja -kulut	-14	-14	-21	-7
Kunnalle maksetut korkokulut	-14	-14	-19	-5
Muut rahoituskulut	0	0	-1	-1
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	0	0	10	10
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	0	0	10	10
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	0	10	10

INVESTOINTIEN TOTEUTUMISVERTAILU

LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -LIIKELAITOS

1000 euroa	Talousarvio 2022	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
47 LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS - LIIKELAITOS				
Tulot	64	64	650	586
Menot	-2 100	-2 100	-1 923	177
Netto	-2 036	-2 036	-1 273	763
474 Investointiosia				
Tulot	64	64	650	586
Menot	-2 100	-2 100	-1 923	177
Netto	-2 036	-2 036	-1 273	763

RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU**LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -LIIKELAITOS**

1000 euroa	Talousarvio 2022	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä (-alijäämä)	14	14	31	17
Poistot ja arvonalentumiset	1 555	1 555	1 300	-255
Rahoitustuotot ja -kulut	-14	-14	-21	-7
Tulorahoituksen korjauserät	-220	-220	-134	86
	<u>1 335</u>	<u>1 335</u>	<u>1 176</u>	<u>-159</u>
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-2 100	-2 100	-1 923	177
Rahoitusosuudet investointimenoihin	64	64	650	586
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	220	220	134	-86
	<u>-1 816</u>	<u>-1 816</u>	<u>-1 139</u>	<u>677</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-481	-481	37	518
Rahoituksen rahavirta				
	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Lainakannan muutokset				
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	-2 411	-2 411	-586	1 825
	<u>-2 411</u>	<u>-2 411</u>	<u>-586</u>	<u>1 825</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kunnalta	1 505	1 505	0	-1 505
Saamisten muutos muilta	1 660	1 660	88	-1 572
Korottomien velkojen muutos muilta	-273	-273	461	734
	<u>2 892</u>	<u>2 892</u>	<u>549</u>	<u>-2 343</u>
Rahoituksen rahavirta	481	481	-37	-517
Rahavarojen muutos	0	0	0	0

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Liitetietojen numerointi perustuu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeeseen 13.10.2020.

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmätJaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 11 Suunnitelman mukaiset poistot

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon

6) Toimintatuotot tehtäväalueittain		
	2022	2021
Pelastustoimi	36 567 715,71	35 096 634,33
Ensihoito, HUS Hyks/Jorvin sairaanhoitoalue	7 248 588,13	6 840 628,96
Ensihoito, HUS Länsi-Uudenmaan sairaanhoitoalue	4 155 899,09	4 133 529,63
Ensihoito, HUS Lohjan sairaanhoitoalue	4 643 697,91	4 508 030,64
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>52 615 900,84</i>	<i>50 578 823,56</i>

9) Palvelujen ostojen erittely		
	2022	2021
Asiakaspalvelujen ostot	0,00	30 086,88
Muiden palvelujen ostot	5 455 413,27	4 960 072,90
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>5 455 413,27</i>	<i>4 990 159,78</i>

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

ESPOON KAUPUNGIN PYSYVIEN VASTAAVIEN POISTOSUUNNITELMA 1122017 ALKAEN

Poistomenetelmä

Poistomenetelmänä käytetään kaikissa omaisuusryhmissä tasapoistomenetelmää

<u>Poistoajat</u>	Poisto aika vuotta
Omaisuusryhmä	
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	3
Aineelliset hyödykkeet	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Muut kiinteät koneet ja laitteet	10
Koneet ja kalusto	
Rautaiset alukset	15
Raskaat ajoneuvot	10
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8
Muut kuljetusvälineet	5
Muut liikkuvat työkoneet	5
Muut raskaat koneet	10
Muut kevyet koneet	5
Laboratoriolaitteet	
Sairaala-, terveydenhuolto- yms laitteet	5
Atk-laitteet	
Muut laitteet ja kalusteet	3
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	
Arvo- ja taide-esineet	
Keskeneräiset hankinnat	ei poisteta

Sijoitukset

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	2022	2021
Muut toimintatuotot		
Koneiden ja kaluston myyntivoitot (ajoneuvokalusto)	134 153,23	279 736,69
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	<i>134 153,23</i>	<i>279 736,69</i>

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

19) Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	2022	2021
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>		
Aineettomat oikeudet		
Poistamaton hankintameno 11	82 653,50	81 545,79
Lisäykset tilikauden aikana	6 412,29	57 037,38
Tilikauden poisto	-54 579,47	-55 929,67
Poistamaton hankintameno 3112	34 486,32	82 653,50
<i>Aineettomat hyödykkeet yhteensä</i>		
<i>Poistamaton hankintameno 11</i>	<i>82 653,50</i>	<i>81 545,79</i>
<i>Lisäykset tilikauden aikana</i>	<i>6 412,29</i>	<i>57 037,38</i>
<i>Tilikauden poisto</i>	<i>-54 579,47</i>	<i>-55 929,67</i>
<i>Poistamaton hankintameno 3112</i>	<i>34 486,32</i>	<i>82 653,50</i>
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>		
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Poistamaton hankintameno 11	90 348,31	110 543,10
Lisäykset tilikauden aikana	116 684,10	29 568,50
Tilikauden poisto	-16 259,29	-49 763,29
Poistamaton hankintameno 3112	190 773,12	90 348,31
Koneet ja kalusto		
Poistamaton hankintameno 11	7 212 665,87	7 132 927,96
Lisäykset tilikauden aikana	1 799 844,97	1 710 279,72
Rahoitusosuudet tilikaudella	-649 752,00	-532 757,00
Siirrot erien välillä	7 465,00	234 301,18
Tilikauden poisto	-1 229 192,66	-1 332 085,99
Poistamaton hankintameno 3112	7 141 031,18	7 212 665,87
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Poistamaton hankintameno 11	7 465,00	37 182,02
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	204 584,16
Siirrot erien välillä	-7 465,00	-234 301,18
Poistamaton hankintameno 3112	0,00	7 465,00
<i>Aineelliset hyödykkeet yhteensä</i>		
<i>Poistamaton hankintameno 11</i>	<i>7 310 479,18</i>	<i>7 280 653,08</i>
<i>Lisäykset tilikauden aikana</i>	<i>1 916 529,07</i>	<i>1 944 432,38</i>
<i>Rahoitusosuudet tilikaudella</i>	<i>-649 752,00</i>	<i>-532 757,00</i>
<i>Tilikauden poisto</i>	<i>-1 245 451,95</i>	<i>-1 381 849,28</i>
<i>Poistamaton hankintameno 3112</i>	<i>7 331 804,30</i>	<i>7 310 479,18</i>

23) Saamisten erittely		
	2022	2021
Lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset (Koy Otaniemen tiedeasunnot)	0,00	1 150,00
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>1 150,00</i>
Lyhytaikaiset saamiset kuntayhtymiltä,		
Myyntisaamiset (Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri)	0,00	3 574,00
Myyntisaamiset (Kärkulla samkommun)	0,00	250,00
Myyntisaamiset (Etevä kuntayhtymä)	102,00	350,00
Myyntisaamiset (HSY)	0,00	100,00
Myyntisaamiset (HUS)	2 381,00	
Siirtosaamiset (HUS)	1 146 529,00	897 641,15
<i>Yhteensä</i>	<i>2 483,00</i>	<i>901 915,15</i>
Lyhytaikaiset saamiset osakkuusyhteisöiltä,		
Myyntisaamiset (Tapiolan keskuspysäköinti)	0,00	100,00
Myyntisaamiset (Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy)	0,00	3 250,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>3 350,00</i>
<i>Yhteensä</i>	<i>2 483,00</i>	<i>906 415,15</i>

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		
	2022	2021
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Tulojäämät		
Palosuojelu-/öljysuojarahaston avustus kalustohankintoihin	61 495,00	181 387,00
Öljysuojarahaston korvaus öljyntorjuntavalmiudesta	200 000,00	150 000,00
Kuntien/HUS maksuosuuksien lisälaskutus	1 704 844,00	1 197 430,97
Sairaankuljetuksen Kela-korvaukset ja omavastuuosuudet	429 899,00	1 109 292,00
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	<i>2 396 238,00</i>	<i>2 638 109,97</i>
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>2 396 238,00</i>	<i>2 638 109,97</i>

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

25) Oman pääoman erittely		
	2022	2021
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1	-31 257,15	64 556,94
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12	-31 257,15	64 556,94
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	10 016,64	-95 814,09
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>-21 240,51</i>	<i>-31 257,15</i>

30) Velat lähiyhteisöille		
	2022	2021
<i>Lyhytaikaiset velat</i>		
Tytäryhteisöille		
Ostovelat (Espoo Catering)	1 370,74	524,20
<i>Yhteensä</i>	<i>1 370,74</i>	<i>524,20</i>
Kuntayhtymille		
Ostovelat (HUS)	321,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>321,00</i>	<i>0,00</i>
<i>Yhteensä</i>	<i>1 691,74</i>	<i>524,20</i>

32) Muiden velkojen erittely		
	2022	2021
<i>Muut velat</i>		
Liittymismaksut		
Muut velat, Palkkojen selvittelytili	0,00	-1 080,35
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>-1 080,35</i>

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
	2022	2021
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat</i>		
Tuloennakot		
Menojäämät		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	5 853 433,68	5 624 319,99
Sopimuspalokuntien lopulliset korvaukset	148 581,45	153 172,00
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>6 002 015,13</i>	<i>5 777 491,99</i>
<i>Siirtovelkojen olennaiset erät yhteensä</i>	<i>6 002 015,13</i>	<i>5 777 491,99</i>

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

38) Vuokravastuut		
	2022	2021
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	3 069 100,00	3 069 100,00
- siitä kuntakonsernin sisäiset vuokravastuut	3 347 556,00	2 965 219,62
<i>Vuokravastuut yhteensä</i>	<i>6 416 656,00</i>	<i>6 034 319,62</i>
Leasingvastuut yhteensä	7 171 187,85	6 002 515,52
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettavat	2 310 099,03	1 780 680,95

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12		
	2022	2021
<i>henkilöstön lukumäärä</i>	<i>638</i>	<i>632</i>

TILAPALVELUT-LIIKELAITOS

Toimintakertomus

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Tilapalvelut-liikelaitoksessa kulunut vuosi on edennyt tavoitteiden ja suunnitelmien mukaisesti. Alkuvuonna koronatilanne aiheutti paljon poissaoloja mutta tilanne rauhoittui vuoden aikana. Operatiivinen toiminta on toteutunut läsnäytönä ja asiantuntijatyötä on tehty hybridityön mallilla kaupungin ohjeistuksen mukaisesti.

Tilapalvelut on tehnyt vuoden aikana yhteistyötä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen edustajien kanssa ja valmistellut toimitilojen vuokrasopimuksia sekä järjestellyt työtehtäviä siirtyvien työntekijöiden osalta. Toimitiloja on vuokrattu hyvinvointialueelle 83 312 hm² ja siirtyneitä työntekijöitä on 50. Siirtyneet ovat olleet pääasiassa palvelutuotannossa työskenteleviä laitoshuoltajia ja vahtimestareita.

Tilapalvelut-liikelaitos on toteuttanut edelleen valtuuston asettamaa Koulut kuntoon -tavoitetta. Kuntien sisäilmaverkosto on jatkanut toimintaansa aktiivisesti. Vuoden aikana verkoston pääaiheena oli toimitilojen käyttäjäoppaan laadinnan valmistelu. Espoo osallistuu myös valtioneuvoston Terveet Tilat 2028 -ohjelmaan.

Kiinteistö Oy Espoon sairaalan omistajavaihdos tapahtui 10.3.2022. Sairaalan ylläpito jatkui Tilapalveluissa 31.12.2022 asti. Espoon sairaalan myyntihinta oli 295,127 milj. euroa. Myyntivoitto 97,1 milj. euroa on kirjattu satunnaisiin tuottoihin sekä 0,8 milj. euroa liiketoiminnan muihin tuottoihin kaupankäyntikulujen kattamiseksi (KH 10.1.2022 §10). Kolme paloasemaa myytiin joulukuussa, myyntihinta oli 30,8 milj. euroa. Tilapalvelut jatkaa myytyjen paloasemien kiinteistöhoitoa 31.3.2023 saakka. Lisäksi on myyty yksittäisiä tarpeettomiksi jääneitä osakehuoneistoja.

Loppuvuoden aikana valmisteltiin toimitiloihin liittyviä energiansäästötoimenpiteitä, joita myös otettiin käyttöön. Lisäksi mahdolliseen sähköpulaan valmistauduttiin yhteistyössä Carunan kanssa. Sähkökatkotilannetta harjoiteltiin Juvanpuiston koulussa yhteistyössä kasvun ja oppimisen toimialan kanssa.

Kuntien energiatehokkuussopimuksen (KETS) toimenpidesuunnitelman toteuttaminen jatkui ja tavoitteissa ollaan aikataulussa. Vuonna 2022 Tilapalveluissa jatkettiin Fortumin SmartLiving-palvelun ja Caverion Oyj:n energiamanageri- ja kiinteistövalvomopalvelun käyttöä. Näiden palveluiden avulla saatiin kiinteistöjen energiankulutuksia alennettua ja energiakustannuksissa säästettiin 1,5 milj. euroa. Erilaisista energiasäästötoimenpiteistä huolimatta sähkön ja lämmön osalta menot ylittävät talousarvion noin 9,2 milj. eurolla. Vastaavasti kiinteistöosakeyhtiöille ja Espoon asunnoille myytävästä sähköenergiasta saatiin myyntituloa 4,6 milj. euroa. Kiinteistöosakeyhtiöiden ja Espoon asuntojen sähköenergia maksetaan Tilapalvelujen sähkösalkun kautta ja kustannukset laskutetaan erikseen.

Vuoden 2022 kokonaisenergiankulutus oli suoraomisteisten kiinteistöjen sääkorjatun lämmön osalta 120 292 MWh ja sähkön osalta 62 159 MWh, eli yhteensä 182 451 MWh. Kulutusmuutos verrattuna vuoteen 2019 oli sääkorjatun lämmön osalta -9,6 prosenttia (8 164 MWh) ja sähkön osalta -10 prosenttia (6 062 MWh). Kulutusmuutoksessa on huomioitu vain energiamanageripalvelussa ja lämmityksen optimointipalvelun piirissä olevat kohteet vertailtavuuden vuoksi.

Espoolaistentalon alueen arkkitehtisuunnittelukilpailutus julkaistiin. Tapiolan kulttuurikeskuksen teatterin laajennuksen hankesuunnitelmaa valmisteltiin ja Tapiolan uimahallin peruskorjauksen ja laajennuksen urakka kilpailutettiin. Kungsgårds skolan och daghem, Jousenkaaren koulu, Tuomarilan koulu (elinkaarihanke), Metsolan päiväkotiki, Vermon päiväkotiki ja Matinkylän uimahalli (yhtiöhanke) valmistuivat. Suurin purkukohde oli vanhan kaupungintalon purku Espoon keskuksessa.

Public Private Partnership (PPP) -hanke etenee suunnitellusti. Vuoden 2022 aikana valmistuivat Pohjois-Tapiolan yhtenäiskoulu, Nauriskasken koulu ja Perkkaan koulu. Nöytkiönnyityn päiväkodin, Kilon koulun ja päiväkodin sekä Kuitinmäen koulun rakentaminen aloitettiin.

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tulostavoite toteutui 5,2 milj. euroa parempana. Talousarvion tulostavoite oli 19,776 milj. euroa, tulostavoite toteutuu 24,975 milj. eurolla seuraavista syistä.

Vuoden aikana edistettiin TakeE-tavoitteiden mukaisia säästötoimenpiteitä. Erityisesti kunnossapidossa olleen resurssipulan vuoksi, vuosikorjauksia jouduttiin priorisoimaan ja keskityttiin vikakorjauksiin sekä turvallisuuteen ja terveellisyteen liittyviin töihin. Kunnossapidon uuden toiminnanohjausjärjestelmän kilpailutusta valmisteltiin yhteistyössä tietohallinnon ja hankintakeskuksen kanssa.

Ulosmaksettavat vastike- ja vuokramenot tiloista ylittivät talousarvion 0,3 milj. eurolla.

Kunnossapitoon käytettiin 17,6 milj. euroa, mikä alitti muutetun talousarvion 3,7 milj. eurolla. Alituksen taustalla on kunnossapidossa jatkunut henkilöstövaje. Viime vuoden aikana asiantuntija- ja esihenkilötehtävistä täyttämättä oli enimmillään noin viidennes. Henkilöstövajeen vuoksi töiden priorisoinnissa keskityttiin turvallisuuteen ja terveellisyteen liittyviin töihin. Sisäilmakorjauksia, jotka olivat tärkeysjärjestyksessä etusijalla, tehtiin yhteensä 1,6 milj. euron edestä. Erikseen tilattavia käyttäjäpalveluja tehtiin 2,8 milj. eurolla.

Kiinteistönhoidon ja kunnossapidon yhteistyö jatkui ennakoivan ylläpidon toteuttamiseksi. Palvelutuotanto ylitti talousarvion 4,2 eurolla, toteuma oli 35,2 milj. euroa (TA 31,03 milj. euroa). Ylityksien taustalla olivat erityisesti siivouksen ostopalvelujen kustannusten nousu. Siivouksessa kilpailutettiin kaksi suurempaa sopimuskokonaisuutta vuosien 2020 ja 2021 aikana, mutta kustannusvaikutus näkyy kokonaisuudessaan vasta päättyneen tilikauden aikana, kun aiempien vuosien koronarajoitusten kustannuksia laskevia vaikutuksia ei ollut enää mukana. Toisena merkittävänä tekijänä oli vartiointipalvelujen nousseet kustannukset. Kaikkien kolmen sopimuskokonaisuuden osalta kilpailutukset jouduttiin käynnistämään, koska aikaisempien sopimuksien hinnoittelu oli kustannustasoon nähden liian alhaisella tasolla. Aula- ja turvallisuuspalvelujen kustannuksiin vaikutti merkittävästi myös hyvinvointi- ja terveystoimialan tekemät lisätilaukset rokotuspisteiden aulaohjaajista.

Kokonaismenot ylittivät kiinteistöhoitossa 1,6 milj. eurolla, siivouspalveluissa 2 milj. eurolla sekä aula- ja turvallisuuspalveluissa 1,3 milj. eurolla. Kiinteistövalvomoon liitettiin uusia rakennuksia ja vuoden 2022 lopussa valvomoon oli liitetty yli 143 rakennusta. Kiinteistövalvomo edistää ennakoivaa huoltoa ja vähentää päivystystarvetta. Vuoden 2022 aikana tilattiin 57 energiakatselmusta ja 53 energiastodistusta. Kuntoarvioita tilattiin 8 rakennukseen.

PPP (Public Private Partnership) -hankkeen konsultointiin ja valvontaan käytettiin 438 905 euroa ja Otaniemen paloaseman suunnitteluun 37 099 euroa. Purkukuluihin käytettiin 2,6 milj. euroa. Kaupungintalon purun toteutuminen mahdollistaa Espoon keskuksen suunnitellun kehittämisen.

Tilapalvelut-liikelaitoksen talousarvion mukaan investointien enimmäismäärä on 130,750 milj. euroa. Alkuperäistä investointiohjelman talousarvioita muutettiin 2. osavuositarkastuksen yhteydessä hankkeiden välisillä määrärahasiirroilla. Investointien toteuma on 80,2 milj. euroa eli 61,3 prosenttia. Alitus talousarvioon nähden on 50,5 milj. euroa. Investointihankkeiden toteuttamiseen vaikutti oleellisesti rakennusalan markkinatilanne ja materiaalihintojen voimakas nousu, joka kuitenkin helpottui vuoden loppua kohden.

Tilapalveluissa yhteisöllisyyden kokemusta kehitettiin yhteisillä tilaisuuksilla. Keväällä järjestettiin koko henkilöstölle työhyvinvointipäivä ja lisäksi yksiköt järjestivät omia työhyvinvointi-iltapäiviä. Kesän aikana mahdollistettiin osallistuminen kesäteatteriesitykseen. Yksiköt pitivät omia henkilöstötilaisuuksia ja esihenkilöt panostivat hybridityön tukemiseen. Vuoden aikana pidettiin kaksi neljästä Tilapalvelujen aamutilaisuudesta läsnätilaisuutena. Esimiestyön ja johtamisen parantamiseen panostettiin yhteisillä esihenkilöiden aamuilla ja kannustettiin koulutuksiin osallistumiseen. Tilapalvelujen esimiehet osallistuivat konsernihallinnon kehitysprojektiin Johtamisen kehittäminen Suuntaamon avulla. Tiedon hallinnan ja tiedon kulun varmistamisen -projekti aloitettiin Excellence Finland Oy:n kanssa.

Vuoden aikana tehtiin 82 kpl kohdekohtaisten asiakastyytyväisyyskyselyjä. Tilapalvelujen laatutyötä kehitettiin ja perustettiin oma laaturyhmä. Myös prosesseja vietiin eteenpäin ja tehostettiin IMS-järjestelmän käyttöä.

Talouden raportointia kehitettiin toiminnan valvonnan ja seurannan parantamiseksi ja osallistuttiin JOTO-järjestelmän käyttöönottoon. Kunnossapidon toiminnanohjausjärjestelmän kilpailutusta valmisteltiin.

Sitovien tulostavoitteiden toteutuminen

Tilapalveluja sitoo valtuustoon nähden talousarviossa ja taloussuunnitelmassa esitetyt kaksi liikelaitoksen sitovaa tavoitetta.

1. Liikelaitoksen tulostavoite on 19,776 milj. euroa ylijäämäinen.
Tulos oli 24,975 milj. euroa, joka ylitti tulostavoitteen 5,2 milj. euroa. Tavoite toteutuu.

Tulot toteutuivat 17,3 milj. euroa yli talousarvion (105,7 prosenttia) ja kasvoivat edellisestä vuodesta 26,6 milj. euroa ollen 322,3 milj. euroa. Toimintamenot olivat 207,3 milj. euroa (103,9 prosenttia) ja toimintamenojen ylitys talousarvioon nähden oli 7,8 milj. euroa. Menot olivat 23,1 milj. euroa suuremmat kuin edellisenä vuonna (12,5 prosenttia).

Ulkoiset vuokramenot ovat 82,6 milj. euroa ja ovat kasvaneet edellisestä vuodesta 6,8 milj. euroa ja ylittivät talousarvon 0,3 milj. eurolla (TA 82,3 milj. euroa).

Toimintamenoissa talousarvion alittivat, kunnossapitopalvelut 3,8 milj. eurolla, toiminnan tuki ja kehittäminen 2,8 milj. eurolla. Toimintamenot ylittyivät toimitilajohtamisessa 9,6 milj. eurolla, palvelutuotannossa 4,2 milj. eurolla, projektipalveluissa 0,5 milj. eurolla ja suunnittelupalveluissa 0,1 milj. eurolla.

Henkilöstökulut olivat 22,9 milj. euroa ja alittivat talousarvion (TA 25,1 milj. euroa) 2,2 milj. eurolla.

Purkukulut ylittivät talousarvion 0,6 milj. eurolla ja olivat 2,6 milj. euroa. Suurimmat purkukohteet olivat Tiistilän koulu 1,1 milj. euroa ja kaupungintalo 0,9 milj. euroa.

Palvelujen ostot olivat 52,9 milj. euroa ja kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna noin 11,7 milj. eurolla (28,5 prosenttia). Aineet, tavarat ja tarvikkeet olivat 31,6 milj. euroa ja kasvoivat edelliseen vuoden verrattuna 7,0 milj. eurolla (28,4 prosenttia).

Poistot ja arvonalentumiset ylittivät talousarvion 4,1 eurolla ollen 61,2 milj. euroa. Tästä arvonalentumiset olivat 3,6 milj. euroa.

Tilapalvelut-liikelaitoksen TakE-tavoitteet vuodelle 2022 olivat 2,1 milj. euroa. Tavoitteet ylitettiin. TakE-toteuma olivat 3,4 milj. euroa ilman myyntien toteumaa. Myyntien toteuma oli tilapankin myynnin osalta 1,9 milj. euroa ja muiden myyntien osalta 1,3 milj. euroa, Espoon sairaala myytiin 295 milj. eurolla ja kolme paloasemaa 30,8 milj. eurolla.

2. Liikelaitoksen talonrakennusinvestointihankkeiden toteutuminen valtuuston päättämän talousarvion sekä taloussuunnitelman investointiohjelman aikataulun ja kustannusarvion mukaisesti. Tavoite toteutuu.
Uudisrakennusinvestointien toteuma oli 52 milj. euroa, joka oli 49,3 milj. euroa talousarviota alempi (TA 101,3 milj. euroa). Investointeja toteutettiin ohjelman mukaisesti. Investointiohjelma toteutuu kokonaisuutena mutta joidenkin yksittäisten hankkeiden osalta on ollut muutoksi.

Ukrainan sodan vaikutukset ja rakennusalan suhdannetilanne ja nostivat rakennuskustannuksia ja materiaalien hintoja sekä vaikeutti hankkeiden toteuttamista.

Suurimmat määrärahaylitykset ja -alitukset vuonna 2022:

Tiistolän koulu- ja päiväkotihankkeen muutettu talousarvio alittui 1,8 milj. eurolla urakan kustannusjakauman tarkennuttua vuosille 2022–2024.

Kungsgårdsskolan och daghem -hankkeen muutettu talousarvio alittui 1 milj. eurolla. Hanke valmistui toukokuussa 2022.

Jousenkaaren kouluhankkeen muutettu talousarvio alittui 1,0 milj. euroa, koska hankkeen kustannukset painottuvat ennakoitua enemmän hankkeen ensimmäisille vuosille. Jousenkaaren koulu valmistui maaliskuussa.

Kalajärven koulu- ja päiväkotihankkeen muutettu talousarvio ylittyi 0,04 milj. euroa, koska hankkeen kustannukset painottuvat ennakoitua enemmän hankkeen ensimmäiselle rakentamisvuodelle.

Keinumäen koulun tekniikan eriytyshankkeen muutettu talousarvio alittui 0,4 milj. eurolla urakan ennakoitua hitaamman etenemisen vuoksi.

Tähystäjän päiväkodin muutettu talousarvio alittui 3,7 milj. eurolla, koska hankkeen kustannusohjaus on ollut vallitsevassa markkinatilanteessa ennakoitua vaikeampaa ja urakan aloitus on viivästynyt.

Viherkallion päiväkodin vuoden 2022 määräraha alittui 7,7 milj. eurolla hankkeen ennakoitua hitaamman etenemisen vuoksi.

Aarrekartan päiväkodin vuoden 2022 määräraha alittui 3,9 milj. eurolla, koska hankkeen kustannusohjaus on ollut vallitsevassa markkinatilanteessa vaikeampaa ja urakan aloitus on viivästynyt.

Mankkaan päiväkodin vuoden 2022 määräraha alittui 1,5 milj. eurolla urakan ennakoitua hitaamman etenemisen vuoksi.

Metsolan päiväkodin hanke toteutui muutetun talousarvion mukaisesti.

Vermön päiväkodin vuoden 2022 määräraha alittui 0,7 milj. eurolla hankevarausten käytön jäätyä ennakoitua pienemmiksi.

Perkkaanniityn liikuntakentän huoltorakennuksen vuoden 2022 määräraha alittui 0,5 milj. eurolla urakan ennakoitua hitaamman etenemisen vuoksi.

Tapiolan ja Espoonlahden uimahallien vuoden 2022 määrärahat alittuivat yhteensä 15,5 milj. eurolla hankkeiden aikatauluviiveiden vuoksi.

Espoonlahden tekojäärädan huoltorakennuksen vuoden 2022 määräraha alittui yhteensä 1,1 milj. eurolla hankkeen siirryttyä vuodelle 2023 markkinatilanteen aiheuttaman vähäisen tarjoushalukkuuden vuoksi.

Luukin leirikeskusten peruskorjauksen vuoden 2022 määräraha alittui 134 000 euroa.

Oittaaan uimarannan pukutilojen vuoden 2022 määräraha alittui 0,3 milj. eurolla hankkeen siirryttyä takaisin suunnitteluun vähäisen tarjoushalukkuuden ja ylittyneiden kustannusten vuoksi.

Karhusaaren päärakennuksen julkisivukorjauksen vuoden 2022 määräraha alittui 1,4 milj. eurolla hankkeen ennakoitua hitaamman etenemisen vuoksi.

Joukkoliikenteen pienkohteiden kustannuspaikka arvioidaan ylittyvän 0,5 milj. eurolla (TA 0,1 milj. euroa), johtuen Westendin, Leppävaaran sekä Kivenlahden terminaalien rakentamisesta.

Muiden investointien ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisesti.

Tilapalvelut-liikelaitos rakennuttaa lisäksi yhtiöhankkeita kuten Matinkylän lukio, Espoonlahden terveysaseman peruskorjaus, Laajalahden koulu ja Viherlaakson koulu ja lukio.

Osavuositarkastuksen yhteydessä siirrettiin vuonna 2022 hankkeille kohdistettavia ja käyttämättä jääviä määrärahoja siirretään Tiistilän koulu- ja päiväkotihankkeelta 4,734 milj. euroa ja Tähystäjän päiväkotihankkeelta 3,120 milj. euroa seuraaville hankkeille:

Kalajärven koulu- ja päiväkotihankkeelle 3,1 milj. euroa, Kungsgårdsskola ja daghem - hankkeelle 1,8 milj. euroa, Jousenkaaren kouluhankkeelle 1,1 milj. euroa, Metsolan päiväkotihankkeelle 0,3 milj. euroa ja Keinumäen kouluhankkeelle 0,3 milj. euroa sekä Luukin leirikeskusten peruskorjaushankkeelle 0,834 milj. euroa ja joukkoliikenteen pienkohteiden kustannuspaikalle 0,5 milj. euroa.

Uudisrakentamisen investointitulot olivat 12,2 milj. euroa, josta 12 milj. euroa muodostui kolmen paloaseman myynneistä ja 0,150 milj. euroa valtioapurahoista Rehtorintien koulun liikuntatiloihin sekä lähiohjelmasta Tiistilän kouluhankkeelle 35 305 euroa ja Matinraitin päiväkotia ja asukaspuistorakennukselle 35 000 euroa.

Osakkeisiin on investoitu 20,7 milj. euroa. (muutettu TA 20,4 milj. euroa).

Kiinteistö Oy Espoon Koulu- ja päiväkotitilojen, Kiinteistö Oy Espoon Sotekiinteistöjen, Espoon Elä ja Asu Oy:n, Kiinteistö Oy Opinmäen kampuksen, Kiinteistö Oy Espoon Keskuskeittiön, Kiinteistö Oy Suviniityn pysäköinnin ja Matinkylän uimahallin rahastoidut rahoitusvastikkeet olivat 20,7 milj. euroa.

Perusparantamisen talousarvio oli 9 milj. euroa, josta toteutui 7,5 milj. euroa.

Sisäilmakorjauksia tehtiin noin 20 kohteessa. Suurimmat elinkaartajakavat korjaukset olivat vuoden 2022 aikana aloitetut Pisan päiväkodin elinkaartajakava korjaus ja Träskändan kartanon julkisivukorjaus.

Uusia merkittäviä vuokrakohteita ei vuonna 2022 alkanut.

Tilapankissa ulosvuokrattavien vapaiden tilojen osuus tilapankissa on 0,27 prosenttia koko toimitilakannasta eli 2 910 m².

Organisaatio

Tilapalvelut-liikelaitoksessa on viisi palvelualueita: toiminnan tuki ja kehittäminen, toimitilajohtaminen, suunnittelupalvelut, rakennuttaminen ja palvelutuotanto. Palvelutuotanto on jaettu viiteen maantieteelliseen alueeseen sekä kunnossapitoyksikköön.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Liikelaitoksen sisäinen valvonta perustuu kaupungin antamien ohjeiden ja sääntöjen noudattamiseen ja valvontaan. Säännöt ja ohjeet ovat ajan tasalla ja tehtyjä päätöksiä noudatetaan. Ohjeet ja säännöt käydään läpi liikelaitoksen johtoryhmässä ja kaikkien palvelualueiden kokouksissa sekä työpaikkakokouksissa. Sääntöjen vastaiseen toimintaan puututaan välittömästi, jos sellaista havaitaan.

Tilapalvelut-liikelaitoksessa havaittiin vuonna 2020 väärinkäytös, josta johto teki tutkintapyynnön poliisille, joka aloitti esitutinnan. Esitutkinta on päättynyt ja oikeuskäsittely on menossa. Päätöstä odotetaan vuoden 2023 alkupuolella. Havaitun väärinkäytöksen johdosta on tehty erilaisia toimenpiteitä, lisätty valvontaa ja laskujen hyväksyntään on ohjattu lisää esimiesresursseja organisaatiomuutoksen yhteydessä.

Liikelaitos ohjeistaa omaa toimintaa yhtenäisillä toimintamalleilla ja ohjeilla. Nämä ohjeet löytyvät yhteisestä verkkokansioista ja SharePoint-työtilasta ja ovat koko henkilöstön saatavilla. Lisäksi näiden ohjeiden noudattamista valvovat esimiehet. Liikelaitoksessa on käytössä yhtenäinen johtamis- ja kokousjärjestelmä. Kaikista kokouksista pidetään muistiot, jotka ovat henkilöstön saatavilla. Liikelaitoksen kaikki esimiehet osallistuvat kaupungin esimieskoulutuksiin ja kehittämisprojekteihin sekä tietävät vastuunsa esimiehinä ja johtajina.

Espoon kaupungin hallintosäännön mukaan kaikilla organisaation tasoilla ja kaikissa toiminnoissa on oltava riittävä sisäinen valvonta. Kun sisäinen valvonta on riittävää, kyetään paremmin ennaltaehkäisemään väärinkäytösriskejä. Liikelaitoksen laskutuksen ja toiminnan pistokoevalvonta on säännöllistä ja jatkuvaa ja sitä tehdään järjestelmistä saatavien tietojen avulla.

Harmaan talouden torjunta on säännöllistä ja keskittyy erityisesti korjaustöiden ja urakoiden maksatusilmoitusten tekoon verottajalle sekä siivousalan työntekijöiden hyväksikäyttöä ehkäisevään toimintaan. Harmaan talouden ennalta ilmoittamattomien tarkastuksien määrää on lisätty edelliseen vuoteen verrattuna merkittävästi. Vuoden 2022 aikana tarkastuksia tehtiin 328 kpl. Uutena toimintamallina teimme tarkastukset palveluntuottajittain siten, että aina yhden illan aikana pyrittiin tarkastamaan kaikki vuorossa olevan palveluntuottajan kohteet. Kesäkuussa tehtiin vastaavia tarkastuksia vuosihuoltokohteisiin ja joulukuussa päiväsiivouksessa oleviin kohteisiin. Teimme tarkastustoiminnassa myös yhteistyötä AVI:n kanssa. Harmaan talouden käynneillä tavattiin yhteensä 315 työntekijää, joiden kanssa käytiin

työolosuhdekeskustelu. Päätyneen vuoden aikana toteutettiin Heunin pitämän koulutus ihmiskaupan tunnistamiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi. Koulutukseen osallistuivat kaikki palvelutuotannon esihenkilöt, sekä asiantuntijat, jotka tekevät tilauksia ja valvovat työtä.

Tilapalvelujen laadunvalvontaa on kehitetty. Laadunvalvontakäyntejä tehtiin päätyneen vuoden aikana yhteensä 3 054 käyntiä. Käynneistä 2 417 kohdistui siivoukseen ja 637 kiinteistöhoitoon. Mikäli laadunvalvontakäyntien yhteydessä tavataan ulkoisen palveluntuottajan palveluksessa työskentelevä henkilö, käytiin hänen kanssaan keskustelu työolojen kartoittamiseksi. Espoon kaupunki edellyttää palveluntuottajalta myös omavalvontaa, josta raportit toimitetaan Tilapalvelujen asiantuntijoille. Omavalvontakäyntejä tehtiin vuoden 2022 aikana yhteensä 2 058 kertaa, joista 1 822 kohdistui siivoukseen ja 236 kiinteistöhoitoon.

Tavoitteiden toteutuminen, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luettavuus

Tavoitteiden toteutumista ja liikelaitoksen taloudellista tilannetta seurataan kuukausittain kaupungin ohjeistuksen ja seuranta-aikataulun mukaisesti. Lisäksi johtoryhmämme seuraa toiminnan ja tavoitteiden toteuttamista jatkuvana toimintana. Talouden ja toiminnan raportointia on kehitetty PowerBi- ja QlicSense-ohjelmien avulla.

Varojen käytön valvonta

Liikelayoksessa ei ole taloustoiminnassa vaarallisia yhdistelmiä (maksuliikenne ja rahan käsittely). Varojen käyttöä valvotaan säännöllisesti jokaisessa palveluyksikössä. Laskujen tarkastajista ja hyväksyjistä sekä tilaajista on tehty päätökset.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Tilapalvelut-liikelayos vastaa kaupungin toimitilojen ja rakennusten hankkimisesta ja ylläpidosta sekä tarjoaa tilapalveluja tilojen käyttäjille. Tilapalvelut-liikelayos varmistaa, että käyttäjillä on terveelliset ja turvalliset tilat Koulut kuntoon -ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Hankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan kestävä kehitys ja pitkä rakennusten elinkaari. Ylläpidossa panostetaan ennakoivan huollon merkitystä ja yhteistyötä tilojen käyttäjien kanssa.

Sopimustoiminta

Sopimuksien seuranta on systemaattista ja vastuu sopimusten seurannasta on kaikilla palvelualueilla ja -yksiköillä. Ostopalvelujen osuus palvelutuotannossa on kasvanut ja sopimusten ja palvelujen laadun seuranta tehdään säännöllisesti. Toimittajahallintaa on kehitetty yhteistyössä hankintakeskuksen kanssa.

Kaikkiin yllä oleviin riskeihin on varauduttu suunnitelmilla, kouluttamalla henkilöstöä ja varautumalla poikkeaviin tilanteisiin.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinta on osa suunnittelu- ja ohjausprosessia. Liikelayoksen riskit on arvioitu ja käsitelty johtoryhmässä sekä päivitetty joulukuussa 2022. Riskien jalkauttaminen viedään palvelualueille ja yksiköille. Suurimmat liikelayoksen riskit ovat seuraavat:

- Toimitilojen sisäilman laadun vaihtelut. Korjaustoimenpiteiden riittävät määrärahat ja oikea-aikaisuus sekä investointiohjelman toteutuminen. Riskienhallintaa on parannettu sisäilmaolosuhteiden menettelytapaohjeen päivittämisellä.

- Toimitilojen tilakustannusten hallinta. Kustannuksia nostavat rakentamisen suhdannetilanteen muutos, äkillisten tilajärjestelyjen kasvu (esimerkiksi sisäilmaongelmat), väestömäärän kasvu ja vaikeat perustamisolosuhteet sekä mahdolliset valitukset. Riskienhallintaa on parannettu toimintaohjeilla.
- Rakentamisessa ja ylläpidossa luonnon olosuhteet sisältävät aina riskin toiminnalle. Vaikeat luonnon olosuhteet voivat nostaa kustannuksia. Osa riskeistä on niin sanottuja force major -riskejä. Toiminnan ennakoivilla johtamistoimenpiteillä varaudutaan vähentämään riskejä. Tilapalvelujen varautumissuunnitelma on päivitetty.

Ilmastotoimenpiteiden riittämättömyys. Uusi, aikaistunut ilmastotavoitteen toteutuminen vaatii Espoolta uusien toimenpiteiden tunnistamista ja suunnittelua yhdessä kumppaneiden kanssa.

- Espoon kaupunki edistää toimenpiteitä usein eri keinoin, joissa Tilapalvelut on mukana (KETS-sopimus, ilmasto-ohjelman toimenpideohjelma ja Covenant of Mayors/SECAP).
- Toimintakate- ja tuottavuustavoitteet voivat vaarantaa palvelutason säilyttämisen volyymin kasvaessa. Toimintakatetta seurataan aktiivisesti ja havaittuihin poikkeamiin puututaan nopeasti. Palvelumuotoilu ja avoin keskustelu asiakkaiden kanssa toimii ennakkointina. Hankkeissa riskinä on rakennusalan kuumeneminen ja hintojen nousu.
- Kustannuksia nostavat yleisen kustannustason nousu sekä ylläpidettävien kiinteistöjen ja rakennetun ympäristön ikääntyminen. Kustannuskehitystä hallitaan eri toimenpitein ja lisätään tuottavuutta. Rakennetun ympäristön oikea-aikainen korjaaminen kuntoarvioihin perustuen vähentää kustannuksia, samoin kuin hankkeiden hyvä hankintaosaaminen, jota on kehitetty.
- Ongelmat henkilöstön saatavuudessa vaikuttaa osaavan ammattihenkilöstön määrään ja töiden epätasainen jakautuminen kasvattaa työkuormitusta. Riskiin varaudutaan Tilapalvelujen henkilöstösuunnittelulla ja yhteistyöllä rekrytointipalvelujen kanssa. Tilapalvelut on osallistunut työvoimansaataavuus -hankkeeseen.
- Terrorismiin ja turvallisuusuhkiin tulee varautua, pommiuhka tai muu vakava tilanne kaupungin palvelutiloissa aiheuttaa vahinkoja, mikäli ensitoimissa/evakuoinnissa epäonnistutaan. Tilapalvelujen varautumissuunnitelma on päivitetty.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					
	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	2021-2022 muutos-%
TILAPALVELUT-LIIKELAITOS					
Henkilöstömäärä	531	508	520	486	-4,3 %
Htv	502	480	492	459	-4,3 %
Tilajohtaminen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	96 889 014	97 895 612	114 837 805	113 501 723	15,9 %
- suorite: m2	1 143 752	1 142 667	1 161 493	1 156 700	1,2 %
- yksikkökustannus e/m2	84,7	85,7	98,9	98,1	14,5 %
Toimitilojen käyttömenot					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	16 599 665	23 086 920	21 584 911	30 588 400	32,5 %
- suorite: m2	701 976	711 279	712 696	720 045	1,2 %
- yksikkökustannus e/m2	23,6	32,5	30,3	42,5	30,9 %
Rakennuttaminen, suunnittelu ja korjaukset					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 831 566	2 625 477	1 717 004	2 187 269	-16,7 %
- suorite: m2	1 143 752	1 142 667	1 161 493	1 156 700	1,2 %
- yksikkökustannus e/kpl	2,5	2,3	1,5	1,9	-17,7 %
Suunnitteluohjaus ja valvonta					
Palvelualue Suunnittelupalvelut	8 521 275	8 605 800	6 911 290	6 932 351	-19,4 %
- suorite: m2	1 143 752	1 142 667	1 161 493	1 156 700	1,2 %
- yksikkökustannus e/kpl	7,5	7,5	6,0	6,0	-20,4 %
Siivous					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	15 634 138	17 014 734	18 433 892	19 788 668	16,3 %
- suorite: m2	828 004	860 140	861 173	839 885	-2,4 %
- yksikkökustannus e/m2	18,9	19,8	21,4	23,6	19,1 %
Kiinteistöhoito					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	8 549 174	8 249 074	7 573 009	8 607 624	4,3 %
- suorite: m2	995 372	961 857	971 698	884 836	-8,0 %
- yksikkökustannus e/m2	8,6	8,6	7,8	9,7	13,4 %
Aulapalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 767 805	5 489 634	6 241 061	7 574 217	38,0 %
- suorite: h	197 003	195 205	195 205	195 205	0,0 %
- yksikkökustannus e/h	24,2	28,1	32,0	38,8	38,0 %
Kunnossapitopalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	15 962 707	14 797 207	22 212 372	18 154 624	22,7 %
- suorite: h	1 143 752	1 142 667	1 161 493	1 156 700	1,2 %
- yksikkökustannus e/h	14,0	12,9	19,1	15,7	21,2 %
Muut mittarit 2020-2022					
Toimitilat m²					2021-2022 muutos-%
- oma rakennuskanta	701 976	711 279	712 696	720 045	1,2 %
- osaketilat	212 793	206 745	216 508	185 403	-10,3 %
- vuokratilat	228 983	224 643	232 289	251 252	11,8 %

Henkilöstömäärään ja henkilötyövuosiin tulee noin 50 hengen pudotus vuonna 2023, koska henkilöstöä siirtyy hyvinvointialueelle. Lisäksi taloudellisesti kestävä Espoo säästötavoitteista johtuva vakanssien vähentäminen (5 vak. / vuosi) näkyy vuosina 2022 ja 2023. Suidannetilanne näkyy korkeana lähtövaihtuvuutena ja myös osin rekrytointivaikeuksina. Suidanteiden muutos saattaa helpottaa rakentamisen ja kunnossapidon työvoimansaataavuutta ja vähentää lähtövaihtuvuutta. Kiinteistöhoiton työvoimansaataavuus pysynee vaikeana lähivuosina.

Palvelutuotannon palvelujen ostot ylittivät talousarvion 5,1 milj. eurolla. Siivouspalveluissa yksikköhinta (23,6 euroa/m2) on kasvanut talousarvioon ja edellisen vuoden tilinpäätökseen verrattuna.

Turvallisuuspalvelujen yksikköhinta (38,8 euroa/h) on kasvanut lisääntyneistä hyvinvointi ja terveyden toimialan aulapalvelutarpeista johtuen sekä ostopalvelujen hinnankorotuksista. Kiinteistönhoidon yksikköhinta on 9,7 euroa/m², joka on myös kasvanut edellisestä vuodesta.

Kunnossapitopalveluiden yksikköhinta on 15,7 euroa/m², joka on kasvanut edellisestä vuodesta.

Toimitilajohtamisen toimitilatehokkuus on parantunut ja laskenut arvoon 3,88 m²/asukas (4,01 vuonna 2019). Osaketilojen pinta-alat ovat laskeneet edelliseen vuoteen verrattuna ja oman rakennuskannan sekä vuokratilojen pinta-alat ovat kasvaneet. Oman rakennuskannan kasvuun vaikuttaa uusien kohteiden valmistuminen.

Rakennuksien purkukulut olivat 2,6 milj. euroa, joka ylitti talousarvion 0,6 milj. euroa. Vuoden 2023 aikana purettiin Tiistilän koulu, Lippajärven päiväkotitalo A-talo ja kaupungintalo.

Tilapalvelut-liikelaitoksen tuottavuustavoite toteutui parempana verrattuna muutettuun talousarvioon. Tulot ovat lisääntyneet rakennusten ja osakkeiden myynneillä ja menojen määrää on pyritty alentamaan toiminnan prosessien kehittämällä ja keskittymällä oleellisiin tehtäviin.

Ulkoisen vuokralaskutus ylittää hieman talousarvion.

Toiminnan rahoitus

Liikelaitos on rahoittanut 80,2 milj. euron investointinsa tulorahoituksella. Liikelaitoksella ei ole omaa pankkitiliä, vaan toimintaa rahoitetaan kaupungin välitystilin kautta, kassavarasaamisilla. Välitystilin saldo, kassavarasaamiset olivat vuoden 2022 lopussa 49,2 milj. euroa ja liikelaitoksen velka vuonna 2022 kaupunkiin nähden on 0 euroa 31.12.2022.

Osakkeisiin on investoitu 20,7 milj. euroa (Kiinteistö Oy Espoon Koulu- ja päiväkotitilojen, Kiinteistö Oy Espoon Sotekiinteistöjen, Espoon Elä ja Asu Oy:n, Kiinteistö Oy Opinmäen kampuksen, Kiinteistö Oy Espoon keskuskeittiön, Kiinteistö Oy Suviniityn pysäköinnin sekä Matinkylän uimahallin rahastoidut rahoitusvastikkeet olivat 20,7 milj. euroa).

Vuosien 2016–2021 aikana kumulatiivinen toiminnan ja investointien rahavirta on ollut negatiivinen, mutta muuttui positiiviseksi vuonna 2022. Tulorahoituksen lisäksi investointeja on rahoitettu kaupungin ja liikelaitoksen välisen välitystilin kautta.

Henkilöstö

Henkilöstöä oli vuoden lopussa 495, joista vakinaisia 474, määräaikaisia 14. Lisäksi työllistettyjä oli 7. Naisia on henkilöstöstä 49,9 prosenttia ja miehiä 50,1 prosenttia. Keski-ikä oli 51 vuotta. Liikelaitoksen vakinaisista työntekijöistä 60 vuotta täyttäneitä on 124 eli 25 prosenttia ja alle 40-vuotiaita oli 74 eli 14,9 prosenttia.

Liikelaitoksen suurimmat henkilöstöryhmät ovat laitoshuoltajat 157, kiinteistöhoitajat 52, vahtimestarit 50, palveluesimiehet 22, hankepäälliköt 12, rakennusmestarit 9 ja kirvesmiehet 8.

Tilikauden tuloksen käsittely

Johtokunta lähettää tilinpäätöksen yhdistettäväksi Espoon kaupungin tilinpäätökseen ja esittää, että tilikauden alijäämä/ylijäämä kirjataan liikelaitoksen omaan pääomaan.

Kaupunkihallituksen tila- ja asuntojaos (johtokunta) lähettää tilinpäätöksen yhdistettäväksi Espoon kaupungin tilinpäätökseen ja esittää, että tilikauden ylijäämä 127 094 752,65 euroa kirjataan liikelaitoksen omaan pääomaan.

Oma pääoma vuoden lopussa on 834,1 milj. euroa

TILAPALVELUT -LIKELAITOS

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2022		1.1.-31.12.2021	
Liikevaihto	309 279 688,25		292 597 007,00	
Valmistus omaan käyttöön	154 883,76		508 924,01	
Liiketoiminnan muut tuotot	12 867 960,95		1 700 475,30	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-31 604 457,93		-24 611 467,55	
Ostot tilikauden aikana	-31 604 457,93		-24 611 467,55	
Palvelujen ostot	-52 889 536,23	-84 493 994,16	-41 137 209,33	-65 748 676,88
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-18 204 579,62		-18 207 336,32	
Henkilösivukulut	-4 771 444,60		-4 825 945,37	
Eläkekulut	-4 090 867,51		-4 116 944,81	
Muut henkilösivukulut	-680 577,09	-22 976 024,22	-709 000,56	-23 033 281,69
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-57 579 771,76		-56 754 686,04	
Arvonalentumiset	-3 589 303,13	-61 169 074,89	-1 098 372,76	-57 853 058,80
Liiketoiminnan muut kulut	-99 864 857,89		-93 765 115,98	
Liikeylijäämä (-alijäämä)	53 798 581,80		54 406 272,96	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Kunnalle maksetut korkokulut	-393 544,23		-71 027,07	
Korvaus peruspääomasta	-28 417 814,36		-28 417 814,36	
Muut rahoituskulut	-12 154,54	-28 823 513,13	-5 036,07	-28 493 877,50
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	24 975 068,67		25 912 395,46	
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot	97 104 933,95			
Satunnaiset kulut	0,00	97 104 933,95		0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	122 080 002,62		25 912 395,46	
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	5 014 750,03		5 014 750,03	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	127 094 752,65		30 927 145,49	
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Sijoitetun pääoman tuotto -%	5,8		6,1	
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto -%	6,0		6,2	
Voitto -%	39,5		8,9	

TILAPALVELUT -LIIKELAITOS

RAHOITUSLASKELMA	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Toiminnan rahavirta		
Liikelijäämä (-alijäämä)	53 798 581,80	54 406 272,96
Poistot ja arvonalentumiset	61 169 074,89	57 853 058,80
Rahoitustuotot ja -kulut	-28 823 513,13	-28 493 877,50
Satunnaiset erät	97 104 933,95	
Tulorahoituksen korjauserät	-12 309 622,79	-966 237,01
	<u>170 939 454,72</u>	<u>82 799 217,25</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-80 201 911,05	-87 248 629,69
Rahoitusosuudet investointimenoihin	221 304,00	1 172 381,81
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	53 051 546,00	3 974 214,54
	<u>-26 929 061,05</u>	<u>-82 102 033,34</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	144 010 393,67	697 183,91
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	-98 525 670,43	5 561 020,30
	<u>-98 525 670,43</u>	<u>5 561 020,30</u>
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	-49 183 888,44	0,00
Saamisten muutos muilta	-2 723 659,58	115 773,88
Korottomien velkojen muutos muilta	6 422 824,78	-6 373 978,09
	<u>-45 484 723,24</u>	<u>-6 258 204,21</u>
Rahoituksen rahavirta	-144 010 393,67	-697 183,91
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	38 854 115,6	-110 832 407,2
Investointien tulorahoitus, %	107,7	97,3
Lainanhoitokate	219,9	1 180,3
Kassan riittävyys, pv	Ei sovellu	Ei sovellu
Quick ratio	3,0	0,0
Current ratio	3,0	0,0

TILAPALVELUT -LIIKELAITOS

TASE	31.12.2022	31.12.2021
V A S T A A V A A	956 197 423,83	926 220 266,86
A PYSYVÄT VASTAAVAT	902 416 928,67	924 347 319,72
I Aineettomat hyödykkeet	8 626 952,05	9 293 214,11
1. Aineettomat oikeudet	88,18	88,18
2. Muut pitkävaikutteiset menot	8 626 863,87	9 293 125,93
II Aineelliset hyödykkeet	655 685 406,37	668 958 712,85
1. Maa- ja vesialueet	1 378 315,71	1 326 347,97
2. Rakennukset	612 017 574,78	610 100 587,82
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 786 337,87	4 275 504,14
4. Koneet ja kalusto	983 759,11	1 190 866,28
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	37 519 418,90	52 065 406,64
III Sijoitukset	238 104 570,25	246 095 392,76
1. Osakkeet ja osuudet	237 061 878,83	245 052 701,34
4. Muut saamiset	1 042 691,42	1 042 691,42
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	53 780 495,16	1 872 947,14
II Saamiset	53 780 495,16	1 872 947,14
Lyhytaikaiset saamiset	53 780 495,16	1 872 947,14
1. Myyntisaamiset	4 159 994,00	1 557 652,45
3. Saamiset kunnalta	49 183 888,44	0,00
5. Siirtosaamiset	436 612,72	315 294,69
V A S T A T T A V A A	956 197 423,83	926 220 266,86
A OMA PÄÄOMA	834 101 291,50	707 006 538,85
I Peruspääoma	568 356 287,18	568 356 287,18
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	138 650 251,67	107 723 106,18
V Tilikauden yli-/alijäämä	127 094 752,65	30 927 145,49
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSE	75 832 738,55	80 847 488,58
1. Poistoero	75 832 738,55	80 847 488,58
D VIERAS PÄÄOMA	46 263 393,78	138 366 239,43
I Pitkäaikainen	27 935 980,03	28 012 673,72
3. Lainat kunnalta	21 940 117,51	21 940 117,51
6. Saadut ennakot	5 994 890,52	6 071 584,21
9. Muut velat	972,00	972,00
II Lyhytaikainen	18 327 413,75	110 353 565,71
3. Lainat kunnalta	0,00	98 525 670,43
6. Saadut ennakot	356 191,69	356 191,69
7. Ostovelat	13 833 094,61	7 565 472,85
9. Muut velat	0,00	3 134,04
10. Siirtovelat	4 138 127,45	3 903 096,70
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste %	95,8	85,7
Suhteellinen velkaantuneisuus %	12,4	44,8
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	265 756	138 640
Lainakanta 31.12., 1 000 €	21 940	120 466
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

TILAPALVELUT -LIIKELAITOS

1000 euroa	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Liikevaihto	307 156	-3 287	303 869	309 280	5 411
Valmistus omaan käyttöön	100	0	100	155	55
Liiketoiminnan muut tuotot	1 012	0	1 012	12 868	11 856
Materiaalit ja palvelut	-73 135	0	-73 135	-84 494	-11 359
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-22 426	0	-22 426	-31 604	-9 179
Palvelujen ostot	-50 709	0	-50 709	-52 890	-2 180
Henkilöstökulut	-25 136	0	-25 136	-22 976	2 160
Palkat ja palkkiot	-19 939	0	-19 939	-18 205	1 734
Henkilösivukulut	-5 197	0	-5 197	-4 771	426
Eläkekulut	-4 452	0	-4 452	-4 091	361
Muut henkilösivukulut	-745	0	-745	-681	65
Poistot ja arvonalentumiset	-57 084	0	-57 084	-61 169	-4 085
Suunnitelman mukaiset poistot	-57 084	0	-57 084	-57 580	-496
Arvonalentumiset	0	0	0	-3 589	-3 589
Liiketoiminnan muut kulut	-97 326	-3 913	-101 239	-99 865	1 374
Avustukset	-700	0	-700	-745	-45
Vuokrat	-96 255	-3 913	-100 168	-98 688	1 479
Muut kulut	-371	0	-371	-432	-60
Liikeylijäämä (-alijäämä)	55 586	-7 200	48 386	53 799	5 413
Rahoitustuotot ja -kulut	-28 610	0	-28 610	-28 824	-213
Kunnalle maksetut korkokulut	-190	0	-190	-394	-204
Korvaus peruspääomasta	-28 418	0	-28 418	-28 418	0
Muut rahoituskulut	-2	0	-2	-12	-10
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	26 976	-7 200	19 776	24 975	5 199
Satunnaiset tuotot ja kulut		0		97 105	97 105
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	26 976	-7 200	19 776	122 080	102 304
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	5 015	0	5 015	5 015	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	31 991	-7 200	24 791	127 095	102 304

INVESTOINTIEN TOTEUTUMISVERTAILU

TILAPALVELUT -LIIKELAITOS

1000 euroa	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
71 TILAPALVELUT -LIIKELAITOS					
Tulot				40 963	40 963
Menot	-137 950	7 200	-130 750	-80 202	50 548
Netto	-137 950	7 200	-130 750	-39 239	91 512
7192 UUDISRAKENTAMINEN					
Tulot				12 237	12 237
Menot	-101 333	0	-101 333	-52 015	49 318
Netto	-101 333	0	-101 333	-39 778	61 555
7192A Yleishallinto					
Tulot					
Menot	-20 289	0	-20 289	-2 098	18 191
Netto	-20 289	0	-20 289	-2 098	18 191
7192C Kasvun ja oppimisen toimiala					
Tulot				36	36
Menot	-65 144	500	-64 644	-41 751	22 893
Netto	-65 144	500	-64 644	-41 715	22 929
7192D Kaupunkiympäristön toimiala					
Tulot					
Menot	-2 000		-2 000	-166	1 834
Netto	-2 000		-2 000	-166	1 834
7192E Muu talonrakentaminen					
Tulot				185	185
Menot	-13 900	-500	-14 400	-7 999	6 401
Netto	-13 900	-500	-14 400	-7 814	6 586
7192F Konsernipalvelut					
Tulot				12 016	12 016
Menot					
Netto				12 016	12 016
7193 PERUSPARANTAMINEN					
Tulot					
Menot	-9 000		-9 000	-7 452	1 548
Netto	-9 000		-9 000	-7 452	1 548
7196 OSAKKEET JA OSUUDET					
Tulot				28 726	28 726
Menot	-27 617	7 200	-20 417	-20 735	-318
Netto	-27 617	7 200	-20 417	7 991	28 408

RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

TILAPALVELUT -LIKELAITOS

1000 euroa	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toiminnan rahavirta					
Liikelijäämä (-alijäämä)	55 586	-7 200	48 386	53 799	5 413
Poistot ja arvonalentumiset	57 084	0	57 084	61 169	4 085
Rahoitustuotot ja -kulut	-28 610		-28 610	-28 824	-213
Satunnaiset erät				97 105	97 105
Tulorahoituksen korjauserät	-1 000	0	-1 000	-12 310	-11 310
	83 060	-7 200	75 860	170 939	95 080
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-137 950	7 200	-130 750	-80 202	50 548
Rahoitusosuudet investointimenoihin				221	221
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulo	1 000		1 000	53 052	52 052
	-136 950	7 200	-129 750	-26 929	102 821
Toiminnan ja investointien rahavirta	-53 891	0	-53 891	144 010	197 901
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset					
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	52 891	0	52 891	-98 526	-151 417
	52 891	0	52 891	-98 526	-151 417
Oman pääoman muutokset					
Peruspääoma	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	0	
Saamisten muutos kunnalta	0	0	0	-49 184	-49 184
Saamisten muutos muilta	373	0	373	-2 724	-3 097
Korottomien velkojen muutos kunnalta	0	0	0	0	
Korottomien velkojen muutos muilta	627	0	627	6 423	5 796
	1 000	0	1 000	-45 485	-46 485
Rahoituksen rahavirta	53 891	0	53 891	-144 010	-197 901
Rahavarojen muutos	0	0	0	0	0

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetietojen numerointi perustuu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeeseen 13.10.2020.

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmätJaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoön vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 11. Suunnitelman mukaiset poistot.

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoön tai sitä alempana todennäköiseen luovutushintaan.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6) Toimintatuotot tehtävälueittain		
	2022	2021
Myyntituotot	38 204 369,68	34 713 003,27
Maksutuotot	308 495,53	69 870,13
Vuokratuotot	270 766 823,04	257 814 133,60
Liiketoiminnan muut tuotot	12 867 960,95	1 700 475,30
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>322 147 649,20</i>	<i>294 297 482,30</i>
<i>Valmistus omaan käyttöön</i>	<i>154 883,76</i>	<i>508 924,01</i>

9) Palvelujen ostojen erittely		
	2022	2021
Asiakaspalvelujen ostot	58 377,36	49 092,17
Muiden palvelujen ostot	52 831 158,87	41 088 117,16
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>52 889 536,23</i>	<i>41 137 209,33</i>

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

ESPOON KAUPUNGIN PYSYVIEN VASTAAVIEN POISTOSUUNNITELMA 1.12.2017 ALKAEN

Poistomenetelmä

Poistomenetelmänä käytetään kaikissa omaisuusryhmissä tasapoistomenetelmää.

Poistoajat

Omaisuusryhmä

poistoaika
vuotta

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet

3

Muut pitkävaikutteiset menot

3

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet

ei poisteta

Rakennukset ja rakennelmat ennen 1.1.2013

30

Rakennukset ja rakennelmat 1.1.2013 alkaen

20

Kiinteät rakenteet ja laitteet

10 - 15

Koneet ja kalusto

8-10

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

ei poisteta

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot		
	2022	2021
Muut toimintatuotot		
Rakennusten myyntivoitot	9 974 861,38	662 837,87
Osakkeiden ja osuuksien myyntivoitot	2 334 761,41	307 792,17
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	<i>12 309 622,79</i>	<i>970 630,04</i>
Muut toimintakulut		
Rakennusten myyntitappiot	0,00	4393,03
<i>Myyntitappiot yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>4 393,03</i>

14) Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely		
	2022	2021
Satunnaiset tuotot		
Espoon Sairaalan myyntivoitto	97 104 933,95	
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	<i>97 104 933,95</i>	<i>0,00</i>

16) Erittely poistoeron muutoksista		
	2022	2021
Peruspalvelujen kehittämisrahaston investointi-avustuksilla katettujen investointien poistoihin liittyvä poistoeron muutos	4 769 606,14	4 769 606,14
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	245 143,89	245 143,89
<i>Poistoerin muutokset yhteensä</i>	<i>5 014 750,03</i>	<i>5 014 750,03</i>

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

19) Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	2022	2021
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>		
Aineettomat oikeudet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	88,18	88,18
Poistamaton hankintameno 31.12.	88,18	88,18
Muut pitkävaikutteiset menot		
Poistamaton hankintameno 1.1.	9 293 125,93	8 008 015,96
Lisäykset tilikauden aikana	1 242 504,86	7 188 108,50
Siirrot erien välillä	0,00	-3 709 002,91
Tilikauden poisto	-1 908 766,92	-2 193 995,62
Poistamaton hankintameno 31.12.	8 626 863,87	9 293 125,93
<i>Aineettomat hyödykkeet yhteensä</i>		
<i>Poistamaton hankintameno 1.1.</i>	<i>9 293 214,11</i>	<i>8 008 104,14</i>
<i>Lisäykset tilikauden aikana</i>	<i>1 242 504,86</i>	<i>7 188 108,50</i>
<i>Siirrot erien välillä</i>	<i>0,00</i>	<i>-3 709 002,91</i>
<i>Tilikauden poisto</i>	<i>-1 908 766,92</i>	<i>-2 193 995,62</i>
<i>Poistamaton hankintameno 31.12.</i>	<i>8 626 952,05</i>	<i>9 293 214,11</i>
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>		
Maa- ja vesialueet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 326 347,97	1 250 404,41
Lisäykset tilikauden aikana	51 967,74	75 943,56
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 378 315,71	1 326 347,97
Rakennukset		
Poistamaton hankintameno 1.1.	610 100 587,82	585 904 677,01
Lisäykset tilikauden aikana	18 821 070,36	20 514 567,15
Rahoitusosuudet tilikaudella	-221 304,00	-1 172 381,81
Vähennykset tilikauden aikana	-15 599 761,25	-235 555,16
Siirrot erien välillä	53 891 713,25	59 244 100,13
Tilikauden poisto	-54 974 731,40	-53 593 319,31
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	-561 500,19
Poistamaton hankintameno 31.12.	612 017 574,78	610 100 587,82
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	4 275 504,14	4 764 670,38
Tilikauden poisto	-489 166,27	-489 166,24
Poistamaton hankintameno 31.12.	3 786 337,87	4 275 504,14
Koneet ja kalusto		
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 190 866,28	1 669 071,15
Tilikauden poisto	-207 107,17	-478 204,87
Poistamaton hankintameno 31.12.	983 759,11	1 190 866,28
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Poistamaton hankintameno 1.1.	52 065 406,64	71 460 279,99
Lisäykset tilikauden aikana	39 351 106,01	36 677 096,44
Siirrot erien välillä	-53 891 713,25	-55 535 097,22
Arvonlennukset ja niiden palautukset	-5 380,50	-536 872,57
Poistamaton hankintameno 31.12.	37 519 418,90	52 065 406,64
<i>Aineelliset hyödykkeet yhteensä</i>		
<i>Poistamaton hankintameno 1.1.</i>	<i>668 958 712,85</i>	<i>665 049 102,94</i>
<i>Lisäykset tilikauden aikana</i>	<i>58 224 144,11</i>	<i>57 267 607,15</i>
<i>Vähennykset tilikauden aikana</i>	<i>-15 599 761,25</i>	<i>-235 555,16</i>
<i>Siirrot erien välillä</i>	<i>0,00</i>	<i>3 709 002,91</i>
<i>Tilikauden poisto</i>	<i>-55 671 004,84</i>	<i>-54 560 690,42</i>
<i>Arvonlennukset ja niiden palautukset</i>	<i>-5 380,50</i>	<i>-1 098 372,76</i>
<i>Poistamaton hankintameno 31.12.</i>	<i>655 685 406,37</i>	<i>668 958 712,85</i>

Maa- ja vesialueet erittely		
	2022	2021
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	1 042 691,42	1 042 691,42
Maa- ja vesialueet yhteensä	1 042 691,42	1 042 691,42
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
	2022	2021
Osakkeet konserniyhtiöt		
Hankintameno 1.1.	221 110 801,30	202 411 064,58
Lisäykset	20 429 970,64	22 487 622,60
Vähennykset	-27 982 945,18	-2 713 460,96
Siirrot erien välillä	-142 962,26	-1 074 424,92
Hankintameno 31.12.	213 414 864,50	221 110 801,30
Osakkeet ja osuudet osakkuusyhtiöt		
Hankintameno 1.1.	12 427 157,85	11 047 441,49
Lisäykset	305 291,44	305 291,44
Siirrot erien välillä	142 962,26	1 074 424,92
Hankintameno 31.12.	12 875 411,55	12 427 157,85
Muut osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	11 514 742,19	11 573 703,60
Lisäykset	0,00	0,00
Vähennykset	-743 139,41	-58 961,41
Hankintameno 31.12.	10 771 602,78	11 514 742,19
Osakkeet ja osuudet yhteensä	237 061 878,83	245 052 701,34
Muut saamiset		
Liittymismaksut		
Hankintameno 1.1.	1 042 691,42	1 042 691,42
Hankintameno 31.12.	1 042 691,42	1 042 691,42

Omistuksia muissa yhteisöissä

20) Konserniyhtiöt	Omistusosuus
Koy Espoon Keskusten Pysäköintitalo, Espoo	95,07 %
Espoon Kaupinkallio Koy	59,72 %
Weegee Oy, Espoo	100 %
Koy Tapiolan Kulttuuriauquio	100 %
Espoon Keskuskeittiö Koy	100 %
Espoon Elä ja Asu Oy	100 %
Opinmäen Kampus Koy	100 %
Koy Sokinsuonkuja 4, Espoo	41,22 %
Matinkylän Uimahalli Koy	100 %
Koy Suviniityn Pysäköinti II 1 kpl E-osake	100 %
Espoon Koulu- ja Päiväkotitilat Koy	100 %
Espoon Sotekiinteistöt Koy	100 %
Matinkylän Lukio Koy	100 %
22) Osakkuusyhtiöt	Omistusosuus
Koy Espoon Asematori, Espoo	45,88 %
Koy Merenpauhu, Espoo	28,18 %
Koy Merenselkä, Espoo	20,04 %
Nuuksiokeskus Oy, Espoo	20,72 %
Papinniityn Paikotus Oy, Espoo	26,85 %
Koy Soukan liiketalo, Espoo	37,78 %
Koy Soukan Pienteollisuustalo, Espoo	23,66 %
Tapiolan Teollisuustalo Oy, Espoo	21,43 %
Valurinkujan Paikotus Oy, Espoo	28,95 %
Koy Espoon Terminaali, Helsinki	50,00 %
Koy Espoon Niittykummun Metropysäköinti	27,59 %
Otahalli Oy	50,00 %
As.Oy Raijalax	21,49 %
Koy Suviniityn Pysäköinti I	41,30 %
Leppävaaran Pysäköinti Oy	1 %

Espoon kaupunki laatii konsernitilinpäätöksen.

23) Saamisten erittely		
	2022	2021
Lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	2 014 724,03	1 318 209,95
<i>Yhteensä</i>	<i>2 014 724,03</i>	<i>1 318 209,95</i>
Lyhytaikaiset saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä		
Myyntisaamiset	121 463,13	19 733,71
<i>Yhteensä</i>	<i>121 463,13</i>	<i>19 733,71</i>
Lyhytaikaiset saamiset osakkuusyhteisöiltä,		
Myyntisaamiset	410 508,94	3 100,00
Siirtosaamiset	11 566,59	12 794,00
<i>Yhteensä</i>	<i>422 075,53</i>	<i>15 894,00</i>
<i>Saamiset yhteensä</i>	<i>2 558 262,69</i>	<i>1 353 837,66</i>

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		
	2022	2021
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Ennakomenot	63 599,51	0,00
Tulojäämät		
Myyntituottojen jaksotukset	361 446,62	315 294,69
Muut tulojäämät	11 566,59	0,00
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	<i>373 013,21</i>	<i>315 294,69</i>
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>436 612,72</i>	<i>315 294,69</i>

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

25) Oman pääoman erittely		
	2022	2021
Peruspääoma 1.1.	568 356 287,18	568 356 287,18
Peruspääoma 31.1.	568 356 287,18	568 356 287,18
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	138 650 251,67	107 723 106,18
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.1.	138 650 251,67	107 723 106,18
Tilikauden ylijäämä	127 094 752,65	30 927 145,49
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>834 101 291,50</i>	<i>707 006 538,85</i>

30) Velat lähiyhteisöille		
	2022	2021
Pitkäaikaiset velat		
Tytäryhteisöille		
Saadut ennakot	5 994 890,52	6 071 584,21
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>5 994 890,52</i>	<i>6 071 584,21</i>
Lyhytaikaiset velat		
Tytäryhteisöille		
Saadut ennakot	76 693,69	76 693,69
Ostovelat	659 860,95	15 197,56
Siirtovelat	167 258,89	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>903 813,53</i>	<i>91 891,25</i>
Kuntayhtymille		
Ostovelat	273 908,77	127 314,97
<i>Yhteensä</i>	<i>273 908,77</i>	<i>127 314,97</i>
Osakkuusyhteisöille		
Ostovelat	34 316,38	62 076,12
<i>Yhteensä</i>	<i>34 316,38</i>	<i>62 076,12</i>
<i>Lyhytaikaiset velat yhteensä</i>	<i>1 212 038,68</i>	<i>281 282,34</i>
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	<i>7 206 929,20</i>	<i>6 352 866,55</i>

32) Muiden velkojen erittely		
	2022	2021
Muut velat		
Muut velat	972,00	972,00
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>972,00</i>	<i>972,00</i>

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
	2022	2021
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	3 952 201,72	3 903 096,70
Menojäämät	185 925,73	0,00
Myyntihyvitysten jaksotuksia		
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>4 138 127,45</i>	<i>3 903 096,70</i>
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	<i>4 138 127,45</i>	<i>3 903 096,70</i>

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

38) Vuokravastuut		
	2022	2021
Vuokravastuut yhteensä	600 025 481,33	617 900 643,69
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	44 081 376,83	43 131 761,76
- siitä PPP-hankkeet (public-private partnership)	314 215 842,03	293 886 674,50
- siitä sopimukseen sisältyvät lunastusveloitteet		
- siitä kuntakonsernin sisäiset vuokravastuut	12 659 367,44	13 474 970,95

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt		
	2022	2021
Arvonlisäveron palautusvastuu		
Alv-vähennyksen/-palautuksen kohteena ollut kiinteistö myydään tai siirretään vähennyskelvottomaan käyttöön.	70 855 927,05	71 491 762,67

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2022	2021
Henkilöstön lukumäärä	495	504

47) Kirjanpidon eriyttäminen (kilpailulaki 30 d §)

Eriyttämislaskelma sisältää Tilapalvelut-liikelaitoksen tilojen vuokraustoiminnan kaupungin ulkopuolisten tahojen kanssa.

Eriyttäminen on tehty käyttäen kirjanpidon ja vuokrasovelluksen aineistoja. Tulot ovat kirjanpidon toteuman mukaiset. Menot on jaettu tulojen suhteessa. Menojen jaossa on mukana kaikki toimitilajohtamisen toiminta- ja rahoituskulut sekä poistot. Lisäksi on vyörytetty toiminnan tuen ja kehittämisen menoja. Ulosvuokrattu kokonaisala on 86 314 m² ja kaikkien toimitilojen kokonaisala on 1 172 618 m².

Eriytetyn toiminnan tuloslaskelma

TULOSLASKELMA		1.1.-31.12.2022
Liikevaihto		10 043 479
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-1 044 917
Palvelujen ostot		-358 773
Henkilöstökulut		-116 558
Poistot ja arvonalentumiset		-1 988 307
Liiketoiminnan muut kulut		
Avustukset		-25 782
Vuokrat		-3 496 676
Muut kulut		-4 180
Liikeyljäämä (-alijäämä)		3 008 285
Rahoitustuotot ja -kulut		
Kunnalle maksetut korkokulut	-13 590	
Muille maksetut korkokulut		
Korvaus peruspääomasta	-981 306	
Muut rahoituskulut	-420	-995 315
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		2 012 970

4.2.2 Taseyksiköt

SUURPELTO

Toimintakertomus

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Suurpellon alueella asuu yli 5 500 asukasta.

Vuoden 2022 aikana Suurpellon kunnallistekniikan rakentaminen jatkui. Ensimmäisten kaava-alueiden teiden ja katujen pintarakenteita on rakennettu valmistuneiden asuinrakennusten ympäristöissä. Kuurinniityn joukkoliikenneyhteys on avattuna liikenteelle ja Sepänkyläntien rakentaminen aloitettiin. Asuntorakentaminen jatkui Suurpellon eteläisissä osissa.

Maakirjan ja Suurpellon päiväkodit sekä Opinmäki ovat käytössä. Lisäksi alueella toimii kaksi yksityistä päiväkotia. Suurpellon jätehuolto Oy:n toiminta on laajentunut valmistuneiden kohteiden mukana.

Suurpellon keskuksen palveluiden lisäksi ovat palvelut rakennusten kivijalkaliikkeissä laajentuneet ja kysyntää kauppakeskuksen laajenukselle on kehittymässä.

Arvio tulevasta kehityksestä

Vuonna 2022 oli käynnissä useita asuntokohteita. On odotettavissa, että asuntorakennuskohteita käynnistyy tavoitteen mukaisesti lähivuosina noin 25 000-30 000 kerrosneliömetrin vuosivauhdilla.

Tuurinmäenlaidan asemakaava saanee lainvoiman vuoden 2023 alussa. Joukkoliikenteen yhteys Kuurinniityn kautta on auki ja Sepänkyläntien katuyhteys pohjoiseen saataneen auki 2024 lopulla. Pohjoisten alueiden rakentuminen on käynnistymässä.

Alueelle on saatu olennaiset palvelut tavoitteen mukaisesti etupainotteisina. Päiväkodit ja koulut rakentuvat alueelle lähes aikataulussa ja joukkoliikenne alueella toimii erinomaisesti. Kaupallisen korttelin 1-vaihe (Suuris) on käytössä ja kysyntää kauppakeskuksen laajenukselle on kehittymässä. Asuntokortteleiden katutaso liiketilat ovat hyvin käytössä. Opinmäen käyttö tapahtumakeskuksena käynnistynyt uudelleen voimallisesti korona-ajan jälkeen.

Toiminnallisesti projekti on asetetussa tavoitteessa ja alueen rakentaminen jatkuu tasaisesti. Lähivuosien toteutuman osalta on merkitsevintä projektia laajempien taloustekijöiden vaikutukset. Alueen toteutumisedellytykset ovat kohtuullisen hyvät.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Projektin toiminta perustuu annettuun tavoitteeseen rakentaa alue vision mukaisesti. Tehtävänanto perustuu alueen maanomistajien kanssa tehtyihin maankäyttö-, kehittämis- ja yhteistyösopimuksiin. Taseyksikön tehtävänä on itse projektin aikataulu-, kustannus- ja laatutavoitteiden hallinta. Varsinaiset tuotantotehtävät toteutetaan kaupungin perusorganisaation mukaisessa rakenteessa projektin valvonnassa täydentäen niitä tarvittaessa ulkopuolisilla resursseilla sekä yhteistyöllä muiden tahojen kanssa.

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Taseyksikön tuotot muodostuvat maankäyttö- ja kehittämiskorvauksista sekä pitkäaikaisten vuokrasopimusten tuotoista. Maankäyttö- ja kehittämiskorvauksia tuloutetaan vuosittain investointien verran.

Alkuperäisen talousarvion tulotavoite oli 8,7 milj. euroa. Osavuosikatsaus 3:n yhteydessä tulotavoitetta alennettiin yhteensä 0,7 milj. euroa. Maanmyyntivoittoja alennettiin 2,7 milj. euroa, koska ennakoitujen tonttihaut ovat muun muassa kaavoitussyistä siirtyneet muutamalla vuodella eteenpäin. Maankäyttösopimustuloja lisättiin 2 milj. euroa kunnallistekniikkainvestointien 2 milj. euron lisäyksen yhteydessä. Muutettu tulotavoite ei toteutunut, koska Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselta saatiin 1,5 milj. euron rahoitusosuus Sepänkallion investointimenoihin. Koska maankäyttösopimustuloja voidaan tulouttaa vain nettoinvestointimenojen verran, tuloslaskelman tulot toteutuivat 1,5 milj. euroa pienempinä. Kokonaisuutena tulotavoite alittui 1,7 milj. euroa.

Kuluissa oli varauduttu projektinjohdon kuluihin sekä asiantuntijapalveluiden ostoon. Kulut alittavat talousarvion ja poistot toteutuvat talousarvion mukaisesti.

Taseyksiköllä ei ole sitovaa tulostavoitetta.

Toiminnan rahoitus

Investoinnit

Taseyksikön investointeihin oli varattu 5,3 milj. euroa. Osavuosikatsaus 3:n yhteydessä investointeihin lisättiin 2 milj. euroa. Investointeihin käytettiin 7 milj. euroa. Kaikki investoinnit ovat kunnallistekniikkaa ja ne olivat uusinvestointeja.

Suurpelto III -asemakaava-alueella on jatkettu katujen viimeistelyä talonrakentamisen mahdollistamassa aikataulussa.

Suurpelto IV ja V alueella Kyläsepäntien pohjoisosan ja Sepänkallion asemakaava-alueenkatujen rakentaminen on käynnissä.

Rahoitus

Viiden vuoden (2018–2022) kumulatiivinen toiminnan rahavirta on ollut positiivinen

Taseyksikön investoinnit on rahoitettu taseyksikön omalla tulorahoituksella, joka on kertynyt pääosin maankäyttömaksuista. Välitystilin saldo oli tilinpäätöshetkellä 36,9 milj. euroa taseyksikön hyväksi.

Henkilöstö

Taseyksikön palveluksessa on yksi henkilö. Henkilömäärä on pysynyt samana taseyksikön perustamisesta lähtien.

SUURPELTO

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2022		1.1.-31.12.2021	
Liikevaihto	6 247 707,87		5 448 767,72	
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00		2 317 807,00	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana				
Palvelujen ostot	-31 762,13	-31 762,13	-82 056,23	-82 056,23
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-83 559,44		-81 089,33	
Henkilösivukulut	-17 302,66		-18 204,46	
Eläkekulut	-14 149,24		-14 990,33	
Muut henkilösivukulut	-3 153,42	-100 862,10	-3 214,13	-99 293,79
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 230 489,77		-5 979 348,50	
Arvonalentumiset		-6 230 489,77		-5 979 348,50
Liikeylijäämä (-alijäämä)	-115 406,13		1 605 876,20	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	85 568,87			
Muut rahoituskulut		85 568,87		0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-29 837,26		1 605 876,20	
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-29 837,26		1 605 876,20	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-29 837,26		1 605 876,20	
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Sijoitetun pääoman tuotto -%	0,0		2,5	
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto -%	0,0		2,5	
Voitto -%	-0,5		29,5	

SUURPELTO

RAHOITUSLASKELMA	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-115 406,13	1 605 876,20
Poistot ja arvonalentumiset	6 230 489,77	5 979 348,50
Rahoitustuotot ja -kulut	85 568,87	
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	-2 317 807,00
	6 200 652,51	5 267 417,70
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-7 001 576,78	-4 734 534,14
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 500 000,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	2 317 807,00
	-5 501 576,78	-2 416 727,14
Toiminnan ja investointien rahavirta	699 075,73	2 850 690,56
Rahoituksen rahavirta		
	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	4 800 791,17	-805 348,34
Saamisten muutos muilta	0,00	0,00
Korottomien velkojen muutos kunnalta	0,00	-2 243 551,72
Korottomien velkojen muutos muilta	-5 499 866,90	198 209,50
	-699 075,73	-2 850 690,56
Rahoituksen rahavirta	-699 075,73	-2 850 690,56
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v	4 201 211,2	3 565 792,4
Investointien tulorahoitus, %	112,7	160,2
Lainanhoitokate	0,0	0,0
Kassan riittävyys, pv	Ei sovellu	Ei sovellu
Quick ratio	85,6	92,9
Current ratio	85,6	92,9

SUURPELTO

TASE	31.12.2022	31.12.2021
V A S T A A V A A	95 869 054,46	101 398 758,62
A PYSYVÄT VASTAAVAT	58 400 754,93	59 129 667,92
II Aineelliset hyödykkeet	34 077 212,65	34 806 125,64
1. Maa- ja vesialueet	19 773,50	19 773,50
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	34 057 439,15	34 786 352,14
III Sijoitukset	24 323 542,28	24 323 542,28
1. Osakkeet ja osuudet	2 383 424,77	2 383 424,77
3. Muut lainasaamiset	21 940 117,51	21 940 117,51
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	37 468 299,53	42 269 090,70
II Saamiset	37 468 299,53	42 269 090,70
Lyhytaikaiset saamiset	37 468 299,53	42 269 090,70
1. Myyntisaamiset	520 228,00	520 228,00
3. Saamiset kunnalta	36 948 071,53	41 748 862,70
V A S T A T T A V A A	95 869 054,46	101 398 758,62
A OMA PÄÄOMA	65 317 683,78	65 347 521,04
A OMA PÄÄOMA	65 347 521,04	63 741 644,84
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	65 347 521,04	63 741 644,84
V Tilikauden yli-/alijäämä	-29 837,26	1 605 876,20
D VIERAS PÄÄOMA	30 551 370,68	36 051 237,58
II Lyhytaikainen	30 551 370,68	36 051 237,58
6. Saadut ennakot	30 113 616,01	35 596 002,38
7. Ostovelat	437 754,67	455 235,20
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste %	99,3	99,3
Suhteellinen velkaantuneisuus %	7,0	5,9
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	65 318	65 348
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	21 940	21 940

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

SUURPELTO

1000 euroa	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Liikevaihto	6 000	2 000	8 000	6 248	-1 752
Liiketoiminnan muut tuotot	2 700	-2 700	0		
Materiaalit ja palvelut	-320	0	-320	-32	288
Palvelujen ostot	-320	0	-320	-32	288
Henkilöstökulut	-101	0	-101	-101	1
Palkat ja palkkiot	-84	0	-84	-84	1
Henkilösivukulut	-17	0	-17	-17	0
Eläkekulut	-14	0	-14	-14	0
Muut henkilösivukulut	-3	0	-3	-3	0
Poistot ja arvonalentumiset	-6 182	0	-6 182	-6 230	-48
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 182	0	-6 182	-6 230	-48
Liikelylijäämä (-alijäämä)	2 096	-700	1 396	-115	-1 512
Rahoitustuotot ja -kulut		0		86	86
Korkotuotot		0		86	86
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	2 096	-700	1 396	-30	-1 426
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	2 096	-700	1 396	-30	-1 426
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 096	-700	1 396	-30	-1 426

INVESTOINTIEN TOTEUTUMISVERTAILU

SUURPELTO

1000 euroa	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
021 SUURPELTO					
Tulot	0		0	1 500	1 500
Menot	-5 300	-2 000	-7 300	-7 002	298
Netto	-5 300	-2 000	-7 300	-5 502	1 798
021B INVESTOINTIOSA					
Tulot	0		0	1 500	1 500
Menot	-5 300	-2 000	-7 300	-7 002	298
Netto	-5 300	-2 000	-7 300	-5 502	1 798
021BB Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Tulot	0		0	1 500	1 500
Menot	-5 300	-2 000	-7 300	-6 982	318
Netto	-5 300	-2 000	-7 300	-5 482	1 818

RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

SUURPELTO

1000 euroa	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toiminnan rahavirta					
Liikelyijäämä (-alijäämä)	2 096	-700	1 396	-115	-1 512
Poistot ja arvonalentumiset	6 182	0	6 182	6 230	48
Rahoitustuotot ja -kulut				86	86
Tulorahoituksen korjauserät	-2 700	2 700	0	0	
	5 579	2 000	7 579	6 201	-1 378
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-5 300	-2 000	-7 300	-7 002	298
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0		0	1 500	1 500
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 700	-2 700	0		
	-2 600	-4 700	-7 300	-5 502	1 798
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 979	-2 700	279	699	420
Rahoituksen rahavirta					
Lainakannan muutokset					
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	0	2 700	2 700	0	-2 700
	0	2 700	2 700	0	-2 700
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Saamisten muutos kunnalta	2 773	0	2 773	4 801	2 028
Korottomien velkojen muutos muilta	-5 751	0	-5 751	-5 500	251
	-2 978	0	-2 978	-699	2 279
Rahoituksen rahavirta	-2 978	2 700	-278	-699	-421
Rahavarojen muutos	0	0	0	0	0

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetietojen numerointi perustuu kirjanpitolausannon kuntajaoston yleisohjeeseen 13.10.2020.

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Maankäyttösopimustulot

Espoon kaupunki on maankäyttösopimuksissa sitoutunut sopimuskorvausta vastaan tekemään sopimuksessa sovitun kunnallistekniikan.

Maankäyttösopimustulot kirjataan noudattaen kirjanpitolakia ja kirjanpitolausannon kuntajaoston yleisohjeita ”Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tuloslaskelman laatimisesta” sekä ”Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisesta” ja kuntajaoston antamia tarkempia kirjausohjeita, lausuntoja 67/22.2.2005, 70/25.10.2005 ja 94/20.4.2010. Sopimustulot kirjataan suoriteperusteisesti tuloslaskelmaan tuloksi tilikaudelle, jonka aikana suorite on luovutettu. Luovutetulla suoritteella tarkoitetaan tässä kaupungin maankäyttösopimuksen perusteella tekemää kunnallistekniikkaa.

Maankäyttösopimukset joista on saatu maksut, mutta sopimusten mukaista kunnallistekniikkaa ei ole tehty, on kirjattu velkoihin, saatuihin ennakoihin.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 11. Suunnitelman mukaiset poistot.

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempana todennäköiseen luovutushintaan.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6) Toimintatuotot tehtäväalueittain		
	2022	2021
Liikevaihto		
Maksutuotot		
- maankäyttö- ja kehittämiskorvaukset	5 482 386,37	2 490 982,42
- maankäyttömaksut, sisäiset	0,00	2 243 551,72
Vuokratuotot		
- maa- ja vesialueiden vuokrat	765 321,50	714 233,58
Liiketoiminnan muut tuotot		
- käyttöomaisuuden myyntivoitot	0,00	2 317 807,00
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>6 247 707,87</i>	<i>7 766 574,72</i>
Valmistus omaan käyttöön	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

ESPOON KAUPUNGIN PYSYVIEN VASTAAVIEN POISTOSUUNNITELMA 1.12.2017 ALKAEN

Poistomenetelmä

Poistomenetelmänä käytetään kaikissa omaisuusryhmissä tasapoistomenetelmää.

Poistoajat

	poistoaika vuotta
Omaisuusryhmä	
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	ei poisteta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15
Muut aineelliset hyödykkeet	
Keskeneräiset hankinnat	ei poisteta

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	Kunta	
	2022	2021
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	0,00	2 317 807,00
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>2 317 807,00</i>

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

19)	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	
	2022	2021
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>		
Maa- ja vesialueet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	19 773,50	19 773,50
Poistamaton hankintameno 31.12.	19 773,50	19 773,50
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	34 786 352,14	36 031 166,50
Lisäykset tilikauden aikana	1 500 000,00	0,00
Rahoitusosuudet tilikaudella	-1 500 000,00	0,00
Siirrot erien välillä	5 501 576,78	4 734 534,14
Tilikauden poisto	-6 230 489,77	-5 979 348,50
Poistamaton hankintameno 31.12.	34 057 439,15	34 786 352,14
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Lisäykset tilikauden aikana	5 501 576,78	4 734 534,14
Siirrot erien välillä	-5 501 576,78	-4 734 534,14
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	0,00
<i>Aineelliset hyödykkeet yhteensä</i>		
<i>Poistamaton hankintameno 1.1.</i>	<i>34 806 125,64</i>	<i>36 050 940,00</i>
<i>Lisäykset tilikauden aikana</i>	<i>7 001 576,78</i>	<i>4 734 534,14</i>
<i>Rahoitusosuudet tilikaudella</i>	<i>-1 500 000,00</i>	<i>0,00</i>
<i>Tilikauden poisto</i>	<i>-6 230 489,77</i>	<i>-5 979 348,50</i>
<i>Poistamaton hankintameno 31.12.</i>	<i>34 077 212,65</i>	<i>34 806 125,64</i>

Maa- ja vesialueet erittely		
	2022	2021
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	19 773,50	19 773,50
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	<i>19 773,50</i>	<i>19 773,50</i>

Pysyvien vastaavien sijoitukset		
	2022	2021
Osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	2 383 424,77	2 383 424,77
Hankintameno 31.12.	2 383 424,77	2 383 424,77
Muut lainasaamiset		
Hankintameno 1.1.	21 940 117,51	21 940 117,51
Hankintameno 31.12.	21 940 117,51	21 940 117,51
<i>Sijoitukset yhteensä</i>		
<i>Hankintameno 1.1.</i>	<i>24 323 542,28</i>	<i>24 310 726,28</i>
<i>Hankintameno 31.12.</i>	<i>24 323 542,28</i>	<i>24 323 542,28</i>

20-22) Konserniyhtiöt	Omistusosuus
Suurpellon markkinointi Oy	100 %
Osakkuusyhtiöt	
Suurpellon jätehuolto Oy	29,36 %

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

25) Oman pääoman erittely		
	2022	2021
Edellisten tilikausien ylijäämä	65 347 521,04	63 741 644,84
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-29 837,26	1 605 876,20
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	65 317 683,78	65 347 521,04

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

48) Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2022	2021
<i>Henkilöstön lukumäärä</i>	1	1

TAPIOLA

Toimintakertomus

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Tapiolan keskuksen keskeisen osan toteuttamiseen liittyvästä kaupungin ja LähiTapiolan kesken vuonna 2014 solmitun sopimuksen ja vuonna 2017 solmitun lisäsopimuksen mukaisesta kokonaisuudesta on vielä toteuttamatta kaksi asuinkerrostaloa Itätuulenkujan varrella. LähiTapiola on tehnyt niistä sopimuksen YIT Rakennus Oy:n kanssa. Ne valmistuvat vuoden 2024 loppuun ja vuoden 2025 kesäkuun loppuun mennessä.

Vuoden 2022 aikana keskustassa oli käynnissä puretun Vesiputoustalon tilalle tulevan Feenix-asuinkorttelin rakennustyöt.

Tapiolan keskuksen länsiosaa koskevat sopimukset YIT Suomi Oy:n kanssa allekirjoitettiin 19.4.2021. Sopimukset sisältävät asuntoja Itätuulenkujan 4:n ja KOy Kielaksen tontille, toimitiloja Merituulentien yläpuoliselle tontille sekä niihin liittyvien julkisten alueiden toteuttamisen. Itätuulenkujan 4:n asuinrakennusta ja Merituulentien yläpuolelle tulevaa liikerakennusta rakennettiin vuoden 2022 aikana.

Valtuuston helmikuussa 2021 hyväksymästä Tapiolan keskuksen Satakielenrinteen asemakaavanmuutoksesta tehtiin yksi valitus hallinto-oikeuteen, joka hylkäsi valituksen 19.1.2022. Korkein hallinto-oikeus ei antanut valituslupaa jatkovalitukseen ja kaava tuli voimaan 9.11.2022. Kaava-alueen Itätuulenkujan eteläpuolisten tonttien alueella käynnistyvät Satakielitalon purkutyöt ja uusien asuinkehteiden valmistelutyöt.

Tapiolan metroaseman ja bussiterminaalin länsipään ympäristön jatkokehittämisen periaatteet hyväksyttiin syyskuussa. Alueen kehittämistä jatkettiin päätöksen pohjalta.

Heikintorin eteläpuolella sijaitsevan suojellun Raitinlukon toimistokiinteistön kaavoittamista asuinkäyttöön jatkettiin.

Kaupunginhallitus päätti 20.9.2021, että Kulttuurikeskuksen yhteyteen toteutetaan uusi esityssali pääosin Espoon kaupunginteatterin käyttöön. Sali tulee pääosin maan päälle ja kytketään gallerian välityksellä Kulttuurikeskukseen, jonka peruskorjaus siirtyy myöhemmäksi. Valtuusto hyväksyi laajennuksen hankesuunnitelman 21.11.2022.

Kulttuuriaukion ympäristön kaavoitusta vietiin eteenpäin: osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä touko-kesäkuussa 2022. Kaavaan sisältyvät kaupungin omistamat KOy Kulttuuriaukio ja KOy Espoon Kaupinkallioon sisältyvä entinen Tapiolan Urheilutalo Oy, jotka kaupunki on varannut HGR Property Partners Oy:lle uusien liike- ja toimistorakennuksen kehittämistä varten. Kaupungin omistaman Kaupinkallion pysäköintitalon paikalle suunnitellaan asuntoja. Keskustornin kiinteistö siirtyi kesällä pääosin HGR Property Partners Oy:n omistukseen. Yritys suunnittelee kiinteistön uudistamista nykyisen asemakaavan pohjalta toimistorakennuksena, jonka ylimpään kerrokseen tulee ravintola. Heikintorin kehittäminen ei edennyt vuoden aikana.

WeeGee-talon viereen valmistuneeseen Kulttuurimajakka-hankkeen katutasoon avattiin keväällä Museo Leikki ja Kello- ja korumuseo. Alueelle rakennettiin neljää uutta asuinkerrostaloa. Kellovasaran asemakaavanmuutos asuinrakennukselle tuli voimaan.

Tuuliniityn alueelle rakennettiin kahta uutta asuinkerrostaloa.

Kehä I:n Maarinsolmun eritasoliittymän asemakaava hyväksyttiin vuoden lopussa ja liittymän toteuttamista ryhdyttiin selvittämään valtion kanssa. Liittymän ympäristössä Pohjois-Tapiolassa oli vireillä useita asuinhankeita. Kaksi uutta asuinkerrostaloa valmistui Kalevalantien eteläpuolelle. Tapiolan Lämpö Oy:n tontille laaditusta asuntoasemakaavasta valitettiin hallinto-oikeuteen. Alueella oli vireillä vastaava kehitys usealla muullakin tontilla.

Keilaniemen alueella kehittäminen jatkui edelleen voimakkaasti ja alueella oli vireillä vuoden aikana useita hankkeita.

Keilaniemen kolmesta hankkeesta vastannut Regenero Oy muuttui Strike Ky:ksi, jossa HGR Property Partners Oy:n ja YIT Suomi Oy:n lisäksi on omistajana Ilmarinen. Keilaniemenranta-hankkeeseen sisältyvän 160 metriä korkean toimistorakentamisen käynnistämiseksi haettiin edellytyksiä. Keilaniemen alueelle suunniteltiin yleistä kalliopysäköintilaitosta. Liike/toimistohankkeen (Valokeila-hanke) Raide-Jokerin päätepysäkin vieressä sopimusneuvottelut käynnistettiin kaupunkisuunnittelulautakunnan loppukeväästä hyväksymän asemakaavanmuutosehdotuksen pohjalta.

NCC:n kanssa neuvoteltiin metrokorttelin pohjoisosan toimisto/asuinhankeesta, joka on tavoitteena saada rakenteille keväällä 2023. Metrokorttelin eteläpäässä oli suunnitteilla SRV:n asuintorni, jolle myönnettiin jatkoaikaa. Ilmarisen Keilaranta 9:n hanke odotti ratkaisuja keskuspysäköinnin suhteen. Varman puurakenteisen toimistorakennuksen Keilaniemen Portin toteuttamisesta neuvoteltiin liittyen keskuspysäköintilaitokseen. Niam Oy:n Life Science Centerin laajennuksen rakentaminen eteni. Miestentien varrella valmistuivat keväällä Työeläkevakuutusyhtiö Elon uusi toimistorakennus ja hotelli. Kokonaisuuden, johon sisältyvät AB Invest AS:n hotelli/kongressikeskus/toimistohanke sekä Skanska CDF:n toimistohanke Keilaranta 3 ja eQ:n toimisto/asuinhanke Keilaranta 5 ja 7, kaavoitus käynnistyi. Lisäksi oli vireillä seuraavia hankkeita: Nordic Urban Oy:n Keilaniemenrannan hyvinvointikeskus, SRV:n toimistohanke Keilalahdentiellä sekä DWS:n Keilalahdentie 2-4:n lisärakennushanke.

Otaniemen Kivimiehen alue jaettiin kahteen osaan: eteläinen Kivikaira, joka on pääosin uutta asumista ja pohjoinen Kivimies, joka on pääosin olemassa olevaa rakennettua ympäristöä. Alueiden kehittäminen jatkui.

Raide-Jokerin rakentaminen valmistui koeajovalmiuteen.

Otaniemessä oli vireillä useita Aalto-yliopiston kehittämishankkeita. Aalto-yliopisto keskittää toimintojaan Otaniemen keskukseen. Otakaari 2A:n ja 2B:n rakentaminen käynnistyivät. Otaniemen keskuksen viereisten Tietokorttelien Aallon ja Senaatin järjestämä suunnittelukilpailu ratkaistiin ja alueen suunnittelu käynnistyi. Kemistin korttelin kaavoitus eteni niin, että kaava tulee kaupunginhallitukseen hyväksyttäväksi alkuvuodesta 2023. Aalto Works-korttelin uudistaminen eteni. Otakaaren opiskelija-asuntokaava tuli voimaan ja korttelin toteuttamisen valmistelu käynnistyi. NREP käynnisti hotellin ja kaupan rakennustyöt Maarinaukion tontille. Technopoliksen Innopoli 4:n toisen vaiheen rakennustyöt ja jatkovaiheiden kaavoitus etenivät. Maarintien varrelle valmistui kesällä Oikeustalo.

Entiselle poliisiopiston tontin länsiosalle suunniteltiin paloasemaa ja opiskelija-asuntoja, jotka toteutetaan sen jälkeen, kun polttoaineenjakeluasema on saatu siirrettyä uuteen paikkaan Otaniemessä.

Asuntojen rakentaminen jatkui Urheilupuiston metroaseman vieressä Jousenpuiston alueella. Vuoden 2022 lopussa alueella oli valmiina yhdeksän, rakenteilla kolme ja suunnitteilla yksi (viimeinen) asuinkerrostalo.

Kaupunginhallitus päätti 17.6.2019 Tapiolan urheilupuistoon tulevan jalkapallostadionin muodostaman hankekokonaisuuden lähtökohdat. Urheilupuiston pohjoisosan asemakaava hyväksyttiin loppukeväältä 2021. Hallinto-oikeus hylkäsi 30.8.2022 päätöksestä tehdyt valitukset ja asemakaava tuli lainvoimaiseksi 12.10.2022. KOy Tapiolan Stadion ja KOy Tapiolan Urheilupuiston Pysäköinti jatkoivat hankkeiden kehittämistä tavoitteenaan hankkeiden toteuttamisen käynnistäminen vuonna 2023. Alueen yleistasoista suunnittelua jatkettiin. Tapiolan urheilupuiston taseyksikkö perustettiin joulukuussa 2020.

Arvio tulevasta kehityksestä

LähiTapiola-hankeeseen (17.6.2014 allekirjoitettu toteuttamissopimus ja 10.5.2017 allekirjoitettu lisäsopimus) vielä sisältyvien kahden Itätuulenkujan varrella sijaitsevan asuinkerrostalotontin kohteet valmistuvat vuoden 2024 lopussa ja kesäkuun lopussa 2025.

Tapiolan keskuksen länsiosan toteuttaminen jatkuu YIT:n kanssa 19.4.2021 allekirjoitetun sopimuksen mukaisesti: toimisto/palvelurakennus Merituulentorin länsireunalle valmistuu maaliskuussa ja Itätuulenkuja 4:n asuintalo valmistuu kesäkuussa 2023, asuintalon rakentaminen entiselle Kielaksen tontille käynnistyy.

Feenix-asuinkorttelin rakentaminen entiselle Vesiputoustaalon tontille jatkuu.

Satakielenrinteen asuinrakentaminen käynnistyy nykyisen rakennuksen purkutöillä ja sen jälkeen alkaa uusien asuntojen rakentaminen.

Kulttuurikeskuksen laajennuksen (uusi esityssali) suunnittelu etenee. Kulttuuriaukion ympäristön kaavoitus etenee.

WeeGee-talon vieressä neljä tähtitaloa valmistuvat. WeeGee-talon piha uudistetaan.

Tuuliniityn alueella asuntorakentaminen päättyy toistaiseksi.

Pohjois-Tapiolassa Kehä I:n eritasoliittymän toteuttamista valmistellaan ja uutta asuinrakentamista suunnitellaan purettavien liike/toimistorakennusten tilalle useilla tonteilla. Alue sijaitsee tulevan Raide-Jokerin pysäkin lähellä.

Raide-Jokerin käyttöönottoa vuoden lopussa valmistellaan.

Keilaniemessä jatkuu Keilaniemenranta-hankkeen toteutus. Raide-Jokerin päätepysäkin viereen valmistuu Life Science Centerin laajennus. Tavoitteena on, että yleisen kalliopysäköintilaitoksen louhintatyöt käynnistyvät keväällä 2022, samoin Varman puurakenteisen toimistorakennuksen toteuttaminen. Kehittäminen jatkuu Keilaniemessä usealla tontilla, erityisesti Raide-Jokerin päätepysäkin ympäristössä. Alueelle suunnitellaan merkittävä määrä uutta asuin- ja toimistorakennusoikeutta ja myös uutta hotellihanketta meren rantaan.

Aallon ja Senaatin omistaman Otaniemen eteläosan Kivimiehen alueelle laaditaan asemakaavaa. Alueelle tulee merkittävä määrä uutta asuinrakennusoikeutta.

Aalto toteuttaa uusia tiloja Otaniemen keskukseen. Tietokortteleiden suunnittelua viedään eteenpäin Aallon ja Senaatin vuonna 2022 järjestämän arkkitehtuurikutsukilpailun voittajan

kanssa. Innopoli 4:n toinen vaihe valmistuu ja kolmannen vaiheen rakentaminen käynnistyy. Rakentaminen jatkuu Kehä I:n vieressä Maarinaukion tontilla.

Urheilupuiston metroaseman vieressä Jousenpuiston alueella asuntojen rakentaminen jatkuu. Alueella käynnistyy viimeisen asuintontin rakentaminen.

Tapiolan urheilupuiston jalkapallostadionin ja siihen liittyvän hankekokonaisuuden kehittäminen jatkuu ja alueen infran suunnittelua viedään eteenpäin. Jalkapallostadionille ja asuintonteille haetaan toteuttajia.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Tapiolan taseyksikkö ei ole toiminnallinen organisaatio, vaan kirjanpidollinen raportointiyksikkö. Taseyksikössä toimii kaksi henkilöä projektinjohtotehtävissä, kaupunkiympäristön toimialan linjaorganisaatio huolehtii muista toiminnoista matriisiohjauksella. Tapiolan kirjanpidolliselle raportointiyksikölle ei ole tällä hetkellä tunnistettavissa merkittäviä riskejä.

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Taseyksikön tuotot muodostuvat maankäyttö- ja kehittämiskorvauksista, maanmyyntivoitoista sekä pitkäaikaisten vuokrasopimusten tuotoista. Alkuperäisen talousarvion tulotavoite oli 44,8 milj. euroa. Osavuositarkastus 3:n yhteydessä tulotavoitetta alennettiin 15,5 milj. euroa maanmyyntivoittojen sekä maankäyttö- ja kehittämiskorvauksien kertymän perusteella. Taloussuhdanteen epävarmuus siirtää investointipäätöksiä ja se näkyy taseyksikön tulokertymässä. Muutettu tulotavoite toteutui.

Kuluissa oli varauduttu projektinjohton kuluihin, asiantuntijapalveluiden ostoon sekä Tapiolan keskuspysäköinti Oy:n sekä Tapiolan keskustavalvomo Oy:n vastikkeiden maksuun. Kulut toteutuivat talousarvion puitteissa.

Korkokulut ylittivät talousarvion, vaikka välitystilin velka pieneni vuoden aikana. Yleinen korkotaso nousi nopeasti ja merkittävästi. Poistot toteutuivat talousarvion mukaisesti.

Tulos ylittää talousarvion 0,2 milj. euroa. Taseyksiköllä ei ole sitovaa tulostavoitetta.

Toiminnan rahoitus

Investoinnit

Investointeihin oli varattu 16,2 milj. euroa ja niitä toteutui 16,2 milj. euroa. Kaikki investoinnit ovat uusinvestointeja. Investointien sitovuustaso on omaisuuslaji.

Kunnallistekniikka

Tapiolan keskustassa Merituulentien pyöräilyn laatureitti on valmistunut ja Vesiputoustalonlyleisten alueiden rakentaminen jatkuu. Tapiolaukion rakentaminen takaisin puistoksi on käynnissä.

Keilaniemenrannan rantapromenadin rakentaminen on käynnissä. Raide-Jokeriin liittyvät työt Otaniemen ja Keilaniemen alueella ovat valmistuneet.

Osakkeet ja osuudet

Tapiolan keskuspysäköinti Oy:n rahoitusvastikkeita kirjattiin taseyksikön investointeihin talousarviossa suunnitellusti 4,4 milj. euroa. Koy Jousenpuiston pysäköinnin vapaan pääoman rahastoon sijoitettiin talousarviossa suunnitellusti 3,9 milj. euroa.

Kunnallistekniikan sitova määräraha 7,6 milj. euroa ylittyi 0,2 milj. euroa ja osakkeiden ja osuuksien sitova määräraha 8,5 milj. euroa alittui 0,2 milj. euroa. Tapiolan keskustan alueen hankkeet etenivät ennakoitua nopeammin, mikä selittää kunnallistekniikan määrärahan ylityksen 0,2 milj. Eurolla.

Välitystili

Taseyksiköllä ei ole omaa pankkitiliä, vaan toimintaa rahoitetaan tarvittaessa kaupungin välitystilin kautta. Taseyksikkö on rahoittanut 16,2 milj. euron investointinsa tulorahoituksella. Välitystilin saldo oli vuoden 2022 lopussa -144,1 milj. euroa.

Viiden vuoden (2018–2022) kumulatiivinen toiminnan rahavirta on ollut negatiivinen. Taseyksikkö on rahoittanut toimintansa vuoteen 2015 asti aiempien vuosien toiminnan rahavirrasta kertyneillä välitystilisaamisilla, mutta vuonna 2015 välitystili kääntyi velaksi. Vuonna 2022 välitystilin velkasaldo pieneni, mutta saldo oli koko vuoden negatiivinen. Velkasaldoa ennustetaan myös tuleville vuosille. Taseyksikölle laaditun 10 vuoden investointi- ja tulorahoituslaskelman loppupuolella välitystilin saldo kääntyy kuitenkin jälleen positiiviseksi.

Henkilöstö

Taseyksikössä on kaksi henkilöä.

TAPIOLA

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2022		1.1.-31.12.2021	
Liikevaihto	15 053 165,55		22 742 793,12	
Liiketoiminnan muut tuotot	14 892 826,52		16 310 005,42	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana				
Palvelujen ostot	-589 360,50	-589 360,50	-1 239 230,82	-1 239 230,82
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-195 882,40		-174 981,59	
Henkilösivukulut	-16 342,05		-19 408,18	
Eläkekulut	-12 888,17		-15 433,65	
Muut henkilösivukulut	-3 453,88	-212 224,45	-3 974,53	-194 389,77
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-26 156 072,03		-25 615 473,39	
Arvonalentumiset		-26 156 072,03		-25 615 473,39
Liiketoiminnan muut kulut	-643 820,37		-677 314,64	
Liikelylijäämä (-alijäämä)	2 344 514,72		11 326 389,92	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Kunnalle maksetut korkokulut	-887 105,18		-70 177,79	
Muut rahoituskulut		-887 105,18		-70 177,79
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	1 457 409,54		11 256 212,13	
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	1 457 409,54		11 256 212,13	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 457 409,54		11 256 212,13	
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Sijoitetun pääoman tuotto -%	0,7		3,1	
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto -%	0,7		3,1	
Voitto -%	9,7		49,5	

TAPIOLA

RAHOITUSLASKELMA	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	2 344 514,72	11 326 389,92
Poistot ja arvonalentumiset	26 156 072,03	25 615 473,39
Rahoitustuotot ja -kulut	-887 105,18	-70 177,79
Tulorahoituksen korjaukset	-14 846 114,72	-16 268 806,39
	<u>12 767 366,85</u>	<u>20 602 879,13</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-16 160 727,95	-16 446 002,06
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 080 966,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	14 846 114,72	19 270 957,90
	<u>-233 647,23</u>	<u>2 824 955,84</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	12 533 719,62	23 427 834,97
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	-20 777 255,42	-25 614 818,37
	<u>-20 777 255,42</u>	<u>-25 614 818,37</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos muilta	1 711 817,74	-620 146,93
Korottomien velkojen muutos muilta	6 531 718,06	2 807 130,33
	<u>8 243 535,80</u>	<u>2 186 983,40</u>
Rahoituksen rahavirta	-12 533 719,62	-23 427 834,97
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v	25 732 285,6	-35 110 229,5
Investointien tulorahoitus, %	183,1	224,2
Lainanhoitokate	32,1	526,4
Kassan riittävyys, pv	Ei sovellu	Ei sovellu
Quick ratio	0,1	0,1
Current ratio	0,1	0,1

TAPIOLA

TASE	31.12.2022	31.12.2021
V A S T A A V A A	345 136 883,64	357 925 011,46
A PYSYVÄT VASTAAVAT	301 955 046,01	313 031 356,09
I Aineettomat hyödykkeet	3 428 000,02	3 570 833,35
2. Muut pitkävaikutteiset menot	3 428 000,02	3 570 833,35
II Aineelliset hyödykkeet	249 450 679,00	268 651 611,60
2. Rakennukset	5 476 882,54	5 844 047,85
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	243 843 701,67	262 677 468,96
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	130 094,79	130 094,79
III Sijoitukset	49 076 366,99	40 808 911,14
1. Osakkeet ja osuudet	49 076 366,99	40 808 911,14
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	43 181 837,63	44 893 655,37
II Saamiset	43 181 837,63	44 893 655,37
Pitkäaikaiset saamiset	26 016 484,00	26 016 484,00
5. Siirtosaamiset	26 016 484,00	26 016 484,00
Lyhytaikaiset saamiset	17 165 353,63	18 877 171,37
1. Myyntisaamiset	15 657 548,63	9 017 133,18
5. Siirtosaamiset	1 507 805,00	9 860 038,19
V A S T A T T A V A A	345 136 883,64	357 925 011,46
A OMA PÄÄOMA	189 294 914,14	187 837 504,60
A OMA PÄÄOMA	187 837 504,60	176 581 292,47
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	187 837 504,60	176 581 292,47
V Tilikauden yli-/alijäämä	1 457 409,54	11 256 212,13
D VIERAS PÄÄOMA	155 841 969,50	170 087 506,86
II Lyhytaikainen	155 841 969,50	170 087 506,86
3. Lainat kunnalta	144 131 443,55	164 908 698,97
6. Saadut ennakot	10 060 392,63	3 420 000,00
7. Ostovelat	1 650 133,32	1 105 688,68
10. Siirtovelat	0,00	653 119,21
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste %	56,5	53,0
Suhteellinen velkaantuneisuus %	486,8	426,8
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	189 295	187 838
Lainakanta 31.12., 1 000 €	144 131	164 909
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 €	144 131	164 909

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

TAPIOLA

1000 euroa	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Liikevaihto	19 768	-5 000	14 768	15 053	285
Liiketoiminnan muut tuotot	25 050	-10 500	14 550	14 893	343
Materiaalit ja palvelut	-900	0	-900	-589	310
Palvelujen ostot	-900	0	-900	-589	310
Henkilöstökulut	-206	0	-206	-212	-7
Palkat ja palkkiot	-171	0	-171	-196	-25
Henkilösivukulut	-35	0	-35	-16	18
Eläkekulut	-28	0	-28	-13	15
Muut henkilösivukulut	-6	0	-6	-3	3
Poistot ja arvonalentumiset	-26 156	0	-26 156	-26 156	0
Suunnitelman mukaiset poistot	-26 156	0	-26 156	-26 156	0
Liiketoiminnan muut kulut	-700	0	-700	-644	56
Vuokrat	-700	0	-700	-644	56
Liikeliijäämä (-alijäämä)	16 857	-15 500	1 357	2 345	988
Rahoitustuotot ja -kulut	-50	0	-50	-887	-837
Kunnalle maksetut korkokulut	-50	0	-50	-887	-837
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	16 807	-15 500	1 307	1 457	151
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	16 807	-15 500	1 307	1 457	151
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	16 807	-15 500	1 307	1 457	151

INVESTOINTIEN TOTEUTUMISVERTAILU

TAPIOLA

1000 euroa	Talousarvio 2022	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
022 TAPIOLA				
Tulot	0	0	1 081	1 081
Menot	-16 150	-16 150	-16 161	-11
Netto	-16 150	-16 150	-15 080	1 070
022B INVESTOINTIOSA				
Tulot	0	0	1 081	1 081
Menot	-16 150	-16 150	-16 161	-11
Netto	-16 150	-16 150	-15 080	1 070
022BB Kiinteät rakenteet ja laitteet				
Tulot	0	0	1 081	1 081
Menot	-7 650	-7 650	-7 893	-243
Netto	-7 650	-7 650	-6 812	838
022BE Osakkeet ja osuudet				
Tulot				
Menot	-8 500	-8 500	-8 267	233
Netto	-8 500	-8 500	-8 267	233

RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

TAPIOLA

1000 euroa	Talousarvio 2022	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkea ma 2022
Toiminnan rahavirta					
Liikelyijäämä (-alijäämä)	16 857	-15 500	1 357	2 345	988
Poistot ja arvonalentumiset	26 156	0	26 156	26 156	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-50		-50	-887	-837
Tulorahoituksen korjauserät	-25 000	10 500	-14 500	-14 846	-346
	17 963	-5 000	12 963	12 767	-196
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-16 150		-16 150	-16 161	-11
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0		0	1 081	1 081
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	25 000	-10 500	14 500	14 846	346
	8 850	-10 500	-1 650	-234	1 416
Toiminnan ja investointien rahavirta	26 813	-15 500	11 313	12 534	1 221
Lainakannan muutokset					
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	-35 913	15 500	-20 413	-20 777	-365
	-35 913	15 500	-20 413	-20 777	-365
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Saamisten muutos muilta	13 279	0	13 279	1 712	-11 567
Korottomien velkojen muutos muilta	-4 179	0	-4 179	6 532	10 711
	9 100	0	9 100	8 244	-856
Rahoituksen rahavirta	-26 813	15 500	-11 313	-12 534	-1 221
Rahavarojen muutos	0	0	0	0	0

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetietojen numerointi perustuu kirjanpitolausannon kuntajaoston yleisohjeeseen 13.10.2020.

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmätJaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Maankäyttösopimustulot

Espoon kaupunki on maankäyttösopimuksissa sitoutunut sopimuskorvausta vastaan tekemään sopimuksessa sovitun kunnallistekniikan.

Maankäyttösopimustulot kirjataan noudattaen kirjanpitolakia ja kirjanpitolausannon kuntajaoston yleisohjeita ”Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tuloslaskelman laatimisesta” sekä ”Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisesta” ja kuntajaoston antamia tarkempia kirjausohjeita, lausuntoja 67/22.2.2005, 70/25.10.2005 ja 94/20.4.2010. Sopimustulot kirjataan suoriteperusteisesti tuloslaskelmaan tuloksi tilikaudelle, jonka aikana suorite on luovutettu. Luovutetulla suoritteella tarkoitetaan tässä kaupungin maankäyttösopimuksen perusteella tekemää kunnallistekniikkaa.

Maankäyttösopimukset joista on saatu maksut, mutta sopimusten mukaista kunnallistekniikkaa ei ole tehty, on kirjattu velkoihin, saatuihin ennakoihin.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 11. Suunnitelman mukaiset poistot.

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6) Toimintatuotot tehtävälueittain		
	2022	2021
Liikevaihto		
Maksutuotot		
Maankäyttö- ja kehittämiskorvaukset	13 349 747,10	20 992 789,80
Vuokratuotot		
Rakennusten vuokrat	620 979,52	664 725,94
Maa- ja vesialueiden vuokrat	1 082 438,93	1 085 277,38
Liiketoiminnan muut tuotot		
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	14 846 114,72	16 268 806,39
Muut tulot	46 711,80	41 199,03
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>29 945 992,07</i>	<i>39 052 798,54</i>
Valmistus omaan käyttöön	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

ESPOON KAUPUNGIN PYSYVIEN VASTAAVIEN POISTOSUUNNITELMA 1.12.2017 ALKAEN

Poistomenetelmä

Poistomenetelmänä käytetään kaikissa omaisuusryhmissä tasapoistomenetelmää.

<u>Poistoajat</u>	poistoaika vuotta
Omaisuusryhmä	
Aineettomat hyödykkeet	
Muut pitkävaikutteiset menot	3
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	ei poisteta
Rakennukset ja rakennelmat	20
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15
Muut aineelliset hyödykkeet	
Keskeneräiset hankinnat	ei poisteta

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	2022	2021
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	14 846 114,72	13 252 583,55
Osakkeiden luovutusvoitot	0,00	3 016 222,84
Rakennusten luovutusvoitot	0,00	0,00
Muut luovutusvoitot	0,00	0,00
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>14 846 114,72</i>	<i>16 268 806,39</i>

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

19)	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	
	2022	2021
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>		
Muut pitkävaikutteiset menot		
Poistamaton hankintameno 1.1.	3 570 833,35	3 713 666,68
Tilikauden poisto	-142 833,33	-142 833,33
Poistamaton hankintameno 31.12.	3 428 000,02	3 570 833,35
<i>Aineettomat hyödykkeet yhteensä</i>		
<i>Poistamaton hankintameno 1.1.</i>	3 570 833,35	3 713 666,68
<i>Tilikauden poisto</i>	-142 833,33	-142 833,33
<i>Poistamaton hankintameno 31.12.</i>	3 428 000,02	3 570 833,35
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>		
Muut rakennukset		
Poistamaton hankintameno 1.1.	5 844 047,85	6 211 213,16
Tilikauden poisto	-367 165,31	-367 165,31
Poistamaton hankintameno 31.12.	5 476 882,54	5 844 047,85
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	262 677 468,96	279 673 963,97
Lisäykset tilikauden aikana	1 080 966,00	0,00
Rahoitusosuudet tilikaudella	-1 080 966,00	0,00
Siirrot erien välillä	6 812 306,10	8 108 979,74
Tilikauden poisto	-25 646 073,39	-25 105 474,75
Poistamaton hankintameno 31.12.	243 843 701,67	262 677 468,96
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Poistamaton hankintameno 1.1.	130 094,79	130 094,79
Lisäykset tilikauden aikana	6 812 306,10	8 108 979,74
Siirrot erien välillä	-6 812 306,10	-8 108 979,74
Poistamaton hankintameno 31.12.	130 094,79	130 094,79
<i>Aineelliset hyödykkeet yhteensä</i>		
<i>Poistamaton hankintameno 1.1.</i>	268 651 611,60	286 015 271,92
<i>Lisäykset tilikauden aikana</i>	7 893 272,10	8 108 979,74
<i>Rahoitusosuudet tilikaudella</i>	-1 080 966,00	0,00
<i>Tilikauden poisto</i>	-26 013 238,70	-25 472 640,06
<i>Poistamaton hankintameno 31.12.</i>	249 450 679,00	268 651 611,60

Pysyvien vastaavien sijoitukset		
	2022	2021
Osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	40 808 911,14	35 474 040,33
Lisäykset	8 267 455,85	8 337 022,32
Vähennykset	0,00	-3 002 151,51
Hankintameno 31.12.	49 076 366,99	40 808 911,14
<i>Sijoitukset yhteensä</i>		
<i>Hankintameno 1.1.</i>	40 808 911,14	35 474 040,33
<i>Lisäykset</i>	8 267 455,85	8 337 022,32
<i>Vähennykset</i>	0,00	-3 002 151,51
<i>Hankintameno 31.12.</i>	49 076 366,99	40 808 911,14

20-22) Konserniyhtiöt**Omistusosuus**

Jousenpuiston Pysäköinti Koy	100 %
Espoon Kaupinkallio Koy	39 %

Osakkuusyhtiöt**Omistusosuus**

Tapiolan Keskuspysäköinti Oy	22,39 %
Tapiolan Keskustavalvomo Oy	24,29 %

24) Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

	2022	2021
Pitkäaikaiset siirtosaamiset		
Siirtosaamiset (tonttien hallinnan luovuttaminen)	26 016 484,00	26 016 484,00
<i>Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>		
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Tulojäämät		
Muut tulojäämät	1 507 805,00	9 860 038,19
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	1 507 805,00	9 860 038,19
<i>Siirtosaamiset yhteensä</i>	27 524 289,00	35 876 522,19

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

25) Oman pääoman erittely		
	2022	2021
Edellisten tilikausien ylijäämä	187 837 504,60	176 581 292,47
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 457 409,54	11 256 212,13
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	189 294 914,14	187 837 504,60

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
	2022	2021
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat</i>		
Menojäämät	0,00	653 119,21
Muut menojäämät	0,00	653 119,21
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	0,00	653 119,21
<i>Siirtovelkojen olennaiset erät yhteensä</i>	0,00	653 119,21

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	2022	2021
<u>Arvonlisäveron palautusvastuu</u> Alv-vähennyksen/-palautuksen kohteena ollut kiinteistö myydään tai siirretään vähennyskelvottomaan käyttöön	723 691,04	903 053,00
Maankäyttö- ja kunnallistekniikkasopimukset tehty, eivät vielä laskutuskelpoisia. Kaava vahvistettu.	18 000 940,00	8 887 906,00

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

48) Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2022	2021
<i>Henkilöstön lukumäärä</i>	2	2

URHEILUPUISTO

Toimintakertomus

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Kaupunginhallitus päätti 17.6.2019 Tapiolan urheilupuistoon tulevan jalkapallostadionin muodostaman hankekokonaisuuden lähtökohdat. Valtuusto hyväksyi Urheilupuiston pohjoisosan asemakaavan 26.4.2021, mutta päätöksestä valitettiin hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen ja kaava sai lainvoiman 12.10.2022. KOy Tapiolan Stadionin ja KOy Tapiolan Urheilupuiston Pysäköinnin toiminta käynnistettiin loppuvuodesta 2021. Stadionkokonaisuuden sekä kaava-alueen yleistasoista suunnittelua jatkettiin vuoden 2022 jälkipuoliskolla.

Arvio tulevasta kehityksestä

Tapiolan urheilupuiston jalkapallostadionin ja siihen liittyvän hankekokonaisuuden kehittäminen jatkuu ja alueen infran suunnittelu on käynnistynyt. Stadionkokonaisuuden toteutuksesta järjestetään vuoden 2023 aikana urakkatarjouskilpailu. Stadionin länsipuolinen asuinkerrostalojen kortteli myydään tarjouskilpailulla.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Urheilupuiston taseyksikkö ei ole toiminnallinen organisaatio, vaan kirjanpidollinen raportointiyksikkö. Taseyksikössä ei ole henkilökuntaa, kaupunkiympäristön toimialan linjaorganisaatio huolehtii muista toiminnoista matriisiohjauksella. Urheilupuiston kirjanpidolliselle raportointiyksikölle ei ole tällä hetkellä tunnistettavissa merkittäviä riskejä.

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Taseyksikön tuotot muodostuvat maanmyyntivoitoista sekä pitkäaikaisten vuokrasopimusten tuotoista. Ensimmäisinä toimintavuosina tuotot ovat maanvuokria. Niitä kertyi 65 000 euroa.

Kuluissa oli varauduttu alueen yleistasoiseen suunnitteluun Kaupunkitekniikan keskuksen tai toimialan esikunnan toteuttamana. Lisäksi keskushallinto veloitti taseyksiköitä taloushallinnon hoitamisesta. Kuluja kertyi 20 000 euroa.

Taseyksiköllä ei ole sitovaa tulostavoitetta.

Toiminnan rahoitus

Investoinnit

Tilivuonna ei tehty investointeja.

Taseyksiköllä ei ole omaa pankkitiliä, vaan toimintaa rahoitetaan tarvittaessa kaupungin välitystilin kautta. Välitystilin saldo oli vuoden 2022 lopussa -294 250,25 euroa.

Henkilöstö

Taseyksikössä ei ole henkilökuntaa.

URHEILUPIISTO

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2022		1.1.-31.12.2021	
Liikevaihto		64 653,11		64 642,17
Materiaalit ja palvelut				
Palvelujen ostot	-20 101,32	-20 101,32	-104 628,55	-104 628,55
Liikeliijäämä (-alijäämä)		44 551,79		-39 986,38
Rahoitustuotot ja -kulut				
Kunnalle maksetut korkokulut	-1 662,83		-20,33	
Muut rahoituskulut		-1 662,83		-20,33
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		42 888,96		-40 006,71
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		42 888,96		-40 006,71
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		42 888,96		-40 006,71
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Sijoitetun pääoman tuotto -%		Ei sovellu		Ei sovellu
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto -%		Ei sovellu		Ei sovellu
Voitto -%		66,3		-61,9

URHEILUPIISTO

RAHOITUSLASKELMA	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Toiminnan rahavirta		
Liikelijäämä (-alijäämä)	44 551,79	-39 986,38
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 662,83	-20,33
	<u>42 888,96</u>	<u>-40 006,71</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot		-300 000,00
	<u>0,00</u>	<u>-300 000,00</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	42 888,96	-340 006,71
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	-45 756,46	340 006,71
	<u>-45 756,46</u>	<u>340 006,71</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Korottomien velkojen muutos muilta	2 867,50	0,00
	<u>2 867,50</u>	<u>0,00</u>
Rahoituksen rahavirta	-42 888,96	340 006,71
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v	-297 117,8	-340 006,7
Investointien tulo-rahoitus, %	0,0	-13,3
Lainanhoitokate	26,8	-1 966,9
Kassan riittävyys, pv	Ei sovellu	Ei sovellu
Quick ratio	0,0	0,0
Current ratio	0,0	0,0

URHEILUPIISTO

TASE	31.12.2022	31.12.2021
V A S T A A V A A	300 000,00	300 000,00
A PYSYVÄT VASTAAVAT	300 000,00	300 000,00
III Sijoitukset	300 000,00	300 000,00
1. Osakkeet ja osuudet	300 000,00	300 000,00
V A S T A T T A V A A	300 000,00	300 000,00
A OMA PÄÄOMA	2 882,25	-40 006,71
A OMA PÄÄOMA	-40 006,71	
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-40 006,71	
V Tilikauden yli-/alijäämä	42 888,96	-40 006,71
D VIERAS PÄÄOMA	297 117,75	340 006,71
II Lyhytaikainen	297 117,75	340 006,71
3. Lainat kunnalta	294 250,25	340 006,71
7. Ostovelat	2 867,50	

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste %	1,0	-13,3
Suhteellinen velkaantuneisuus %	459,6	526,0
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	3	-40
Lainakanta 31.12., 1 000 €	294	340
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

URHEILUPIISTO

1000 euroa	Talousarvio 2022	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Liikevaihto	65	65	65	0
Materiaalit ja palvelut	-265	-265	-20	245
Palvelujen ostot	-265	-265	-20	245
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-200	-200	45	245
Rahoitustuotot ja -kulut			-2	-2
Kunnalle maksetut korkokulut			-2	-2
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-200	-200	43	243
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-200	-200	43	243
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-200	-200	43	243

RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

URHEILUPIISTO

1000 euroa	Talousarvio 2022	Muutettu TA 2022	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 2022
Toiminnan rahavirta				
Liikeliijäämä (-alijäämä)	-200	-200	45	245
Rahoitustuotot ja -kulut			-2	-2
	-200	-200	43	243
Toiminnan ja investointien rahavirta	-200	-200	43	243
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	-340	-340	-46	294
	-340	-340	-46	294
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kunnalta	540	540	0	-540
Korottomien velkojen muutos muilta	0	0	3	3
	540	540	3	-537
Rahoituksen rahavirta	200	200	-43	-243
Rahavarojen muutos	0	0	0	0

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetietojen numerointi perustuu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeeseen 13.10.2020.

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmätJaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenuon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6) Toimintatuotot tehtäväalueittain		
	2022	2021
Vuokratuotot		
Maa- ja vesialueiden vuokrat	64 653,11	64 642,17
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>64 653,11</i>	<i>64 642,17</i>
Valmistus omaan käyttöön	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

19) Pysyvien vastaavien sijoitukset		
	2022	2021
Osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	300 000,00	0,00
Lisäykset	0,00	300 000,00
Hankintameno 31.12.	300 000,00	300 000,00
<i>Sijoitukset yhteensä</i>		
<i>Hankintameno 1.1.</i>	300 000,00	0,00
<i>Lisäykset</i>	0,00	300 000,00
<i>Hankintameno 31.12.</i>	300 000,00	300 000,00

20-22) Konserniyhtiöt

Omistusosuus

Tapiolan Urheilupuiston Pysäköinti Koy	100 %
Tapiolan Stadion Koy	100 %

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

25) Oman pääoman erittely		
	2022	2021
Edellisten tilikausien ylijäämä	-40 006,71	0,00
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	42 888,96	-40 006,71
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	2 882,25	-40 006,71

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

48) Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2022	2021
<i>Henkilöstön lukumäärä</i>	0	0

4.2.3 Rahastot

Maailmantalouden näkymät synkistyivät nopeasti vuoden 2022 edetessä. Koronavirus sai seurakseen kiihtyvän inflaation, nousevat korot ja geopoliittiset jännitteet. Inflaation kiihtyminen oli alkanut jo edellisenä vuonna, kun koronapandemia sotki tuotanto- ja toimitusketjuja. Keskuspankeilla ei ollut muuta vaihtoehtoa kuin aloittaa ohjauskoron nostojen sarja. Tätä myöten vuosia jatkunut nollakorkoympäristö tuli tiensä päähän. Poikkeuksellista sijoitusvuodessa oli kuitenkin se, että likvideissä omaisuusluokissa ei ollut tarjolla lainkaan hajautushyötyä, kun korkosijoitusten tuotot olivat osin jopa osaketuottoja heikompia.

PERUSPALVELUJEN JA MAANHANKINNAN INVESTOINTIRAHASTO

Rahaston tarkoituksena on varmistaa kaupungin peruspalveluinvestointien ja maanhankinnan rahoitusta pitkällä aikavälillä. Rahaston tuotot tulee käyttää taloussuunnitelmassa määriteltyjen investointien ja maanhankinnan rahoitukseen. Rahaston pääoma säilytetään inflaatio huomioon ottaen vähintään alkuperäisen suuruisena.

Valtuusto hyväksyy talousarvion ja taloussuunnitelman yhteydessä suunnitelman rahaston tuottojen käytöstä. Rahastoa puretaan tilinpäätöksen yhteydessä valtuuston rahaston varoilla katettavaksi päättämien investointien ja maanhankinnan toteutuneita menoja vastaavalla määrällä. Rahoitustuotot realisoituvat käytettävissä oleviin varoihin vasta rahastoa purettaessa.

Rahaston varainhoito oli vuonna 2022 hajautettu kolmelle täyden valtakirjan varainhoitajalle, jotka olivat SEB Asset Management, Danske Bank ja Evli Pankki. Tämän lisäksi rahoitusryhmän hoidossa on n. 1/3 rahaston varoista, jotka ovat sijoitettu pääosin vaihtoehtoisin sijoituksiin.

Rahaston varojen kirjanpitoarvo 31.12.2022 oli 611,6 milj. euroa ja markkina-arvo 668,3 milj. euroa. Rahaston sijoitustoiminnan tuotto vuonna 2022 oli -9,3 prosenttia. Varat olivat vuoden lopussa sijoitettuina rahamarkkinasijoituksiin (6,1 prosenttia), joukkovelkakirjalainoihin (27,3 prosenttia), osakkeisiin (35,7 prosenttia) ja vaihtoehtoisin sijoituksiin (31,0 prosenttia).

Tilikauden alijäämä oli 26 086 288,48 euroa, joka vähennetään rahaston edellisten tilikausien alijäämästä. Vuoden 2022 osalta rahaston pääomaan tehdään sääntöjen mukainen inflaatiokorjaus ja edellisten tilikausien ylijäämästä rahastopääomaan siirretään 41 937 243,62 euroa. Kuluttajahintainflaatio vuonna 2022 oli 9,1 prosenttia.

PERUSPALVELUIDEN JA MAANHANKINNAN INVESTOINTIRAHASTO**TULOSLASKELMA**

1.1. - 31.12.2022

1.1. - 31.12.2021

Materiaalit ja palvelut				
Palvelujen ostot	-29 762,02	-29 762,02	-55 990,13	-55 990,13
Liikelylijäämä (-alijäämä)		-29 762,02		-55 990,13
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	56 095,89		225 000,00	
Muut rahoitustuotot	15 956 541,41		72 018 414,51	
Muut rahoituskulut	-42 069 163,76	-26 056 526,46	-2 699 217,48	69 544 197,03
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		-26 086 288,48		69 488 206,90
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		-26 086 288,48		69 488 206,90
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-26 086 288,48		69 488 206,90

PERUSPALVELUJEN JA MAANHANKINNAN INVESTOINTIRAHASTO**RAHOITUSLASKELMA**

1.1. - 31.12.2022

1.1. - 31.12.2021

Toiminnan rahavirta

Liikelylijäämä (-alijäämä)	-29 762,02		-55 990,13	
Rahoitustuotot ja -kulut	-26 056 526,46	-26 086 288,48	69 544 197,03	69 488 206,90
Toiminnan ja investointien rahavirta		-26 086 288,48		69 488 206,90

Rahoituksen rahavirta

Oman pääoman muutokset	0,00		-15 000 000,00	
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kunnalta	115 214,77	115 214,77	-13 634,21	-15 013 634,21
Rahoituksen rahavirta		115 214,77		-15 013 634,21

Rahavarojen muutos**-25 971 073,71****54 474 572,69****Rahavarajojen muutos**

Rahavarat 31.12.	611 182 520,95		637 153 594,66	
Rahavarat 1.1.	637 153 594,66	-25 971 073,71	582 679 021,97	54 474 572,69

PERUSPALVELUJEN JA MAANHANKINNAN INVESTOINTIRAHASTO

TASE 31.12.	2022	2021
V A S T A A V A A	611 598 185,50	637 684 473,98
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	611 598 185,50	637 684 473,98
II Saamiset	415 664,55	530 879,32
Lyhytaikaiset saamiset	415 664,55	530 879,32
3. Saamiset kunnalta	415 664,55	530 879,32
III Rahoitusarvopaperit	603 813 604,38	632 648 263,42
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	5 000 000,00
4. Muut arvopaperit	603 813 604,38	627 648 263,42
IV Rahat ja pankkisaamiset	7 368 916,57	4 505 331,24
V A S T A T T A V A A	611 598 185,50	637 684 473,98
A OMA PÄÄOMA	611 598 185,50	637 684 473,98
I Rahastopääoma	502 786 074,63	460 848 831,01
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	134 898 399,35	107 347 436,07
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-26 086 288,48	69 488 206,90

PERUSPALVELUIDEN JA MAANHANKINNAN INVESTOINTIRAHASTO

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	2022	2021
25) Oman pääoman erittely		
Rahastopääoma 1.1.	460 848 831,01	450 928 406,08
Lisäykset	41 937 243,62	24 920 424,93
Vähennykset	0,00	-15 000 000,00
Rahastopääoma 31.12.	502 786 074,63	460 848 831,01
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 1.1.	176 835 642,97	132 267 861,00
Siirto rahastopääomaan	-41 937 243,62	-24 920 424,93
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 31.12.	134 898 399,35	107 347 436,07
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-26 086 288,48	69 488 206,90
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>611 598 185,50</i>	<i>637 684 473,98</i>

ELINKEINOJEN JA TYÖLLISYYDEN KEHITTÄMISRAHASTO

Toimintakertomus

Rahaston tarkoituksena on edistää elinkeinotoiminnan edellytyksiä ja sitä kautta työllisyyttä Espoossa. Rahaston toimintaa hoidetaan valtuuston Espoo-tarinassa asettamien tavoitteiden mukaisesti. Rahaston varoja voidaan osoittaa elinkeinotoiminnan toimintaedellytyksiä ja työllisyyttä edistäviin hankkeisiin sijoituksina tai lainanantona.

Hallintosäännön mukaan valtuusto hyväksyy talousarvion ja taloussuunnitelman yhteydessä suunnitelman rahaston käytöstä. Hankkeiden tulee olla tuottavia ja taloudellisesti terveitä siten, että rahaston pääoma voidaan turvata. Sijoitukset ja lainananto tulee tehdä niin, ettei kilpailutilanne vääristy. Rahaston tuotoista voidaan osoittaa varoja elinkeinotoiminnan edellytyksiä ja työllisyyttä tukeviin ja edistäviin kohteisiin.

Rahasto omistaa entisen Poliisiopiston kiinteistön, joka on vuokrattu HOAS Oy:lle, AYY:lle ja Neste Oyj:lle. Nesteen vuokraamalle tontille on kaavoitettu paloasema ja asuntorakentamista.

Vuonna 2008 päätettiin rakentaa Kiinteistö Oy Otaniemen tiedeasunnot, jonka rakentamiseen on myönnetty kehittämisrahastosta lainaa. Lainan määrä oli vuoden 2022 lopussa 12,5 milj. euroa ja omaa pääomaa yhtiössä oli 31.12.2021 yhteensä noin 2,0 milj. euroa. Kaupunki on pääomittanut yhtiötä luovuttamalla sille apportina tontin arvolla 1,89 milj. euroa.

Rahaston oma pääoma vuoden 2022 lopussa oli yhteensä 55,7 milj. euroa. Rahaston pääomasta on sitoutunut 9,7 milj. euroa maa- ja vesialueisiin.

Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahaston pääomista rahoitusarvopapereihin oli sijoitettu vuoden lopussa 32,7 milj. euroa ja niiden kirjanpitoarvo oli 31,7 milj. euroa.

Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahaston tilikauden ylijäämä oli 299 085,86 euroa ja se lisätään edellisten tilikausien ylijäämään. Rahaston edellisten tilikausien ylijäämä 1 759 510,07 euroa siirretään rahastopäämaan.

ELINKEINOJEN JA TYÖLLISYYDEN KEHITTÄMISRAHASTO**TULOSLASKELMA**

	1.1. - 31.12.2022		1.1. - 31.12.2021	
Liiketoiminnan muut tuotot		200 489,36		196 215,18
Materiaalit ja palvelut				
Palvelujen ostot	-1 138,41	-1 138,41	-1 556,75	-1 556,75
Liiketoiminnan muut kulut		0,00		-157 177,68
Liikelylijäämä (-alijäämä)		199 350,95		37 480,75
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	311 934,79		482 527,78	
Muut rahoitustuotot	318 172,18		1 500 823,58	
Muut rahoituskulut	-530 372,06	99 734,91	-261 322,04	1 722 029,32
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		299 085,86		1 759 510,07
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		299 085,86		1 759 510,07
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		299 085,86		1 759 510,07

ELINKEINOJEN JA TYÖLLISYYDEN KEHITTÄMISRAHASTO**RAHOITUSLASKELMA**

	1.1. - 31.12.2022		1.1. - 31.12.2021	
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä (-alijäämä)	199 350,95		37 480,75	
Poistot ja arvonalentumiset	0,00		0,00	
Rahoitustuotot ja -kulut	99 734,91		1 722 029,32	
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	299 085,86	157 177,68	1 916 687,75
Investointien rahavirta				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	0,00	1 542 822,32	1 542 822,32
Toiminnan ja investointien rahavirta		299 085,86		3 459 510,07
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaam. vähennykset muilta	200 000,00	200 000,00	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kunnalta	3 710 221,12		-1 453 536,18	
Saamisten muutos muilta	-27,79		-605,55	
Korottomien velkojen muutos kunnalta	210 802,88	3 920 996,21	0,00	-1 454 141,73
Rahoituksen rahavirta		4 120 996,21		-1 454 141,73
Rahavarojen muutos		4 420 082,07		2 005 368,34
Rahavarajojen muutos				
Rahavarat 31.12.	31 742 825,40		27 322 743,33	
Rahavarat 1.1.	27 322 743,33	4 420 082,07	25 317 374,99	2 005 368,34

ELINKEINOJEN JA TYÖLLISYYDEN KEHITTÄMISRAHASTO

TASE 31.12.	2022	2021
V A S T A A V A A	55 925 186,52	55 415 297,78
A PYSYVÄT VASTAAVAT	24 140 000,00	24 340 000,00
II Aineelliset hyödykkeet	9 650 000,00	9 650 000,00
1. Maa- ja vesialueet	9 650 000,00	9 650 000,00
III Sijoitukset	14 490 000,00	14 690 000,00
1. Osakkeet ja osuudet	1 990 000,00	1 990 000,00
3. Muut lainasaamiset	12 500 000,00	12 700 000,00
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	31 785 186,52	31 075 297,78
II Saamiset	42 361,12	3 752 554,45
Lyhytaikaiset saamiset	42 361,12	3 752 554,45
3. Saamiset kunnalta	0,00	3 710 221,12
5. Siirtosaamiset	42 361,12	42 333,33
III Rahoitusarvopaperit	31 742 825,40	27 279 923,39
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	5 000 000,00
4. Muut arvopaperit	31 742 825,40	22 279 923,39
IV Rahat ja pankkisaamiset	0,00	42 819,94
V A S T A T T A V A A	55 925 186,52	55 415 297,78
A OMA PÄÄOMA	55 714 383,64	55 415 297,78
I Rahastopääoma	55 415 297,78	53 655 787,71
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	299 085,86	1 759 510,07
E VIERAS PÄÄOMA	210 802,88	0,00
II Lyhytaikainen	210 802,88	0,00
8. Korottomat velat kunnalta	210 802,88	0,00

ELINKEINOJEN JA TYÖLLISYYDEN KEHITTÄMISRAHASTO

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	2022	2021
13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot		
Osakkeiden myyntitappio	0,00	-157 177,68

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	2022	2021
19) Pysyvät vastaavat		
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet		
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>		
Maa- ja vesialueet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	9 650 000,00	9 650 000,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	9 650 000,00	9 650 000,00
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		
Poistamaton hankintameno 1.1.	9 650 000,00	9 650 000,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	9 650 000,00	9 650 000,00
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	1 990 000,00	3 690 000,00
Vähennykset	0,00	-1 700 000,00
Hankintameno 31.12.	1 990 000,00	1 990 000,00
Muut lainasaamiset		
Hankintameno 1.1.	12 700 000,00	12 700 000,00
Vähennykset	-200 000,00	0,00
Hankintameno 31.12.	12 500 000,00	12 700 000,00
20) Tytäryhteisöt		
Koy Otaniemen tiedeasunnot	100,00 %	100,00 %
23) Saamisten erittely		
Lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä		
Siirtosaamiset	42 361,12	42 333,33
24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Siirtyvät korot	42 361,12	42 333,33
TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	2022	2021
25) Oman pääoman erittely		
Rahastopääoma 1.1.	53 655 787,71	52 989 070,45
Lisäykset	1 759 510,07	666 717,26
Rahastopääoma 31.12.	55 415 297,78	53 655 787,71
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 1.1.	1 759 510,07	666 717,26
Siirto rahastopääomaan	-1 759 510,07	-666 717,26
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 31.12.	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	299 085,86	1 759 510,07
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>55 714 383,64</i>	<i>55 415 297,78</i>

VAHINKORAHASTO**Toimintakertomus**

Rahaston tarkoituksena on kattaa kaupungin takausvastuun perusteella maksettavat suoritukset, kaupungin tai sen tytäryhteisön omaisuutta tai kaupungin tai sen tytäryhteisön vastuulla olevaa omaisuutta kohdanneet merkittävät vahingot sekä muut merkittävät vahingot, joista kaupunki on vastuussa siltä osin kuin kaupungin vakuutukset eivät niitä kata tai kun vahingon määrä alittaa vakuutuksen vahinkokohtaisen omavastuun. Myös kaupunkikonsernin tytäryhteisöt on liitetty mukaan kaupungin vahinkorahaston piiriin soveltuvien osin yhtenäisen vakuutusuojan ja vahinkokäsittelyn saavuttamiseksi.

Vahinkokertymä vaihtelee vuosittain. Vahingot tulevat korvattaviksi vahinkorahastosta pääsääntöisesti vasta siinä vaiheessa, kun vahinko on korjattu ja kaikki kustannukset on selvitetty ja maksettu. Vahinko on joko sattunut edellisenä tai vielä yleisemmin sitä edeltävänä vuonna.

Vuonna 2022 vahinkorahastosta maksettiin korvauksia yhteensä 195 368,36 euroa. Korvaukset liittyivät vuonna 2019 sattuneeseen tulipaloon Kalajärven terveysasemalla sekä vuonna 2021 sattuneeseen Espoon Koulu- ja päiväkotitilojen Espoon Steinerkoululla tapahtuneeseen vesivahinkoon.

Vahinkorahaston tilikauden ylijäämä oli 934 528,07 euroa, ja se lisätään edellisten tilikausien ylijäämään.

VAHINKORAHASTO**TULOSLASKELMA**

	1.1. - 31.12.2022		1.1. - 31.12.2021	
Liiketoiminnan muut tuotot		228 189,00		210 057,00
Materiaalit ja palvelut				
Palvelujen ostot	<u>-455,34</u>	-455,34	<u>-622,68</u>	-622,68
Liiketoiminnan muut kulut		<u>-195 368,36</u>		<u>-139 034,01</u>
Liikeyljäämä (-alijäämä)		32 365,30		70 400,31
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	22 438,36		90 000,00	
Muut rahoitustuotot	1 096 415,70		1 803 035,75	
Muut rahoituskulut	<u>-216 691,29</u>	902 162,77	<u>-629,40</u>	1 892 406,35
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		934 528,07		1 962 806,66
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		934 528,07		1 962 806,66
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		934 528,07		1 962 806,66

VAHINKORAHASTO**RAHOITUSLASKELMA**

1.1. - 31.12.2022

1.1. - 31.12.2021

Toiminnan rahavirta

Liikelylijäämä (-alijäämä)	32 365,30		70 400,31	
Rahoitustuotot ja -kulut	<u>902 162,77</u>	<u>934 528,07</u>	<u>1 892 406,35</u>	<u>1 962 806,66</u>

Toiminnan ja investointien rahavirta 934 528,07 1 962 806,66

Rahoituksen rahavirta

Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kunnalta	<u>3 348 575,36</u>	<u>3 348 575,36</u>	<u>-1 693 467,14</u>	<u>-1 693 467,14</u>
Rahoituksen rahavirta		<u>3 348 575,36</u>		<u>-1 693 467,14</u>

Rahavarojen muutos

4 283 103,43

269 339,52

Rahavarajojen muutos

Rahavarat 31.12.	10 027 684,71		5 744 581,28	
Rahavarat 1.1.	<u>5 744 581,28</u>	<u>4 283 103,43</u>	<u>5 475 241,76</u>	<u>269 339,52</u>

VAHINKORAHASTO**TASE 31.12.**

2022

2021

V A S T A A V A A

11 476 055,29

10 541 527,22

C VAIHTUVAT VASTAAVAT

11 476 055,29

10 541 527,22

II Saamiset

1 448 370,58

4 796 945,94

Lyhytaikaiset saamiset

1 448 370,58

4 796 945,94

3. Saamiset kunnalta

1 448 370,58

4 796 945,94

III Rahoitusarvopaperit

10 027 684,71

5 744 581,28

3. Joukkovelkakirjalainasaamiset

0,00

2 000 000,00

4. Muut arvopaperit

10 027 684,71

3 744 581,28

V A S T A T T A V A A

11 476 055,29

10 541 527,22

A OMA PÄÄOMA

11 476 055,29

10 541 527,22

I Rahastopääoma

5 130 590,10

5 130 590,10

IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)

5 410 937,12

3 448 130,46

V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

934 528,07

1 962 806,66

VAHINKORAHASTO

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	2022	2021
25) Oman pääoman erittely		
Rahastopääoma 1.1.	5 130 590,10	5 130 590,10
Rahastopääoma 31.12.	5 130 590,10	5 130 590,10
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 1.1.	5 410 937,12	3 448 130,46
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 31.12.	5 410 937,12	3 448 130,46
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	934 528,07	1 962 806,66
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>11 476 055,29</i>	<i>10 541 527,22</i>

SOSIAALISEN LUOTOTUKSEN RAHASTO**Toimintakertomus**

Valtuusto on 21.5.2007 hyväksynyt Espoon kaupungin sosiaalisen luototuksen rahaston säännöt. Sosiaalisen luoton tarkoituksena on ehkäistä taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistää henkilön ja perheen itsenäistä suoriutumista. Sääntöjen mukainen toiminta alkoi Espoossa 1.10.2007. Sosiaalisen luototuksen toiminto siirtyy liikkeenluovutuksen periaattein osaksi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen toimintoja 1.1.2023 alkaen. Tämän muutoksen myötä valtuuston päätöksellä rahaston toiminta lakkautetaan 31.12.2022.

Rahasto oli erityiskatteinen, ja se toimi erillisenä taseyksikkönä. Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi ohjeet sosiaalisen luototuksen myöntämisestä sekä lainaehdoista. 24.10.2022 mennessä rahastolla oli auki olevia lainoja 388 275,88 euroa. 31.12.2022 mennessä rahastosta myönnetty avoimet luotot, käsittäen irtisanotut luotot, joissa on maksamatonta lainapääomaa, siirrettiin hallinnoitaviksi sosiaalisen luototuksen palvelussa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella 1.1.2023 alkaen. Espoon kaupungin myöntämien lainojen pääomat tilitetään Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelta takaisin kuntaan sitä mukaa, kuin asiakkaat maksavat lainapääomaa takaisin.

Sosiaalisen luototuksen tilikauden ylijäämä oli 11 817,72 euroa ja se lisätään rahastopääomaan. Rahasto lakkautetaan 31.12.2022 ja rahastopääomat 2 181 682,22 euroa puretaan.

SOSIAALISEN LUOTOTUKSEN RAHASTO

TULOSLASKELMA	1.1. - 31.12.2022	1.1. - 31.12.2021
Liiketoiminnan muut tuotot	222,00	0,00
Liikelylijäämä (-alijäämä)	222,00	0,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	329,97	78,52
Muut rahoitustuotot	80 914,03	70 114,83
Muut rahoituskulut	-69 648,28	-65 119,18
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	11 817,72	5 074,17
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	11 817,72	5 074,17
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	11 817,72	5 074,17

SOSIAALISEN LUOTOTUKSEN RAHASTO

RAHOITUSLASKELMA	1.1. - 31.12.2022		1.1. - 31.12.2021	
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä (-alijäämä)	222,00		0,00	
Rahoitustuotot ja -kulut	11 595,72	11 817,72	5 074,17	5 074,17
Toiminnan ja investointien rahavirta		11 817,72		5 074,17
Rahoituksen rahavirta				
Oman pääoman muutokset		-2 181 682,22		
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kunnalta	1 821 067,42		-93 648,84	
Saamisten muutos muilta	348 797,08	2 169 864,50	88 574,67	-5 074,17
Rahoituksen rahavirta		-11 817,72		-5 074,17
Rahavarojen muutos		0,00		0,00

SOSIAALISEN LUOTOTUKSEN RAHASTO

TASE 31.12.	2022	2021
V A S T A A V A A	0,00	2 169 864,50
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	0,00	2 169 864,50
II Saamiset	0,00	2 169 864,50
Pitkäaikaiset saamiset	0,00	134 999,29
2. Lainasaamiset		134 999,29
Lyhytaikaiset saamiset	0,00	2 034 865,21
2. Lainasaamiset	0,00	149 268,18
3. Saamiset kunnalta	0,00	1 821 067,42
4. Muut saamiset	0,00	64 529,61
V A S T A T T A V A A	0,00	2 169 864,50
A OMA PÄÄOMA	0,00	2 169 864,50
I Rahastopääoma	0,00	2 169 864,50
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)		
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,00	0,00

SOSIAALISEN LUOTOTUKSEN RAHASTO

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	2022	2021
25) Oman pääoman erittely		
Rahastopääoma 1.1.	2 169 864,50	2 164 790,33
Lisäykset	11 817,72	5 074,17
Vähennykset	-2 181 682,22	0,00
Rahastopääoma 31.12.	0,00	2 169 864,50
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	0,00	0,00

LIKELAITOSTEN JA RAHASTOJEN VAIKUTUS TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN

	Rahastot yhteensä	Peruskaupunki (pl rahastot)	Liikelaitokset yhteensä	Taseyksiköt yhteensä	Eliminoinnit	Tuloslaskelma tilinpäätöksessä
Toimintatuotot	428 900,36	383 353 163,27	374 763 550,04	36 258 353,05	-333 383 581,92	461 420 384,80
Myyntituotot	0,00	78 709 393,46	85 580 595,90	0,00	-56 220 323,44	108 069 665,92
Maksutuotot	0,00	109 572 150,22	1 304 217,02	18 832 133,47	0,00	129 708 500,71
Tuet ja avustukset	0,00	60 117 121,83	3 837 707,59	0,00		63 954 829,42
Vuokratuotot	200 489,36	44 131 044,72	270 786 611,04	2 533 393,06	-276 822 171,23	40 829 366,95
Muut tuotot	228 411,00	90 823 453,04	13 254 418,49	14 892 826,52	-341 087,25	118 858 021,80
Valmistus omaan käyttöön	0,00	8 678 615,57	154 883,76	0,00		8 833 499,33
Toimintakulut	-226 724,13	-2 195 788 197,72	-258 620 126,56	-1 598 130,87	333 383 581,92	-2 122 849 597,36
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	0,00	-555 356 716,24	-46 946 840,93	-279 441,84		-602 582 999,01
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	0,00	-111 949 162,53	-9 295 656,10	-27 037,41		-121 271 856,04
Muut henkilösivukulut	0,00	-20 769 151,85	-1 969 908,07	-6 607,30		-22 745 667,22
Palvelujen ostot	-31 355,77	-1 039 461 511,66	-58 344 949,50	-641 223,95	56 306 152,74	-1 042 172 888,14
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0,00	-50 488 545,71	-33 979 315,87	0,00	16 089,95	-84 451 771,63
Avustukset	0,00	-106 866 911,78	-744 913,44	0,00		-107 611 825,22
Vuokrat	0,00	-301 146 634,84	-106 572 468,55	-643 820,37	276 822 171,23	-131 540 752,53
Muut kulut	-195 368,36	-9 749 563,11	-766 074,10	0,00	239 168,00	-10 471 837,57
Toimintakate	202 176,23	-1 803 756 418,88	116 298 307,24	34 660 222,18	0,00	-1 652 595 713,23
Verotulot	0,00	1 850 145 547,40	0,00	0,00		1 850 145 547,40
Valtionosuudet	0,00	165 597 969,00	0,00	0,00		165 597 969,00
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	390 799,01	15 859 039,83	0,00	85 568,87	-1 387 100,34	14 948 307,37
Muut rahoitustuotot	17 452 043,32	33 460 029,76	0,00	0,00	-28 417 814,36	22 494 258,72
Korkokulut	0,00	-8 222 500,39	-412 763,46	-888 768,01	1 387 100,34	-8 136 931,52
Muut rahoituskulut	-42 885 875,39	-2 514 570,59	-28 431 352,16	0,00	28 417 814,36	-45 413 983,78
Vuosikate	-24 840 856,83	250 569 096,13	87 454 191,62	33 857 023,04	0,00	347 039 453,96
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00	-104 464 730,79	-58 879 803,18	-32 386 561,80		-195 731 095,77
Arvonalentumiset	0,00	-8 550,00	-3 589 303,13	0,00		-3 597 853,13
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00	97 104 933,95	0,00		97 104 933,95
Satunnaiset kulut	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00
Tilikauden tulos	-24 840 856,83	146 095 815,34	122 090 019,26	1 470 461,24	0,00	244 815 439,01

LIIKELAITOSTEN JA RAHASTOJEN VAIKUTUS KUNNAN TOIMINNAN RAHOITUKSEEN

	Rahastot yhteensä	Peruskaupunki (pl rahastot)	Liikelaitokset yhteensä	Taseyksiköt yhteensä	Eliminoinnit	Rahoituslaskelma tilinpäätöksessä
Tulorahoitus						
Vuosikate	-24 840 856,83	250 569 096,13	87 454 191,62	33 857 023,04		347 039 453,96
Satunnaiset erät	0	0	97 104 933,95	0,00		97 104 933,95
Tulorahoituksen korjauserät	0	-35 455 567,02	-109 548 709,97	-14 846 114,72		-159 850 391,71
Investointien rahavirta						
Investointimenot	0	-154 118 035,56	-82 124 852,41	-23 162 304,73		-259 405 192,70
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	11 247 264,26	871 056,00	2 580 966,00		14 699 286,26
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	34 570 017,64	150 290 633,18	14 846 114,72		199 706 765,54
Toiminnan ja investointien rahavirta	-24 840 856,83	106 812 775,45	144 047 252,37	13 275 684,31	0,00	239 294 855,30
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäys	0	-35 500 000,00	0,00	0,00		-35 500 000,00
Antolainasaamisten lisäys (sisäiset)	0	0	0,00	0,00		0,00
Antolainasaamisten vähennys	200 000,00	6 413 856,56	0,00	0,00		6 613 856,56
Antolainasaamisten vähennys (sisäiset)	0	0	0,00	0,00		0,00
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	0,00	0,00		0,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta		0	0,00	0,00		0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0	-149 202 215,91	0,00	0,00		-149 202 215,91
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalta		0	0,00	0,00		0,00
Lyhytaik. lainojen muutos	0	43 190 686,53	0,00	0,00		43 190 686,53
Lyhytaik. lainojen muutos kunnalta		0	-99 112 015,51	-20 823 011,88	119 935 027,39	0,00
Oman pääoman muutokset	-2 181 682,22	2 181 682,22	0,00	0,00		0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0	2 295 986,00	0,00	0,00		2 295 986,00
Vaihto-omaisuuden muutos	0	2 885 705,44	0,00	0,00		2 885 705,44
Saamisten muutos muilta	-27,79	25 139 766,56	-2 635 211,46	1 711 817,74		24 216 345,05
Saamisten muutos kunnalta	8 995 078,67	-8 995 078,67	-49 183 888,44	4 800 791,17	44 383 097,27	0,00
Korottomien velkojen muutos muilta	348 797,08	64 367 665,75	6 883 863,04	1 034 718,66		72 635 044,53
Korottomien velkojen muutos kunnalta	210 802,88	-210 802,88	0,00	0,00		0,00
Vaikutus maksuvalmiuteen	-17 267 888,21	59 380 027,05	0,00	0,00	164 318 124,66	206 430 263,50

5 LUETTELOT JA SELVITYKSET

LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA, TOSITTEIDEN LAJEISTA JA SÄILYTYKSESTÄ

Kirjanpitokirja

Tasekirja

Päiväkirja

Pääkirja

Sidottu kirja

Elektroninen arkisto

Elektroninen arkisto

Tositelaji

Kuvaus

Numerointi alkaa 1:stä tilivuositain

PK muistio

Peruskaupungin muistiotositteet

Muistio verollinen

Muistio verollinen verolaskenta bruttona ja nettona (Aico)

Muistio Ei vero lask

Muistio Ei vero lask verolaskenta puuttuu (Aico)

Muistio sisäinen

Muistio sisäinen sisäisille tileille (Aico)

Muistio maksut

Muistio Aico maksumääräys

Numerointi on jatkuva

Liittymät

Alueelliset kulttuuri palv

Alueelliset kulttuuri palvelut kassapalvelut (Kannusali, Karatalo, Pikk

100 Community laskutus

Community laskutus

100 Community maksu

Community maksusuoritukset

100 Community sis.lask.

Community, sisäinen laskutus

100 Kassa/Maksatus

Maksuliikenne kassapäivät

100 Kassa/Tulot

Maksuliikenne kassapäivät

100 Kassa/Tyttäret

Maksuliikenne kassapäivät

Sijoitus

Sijoitus

Verkkomaksaminen, liikunta

Verkkomaksaminen, liikunta

Verkkomaksaminen, kirjasto

Verkkomaksaminen, kirjasto

Verkkomaksaminen, tyt

Verkkomaksaminen, tyt

Kirjasto Entresse

Kirjasto Entresse

Kirjasto Haukilahti

Kirjasto Haukilahti

Kirjasto Iso Omena

Kirjasto Iso Omena

Kirjasto Kalajärvi

Kirjasto Kalajärvi

Kirjasto Karhusuo

Kirjasto Karhusuo

Kirjasto Kauklahti

Kirjasto Kauklahti

Kirjasto Kivenlahti

Kirjasto Kivenlahti

Kirjasto Laajalahti

Kirjasto Laajalahti

Kirjasto Laaksolahti

Kirjasto Laaksolahti

Kirjasto Lippulaiva

Kirjasto Lippulaiva

Kirjasto Nöykkiö

Kirjasto Nöykkiö

Kirjasto Opinmäki

Kirjasto Opinmäki

Kirjasto Otaniemi

Kirjasto Otaniemi

Kirjasto Saunalahti

Kirjasto Saunalahti

Kirjasto Sello

Kirjasto Sello

Kirjasto Soukka

Kirjasto Soukka

Kirjasto Tapiola

Kirjasto Tapiola

Kirjasto Viherlaakso

Kirjasto Viherlaakso

Kulttuurikeskus

Kulttuurikeskuksen kassa

Museo

Museon kassa (Glims ja Pentala)

Logigl

Logistiikan sisäinen laskutus

100 Kuukausipalkat	SARASTIA Kuukausipalkat
100 Perhehuolto	Perhehuolto
100 Siivous	Siivous
100 Toimitilavuokrat	Toimitilavuokrat
100 Toivo sisäinen lasku	100 Toivo sisäinen laskutus
Sisäinen laskutus Hektori	Sisäinen laskutus Hektori
Ristikkäisvaluutta	Ristikkäisvaluutta
Ruotsinkielinen kulttuuri	Ruotsinkielinen kulttuuri kassa
Uimahalli Espoonlahti	Uimahalli Espoonlahti
Uimahalli Keski-Espoo	Uimahalli Keski-Espoo
Uimahalli Leppävaara	Uimahalli Leppävaara
Uimahalli Matinkylä	Uimahalli Matinkylä
Uimahalli Tapiola	Uimahalli Tapiola
WeeGee	WeeGeen kassa
100 Wega/varikko	Wega / varikko
Ypp Espoon keskus	Ypp Espoon keskus
Ypp Espoonlahti	Ypp Espoonlahti
Ypp Kalajärvi	Ypp Kalajärvi
Ypp Leppävaara	Ypp Leppävaara
Ypp Matinkylä	Ypp Matinkylä
Ypp Tapiola	Ypp Tapiola
203 Community laskutus	Community laskutus
203 Community maksu	Community maksusuoritukset
203 Community sis.lask.	Community, sisäinen laskutus
203 Siivous	Siivous
203 Toimitilavuokrat	Toimitilavuokrat pelastuslaitos
203 Wega	Wega/pelastuslaitos
205 Community laskutus	Community laskutus
205 Community maksu	Community maksusuoritukset
205 Community sis.lask.	Community, sisäinen laskutus
205 Siivous	Siivous
205 Sähkö	Sähkö
205 Toimitilavuokrat	Toimitilavuokrat Tilakeskus
205 Toivo sisäinen lasku	205 Toivo sisäinen laskutus
205 Wega/varikko	Wega / varikko
301 Community laskutus	Community laskutus
301 Community maksu	Community maksusuoritukset
301 Community sis.lask.	Community, sisäinen laskutus
302 Community laskutus	Community laskutus
302 Community maksu	Community maksusuoritukset
302 Community sis.lask.	Community, sisäinen laskutus

Ostolaskuihin liittyvät

Ostolaskut
Täsmäytetyt maksut

Ostovelkalaskut
Täsmäytetyt maksut

Pysyviin vastaaviin liittyvät

KEH-käytöstäpoisto
KEH-lisäys
KEH-oikaisu
KEH-siirto
KOM Oikaisu
Lisäys
Poisto
Uudelleenluokitus

KEH-käytöstäpoisto
KEH-lisäys
KEH-oikaisu
KEH-siirto
Käyttöomaisuuden hankintamenon oikaisu
Lisäys
Käyttöomaisuuden poisto
Uudelleenluokituskirjaus

Muut

Eliminointi
Vyörytys
Tase-erittelyt
Liitetietotositteet

Konsernieliminointi
Vyörytys
Tase-erittelyt (Aico)
Liitetietotositteet (Aico)